MARGE PIERCY

ZAMANIN KIYISINDAKİ KADIN

İngilizce'den çeviren: Füsun Tülek

MARGE PIERCY

Amerikalı şair ve yazar Marge Piercy Yahudi bir anne ve Galli bir babanın kızı olarak 1936'da, Detroit'in işçi sınıfı mahallelerinden birinde doğdu. Burslu öğrenci olarak Michigan Üniversitesi'ne devam ettikten sonra Chicago'daki Northwestern Üniversitesi'nde mastırını tamamladı. Kendisi gibi yazar olan kocası Ira Wood'la birlikte Wellfleet'te oturmaktadır. Piercy okul yıllarında radikal bir gençlik örgütü olan Demokratik Öğrenci Derneği'ne katılarak başladığı aktif siyasal yaşamını daha sonra Kadın Hareketi, Yeni Sol ve silahsızlanma hareketlerinde de yer alarak sürdürdü.

Piercy daha çok, kişisel potansiyellerini gerçekleştirmek için kendilerini sınırlayan toplumsal rollerden kaçmaya uğraşan bireyler üzerinde odaklanan yapıtlar yazmış önde gelen feminist yazarlardan biridir. Gündelik konuşma diline yaslanan ve polemiksel bir içerik taşıyan şiirlerinde zengin bir imge dağarcığı kullanarak cinsiyetçilik, kapitalizm ve doğa kirliliğini şiddetle eleştirir. Piercy'nin yine bu kaygıları içeren romanları Amerikan toplumunun bir kenara iterek marjinalliğe mahkum ettiği lezbiyenler, işçi sınıfı kökenli Yahudiler, Latin Amerika ve Afrika kökenli göçmenler gibi çeşitli azınlıklardan bireyler üzerinde yoğunlaşır. Piercy'nin sefaleti betimleme biçimi genellikle acımasız denecek ölçüde gerçekçidir, ama yine de yapıtlarında siyasal eylemlerle ifade edilen kollektif iradenin gücüne iyimser bir gözle bakar.

Piercy'nin ilk şiir kitapları gibi ilk romanları da açıkça siyasal bir içerik taşır; bu romanların karakterleri genellikle ırkçılık, cinsiyetçilik ve militarizme kurban düşmüş kişilerdir. Bilim kurgu alanındaki ilk denemesi olan **Dance the Eagle to Sleep** (1971; Kartalı Dansla Uyut) bir anti - ütopyadır. Bir feminist roman denemesi olan **Small Changes** (1973; Küçük Değişiklikler)'da iki kadın evliliğe ve çekirdek ailedeki erkek egemenliğine karşı çıkarlar.

Piercy'nin en beğenilen romanı olan **Woman on The Edge of Time** (1976; Zamanın Kıyısındaki Kadın) birçok üniversitede yeni kurulan Kadın konulu derslerde ders kitabı olarak okutulmuştur. Yazarın en çok otobiyografik öğeler içeren **Braided Lives** (1982; Örülmüş Yaşamlar) adlı romanında kahramanın yazar olma mücadelesi anlatılır.

Diğer Yapıtları: **Going Down Fast** (1969; Hızlı İniş), **The High Cost of Living** (1978; Yaşam Pahası), **Vida** (1980), **Fly Away Home** (1984; Yuvadan Uçmak). **Gone to Soldiers** (1987; Askere Gidiş) ve **Summer People** (1989; Yaz İnsanları) yazarın diğer romanlarıdır. Şiirlerini topladığı birçok kitabından yapılan bir seçme **Circles on The Water** (1982; Sudaki Halkalar) başlığı altında yayınlanmıştır.

AYRINTI: 44
Edebiyat dizisi: 16

ZAMANIN KIYISINDAKİ KADIN
Marge Piercy

İngilizce'den çeviren
Füsun Tülek

Yayına hazırlayan
Tuncay Birkan

Kitabın özgün adı
Woman on the Edge of Time

The Women's Press-1987 basımından çevrilmiştir.

Kapak
Sadık Karamustafa

Basıma hazırlık
Renk Yapımevi, Piyer Loti Cad. 17/2
Binbirdirek Mah. Çemberlitaş - İstanbul Tel: 516 94 15

Baskı
Renk Basımevi: 516 94 15

Birinci Basım
Şubat 1992

ISBN 975 - 539 - 009 - X

AYRINTI
Piyer Loti Cad. 17/2 34400 Binbirdirek Mah. Çemberlitaş - İstanbul
Tel: 518 76 19 • Fax: 516 45 77

Marge Piercy

ZAMANIN KIYISINDAKİ KADIN

E D E B İ Y A T D İ Z İ S İ

GÜLÜNESİ AŞKLAR
Milan Kundera/9. basım

KALECİNİN PENALTI ANINDAKİ ENDİŞESİ
Peter Handke/2. basım

YÜZBAŞI VE KADINLAR TABURU
Mario Vargas Llosa/3. basım

BİZ
Yevgeni Zamyatin

KESİK BİR BAŞ
İris Murdoch/2. basım

YENİ TANRILAR
Alberto Vasquez-Figueroa

İNFAZA ÇAĞRI
Vladimir Nabokov

EVET AMA, BİR LOKOMOTİF BUNU YAPABİLİR Mİ BAKALIM?
Woody Allen/4. basım

ÇALI HOROZU
Michel Tournier

BANYO
Jean- Philippe Toussaint

BALKON
Jean Genet

GÜNEŞ İMPARATORLUĞU
J.G. Ballard

BEYAZ ZENCİLER
İngvar Ambjörnsen

SİYAH MADONNA
Doris Lessing

KAPANDA ÜÇ KAPLAN
C. Cabrera Infante

ZAMANIN KIYISINDAKİ KADIN
Marge Piercy

FOTOĞRAF MAKİNESİ
Jean-Philippe Toussaint

Hazırlanan Kitaplar

ANARŞİNİN KISA YAZI
Buenaventura Durruti'nin Yaşamı ve Ölümü
Hans Magnus Enzensberger

VEDA YEMEĞİ
Michel Tournier

HÔTEL DU LAC
Anita Brookner

UTANÇ BİTTİ
Anja Meulenbelt

TUNC
Lawrence Durrell

MİNYATÜR DEVRİM: SCHWARZENBERG
Stefan Heym

KİTABIN DİLİ KONUSUNDA BİRKAÇ SÖZ

Bütün bilim-kurgu kitaplarında içinde yaşadığımız ya da tarihin belli bir döneminde içinde yaşanıldığını duyduğumuz/okuduğumuz toplum biçimlerinden, hatta dünyadan farklı bir dünya betimlenir. Ama farklı bir dünya yaratmanın aynı zamanda, gerçekten farklı bir düşünce sistemi, yani farklı, yeni bir dil yaratmak olduğunun farkında olan ve bunu da sadece karakterlere ve nesnelere acayip isimler vermenin ötesinde, hakkıyla becerebilen bilim-kurgu yazarlarının sayısı oldukça azdır. Örneğin, Ursula K. LeGuin'in *Mülksüzler*'i bu ender kitaplardan biridir. Marge Piercy'nin *Zamanın Kıyısındaki Kadın*'ı da böyle bir kitap. Artık bu türün klasiği olarak kabul edilen bu iki kitabın ortak özelliklerinden biri de ütopik/siyasal tavırlarını dil konusunda da sürdürmeleri.

Dilin siyasallığının farkında olan Marge Piercy, tasarladığı ütopik

toplumun dilinden ilk önce cinsiyetçiliği sürgün etmiş. Roland Barthes, sıfatlar Dil'in İdeoloji'ye açılan kapılarıdır demişti. Ama feministler Batı dillerinde zamirlerin de İdeoloji'ye açılan pencereler olduğunu ve bu ikisinin birlikte fena halde cereyan yaptığını gösterdiler: Soyut bir insanın eylemleri anlatılırken her zaman eril "he/his" zamirleri kullanılmasının, 'insan' anlamına gelen "man" sözcüğünün aynı zamanda "erkek" anlamına gelmesinin rastlantı olmadığına dikkat çektiler; epeydir İngilizce metinlerde insan denmek istendiği zaman 'men and women' (bu arada, çevirmen arkadaşlara bir hatırlatma: Türkçede 'kadınlar ve erkekler' yerine 'insanlar' diyebilme rahatlığımız var), zamir olarak da 's/he' ve 'his/her' kullanılıyor. Piercy buna rağbet etmemiş; zamir olarak 'kişi' anlamına gelen 'person'ı, iyelik zamiri olarak da 'per' kısaltmasını kullanmış, ütopik toplumunda kadınlar, erkekler yok, 'kişiler' var, hatta hayvanlar için bile aynı şey geçerli.

Şimdi, kitabın dil konusundaki en temel tavrı Türkçede ister istemez kayboluyor. Bizim zamirlerimiz cinsiyet bakımından zaten nötr olduğu için müdahale etmemizin anlamı kalmıyor. Ancak ara ara 'kişi' sözcüğünü kullanarak Piercy'nin radikal tutumunu anımsatmayı yeğledik.

Bu arada şunu da belirtmemiz gerekiyor. Piercy zaman zaman bastıramadığı şairlik dürtüsü yüzünden, zaman zaman da didaktikliğe varan feminizminin yönlendirmesiyle dili zorluyor. Okur bazen dilin "takırdadığını" hissederektir, ancak bu takır tukurluk orijinal metinde de var.

Ayrıca, romanda Luciente'nin de belirttiği gibi sahip olduğumuz diller zihin süreçlerinin ince nüanslarını ifade etmek için yeterli değil, yeni sözcüklere ihtiyaç var. Bu yüzden Piercy İngilizcede yeni sözcükler icat etmiş: inknow, outknow, catcher, reck gibi. Biz de bunlara sırasıyla içbilme, dışbilme, alımlayıcı/yakalayıcı, bolgu gibi karşılıklar önerdik.

Son olarak yeni bir toplum biraz da yeni nesneler ve kurumlar demektir, bunlar için de yeni isimler uydurmak gerekti. Metin boyunca 'brooder': 'çocuk üretimevi', 'floater': 'uçucu', 'Shaping': 'Biçimlendirme' olarak karşılandı. Bir silah türü olan 'jizer' ve değişik bir giysi olan 'flimsy'ye bizi tatmin edecek uygun karşılıklar bulamadığımız için olduğu gibi bıraktık. Affola.

Tuncay Birkan

Bu kitabı yazmam için çok yardım aldım; ama benim yaptıklarımdan ötürü bana yardım eden hiç kimse sorumlu tutulmamalıdır. Michael Galen ve *RT: A Journal of Radical Therapy*'deki bütün herkese; Nancy Henley'e; Phyllis Chesler'a; Michael Brown'a; Mary Waters ile Akıl Hastaları Özgürlük Cephesi'nin tüm diğer üyelerine; özellikle Dr. Paul Lowinger'a; Jon Levine'a; Mary Lou Shields'e; Rosario Morales'e; zehirler konusunda bana yardımcı olan Harvard'dan Frank Mirer ile Hunter'dan Bernie Bulkin'e ve pek çok konuda bana bilgi verip bağlantılar kurmama yardımcı olan HEALTH-PAC ve Somerville Kadın Sağlığı Projesi'ndeki bütün insanlara çok teşekkür borçluyum.

En çok, girmek istediğim yerlere beni gizlice sokmak için işlerini riske atan adlarını veremeyeceğim insanlara; deneyimlerini hem içeride hem de dışarıda benimle paylaşan, akıl hastanelerinde halen kalmakta olan ya da eskiden kalmış kişilere şükran duyuyorum. Mattaiposett'e duyduğum ilgiyi tiye alırken desteklemekten de geri durmayan Old Rochester Bölge Lisesi öğrencilerine teşekkürler. Son olarak bir şeylerı anlamamı sağlamak için canıgönülden uğraşan, beni biraz kalın kafalı ve ağır zekâlı bulmakla birlikte her zaman en azından denediğimi söyleyen Mouth-of-Mattaiposett halkına teşekkür etmek istiyorum.

M.P.

1

Connie mutfak masasından kalktı ve yavaşça kapıya yürüdü. "Onu gördüm, yoksa görmedim mi, bu kez gerçekten delirmiş olmalıyım" diye düşündü.

"Benim... Dolly!" Yeğeni dışarıda çığlık atıyordu. "Kapıyı aç! Hadi çabuk!"

"Bir dakika." Connie sürgüyü açmaya çalıştı, sonra emniyet kilidini ve nihayet kapı ardına dek açıldı. Dolly yüzü kan içinde içeri dalıp yere düştü. Connie, yarasının ne durumda olduğunu görmek için Dolly'yi kavradı. "Ne oldu? Kim yaptı bunu?"

Dolly'nin patlamış dudağından kan sızıyordu. Ağzına eski kanla yer yer kahverengileşmiş bir kâğıt mendil bastırdı, şimdi taze kanla kızıllaşıyordu. Sol gözü şişmiş, kapanmıştı. "Geraldo dövdü." Dolly, Connie'nin kürklü mavi mantosunu çıkarmasına izin verdi ve üstüne

sıkıca oturan pembe pantolonu içindeki geniş kalçalarını mutfak sandalyesine yerleştirdi. O anda da çöküp ağlamaya başladı. Connie ne yapacağını bilemezcesine omuzlarını kavradı, elleri onun saten bluzu üzerinde gezindi.

"Sandalye sıcak," dedi Dolly birkaç dakika sonra. "Bana bir mendil getirsene."

Connie holdeki banyodan tuvalet kâğıdı getirdi -başka hiçbir şeyi yoktu- ve tekrar dikkatle kapıyı kilitledi. Sonra demliğe özel zamanlar için sakladığı Dominik kahvesinden katıp çaydanlığa kaynatmak için su koydu.

"Soğuk burası," diye inledi Dolly.

"Isıtırım." Fırını ve ocağı yaktı. "Şimdi senin o hamam gibi evini aratmayacak... Demek Geraldo dövdü seni?"

Dolly ağzını kocaman açtı, soluk almaya çalışarak, "Loo.. loo.."

Olabildiğince nazik Dolly'nin kan içindeki ağzını açtı. İçi titredi.

Dolly sıçradı. "Bir dişimi kırmış değil mi? Kahrolası pezevenk. Dişim düşecek mi dersin?"

"Sanıyorum biri kırık, diğeri de sallanıyor. Çok anlarım ya ben de. Kalkmış dişçilik taslıyorum. Hâlâ kanıyor!"

"O domuz herif, çıldırmış! Beni mahvetmek istiyor. Connie, kapıyı niye o kadar geç açtın? Koridorda avazım çıktığı kadar bağırıyordum."

"Beş dakika bile sürmedi..."

"Bir sesler duyduğumu sandım. İçeride biri mi var?" Dolly diğer odaya, yatak odasına baktı.

"Kim olacak canım? TV açıktı."

"Çok ağrıyor. Bir ağrı kesici versene."

"Aspirin mi?"

"Aah hadii. Çok ağrıyor!"

"Çocuğum sana ne verebilirim?" Connie boş, her zaman boş olan ellerini havaya kaldırdı.

"Eyaletin sana verdiği o haplardan."

"Dur sana buz vereyim." Dolly, onun Luciente ile konuştuğunu duymuştu: Öyleyse vardı. Ya da Dolly, onu kendi kendine konuşurken duymuştu. Dolly sandalyenin sıcak olduğunu söylemişti. Akşam yemeği olan fasulye ve yumurtaların bulunduğu tabağın karşısındaki öteki sandalyede oturmuştu. Dolly acı çekerken şimdi bunları düşünmemeliydi. Hikâyesi inanılacak gibi değildi. Hayır, şimdi bunları düşünme. Buz küplerini bir mutfak havlusuna sarıp Dolly'ye getirdi.

"O reçete bir yıl öncenindi." Sakinleştirici kullanmış olduğundan değildi. Çok az bir paraya ilaçları satmıştı, haftada bir kere bir parça domuz ya da tavuk eti, biraz sabun alabilmek için. İnsanların bilerek böyle bir zehiri alabileceğine inanmak ona hep inanılmaz gelirdi ama El Barrio'da işportada her türlü hap bulunabilirdi. Hâlâ Bellevue'ya geri dönme belası söz konusuydu çünkü çıktığından beri Dolly'nin yakınındaki bu yerde yaşıyordu ve dosyasında bir değişiklik yaptıramamıştı.

"Consuelo!" Dolly şiş yüzünü Connie'nin omzuna dayadı. "Her yerim ağrıyor! Korkuyorum. Karnımı çok kötü yumrukladı."

"Niye onunla oturuyorsun? Ne işe yarıyor? Evde kızın varken niye bir de bu başbelası herifi çekiyorsun?"

Dolly ona, çocuk bakımı konusunda yaşamı boyunca söyleyebileceği her türlü söze karşılık gelebilecek alaycı bir bakış attı; ya da o öyle sandı. "Consuelo kendimi öyle kötü hissediyorum ki. Kendimi iğrenç hissediyorum. Yatmalıyım. Ah, eğer bu bebeği onun yüzünden kaybedersem, onu öldürürüm!"

Yeğenine destek olup yatak odasına götürürken Luciente'nin hâlâ orada olabileceğini düşünüp bir an korktu, belki de umutlandı. Ama minicik odasında yalnızca sallanan yatağı, üzerinde çalar saatini koyduğu sandalyesi, giysi dolabı, kuru çiçeklerle dolu şarap şişesi, daha iyi günlerden kalma eski perdelerle doğru düzgün örtemediği havalandırma penceresi vardı. Dolly'yi bir bebekmişçesine nazikçe soydu, ama yeğeni daha fazla inleyerek sövüp saydı ve ağladı. Puanlı saten bluz kan lekesi olmuş, uçları kesilip çıkartılmış siyah saten sutyeni kana bulanmıştı. Dolly giysileri, bedeni ve teni için ağlarken Connie, "Güzel sutyenini giydiğin zaman belli olmaz" diye avuttu onu. Şimdiden kadının kadife teninde, yumuşak kollarında ve köprücük kemiğinde çürükler belirmeye başlamıştı.

"Mira! Külodumda kan var mı? Bak bakalım oramı da kanatmış mı?"

"İnan bana orada kan yok. Hadi örtünün altına gir. Hey, Dolly bebek düşürmek o kadar kolay değil! Altı aylıkken dövseydi belki. Ama iki aylıkken bebek senden daha iyi korunur." Çalar saati yere koyup yatağın yanında duran sandalyeye oturdu ve Dolly'nin gevşek elini tuttu. "Dinle, seni acile götürmeliyim. Met'e."

"Beni hiçbir yere götürme. Çok acıyor."

"Ağrın için sana bir ilaç verebilirler. Bizi alacak boş bir taksi bulacağım. Yalnızca on beş blok ötede."

"Utanıyorum. 'Ne oldu sana?' 'Oh, pezevengim dövdü.' Sabah dişçime gideceğim. Sabah ona götürürsün beni. Kanal'da Otera. Dokuz buçukta onu ara ve beni hemen almasını söyle. Şimdi buzu yanağıma koy."

"Dolly, Geraldo'nun buraya gelmeyeceğini nereden biliyorsun?"

"Consuelo!" Dolly, adı uzun bir ağrı sızlanışı içinde söyledi. "Bana iyi davran! Beni itip kakma! Canım acıyor, dinlenmek istiyorum. İyi davran ne olur. Bana biraz yerba ver, çantamda. Sigara paketinin altında."

"Dolly! Yüzün böyle kan içindeyken ortalıkta dolanıp, çantana uyuşturucu koymayı düşünecek kadar deli misin sen; ya polisler yakalasaydı?"

"Çıkarken çantamı toparlayacak çok vaktim oldu! Hadi, ver şunu bana!"

El yordamıyla Dolly'nin büyük rugan çantasını bir başka kadının özel eşyalarına burnunu sokmaktan gelen bir beceriksizlikle karıştırıyordu ki, yukarı çıkan sert adımlar duydu. Acele eden adamlar. Dondu kaldı. Neden? Bütün gece apartmanın merdivenlerinde adamlar aşağı yukarı koşarlardı. Ama biliyordu.

Geraldo kapıyı yumrukladı. Sesini çıkarmadı. Yatak odasında Dolly feryat figan ağlamaya başladı.

Geraldo kapıya daha hızlı vurmaya başladı. "Aç kapıyı ihtiyar kancık! Aç yoksa kırarım. Kafanı patlatacağım. Hadi, aç şu boktan kapıyı!" Öyle hızlı tekmelemeye başladı ki tahta çatladı, ayrılmaya başladı.

Kapıyı kıracaktı. "Bekle. Bekle. Geliyorum" diye bağırdı.

Apartman koridorunda hiçbir kapı açılmadı. Hiç kimse bakmaya çıkmadı. Sürgüleri açtı ve o kapıyı ardına kadar savurmadan önce oracıkta ezilmemek için geriye sıçradı. İçeri daldı ve beklediği üzre kapıyı ardına kadar savurdu, ardında da daha önce Geraldo'yla beraber gördüğü Slick adında iriyarı, hantal bir herifle ve siyah pardösüsü tamamen ilikli, yaşlı sıska biri vardı. Hepsi birden mutfağa doluştu ve Geraldo kapıyı hızla çarptı.

Geraldo Dolly'nin erkek arkadaşıydı. Bir satıcıydı, Dolly ve onun ilk evliliğinden olan kızı Nita'yla oturması iyi bir şeydi. Ama uyuşturucu işinin kesat gitmesi yüzünden iflas ettikten sonra işleri ortada bırakıp ayağını kesti. Şimdi Dolly'yi orospu olarak çalıştırıyor, vücudunu şehirdeki bütün pis heriflere satıyordu. Galiba belli bir süredir sürekli çalıştırdığı üç kızı daha vardı. Dolly dördüncü olmuştu.

Connie ondan nefret ediyordu. Nefreti damarlarında bir elektrik akımı gibi dolaşıyordu. Nefreti, gittikçe bozulan sinirlerini kıvılcımlandırıyordu. Geraldo orta boylu, açık tenli, gri gözlü ve kıvırcık saçlarını -pelo alambre- simetrik afro şeklinde tarayan biriydi. Zarifti. Onu ne zaman görse, pezevenklere özgü bir zevki yansıtan yeni bir kostüm giyiyordu. Parlak cilalı, yüksek topuklu antik kertenkele derisinden botlarını çıkarıp, yalancı ağzının ortasına indirmeyi düşledi. Gözleriyle aynı renkteki elması parmağından çekip onunla boğazını keserek içindeki kötü zehirli kanı akıtmayı düşledi.

"Consuelo karısı," diye mırıldandı. "Orospuların şahı. İhtiyar kancık. Beş para etmez koca kıçını yolumdan çek. Çekil!"

"Defol git evimden! Ona verdiğin zarar yeter. Defol!"

"Kendine gelmezse o orospunun canını daha ne biçim yakacağım." Connie'ye kolunun arkasıyla çıngıraklı yılan gibi vurup evyeye itti. Sonra holü geçerek yatak odası kapısına geldi. Her zaman soğuk, ölümcül bir aynanın karşısında poz kesip kendini seyrederek, soğukkanlılığına cila çekiyormuş gibi davranırdı. "Hey orospu kes zırlamayı. Sana bir doktor getirdim."

Connie çığlık attı, "Nasıl bir doktor?" Geraldo'nun tokadıyla havada uçup ancak evyenin kenarına tutunabildi. Yarı çömelerek korkudan titredi. "Buna doktor mu diyorsun, kasabın teki bu herif!"

"Bu şırfıntıdan mı öğrendin doktorlar hakkında ahkâm kesmeyi?"

"Onu rahat bırak Geraldo! Bebeğini doğurmayı öyle çok istiyor ki, burada benimle kalsın."

"Böylece sen de aramızı bozucan ha ahmak. Şimdi kapa çeneni yoksa Slick kapayacak," Geraldo kapı pervazına dayanarak sigarasını yaktı ve yere düşürdüğü kibrit halının üstünde yavaş yavaş siyah bir delik açtı. "Hadi kalkıp uçma vakti geldi. Senin için bir doktor getirdim. Kalk artık kalk. Kımılda lan!"

"Hayır! Onun bana dokunmasını istemiyorum! Geraldo, hayatım bu bebeği istiyorum!"

"Ne saçmalıyorsun sen? Aptal aptal oyunlarınla başıma peydahlayacağın bir çocuk için mi kıçımı yırttığımı sanıyorsun sen? Karnının içinde ne renk bir solucan olduğunu bile bilmiyorsun."

"Senin bebeğin o! Senin. Porto Riko'da haplarımı almamıştım."

"Kadın, üstüne o kadar çok erkek çıktı ki o bebeğin bir vagon dolusu babası olabilir."

"San Juan'da hiç hap almadım. Sana söylemiştim!"

"Bana söylemişmiydin? Öteki dünyada herhalde bebeğim. Ben La

Perla'dayken vaktini nasıl geçiriyordun ha?" Yeleğindeki ipi kopardı.

"Beni ailenle tanıştırmayacaktın!"

Geraldo, Dolly'yi tatile götürmüştü. Connie, Dolly'nin orospuluğu bırakmasına Geraldo'nun izin vereceğini düşünerek hamile kalmaya çalıştığına emindi. Dolly bir çocuk daha doğurup evde oturmak istiyordu. Connie'nin kafasında, sabah Dolly'yle yaptığı konuşmadan sonra birdenbire bir fantezi belirdi, kâğıt figürlere, çekici pastel şekillere benzer bir fantezi: O, Dolly ve Dolly'nin çocukları beraber yaşayacaklardı. Sonunda yine bir ailesi olacaktı.

Onlara çok iyi ve dikkatli davranacak, onları bir arada tutmak için her şeyi, her şeyi yapacaktı. Kaç tane erkek arkadaşı olursa olsun yeğenini hiçbir şekilde kıskanmayacaktı. Dolly bütün gece dışarıda kalabilir, hafta sonu tatillerine çıkabilir, hatta Florida'ya bile gidebilirdi, kendisi de Nita ve bebekle kalacaktı. Sanki biri yine onun bir bebekle yalnız kalmasına izin verirmiş gibi. Düş, kâğıt bebekler gibiydi. Çocukken sahip olabildiği tek oyuncaklar, sarı kâğıt saçlı, Anglo tipli, büyük kâğıt gülüşlü bebekler. Kalbinin külleri arasında böyle bir düşün boşuna olduğunu bilmesi, onu değersiz kılmıyordu. Her ruhun tatlı, küçük bir avuntuya ihtiyacı vardır. Çocukların manavdan aldığı şeker kamışı çubuklarını düşündü. Tatlı kısmını ağızda çiğnedikten sonra posasını yere tükürürsün ve yerde öylece kalır. Ağzına bir an için tat verir ama içi boş ve hafiftir. Büyükannesinin yıllar önce El Paso'da çikolatayı tatlandırdığı şeker.

"Kapat şu kahrolası çaydanlığın altını!" diye bağırdı Geraldo. Connie ateşi söndürmek için fırladı. Bir türlü pişiremediği kahve. Çaydanlıkta kaynaya kaynaya su kalmamıştı. Fırını ve ocağı kapattı, çünkü küçücük iki odasının sıcaklığı boğucu olmaya başlamıştı. O kapa emrini verdiğinde nasıl da fırına doğru koşturmuştu. Bir erkeğin yüksek sesle verdiği bir emre otomatik olarak içgüdüsel biçimde, itaat etmek gücüne gitmişti.

Güzelliği, onu yalnızca daha nefret edilesi kılıyordu. Büyük gri gözleri, geniş burnu, kaba, dolgun ağzı, uzun kürek gibi elleri, gururlu bir tavrı olsa da; en sevdiği yeğenini, bebeğini satan, Dolly'yi döven, onu domuzlara, onun içine menilerini boşaltan heriflere satan pezevenkti o. O Dolly'yi soyan, kızı Nita'yı döven ve Dolly'nin kirli teniyle kazandığı parayı alıp kendisine kertenkele derisinden botlar, kokain ve başka kadınlar satın alan adamdı. Geraldo, çocukluğunda her hafta onu döven babasıydı. Bacakları arasından kanlar akarken onu acile yollayan ikinci kocasıydı. Ona tecavüz eden ve bundan hoşlandım di-

ye yalan söylemediği için döven El Muro'ydu. O zaman kaçmak, iplerini koparıp kaçmak için kendinde güç bulmuştu. Ertesi günü gece otobüsüyle Chicago'daki evini, babasını, kızkardeşlerini, mezardaki annesini ve ilk (gerçek) kocası Martin'i terk etmişti. Dolly, zamanında Connie'yi kurtarmış olan o gözükara cesaretten yoksundu.

Ama Dolly'nin Nita'sı vardı, karnında da bir bebeği. "Fijate, Geraldo" diye çığlık attı. "Senin bebeğini taşıyor. San Juan'dan böyle geldi. Döndüğünde görür görmez ona hamile olduğunu söyledim. Ne taşyürekli adamsın sen, kendi çocuğunu bir köpek doktoruna katlettirmek istiyorsun!"

Geraldo onu savurup sırtını sobaya yapıştırdı. Kızgın metal sırtını geniş bir çizgi halinde dağladı. Acı o kadar aniden geldi ki dudakları kenetlendi, çığlık atamadı, tek bir ses bile çıkaramadı. Yere çöktü, ne konuşabildi ne de hareket edebildi.

"Puta, kalk ve Doktor Medias'la git yoksa bu işi ona bu cadının yatağında yapturacağım. Hadi kımılda!"

"Hayır! Hayır!" Dolly yatakta çığlık ve hıçkırıklar içinde debeleniyordu. Geraldo yatak odasına girip Connie'nin görüş hizasından çıktı. Dolly ayaklarını toplayıp iki büklüm oldu. Sıska doktor mutfak sandalyesinin kenarına oturdu. Ellisinde vardı. Giysisi yeni ve muhafazakâr, tavırları gergindi, ayağını yere vurup duruyordu. Slick dış kapıya yaslanmış papik çekip sırıtıyordu.

Connie İspanyolca sordu, "Siz gerçekten doktor musunuz?"

"Tabii ki". Adam ona bakmadı ama onun konuştuğu şekilde yumuşakça cevap verdi. Aksanı Connie'nin dikkatini çekti.

"Nerede doktorluk yapıyorsunuz?" Dirseğine dayanıp ayağa kalkmaya çalıştı. "Sırtım acıyor, öyle kötü yandı ki. Sen Meksikalısın."

"Sana ne."

"Neredensin?"

"Meksiko City."

"Hayır. Chihuahua'dan, haa?"

"Beni rahat bırak kadın. Başına dert arıyorsun."

"Sen mi dert açacaksın? Senin yeterince derdin var. Sertifikasız doktorluk yapıyorsun. Niye bize zarar vermek istiyorsun? Benim ailem de Chihuahua'dan."

"Chihuahua yerin dibine batsın."

"Babası New Jersey'de bir tüccar. Büyük bir fidanlık işletmesi var. Bu kokmuş pezevenk söyledi mi bunu sana? Eğer dediğini yaparsan babası başına iş açar, doğru söylüyorum."

Dolly, Connie'nin kafatasının içinde çınlayan uzun ve korkunç bir çığlık attı. Tımarhane günlerinden beri hiç böyle umutsuz bir çığlık duymamıştı. Geraldo, Dr. Medias'ı çağırdı. Medias yavaşça ayağa kalktı, sandalyesinin yanına koyduğu çantasına davrandı, Connie sandalyenin ayağına tutunup kendini yukarı çekti, olabildiğince güçlü bir biçimde adamın kaval kemiğine bir tekme indirdi ve kendini yatak odasına attı. Onları durdurmalıydı.

Dolly'nin ağzı gene kanıyordu. Kan, Connie'nin ona giydirdiği paçavra geceliğin üstünden yastığa akıyordu. Dolly, ona kenetlenmiş olan Geraldo'nun dayağından kurtulmaya çalışıyordu.. Onu öldürebilirdi! Hainliğiyle Dolly'yi de bebeği de öldürebilirdi. O yatakta Dolly kanamadan ölebilirdi.

Connie köşeden bir şişe kaptı, bir zamanlar yarım galon California burgundisiyle dolu olan şimdiyse Dolly, Nita ve Luis'le (Dolly'nin babası Connie'nin ağabeyi) kırk yılın başı yaptıkları bir piknikte topladıkları ot ve kuru çiçekle dolu olan şarap şişesini. Nostaljik otlar sağa sola dağılırken şişeyi salladı ve Geraldo'nun üzerine yürüdü. Geraldo, Dolly'den kendini savunabilecek kadar çabuk kurtulamadı. Şarap şişesini yüzünün tam ortasına geçirdi. Burnu, arabanın ön camına yapışan böcekler gibi dümdüz oldu. Hiçbir dilde ifade edilemeyecek bir böğürtüyle arkaya, duvara doğru düştü. Tekrar vurmak için şişeyi kaldırdı ama kolları arkadan yakalandı. Döndü. Biri ensesine çok sert vurdu, dönmeye çalıştı. İkinci yumruğu yedi ve kendini kaybetti.

Yatağa bağlı bir vaziyette -iğne yapılmıştı (Thorazine mi?)- çıplak bir ampule boş bakışlarla bakarak yatıyordu, daha kötü, daha ağırdı. Güçlü bir doz. Hastane sakinleştiricileri, eğer uzun zaman böyle bir şey almamışsa onu buldozer çarpmışa benzetiyordu. Prolixin miydi? Ne zaman bilincini kaybetse kalçalarında ve göğüslerinde kasılmaların işkencesini yaşardı, Chicago'daki eski dairesinde çıkan yangında kapana kısılmıştı. Alevler tenini yalamış, ciğerleri boğucu bir dumanla dolmuştu. Üzerine düşen bir şeyi temizlemek, ondan kaçmak için çabalayıp durdu. Kımıldayamıyordu.

Bedeni ağrıyordu. Her yeri ağrıyordu. Geraldo ve kafayı bulmuş olan Slick onu iki kez dövmüşlerdi: Önce Geraldo'nun burnunu kırdıktan hemen sonra, ikinci olarak da onun arabasında Bellevue'ya giderken. Sağındaki kaburga kemikleri korkunç acıyordu, bir ikisinin kırıl-

mış olmasından kuşkulandı. Yerde yatarken Geraldo onu tekmelemişti herhalde. Arabada kendine geldiğinde yüzünü, göğsünü ve kollarını tekrar yumruklamaya başladı. Dolly ona durması için yalvarana ve ağlamaya, eğer durmazsa arabadan aşağı kendini atmakla tehdit edene kadar dövmeye devam etti.

Aldığı her nefes bıçak gibi saplanıyordu. Hastanede kırık kaburga kemiğin röntgenini nasıl çektirecekti? Şu ana kadar hiç kimse onun bir şey söylediğini duymamıştı, elbette bu çok doğaldı. Geraldo çok zekiydi, onu Doksan Altıncı Cadde'deki Met'e değil de Bellevue'ya getirmişti mesela. Daha öncesinden Bellevue'da kaydı vardı. Connie, Dolly'nin Rivington'daki evinde ona ve Dolly'ye saldırmış numarası çekti. Deli olmadığını düşünüp onu hastaneye kabul etmemeleri olasılığını göze alamazdı.

Doktor onunla görüşmedi bile, doğrudan yalnızca Geraldo'yla konuştu, Dolly'ye bir iki soru yöneltti. Geraldo, Dolly'yi dirseğinden kavramıştı, yüzü hâlâ şişti. Dolly yalan söyledi. Dolly onu Bellevue'ya sattı, hem de ne için? Çoktan kirletilmiş olan kendi teni için mi? Kıymetli pezevenginin burnu kırıldığı için mi? Daha fazla herifin altına yatmak için mi? Dolly orada oturup sümüğünü çekerken doktor ona, yüzünü bu hale Connie'nin getirip getirmediğini sorduğunda başını nasıl onaylayarak sallayabildi?

Connie ancak kıvranmasına izin verecek şekilde bağlandığı yatakta debeleniyordu. Onu anında sürükleyip tecrit odasına kapatmışlar, bir de iğne yapmışlardı. Çığlık atıyordu -tamam işte! Kapatılmaya karşı koymak için insanın deli olması gerektiğini mi düşünüyorlardı? Evet, öyle düşünüyorlardı. Sen ne dersen de hasta olduğunu varsayıyorlar, hastaneye yatmak istememenin hastalık belirtisi olduğunu söylüyorlardı. Bir önceki gelişinde mücadele etmemişti, hastalığına inanarak sosyal uyum uzmanıyla beraber, isteyerek gelmişti. Koyvermiş, çökmüş, kendinden nefret ederek yaşamından bıkmış vaziyette gelmişti.

Sol baldırına kramp girmeye başladı. Acının çokluğundan feryat etmek, baldırlarını ovmak istedi. Kasları kasılmış ve sertti. Eğer çığlık atarsa tecrit odasından onu hiçbir zaman çıkarmazlardı. Onu unutmuşlardı, bu dayanılmaz hücrede açlıktan ölmesi için kilitlemişlerdi. Altına işemişti. Ne yapabilirdi ki? Şimdi kendi ıslak pis kokusu içinde yatıyordu. Önce soğuk, ürpertici soğuktu, şimdi bedeninden dolayı sıcak. Ve pis kokulu.

Kapıdaki aralıktan dışarıyı görebilmek için başını çevirip uzattı.

Geniş ve alçak, bir ağız gibi. İçeri bakan bir görevli görebilse hemen işaret edecekti. Sırtı, sobadan yanan omuz kemiklerinin arası irinleşti. İki görevli dikkatlice onu tecrit odasına koymuşlardı, iğne damarlarına erimiş kurşun gibi girmişti. Çamaşır odasındaki makineden yeni çıkmış bir çarşafı katlar gibi flip, flap, lap, katlandı. İşlem başlamıştı bile. Girişteki görevli bantla onarılmış eski kırmızı plastik cüzdanını bir köşesinden, sanki kirli bir şeyi, sokak çöplüğünden alınmış bir şeyi tutar gibi tutmuştu. Kadın, onun en kıymetli özel eşyalarını rasgele tezgâhın üstüne dökmüş, sonra da bir küllük boşaltırmışçasına onları bir zarfın içine doldurup kilitlemişti.

Cüzdanı, anahtarları, üzerinde nisan ayının bütçesini yaptığı bir parça sarı kâğıt, kira makbuzu, metroda bulduğu, üzerinde bir kırtasiye şirketinin adı yazılı tükenmez kalem, siyah plastik tarağı, Claud'un narin parmaklarıyla seçip ona doğum günü hediyesi olarak verdiği, üzerinde tavuskuşu resmi olan çok sevdiği eski pudrası, yalnızca en önemli günlerde kullandığı, bittiğinde yeni bir tanesini alamayacağı ucuz kırmızı ruju. Tabii Dolly yeni bir ruj vermezse. Dolly! Ona ihanet eden, onu terk eden, onu esirliğe mahkûm eden Dolly! Masada kimlik kartları alındı; sağlık kartı, tıbbi yardım kartı, eski kütüphane kartı, Dolly ve Nita'yla beraber çekilmiş fotoğraflar, Angelina'nın bebeklik fotoğrafı, bir elinden babası Eddie tutmuş, iki yaşında kendisiyle beraber, üç yaşında Claud'un elini tutarken kano gibi gülüşüyle-reşim yaparken ağızları da böyle çizerdi-. Angelina'nın dört yaş ve daha sonrasına ait hiç resmi yoktu.

Acaba şimdi Larchmont ya da Scarsdale'de olan Angelina manevi bir göbek bağını andıran bir çeşit kan bağıyla annesinin çok zor durumda olduğunu hissedebiliyor muydu? Sırtı çok acıyordu, baldırları ağrıyor, yüzü zonkluyordu, nefes alıp verdikçe göğüs kafesine bıçak saplanır gibi ağrılar giriyordu. Geraldo arabanın arka koltuğunda koparacakmışçasına ters çevirdiğinde omzu zedelenmişti. Dili şişmiş, ağzı Dolly'ninki gibi kanla dolmuştu. Berbat bir tat: Kendisi. Çişinin kokusu burun deliklerine kadar yükseldi. Ağlamaya başladı. Gözyaşlarına boğuldu ve birden paniğe kapıldı. Burnunu silemiyordu. Göz yaşları ağzına giriyordu. Fırına verilecek bir tavuk gibi bağlanmıştı.

O doktor. Sahi neydi adı? Genççe, dağınık, ince, kahverengi güzel saçları olan, ne tam uzun, ne tam kısa; sürekli esneyip, esnemesini durdurmaya çalışırken çene kasları garip bir biçimde gevşeyip Geraldo'ya sorular soruyor ve bir kayıt kartına giriş bilgilerini yazıyordu. Geraldo neredeyse ağır başlıydı. Her doğru düzgün pezevenk gibi. Ge-

raldo görevlilere karşı iyi bir tavır takınır, saygılı ve güvenli davranırdı. Erkek erkeğe, pezevenk ve doktor, Dolly hıçkırırken onun durumunu tartıştılar. Doktor ona yalnızca adını ve ayın kaçı olduğunu sordu. O önce on dördü dedi ama vaktin geceyarısını geçtiğini düşünerek on beşi dedi. Ne kadar süre bilinçsiz kaldığını bilmiyordu.

"Beni dinleyin doktor, ona ben vurmadım! Yeğenimi ondan uzakta başka bir odaya götürün de sorun bakalım ben mi vurmuşum? *O* dövdü onu!"

Doktor form üzerinde notlar almaya devam etti. Morga gönderilecek bir vücuttu o sadece; yemek diyeti hazırlandı.

Ona iğne yapan hemşireye, sonra kendisini bağlayan görevlilere masum olduğunu, bir göğüs kemiğinin kırık olduğunu, Geraldo'nun onu dövdüğünü anlatmaya çalıştı. Sanki bir başka dilde, bir tek Claud'un can dostunun öğrenebildiği ve başka hiç kimsenin bilmediği Yoruba dilinde konuşuyordu. Sanki seni duymuyorlarmış gibi davranıyorlardı. Eğer şikâyet edersen bunu bir hastalık göstergesi olarak ele alıyorlardı. "Eğer hasta teşhise ilişkin varsayımlarda bulunursa, doktorun otoritesi yıkılır." Bunu bir doktorun hastane yetkililerinden birine hastaları dinlememesini öğretirken söylediğini duymuştu. Geçen sefer dişi ağrıdığında başına aynı şey gelmişti. Görevliler ve ilgililer şikâyetlerini "hastalığa özgü bir davranış biçimi" olarak yorumlamaktan vazgeçtiklerinde ağzında kocaman bir apse oluşmuştu.

Budala, zavallı budala kendini gene içeri tıktırdı. Ateşin içine attı kendini. Neden öyle davranmıştı ki? Neden?

Böylesi zorlama düşünceler içinde yatarken hâlâ içinde kabaran öfkeyi fark etti. Geraldo'dan nefret ediyordu ve ondan nefret etmekte haklıydı. Ona saldırması, daha önce yaptığı gibi; öfkesini, hüznünü, Claud'u kaybedişini kendinden nefret etmeye, uyarıcı ve yatıştırıcılara, içkiye, şaraba, Angelina'da kendini görmeye ve dünyaya tekrar gelen bu benliğe küfretmeye dönüştürmesinden farklıydı.

Evet, bu kez farklıydı. Kendine çatmamış, bir başkasındaki kendine değil ama Geraldo'ya, düşmanına çatmıştı. Şu andaki en yakını, kanı, neredeyse çocuğu Dolly'yi savunması yanlış değildi. Geraldo'nun, Dolly'nin bedenini mahvetmesine nasıl izin verebilirdi? Burnunu dümdüz etmişti, evet, o kadar acı çekmesine rağmen o an gözünün önüne geldikçe gülüyordu. Burnunu yumruklamıştı, bir daha asla burnu eskisi gibi olmayacaktı. Geçen sefer hastalık kararını kabul etmiş, ona verdikleri ağır hükme boyun eğmişti. Ama bu kez utanç duymuyordu. Buradan hemen kurtulacaktı. Kesinlikle aklı başında, sağlıklı olacaktı.

Parçalara ayrılmayacaktı.

Yatağa bağlı ne kadar yattı acaba? Gece ve gündüz aynıydı. Onu unutmuşlardı, burada kendi pisliği içinde ölecekti. Bazen, daha fazla dayanamayıp avazı çıktığı kadar bağırıyor ve duvarlara açılmaları için yalvarıyordu. Saniyeler sanki sonsuzdu. Delirmişti. İlaçlar beynini garipleştirdi. Yakalanmıştı, durdurulmuştu. Alkolün içinde kapana kısılmış bir cenin gibi, sokakta yaşama hakkı için gösteri yapan insanların arabasındaki o korkunç şey gibi yüzüyordu. Zamanın dışına çıkmış, hiçbir zaman bitmeyecek, hiçbir zaman sona ermeyecek bir ana tutulmuştu. Delirmişti. Evet, artık çıldırmıştı. Bedeni kendi pisliği içinde yatar, o çığlıklar atarken ve ilaç onu kurşun gibi ağırlaştırırken bundan nasıl kuşku duyabilirdi ki?

Bazen sıcak, ağır bir uykuya dalıyor, bazen de uykusunda sırtına, kaburga kemiklerine ve ağzına bir ağrı saplanıp acıyla dehşet içinde uyanıyor ve ağlıyordu. "Lütfen, lütfen, lütfen gelin. Lütfen dışarı çıkarın beni. Biriniz. Lütfen!" Hiçbir yanıt gelmiyordu. Delilik buydu işte. Ağlıyor, bağırıyor, lanet okuyor, çığlık atıyordu ve ona sanki hiçbir şey yapmamış gibi davranılıyordu. Kapı ardına kadar açıldığında, huzursuz, rahatsız bir halde, ateş içinde yarı uyur yarı uyumaz kestiriyordu. İki bakıcı içeri girip onu çözdüler.

Zayıf bir yay gibi öne doğru düştü. Yüzlerindeki iğrenti ve sıkıntıyı görebiliyordu. Kötü kokuyordu. Pis kokuyordu! Salon boyunca onu bir çöp torbası gibi sürüklediler ve söylemeye çalıştığı şeylere hiç ilgi göstermediler. "Lütfen, yalvarırım size dinleyin. Buraya getirilmeden önce dövdüler beni. Kaburga kemiklerim çok acıyor! Lütfen, dinleyin!"

"Ben de ona, tabii sana göre hava hoş, dedim. Bütün gün bu hayvanlarla uğraşmak zorunda değilsin." Saçlarını sarıya boyatmış, kısık sesli kadın hafif bir Orta Avrupa aksanıyla konuşuyordu. "Bütün yaptığın iki gün gelip durumları daha iyi olanlarla oyunlar oynamak. Ahkâm kesmek kolay."

"Bu MT* cilerin işi kolay." Diğer kadın 1.80 boylarında iri yarı ve zenciydi. "İnan bana Annette, doğru yaşamıyoruz. Havanda su dövüyoruz burada."

"Ama Byrd beni bunaltıyor. Aslında böyle değildir. Biliyorsun bir adamla gayrimeşru yaşıyor. Chelsea'de bir apartmanda alenen onunla yaşıyor."

---

* M.T. Meşguliyet terapisi. (R.N.)

"Mmmmm." Zenci kadın müstehzi ve kaçamak bir bakış attı. Başının üstünden Connie'ye "İşte burada banyo yapacaksın, solucan" dedi. Connie'nin giysilerini çekiştirerek onu soymaya başladılar.

"Ben kendim soyunabilirim."

"Oh! Aman allahım, ne olmuş buna böyle? Pencereden falan mı atladı?"

"Dayak yedim. Bir pezevenkten." Aceleyle ekledi. "*Benim* pezevengim değil. Yeğenimi dövüyordu. Beni buraya o getirdi."

"Ne yaptın böyle?" Zenci bakıcı banyo yapacak bir köpek gibi onu duşun altına iteleyerek sordu. "Ne müthiş çürüklerin var senin böyle!"

"Çıktığında daha temiz kokacak. Hiç yıkanmadan nasıl yaşayabiliyor bunlar. Ama hasta oldukları için herhalde," dedi sarışın olan bilmişçe. "Büyük bir olasılıkla sokakta kapı önlerinde uyuyordu. Onları etrafta görüyorum."

Çığlık atıp, onların yıkandığı sıklıkta yıkandığını, kendisini onların korkuttuğunu, onların kirlettiğini söylemek istedi. Ama cesaret edemedi. Birincisi dinlemeyeceklerdi, ikincisi de canını acıtabilirlerdi. Kim ilgilenirdi ki?

Giysileri kirli olduğundan ona üç beden büyük gelen pijama ve belirgin bir rengi olmayan bir elbise verdiler. Talihsizliği, gelir gelmez tecrite atılmasıydı. Kendisi doğrudan doğruya başvursaydı giysileri ve daha başka şeyler de şimdi yanında olabilirdi. Burada biraz kâğıt, bir kitap, bir mendil, birkaç kalem, bir saç maşası, dışarıda düşlenebileceğinden çok daha kıymetli, yerleri doldurulamaz hazinelerdi.

Kendini garip biçimde yürürken buldu, hem de yalnızca çürükler yüzünden değil; şu eski Thorazine hikâyesi. Tombulluğuna rağmen artık zarif ve çabuk hareket edemiyordu. Zenci bakıcı onu, erkeklerin ve kadınların gözetim odalarının arasında büyük, çıplak bir oda olan asansörün ve salonun sağındaki kilitli odanın hemen yanındaki oturma odasına getirdi. Ağır ağır etrafa baktı. Gelirken bir saat görmüştü, sabahın on biri olduğunu biliyordu. Çok uzun zamandır bir şey yememesine rağmen açlık hissetmiyordu. İlaçlar iştahını kestiğinden kendini zayıf ve içi boş bir çuval gibi hissediyordu, ama aç değildi. Kaburgası bir bıçak gibi batıyordu. Ateşi olduğunu hissediyordu, öyleydi de herhalde. Hiçbir şey yapamazdı. Tek umudu gözetim odasına doğru giderken bir doktor yakalamak ya da bakıcılardan birini gerçekten tıbbi müdahaleye ihtiyacı olduğuna inandırmaktı. O zaman bakıcı doktora durumunu anlatabilirdi. Bakıcılarla bu çeşit bir ilişki kurabilmek günler alabilir ve o bu arada ölebilirdi.

Gözetim odası ne kadar sıcaktı. Eski radyatörlerden gelen buharın sıcaklığı son raddesindeydi. Bileğine mühürlenmiş plastik kimlik bileziğine dokundu. Günlük giysileri ya da kendilerine dağıtılan hasta giysileri içindeki kadınlar duvar boyunca oturuyorlardı veya kanalını değiştirmesinler, sesi yükseltmesinler diye yüksek bir rafa yerleştirilmiş televizyona bakıyorlardı. Belli ki geçen seferkinden daha az kalabalıktı. Tam karşısında iki yaşlı kadın, bir akıl hastanesinde plastik bir bankta oturup konuşan iki deli kadın değil de bir parkta bankta oturan iki dedikoducu gibi Brooklyn Yahudisi aksanıyla harereтli bir biçimde çene çalıyorlardı. Herhalde deli değildiler, yalnızca yaşlıydılar. Onların ayakları dibinde genç bir kız hareketsiz yatıyordu, elleriyle yüzünü kapamış uyuklayan bir köpek gibi. Bu kez çok daha az yaşlı kadın vardı. Yoksa yaşlıları yeni bir çöplüğe mi atıyorlardı?

Dört Porto Rikolu adam karton bir masa üzerinde, küçük kâğıt parçacıklarıyla diğer herkes gibi ilaçtan ağırlaşmış olduklarından ağır çekim domino oynuyorlardı. Oyun su altında oynanıyordu sanki. Sekiz dokuz yaşlarında bir çocuk yanlarında oturup, aynı ağır çekim hareketle burnunu, küçük yüzüne öyle boş bir umutsuzluk ifadesi vererek karıştırıyordu ki başını çevirmek zorunda kaldı. Kadınların büyük çoğunluğu duvara karşı dörtlü sıralar halinde dizilmiş plastik sandalyelerde oturuyorlardı, kadınlar sandalyelerden daha fazlaydı. Bazıları yaşlı, bazıları çocuk, bazıları zenci, esmer, beyaz olmasına karşın hepsi az ya da çok birbirine benziyor ve aynı ifadeyi taşıyorlardı. Biliyordu ki kısa zamanda bu gözetim odası da daha önce içinde bulunduğu bütün ötekiler gibi güçlü kişiliği olan insanlarla, hayatta kalmak için çizilen stratejiler, kavgalar ve öykülerden oluşan bir ağla dolacaktı. Gittikçe bitkinleştiğini hissetti. Bir sürü kahırla boğuşurken ayakta kalabilmek için bu issız gayya kuyusuna girmesi gerekmiyordu. Yeterince bela yaşamıştı zaten, yeterince!

"Öğlen yemeği, hanımlar. Öğlen yemeği. Sıraya girin! Hadi hanımlar kaldırın kıçınızı biraz!" Yemek odası gözetim bölmesinin içindeki bir koridorda, tezgâhın etrafındaydı. Aynı sınırlı alan içinde kapısız banyolardan yemek odasına, oradan tecrit odasına (buraya bakım odası diyorlardı), oradan yatakhanelere, oradan da oturma odasına ileri geri volta atıp durdular.

Yemek grileşmiş yahni, klasik kereviz salatası ve portakal jöleli kuru üzümden ibaretti. Jöle tatlısından başka yemeğin hiçbir tadı yoktu ve plastik bir kaşıkla hepsini yemek zorundaydı. En azından yemeği kanla dolmuş ağzında çiğnemek zorunda değildi. Yahninin içindeki

şeyler pelte gibiydi, ılık bir yapışkanın içinde yüzen yumuşak enkaz parçalarına benziyordu. Buradan nasıl kurtulacağını düşünmeye çalıştı ama beyni de pelte gibiydi.

Yemek on beş dakikada bitmişti , tekrar oturma salonundaydılar, muayene için sıraya girerek itişip kakışıyorlardı. Buradan dışarı çıkabilmek için kafasını toparlaması gerekiyordu. İğnelerin etkisi daha geçmemişti. Eline kâğıt bir bardak ve ilaç tutuşturulunca yüzü donuklaştı. Teşekkürler, teşekkürler. İlacı halletmek kolaydı, ama sıvıyı bir dikişte içmen gerekiyordu. İlacı dilinin altına kaydırıp, suyu içti ve portakal rengi bir sandalyeye oturdu. Hemen banyoya koşup ilacı tükürmek doğru değildi. İlacı dilinin altında, üstü eriyip acı tadını alana kadar tuttu.

Öğleden sonra ziyaret saati geldi. Bakıcısı bir ziyaretçisi olduğunu söylediğinde içinde umut doğdu. Dolly!

Dolly çok ağır makyaj yapmıştı. Kürk yakalı mantosunu değil, evli ve Nita'ya hamile olduğu yıldan kalma eski kırmızı kemerli mantosunu giyiyordu.

"Dolly, beni buradan çıkar!"

"Tatlım, henüz çıkaramam. Biraz sabırlı ol. Gelecek haftanın ortasında."

"Dolly, por favor! No puedo vivir in esto hoyo. Hija mia, ayudame!"*

Dolly İngilizce cevap vermeyi tercih etti. "Yalnızca birkaç gün için Connie. Geçen seferki gibi değil." Kibarca bir akıl hastanesine kapatılmanın onun alışmış olması gereken bir şey olduğunu anımsatarak.

"Dolly, sana vurduğumu nasıl söyleyebilirsin? *Bana*?"

"Geraldo zorladı."

Sesini alçalttı. "Ameliyatı oldun mu?"

"Pazartesi günü hastaneye gidiyorum." Dolly saçlarını savurdu. "Bu ameliyatı o kasaba yapıtırmaması için onu ikna ettim. Çok pahalı oluyor ama gerçek bir hastanede olacak. Bütün orospuları ucuza yapan o kasap yapmayacak hiç olmazsa." Dolly gururla konuşuyordu.

Connie, ağzı bir karış açık, omuz silkti. "Kenti terk edebilirdin."

"Babam da bebeği doğurmama izin vermeyecekti, o yaşlı..." Dolly, üst dudağıyla oynadı ve kızıl ruju dağıttı. "Ona sordum. Benle uğraşmadığını, ne bilirsem onu yapmamı söyledi. Dinle, Connie.... Eğer

---

* İsp. Lütfen, Dolly! Ben bu delikte yaşayamam. Kızım, yardım et bana.

kürtaj olursam Geraldo beni çalıştırmayacağına söz verdi. Benimle evlenecek. Kürtajdan sonra iyileşir iyileşmez, gelecek ay gerçek bir düğün yapacağız. Görüyorsun ya, işler iyi gidiyor. Ve hastaneden çıkar çıkmaz seni çıkaracağım. Yalnızca bir hafta kalacaksın."

"Lütfen, Dolly, kürtaj olmadan önce beni çıkar, lütfen! Buraya dayanamıyorum."

Dolly başını salladı, "Yapamam. Gerçekten onun burnunu dağıttın. O da ameliyat olacak! Consuelo, bir çuval para gidecek. Burnunun üstündeki bandajla çok korkunç görünüyor, bir kuş gibi! Çılgın bir kartal, yüzünün ortasında da kocaman bir gaga!" Dolly, elini ağzıyla kapatıp kıkırdamaya başladı.

Connie acı acı gülümsedi. "Ona vurduğum iyi oldu!"

Dolly gözlerini kaldırdı. "Şey.... Umarım estetik ameliyatla düzeltebilirler. Suratını dümdüz ettin adamın. Mama, ona o şarap şişesiyle nasıl vurdun öyle! Seni öldürecek sandım."

Connie, çok alçak bir ses tonuyla, "Onu öldürseydim keşke" dedi. "Yüzün ondan yediğin dayaktan hâlâ şişken ona nasıl üzülebiliyorsun?"

Dolly omuzlarını silkerek, "O benim erkeğim" dedi. "Ne yapabilirim?"

"Dinle, hastaneye girmeden önce bana giysi ve biraz bir şeyler getirebilir misin?" Eğer içeriden çıkma umudu yoksa manevra yapıp hayatta kalmaya çalışırsın. İçeride yaşamanın ilk kuralıdır bu.

"Tabii. Ne istiyorsun? Yarın aşağı yukarı bu saatlerde getiririm sana."

Dolly gittikten sonra banyoya girdi ve cesaret edebildiğince uzun kaldı. Kapısız bölmeler. Pis kokuya rağmen hastanede yalnız kalınabilecek, neredeyse tek kıymetli yerdi. Dolly'ye nasıl bağırabilmişti? Ne yararı vardı? Dolly, Geraldo'ya inanmayı seçmişti ve eğer bu inancı sarsmaya kalksa ona sırtını çevirirdi. O zaman Dolly çıkmasına yardım etmeyecek, giysilerini ve bu boşluktaki günlerini biraz olsun katlanabilir hale getirecek ufak tefek şeyleri getirmeyecekti. Geraldo'yu doğmamış bebeğine ve kendisine yeğlediği için yeğenini ayıpladı; ama kendisi de Claud için geberircesine yas tutmamış mıydı?

Dışarıda, yağmur Birinci Bulvarı yıkamış mıydı acaba? Güneş ışıl bulutların ardında parlıyor muydu? Binaların gökyüzüne uzanıp durduğu ender mavi günlerden biri miydi? Burada ilaç zamanı vardı. Ağız yıkamaya yarayan kâğıt bardaklar için sıraya girme zamanı vardı. Tüm o nişastalı yemekler için sıraya girme zamanı vardı. Burada

tekrar ilaç almak için sıraya girme zamanı vardı. Burada oturma, oturma ve yine oturma zamanı vardı. Burada daha önce gördüğün bildik siyah yüzü selamlama zamanı vardı.

"Yaa, buraya üç dört gün önce getirildim" dedi Connie. "Uzun zamandır mı buradasınız?"

"Sosyal uyum uzmanı pazartesi günü getirdi beni buraya. Geçen sefer olduğu gibi. Seni de mi?"

"Evet, o benim sosyal uyum uzmanımdı."

Burada şimdi bir sosyal uyum uzmanıyla görüşme zamanıydı, Bayan Ferguson ona bakmaktan çok masasının üstündeki kayıtlara bakıyordu. Bayan Ferguson dik oturmuştu ve arada sırada kapıya bakıyordu.

"Benden tedirgin olmanız gerekmez" dedi Connie. "Geraldo pezevenginin söylediği şeyi yapmadım. Yeğenime vurmadım. Onun saçının teline zarar vermem. O pezevenge vurdum, bu doğru. Yalnızca ona vurdum çünkü yeğenimi dövüyordu."

"Kızında da böyle mi olmuştu?" Bayan Ferguson'ın uçları kıvrık açık kahverengi saçları vardı. Gözünde nine gözlüğü, üstünde soluk mavi bir pantolon vardı. Burnunun ucunda bir sivilce çıkmıştı ve sağ eliyle ona dokunmamaya çalışıyordu.

"Bu kez öyle olmadı. Öyle olmadı."

"Eğer izin vermezseniz size nasıl yardımcı olabiliriz?" Bayan Ferguson dosyadaki kâğıtları karıştırırken kolundaki saate baktı. Onun dosyası. "Üç yıl önce Bellevue'ya, Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan bir sosyal görevli, seninle ilgili bir sosyal uyum uzmanı ve bir şartlı tahliye görevlisinin ortak tavsiyesiyle getirilmişsin. Rockover State Hastanesi'nde sekiz ay kalmışsın."

"Hasta olduğumu söylediler, ben de kabul ettim. Çok yakınım olan biri ölmüştü, yaşamak istemiyordum."

"Çocuğuna kötü davrandığın yazıyor..."

"Bir kere! Hastaydım!"

"Ebeveynlik hakkı elinden alınmış. Kızın Angelina Ramos bir aileye evlatlık verilmiş."

"Bunu hiçbir zaman kabul etmemeliydim! Ne olup bittiğini anlamamıştım! Yalnızca ona göz kulak olacaklarını sandım."

"Çocuğuna başka bir ailenin bakması adli psikiyatristin klinik kararıymış." O gözledikçe sivilce büyüyordu. Bayan Ferguson tedirgin, onu hissediyordu, oynamıyormuş gibi yaparak oynuyordu.

"Kızımı almaları haksızlıktı." Bayan Ferguson'ın kaşlarının çatıldı-

ğını gördü. "Düşünün... Sizin kızınız olsa. Bir kere canını acıttım. Biliyorum, bu korkunç bir şeydi. Ama bunun yüzünden geri kalan tüm hayatım boyunca cezalandırılıyorum."

Sosyal uyum uzmanı ona şaşı şaşı bakıyordu. Birçok insan çocuğunu döver. Eğer sosyal yardım alıyorsanız ve gözetimdeyseniz, Sosyal -Dikizcilik- Kuruluşu'nun düzenli olarak mutfağınıza, tuvaletlerinize, yatak altlarına bakmaya, tahtakurularınızı ve ayakkabılarınızı saymaya ve sizi izlemeye hakkı vardır. En iyisi mi bir kere de olsa çocuğunuzu dövmeyin. Angelina'ya resmi olarak kötü davranılmış ve ihmal edilmiş çocuk demişlerdi. Claud'un ölüm haberini aldıktan sonra aylarca kendini yatıştırmaya çalışmış, Angie'ye kötü davranmış ve kötü kırmızı şaraplar içmişti. İki kere uyuşturucu almıştı. Onu artık hiçbir şeyin bu kadar üzemeyeceğini düşünüyordu... Ta ki Angelina'yı kaybedene kadar. Belki her zaman kaybedecek daha fazla şeyiniz vardır, ta ki Claud gibi, sizin de yaşamınız sona erene kadar.

"Ölen tanıdığınız..... bu sizin..... yardımcısı olduğunuz zenci sakat yankesici."

Suratına bir tokat indi. Senin ağzından bir laf alıyorlar ve sonra senin yaşamını bitiren yorumlar yapıyorlar. Yaşamınızı bir hastalıklar serisi haline getirmek için. Kör bile diyemedi. "Sakat". Değildi. Çok iyi saksofon çalardı. Yetenekli bir yankesiciydi, bebek ve onun için eve güzel şeyler getirirdi. Angie'ye sanki kendi kızıymışçasına çok iyi davranırdı. Kendisine karşı da çok iyiydi, sevgi dolu bir adamdı. Tanıdığı en tatlı erkekti. Sanki Claud'un şirinliğini ya da acılarını kokuşmuş kayıtlarına sokabilirlermiş gibi... Onu da onlar öldürdü. Hapishanede para kazanmak ve içeride kalış süresini kısaltmak umuduyla bir tıbbi deneyde yer almıştı. Ona hepatit iğnesi yaptılar ve mikrop ölmesine neden oldu. Gözetim görevlisi Briggs, cenaze törenine gitmesine izin vermedi. O canavar, onun tabutundan kalkıp, kendisiyle birlikte bir şeyler planlayacağını mı düşünüyordu acaba?

"Yeğeninizin 'pezevengi' dediğiniz Porto Rikolu adam.... Onun nişanlısı mı bu?"

"O, onun pezevengi*dir*. Hayatını böyle kazanıyor. Üç kızı daha var." Vazgeçerek öne doğru oturdu. Şimdi kazanmaya çalışmamalısın, yalnızca hayatta kalmaya çalış. "Bakın, lütfen Bayan Ferguson vurduğu ağzıma bakın. Yalnızca bir dakika için bana bakar mısınız lütfen? Yanım. Burası. Korkunç acıyor. Bana vurduktan sonra, yerdeyken beni tekmeledi. Ne zaman nefes alsam, her seferinde acıyor. Sanıyorum ki..." Tam kaburga kemiğinin kırık ya da çatlak olduğunu söyleyecekti

vazgeçti, tıbbi bir şey söylenmesinden hoşlanmadıklarını biliyordu. "Sanıyorum kötü bir şey oldu. Yerde tekmelediğinde."

"Sizi yere düşüren *'onlar'* kim sizce? Yeğeniniz Dolores Campos mu?"

"Hayır! İçeri bir...". "Doktor" demek içinden gelmedi. Onlara karşı ne kadar da dikkatli olması gerekiyordu. "....iki arkadaşıyla... serserilerle geldi. Ona vurunca bana saldırıp yere düşürdüler."

"Kabul ediyorsun, ona vurduğunu hatırlıyorsun."

"Evet! Dolly'yi dövüyordu."

"Yeğenin, senin ona saldırdığını söylüyor."

"Bana böyle söylemesi için onun zorladığını söyledi. Ayrı bir odada yalnızken sorun ona. Geraldo'ya karşı çıkmaya korktu."

Ellerini dua eder gibi içiçe geçirmişti, kendi sesinin şöyle mırıldandığını işitti: "Lütfen Bayan Ferguson bir doktorun bana bakmasını sağlayın. Öyle çok acıyor ki. Lütfen, size yalvarıyorum. Ağzıma bakın."

"Çok acıdığını söylüyorsunuz. Ağrı nereden geliyor sizce?"

"İçeriden. Kaburgalarımdan. Ağzımdan da. Ve sırtım yandı. Bunlar en kötü yerler. Ötekiler yalnızca çürük."

"İçeriden mi?"

"Aldığım her nefeste acıyor. Lütfen!"

"Evet, çürüklerin var. Tamam, hemşireyle konuşacağım." Bayan Ferguson gözlüklerini düzeltiyormuş gibi yaparak sivilcesiyle oynadı. Bir baş hareketiyle Connie'yi dışarı çıkardı.

Sonunda, salı günü Connie'nin röntgeni çekildi, çatlak kaburgası sarıldı ve ağzına bakıldı. Bir görevliyle beraber onu dişçiye yolladılar. Ziyaret saatini kaçırdığından Dolly'nin hâlâ hastanede olup olmadığını anlayamadı. Ama Dolly yarın, kesinlikle, onu serbest bırakmaları için onlarla konuşmaya gelmeliydi. Eğer Dolly'nin doktora, hemşireye ve sosyal görevliye doğruyu söylemesini sağlarsa onu serbest bırakırlardı... Serbest bırakılma işlemleri bile en az bir ya da iki gün sürerdi, böylece cumaya dışarıda olabilirdi.

Dişçinin muayene odasının yanındaki salonda sarkık kollu bir sandalyeye oturdu, görevli yanında oturmuş bir astroloji dergisine dalmıştı. Serbest bırakılışını nasıl kutlasaydı acaba! Hastane odalarından sonra, kir pas içindeki iki odası ve holdeki tuvaleti ona çok geniş ve lüks göründü. Kapıları kapatabilecekti! Kapısı olan bir tuvalet! Oturacak sandalyeler, kendisine ait üzerinde yemek yenecek bir masa, sesini dilediği kadar açıp, dilediği programı izleyebileceği bir TV, bir tek

çiş lekesi olmayan temiz çarşaflı kendi yatağı. Kıymetli özgürlüğü ve mahremiyeti.

Evet, sabahleyin görevinin bağırtısıyla uyanmak yerine istediği saatte uyanacaktı. Artık Thorazine ve uyku hapları, kısa, derin ve sonsuz, cansız boşluklar olmayacaktı. Gerçek düşlerle uyunan geceler olacaktı. Gerçek bir portakal, bir avokado yiyebilmenin hazzı için bir hafta boyunca aç kalabilirdi. Bütün gün boyunca kimse ona ne yapacağını söylemeyecekti. Mucizevi bir şekilde sokaklarda, yanında bir görevli olmadan yürüyecekti. Güzel, canlı, kirli havayı soluyacaktı. Yoruluncaya kadar yürüyecekti.

Mutfağında şarkı söyleyecek, dans edecekti, hamamböceklerine, aşk şarkıları söyleyecekti, kendisinin olan hamamböceklerine! Feri sönmüş yaşamı, şimdi kızıl kadife bir gül gibi dolu dolu açıyordu; bir keresinde Claud'un ipeksiliğini, güzel kokusunu sevdiği için koyu kırmızı bile olduğunu bilmeden getirdiği gül gibi. Kuruşun bile hesabını yaptığı sıradan yaşamı, birden her anın tadını çıkarmaktan çok öte olasılıklarla dolu göründü. Kahve kokuları, koridorlarda afyon dumanı, apartman merdivenlerini tırmandıkça burnuna gelen yeniden kızdırılmış kızartma yağı, yeni kesilmiş otlar ve Central Park'tan getirilmiş filizlerle tıkabasa dolup taşan bir yaşam. Sokak satıcıları. Sokaklarda conga* vuruşlarının bahar ritmi.

Dişçinin kırık dökük sandalyesinde otururken, görevlinin yudumladığı kahveye gıptayla göz attı ve ağzı sulandı. Sütlü kahve, muhtemelen tatlıdır da. Konuşmuş olmak için sordu, "Burcun ne?"

Kadın şöyle yan bir bakış fırlattı. "Yay."

Yay burcunun ne zaman olduğuna dair bir fikri yoktu. "Ben Koçum."

"Senin burcun guguk kuşu kızım." Görevli hafifçe yana çekilerek tekrar dergisine gömüldü.

Hemen çıkmalıydı. Hemen! Bütün hakaretleri sineye çekmeliydi. Sakin olmalıydı. Onun kahve makinesindeki kahveden daha iyi şeyleri olacaktı! o gece Dolly'ye yapmaya çalıştığı Dominik kahvesinden yapacaktı kendine. Meksika yemeklerine öyle özlem duyuyordu ki! Porto Riko yemekleri farklıydı. Gerçi onları da yemesini, sevmesini öğrenmişti. Gerçekte salcocho, mondongo, asopao ve Eddie ile tabii annesi Carmel Porto Rikolu olduğundan Dolly için de tabak tabak plátano pişirmişti. Ama yemekler bile aynı değildi, tüm o kök sebzeler

* Conga: G. Amerika'da bir dans.(Ç.N)

-yuca, yaulin, taro- mısır ve fasulye yerine tuzlu marina balığı bacalao. O, pinto yiyerek büyümüştü. Porto Rikolularsa daha çok kara fasulye yerlerdi, New York'ta birkaç Meksika lokantası görmüştü, ama onun için çok pahalıydılar. Senin kendi yemeğinin tadının, senin alım gücünün çok üstünde satıldığı bir yerde yaşamak çok aptalcaydı. Sık sık Meksika yemeği yerine Çin yemeği yemek zorunda kalıyordu.

Özgürlüğü teneffüs etmek yetecekti. Ferguson'la yaptığı görüşmeyi iyi idare edememişti. Onunla bir işe girmek için konuşmalıydı. Hatta yeni baştan çabalayabilirdi. Bir ofisten ötekine gidip gelebilirdi. Belki de çok çabuk vazgeçmişti. Belki geçici bir ofis işi bulabilirdi. Belki de en azından sosyal görevliyi böyle yapacağına ikna edebilirdi. Eğer onları bir işe gireceğine ikna edersen bundan hoşlanırlardı. Ferguson'ı düşünüp omuz silkti. Kimbilir belki de bir dahaki sefere şansı yaver gidebilirdi.

Daktilo yazmayalı... Dört yıl mı olmuştu? Yoksa beş yıl mı? Son kez bir daktilo işine başvurmuştu, ama daha genç kadınları çalıştırmayı tercih ediyorlardı. Belki burada çalışabileceği bir daktilo vardı. Her şeyin girdisini çıktısını iyi hesap etmek zorundaydı. Bir iş bulabileceğine önce kendini inandırmayı bir becerebilseydi. Poliste ve psikiyatri kliniğinde kaydı olan, otuz yedi yaşında, erkeksiz, kendi çocuğu ile birlikte olamayan, üstü başı dökülen, parçalanmış ve bir bantla tutturulmuş plastik bir cüzdanı olan şişko bir Chicana*. Dişçinin yardımcısı onları çağırdı ve görevli onu bir paçavra oyuncak gibi sürükleyip, muayene olması için içeri soktu.

Çarşamba ve perşembe upuzun korku trenleri gibi geldi geçti ve sonunda cuma geldi. Onun koğuşunda iki hastanın eve gitmek için hafta sonu izinleri vardı. Üç kadın daha çıkarıldı. Çantalarını topladıklarında durum anlaşıldı, akrabaları onları alıp götürdü. Daha fazla kadın getirildi. Dolly, onu ziyarete gelmedi. Sonra hemşire, son günlerde radyoda, beyazların dinlediği istasyonlarda bile çok sık çalınan bir Latin melodisini ıslıkla çalarak geldi, önünde durdu ve onunla konuştu. "Tamam, Bayan Ramos toparlan."

"Çıkıyorum! Biliyordum. Çıkıyorum, değil mi?"

"Taşraya gidiyorsun. Ağaçlar ve yeşil çayırlara, dinlenmeye ihtiyacın var."

"Geçin bunları geçin!" Kendini tuttu. "Beni yollayamazsınız. Burada yalnızca gözetim altındayım."

---

* Chicana: Meksika kökenli Amerikalı kadın.(Ç.N)

"Ailen iyileşmeni istiyor, doktorun da istediği gibi..."

"Doktor benimle yalnızca beş dakika görüştü."

"Sen hasta bir kadınsın. Herkes senin iyileşmeni istiyor," dedi hemşire o sahte sevimlilikle. "İyileşmek istemiyor musun?"

"Kim imzaladı? Yeğenim mi yaptı?"

"Ağabeyin Lewis. Böylece ne kendine, ne de bir başkasına zarar veremeyeceksin. Yine kötü bir kız oldun Bayan Ramos."

"Beni nereye yolluyorsunuz?"

"Hemen eşyalarını toparla. Öğreneceksin." Hemşire savaş zamanı El Barrio'da haftalarca çalınan o parçayı ıslıkla çalarak gitti.

Yağmur sağanak halinde yağıyordu. Soğuk ve nemli bir gündü, rüzgâr damlaları aralıklı dalgalar halinde ambulansın yan yüzlerine çarpıyordu. Yarıktan dışarıyı daha rahat görebilecek şekilde, üstünde Dolly'nin getirdiği giysileriyle oturuyordu. Yağmur metal tavana saldırırcasına düşüyordu. Suyun altında. Boğuluyordu.

İşte burada yarı yarıya harcanmış kendi yaşamıyla başbaşaydı, onu El Paso'daki ebenin ellerine atıp sonra da Chicago'nun batı yakasının yakınlarına, Bronx'a, aşağı doğu yakasına ve El Barrio'ya taşınmış olan karanlık yolculuğunun tam ortasında bu iğneli fıçı onu yine Rockover'a götürüyordu. İçeri girmesi için Luis imza vermişti. Bir pazarlık yapılmıştı. İki erkek arasında kadınlarının bedeni üzerine bir anlaşma yapılmıştı. En büyük kızının bir orospu olduğunu hiçbir zaman kabul etmeyen Luis, ne zaman evine gitse kendisini öyle hissetmesine neden olmuştu. İğneli fıçı sarsılınca hırpalandı. Bir sürü kadını dört bir yana savuran bu zor yılların tam ortasında kendini, hareket edemeyecek bir halde, tuzağa düşürülmüş, isteğini yok eden, beynini körelten, bedenindeki enerjiyi kurutan Thorazine'le uyuşturulmuş bir halde buldu.

Birkaç kilo vermişti, eski sarı elbisesi üzerinden sarkıyordu. Uyuşturucudan ve protein yetersizliğinden dudakları ve tırnakları çatlamıştı. Dişçi bir dişini çekmiş, iki tanesini de acele tarafından doldurmuştu. Kaburgası ağrıdı. Bandaj sarkık elbisesinin altında sıkı bir korse gibiydi. Doğal olmayan nisan fırtınasının karanlığı içinde, kör bir şekilde demir canavarın karnında taşınıyordu.

Ambulans birden yavaşladı. Keskin dönüşler yapıp, tekrar yavaşladığında gözünü yarığa dayadı ve tomurcuklanan ağaçları, çitleri gör-

dü. Uzakta perde gibi inen sağanak yağmur altında çok iyi bildiği duvarları, Rockover Eyaleti denilen, cezalandıran, hüzünlendiren, benliği yavaş yavaş ya da çabucak öldüren o yeri gördü.

Belki de kimsenin tahmin etmediği çılgınlığından dolayı, kimsenin sormamış olduğu sorulardan, kimsenin ondan dinlemediği öyküden dolayı cezayı hak etmişti: Tüm bir ay boyunca giderek artan bir keskinlikle düşünde garip bir adam görmüştü. Düşlerinde, uyanık düşlerinde ve nihayet sokaklarda görmüştü aynı düzgün Kızılderili yüzünü.

Sonra kapılar ambulansı yuttu ve dünyayı terk edip tüm istenmeyenlerin, çarktaki bozuk dişlerin, hiçbir yeri olmayan ya da zorla sokulmak istedikleri yere uymayanların, aykırılıklarından pişman olmaya ya da dehşet çukuruna düşene dek deliliklerine sahip çıkmaya zorlananların yeraltındaki dünyasına girerken onu da yuttu. Hiçbir şey sunmayan tımarhanede, amortisörü bozuk otobüs hopladı. Eski binaların üstünde yağmur uzun, gri, yapışkan halatlar gibi çarpıyor, kiremit duvarlardan şelale gibi akıyordu. Dışarı çabuk çıkması işaret edildiğinde, uzakta toprağın üstünde dönüp duran martıları görünce şaşırdı. Çok az görülürlerdi burada. Çöplüğe taşınan bir insan paçavrasıydı o.

2

İlk kez. Bir ilk kez olmuş muydu? Düşler, tabii ki bir ilk örnekle başlıyordu; ne var ki uyandığı ilk sabah hatırlayabildiklerinden daha fazlası olduğunu hatırladığı duygusuna kapıldı, bir geriye dönüş duygusu, bulanık ama inandırıcı. Yatağın yalnızlığını bir kat daha hissettiren vadisine, çökmüş ortasına sırtüstü uzandı. Beliklerinden biri çözülmüş, boynunun etrafına sıcak, kara bir yılan gibi dolanmıştı.

Genellikle uyandığında bir tekrar duygusu çökerdi üstüne: Yine faturalar, yine açlık, yine ağrı, yine yoksunluk, yine sıkıntı. Yine Claud'suz, yine Angelina'sız, yine kira sorunu, yine işsizlik, umutsuzluk. Ama şimdi bu sabah ağzında tatlı bir şey hissetti. Solgun ışık binaların arasındaki havalandırma boşluğu yaratan pencereden süzüldü. "Hayır! Hayır mamacita, hayır hagalo!"* Üst katta ağır bir şey düştü. Gözlerini

* İsp. Hayır anacığım, hayır yapma bunu!

kapadı.

Uykunun düzgün yüzeyinin altında kayan neydi? Elleri uzanmış genç bir adamın yüzü. Neye işaret ediyordu? Elini mi tutmaya çalışıyordu? Orta boylu, omuzlarına dökülen parlak siyah saçları olan, yüzü Kızılderili izlenimi veren genç bir adam. Kendisinden bile daha Kızılderili. Birbirine yakın zeytin gibi siyah gözler. Uzun burun. Yanaklar sinek kaydı traşlanmış, ten onunki kadar düzgün..... Bir zamanlar olduğu gibi. Bir daha asla. Şeftaliyi, altını andıran düzgün bronz ten: Teni ne kadar güzeldi. Chicanolar esmer teni, kendisinin bu kusursuz tene sahip olduğu günlerde değil de bugün güzel buluyorlardı. La gente de bronce.* Daralma hissi bir sis gibi boğazında yükseldi ve öksürerek yatağa yuvarlandı. Öksürürken çok sarsıldı. Tio Manuel'in kamyonuyla çorak arazide ilerlerken, arkada muhteşem bir toz bulutundan kuyruk kalırdı. Ezilmiş paketi yokladı; hâlâ bir iki sigara vardı. Yakıp tatlı dumanı içine çekti ve her zamankinden daha fazla öksürdü, yere basıp ayağa kalktı. Gözü kararadı, sonra netleşti. Yer soğuktu. Eskilikten yanları açılmış ayakkabısını beceriksizce giydi. Terlikleri olmasını çok isterdi, evet, aptal tüylü terlikler. Sonra Angie'nin ayaklarında küçük pembe bebek terliklerini gördü. Kendisine Lewis diyen Luis'ten hediyeydiler. Edepsiz! Benim kardeşim Anglo. Angelina şimdi yedi yıl, dört ay, yirmi iki gün, sekiz saatlik. Dumanı içine daha fazla çekti, öksürüğe boğuldu ve şimdiden uçlarından kanayan güne başlamak üzere mutfağa gitti. Düzle, temizle, toparla, eskimiş yüzeyleri parlat. Bugün sosyal yardım görevisi Bayan Polcari geldi.

Evdeki son ekmekten arta kalan bir parça bayat ekmeği tatlı ve hafif kahveye banarak bir kahvaltı yaptı. Sonra dikkatle bütçesini gözden geçirdi, süpermarkete her gidiş gelişten sonra bütçesini yükselen fiyatlar yüzünden yeniden gözden geçirmek zorunda kalıyordu. Hâlâ açtı ama midesine eski bir oyun oynadı ve kahve fincanındaki son tadı da alarak iki fincan sıcak su içti. Sonra iki küçük odasını yavaş yavaş, adamakıllı temizledi. Yatağı olabildiğince düzeltti, içinde bir iki sapı kırılmış kuru ot ve çiçek olan güzel şarap şişesini bile düzeltti. Bunların hatıra kaldığı piknikte, Nita tam yürümeye başlayacakken yorgunluktan Connie'nin kollarına düşüp uyumuştu. Alev alev yanarak battaniyenin üzerine oturmuştu, tatlı nefesli, al yanaklı ufaklık. Turuncu-siyah bir kelebek onun koluna konmuştu, o da Nita'nın yanında o kadar sessiz durmuştu ki kelebek uzun bir süre kanatlarını, o parlak kapı-

* İsp. Yağız adam. Buğday tenli adam.

larını açıp kapayarak durmuştu.

On birde kapı çalındı. Polcari incecikti, yanaklarına inen düzgün kahverengi kısa saçları başına geçirilmiş cilalı tahta bir tas gibi duruyordu. Bugün kulağında gümüş küpeler vardı, yeşil taşlı, belki de yeşimdi. Altın renkli, tel çerçeveli gözlüklerden şaşkın bakan uzun kirpikli, iri buğulu gözler. Bir keresinde Bayan Polcari'ye neden kontakt lens takmadığını sorduğunda soğuk bir bakışla karşılaşmıştı. Ama böyle güzel gözler. Eğer paran varsa, onun gibi güzel bir kızsan neden olmasın? Nadiren gülümsediğinde geniş dolgun ağzı açılıp güzel, düzenli beyaz dişleri ışıldardı. Profesör Silvester'la çalıştığı zamanlarda gördüğü kolej kızlarından biri gibi genç kız tarzı, son moda. Bayan Polcari Arpege kokuyordu.

Bayan Polcari, bugün birinin parlak fikri gibi görünen, Haiti'den kadın ithal etmeksizin ucuz iş gücü elde etmenin yollarından biri olan bir eğitim programını zorla kabul ettirmeye çalışıyordu. "Ah bilemiyorum," dedi Bayan Polcari'ye. "Çalışmaya o kadar ara verdikten sonra, kim seni kabul eder?" Hayatını devam ettirebilmek için yapacağı şeyler listesindeki son şey, beyaz bir kadının mutfağını temizlemekti.

"Çok olumsuzsunuz, Bayan Ramos. Bana bakın. Çocuklarım okula başladıktan sonra çalışma hayatına döndüm. Onca yıl boyunca çalışmadım."

"Bu kadar genç yaşta nasıl çocuğunuz olur? Lisedeyken mi evlendiniz?" Beyaz bir kadının on sekizinden önce çocuk sahibi olması ne kadar olağandışıydı.

Bayan Polcari surat astı. "Yağ çekmeyin bana. Yirmi altı yaşına kadar evlenmedim. Annem kızkurusu olarak öleceğime emindi."

"Öyleyse çocuklarınız kaç yaşında Bayan Polcari?"

"Büyük oğlan on yaşında, küçüğü henüz sekizine bastı."

Demek ki otuz altı yaşındaydı.

Bayan Polcari gittikten sonra lavabonun üstündeki aynaya bakıp yanaklarına dokundu. Nasıl bu kadar genç kalıyorlardı? Hap mı alıyorlardı? Bir şeyler temiz, Arpege kokulu saçlı kadınların genç kalmalarını sağlıyordu. Koleje gidiyorlar, rahat işlerde çalışıyorlar, meslek sahibi adamlarla evleniyorlar, yeşilliklerle çevrili, içi makine dolu evlerde oturuyorlardı. Angelina doğduğundan beri artık o kadar genç gözükmüyordu.

Tamam kıskançlıktı bu, ama aldatılmış olmak duygusu da içini buruyordu, bir de utanç, ikinci sınıf olmanın utancı. Çabuk yıpranmıştı. Adi mamul. "Öyle erken yıpranıyoruz ki" dedi aynaya, aslında bu "bi-

zin" kim olduğundan da emin değildi. Yaşamı anlamlı "bizlerle" dolu sayılmazdı. Bir keresinde bir sosyal görevlinin Porto Rikolulardan veya o klinikte popüler olduğu şekliyle "onlardan" söz ettiğini duydu, kendi halkı da Teksas'taki kliniklerde benzer durumdaydılar, "Onlar çabuk yaşlanıp genç ölürler" diyordu, bu yüzden de bölüm ödevini yapan bir öğrenci onlardan birinin tüberküloz gibi bir hastalığa yakalandığını öğrenince şaşırmamalıdır. Bu ona Luis'in oturma odasında beslediği, her evliliğinin şaşmaz sabiti tropikal balıktan bahsedişini anımsattı. "Ah, şu neon tetralar çok kolay ölüyorlar, kavanozdakiler bitince yenilerini almak gerekiyor."

En azından inatçı gururu, aynı fizik yasalarına, aynı çürümeye, zamanın öğütücülüğü karşısında aynı ezilmeye maruz kalmamış olan Bayan Polcari'ye karşı temiz olmasını sağlıyordu. Bırak Bayan Polcari seni kötü bir tarihi olan bir örnek vaka olarak görüp küçümsemesin: Ama Bayan Polcari azıcık oturduğu o sandalyede hiçbir kir bulamayacaktı, zaman zaman üzerinde bir fincan şekersiz kahve içmeye fırsat bulduğu masada bir tek kir bulamayacaktı.

Kent için iki gün yerleri fırçaladıktan sonra (sosyal yardım programı) sabahın köründe sırtındaki ağrıyla uyandı ama kendini uykulu uykulu gülümser buldu. La madrugada -şafak- ağzında her zaman tat bırakan bir sözcük. O şeker tadı. Genç Kızılderilinin yüzü gülümsüyor, garip bir nezaketle işaret ediyordu. Kendi ailesindeki herhangi bir erkeğin maço görünüşü yoktu onda, ne Claud'un muazzam kuvveti ne de Eddie'nin sinirli saldırganlığı. Ancak elleri onunkileri tuttuğunda yumuşak değillerdi. El mi sıkışıyorlardı? Saçma. Sıcak, nasırlı, baygın kimyasal bir kokusu var.

Ses sordu, "Sana nasıl hitap edeyim?" Tiz, neredeyse efemine bir ses, ama hoş ve aksansız.

"Connie" demişti. "Bana Connie de."

"Benim adım Luciente."

İngilizce düş görmesi garipti. Me llamo Luciente: Işıltılı, parlak, ışık dolu. Açıkça Meksiko-Amerikan olan birine Consuelo dememesi garipti. Me llamo Consuelo.

"Gel" demişti; o sıcak, kibar, nasırlı elin kendi çıplak koluna dokunuşunu anımsadı. Onu çekmeye çalışmıştı.

Daha çok İngilizce düş görür, ama ara sıra İspanyolca düş gördüğü

de olmuştur. Yıllar önce, cemiyet kolejinde psikoloji dersleri aldığı o biricik iki yıl boyunca her dilde gördüğü düş türlerini tespit etmeye çalışmıştı. Tiz ve hoş sesli, işçi elli bu genç adamdan çekinmemeliydi. Ona yanaşmalı ve dolgun göğüslerini onun göğsüne sürtmeliydi. Düşünde bile hiçbir şey olmadı. Boş yere kolunu, onun sıcak elinin dokunduğu yeri ovaladı. Tatlı dilliydi. Düşlerinde genç oğlanlar görmeye başlamıştı. Belki de yaşlandıkça düşündeki oğlanlar gençleşecek, daha tüysüzleşecek, fidan gibi olacaklardı.

Yuvarlandı, öksürmeye başladı, ağzına balgam geldi. Küfrederek bir parça tuvalet kâğıdına tükürdü ve sandalyenin üzerindeki kırış kırış pakete uzandı. Dondu kaldı. Parmakları. O koku. Kolunu kokladı. Evet, kolu Luciente'nin parmaklarındaki o maddeden kokuyordu. Tüyleri diken diken oldu.

Budala! Onu yine içeri tıkacaklardı. Belki de koluna bir şey değmişti, muhtemelen ofisi temizlerken ve o da, alarm zilinin çalmasını kapı zilinin çalmasına benzetircesine bunu bir şey sanmıştı. Balgam kahverengiydi. Boğazından biraz kan gelmişti: Dert edinmesi gereken şey buydu. Kendine zarar verdiğini bilse bile sigarayı bırakamayacak kadar sinirliydi. Aman, o kanserden ölmeden önce belki de bir taksinin altında kalırdı. Ya da soyguncunun teki kafasını kırıverirdi. Sosyal yardımın verdiği azıcık parayla çöp yemekten kanser olabilirdi.

Komşusu Bayan Silva alışverişten, iki rulo tuvalet kâğıdı, ekmek, muz, spagetti, yumurta alıp geldikten hemen sonra kapıyı çaldı. Hamburger yapmak istemişti ama et almaya parası yoktu. Yeğeni Dolores, Dolly, Bayan Silva'nın telefonundaydı: Luis'nin ilk evliliğinden olan en büyükleri. Luis birçok kez evlenmiş ve her karısından çocukları olmuştu. Ama onun en sevdiği Dolly idi, yirmi iki yaşında, balık etinde, elma şekeri gibi tatlı. Dolly onunla görüşmek istediğinde Bayan Silva'yı ararlardı.

Dolly, Rivington Sokağı'na gelmesini isteyince eski yeşil pardösüsünü, yağlı plastik cüzdanını kaptığı gibi metroya yöneldi. Birazcık şansı vardı, Brooklyn Köprüsü'ne giden ekspresе bindi. Vagona binerken koltuğun altında bir tükenmez kalem görmüştü, karaladı, yazıyordu. Üzerinde kentin merkezindeki bir istasyonun ismi yazılıydı ve mavi mürekkeple yazıyordu. Aylardan beri yazan bir tükenmezi olmamıştı. Mektuplarını kurşun kalemle yazmak zorunda kalmıştı. Şimdi olması gerektiği gibi mürekkeple yazacaktı. Bu gece yeni kalemiyle kızkardeşine de mektup yazacaktı. QJ trenine binmek için inmeden önce kalemi dikkatlice çantasına koydu, çantası hâlâ bantlı olduğu

için kalemin düşmeyeceğinden emin olarak. Bir adamın koltuğunda bıraktığı *Daily News*'i de aldı.

Essex ve Delancey'de kuzeye Rivington'a doğru yöneldi, Norfolk'un bir blok ötesindeki evlerini, Claud hapse girdikten sonraki o korkunç yıl, Angelina'yla bir tek odada yaşadığı yeri anımsamanın ağırlığı içindeydi. Claud'la paylaştığı, Mount Morris Parkı'ndan iki blok beride, üç büyük odası ve banyosu olan evden kovulduktan sonra orayı onlara Dolly bulmuştu. O günlerde Dolly Rivington'da, şimdi kızı Nita'yla oturduğu, arada sırada da o kokuşmuş pezevengi Geraldo'nun uğradığı evde kocasıyla otururdu. Çeki eline geçene kadar Connie'ye kredi açan bir meyhane, bir de çok iyi bildiği kasa kasa ucuz tatlı şarapları olan bir içki dükkânı vardı.

Dolly'nin dairesi boğucu sıcaktı, her zaman olduğu gibi. Nita, gittikçe kendisine küçük gelen yüksekçe bir sandalyeye oturmuş, hemen hepsini ağzına tıkıştırarak hindistan cevizinden yapılmış pudingini bitiriyordu.

Connie, "Ahora comes como una santa!"* diyerek küçük yeğeninin etrafında dolaştı. "Tertipli mi yiyormuş artık. Ne de iyi kız olmuş. Bir gülücük ver bakayım bana, ha Nita? Hazme los ojitos! Ha? Que Preciosa!"**

Dolly'nin yüzü ağlamaktan şişmişti, bluzunun kırışık kolunu sıvayıp çürüklerini gösterdi.

"Müşterilerden biri mi yaptı?"

"Geraldo yaptı!"

"Niye ondan kurtulmuyorsun? Sütü bozuk bu herifin."

Dolly içini çekti ve sevdiği likör tadında kâğıda esrar sardı. "Biliyorsun San Juan'dan döndüğümde bana gebe olup olmadığımı sormuştun?"

Connie esrarı kabul edip, onayladı. Dumanı dışarı verirken konuştu: "Biliyordun zaten. Gerçekten bir bebeğin olmasını çok istiyordun."

"Hâlâ istiyorum! Gittim tahlil yaptırdım. O günden beri aybaşı olmadım."

"Tahlilde ne çıktı?"

Dolly karnını okşadı. "Dün Geraldo'ya söyledim. Bana bir müşterinin çocuğudur diye bağırıp vurmaya başladı!"

"Beni hasta ediyor. Seni adamlarla çıkartıyor sonra da bunun için

* İsp. Şimdi bir azize gibi atıştırıyorsun.
** İsp. Hadi ver bakayım gözümün içi. Ha? Ne hoş şeysin sen.

suçluyor. Onun çocuğu bu. Porto Riko'dan bu bebekle geldin." Dolly'yi görür görmez anlamıştı.

Dolly hemen kendini çekti. "Müşterilerle yatmak bir iş. Bunun için suçlama, iyi para kazanıyorum. Onları buraya getirmiyorum... Onlarla otele gidiyorum ya da Geraldo'nun yerine. Dinle beni her kadın kendini satıyor. Jackie Onassis de kendini satıyor. Öyle değil mi?"

"Peki onlarla yatmak hoşuna gidiyor mu?"

"Bu bir iş." Dolly sigarayı emdi, ucu kızıllaştı. Geçen dakikalar aralarını soğutuyordu. Nihayet burnunu çekti. "Kendinden nefret ediyorsun, oynadığın oyundan nefret ediyorsun. Bu aptalca numaralardan nefret etmemiş bir kadınla hiç karşılaşmadım daha."

"Terk et onu carita, terk et onu. Boş ver onu. Senin tırnağın olamaz o."

"Connie, akıllı, kafası iyi çalışıyor." Parmağını şıklattı. "Bir tarzı var. Ortalıkta göründüğünde bütün orospular onunla göz göze gelebilmek içip aportta bekliyorlar... Neden ondan bir bebeğim olmasın diye düşündüm. Sonra işi bırakırım. Daha önceki gibi olacak, daha da iyisi. Eğer bir bebeğin varsa erkeğin sana daha fazla saygı duyar. Neden olmasın?"

"Bu yüzden mi Porto Riko'da haplarını almadın?"

"Onları burada bıraktım. Çantama bile koymadım. Hatta adada bir bebeğe sahip olmak şans bile getirebilir diye düşündüm. Connie, bu bebeği doğurmak istiyorum!"

"Neden olmasın? Tek çocuk yalnızdır. Bir tane daha niye olmasın? İyi bir annesin. Orospuluğu bırak, bebeğine sahip çık."

"Bana izin vermiyor. Kürtaj olmam gerektiğini söylüyor!"

"Hayır." Connie masayı yumrukladı. Onun için garip bir hareketti. Dolly baktı. "Doğur onu! Ona cehenneme kadar yolun var de, o kendi vücudunu satsın şehir farelerine. Gel benimle yaşa. Çocuklara bakmana yardım ederim. Buna bayılırım, sözüm sözdür bilirsin...."

Telefon çaldı. Müşterilerden biriydi. Dolly üstünü giyip makyajını yapmak üzere banyoya koştu. Connie onu öptü, bir iki dakika Nita'yla ilgilendi ve sonra istemeyerek merdivenlerden indi. Sokakta Doğu Nehri'nin nemli, soğuk rüzgârı yüzünü yaladı. Eski yeşil pardösüsünün önünü iyice kapattı. Pardösüsünün astarı yoktu. Yeşilliği görünce kendini rahatlamış hissetti, metronun taş duvarlarına katlanamayacaktı. Spring Sokağı durağına kadar yürümeye ve oradan yürüyerek on blok olmasına karşın arabaya binmeye karar verdi.

Elizabeth'teki bir çocuk bahçesinde kırmızı ışık dur, yeşil ışık geç

oyununu oynayan kız çocuklarını gördü. Rüzgârdan dertop oldu, daha durup bakmayı amaçlamadığı halde kendini çitlerle yüz yüze buldu. Esmer tenli, hemen hemen aynı yaşta. Angie şu sıska, kısa kızlardan biri olabilirdi. Babası Eddie de sıska ve kısaydı. Şu, pembe beyaz tenli, siyah saçlı, sev beni diyen gülüşüyle sıska, eli hareketli çocuk olabilirdi. Yakalandığında tepinip duran! Evet, şu tepinen kız çocuğu benim çocuğum olabilirdi!

Kaldırımda bir el arabası iteleyen iki adam ona baktı, sonra biri gülerek ötekine bir şeyler anlattı. Gözlerinden aşağı yaşlar boşanıyordu. Şu boktan ot onu duygusallaştırıyordu. Çılgın Connie. Önünde kıvrılıp giden yolda yürümeye koyuldu. Pardösüsünün koluyla yüzünü kurulamaya çalıştı. Göz yaşları acıyan gözlerinden, kapanamayan musluklardan akıyordu. Yanaklarının üstünde sıcak ve ıslaktılar. Prince'e doğru döndü ve büyük bir evin giriş basamaklarına oturdu, arkasındaki kapı ahır kapısı kadar büyüktü. Poposunun altına gazeteyi yaydı. Etrafta hiç kimse yoktu. Bir parça tuvalet kâğıdına burnunu sümkürdü. Gören biri kızını çok sevmiş olduğunu anlayabilirdi.

Arkasında bir gölge. Kalkmaya çalıştı ama o el yine uzandı.

"Neyin var? Ağlıyorsun. Connie seni korkuttum mu?"

Düşündekinden daha kısa, ayakta durduğu zaman kendisinden biraz daha uzundu, ay yüzlü, kara zeytin gözlü, o kibar gülümseyişiyle ona doğru eğildi.

"Çıldırıyorum! Ama esrardan olabilir. Gerçekten güçlü...."

"*Buradayım.* Sana ulaşmaya çalışıyorum. Ama sen korktun Connie." Luciente gülümsedi. Gerçekten kız gibiydi. Mariquita?

"Benden ne istiyorsun?" Çocukluğunun şeytanlı, tılsımlı, cadılı masalları. Bir sürü süprüntü, ama bu oğlan nasıl oluyor da onun düşlerine girebiliyordu?

"Yalnızca konuşmak. Benimle konuşup rahatlaman için."

"Hı! Kimse benimle konuşmak istemiyor. Sosyal uyum görevlim Bayan Polcari bile. Onu bunaltıyorum." Connie kaskatı ayağa kalktı, eski pardösüsünün oturduğu yerini silkeledi, gazeteyi katladı, onun yanından kayıp geçti. Kolu onunkini sıyırdı. Yeterince gerçekti, deri ceketinin altında kolu kaslıydı. Korkudan karnı kasıldı. El Muro ve onu bekleyiş şekli. Ama o zamanlar genç ve kızartmalık bir piliç kadar körpeydi. Şimdi ise Geraldo'nun dediği gibi bir torba, içi acı ve dert dolu bir torbaydı. Canı bir sigara istedi ama onun yanında çantasını açmaya korktu: Kapıp kaçması o kadar kolaydı ki. O yanında dikkatli sıçrayan adımlarla yürürken onun tarafında dirseğiyle vücudu arasında

gazete kâğıdına sarılı plastik kaplı hatıra defteri vardı. Yo, ayağını sürterek yürümüyordu. Emin adımlarla yürüyen bir kedi zarafeti vardı onda. Zarif ama otoriter bir tavırla yürüyordu. Cüzdanında on yedi dolar, birkaç peni ve iki metro jetonu, aynı zamanda sosyal yardım kartı ve evinin anahtarları vardı. On yedi doları nereye koysaydı? Rehine vermek için küçük televizyon setini çalabilirdi. Bir dahaki çeke kadar iki haftası vardı, tabii zamanında alabilirse.

Bir serseri gibi giyinmemişti. Üstündeki hiçbir şey yeni ve gösterişli olmamasına karşın giysileri esaslı ve iyi dikilmişti. Çocukların giydiği türden büyük ağır botlar, kot kesimli siyah bir pantolon, boğazını gösteren bir kırmızı gömlek, üzerinde bir çetenin ya da sosyal kulübün işaretleri değil de kollarında boncuk ve kabuklarla süslü bir desen olan eskimiş güzel bir deri ceket giymişti. Eldivenleri yoktu ve ellerini anımsadı. Eli kendine doğru çekip burnuna yaklaştırmak isterdi. Derisi leke lekeydi ama nikotinden dolayı değil. Ne çeşit bir işte çalışıyordu ki elleri böyle mosmor olmuştu acaba? Etin üzerine vurulan damganın boyası gibi.

Sesini sertleştirdi. "Ne zamandan beri beni takip etmeyi planlıyorsun?"

"Eğer izin verirsen seninle evde konuşmayı tercih ederim."

Sıradan bir kamyon gürleyip geçerken Luciente kendini geri attı. Burnunu tıkadı.

"Hayır. Niye izin verecekmişim? Sen kimsin?"

"Adımı biliyorsun, Connie. Luciente."

"Zeki çocuk. Benden ne istiyorsun?"

Luciente'nin gözleri sulandı, cebinden parlak, alacalı, geniş bir mendil çıkarıp gözlerine bastırdı. "Sen olağandışı bir insansın. Beynin olağandışı. Sen bizim yakalayıcı, algılayıcı dediğimiz türden bir insansın."

"Yaşlı kadınları mı seviyorsun?" Bunu duymuştu ama şimdiye değin hiç inanmamıştı. Korkuyordu ama biraz olsun merakını da çekmişti.

"Yaşlı?" Luciente güldü. "Kesinlikle, yalnız yetmişinden sonraki kadınları. Senin için beklemeliyim. Söyle bana o kadar korkunç muyum? Ben alıcı değilim: Bizim deyişimizle bir göndericiyim."

Yanlarından geçerken sağda soldaki arabalara, binalara, uçaktan yeni inmiş biri gibi bakıyordu: Büyükannesi gibi, El Paso'da, aşağı şehirde sokaklarda karşıdan karşıya geçerken arabalara bakmadan kaldırımdan caddeye derin bir suya atlar gibi atlıyordu.

Bu adam çıldırmış, diye düşündü. Evet öyle olmalı. Metro istasyonuna doğru adımlarını çabuklaştırdı.

"Çok çabalıyorum, ama anlayabilmen için nereden başlamalıyım? Böylece rahatlayabilir ve ne olduğunu anlamaya başlayabilirsin. Yakalayıcı beyni ve sinir sistemi olağanüstü ölçüde açık, algılayıcı bir kişidir.... Açıklamak zor." Bir jet geçti, Luciente de jet bir blok ötede kayboluncaya kadar esnedi. "Yabancı bir şeyi açıklayabilmek için aynı anda o şeyi ve onun hakkında konuşmak için gereken sözcük dağarcığını hemen iletmek zorundasındır. Sizin sözcük dağarcığınız zihinsel durumlar, zihinsel yetenekler ve zihinsel davranışlara ilişkin sözcükler bakımından oldukça zayıf..."

"İki yıl kolejde okudum ben. Bir Chicana olduğum ve sosyal yardıma ihtiyacım olduğu için bana zayıf bir sözcük dağarcığına sahip olduğumu söylemeye kalkışma. İddiaya girerim senden daha fazla okumuşumdur!"

"Siz derken hepinizi kastettim özür dilerim. Zamirleri düzeltmemize karşın bu zayıflık bizim dilimizde de var. Sizin diliniz derken sizin zamanınızın, kültürünüzün dilini kastediyorum. Herhangi bir kişisel ima yoktu. İnan bana, Connie sana saygı duyuyorum. Senin zihnine girmemden üç ay öncesinden beri buna çalışıyorduk. Sen olağanüstü yüksek düzeyde bir algılayıcısın. Bizim kültürümüzde sen çok fazla takdir edilirdin, ama anladığım kadarıyla bu kültürde bu geçerli değil."

"Senin kültürün! Nesin sen gerçek bir La Raza* mı? Aztek falan mısın?"

"Şimdi sözcük sıkıntısı çekiyorum." Luciente koluna uzandı, ama o yana kaçtı. "Birbirimizi anlamaya çalışmalıyız, çünkü algılama çerçevelerimiz o denli farklı ki. Ama biz birbirimizi *görüyoruz*. Bu benim işimi kolaylaştırıyor tabii. Kavşakta iki araba burun buruna geldi ve her ikisi de frenlere bastı. Luciente homurdanmaya başladı.

"Öyleyse neredensin? Yüksek Andlardan mı?"

Luciente yüzünü ekşitti. "Uzaydan yakın sayılır. Buzzard Körfezi'nden."

Her sokak başına gelindiğinde Luciente kontrollü davranıyordu. Bellevue'dan kaçmış olmalıydı. Onun şansına. Yanlara ve yukarı bakıp sonra da öyle yapmıyormuş gibi davranmaya çalışıyordu. Altıncı Bulvara varmak üzerelerken, "Bak. Gitmeliyim. Burası sinirlerimi bo-

* La Raza: İspanyolca. Irk.(Ç.N)

zuyor. Gürültüden iliklerime kadar sarsılıyorum. Sessizliğini anlıyorum. Yalnız kaldığında beni düşün, olmaz mı?" dedi.

"Niçin düşünecekmişim? Bir dalgıç kuşu kadar çılgınsın."

Luciente'nin gözleri parladı, kuru, sıcak eliyle elini kavradı. "Hiç dalgıç kuşu gördün mü, Connie? Çıkardıkları sestir çılgın olan. Bunlar basit ama zarif kuşlar, yalnızca kafaları suyun dışında kalarak kayarlar suyun üstünde. Kaplumbağalar gibi alçaktan yüzerler. Belki göç ettiklerinde sana dalgıç kuşlarını gösterebilirim... Benden korkma. Farkındayım, düşmanların var ama ben onlardan biri değilim... Yardımına çok ihtiyacım var ama sana zarar vermem." Luciente bunu söyledikten sonra birdenbire ortadan kayboldu.

Metroya içeri girip, sıkış tıkış kalabalığa dalınca onun tuttuğu elini dikkatle burnuna götürdü. Evet o kimyevi koku. Korktu.

Sağındaki, solundaki, arkasındaki insanlara çarpa çarpa bir eliyle cüzdanını ve gazeteyi göğsünün üstünde tutup ötekiyle de çantanın sapını tutarak ayakta durdu. O söylediği şey, ne diyordu -algılayıcı mı ne, onda haklıydı. Kafasında acayip şeyler oluyordu. Bunlardan kimseye söz etmemişti hiç - İspanyolcayı unutmuş olmakla övünen babası Luis kadar kötü İspanyolca konuşmasına rağmen el falına baktıran, botanik bahçesinden otlar alan Dolly'ye anlatmıştı biraz. Bazen Connie başkaları hakkında bilmemesi gereken şeyleri biliyordu. Bir keresinde daha kararını vermeden önce Luis'in karısını terk edeceğini bilmişti. Kocası Eddie ona birkaç defa büyücü demişti. Örneğin, başka bir kadınla olduktan sonra eve gelip de gururu ve suçluluk duygusu kükürt benzeri küçük sarı alevler halinde üstünden akarken.

"Bu saçmalıkları sana kim söylüyor? O dedikoducu kadınlar! Bütün gün hiçbir şey yapmayıp onların yalanlarını dinliyorsun!"

"Sen söylüyorsun! İçeri girdiğinde sen kendin söylüyorsun!"

Akıllı değildi. Hiçbir zaman öngörüde bulunamazdı, ne kendisi ne de başkaları için. Fal bakmaya çalışmış ve her zaman yanlış tahminler yapmıştı, gerçekte yalnızca tahminde bulunduğunu biliyordu. Öteki olay holde farenin kaçışını görmekten başka bir şey değildi. Bilgi sanki ses kulağına girer gibi giriyordu içine. Sık sık Eddie ona vurmadan önce vuracağını biliyordu ve o vurmadan önce kendini koruyordu. Eğer bu doğuştan gelen bir yetenekse de pek bir işe yaradığını görmemişti. Eddie ona vuracaksa vuruyordu. Belki kolunu kaldırıp kendini korumak için zamanı oluyordu ama vurup yere düşürdüğünde yine aynı şekilde acı veriyordu. Çürükleri ağrılı olduğu kadar da utanç vericiydi. Gözyaşları da bir o kadar acılıydı.

Onun Eddie'nin başka bir kadınla olduğunu bilmesi Eddie'nin onu sevmesini sağlamadı, tenine onun için sakladığı o kadını kokuyu geri vermedi, onu yatağa kollarında taşımasını sağlamadı. Yalnızca, zaman zaman Eddie bazı küçük şeylere ihtiyacı olduğunda ona iyi davranınca Connie'nin hissedebileceği rahatlıktan yoksun kalması anlamına gelmişti. Kendisini küçük gördüğünü anlaması damarlarındaki aşkı zehire dönüştürmüştü. Bu da evliliklerinin sürebileceğinden biraz daha kısa sürmesine neden olmuştu.

Annesinin yöntemini, tevekkülü kullanabilirdi. Kötü ve acı kaderine karşı savaştıkça, her seferinde daha fazla dövülmüş, daha fazla aşağılanmış, daha çabuk yalnızlığa itilmiş buldu kendini. Eddie terk edip gittikten sonra Angelina'yla yalnız, erkeksiz, işsiz, parasız ve karnında kürtaj edilmesi gereken bir bebekle kalmıştı. Üç ayı geçirmişti, kürtaj için geçti ve ona zor gelmeye başlamıştı. Doktor ona bebeğin oğlan olduğunu söylediğinde acı bir zafer hissi duymuştu. Aslında Eddie'nin takıldığı bara gidip ona anlatmıştı. Onu son kez dövmüştü.

Bir algılayıcı, cholo* ona böyle demişti. Aşağılayıcı sözcük onu rahatsız etti, ruhunda bir salyangozun yapışkan izi gibi yaralı bir gurur bıraktı. Siyahların birbirlerine pis zenci demeleri gibi. Luciente'nin havalı tavrına, tiz sesli güzel aksanına kızmıştı. "Sizin diliniz derken, sizin zamanınızın, kültürünüzün dilini kastediyorum..." Kafasında neler kuruyor? Ondan ne elde edebileceğini umuyordu? Eğer çeki almak isteseydi, kafasına bir darbe vurması yeterdi. Korkuyordu ama Dolly'yi unutturmuştu, altında bir bit yeniği olan bu gizem, neredeyse Dolly'nin üzüntüsüne gıpta eder durumda bırakmıştı onu.

Algılayıcı. Edilgen gibi. Mazlum Meksikalı kadın Consuelo, karalar giymiş, gözleri kederli, sorulmadıkça konuşmaz. Annesi siyah bakirenin önünde diz çöker. Tabii ki annesi Mariana bir köylü hayatı yaşadığı için değil. Mariana Los Calcinados'ta Namiquipa yakınlarındaki bir köyde büyümüş ve ailesiyle beraber tarlalarda çalışmak üzere Teksas'a göç etmiş. El Paso'da Mariana Connie'nin babası Jesus'la evlenmiş ve hayatta kalan ilk üç çocuğunu doğurmuş, en büyükleri ve en önemlileri Luis, sonra Connie, sonra en çok sevdiği kardeşi, yeniklik, huy ve yaş bakımından kendisine en yakın olan ve California'da bir hapishaneden çıkar çıkmaz ölen Joe.

Connie yedi yaşındayken Chicago'ya göç etmişler, orada Teresa,

* Cholo: İsp. Haylaz, yumurcak. Burada serseri.(Ç.N)

Inez ve ölü doğan son erkek bebek doğmuştu. Bebek Mariana'yı kendisiyle beraber götürüyordu neredeyse ve ondan sonra Mariana hiçbir zaman iyileşemedi. Hastanede rahmini aldılar. Daha sonra Jesus yüzüne karşı küfretti: Artık bir kadın değildi. İçi boş bir kabuktu.

Bitkin, Lexington'da 110. caddedeki merdivenleri tırmandı. PASAJES SEGUROS, güneşlik sallandı. Bu bir düştü. Hurpani yeşil pardösüsü içindeki kendine baktı. Onun da içi boşaltılmıştı. Eddie onu dövdükten sonra kürtajda kanama durmayınca Metropolitan'da onun da rahmini almışlardı. Gerekmediği halde histerektomi uygulamışlardı çünkü ilgililer pratik yapmak istiyorlardı. Bir daha hiç gebe kalacağım diye korkmadı. Ve hiçbir zaman bir daha çocuk doğurma umudu olmadı. İçinde yararsız bir öfke duymaya başladı ve elinde olmadan yüzünü hoş bir kokuya doğru çevirdi. Cuchifritos, Jugos tropicales, frituras. Lexington'da ÇEKLER BOZULUR - YEMEK KARNELERİ - NAYLON FATURALAR yazan çeklerini bozdurduğu yerden geçti. Cehennem olası P.O.

Ayakları pelteleşmişti, sırtı ağrıyordu. Doğu Nehri rüzgârı yüzüne vuruyordu. Karanlık tren yolu antik bir kentin duvarları gibiydi, vagonlar tünelin içine giriyorlardı. En azından ev bir sığınaktı, bir fare de deliği için böyle düşünüyor olmalı. Sürünerek içeri girip çökmek. Ama artık orada Luciente sayesinde, Chicago'da kapıcıdan zorla anahtarı alan El Muro'nun sayesinde olduğundan daha emniyette değildi. Başından sonuna değin görünen üç şeritli 111. caddeye girerken üç şehirde oturdum diye düşünüyordu. Çocuklar sokakta dışarıda oynuyorlardı - P.S. 101: Anneler çocuklarını her tarafı dökülen İspanyol Metodist kilisesinin yuvasından alıyorlardı. Her yer uğulduyordu. Ona inanmak ne kadar güç gelse de ilkbahar gelmişti, salsa müziğinin uğultusu, gecekondunun atan nabzı olan trafiğin gürültüsü kadar yüksekti.

On beşinde Chicago'nun Batı Yakası yakınındaki ailesinin demiryolu civarındaki evinde mutfakta durup floresan pembesi bluzu ve mavi kot pantolonuyla lavaboya dayanmıştı. Kendini on beşindeyken hatırlayabildi, farklı değildi, yalnızca sesi daha yüksek çıkıyordu, kendine çok güveniyordu. "Senin gibi büyümeyeceğim anne. Acı çekmek ve hizmetçilik yapmak için. Hiçbir zaman kendi hayatımı yaşayamadan! Senin gibi olmayacağım!"

"Kadınlar ne yapıyorsa sen de onu yapacaksın. Ailene kan bağı borcunu ödeyeceksin. Sen de çocuklarını benim benimkileri sevdiğim kadar seveceksin."

"Biz kızları oğullarını sevdiğin gibi sevmiyorsun! Her şey Luis'e, bana hiçbir şey yok, bu hep böyle oldu."

"Benimle konuşurken sesini yükseltme. Babana söyleyeceğim. Buradaki gangsterlerin kızları gibi konuşuyorsun."

"Okulda iyiyim. Koleje gideceğim. Göreceksiniz!"

"Kitaplar senin aklını çeliyor! Kolej! Luis bile gidemez oraya."

"Ben gidebilirim! Burs alacağım. Aile batağına saplanmayacağım, aile, aile! Anne, bu sözcük beni deli ediyor! Hayat çocuk doğurmak, yemek pişirmek, ev temizlemekten ibaret değil. Anneciğim, inan bana, -oigame,- anne, seni seviyorum! Ama ben seyahat edeceğim. Doğru dürüst biri olacağım!"

"Kadınlar hayata çile çekmeye geliyor zaten. Keşke Los Calcinados'tan hiç ayrılmasaydım." Mariana gözlerini kapadı, Connie göz yaşlarına boğulacağını sanmıştı. Ama yalnızca iç geçirdi. "Garip ve vahşi insanlarla dolu bu garip ülkeyi karış karış gezdim ben. Doğduğum köyün dışındaki yolu bile görmemiş olmayı isterdim."

Annesinden Maya simasını miras almıştı; küçük bir çene, duyarlı bir burun, badem gözler. Hepsi birden uzaklara yolculuklar yapmışlardı ve hepsi de en alt sınıftan geliyorlardı. Annesinin ailesinin Bonil yakınlarındaki Campeche'den geldiklerini biliyordu. Sorunlar onları kuzeye, daha kuzeye, daha da kuzeye, nesilden nesile kuzeye, soğuğa, esirliğe, desmadrados'a sürükledi: Anne kucağından çok erken koparılıyorlar ya da anneleri besleyemiyordu. Connie yirmi yaşındayken, ilk kürtajını olduğu yıl annesi öldü. Kan yılı. On beşinde, on yedisinde sanki masaya ailesiyle birlikte oturmayıp hizmetçi gibi sonradan yemek yemek annesinin icat ettiği bir Meksikalı kadın rolüymüş gibi annesine çığlıklar atarak bağırmıştı. Babası gelip yumruklarının gücünü gösterene kadar, çığlık çığlığa kendi yaşamının nasıl daha güzel olacağını haykırmıştı. Okulunda beğendiği öğretmenleri gibi yaşlanıncaya kadar, hatta yirmi beş yaşına kadar evlenmeyecekti. Bayan Polcari gibi yalnızca iki çocuğu olacaktı ve onları reklamlardaki kadar temiz tutacaktı. Güzel bir evi, güzel giysiler giyen temiz görünümlü bir erkeği, güzel temiz bebekleri olacaktı, hiç de altını değiştirdiği, yerlere döktükleri yemeklerini temizlediği Teresa ve Inez gibi olmayacaklardı.

Ne var ki şimdi taraçaya çıkarken, aslında annesinin onayını istemiş olduğunu anlıyordu. Annesinin rahat etmesini istemişti. Aslında annesinin, bilgi ve daha iyi bir hayat peşinde koşarken kendisine katılmasını istemişti. Hiçbir zaman yeterli annc şefkati görmemişti ve bunun açlığı içinde büyümüştü. Luis'in sevildiği gibi sevilmek. Yalnızca

en küçük kız, Inez bu sevgiyi görmüştü. Rahmi alındıktan sonra Mariana tüm sevgisini en küçüğe vermişti.

Evet, aptal olan kimdi, on beşinde, ateşli, kafası planlarla dolu olan kendisi mi yoksa otuz yedi yaşında, planlar yapmaktan vazgeçmiş kadın mı? Umutsuzluk onu karalara boğmuş ve kitabi düşüncelerinden sıyırmıştı.

Posta kutusunda dört çocuğuyla Chicago'da çocukluk evlerinden kilometrelerce uzakta oturan Teresa'dan gelmiş bir mektup buldu. Teresa eski Midway Havaalanı'nın yakınındaki küçük, kutu gibi evlerden birinde oturuyordu. Connie'nin onları hor görmesi saçma olurdu! Kendisi kokmuş bir kenar mahallede oturmuyor muydu sanki? Teresa iri el yazısıyla bütün harfleri aynı büyüklükte yazmıştı: "Zavallı küçük Joey üşüttü , boğazı ağrıyor. Sanki her şey üstüste geliyor. Onu böyle hasta görmekten nefret ediyorum. Laura da üşütmüştü ama o kadar kötü değildi, yaşına göre büyük ve güçlü. Doktor bademciklerini almak gerekebilir diyor. Umarım gerekmez, yalnızca çok para tutacağından değil yavrumun canı da acıyacak. Çocukların hastaneye yatması...! Boş zamanım olduğunda kiliseye gidiyorum, ama çoğu zaman çocuklar yüzünden evden dışarı çıkamıyorum. Joey'i hastaneye götürüp onu orada bırakmak istemiyorum."

"Marilyn'in doğum günü nisanın 28'inde, hatırladığını biliyorum. En çok gerçek saçlı bebekleri seviyor, hani şu senin yıkayıp süslediğin türden olanları..."

Connie mektubu mutfak masasının üzerine koydu. Şimdi, Teresa onun ne yapabileceğini sanıyordu? Cebindeki para hediye almaya yetmezdi. Claud'la beraber tutuklandığından beri, neredeyse dört yıldır, doğum günü ya da yılbaşı için hediye alacak parası olmamıştı bile. Teresa liseden sonra genç yaşta evlendi ve hiç çalışmadı. Kocası otobüs şöförüydü. Connie kız ve erkek yeğenlerini hatırlamaya çalıştı: Çalıştığı zamanlarda her birine yılda iki kere hediye yollar, âdet olduğu üzere muhteşem New York Metropolitanı'nda oturan Luis her yuva kurduğunda ailesine oyuncaklar, güzel giysiler götürürdü. Bir numaralı karısı (Carmel, Porto Rikolu) Bronx'taydı. İki numara (Shirley, İtalyan) Staten Adası'ndaydı. Üç numara (bir Wasp* olan Adele) Luis'le New Jersey, Bound Brook'ta oturmuştu. Her hangi bir kötü haber var mı diye mektubu şöyle bir taradı ve daha sonra daha iyi okumaya karar verdi. Yorgun olduğu halde kendini yine dışarı atmak istiyordu.

* Wasp: Beyaz Anglo-Sakson Protestan. (R.N)

Eğer oturur kalırsa içini daha fazla kasvet basacaktı. Mutfak ışığını yaktı. Gürültülü sokaklarda hava iyice kararmıştı.

Buzdolabında iyi durumda, acı soslu kuru fasulye buldu. Isıtılmış fasulyeyle beraber iki de yumurta kırıp yiyecekti. Yumurtadan bıkmıştı, canı et istiyordu. Dişlerini bir domuz eti parçasına daldırmayı ne çok isterdi. Boş bir umutla ağzı sulandı. Bir yatak odasına bir mutfağa götürüp getirdiği küçük siyah beyaz TV'yi açtı. Haberler başladı. Televizyonun sesini çok açmamıştı, bir kulağı onda dinledi. Televizyon bir arkadaştı, bir insan -neredeyse insan- sesi. Mutfakta yemek pişirirken ya da okurken bile onu açık bırakırdı. O ailesiydi, bir keresinde Bayan Polcari'ye ağız ucuyla söylemişti de o anlamamıştı.

Yavaşça fasulyeleri karıştırırken yumurtaları kıracağı siyah tavanın içindeki yağın ısınmasını bekledi. Acelesi yoktu. Ne için acele edecekti ki? Aşağıda sokakta akşam, davulların yükselip alçalan ritmine, giderek sıklaşan bir pazarlık ve orospuluk gelgitine, genç yaşlı bir sürü herifin "milli olmak" ya da bir karı daha götürmek için itişip kakışmasına sahne oluyordu. Kaynama noktasında yoğun havaya yükselen baloncuklar, seks ve trafik El Barrio'da daha da hızlandı. Binlerce buluşmada -rastlantısal, amaçlı rastlantısal, gizli-saklı, randevulu, kur yaparak- erkekler kadınları köşelerden, teraslardan, ana-babalarının evinden alıyor, çiftler eski basamaklardan aşağı omuz omuza, restoranlara, barlara, sinemalara ve dansa gidiyor. Parasız kadınlar erkeklerini beklerken loş aynaların önünde özene bezene kaşlarını çatıp büyü yapmaya çalışıyordu. Çiftler arabalarına binip gecenin karanlığında kayboluyordu. Çiftler ızgara pirzolalar ve chicaroneler alıyor, Çin-Küba usulü kumanyalarını ve biralarını alıp odalarına çıkıyordu. Erkekler eroin satıcılarıyla buluşuyor ya da onları bulamayıp bozuluyordu. Damlarda güvercinler uçmaları için salıveriliyor ve çocukların heyecanlanıp kavga ettikleri ve paketlerle paraların değiş tokuş edildiği bacaların arasında, beyaz mendiller gibi kanatlarını çırparak dönüyorlardı.

Sokaktaki elektrik ondaki devinimsizliği siliyordu. Birine doğru gitmeyi arzuladı. Gidecek birinin olmasını istedi, buluşulacak biri, ona gelecek biri: Dokunulmak ve tutulmak istedi. Öyle uzun zaman oldu ki! Belki bir daha hiç olmayacaktı.

Ne için yaşamıştı. Fasulyeler tencerenin dibine yapışıyordu, ateşi kısıp tencereyi karıştırdı. Dolly'yi korumak için mi? Gerçekten, Dolly'yi koruyabilmiş miydi? Bir gün kızını geri alma hayali için mi? Onu tanıyamayacak olan kızını. İşte bu kadın adli makamların seni

ondan almaya uygun gördüğü, senin kötü, suçlu ve deli annen. Angelina nasıl da ağlamıştı. Öyle küçük, öyle sıskaydı ki, ne çok ağlamıştı . Ne çok ağlamıştı.

"Kendimi öldüremeyecek kadar gururluyum. Yüksek dozda ilaç alıp kendimi öldüremeyecek kadar gururluyum," dedi yüksek sesle. Walter Cronkite'ın programını açtı ve akşam yemeğini onunla beraber yemek için karşısına yerleşti. Adam kendisiyle yemek yemeye bayılmıyordu tabii ama televizyonun kutusunun içine her zamanki alışıldık yüzüyle tıkılıp kaldığı için başka hiçbir şansı yoktu. "Biraz acı ister misin, Walter?" Ona uçları eğilmiş bir çatal uzattı. Ojala*! Ah bir kadeh şarabı olsaydı! Bira bile iyi gelecekti ve sivri uçları bulanıklaştıracaktı, ama yalnızca süpermarket cinsi kola vardı o da pek fazla sayılmazdı. Bir zamanlar, devlet üniversitesinde, geçirdiği o çok mutlu iki yıla benzer bir başka kısa dönem boyunca CUNY**'de Profesör Silvester için sekreter -hadi sekreter metres diyelim- olarak çalışırken her gece *The New York Times* alırdı. Chicago'dan New York'a geldikten çok kısa süre sonra bu işi bulmuştu. Profesör Everett Silvester'ın sekreteri olmayı -ya da sekreter-metres-ayakçı kız-çamaşırcı-hizmetçi-araştırma yardımcısı mı demeliydik- sevmişti. Uygarcaydı. Şimdi gözlerini kapasa olmak isteyeceği yerdeydi neredeyse.

"Gerçekte bana Profesör Everett Silvester'ı anımsatıyorsun" dedi Eric Severeid'e ve sesini kıstı. Eric TV'de yüzünü komik şekillere sokuyordu, güldü ve bir dilim ekmekle kalan yumurta ve fasulyeyi sıyırdı. Eric, işçi sendikalarını açgözlü olmakla suçluyordu. Everett Silvester da bir kalemle bütün dünyayı suçlamayı pek severdi. Duvarın öte yanındaki dairede İspanyolca kavga ediliyordu, para yüzünden. Ekranda bir petrol şirketinin şarkı söyleyen bir okyanus dolusu balığı gösteren reklamı olmasına karşın sesi tekrar açtı. Sonunda *Daily News*'i eline alıp bir göz gezdirdi.

KIZLAR ARANIYOR M. D.
L. A. AŞK YUVASINA

Çenesi avcunun içinde güldü. Everett'in Riverside Drive'daki dairesine gittiğini ve uyduruk alışveriş çantasından bir cumartesi gecesi spesiyalitesi çıkardığını canlandırdı gözlerinde. Ne kadar korkardı ama; korkudan donuna yapardı. Acaba masanın üstüne bacaklarını

* Ojala: İsp. Keşke. (Ç.N)
** CUNY: New York'taki Colombia Üniversitesi'nin kısaltılmış adı (R.N)

göstererek oturmasını isteyecek miydi? İspanyolca konuşan bir sekretere, yani her sene yeni bir tanesine sahip olmaktan hoşlanan ve yaz tatiline çıktığında da onlara kapıyı gösteren, CUNY'nin Roman Dilleri Profesörü Everett Silvester'ı tatildeyken, dikkatle ve hiç kurşun ziyan etmeyecek şekilde nişan alıp kurşun yağmuruna tutmak da vardı, ama insanı tatmin etmezdi ki bu. Onlara Çikita derdi, hani şu muzlardan. O zamandan bu yana o kadar çok yıl geçti ki onu tanımayabilir, bir başka yılın bir başka ateşli Latin sekreteriyle karıştırabilirdi. Sayın Profesör, zayıfın öfkesi hiçbir zaman geçmez, yalnızca biraz kararır. Karanlıktaki güzel bir rokfor peyniri gibi kararır, daha bir güçlenip daha bir ilginçleşir. Yoksul ve zayıf olanlar öfkelerini koruyarak ölürler ve belki de mezarın karanlığında saç ve tırnak gibi öfke de büyüyordur.

Ah, Dolly'yi düşünüyor olmalıydı. Dolly Geraldo'yu terk etmeli, ama para kazanmak için ne yapmalı? Luis'ten para almaya çalışmak deveye hendek atlatmaktan zordu.... Dolly ve o, beraber yaşayacaklardı. Burası hepsi için küçüktü ama Dolly'yi Geraldo'dan kurtaracaktı, sonra da hep beraber başka bir daire ararlardı. Para. Nereden para bulmalı? Yine çocuklarla dolu bir evde uyanacaktı. Hamileliğinde Dolly'ye yardımcı olacak, yemek pişirecek, evi temizleyecek ve Dolly'nin sırtını ovacaktı. Ama Dolly ona güvenecek miydi? Çocuklara kötü davrandığı belgelenmiş birine kendi yavrusunu emanet etmek ne utanç verici! Luis ona böyle söyleyecekti. Carmel hop oturup hop kalkacaktı, biraz kıskanç, biraz rahatlamış. Carmel bir güzellik salonunda çalışıyordu ve saçları her zaman yeni bir cırtlak renkle boyalı olurdu, lüle lüle kıvrılmış, Paskalya sepetlerindeki renkli talaşları andırırlardı ama bir dakika oturmadan on saat aralıksız çalışırdı, geceleri dahi, sırf işi götürebilmek için. Luis'ten az şey aldı, çünkü onu gerçekten çok seviyordu ama onu kendisiyle resmi nikâh kıymaya ikna edememişti. Onun evlilik dışı karısı olmuştu, Shirley'in ailesinin avukatları, onların evli olmadığını ispatlayıncaya kadar tüm aile, alanın razı, satanın razı olduğu bu beraberliği mükemmel bir evlilik olarak görüyordu.

Babası Jesus, bir yıl, Connie on yaşındayken onlara bonmarşeden alınmış, şelefan ambalajlı kıyılmış fasulye peltesi ve alüminyum kağıda sarılmış çikolatalarla dolu küçük Paskalya sepetleri getirmişti. Bu gece tatlı bir şey yiyebilirdi, bir çikolata tavşan, hatta mor jöleli fasulyeler. Yemek sonrası sigarasını yaktı ve bütün kanallara bir göz attı. Hiçbir şey yoktu. Göğsünün derinliklerinden öksürerek buruşmuş gazetenin sayfalarını karıştırdı, zihnini meşgul edecek bir şey arayarak.

Kendini öyle yalnız hissetti, bu cuma akşamı bahar dairesinden içeri süzülürken yalnızlığının öyle bilincindeydi ki, sigarayı filtresine kadar içtiğinde yüzünü buruşuk dirseğine dayayıp gözlerini kapattı. Gazete kâğıdının kokusu. Luciente ondan kendisini düşünmesini istemişti. Ne istediğini kim bilebilirdi? Onu öldürseydi. O zaman her şey olmuş bitmiş olacaktı. Gözlerini kapadı ve günün geçmiş kırıntılarını düşünmemeye çalıştı. Dolly'nin yüzü kaygı doluydu. Sonra o Kızılderili yüzü gördü. Umursamadı. Edilgen. Algılayıcı. İşte yine kendini bir diğer erkeğin daha güçlü iradesine terk ediyordu. Kendini kullandırıyordu, bu kez cinsellik veya yiyecek ya da huzur gibi basit bir şey için bile değil, karanlık, belirsiz bir şey için. En fazla kötü olabilir. Yine de kendini o yüze konsantre olup beklerken buldu.

Yaşam öyle sıradanlaşabilir ki, belki de bir felaket bile istenir olur, sırf yaşam çilenin o bildik asık yüzünden daha değişik bir yüze bürünsün diye. "Öyleyse gel Luciente. Bak! Bu kez ben uykuda ya da dalgın değilken gel." Bu değişik bir şekliydi onun için. Ne de olsa, artık onun olduğu için cezalandırılacak bir kız çocuğu yoktu.

Yine de sakıngan bir el omzuna dokunduğunda irkildi. "Teşekkür ederim, Connie. Böyle daha kolay."

"Ne için daha kolay? Beni soymak için mi? Öldürmek için mi?" Saçını arkaya savurarak oturdu.

Luciente, Bayan Polcari'nin her zaman oturduğu sandalyeye oturdu. "Lütfen, beni üzüyorsun. Ne yapıp da seni bu kadar korkuttuğumu anlamıyorum. Söyle bana seni nasıl daha az.... üzebilirim?"

"Nasıl mı? Bu çok basit. Ne istiyorsun? Buraya nasıl girebiliyorsun?"

"Açıkçası daha fazla gizlemenin hiç yararı yok. Bana inanmaya çalış. Bunu bana inanmayacağını bile bile söylüyorum." Luciente, çocuklar gibi beyaz dişlerini göstererek güldü. "Ben senin zamanında değilim."

"Elbette, sen Marslısın ve büyük yeşil bir uçan daireyle geldin. *Enquirer*'da böyle şeyler okuyorum."

"Hayır, hayır! Ben Massachusetts'teki bir köydenim. Mattapoisett'ten. Yalnızca orada 2137 yılında yaşıyorum."

Connie homurdandı. Saçlarını arkaya attı. "Ve zaman makinenle uçarak bana geldin."

"Böyle olacağını biliyordum!" Luciente ellerini savurup omuzlarını silkti. Bu gece parmağında mavi taşlı bir yüzük vardı ve konuşurken sürekli onu çevirip oynuyordu. "Gerçekte... ben burada değilim."

"Kafa buluyorsun benimle."

"Biz bağlantı halindeyiz. Sen halüsinasyon görmüyorsun. Başka birileri beni görebilir mi emin değilim. Açıkça söylemek gerekirse bağlantı deneyseldir. Hatta bu, anla lütfen, potansiyel olarak tehlikeli bizim için. Lütfen tekrar korkma. Alaycı olunca daha mutlu oluyorsun."

"Önce şunu bir anlayayım. Sen gelecektensin ve doğal olarak ben çok önemli ve harika bir kişi olduğum için Amerika Birleşik Devletleri Başkanı yerine beni seçtiniz?"

"Sizin zamanınızın tarihini bildiğim kadarıyla politik nedenlerle böyle birini seçmezdik kesinlikle. Hiyerarşide kararları veren herhangi biri mi o? Düzen diyorsunuz galiba? Sizin tarihinizi incelememiş olmama rağmen bunu biliyorum. Gerçekte ben bir bitki genetikçisiyim."

"Hücreleri boyuyorsun ha!" Connie onun ellerini işaret etti. Üniversitede ilk yılında biyoloji dersi almaştı.

"On beş yıldır, kalın saplara bile nüfuz eden, mutasyona uğramış bir bitki kurdu cinsinden etkilenmeyecek bir kabak nesli yetiştirmeye çalışıyoruz."

"Sen üniversite öğrencisi misin?" Belki de onu dövmeyecek veya soymayacaktı. Profesör Silvester'la olduğu gibi yalnızca kibar bir kölelik.

"O nedir?"

İkisinin de kafaları karışmış bir halde birbirlerine baktılar. "Çalışma yapmak için gittiğin bir yer. Derece kazanmak için." dedi Connie ters ters.

"Bir ısı derecesi mi? Yoo, yoo.... Hiyerarşik bir toplum olduğunuz için rütbe dereceleriniz var değil mi? Lordlar, kontlar gibi?" Luciente kötü görünüyordu. "Çalışmayı anlıyorum. Ben kendim Ithaca'dan Rose'la çalıştım!" Takdirini belirtmesi için duraksadı, sonra biraz mahzun omuzlarını silkti. "Elbette bu isim sana bir şey ifade etmiyor."

"Tamam nereye çalışmaya gidiyorsun? Bir üniversiteye. Eğer olur da bitirirsen sana ne verecekler? Bir derece." Connie bir sigara yaktı.

Luciente sıçradı ve geriye çekildi. "Bunun ne olduğunu biliyorum! Yalvarıyorum lütfen söndür şunu. Bu zehirli, bilmiyor musun?"

Sersemlemiş durumda ona baktı. Sanki elinde bir bomba varmışçasına korkmuş görünüyordu, gerçekten de elleri arkada kapının kilidiyle uğraşıyordu. Aptallaşmış vaziyette izmariti söndürdü, ancak duman dağıldıktan sonra kollarını delice sallayarak dikkatli bir biçimde masaya yaklaştı. "Biz bize bir şeyler öğretebilecek herkesle çalışırız. Elbet-

te öğretime ilk kendi köyümüzden başlıyoruz. Ama isimlendirmeden sonra her ne kadar bir öğretmen yalnızca belirli sayıda öğrenci kabul etse de öğrenim görmemiz gereken her yere gidiyoruz. Rose'un beni kabul etmesi için iki yıl bekledim. Nereye gideceğin ne çalışmak istediğine bağlı. Eğer ilgimi Okyanus çiftçiliği çekseydi o zaman Gardiners Adası'na ya da Woods Hole'a gitmem gerekirdi. Her ne kadar deniz kenarında yaşıyor olsam da kara bitkileriyle ilgiliyim." Luciente ellerini yanaklarına vurdu. "Kendime ilişkin boş sözler söylüyorum! Dağıttım. Bir başlama noktası olmalı, tabii eğer üstünde yoğunlaşabilirsem. Eh, en azından artık benden korkmuyorsun."

"Evet, bir kola ister misin? Ya da biraz kahve belki? Şarabım yok. Biram yok. Tabii soda da seni korkutmuyorsa?"

"İstemem, teşekkür ederim. Gelmeden önce yedim." Sonra onun eline dokunarak aptalca gülümsedi. "Bununla beraber, itiraf etmeliyim ki burada yemekten korkuyorum. Tarihinizdeki o korkunç öyküler doğru değil, değil mi? Yemeklerinizin bir sürü kimyasal maddeyle, nitritler, hormon kalıntıları, DDT, hidrokarbonlar, sodiyum benzoatla dolu olduğu, yediğiniz yemeklerin koruyucularla dolu olduğu?"

"Bazı insanlar -mesela param olduğu zamanlar ben- iyi aşçıdır! Yiyebilmek için yalvaracağın bir yemek pişirebilirdim sana."

"Seni incitmek istemedim, Connie. Eminim duyduğumuz öykülerin büyük çoğunluğu aşırı abartılıdır. Örneğin denildiğine göre siz atıklarınızı içme suyunuza karıştırıyormuşsunuz."

"Hiç böyle saçma bir şey duymadım!" Connie havaya fırladı ve lavabonun musluğunu açtı. "Bu içme suyudur." Sonra onu kolundan tutup ayağa kaldırdı ve antreye götürdü. Connie "hiç kimse yok" diyene kadar geride durdu ürkekçe. Sonra kapıyı açıp ona tuvaleti gösterdiğinde tedirgin olup arkasına gizlendi. Keşke daha temiz olsaydı diye düşündü Connie. Biraz üzüldü. Tuvaleti kullanan diğer insanlar hiçbir zaman temizlemezlerdi ve haftada bir kez herkesin pisliğini temizlerken küfrederdi. Göstermek için zinciri tutup sifonu çekti. "Gördün mü? Aşağıya gitti ve temizlendi." Onu takip ederek dairesine döndü ve her zamanki gibi kapıyı sürgüleyip, Yale kilidi, yere sabit metal çubuklu emniyet kilidini kilitleyerek doygunlukla dudaklarını emdi. İlk defa bir gol atmıştı. Sonra kendi tepkisinin, ancak onun bu peri masalına inanacak kadar aptal, saf biriyse bir anlam kazanacağının farkına vardı.

"İşte bu bir tuvalet!" Luciente kafasını kaşıyarak kalın siyah saçlarını havaya dikilmiş vaziyette bıraktı. "İnanamıyorum! Demek ki hep-

si doğruymuş."

"Doğru olan ne? Lavaboda su musluktan geliyor. Sonra tuvaleti kullanıyorsun pislik dışarı gidiyor."

"Çöpler? Yemek artıkları nereye gidiyor?"

"Aşağıdaki çöp kutularına koyuyorum. İnanır mısın, burada bazı insanlar çöplerini doğrudan pencereden dışarı atıyorlar. Ama insan kendi yuvasını kirletir mi? Aslında şehir meclisinde konu ele alınıp çöp toplamanın nasıl geliştirileceği öğretilmelidir. İnanmazsın, beyazların mahallelerinde çöpleri dışarı atmıyorlar. Yazın nasıl da kokar! Orada beyazların apartmanlarında çöpleri toplayan kapıcıları var. Ya da küçük bir asansör olan servis asansörleri var ve çöp zemine gidiyor, orada kapıcı boşaltıyor."

"Kapıcı görevin adı mı? Çöpü tekrar toprağa ileten kişi mi?"

"O çöpleri sokaktaki tenekelere koyar ve belediye alır götürür."

"Belediye onlarla ne yapar?"

"Yakarlar."

"Hepsi doğru!" Luciente şaşkınlıkla bağırdı. Daha kibarca devam etti, "Bazen tarihimizin propagandadan etkilendiğinden kuşku duyarım. Benim, hatta Jackrabbit'in kuşağından birçok kişi Açgözlülük ve Ziyan Çağı'nın... kabaca fazla kötülendiğinden kuşku duyar. Ama çöpünüzü yakmak! Dışkınızı suya atıp yeraltı su kaynaklarına karışmasını sağlamak! İçinde balıkların yaşaması gereken suya! Bataklıklarının ve deltalarının karadan uzakta besin zincirinin bir halkası olan nehirlere! Ben, Bee ve Jackrabbit'e söyleyene kadar bekle! Kimse buna inanmayacak. Her şey gösteriyor ki, ortadaki basamağı göremeyip sıçrarken yüz üstü düşebilecek kadar akılsızsınız."

"Peki canımın içi. Siz çöp ve dışkınızı ne yapıyorsunuz? Aya mı gönderiyorsunuz?"

"Toprağa gönderiyoruz. Birleşebilecek her şeyi gübre yapıyoruz. Başka her şeyi yeniden kullanıyoruz."

Kaşlarını çattı. Ah, dalga geçiyor olmalıydı. "Sen neden bahsediyorsun? Müştemilatlardan mı?"

"Müştemilatlar? Diğerlerinden izole edilmiş evler mi?" Luciente'nin yüzü umutsuzlukla asıldı. "Biz sizi teknolojiyle bombardıman edecek durumda değiliz, ama bu duyduklarımdan da fazla." Kol saatini kulağına kaldırıp çalışıp çalışmadığına baktı, dudakları oynuyordu.

"Örneğin Teksas'ta Tio Manuel'de nasıl olduğunu anlatmaya çalışıyorum. Evin içinde tesisat olamayacak kadar kötü, yoksuldular. Bir müştemilatları vardı. Her yer sinek doluydu. Tuvalete oturduğunuzda

altta bir delik olurdu ve dışkı toprağa giderdi."

"Bu en ilkel biçimi, gelişememiş demek istiyorum. Elbette şimdi -bizim zamanımızda demek istiyorum- grup evler için merkezi olarak gübreleştiriliyor ve güvenli hale gelince çiftçilikte kullanılıyor."

"Bana gelecekten geldiğini mi anlatmaya çalışıyorsun? Dinle, elli yıla kadar senin o yiyecekleri hap yapacaklar, kimse sıçmayacak artık!"

"Bu, sizin yüzyılınızın sonlarında denenmişti, petrokimyasal yiyecekler. Korkunç bir felaket. Düşünsene senin zamanında insanlar aşırı titiz diyetlerden dolayı bağırsak kanserine yakalandılar."

Connie kıkırdadı. "Yiyecek ve bok hakkında konuşurken öyle ciddileşiyorsun ki bana Shirley'i anımsatıyorsun -ağabeyim Luis'in ikinci karısını- Adella Davis için deli olur."

Luciente üzgün başını salladı, anlamlı kara gözleri üzüntüden sulanmıştı. "Bu konuda uyarmışlardı ama söylediklerinin yarısını anlayamıyorum." Parmaklarıyla saçlarını geriye doğru taradı. "Altı ay diğer dokuz gönderici ile beraber çalıştım. Elbette ki karışık bir gruptuk. Bir hindi besleyicisi, bir cenin araştırmacısı, bir balık adam, bir uçuş görevlisi, bir ayin görevlisi, bir bakıcı, bir telemetreci, bir kalkan yetiştiricisi, bir işletici ve mavi balinalar hakkında çalışan biri. En genci on sekiz, en yaşlısı altmış iki yaşındaydı. James Bay'den Poughkeepsie'ye kadar tüm bölgeden. Bize Manhattan Project deniyor, bu bir grup üzerine kurulmuş bir şaka..."

Connie soğuk bir kibirle "Manhattan Project'in ne yaptığını biliyorum" dedi. "Ne uçurmaya çalışıyorsunuz? Hemen her şeyi?"

"Bu bir şaka anlıyor musun, çünkü bu bir dönüm noktasıydı, teknolojinin kendisi tehlike oluşturmaya başladığında... Tabii biz iç kaynakları harekete geçiriyoruz -zihinsel mi denir? Biz ilk zaman yolcularıyız- tabii gerçekte herhangi bir yere yolculuk etmiyorum!"

"Kuşların gittikçe daralan daireler üzerinde, kendi götdeliklerine girene kadar uçmaları gibi."

"Bizim böyle de bir şakamız var." Luciente canlandı. "Birbirimize soğuk davranmamalıyız. Benim zorlamalarıma karşın sabırlı olursan birbirimizi anlamayı ve içgörmeyi* başarabiliriz. Alia, şu mavi balinalar hakkında çalışan, onların yalnızca en temel duygularını ve mesajla-

* İçgörme, içbilme gibi sözcükler ileride de kullanılacak. Luciente daha önce "bizim" dilimizin zihinsel durumları anlatmakta yetersiz kaldığından söz etmişti, bunlar da bizim dilimizde anlamı olmayan ama onlarda çok sık kullanılan sözcüklere örnek. (R.N.)

rını içbilebildiğini anlattı. Onların birincil eğlenceleri olan şu uzun epik operalar hâlâ insanlar için anlaşılır değil. Bütün bir kuşağın Yif'le iletişimde bulunmasına karşın hâlâ ancak dijital kod iletebiliyoruz. Biz Yif'i süperrasyonel bir matematikçiler dünyası olarak görüyoruz ve belki onlar da bizi böyle görüyor... Her neyse sen ve ben sabırlı olursak aramızdaki bağlantıyı pürüzsüzleştirebilir miyiz? Yalnızca birkaç haftadır bunun üzerine çalışıyoruz ve bak ne kadar güçlü ve net konuşabiliyoruz. Eğer beraber çalışırsak, daha da iyi konuşabiliriz!"

"Çalışmak!" Connie kendi kendine güldü, Profesör Everett Silvester'la yatakta seks çalıştıklarını hatırlayarak. Onun vücudu bir problemdi, o da çözmeye çalışıyordu. Her şeyi geçti, geçmedi diye değerlendirirdi. "Sen çılgınsın, bunu biliyor musun? Tabii ben değilsem."

"Çılgın? Hayır, gerçekte hiç beceremedim. Jackrabbit on üçünde delirdi ve bir de on beşinde."

"Bu Jackrabbit de kim?"

"Jackrabbit'le yakın arkadaşız. Bee'yle de. Her ikisi de ailemin üyeleri. Bunun üzerinde çalışırsak yakında tanışacağınızı umuyorum. Her ne kadar ben konuşurken gülsen de çabam benim için çok değerli. Ve bu da büyüleyici." Luciente Connie'nin ellerini tutup sıktı.

"Mavi balinalar ve Yif'ten sonra en iyi benim ha. Her ne iseler!"

"Bence değil, gerçekten," Luciente başını sallayarak onu inandırmaya çalıştı. "Ben seni sönmeyen bir öfkesi, yaraları, eziklikleri olan ama temelde iyi ve başkalarına olabildiğince açık bir varlık olarak görüyorum."

"Ha! Benim yenilgi tiryakisi olduğumu biliyor muydun?" Connie birden ellerini çekti.

"Ansiklopedi: Yenilgi tiryakisini tanımla." Bu kez Luciente'nin bileğindeki saat sandığı şeyin yalnızca öyle olmadığını ya da hiç de öyle olmadığını gördü. Kulağına çalışıp çalışmadığını anlamak için değil onun neredeyse duyulmaz sesini duymak için götürüyordu.

"O nedir?"

"Benim bilicim. Bilgisayar bağlantısı mı diyorsunuz? Gerçekte bir tür bilgisayar da sayılır, benim kendi hafıza kaydım. Ne demek istediğini takip edemiyorum ama ben de pişman olduğum şeyler yaptım. Başkalarını inciten şeyler. Deneyleri mahvetti."

"Mahvetmek benim uzmanlık alanım!"

Biri kapıya vurdu. Luciente etrafına bakınarak ayağa fırladı...

Connie bağırdı, "Kim o?"

"Ben Dolly! Kapıyı aç! Çabuk!"

Fırlayıp uzun adımlarla yatak odasına koşmadan önce Luciente onu yanaklarından öptü, zayıf omuzlarının üstünden aceleyle konuştu, "Görüşürüz! Yalnız kaldığında beni düşün."

Bir an kendini toparlamak için durdu. Dolly kapıyı yumrukluyor ve çığlık atıyordu. Çok garip bir zamanda gelmişti, çalışıyor olması gereken bir cuma akşamı. Connie emniyet kilidini açarken Luciente'nin yok olduğunu hissetti. Sudan henüz çıkmış bir köpek gibi kafasını salladı. Bir keresinde Eddie ıslak çimen üstünde yirmi dört saat taş kesilmiş vaziyette kalmıştı...

Dolly içeri daldı, yaralı ağzından kan fışkırıyordu.

3

Tecrit odasında Connie, sızıntılı radyatörün yanında dizlerini göğsüne kadar çekerek yere oturmuş, yavaş yavaş yüksek dozdaki uyuşturucunun etkisinden çıkıyordu. İşe yaramaz, içi su dolu vücudu tümden zayıftı, midesinin bulandığını hissediyordu, başı ağrıyordu, gözleri ve boğazı zımpara kâğıdı gibiydi, dili kuru ağzının içinde şişmişti, ama artık en azından düşünebiliyordu. Artık beyni kafatasının arkasında bir köşede sıkıştırılmış gibi değildi ve zamanın soğuk, yavaş ağırlığı ileri doğru kaymaya başlamıştı.

Şimdiden dudakları yarılmış, sakinleştiricilerden dolayı derisi çatlamıştı, bağırsakları taş gibi, elleri titriyordu. Buna karşın artık öksürmüyordu. Uyuşturucular kanlı balgam söktüren müzmin öksürüğü bastırmış gibiydi. Buraya gelmek öyle zor, öyle kasvetli olmuştu ki. İlk kez geldiğinde diğer hastalardan korkmuştu; vahşi, çıldırmış, kont-

rolden çıkmış hayvanlar. Öğrenmişti. Kendini hastalardan değil personelden koruması gerekiyordu. Ama buraya kapatılmış olmanın umutsuzluğu, iki sabah önce koğuşta sıvı Thorazine almak için sıraya girildiği zaman yine baş gösterdi, ilacı reddetti. Haplardan kaçabilirdi ama sıvıdan kurtulmanın imkânı yoktu, onu milim milim öldürüyordu. Onlar hipo verip onu çökertene kadar aptalca mücadele etti.

Kendini böyle koyverince ona daha çok yüklendiler. Almamak için kavga ettiği dozun dört katı verilmişti, hâlâ tecrit odasındaydı. Esaret, önünde, kapısız, penceresiz solgun lambaların altında dipsiz bucaksız bir salon gibi uzanıyordu. Kesinlikle burada ölecekti. Kalbi gittikçe yavaş, daha yavaş çarpacak ve duracaktı, bir saatin durması gibi. Bu düşünceyle göğsünün altında kalbi daha hızlı çarpmaya başladı. Odasına baktı, battaniye ve acayip lekeler, her nasılsa duvara kanla, tırnakla, kurşun kalem dibiyle kazınmış isimler, tarihler, sözcükler dışında oda bomboştu: Nasıl olup da bu iç kapayıcı yere gelmişti?

Başı duvara yaslı düşündü, bu kez daha kötü olacaktı çünkü son geldiğinde kendini hasta olarak görüyordu, sanki sıcak kükürt banyosunda kendini yakarcasına, kendine acıma ve nefret duyuyordu. Tüm uzmanlar bir jüri halinde karşısında sıraya dizilmişlerdi, hastane beyazı ya da mahkeme karası giysileriyle -sosyal uzmanlar, sosyal uyum görevlileri, çocuk rehberlik danışmanları, psikiyatristler, doktorlar, hemşireler, klinik psikologları, gözaltı memurları- tüm o soğuk bilgiç yüzler onu tenine batan ve içeri yavaşça güçten düşüren bir zehir akıtan küçük çengelli, zokalı kendi jargonlarının ağıyla onu yakalamış ve bağlamışlardı. Kanlı bir utanç damgası vardı üstünde. Onlarla işbirliğine girmek, iyileşmek istemişti. Kendini çok kötü hissettiğinde bile bir köşeye yatıp durmadan ağlamıştı, suçluluk duyarak hizaya gelmişti, bu bile hasta olmanın bir parçasıydı: Bu kötü olmaktan çok hasta olduğunu kanıtladı. Yüz kere babamız de! Ne kadar hasta olduğunun farkına vardığını ve işbirliğine girmek istediğini söyle. Bağırıp çağırmayı kesmek istiyorsun. Salı grup terapide konuş (ama çok fazla değil ve hiçbir zaman personelden ya da bu yerin ne kadar kötü olduğundan bahsetme) ve idrarını tutamayan hastaların ardından etrafı temizlemeye gönüllü ol.

Sosyal görevli "Bir anne olarak hareketleriniz utanç verici ve kontrolsüz," diyerek hem kızgın hem de sıkkın bir tavırla tehdit savurdu. Angelina bir ofis sandalyesinde küçük ayakları yere değemeden oturuyordu ve sosyal görevlinin masasından aldığı bir kurşun kalemi emiyordu. Connie ondan kalemi almak istedi. Kurşun zehirleyicidir: Hiç-

bir zaman kurşun kalem çiğneme! Çocuk Esirgeme Kurumu'dan bir bürokratın önünde kızına dokunmaya cesaret edemedi. Angelina'ya emmesi için daha önce bir horoz şekeri verilmişti, belli ki şimdi bir tane daha istiyordu; horoz şekeri onun için büyük bir olaydı. O öğleden sonra çocuk ıslahevine götürülecekti, Connie 'davaya karar verilmesini' beklerken. Connie'nin durumuna karar verilmişti, tamam. "Kendi iradesiyle küçük bir çocuğun ya da kişinin sağlığına zor kullanarak zarar vermek," dediler, ama aynı zamanda davranışlarından sorumlu olmadığını da söylediler. Angelina'nın ne kadar güzel bir çocuk olduğunu söyleyip durdular, Connie aslında biraz da çocuğun çok zayıf oluşuna şaşırdıklarını anlatmaya çalıştıklarını tahmin etti. "Onu dördüncü sınıfa yerleştirmek bile güç olmayacak," dediğini duydu sosyal görevlinin gözaltı memuruna. "Göstermiyor. Demek istiyorum ki her yaşta olabilir."

Beyazların, bebeğinde dikkat ettikleri şey buydu, ama Angelina'nın hatları kesinlikle onunkiydi, geniş, duyarlı, hokka gibi Maya burnu, şimdi suratını ekşittiği için büzüşmüş olan küçük ağzı, nefis çenesi, siyah parlak badem gözler. Gerçekte Connie kızına baktığında kendinin küçük bir kopyasını görüyordu. Bir sandalyeye çökmüş, sızlanan kendisini. O küçük çeneyi kaldırıp öfkeli bir maymun gibi surat asarak "Yapıcam işte, yapıcam! Ben de yapıcam! Ben de yapıcam!" diye bağıran kendisini. Hayatın sillesini belki daha sert belki daha yumuşak ama mutlaka yemek üzere her şeye yeniden başlayan kendisini.

Claud Clinton'da sarılıktan öldükten sonra onun yasını alkol ve yatıştırıcıların cinnetiyle bitkinleşmiş bir halde unutmaya balıklama dalıp ölmeyi umarak tutmuştu. Angelina'yı çığlık atarak, kendi kendine ağlayarak korku ve açlık içinde uyumaya bırakmış ve haftalarca bir sandalyede oturmuştu. Kendini tırnaklarıyla paralamış, haplarla, şişelerle, kendini aç bırakarak, zehirlerle bir çeşit intihara kalkışmıştı, taa ki bir karabasanla uyanıp dışarıdaki polis arabasının mavi ışığı tavanda oynarken akşama doğru Norfolk Caddesi'nde pencerenin altındaki kanepede ter içinde titreyerek kendine gelene değin.

Düşünde Claud'un tekrar doğduğunu görmüştü: Connie'nin yas tutuşu onu mezardan çıkarmış, huzursuz ruhunu bir bebeğin bedenine sokmuştu. Burada bile Claud esrarkeş annesinden fırlayarak dünyaya alışkanlıkla çarpıp eziliyordu ve sobanın kenarında eğreti duran çaydanlık onu kör etmek ve yüzünü dünyanın ışığından mahrum bırakmak için onu bekliyordu. Yetiştirme okulları, mahkemeler, sorunlu çocuklar için federal ıslahevleri, o kokuşmuş altmış günden altı yıla

süresi belirsiz cezalar ve tüm kurumlar onu siyah olduğu için, kör olduğu için ve ayakta kaldığı için cezalandıracaktı. Dünyanın tüm hor görüsü ve et kancaları onun etinden iri parçalar koparmak için sırada bekliyorlardı. Claud bebeğin kıvranan bedenine takıldıkça, küçük bedenin içine ve uçsuz bucaksız dehşete zorlandıkça, ona lanet ediyordu.

Kanepenin üstünde terden buz gibi kendine geldi, sırtı ağrıyordu ve ilk duyduğu şey Angelina'nın çığlıklarıydı. Angelina tek odalarında, kendisinden üç metre uzakta, öfke içinde çığlık atıyor, duvarı ve metal masanın ayağını tekmeliyordu. Connie akşamdan kalma ve sinirli bir halde yatakta doğruldu ve birden bir çocuk sahibi olmanın suç olduğunu düşündü; belki de pratik olsun, eğlence olsun diye onu kısırlaştıran o orospu çocukları haklıydı. Kendini yeniden doğurmuştu ve esmer doğmak ne kadar suçsa yoksul doğmak da o kadar suçtu. Kendi yetiştiği yerde yeni bir kadının yetişmesine neden olmuştu ve bu bir suçtu. Sonra sersemleyerek kanepeden kalktı ve Angelina'yı gördü, masayı tekmelerken, duvarı tekmelerken -her darbe ağrıyan başına inen bir çekiç darbesi gibiydi- ucuz, berbat ayakkabılarında bir delik oluşmuştu. Onlar Angie'nin tek ayakkabılarıydılar. Connie bir daha nereden ona ayakkabı alacaktı? Angie ayakkabılar olmadan dışarı çıkamazdı. İşte burada Angie'nin henüz paraladığı berbat ucuz bir ayakkabının yerine yeni bir berbat ucuz ayakkabı almak için, Connie'yle sosyal uyum görevlisi arasında uzun karışık konuşmalar oldu, açıklamalar, üç dört kez yinelenen yalvarmalar. Sosyal yardım ofisine birçok kereler gidip önce soğukta sonra içeride sıra beklemeler, sonsuza değin...

"Seni allahın cezası çocuk!" Çığlık atıp ona vurdu. Çok kötü vurdu. Karşıdaki odanın kapısına savruldu. Angie'nin kolu emniyet kilidinin ağır metal parçasına çarptı ve bileği kırıldı. Her şey bir an içinde oldu bitti. Doğurduğu sonuç o yaşadıkça sürecekti.

Kasvetle tecrit odasının duvarının dibine çöktüğünde göz yaşları kucağına damladı, tekrar tekrar yıkanmaktan solmuş sarı elbisesini ıslattı. Claud'un ölümü için, gecekonduda yaşayan beyaz bir aileye terk edilmiş güzel, egzotik bir genç kız olarak büyüyecek Angelina için gözyaşları. Neyi hatırlayarak?

Dolly neden ona ihanet etmişti? Eh, o neden kendi kızına ihanet etmişti? Claud'u kaybetmenin acısıyla Angelina'yı bir köşeye atmıştı. Onu daha iyi sevmeliydi; ama sevmek, özellikle de yeniden dünyaya gelen kendin olarak gördüğün bir evladı sevmek için önce kendini sevmelisin, bunu şimdi anlıyordu. Duvarın dibine çöktü dizlerini ke-

netleyerek, belleğini silebilmek için hiçbir zaman tam olarak iyileşmemiş o eski yaranın acısına konsantre olmaya çalıştı.

O anda bir yaklaşma duygusu hissetti, sanki biri hemen arkasında ayakta duruyordu ve ona gelmek istiyordu, bu varlık bilincini rahatsız ediyordu. Duygu aynı anda hem ürkütücü hem de rahatlatıcıydı. Başka hiçbir şeyi olmadığı için burnunu koluna sildi ve pasaklılığından iğrenip yüzünü ekşitti. Pis olmaktan nasıl da nefret ederdi. Kendini çirkin hissetti, ilaçlara boğulmuş, derisi ölmüş ve pul pul olmuş, dudakları kurumuş, çatlamış, saçlar düzleşmiş, kirlenmiş ve terden yapış yapış olmuştu. Boğazı acıyordu ve ensesi sürekli ağrıyordu.

Halüsinasyon öncesi boşluk mu? Eğer onu bu kadar net bir biçimde düşleyebiliyorsa, niye kendisini temiz ve güzel düşleyemiyordu? En azından dört başı mamur bir halüsinasyon bir çeşit arkadaşlık olurdu, böylece gözlerini kapadı ve duvara yaslandı ve varlığın içini doldurmasına izin verdi. Belki on dakika boyunca öylece durdu, başı arkada gözleri sıkıca kapalı!"

"Connie, nihayet! Tam üç hafta oldu!"

"O geceden bu yana ilk kez bir başıma kalabiliyorum."

"Senin burada olmandan biz mi sorumluyuz?"

Hemen gözlerini açmadı. "Hayır."

"Emin misin? Bizi üzmemek için yalan söylüyor olmayasın?"

Kısaca içeriye tıkıldığı geceyi anlattı. Gözlerini açtığında Luciente'yi fısıldayan saatiyle uğraşırken buldu.

"Anlamam çok zorlaşıyor" dedi Luciente heyecanla." Yif de olabilirdi. Yeğeninin ona kötü davranan ve onu satan bir yakın arkadaşı mı var?"

"Pezevengi, Geraldo ve o benim yeğenim, kızkardeşim değil. Geraldo bir domuzdur! Onun bebeğini doğurmasını istemedi."

Luciente çok şaşkın görünüyordu. Elini ağzının üstünden gezdirip karşısına çöktü ve ağırlığını bir bir ayağına bir öteki ayağına verdi. "Eh, biliyorum sizler çok et yiyorsunuz. Ama bir insanla beslenmek olağan mıydı? Ya da bu kölelik mi, sizin zamanınızda yok olduğunu sanıyordum?"

Ağlama isteği hâlâ gözlerini yakıyordu. "Bazen beslenecek hiçbir şeyimiz olmadığında acılarımızla ve birbirimizle besleniriz. Bu et konusu nedir?"

"Peki bu Geraldo insan etini ve domuzları nasıl satıyordu?"

"Şaapıyor!" Boş bir ifade görünce kabaca homurdandı, "Puta,*

* Puta: İsp. Orospu. (Ç.N)

Tart. Fahişe."

Connie onu durdurmak için davranıncaya kadar Luciente bileğindeki saati karıştırırıp durdu. Küçük kemikleri onunkinden biraz daha ağırdılar. "Kiminle konuşuyorsun?"

"Bilgisayarımla. Bir ansiklopediye bağlı. Bir bilgi bankasına. Aynı zamanda ulaşıma ve depoya da. Yöresel verici olarak da kullanılabilir." Aniden Luciente'nin yüzü değişti ve gülümsedi. "Ah, seksle ilgili. Fahişelik? Bu konuda okumuştum, bir de bir oyun görmüştüm: Ailesini beslemek için vücudunu satan biri hakkındaydı!"

"Sanırım sizin orada kimse vücudunu satmıyordur, değil mi? Söylediklerine bakılırsa Kızıl Çin'de de böyleymiş."

"Biz hiçbir şey alıp satmayız."

"Ama insanlar beraber yatıyorlardır herhalde?" Connie kollarını kavuşturup uzun saçlarını arkaya savurarak oturdu. "Sanıyorum sen yaşıyor olduğuna ve doğmuş olduğuna göre hâlâ o küçük şeyi yapıyor olmalılar, tabii bilgisayarlarla çok fazla meşgul olmadıkları zamanlarda?"

"İki önerme birbirini gerektirmiyor." Luciente ağzını kocaman açarak gülümsedi. "Tabii çiftleşiyoruz. Para için, geçinmek için değil. Aşk için, eğlence için, rahatlamak için, alışkanlıktan, meraktan ve tutkudan dolayı. Sizin gibi işte, değil mi?"

Hücresinde bir gün ışığı gibiydi, orada çömelirken öyle insan gibi duruyordu ki kendini yarı cilveli "Kadınları sever misin?" diye sorarken duydu.

"*Tüm* kadınları mı?" Luciente ona kafasının karıştığını gösteren bir bakışla hafifçe kaşlarını çatarak baktı. "Ah, çiftleşme için mi? Gerçekte yaşamımdaki en ateşli çiftleşme Diana adlı bir kadınlaydı. Jackrabbit'in bir şiirinde dediği gibi, 'beni kıvama getiren bir ateş'. Ama bağlayıcıydı, anlarsın, birbirimize saplandık kaldık. Gelişme için iyi değil. Birbirimizi köreltik. Ama Diana'yı hâlâ seviyorum ve zaman zaman bir araya geliyoruz... Daha çok erkeklerden hoşlanırım."

"Öyle olduğunu anlamıştım." Niye böyle bir şey ona sıkıntı veriyordu ki? Omzuna vurmalar ve elini tutmalar dışında hiçbir cinsel ilgi gösterisinde bulunmamıştı. Ama en azından zihnindeki bir hayal onu tatmin etmemeli miydi? Belki de delilik her zaman kendinden nefret üzerine kuruluydu, o zamanda elbette bir eşcinsel görecekti.

"Burada yalnızsın ve ben senin moralini bozdum. Gerçekte katı değilim ve senden hoşlanıyorum." Luciente onun ellerini sıcak, kuru, hissiz avuçlarının arasına aldı. "Burası nedir? İçeri kapatılmış gibisin.

Hapishanelerinize ve toplama kamplarınıza ilişkin korkunç şeyler görmüştüm. Burası da öyle bir yer mi?"

"Hayır. Hapiste olmayı tercih ederdim. Müebbet mahkûm değilsen en azından ne zaman çıkacağını bilirsin. Öbür dünyayı boylayana kadar tutabilirler beni burada. Bu bir deli ambarı, bir akıl hastanesi."

Luciente bileğindekine başvurdu. "Ah, bir timarhane! Bizde de var." Etrafına baktı. "Ama çirkin görünüyor. Moral bozucu."

"Sizinkiler çok mu süslü?"

"Açıkhavada ve sevimli tabii ki. Ben kendim hiçbirinde kalmadım."

"Büyük beceri!" Ellerini çekti.

"Ama Jackrabbit kaldı; beraber olmaya başlamadan hemen önce ve üç yıldır yakın arkadaşız. Bee ve ben on iki yıldır sevgiliyiz, garip değil mi? O kadar uzun süre eskimemek. Diana her iki yılda bir delirir. Görüntüler görür. Müthiş sarsılır. Delirir. Kendine gelir ve kamçılanmış bir istekle işine koyulur... Ama şunu söylemeliyim ki gerçekte sen bana deli gibi görünmüyorsun. Biliyorum ben kendim hiç delirmedim, ben çok düztabanım, ayaklarım yere basar, bu yüzden böyle bir deneyimim yok. Bee, bizim grupta en geç algılayanın ben olduğumu söylüyor, herhangi birinin bana kendini duyurabilmesi için kulağımın dibinde çığlık atması gerekiyor... Meraklı görünmek ya da yargılamalarda bulunmak istemiyorum ama gerçekten deli misin?"

"Burada, hasta olmadığını düşünüyorsan bu hasta olduğunun göstergesidir diyorlar."

"Hasta?"

"Hasta. Deli."

"Biz bu sözcükleri aynı şeyi anlatmak için kullanmıyoruz." Luciente kafasını bir yana eğdi. "Sen blöf yapıyor olabilir misin? Gerçekte ben hiçbir zaman delirmedim, ama Diana çok fazla içedöndüğünde yanındaydım ve sen çok tutarlı görünüyorsun. Belki de yorgundun, bir an için iletişim kuramadın? Bizim aramızda böyle şeyler olur."

"Bende bir bozukluk olduğunu sanmıyorum, seni görüyor olmaktan başka; bu, deli olmanın benim düşünebileceğim en güzel görüntüsü."

"Hayır ben seninle bağlantıdayım." Luciente odaya kötü bir bakış attı. "Bu oda benim moralimi bozuyor. Bir yürüyüşe çıkmak ister misin?"

"Kapı kilitli. Anahtarın var mı?"

"Burada bir yürüyüş değil ya da şimdi. Seni kısa bir ziyaret için

evime davet etmek istiyorum. Şöyle bir saatliğine!"

"Geldiğin yere mi demek istiyorsun?"

"Köyümü görmek istemez miydin?"

"İnan bana bu soğuk duvarlar yerine ne olsa görmek isterim. Ama geri gelebilir miyim?" Kahkahayla güldü. "Niye dert ediyorum? Burada kokuşmaktansa nereye olsa gidip kalabilirim!"

"Üzgünüm benim zamanımda kalamazsın. Bir anlık dikkat kaybı aramızdaki bağlantıyı keser." Luciente zarafetle ayağa kalktı ve ellerini onu tutmak için uzattı. "Belirttiğim gibi görünüş fiziksel varlık değildir, ama öyle... öyle gibi. Şimdi göreceğiz bu hile işleyecek mi. İtiraf edeyim ki, seni zamanımıza götürüp götüremeyeceğime dair en ufak bir fikrim yok. Ama olabilecek en kötü şey gözümüzü açtığımızda bu kasvetli odada kendimizi bulmak. Burası ancak makine deposu olabilir!"

"Bunu bir de günde yirmi dört saat çeksen... Sonunda insanı bitiriyor."

"Öyleyse buraya neden geldin? Anlaşılır değil."

"Buraya kendi keyfimden gelmedim, buna inanabilirsin. Çığlık atarak sürükleniyordum. Kardeşim Luis soktu beni buraya."

"Bizim akıl hastanelerimiz insanların içedönüp kendileriyle baş başa kalmak istedikleri zaman -çözülmek, kapıp koyvermek, görüntüler görmek, gaipten sesler duymak, duvarlara vurmak, çocukluğa dönmek- içe gömülü benlikle ve iç zihinle bağlantıya geçmek için gittikleri yerlerdir. Hepimiz kendimizden bir şeyler kaybederiz. Hepimiz sonu kötüye varan seçimler yaparız... Başka biri nasıl benim adıma çözülme ya da yeniden bütünleşme zamanım geldiğine karar verebilir?"

"Eğer ailen ya da başka biri seni ortalıkta istemiyorsa işte kendini burada bulursun, uzun lafın kısası." Nihayet elini uzattı ve Luciente'nin onu ayağa kaldırmasına izin verdi.

"İlk kezin en zor olacağı var sayılıyor, ama dürüstçe söylüyorum biz denenen ilk bağlantıyız. Her neyse sonuçta bu bir kuram. Şimdi uygulamayı göreceğiz. NINO."

"Nino? Nino?"

"NINO: Saçmalık içeri, Saçmalık dışarı* bu her bilgisayarın parolasıdır. Bu, kuramın uygulamandan daha iyi değil ya da beslenmen bedeninden daha iyi değil anlamına gelir. Sizin ansiklopediniz ancak si-

* Nonsense In. Nonsense Out. (Ç.N.)

zin ona verdiğiniz doğru ya da yanlış bilgiyi size sunar. Bunun gibi." Luciente kibarca onu kendine çekti ve kollarının arasına aldı, alınları birbirine değdi. "Sen en iyi algılayıcı ben de süper gönderici olmak durumundayız... İnsanların dediği gibi kuram ve çekiç, ben kuramı sunuyorum, sen çakıyorsun."

İstemeden, huzursuzca Luciente'yle kucaklaşmıştı, Luciente'nin gömleğinin kaba kumaşını hissetti... Göğüsler! Geriye sıçradı.

"Sen bir kadınsın! Yoo, şu cinsiyet değiştirme ameliyatlarından biri."

"Eğer sıçrayıp durmaya devam edersen, hiçbir zaman başaramayız... Tabii ki dişiyim." Luciente bir parça tiksinmiş görünüyordu.

Luciente'ye baktı. Şimdi onu kadın olarak görmeye başlamıştı. Düzgün kılsız yanaklar, omza inen gür siyah saçlı ve aynı yumuşak Kızılderili yüzü. İğneleyici biçimde, "Bir kadın için çok kaslısın" dedi. Kızgınlıkla topuklarının üstünde döndü ve birkaç adım uzaklaştı. Tabii ki bir sevici. Chicana sevicileri Chicago'daki şu bara gidip bilardo oynar, erkek gibi küfreder ve yoldan geçen kadınlara laf atarlardı. Yine de hiçbiri bir grup erkeğin verdiği tehdit duygusunu vermiyordu ona, en nihayetinde elbiselerinin altında onlar da sadece kadındılar.

"Ben öyle çok güçlü değilimdir." Luciente'nin kafası karışınca yüzü de allak bullak olmuştu. Hâlâ Connie'yi kendine çekmek için ellerini uzatıyordu. "Şöyle, böyle. İnanıyorum ki sizin zamanınızdaki birçok insandan daha fazla fiziksel iş yapıyoruz. Daha sağlıklı ve elbette sizin ciğerleriniz yanıyor o fosil yakıtlarından... Kadın olduğuma şaşırmış görünüyorsun?"

Kendini bir budala gibi hisseden Connie, cevap vermemeyi tercih etti. Bunun yerine önce gözetleme deliği olan kilitli kapının önüne, sonra kalorifere yürüdü. Luciente konuşuyordu, Connie'nin erkeklerle özdeşleştirdiği o canlı, bilinçdışı otorite havasıyla hareket ediyordu. Luciente bir kadının kaplayacağından daha fazla yer kaplayarak oturdu. Yayıldı, çöktü, gezindi, bedeninin nasıl gözüktüğüne hiç aldırış etmiyordu. Lekeli battaniye ile duvar arasındaki minicik alanda gururla dolanmak güçtü. Connie artık Luciente'den hiç korkmuyordu.

Luciente ayağa kalktı ve dikkatlice kolunu onun omzuna koydu. "Lütfen Connie. Sorunun ne olduğunu anlayamıyorum. Bir deneyelim. Deneyimizi sürdürmedik bile. Gerçekten bütün gün burada kalmak mı istiyorsun? Senin moralini bozmuyor mu?"

"İliklerime kadar." Acemice durdu ve Luciente'nin kendisini çekip alnını dayamasına izin verdi. Daha önce hiçbir kadını tüm bedeniyle

kucaklamamıştı, kafasını rahatlatmak çok zordu. Luciente'nin konsantrasyona girdiğini hissedebiliyordu, o enerji yumağının üstüne yoğunlaştığını fark edebiliyordu. Bu ona bir şey isteyen, onun vücudunu, zamanını, rahatını isteyen bir erkeğin keskinliğini anımsattı; onu kavramak, onu altına almak isteyen o yüklenmeyi. Ama yorgun ve bitkindi ve kendini koyverdi. Kaybedecek neyi vardı?

Luciente'nin engellemeye çalıştığı sabırsızlığını hissetmesine rağmen, kadın onu çok kibarca tutuyordu. Kırmızı işli kaba kumaştan bluzunun altında, bereket tanrıçası göğüsleri olan bu bitki genetikçilerini sürükleyip götüren dizginlenmiş bir enerji olmalı. Ondan hoşlanan bir kadın: O da bunu hissetti. İçini kaba, bilinçsiz bir iyi niyet duygusu kapladı.

Sonra havada tuz kokusu aldı, bir bataklık yosunu. Bir rüzgâr elbisesinin eteklerini uçurdu, bacakları üşüdü. Ayaklarının altında taşı hissetti. Bir martı çığlığı, yukarılarda bir yerde bir diğerinin çığlığına karıştı. Luciente kollarını gevşetti. "Eve geldik. Bütün gün gözlerini kapatıp orada mı duracaksın? Bak!"

Roket gemileri, gökyüzüne uzanan gökdelenler, kilometrelerce derinde bir yeraltı tüneli, her şeyin üstünde cam kubbeler? Böyle bir dünyayı görmeyi istemedi. Sesler uzak, yakın, kahkahalar, kuşlar, çok fazla kuş, bir yerde bir köpek havladı. Bu, evet gün ortasında öten bir horoz. Bu, gözlerini iri iri açmasına neden oldu. Bir *horoz*? Korku içinde Luciente'nin yüzüne baktı, zaferle gülümseyen yüze. "Neredeyiz biz?"

"Etrafına bakabilirsin! Burası benim yaşadığım yer." Luciente onu kolundan tutup yanına çekti. "Bu köyümüz. Aşağı yukarı altı yüz kişi kadarız."

Yavaşça etrafına baktı. Bir nehir gördü... Küçük, ne idüğü belirsiz binalar, uzun bacaklı kuşlara benzeyen rüzgârda dönen yelkenleri olan garip yapılar, birkaç geniş turuncu ve sarı bina ve mavi bir kubbe, birbirine benzemeyen binalar, onun zamanının bir süpermarketinden, herhangi bir alışveriş meydanındaki bir süpermarketten daha büyük olmayan binalar. Kuş-nesneler etraftaki en uzun şeylerdi, onlar da görebildiği bazı çam ağaçlarından çok az uzundular. Yeşil asmaların arasına yayılmış birkaç büyükçe özgür biçimli yapı. Ne gökdelenler ne uzay limanları ne gökyüzünde trafik sıkışıklığı. "Doğru yönde gittiğimize emin misin? Geleceğe doğru?"

"Evet, bu benim zamanım! Elbette, bak ne kadar güzel!"

"Bir köyde, kırlık bir alanda yaşadığını söylemiştin. Bizdeki gibi

büyük bir kent desek, onlar daha, daha mı modern ne?"

"Bizim *büyük* kentlerimiz yok, işe yaramıyorlardı. Hayal kırıklığına uğramış görünüyorsun, Connie?"

"Düşlediğim gibi değil." Hemen hemen tüm binalar küçük ve gelişi güzel ağaçların, fundalıkların ve bahçelerin arasına yayılmış eski tahta molozlardan, eski tuğlalardan ve taşlardan ve çimento bloklardan bir araya getirilmişlerdi. Birçoğu gelişigüzel dekore edilmiş ve asmalarla kaplanmıştı. Bisikletli ve yaya insanlar gördü. Uzun bir binanın yanında iplerde çamaşırlar asılıydı, çamaşır iplerinde gömlekler uçuşuyordu! Uzakta mavi bir kubbenin gerisinde inekler otluyorlardı, sıradan siyah, beyaz, kahverengi inekler ve beyaz inekler sıradan çimeni ezerek taş bir çitten atladılar. Evlerin arasında başlayan sebze tarhları ileri doğru uzanıyorlardı. Yükseltilmiş bir tarhın yanında esmer yaşlı bir adam ıspanağa benzeyen sebzelerin arasında dolaşıyordu. "Başarabildin mi, hı?" dedi Luciente'ye.

Luciente sordu, "Geçmişten gelen kişiyi görüyor musun?"

"Elbette. Geçen ay görüşümü ayarlattım."

"Yo!" Luciente heyecanla sıçrayarak döndü. "Senin zamanında iyi ki dikkatli davranmışız. Ben orada da görünebilirdim, tehlikeli olabilirdi!"

"Peki benim burada görünmem niye tehlikeli olmuyor?"

"Herkes senin niçin burada olduğunu biliyor."

"Ben hariç herkes." Kulübelerin çatıları -daha başka şekilde adlandıramıyordu onları- garipti. "Tepedeki ne? Bir çeşit çatı penceresi filan mı?"

"Güneş enerjisiyle ısınan yağmur suyu haznesi. Evlerimiz sızıntıdan dolayı yerden yukarıda; yeraltı suyu yüzeye çok yakın. Burası neredeyse bir bataklık ama tamamen değil, bu yüzden buraya ev yapmanın sakıncası kalmıyor. Sana diğer köyleri göstereceğim, onlar farklı... Sanırım senin zamanınla kıyaslandığında duyacak ve görecek az şey var. Manhattan'ın sokaklarına geldiğim zaman sağır olacağımı sanmıştım! Bir bakıma size, o lüks, müsrif bolluk zamanına az da olsa gıpta ettiğimiz söylenebilir."

"Bana hiç de öyle bolluk zamanıymış gibi gelmiyordu."

"Sen fakir denilenlerden misin?"

Connie'nin tüyleri diken diken oldu, ama sonra silkindi. "Bir dönem iyice sefalet içindeydim. Zor bir dönemdi."

Luciente kolunu onun beline doladı ve onu yavaşça yürüttü. Gösterişli bir tavuk patikadan geçti sonra bir diğeri. Patika mat, doğal bir

rengin egemen olduğu bir modelle iç içe geçme taşlardan yapılmıştı. Patika boyunca açmış hardal sarısı çiçekler vardı. Bodur laleler toprağa parlak yıldızlar gibi yayılmışlardı.

Onları görmeden önce bir an kokuyu duydu. "Keçiler! Jesus y Maria, burası benim Teksas'taki Tio Manuel'im gibi. Bir sürü kaçak göçmen! Keçiler, ortalıkta dolanan tavuklar, gerçek evlerin artıklarından yapılmış bir sürü kulübe ve beyazların artıkları. Tek eksik olan şey avluda birkaç eski arabanın olmayışı! Ne oldu her zaman olacak diye kehanette bulundukları atom bombalı şu büyük savaşa?"

"Ama biz böylesini seviyoruz! Ah, Connie, senin de seveceğini sanmıştık!" Luciente üzgün görünüyordu, yüzü kırıştı. "Eğer sevmeseydik, değiştirirdik, neden olmasın? Biz her zaman etraftaki bir şeyleri değiştiriyoruz. Denildiği gibi, yaşamayan ölmüştür... Her zaman vaaz verir gibi konuşuyorum. Jackrabbit benim konuşmamın tek tek açılan çıt çıtlar gibi sürüp gittiğini söyler." Luciente onun boş bakışını gördü. "Devre bileşenlerinin paketlenmiş minyatürü. Jackrabbit hepsi bir arada demek istiyor." Luciente hâlâ kaygıyla kaş çatıyordu.

"Demek bazı makineleriniz var? Dinsel falan değil herhalde?"

"Elbette makinelerimiz var." Luciente bileğindeki biliciye hafifçe dokundu. Kendi doğal ortamında daha güvenli görünüyordu. "Tanıdıkça daha çok seveceksin." Yürürlerken Connie'ye dolanan koluyla omuzlarını şefkatle sıkıyor ve boştaki eliyle bir şeyler gösteriyor, el sallıyor, bir sürü mimik yapıp çeşitli pozlar takınıyordu. Daha yüksek sesle ve daha hızlı konuşuyordu. "Tavuklar, ördekler, keklikler, sülünler, hindiler, beç tavukları, kazlar yetiştiriyoruz. Keçiler, inekler, tavşanlar, kaplumbağalar, domuzlar. Biz Mattapoisettliler kaplumbağa ve kazlarımızla tanınırız. Ama ana protcinlerimiz bitki proteinleridir. Her bölge kendini-beslemeye çalışır."

"Kendini ne?"

"Kendini-besleme. Proteinler açısından mümkün olduğunca kendine yetcrli olma." Luciente bir an durdu ve ellerini Connie'nin omuzlarına sıkıca kenetledi. "Bu konu etrafında dönenip duruyorum ama şimdi önemli bir şey düşündüm. Haklısın, Connie, biz köylüyüz. Biz hepimiz köylüyüz."

"İleri, geçmişe doğru? Tamam, 111. Cadde'de yaşamaktansa yeşil bir çayırda yaşamak daha iyidir. Ama tüm bu çaba ve mücadele eski bildik sona ulaşmak için miydi? Tekrar tarladaki evlere saplanmak için mi? Gündelikçiliğe devam! Tekrar o bildik, eski gübre yığınında on tavuk bir keçi. Benim ebeveynlerimin eşelendikleri pis yoksul ha-

yattan hiç farkı yok! Bu moralimi bozuyor."

"Connie, biraz bekle, güven biraz. Yaptıklarımıza büyük inancımız var. Bırak sana göstereyim... *Hayır*! Bırakalım yaptığımız şeyler kendilerini göstersin. Bırak insanlar açsın ve açılsın... Şöyle düşün: Beyaz adam gelip zaptetmeden önce bu kıtada atalarımızın sürdürdüğü yaşamda çok daha güzel şeyler varmış. Yararlı bir sürü şey de gelmiş. Eski iyi şeylerle yeni iyi şeyleri daha iyi şeyler için bir araya getirmek çok uzun zaman aldı... Üşüyorsun. Gel sana bir ceket bulalım. Sonra gelip öğlen yemeğinde ailemle tanış."

"Bu kirli bityuvası giysileriyle bir sürü yabancının karşısına çıkmayacağım. Çıkmam! Ayrıca aç değilim. Thorazine iştahımı kesiyor."

"Bununla daha sonra ilgileniriz. Sana ilacın etkilerini kontrol etmeyi öğretebiliriz belki... Ama giysiler için gel, sana bir şeyler, bir ceket bulalım. Ben, Bee ve Jackrabbit'in söylediği gibi bir kaya tuzu kadar hassasımdır. Şimdi bir dakika evime gidelim de sana bir şeyler bulalım." Luciente onu, sırtlarında bebekleri taşıdıklarına göre kadın olmaları gereken insanların tohum ektikleri bahçelerin arasından kulübeler ve patikalardan oluşan bir labirentten geçirdi. Bir dizi kapalı balık havuzu ve limonluktan geçip, evcil ve yabani ördeklerin dolaşıp su otlarıyla beslendikleri derenin yanındaki bir kulübeye doğru hızlı hızlı yürüdüler. Dönen yeldeğirmenleri olması gereken örümceksimsi nesnelerin bulunduğu tepeye yaklaşmışlardı. Yine bozkırdaki, elektriği olmayan çiftliklerdeki yeldeğirmenlerini anımsadı. Kulübe yumuşak konturlarla çevrelenmiş eski çimento bloklardan inşa edilmiş ve buruşuk kırmızı yapraklarını henüz açmak üzere olan büyük bir sarmaşık gülüyle sarılmıştı. "Ben büyüttüm. Açtığında görmelisin! Adı Diana. Koyu kırmızı lekelerle dolu, iri, beyaz ve keskin misk kokulu, sıfırın altındaki soğuklara dayanır. Yukarıda Maine'da ve New Hampshire'da bunlardan çok var, çünkü bir sarmaşık olarak çok dayanıklı. Molly Maguire'ın kilerini kullanarak Rugosa yetiştirirdim... Hop! Çarptım. Gelsene!"

Kapı kilitli değildi aslında yalnızca içeriden sürgüsü vardı. Her iki yandaki pencereler odayı aydınlatıyordu. Vişne ve çam möble iriydi: Büyük bir masa ve büyük bir çalışma masası ve köşelerinden sarkan rasgele atılıvermiş yün örtüsüyle büyük bir yatak. Taban tahtaydı ve üzerinde yaprakların arasında tropikal meyveler gibi beliren yüz modelleri bulunan canlı renkte dokunmuş iki kilim vardı. Sağa sola desenler ve çocuk resimleri asılmıştı, sanki bunlar grafik çizimler ya da kartlar gibilermişçesine. Belli ki Luciente kırmızı, altın sarısı ve canlı

kahverengiyi seviyordu.

"Üçünüz burada mı yaşıyorsunuz?"

"Üç? Hayır, burası benim mekânım."

"İki erkekle birlikte yaşadığını sanmıştım. Hep anlattığın Bee ve Jackrabbit'le."

"Biz yakın arkadaşlarız. Bazılarımız çok yakın arkadaşlıklar için 'candost' terimini kullanırlar. Diğerleri bu ayrımın kötü olduğunu düşünüyorlar. Tartışıyoruz. Ben kendim candostu kullanıyorum, çünkü sanıyorum gerçeği daha iyi anlatıyor. Bee, Jackrabbit, Otter benim can...."

"Bir sevgili daha mı?"

"Hayır, Otter yakın arkadaşım, yatak arkadaşım değil. On altı yaşından beri yakınız. Politik olarak çok yakınız..."

"Ama sen tek başına yaşıyorsan onlar kimle yaşıyorlar?"

Luciente biraz şaşırmış görünüyordu. "Her birimizin kendi mekânları var! Yalnızca bebekler yer paylaşır! İnsanların bir arada üstüste yaşamış olduklarını okumuştum." Luciente ürperdi. "Connie senin kendi yerin var. İnsan başka nasıl yaşayabilir? Nasıl meditasyon yapabilir, düşünebilir, şarkılar besteleyebilir, uyuyabilir, çalışabilir?"

"Kimse ailesiyle yaşamıyor mu? Peki çocuklar ne oluyor? Anneler ve çocuklar bir arada yaşamalıdır."

"Biz ailemiz *arasında* yaşıyoruz. Bugün ailemdeki herkesle ve candostlarımla tanışacaksın, Bee hariç, o gelecek aya kadar savunmada. Sanırım tüm diğer aile üyeleri buralarda..." Luciente bir kapının yanına gidip bir pantolon ve gömlek çıkardı. "Eğer bunlar uymazsa, hangisini istersen onu al. Vücut tabunuz olduğunu söylemişlerdi. Sen giyinirken ben dışarıda olacağım."

Tek başına kalınca Connie, çabucak giysileri giydi. Luciente daha uzun ve omuzları daha genişti, ama Connie'nin kalçaları, baseni daha genişti, bu yüzden pantolonun önünü kapatamadı. Sonra dikişlerde ayarlama yeri buldu, buradan daraltılıp genişletilebiliyor, uzatılıp kısaltılabiliyordu. Bir kadın, on kilo daha alsa ya da verse bile bu pantolonu giyebilirdi. Eh, bu garip gelecekte yeni bir şey icat etmişler bari. Gömleği giydikten sonra odaya bir göz attı. Masanın yanında duvarda bir ekran vardı. Televizyon mu? Merakla düğmeye bastı.

"İyi ışıklar, görsel iletişim mi, yayın mı istiyorsunuz? İstek düğmesine basmayı unutmuşsunuz," diye bir kadın sesi konuştu. Connie ona boş boş bakmaya devam edince kendini aynen tekrarladı, o zaman bunun bir kayıt olduğunu kavradı.

Yayın için Y düğmesine bastı, sıçradı. Ekranda belli ki bitki genetiği ile ilgili makale ya da konuşmaların isimleri gidip gelmeye başladı. Ekranda anlamsız başlıklar belirince, diğer tuşları okudu. Birinin üstünde PREC yazıyordu, ona bastı. Sanki küçük bir kitap tanıtımı gibi bir yazı belirdi ve iki dakika kaldı.

KIŞLIK BUĞDAYIN (TRITICALE SIBERICA) BESLEYİCİ NİTELİĞİNİ ARTTIRMA GİRİŞİMLERİ. KISA MEVSİMDE KUZEY MAHSULLERİ İÇİN UYGUN BÖCEK ŞARBONA DAYANIKLILIK SAĞLAR. GELİŞME EĞİLİMİ GÖSTERİYOR: AYRINTILI YETİŞTİRME BİLGİSİ. JAMES KÖRFEZİ BÖLGESİ, SİYAH ÖRDEK GRUBU, 10S. 5DC. 2PH.

Gözlendiğini hissederek suçluluk duygusuyla ekranı kapadı ve geriye sıçradı. O zaman o iri, uzun tüylü şeftali rengindeki kediyi, pencerenin önündeki saksıların ve belki de kedinin üzerinde güneşlenmesi için yapılmış rafta gördü. Kedi ona doğru belli bir amacı varmış gibi uzandı, sandalyeye atladı ve beklenti içinde ona baktı. "Miyavv? Miyavv?" Kedi gözlerini kırptı, sabit bakışlarını çevirdi, sonra tekrar dönüp baktı. Bu hareketi birçok kereler tekrarladı; her seferinde daha yavaş, sabit amber gözlerini onun yüzüne her dikişinde aralarda duralayarak. Biraz korktuğunu hissetti. Acaba kendisinin büyük bir fare filan olduğunu mu düşünüyordu? Beslenmeyi mi bekliyordu? Nihayet kedi homurdanarak ve imalı imalı -Connie böyle düşünmekten kendini alıkoyamıyordu- ona arkasını döndü ve öfkeyle güneşli pencereye sıçradı. Ama kulaklarını ona doğru dikik tutmaya devam etti.

Kapıyı açtığında Luciente'yi çimenlerin üstüne bir gündelikçi gibi çökmüş buldu, küçük koyu mavi bir kelebeği seyrediyordu. Adeta orada bütün gün öyle çömelmiş durabilir gibi görünüyordu. Eh, gelecekten ne ummuştum ki, diye sordu Connie kendi kendine. Pembe gökyüzü mü? Yürüyen robotlar mı? Transistörize edilmiş insanlar? Galiba biz kendimizi çok yükseklerde gördük ve şimdi her şeye yeniden başlamak için tekrar karanlık dönemlere dönmüşüz. Bir an durdu, adlandıramadığı bir hüzünle kendini halsiz hissetti. Çocuklar için daha iyi bir dünya; bu her zaman hayali olmuştu; şu an her şey kötü olsa bile, ileride daha iyiye gidebileceği hayali. Ama eğer Angelina'nın bir çocuğu olursa ve o çocuğun da çocuğu, beş nesil sonra doğacakları dünya sonunda bu olacaktı: Gerçekten sırtlarını toza bulayan tozlu köyler-

le dolu olan buranın Meksika'nın kırsal bölgelerinden farkı neydi?

"Bu kelebeklere Bahar Mavisi diyoruz," dedi Luciente. "Karıncalar onlara süt veriyor."

"Hiç çocuğun var mı?"

"Köyümüzde on iki yaşın altında kırk dokuz tane çocuk var. Sabit bir nüfus sağlıyoruz."

"Ben senin hiç çocuğun oldu mu diyorum?"

"Benim kendimin mi? Evet, iki kere. Ayrıca ben, çocuk bakıcısı dediklerindenim, yani herkesin çocuklarının annesiyim," Luciente kolunu tutarak onu mavi kubbeye doğru çekti ve yemekhaneyi işaret etti. "Acele edelim, senin için bir misafir fişi kestim, yoksa yiyemeyiz. Dawn'ın annesiyim. Aynı zamanda, tarla teraslamayı öğrenmek için bekleyen Neruda'nın da annesiydim. İşe sonbaharda başlayacak: Çok heyecanlıyım. Elbette isim gününden bu yana Neruda'ya annelik yapmıyorum. Hiçbir genç, anne ilgisi istemiyor." Bu arada Luciente taş patika boyunca onu yarı saydam mavi kubbeye doğru çekiştiriyordu.

Connie soru sorabilmek için fırsat buldu. "Yani çocukların kaç yaşında?"

"Neruda on üç yaşında. Dawn yedi yaşında."

Bu demektir ki Luciente en az otuz yaşlarındaydı. "Sevgilin Bee mi babaları? Yoksa diğeri mi?"

"Baba?" Luciente bileğini kaldırdı ama Connie onu durdurdu.

"Baba. Bilirsin. Erkek ebeveyn."

"Ah? Hayır, Bee ya da Jackrabbit değil. Ortaklar çok nadiren yatak arkadaşlarımızdan olur, genellikle değildirler. Böylece çocuk aşk anlaşmazlıklarından etkilenmemiş olur.

"Ortaklar?"

"Diğer anneler" -telaffuz ederken *i*'yi uzatıyordu- "Dawn'unkiler Otter ve Morningstar, onlarla şimdi karşılacaksın."

Girdikleri oda kubbenin yarısını kaplıyordu ve her birinde on beş kişinin oturduğu uzun masalarla doluydu, herkes Luciente'ninki gibi sıradan iş giysileri giymişti, çocuklarınkiler de onların küçük modelleriydiler. Akla gelebilecek hemen her renkte pantolonlar, gömlekler, tek tük bluzlar ya da tünikler vardı. Kumaşları sağlam görünmesine karşın eskilikten ve yıkanmaktan renkleri atmıştı. Herkes aynı anda konuşuyor gibiydi ama yine de gürültülü değildi. Görüntü kurumlarda sıklıkla rastlanılan o sıkıcı yemeklerden çok daha canlıydı. Bir çocuk, elini kolunu sallayarak öyküsünü anlatabilmek için bir sıranın üstüne tırmanıyordu. Dipte bıyıklı bir adam açıkça ağlıyordu, gözyaşları çor-

basına karışıyor ve etrafındaki tüm insanlar omzuna vurup büyük bir telaş yaratıyorlardı. İnsanlar ateşli bir biçimde tartışıyor, gülüyor ve şakalaşıyorlardı ve kapıya en yakın masadaki bir çocuk yüksek sesle şarkı söylüyordu. Gerçekten, bu insanların coşkularını olduğu gibi dışarı vuruşlarına bakılınca burası bir akıl hastanesindeki yemekhane sanılabilirdi, ama burada güçlü bir enerji düzeyi vardı. Odanın nabzı olumluydu ama biraz fazlaydı. Çarpılmıştı. Niye daha gürültülü değildi? Bir şey sesi emiyor, bağıran mırıldanan sesleri, melodi ve kahkahaları bağırışları, tabak çanak seslerini, eski tip tahtadan yapılma basit zemin üzerinde gıcırdayan sandalye seslerini azaltıyordu anladığı kadarıyla. Tüm bunlar zekice bir taklit miydi yoksa? Tahtadan nasıl bu kadar çok şey yapabildiklerine şaştı. Dışarıdan herhangi bir fark görmemiş olmasına karşın kubbenin duvar-tavanındaki bazı panolar saydam, bazılarıysa yarı saydamdı.

"İçeri bakmaya gerek yok. Yemekhanenin, ses yalıtımının çok iyi olması gerekiyor, yoksa geceleri partilere, festivallere katılmak istemeyenler uyuyamaz. Mavi kenarlı pencere pervazları çıkar. Çok sıcak olduğunda panelleri çıkarırız, nehrin meltemi eser." Luciente uzaktaki bir masaya doğru yöneldi, en küçük çocuk hariç hepsinin durup onların yaklaşmasını izlediği masaya. "Bazılarının içini görebilirsin, bazılarının göremezsin çünkü bazıları yemek yerken içine kapanmak ister, bazılarıysa -benim gibi- her şeyi görmek ister. Yemekhane hepimiz için bir evdir. Sıcak bir yuva."

Yarı saydam panellerde sofistike soyutlamalardan peyzajlara ve çocuk çizimleri gibi resimlerden portrelere kadar uzanan geniş bir biçem yelpazesinde ve değişik ustalık düzeylerinde boyanmış ya da fırınlanmış çizimler, seramikler vardı. "Resimler nereden geliyor?"

Luciente şaşırmış göründü. "Duvarlar mı? Tabii bizden ya da bazılarımızdan. Ben bununla uğraşmıyorum. Ben bu işleri beceremeyen yüzde altmıştan biriyim. Bizde nüfustan kırka altmış oranında sanatçı çıkıyor, ne olduğu önemli değil dansçı, besteci ya da yontucu. Eğilim aynı yönde. Ben, müthiş trampet çalarım!"

Bir çocuk gibi! Onun yaşındaki El Barrio ya da başka bir yerdeki kadının, "Ben, muhteşem trampet çalarım!" dediğini düşünemiyordu bile. Gerçekten çocuk gibiydiler, hepsi askılı pantolonlarının içinde, uzun çocuk yuvası masalarında oturarak önlerindeki büyük tabaklardan yemeklerini yiyip şakalaşıyorlardı. "Kendi çocuklarınızın çizimlerine bakmak istemenizi anlayabiliyorum. Ama diğer insanlar bunlardan bıkmıyor mu?"

Masaya midesine çok dokunan bir baharat kokuları bulutundan geçerek ulaştılar. İki kişilik yer boştu, masanın üstüne, kibar, ağır, toprak rengindeki seramik tabaklar konmuş, cam bardaklar yanda, çatal bıçak ne gümüş ne paslanmaz çelik, hatta ne de metal olmayan, pürüzsüz bir maddeden yapılmıştı. Biri -sırım gibi, genç- fırladı ve onu kollarının arasına aldı, öptü ve içtenlikle hoş geldin dercesine gülümsedi. "Başardın! Bekle, herkes bunu duymalı!"

"Boşver. Bize yemek bıraktınız mı? Açlıktan ölüyorum" dedi Luciente gence sarılarak.

Sandalyelerine deyiş yerindeyse mıncıklana mıncıklana oturtuldular. Connie sinirden kasıldığını fark etti. Dokunarak, okşayarak, elleyerek, sarılarak, sürekli oynaşıyorlardı. Bu ona bir şekilde her coşkunun fiziksel bir dışavurum bulduğu, sevginin ve cezalandırmanın doğrudan ten üzerinde ifade edildiği kendi çocukluğunu anımsattı.

Geniş tabaklardaki yemekler elden ele uzatıldı: İri delikli, kabuklu mısır ekmeğinden oluşan yemeğin üstünde bir tabaka krema vardı, üstü buğdaylı gibiydi; tereyağ paket halinde değil bir tabakta tepelemeydi, açık renkte, tatlı ve krema gibiydi; açık bir sürahide bal vardı, koyu renk, kokulu. Çorba bezelye, havuç, ağızda baharat tadı bırakan tanımlayamadığı açık yeşil şeylerle doluydu. Salatada yalnızca yeşillik ve değişik yapraklardan elde edilmiş fındık tadında yağ ve ada çayı tadında sirkeyle tatlandırılmış otlar ve yeşil soğan vardı, biraz acıydı. İyi yemek, ağızda ve midede iyi bir tat bırakıyordu. Hoş bir yemek.

Luciente onu fazla bilgilendirmeden herkese adıyla hitap ediyordu. Kimsenin birden fazla adı yokmuş gibi görünüyordu. "Sizin soyadlarınız yok mu?"

Barbarossa, kızıl sakallı, mavi gözlü adam kaşlarını kaldırdı. "Son adımız mı? Öldüğümüz zaman ki mi? O anda kullandığımız adımız anılır."

"Soyadı. Bakın benim adım Consuelo Ramos. Kısaca Connie. Consuelo benim ilk adım, vaftiz adım. Ramos benim soyadım. Doğduğumda adım Consuelo Camacho'ydu. Ramos ikinci kocamın soyadı; böylece benim adım Consuelo Camacho Ramos oluyor." Alvarez'i söylemedi, ilk kocasının, Martin'in soyadını, basitleştirmek için.

Bileklerindeki bilicilere başvuran tüm yetişkinler ve çocuklar birbirlerine baktılar. Nihayet Luciente, "Bizde karşılığı yok", dedi.

Anlamadı. "Herhalde sayılarınız var. Yalnızca ilk adınızla çağrılıyorsunuz, çünkü sizin gerçek adınız -kimliğiniz- doğumda aldığınız sayılar."

"Niye sayılandırılalım ki? Biz birbirimizi ayırt edebiliriz." Uzun boylu, ciddi kişi bakışlarını onun üzerine dikmişti. Luciente, Jackrabbit demişti: Öyleyse erkekti. Açık kahverengi, bukle bukle saçları vardı. Soluk mavi gömleğinin kolları, adaleli ince kollarındaki gümüş ve turkuvazdan el yapması bileziklerini gösterecek şekilde sıvanmıştı.

"Ama hükümet. Kimliğiniz nasıl belirleniyor?"

"Doğduğumda bana anneler tarafından Peony adı verilmişti..."

"Peony kulağa kız ismi gibi geliyor."

"Anlamıyorum. Bu benim için seçilmiş isimdi. İsim alma günüm geldiğinde ben kendimi isimlendirdim. Onun ne olduğu önemli değil. Ama ben havalarda uçarken Luciente ayaklarımın yere basmasını sağladığında Jackrabbit* adını aldım. Anlarsın ya. Uzun bacaklarım, çok acıkışım, büyük penisim ve ortak yaşamımızın yeşillikleri arasında sıçrayışımdan dolayı. Luciente ve Bee beni tümüyle evrimleştirdiklerinde adımı Güneşteki Kedi yapacağım." İnce yüzüyle Luciente'nin kedisinin mükemmel bir taklidini yaparak gözlerini kısıp açtı. "Ama neden aynı anda iki adımız olsun ki? Bizim köyümüzde ben tek Jackrabbit'im. Başka bir yeri ziyarete gittiğimde Mattapoisettli Jackrabbit'im."

"İstediğiniz an adınızı değiştirebiliyor musunuz?"

"Eğer bunu çok sık yaparsanız kimse adınızı anımsamaz," dedi Barbarossa bir okul müdürü havasında. "Bazen gençler bunu isim gününün hemen ertesi yılında yapıyorlar."

Yaşlı esmer tenli... kadın? -Connie'nin aklı emin olamayacak kadar karışmıştı- Sojourner olarak tanıştırılan kadın kıkırdıyordu. "Hayal güçlerini çalıştırarak her hafta yeni bir isim alıyorlar, en sonunda insanlar onları hey sen veya arkadaş demekten başka türlü çağıramayıncaya kadar. Bu zamanla yavaşlıyor."

"Tamam bileklerinizde o şeyleriniz var. Bir yerde büyük bir bilgisayar var. O sizi nasıl tanıyor peki?"

"Benim hafıza kaydım kendi bilicimdedir," dedi Luciente. "Ansiklopedi aracılığıyla neyi öğrenmek istiyorsan onu çağırıyorsun."

"Peki polisle ne yapıyorsunuz? Devletle? Eğer isimlerinizi sürekli değiştirirseniz sizin dosyalarınızı nasıl tutuyorlar?"

Masanın etrafında tekrar bir kargaşa ve bilicilere başvurma uğultusu, yarısı da birbirine baktı.

"Bu karmaşık!" Yaşlı kadın Sojourner kafasını salladı. "Devleti sa-

* "Rabbit" tavşan anlamına gelir. (R.N.)

nıyorum kavradım. Luciente size binayı gösterebilir ama artık orada kimse çalışmıyor."

"Belki gelecek sefer. Bu konu üzerinde çalışacağım ama çok zor," Luciente inledi.

"Hepimiz Luci'ye, çalışmada yardım etmeliyiz" dedi bir çocuk.

"Bu arada belki daha kolay bir şey sorabilirsin? Resimler hakkında bir şey söylemiştin?"

"Önemli değil. Çocukların çalışmalarını asmanızı komik bulmuştum. Demek istiyorum ki herkes kendi çocuğunun resmine bakmak ister ama hiç kimse bir başkasınınkinin resmine bakmak istemez."

Hafif sarışın bir adam, Morningstar kafası karışmış bir biçimde onun yüzüne baktı. "Ama onların hepsi bizim."

"Panelleri sürekli değiştiriyoruz," dedi Jackrabbit. "Örneğin bir tane yapıyorum sonra eskiyor. Yeni bir tane yapıyorum. Ya da herkes bir tanesinden bıkmışsa, tartışır, değişiklik yaparız. Doğudaki büyük nehir resmini ben yaptım, tabii insanlar istediler."

Luciente çatalını bıraktı. "Neyin var Connie?"

"Connie bitkin," dedi Jackrabbit. "Her an soru soran, aradaki bağlantıyı açık tutan bir sürü yabancı. Düşünsene, bağ kurmak için ne kadar çok enerji harcanıyor."

Luciente kolunu ona doladı. "Tükenmiş görünüyorsun. Unutma bu yemek seni beslemiyor."

"Neden beslemiyor?" Ağır bir yorgunluk ve odanın sallandığını hissetti. "Tadını alabiliyorum."

"Düşlerindeki gibi. Benim *aracılığımla* hissediyorsun... En iyisi biz geri gidelim."

"Önce yemeğini bitir." Sesler uzaklaşıyordu ve göz kapakları indi.

"Bu bitiklik kaygılandırıyor beni. Sana egzersizler yaptırmalıyım.."

"Burada değil. Düşünemiyorum. Çok fazla insan var."

"Gel! Bana kolunu ver. Tekrar ziyaret ederiz. Bu yalnızca erken bir sıçrama, ilk adımın atılışı. Geçmişe gidelim."

Ayaklarının kaygan kumda yürürken kurşun gibi ağırlaştığını hissetti. Geçiş için çabalarken Luciente kaygılı görünüyordu. Nihayet taş patikada durduklarında Connie mırıldandı, "Giysiler. Değişmeli."

"Bedenin olduğu yerde kaldı, değişmemiş giysilerinle. Anlıyor musun, gerçekte burada değilsin. Eğer birisi kafama vursaydı ve diyelim ki tümüyle bilincimi yitirmiş olsaydım, anında geriye kendi zamanına dönecektin..." Luciente alınları birbirine değerek onu sıkıca ku-

cakladı. Sular ayağının altından hızla akıyordu hızlı bir nehire düşer gibi Luciente'nin konsantrasyonuna düşmekten daha fazla bir şey yapamayacak kadar bitkindi. Tecrit odasının duvarına geldi. Soluk giysisinin kolunda gözyaşları kurumuştu. Hemen çıplak, çiş kokulu yatağa uzandı ve uykuya daldı.

4

Bahar, vahşi koğuşta yalnızca daha da fazla kış demekti; yüksek, parmaklıklı pencerenin önünde durduğunda göz bebeklerinin hafifçe okşanması hariç tutulursa. Kaloriferler hâlâ içeri sıcak hava üflüyorlardı ve böylece dezenfekte edilmemiş ve bayatlamış vücutların kokusu bozuk et kokusuna dönüşüyordu. Acı ve dehşet, koğuş L-6'nın havasını renklendiriyordu. Acı havayı gümüşlendiriyordu: O ilaçlı uykuya dalarken tüm yataklardan bir acı sarhoşluğu yükseliyordu. Yine de bir nisan çarşambasında koğuş L'ye bahar geldi.

Görevlilerin odasının yakınında oturuyordu, karşılığında sigara dilenebileceği bir iş çıkması umuduyla. İş görebilen hastalardan biri olarak hafta sonları gelen kızıl saçlı ırkçı orospu hariç görevlilerle, özellikle de Bayan Fargo'yla iyi geçiniyordu. Bayan Fargo renk, beden ve yaş olarak ona yakındı, ama siyah ve özgürdü; o maaşla ve evde altı çocukla bir kadın ne kadar özgür olabilirse o kadar özgürdü.

"Kadın olmayı seviyorum" dedi Fargo aralıklı dişleriyle ağız dolusu gülerek. "Çünkü altı çocuğum var ve erkeğim yok, o işin nasıl yapıldığını bile unuttum. Ama iyi bir şey."

Fargo onunla neredeyse insanca konuşuyordu. Fargo çalışırken, o genellikle camekânlı bölmenin dışında beklerdi ve bazen Fargo yerleri süpürmesini veya bir kadını banyoya götürmesini veya iğne yapılırken bir hastayı tutmasını ya da elektroşoktan çıkmış bir hastayla oturmasını isterdi. O zaman Fargo ona fazladan sigara verirdi.

Şok odasının civarında olmaktan nefret ederdi. Onu korkuturdu. Düzenli olarak L-6'dan bazı hastalar tekerlekli sandalyeyle şoka götürülürlerdi. Eğer sana kahvaltı servisi yapmazlarsa o zaman anlardın gideceğini. Seni tekerlekli sandalyeyle salondan geçirir ve bayıltmak için iğne yaparlar ve kaslarını jöleye çeviren hatta ciğerlerini bile durduran o maddeyi içeren iğneyi zerkederlerdi. Ölüme bir pamuk ipliğiyle bağlı olurdun. Kendi ölümünü görürdün. Sonra beynine yüksek voltaj gönderip tüm vücudunu kasılmalarla yere vururlardı. Daha sonra oksijen vererek hayata geri dönmeni sağlarlardı, -yıkıntı haline gelmiş, zayıf, ağzından salyalar akan birinin hayatına- hafızanın bir bölümünün sonsuza değin yakıldığı kendi ölümünün kavurucu tadından geri gelirdin. Yola gelmen için beynini biraz hasara uğratırlardı. Bazen işe yarardı. Bazen bir kadın onu neyin korkuttuğunu, neye üzüldüğünü unuturdu. Bazen bir kadın sonuçta çok daha fazla yakılmaktan korkarak evine döner, bulaşıklarını yıkar, evini temizlerdi. Sonra belki zaman içinde bir şeyler anımsayacak ve isyan edecek olursa işte o zaman beyni daha fazla ızgaralanmak üzere geri getirilirdi. Dip koğuşlarda şok zombileri* yatar, beyinleri öyle yaralanmıştır ki hiçbir şey anımsamazlar, eskiden lobotomi** yapılmış hastalar gibi kıkırdarlar.

O çarşamba günü umutla bekliyordu ama Fargo siyah bir görevliyle koyu bir muhabbete dalmıştı. Connie bir kez ateş istemek için ayağa kalkmıştı -içeridekilerin ateş elde edebilmeleri için tek yol dilenmekti- ve "Hayatım bir dakika bekle" cevabını almıştı yarım saat önce. Diğer dört hasta da ufak tefek dileklerle bekleşiyorlardı. Tekrar yaklaşmasını onlardan daha iyi biliyordu. Kucağında dünkü gazete vardı, birinin kusmuğunu temizlediği için Fargo'nun verdiği hediyeydi bu, ama onu okumuştu, ölüm, doğum ve resmi ilanlar dahil olmak üzere her yerini okumuştu. Bayan Martinez, onunla göz göze gelerek

* Zombi: Ceset gibi hissiz kişi. (Ç.N.)
** Lobotomi: Bir çeşit beyin ameliyatı. (Ç.N.)

ve sonra birden Luciente'nin turuncu kedisini anımsatan bir tavırla gözlerini yere indirerek ona yaklaştı. Her ne kadar hemen her gün Luciente'nin ondan izin istediğinin farkındaysa da haftalardır gelecekle bağlantı kurmamıştı. Bu vahşi koğuşta bağlantı kurmaya korkuyordu, çünkü attığı adımlara dikkat etmesi gerekiyordu. Hiç yalnız kalamıyordu, kapısız tuvaletlerde bile, gözetimden kurtuluş yoktu.

Bayan Martinez neredeyse tam önünde duruyordu ama biraz yana kayıktı ve istekle gözlerini gazeteye dikti, o da gözlerini ona dikti, sonra da öteye çevirdi. Bayan Martinez aylar boyunca konuşmamıştı. Görevliler ona bir eşya gibi davranıyordu. Birçok içedönüğün sözcükler dışında kendilerine açık olanlarla konuşma yöntemleri vardır; Connie hiçbir zaman Bayan Martinez'in ne istediğini kavramakta pek güçlük çekmemişti. Gazeteyi verdi. "Tamam, okuyup bitirdim. Ama yine de geri ver tamam mı? Üstüne oturuyorum." Böyle bir gazete iyi bir minder oluyordu ve ondan vazgeçmeye hiç niyeti yoktu.

Bayan Martinez gülümsedi, Connie'ye gözleriyle teşekkür etti ve sanki bir bebeği tutuyormuşçasına dikkatlice gazeteyi alıp uzun uzun okumak üzere köşeye çekildi. Connie Martinez'i göz hapsinde tutup, güçlü birinin gazeteyi ondan kapmayacağından emin olmak istiyordu. Martinez çok önceden bu geçici koğuştan kronik koğuşa alınmış ve orada çürümeye terk edilmiş olmalıydı, bir farkla kocası D.A. personeliydi ve her ayın son pazarı çocuklarıyla beraber onu ziyarete gelirdi; pencerede durup sürekli ağlayarak ellerini onlara doğru uzatsa da hiçbir zaman içeri girmelerine izin verilmezdi. Kocası onu imza vererek tatillerde çıkarır, ama her zaman bir ya da iki ay sonra geri getirirdi.

Connie, Martinez'in sayfaları yavaş yavaş çevirişini seyrederken hastabakıcılar sedyede elleri kelepçeli bir kadın getirdiler, kadını onun önünden geçirirlerken boğuk itirazlarını haykırdı. Bir çarşafa sarılmıştı, yalnızca saçları görülebiliyordu, uzun kumral saçlarında taze kan pıhtılaşmıştı. Sesi çarşafın altından yükseliyordu, sesi kumral kanatlarını çırpan öfkeli bir kartalınki gibi yükseliyordu.

"Sybil!" Connie doğrulup çığlık attı. Sonra sustu. Hiçbir şey söylemedi. Sybil'i tecrit odasına koyarken boğuşmalarını izledi ve onu duvara doğru fırlatınca çıkan gümbürtüyü duydu. Uzun kemikli vücudu omurlarından fermuar gibi ayrılıyordu herhalde, öfkeyle tepiniyordu. Sonunda ilaç onu uyutup hareket edemez hale getiriyordu.

Connie sessizce oturarak ellerini kucağında kavuşturdu. Sybil buradaydı. İçine yavaş yavaş bir sıcaklık yayıldı. Burada yalnızdı, çünkü

L-6'daki çok az kadının, anne, baba, ölüm ve korkunun çirkin yüzüyle acı içinde uğraşırken bir şeyler anlatmaya enerjileri kalıyordu. Hastabakıcıların arkadaşını çok kötü dövmemiş olmalarını ve böylece Sybil'in yatışıp tecritten kısa zamanda çıkmasını diledi. Kilitli kapıdan Sybil'e bir not iletmeye çalışmalıydı. Hastaların tecrit hücrelerindekilerle görüşmelerine izin verilmezdi.

Buraya son gelişinde karşılaşmışlardı, iniş çıkışlarıyla, ayrıcalıkları ve cezalarıyla, kasvetli okul havasıyla tımarhanenin tuhaf alacakaranlık havasında, iki kez aynı koğuş odasına arkadaş olabilecek kadar uzun süre kapatılmışlardı. Bütün hastalar kazanma ve imtiyaz kaybetme kısır döngüsü içinde iniş ve çıkışlar gösterir, vahşi koğuş odalarına yollanır, elektroşok verilir, kronik koğuşun yaşayan kanserleri olarak dosyalanır, iyileşme döneminde ödüllendirilir, parasız ev işleri yapmalarına ve terapi dansına gitmelerine izin verilirdi. İki kez aynı aşamada dinleniyor olmuşlar ve durmadan konuşup kalplerini birbirlerine açmışlardı.

Burada geçerli olan tek erdem sabırdı. "Hastalar sabırla hayatta kalırlar," bir örnek bezinin üzerindeki, "Dios Bendiga Nuestro Hogar"a benzeyen nakışı düşündü. Koğuşta, Sybil serbest bırakılana kadar geçen bir hafta içine işledi.

O sabah, yalnız kalabilmek için görevlilerin bölmesinden uzakta oturdu. Sybil girdiğinde süzülmüş ve uzun görünüyordu, Connie onu yalnızca gözleriyle selamladı. Çok fazla şey varsaymak ya da dayatmak işe yaramazdı. Bazen deliler birbirlerine müthiş bir nezaketle davranırlar. Umutsuz bir iç çatışmayı ya da zihin takıntısını bölmek istemedi. Sybil bakışlarını yakaladı, koğuşu uzunlamasına ihtiyatlı bir yoklamayla yürüdü, sonra uzun vücudunu yere onun yanına bırakıverdi.

"Selam, eski dost! Ne zaman göreceğiz birbirimizi, gök gürler, şimşek çakar, yağmur yağarken mi?*"

"Sybil bugün seni tekrar görebilmek ne güzel!"

"Demek istiyorum ki, biz iki cadıyız. Düşünsene bir, biz bütün cadılar bir araya gelsek neler yapardık kim bilir!"

Sybil gerçekten cadı olduğunu, otlarla insanları iyileştirebileceğini, beyaz, kara her türlü büyü yapabileceğini düşünüyordu. Geçen sefer bu isimler yüzünden tartışmışlardı. Connie Sybil'e kötü için siyah büyü, iyi için beyaz büyü sözünü kullanmanın ırkçılık olduğunu söyle-

* Macbeth'in ilk iki cümlesine gönderme. (R.N.)

mişti. Sonunda Sybil kin için kırmızı büyü, gelişme ve iyileştirme için yeşil büyü sözünü kabul etmişti. Sybil'in bunları anımsayıp anımsamadığını merak etti, yoksa tekrar eski isimleri kullanmaya mı başlamıştı?

"Bu kez ne zamandır içeridesin? Biliyor musun?" diye sordu.

"Yeni geldim. Bir yargıcı efsunluyordum." Sybil, o bağıra çağıra karşı çıkarken görevlilerin her zaman çıkarttırdıkları yüzüklerinin beyaz izleriyle dolu zarif kemikli ellerini kaldırdı. "Çıkarttırıyorlar çünkü yüzüklerimin ne kadar güçlü olduğunun farkındalar. Mikrodalga bir fırında içlerindeki gücü yok etmek için ışınla bombardımanlanıyorlar. Onları tekrar taktığımda güçlerini yeniden kazandırmak haftalarımı alıyor." Sybil, nazikçe Connie'nin perçemine dokundu. "Yeni mi geldin buraya?"

Sybil'e gülümsedi ve hikâyesini anlatmaya başladı. "Bu kez utanılacak hiçbir şey yapmadım, ama senin yargıcı efsunlaman gibi belki de benim kavga etmem pek akıllıca değildi." Yemek kuyruğu boyunca, Sybil'in Kurbağa Yahnisi dediği yemek boyunca ve ilaç kuyruğunda ve ışıklar sönünceye dek geçen boş zaman boyunca hep öyküsünü anlattı.

"Yarın anlatma sırası sende."

"Ah, en azından bir hafta sürecek," diye söz verdi Sybil.

Sybil onun en iyi kadın arkadaşıydı, Dolly hariç, onunla kan bağı vardı, ama Albany'de yaşadığı için onunla hastane dışında bir türlü görüşememişlerdi. Oh, Sybil çılgındı, ama Connie onunla konuşmayı dert etmiyordu. Sybil büyücü olmaya çalıştığı için, kadınlara kendilerini nasıl iyileştireceklerini söylediği ve kocalarını terk etmeye teşvik ettiği için, narin ve 1.55 boyunda korkunç zarif bir vücuda ve uzun bacaklara, yüksek ve etkileyici bir sese ve geriye adım atmayacak bir yapıya sahip olduğu için, kuyruğunu hiddetle sallayan bir dişi aslan karakteri taşıdığı için eziyet görmüştü. Sybil kimseden çekinmez, herkesle yumruk yumruğa kavga edebilirdi, bu nedenle yüksek alnından sol kaşına doğru inen beyaz bir yara izi vardı yüzünde. Sybil ön dişlerinden birini kaybetmişti ve bundan öncekinde değil bir öncekinde zorla kapatıldığında bir görevlinin çekip yolduğu yeri Connie'ye göstermek istediğinde arayıp bulduğu küçük bir keli vardı kafasında.

Sybil'i neden o kadar çok seviyordu? Sybil'in uzun vücudunu öfke içinde debelenirken gördüğünde ona kanı kaynamıştı. Sybil'in iri çıkık elmacık kemikleri ve köşeli bir çenesi, mağrur bir burnu, puslu koyu kahverengi gözleri vardı. Dışarıda aşırı makyaj yapıyor, gözlerinin etrafına sürme çekiyordu ama içeride çok kıymetli sürmesini yanında

bulundurmasına izin verilmiyordu. Esas olarak Sybil mücadeleci biriydi, kendinden nefret etmek yerine onu tehdit edenlerle kavga ediyordu. Kendini inkâr etmemiş, kendini hiçbir erkeğe satmamıştı. Connie, onun mücadele biçimine, vazgeçmeyişine, altta kalmayışına ve hâlâ kırılmayışına tapıyordu. Buradakilere verebileceği tek şey bu vakte kadar, bu kadar uzun süre ayakta kalmış olmaktı.

Bir duvar kenarında yan yana oturarak, bazen yarım saat ya da bir saatliğine akışı keserek, bazen okul çocukları gibi ağızlarını açmaya üşenip mırıldanarak tutkuyla konuştular. Çok fazla birlikte olmaları, birbirlerine eşlik etmekten böylesine apaçık bir biçimde hoşlanmaları cezalandırılmaları sonucunu getirecekti. Hastane Sybil'i lezbiyen kabul ediyordu. Aslında cinsel yaşamı yoktu.

"Kim bir delik olmak ister?" diye sordu Sybil ona. "İnsanların bir şeyler soktukları ya da sürttükleri boktan bir delik olmak ister misin? Sekse gelince, o da bana yalnızca bir kez lütfedip de dişçiye gidişimi hatırlatıyor. Şimdi, Consuelo dışarıdan, belli bir mesafeyle baktığında tümüyle ne kadar beyhude", -ünlü sesleri seviyordu, bu yüzden beyhu-de diye söyledi- "ne kadar beyhude ve bunun yanı sıra ne kadar alçakça."

"Ama insanlar bunu her zaman yapıyorlar, Sybil." Sırıtıyordu. "Bunda bir şey olmalı, değil mi?"

"Consuelo!" Sybil onun adını dikkatle ve İspanyolca telaffuza özen göstererek telaffuz etti. "İnsanlar sevgilim, hayatımcılık oynuyorlar, oysa biz ikimiz bütün bunların zaman geçirmek için uydurulan saçma sapan oyunlar olduğunu biliyoruz. İnsanlar beraber boz-yap da yapıyorlar. Eğer boz-yap yaparsan görevliler bundan hoşlanıyor; bunun gerçeklikle bağlantı kurmak olduğunu düşünüyorlar, zavallı ahmaklar. Burada alımlayıcı olan herkes" -görevliler bu sözcüğü içeridekiler kendileri dışındaki şeylerle ilgilendikleri zaman kullanırlardı- "senin altındaki şu gazetenin her sözcüğünü okumuştur. Biliyorum sen de spor sayfasını bile okumuşsundur, halbuki tenisle futbolu bile birbirinden ayıramazsın!"

"Doğru, insan canı sıkılınca... daha çok yatağa gitmek istiyor. Eskimoların uzun kış geceleri hakkında anlatılan şu fıkralardaki gibi. Yapacak hiçbir şeyin yoksa kendi kendinle oynarsın. Burada sürüp giden budalalığa baksana?"

"Bana öyle geliyor ki, mutsuz olduğumuz ya da bir şeyden yoksun olduğumuz zaman seks istediğimiz öğretildi bize. Ama genellikle istediğimiz daha fazla bir şey."

"Benim için seksin bundan daha fazla anlamı var", dedi Connie biraz hüzünlü. "Ama sanıyorum genellikle sevgi istediğimiz zaman seks yapıyoruz. Ve genellikle de iyi bir iş ya da tekrar okula gidebilme şansı gibi bir şeye ihtiyacımız olduğunda sevgi istiyoruz."

"İnsanlar seks hakkında çok fazla konuşuyorlar" dedi Bayan Perlmutter eli hastane giysisinin içinde kendi göğüslerini okşayarak.

Bazı tuhaf anlarda, daha iyi günlerde, akıl hastanesi ona hamile kalmadan önce neredeyse iki yılını geçirdiği üniversite günlerini anımsatırdı. Benzerlik konuşmaların ciddiyetindeydi, Tanrı ve Seks, Devlet ve İyi'nin tartışıldığı boş zamanlarda. Üniversite öğrencileri dışında dünyada kim oturur da felsefe konuşurdu? Dışarıda yaşamının tüm günleri akıp gidecek ve bir tek doğru dürüst, bir fikir içeren konuşma yapmayacaktı. Sybil akıllı biriydi, Claud gibi işleri çekip çevirmekteki zekâ değildi ondaki, ama şeylerin nasıl olduğu ve nasıl olması gerektiği üzerinde düşünürdü. Dışarıda, onunla kim konuşmuştu ki?

Koğuş L-6 her gün aynı biçimde kokuyor, aynı biçimde görünüyor, aynı biçimde tınlıyordu. Hastalar kendi özel daireleri içinde gece ve gündüz dokunarak, içe kapanarak, yüksek dozda ilaçla ağırlaşmış vaziyette dolanıp duruyorlardı. Artık Fargo'nun gözdesi değildi, çünkü zamanının büyük çoğunluğunu Sybil'le birlikte geçiriyordu. Bugün cumaydı, tehlikeli bir gün, kapıların açılıp kapandığı bir gün.

Koğuş L-6'ya gençten bir doktor geldi, açık renk saçları ve kızarık açık mavi gözleri vardı. Doktor, vaktinden iki saat geç geldi, hastalar o güne ilişkin ondan ilgi, ilaçlarda değişiklik, eve çıkış izni, birtakım imtiyazlar ve koğuş değişikliği dilenirken, o aceleyle, yalnızca hemşire ve görevlilerle konuştu. Onlara dilenci köpekler diyen görevliler koşup müdahale ettiler. Bu solgun doktor Fargo'ya bazı kâğıtlar gösteriyor ve Fargo'yla diğer hemşireler hasta koğuş kayıtlarını onunla birlikte gözden geçiriyorlardı, tüm o kayıtlı yorumların her biri onu şoka veya kapıların yanındaki bir hücreye göndermeye yetiyordu.

Konuşmayan, kendilerine ulaşılamadığı varsayılan hastalar bile bir şeyler olduğunun farkındaydı. Heyecan kuru bir sıcak bir rüzgâr gibi yayıldı, kadınlar cıvıldamaya başladılar. Bayan Martinez bir köşeye büzülüp yüzünü duvara gömdü. Joan Tanrı, FBI ve annesi üzerine, personelin deyişiyle bir laf salatasına başladı. "Geliyorlar, geliyorlar, yine geliyorlar. Kazıyın şunu tavandan. Hain kız. Hain! Onu kahvaltı niyetine ye. Tak, tak, kim var orada. Bir çırpıda geç, üstüne bir çarpı çiz. Çift çarpı. İçeri gir dışarı çık. Uf, üstü başı kirli. Pis kız. Tak, tak. Pis bir kuş. Güvercin yaptı. Hain, hain, yine yedi! Her şey dışarı çıkı-

yor. Tak tak tak. Çarpı şeklinde sıcak çörekler. Yine vurdum seni işte. Kıçından vurdum. Sıcak, acıtıyor. Hain işte! *Hain*!" Sesi bir kızgınlık çığlığıyla yükseldi ama ifadesi değişmedi.

Sybil ağzını belli belirsiz açıp, "Yeni engizisyoncunun ne araştırdığını sanıyorsun? Bugün iğneyle cadı mı avlıyorlar dersin" diye sordu.

Gerçekten, doktor ve Fargo doğrudan onlara baktı, onlar da sustular. Connie geriye döndü, ama onlara tekrar dikkatlice bir bakış attığında hâlâ ikisinin de gözetlendiğini gördü. Çok mu içli dışlı davranmışlardı? Fargo yuvarlanıp geldi ve Sybil'i kolundan tutup ayağa kaldırdı. Sybil kolunu çekip kurtarmaya çalıştı ama Fargo onu ustaca tutuyordu. Sybil deliye döndüğünde hipo verilene kadar onu kolaylıkla tutabilirdi ama kızgın olmaktan çok merak içindeydi. Doktorun burnunun dibine kadar gitti, ona kendisini takmadığını fark ettirecek kadar. "Nasıl hayvanat bahçesini ziyaret etmek hoşuna gidiyor mu? Büyüdüğünde veteriner mi olacaksın?" diye dalga geçti.

"Çok öte tarafta," dedi doktor. "Uygun olacağını sanmıyorum." Fargo Sybil'i düzgün bir biçimde bıraktı ve yerine Connie'yi kapıp götürdü. "Bu fena değil. Bazen yardım eder. Ayak uydurmaya çalışıyor. Ama çenesi düşüktür."

"Son günlerde herhangi bir vakası var mı?"

"Benim koğuşuma geldiğinden beri yok. Geldiğinde çok vahşiydi ama biz onu adam ettik."

Doktor arkasını dönünce Fargo Connie'yi bıraktı. Hiç mecali kalmamıştı, kemiklerinin ıslak bir ipe dönüştüğünü hissediyordu. Dizleri çözüldü ve küt diye Sybil'in yanına oturdu. Sybil'le konuşmaya başladı ama Sybil onu susturup doktorla Fargo'nun tekrar koğuş defterine gömüldükleri camlı bölmeye yaklaşmaya çalıştı. Sybil camın arkasından dudakları okumaya çalışıyordu. Nihayet çıktılar ve dış kapı her zamanki gibi kilitlenmedi.

"Tamam onu pazartesi sabahı temizleyip aşağıya Dr. Redding'e getir. Ah, İngilizce konuşuyor mu? Makul derecede demek istiyorum?"

"Elbette, hiçbir sorunu yok, Dr. Morgan. Konuşamıyor olsa hemen söylemez miydim?"

"Tamam tamam. Onu temizleyin ve pazartesi erkenden aşağıya getirin." Sybil ve o, gerilimle kaynayan koğuşun içinde birbirlerine baktılar. Sybil fısıldadı, "Tüm anlayabildiğim bahsettiği doktor -daha önce onu hiç duymadım- Dr. Redding bu, Dr. Redding şu. Ve şu laf: olası özne."

"Ah! Ah!" Joan homurdandı. Yatağından kalkıp ok gibi fırlayarak

bakışlarını Connie'nin yüzünde sabitleştirdi. "Tak tak! Dikkat et!" Joan geri yatağına uçtu ve kendini koruyacağını umuyor görünerek kilitleme pandomimi yaptı.

"Pazartesi günü bana ne yapacaklarını düşünüyorsun?"

Sybil kaşlarını çatarak kafasını salladı. "Senden hoşlanıyorlar çünkü sen ufak tefeksin. Seni rahat rahat çekip çevireceklerini umuyorlar."

Korkmuştu ama uyanıktı. Belki de yeni bir çeşit terapiydi bu? Genellikle L-6'daki hastaları terapinin hastanedeki tek çeşidi olan grup terapiye götürmezlerdi. Eğer şok olsaydı bu kadar tantana yapmazlardı. Belki Claud'a yaptıkları gibi onun üzerinde de bir ilaç deneyeceklerdi. Claud'un arkadaşı Otis bir devlet kurumu olan Willowbrook'taki tüm küçük çocuklara sarılık aşıladıklarını söylemişti, Claud'u öldüren pis mikrop. Bazı doktorlar kafadan noksan doğmaktan başka yanlış hiçbir şey yapmamış çocuklara aşı yapıp karşılığında büyük bir ödül almışlardı. Ona ne yapacaklardı?

Pazartesi sabahı Koğuş L-6'dan alınarak hastanenin karşısındaki yere, akıl hastanesindeki gerçek hastaneye götürüldü. Normalde sessiz, az personeli olan bir binaydı bu, ama bir katı değişikliğe uğramış gibiydi. Fargo onu sürüklemeden önce göz ucuyla salonda sandalyelerde bekleşen aşağı yukarı yirmi kadın - erkek hasta gördü. "Kendine gel artık. Ben tuvalete gideceğim. Sessiz ol ve ortalıkta dolanma." Fargo onu sabunluğundan sıvı sabun akan, temiz, beyaz bir lavabonun önünde bıraktı. İmrenerek yaklaştı. Fargo çişini yapıyordu. Sarı-yeşil akan sıvı sabun kabının üstündeki aynada pasaklı, komik görünüşlü bir kadın gördü. Hemen başka tarafa baktı. Dışarıda kendini aynada görmediği bir tek günü geçmezdi, vitrinlerde, yansıyan her yerde. L-6'daki yağlı banyo aynası da sadece çarpık çurpuk görüntüler veriyordu.

Saçları iğrenç görünüyordu: Taranmamış, dağınık ve kirli olmalarının dışında, tutam tutam uzayan beyazları vardı. Otuzunu geçer geçmez saçları tepeden aşağıya bir kürk gibi beyazlamıştı. Dolly ona saçını boyatması için para vermişti, onu sosyal uyum uzmanından özenle sakladı, bir moral kaynağı olarak. Saçını boyatması gizli günahıydı ama aynı zamanda küçük bir kendini ortaya koyma eylemiydi. Saçını siyah olarak koruduğu müddetçe, olması gerektiği gibi, kolej bursunu kazanan, bir tecavüzcüden kurtulmak için Chicago'dan ayrılıp garip

bir şehre gitme cesareti gösteren, Geraldo'nun burnunu kıran -evet, bundan gurur duyuyordu- Consuelo'nun bir parçasıydı. Onun Connie tanımında saçı siyah olmalıydı.

Eh, en azından aşırı kilolu değildi ama gevşekti. Evde günde en az on kere marketten ya da şekerciden bir şey alması gerektiğinde, posta kutusunu kontrol ettiği her seferinde, çöpü dışarı çıkardığında, sigara almaya gittiğinde, mektubu postaya verdiğinde, sosyal yardıma gittiğinde, sosyal yardımın onu yapmak zorunda bıraktığı temizlikçilik işlerine gittiğinde, dördüncü kattan iner çıkardı. Sebzelerini, çamaşırlarını, çöpünü taşırdı. Çok yürürdü. Buradaki tek egzersizi duşlara gidip gelmesiydi.

Ölü deri parçacıkları tenine pütür pütür bir görüntü vermişti. Ah bir fırçası olsaydı, saçını çözer, topakları ve keçeleşmiş bukleleri açardı. Ah, devlet dairelerinin çamaşırhane bohçası gibi görünüyordu!

Fargo onu ileriye doğru sürükledi. Genç doktor salonda telaş içinde bir sekreter ve birkaç görevliyle birlikte dolaşıyordu. Fargo onu yeni görevlilerden birine, şişman kırmızı yüzlü bir adama teslim etti. O da onu erkeklerle kadınların beklemek üzere oturtuldukları bir dizi yeşil plastik sandalyeden birine oturttu. Her yeni gelen kaydedildikten sonra, bekleşen tüm hastalar yeni gelenle ilgili bir şeyin birbirlerinin durumuna açıklık getirebileceği umuduyla bakıyorlardı.

" Niçin buradayız biliyor musun? Bize ne yapacaklar?" diye fısıldadı yanında oturan genç adama.

"Bilmiyorum." Beyaz, bir deri bir kemik, uzun bacaklı ve uzun, sık kıvrık kahverengi saçlıydı. "Geçen hafta koğuşuma geldiler ve beşimizi ayırdılar. Şu sarışın doktorla görevli. Yalnızca onu ve beni aldılar." Yanındaki kısa boylu siyah adamı gösterdi.

"Niçin olduğunu söylemediler mi?"

"Duyduğumuza göre bir çeşit deney... Bana öyle geliyor ki salonun sonundaki oda bir laboratuvar olarak düzenlenmiş. Ofis odalarından sonra."

"Laboratuvar mı? Bizim üzerimizde ne deneyi yapacaklarmış böyle, ne yapabilirler?" Adam omuzlarını silkti, "Valla bilmiyorum. Neyse ne, sonuçta canımız acıyacak." İç çekti, sinirli elleriyle karışık saçlarını arkaya taradı. "Adım Skip. Bu Orville... Hiç otun yok değil mi? Mucize eseri de olsa? Satın alabilirim."

"Ben Connie. Keşke olsaydı. Geçen sefer her yer onlarla doluydu!" "Bazılarında var, bazılarında yok. Bazılarında her şeyi bulabiliyorsun.... Bizimkinde yok. Tanrım, bir iki fırt çeksek ne inanılmaz vahşet

gösteriler yapabilirdik, düşünsene bir. Bizim gibi canavarlar. Daha önce içeri girmiş miydin, hı?" Onayını bekledi. "Ben de. Yedi kez değişik hastanelerde. Her seferinde kendimden kurtulmaya çalıştım. Aslında beş kere oldu bu."

Güldü. "Ve hiçbir zaman başaramadın."

"Israrlıyımdır. Belki başaramamayı istiyorum. Şu Orville kız arkadaşını kesti. Belki sen de böyle bir şey yapmışsındır, haa?"

Orville düz bir sesle (Connie'nin de çok iyi bildiği gibi belki de altmışıncı kez), "Aşırı çalışmıştım. Şu gece bekçiliği işim vardı ve hafta sonları pizza dağıtıyordum. Hepsiyle birden başa çıkamadım."

"Sayılır." Kendini tuttu. "Yeğenimin pezevenginin yüzüne bir şişeyle vurdum." Sırıttı. "Ben aşırı çalışmamıştım. Yalnızca ondan nefret ediyordum." Bunu böyle açıkça söyleyip ortaya koymak öylesine hafifleticiydi ki su üstüne süzülmek gibi, aynı zamanda bir kopuştu da bu his, çünkü bir kadının bu tür eylemleri değil yapmak, sözünü bile edemediği bir görenek içinde yetiştirilmişti.

"Valla, biz hepimiz yürüyebiliyor, konuşabiliyoruz" diye devam etti adam. "Biz işe yarar delileriz. Hepimiz yasaları çiğnedik. Umarım çok daha üst bir güvenlik yerine yollanmıyoruz, burası zaten yeterince sıkı."

"Kaydın mı var?"

"Evet...bir kadınla yattım. Ama şu deli doktorları kaydıma çok daha kötü şeyler yazdılar." Kemikli dirseğiyle onu dürttü. "Şu doktor şefleri. Diğeri yalnızca onun çömezi."

Orta boyda, orta kiloda, kahverengi saçlı, kalın cam gözlüklü, elliye merdiven dayamış biriydi; 111. Cadde'de gazlayan büyük bir Harley-Davidson gibi enerjik bir kendine güven duygusu saçıyordu ortalığa. Yeşil plastik sandalyelerde oturan bir sıra hastanın yanından geçerken ellerini birbirine kavuşturup sert, kuru, mutlu bir ses çıkardı; ardısıra soluk adam Dr. Morgan, bir hemşire, öğrenci giysili bir adam, elleri öğrenci tüplinin ellerine ikide bir çarpan beyaz mantolu bir kadın, bir erkek ve kadın görevli ve elinde kayıtlar ve sayfalar, lanetli sayfalardan oluşan bir demet tutan bir sekreter sökün etti. En sonunda Dr. Redding, ona öyle seslendiklerini duymuştu, kâğıtları eline alıp göz attı, başını salladı ve hepsini Dr. Morgan'a verdi. "Güzel, güzel. Hadi gösteriye başlayalım. Morgan, Acker ve ben elemeyi yapacağız, Patty'yle Bayan Moynihan da geri kalanını halledecekler. İkiden önce şu işi halledelim, çünkü üniversiteye dönmem gerek, şu vakıftaki heriflerden biriyle toplantım var."

Hastalar birbirlerine ve kapanan kapıya bakarken, görevliler ve hemşire dışında herkes arkasından aceleyle koştular. Tek tek içeri çağrıldılar. Öğlen oldu. Personel için tepsilerde yemek getirilirken onlar için bir girişimde bulunulmadı, elemeye girmiş olanlar ve henüz girmeyi bekleyenler homurdanarak salonda öylece kaldılar.

"Bildik psikiyatrik görüşmelerden hiç farkı yok" dedi aynı zamanda öğretmen olduğunu söyleyerek onları bilgilendiren kırkında bir kadın. "Bir konferans salonuna ders veriyorum," dedi. Bu Connie'ye biraz garip geldi, bir garaja ya da oturma odasına ders vermek gibi. "Doktorlar sadece alışılagelmiş soruları soruyorlar. Önlerinde hepimiz hakkında kayıtlar var, bu yüzden cevapları biliyorlar ya da bildiklerini sanıyorlar... Belki de nihayet yeniden sınıflandırılıyorumdur. Dosyalarımıza bakacaklar."

Saat bire doğru Skip dışarı çıkarken Connie çağrıldı. Tedirginlikle boğazını temizleyerek ve masanın arkasında dizili olanlara yüzünü dönerek oturdu. Doktorlar ve yargıçlar, sosyal uyum uzmanları ve sosyal görevliler, gözaltı memurları, polis, psikiyatristler. Kalbi güm güm attı, nabzı çarptı, boğazı sıkılıyormuş gibiydi. Cevaplarını nereye yönlendireceğini bilemiyordu. Ne istiyorlardı? Ağlarına düşmek mi iyiydi, yoksa ağı delip geçmek mi? Bir bilebilseydi. Ağın içinde neler olduğunu bir bilebilseydi. Bir konuda bir sınav veriyordu ama konunun ne olduğunu bile bilmiyordu.

Onu koğuştan seçen pamuklu, sözde iş giysileri içindeki genç doktor zaman zaman araya girerek ilk sorgulamanın hemen tümünü yaptı. Yine şu eski konu; Dolly ve Geraldo, kızı, Claud'la yaşadığı zaman, içki içişi, uyuşturucu kullanması, bir iş bulmada güçlük çekmesi. Ayindeki dizeleri tekrarlamak gibi bir şeydi. Onların saplantılı fikirlerine uymayan bir şey söylediğinde uyuyormuş gibi devam ettiler. Onlarla uyuşmadığında buna direnme diyorlardı, ama bu grup onun olumlu bir terapik tavır içinde olup olmadığıyla ilgili değil gibiydi. Neyi duymak istiyorlardı, pek dinler gibi de gözükmüyorlardı hem? Dr. Redding ona nasıl bakıyordu öyle, bir insana bakar gibi değil ama bir ağaca, resme, hayvanat bahçesindeki bir kaplana bakar gibi bakıyordu.

Şu anda kardeşi Joe konusundaydılar. Zavallı Joe'nun kutsal hayaleti; bir eczane soygunu nedeniyle girdiği delikten çıktıktan hemen sonra mide delinmesinden ölmüştü. Şimdi çocukken babasının onu dövmesi hakkında sorular soruyorlardı ona. Yüzünü donuk, sesini aynı düzeyde tuttu. Buna uygunsuz tepki diyorlardı; sanki elden düşme

eşya satışında eski giysileri karıştıran insanlar gibi insanın yaşamını didikleyen yabancılarla konuşurken gücünün yettiği her denetim önlemini alması yeterince acı verici bir şey değilmiş gibi. Annesi, babası, erkek kardeşi, sevgilisi, kocası, kızı hepsine değinilmiş, hepsi ölçülmüş, ayrılmış, etiketlenmişti. Yine de beyaz yüzleri sıkkın görünüyordu. Maço tipli Acker ve laboratuvar giysili Bayan Moynihan kesişiyorlardı. Onu tatlı olarak yiyip üstüne de diğer altısını yer, yine de geğirmezdi bunlar. Beyazdılar, beyaz ve deliklerle dolu şu güzel ekmekler gibi bembeyazdılar.

Birden Dr. Redding canlandı ve sorguyu ele aldı. "Hiç başın ağrır mı? Baş bölgesinin herhangi bir yerinde ağrı var mı?"

"Baş ağrısı mı?" Şimdi bu da nesiydi? "İlaçlar bazen ağrı yapıyor," dedi dikkatle.

"İlaçlar mı?"

"Sakinleştiriciler."

"Başka zamanlarda. Hastanenin dışında. Hastanenin dışında hiç başın ağrımadı mı Connie?"

İnsana beş yaşında çocuk muamelesi yapan doktorlardan biriydi bu da. "Sık değil."

"Ne kadar sık?"

Omzunu silkti. Ne söylemeye çalışıyordu? Onun üzerinde ilaç mı denemek istiyorlardı? "Sırtım ağrır. Bazen de ayaklarım. Kadın hastalıklarıyla ilgili şikâyetlerim var. Gözlerim ve başım hiçbir zaman bana pek sorun çıkarmamıştır. Tahtaya vurun."

"Demin konuştuğumuz konular ne oluyor peki? Kızına şiddet uyguladığın olayda, dikkatimi çekti, kayıtlar kendini iyi hissetmediğinden bahsediyor."

"Doktor, mahvolmuştum. Darmadağınıktım. Çok kötüydüm. Üç aydır içiyordum."

"Connie, sen teşhis mi koyuyorsun yoksa?" Baş ağrılarını sakladığından şüphe ediyor gibiydi. "Baş dönmesi? Göz kararması?"

"Bayılma gibi mi? Hayır hayatım boyunca bir kere bile bayılmadım."

"Ama Bellevue'ya getirildiğin gece bilincim yerinde değildi diyorsun."

"Geraldo ve Slick başıma vurdu. Slick beni yere çarptı."

"Daha önce başına herhangi bir darbe yedin mi, anımsıyor musun? Bellevue'ya tekrar getirildiğin son olaydan önce?"

"Elbette, ara sıra."

"Niçin bu ara sıra olan durumları anlatmıyorsun?"

"Tümünü anımsamıyorum..." Dr. Redding'in hoşnut bir halde not aldığını görünce duraladı. "Eddie, Eddie Ramos, kocam, bazen başıma vururdu."

"Bu hâlâ evli olduğu ikinci kocası," dedi maço tip Acker.

"İzin kâğıdını imzalamamış. Nerede?" Dr. Redding Acker'a sordu.

"Nerelerde olduğu bilinmiyor Doktor."

"Sanırım kimse de pek bulmaya çalışmadı bizim boksörü," dedi Dr. Redding hafif bir gülümsemeyle. "Connie, ikinci kocanla arandaki şu kavgalardan herhangi birinin ardından hiç röntgen çektirdin mi?"

"Hayır, hastaneye gidip de röntgen çektirecek kadar dayak yemedim hiç." Alay ediyor olmalılardı. Eddie'yle beraberken sosyal yardımı yoktu, röntgenin ve doktorların parasını kim ödeyecekti? Hastaneye bir tek kez kürtajdan sonra kanaması devam edince gitmişti ve onun da sonuçları çok korkunç olmuştu.

"Hiç o kadar kötü olmadı mı, Connie?.. Seni yere çarptı mı?"

"Elbette." Beyazların, esmer ve siyah kadınların dayak yediklerine ilişkin genellemeler yapmayı sevdiklerini daha önceden biliyordu. "Hay que tratarlas mal,"* derdi Eddie her zaman.

"EEG uygulamaya başlamadan önce bir dizi röntgen çekin," dedi Dr. Redding Dr. Morgan'a. "İlk aşamaları bu hastayla yapacağız. Bugün bununla kaç etti?"

"Yedi, doktor," diye şakıdı sekreter.

"Hepsi bu mu? Bitirelim artık. Tamam, Connie. Onu dışarı çıkarın."

O dışarı atılıp sandalyesine tekrar oturtulduğunda, Dr. Redding bir sonraki hastanın kayıtlarını incelemeye başlamıştı bile.

Saat ikide personel çıktı, Dr. Redding tedirgin görünüyordu. "Bu yetmez. Daha fazlaya ihtiyacımız var. Daha çok kayıt gözden geçirmelisiniz. Kronik koğuştan bile hasta alabiliriz."

Görüşmenin ilk sonucu Connie'ye hafta içinde toparlanması gerektiği, taşınacağı söylenerek geldi. "Şansın var kızım. Senin için iyi şeyler söyledim. Ama biliyorum seni burada tekrar göreceğiz!" Fargo onu toparlayıp koğuş L-6'dan daha açık bir koğuş olan G-2'ye götürdü.

Sybil ona çocuklukta en iyi arkadaştan ayrılışı anımsatan üzgün,

* İsp. Onları dövmek gerek.

umutsuz bir bakış attı. Connie ona, "Buradan çıkmaya bak. Bir müddet sakin ol" dedi.

"Plastik bir inek kadar uysal olacağım" dedi Sybil inanmadan. "Her şey bir yana, eğer çaba göstermeye başlamazsam buradan dışarı hiç çıkamayacağım, tabii uçmasını öğrenemezsem. Ve bu sene yapacak çok işim var."

Koğuş G-2, G binasındaydı. Aynı şekilde eski ve hüzün doluydu ama biraz daha iyi bakılıyordu. Doktorların onunla görüştüğü hastane binasının yanındaki kırmızı tuğlalı binaydı. Connie yeni yatağının üstüne oturdu ve ne gibi fırsatlar ya da tehditler getireceğini ölçmeye çalışarak koğuşa göz gezdirdi. Yataklarla dolu uzun odanın pervazlarının kadın gruplarca iyi bir tüneme yeri olduğu söylenen birçok penceresi vardı, bir pencereye siyah kadınlar diğerine beyazlar tünüyordu. G-2 kapalı bir koğuştu ama daha hareketliydi. Bakım bölümünün yanındaki büyük kapı meslekten terapistleri, ara sıra gelen bazı gönüllüleri içeri almak ve koğuşun dışında çalışan hastaları dışarı salmak için takırdayarak açılırdı. Koğuşta haftada iki kez grup terapisi oturumları yapılıyordu. Her elli yatağın yanında bir kabine vardı, koğuşun bir ucunda oyun masaları kuruluydu. Bir yanda paravanlı, boydan boya uzanan, hastaların yürüyebileceği bir revak vardı. Yüzleri kilitli bir TV'ye dönük sıra sıra sandalyelerin bulunduğu, günü geçirdikleri bir odayı erkekler koğuşuyla paylaşıyorlardı. Ortalıkta yeniden erkekleri görmek garip geliyordu.

İlaç kuyruğunda beklerken içinde haplar olan beyaz fincanları ve su fincanlarını gördüğünde sevinçten şarkı söyleyecekmiş gibi hissetti kendini. Gırtlağını yakan sıvı Thorazine yoktu artık. Yüzünü ifadesiz tutabilmek için yanaklarını ısırdı. Bu koğuşta daha az uyuşturulacaktı demek. Kuyruk öyle ağır ilerliyordu ki coşkusunu dizginleyip, güvenlik içinde inceleme şansına sahip olana kadar zarar gelmeden koruyabileceği küçük bir köşede saklamaya vakti oldu. Evet burada başı daha dinç olacaktı. Bugün değil. Koğuşta yeniydi ve hemşire hapı verirken onu dikkatle izliyordu. Daha sonra koğuşa doğru yavaşça yürüdü, koğuştakilerin her zaman yaptığı gibi. Buraya getirildiği ilk seferinde bundan ürperdiğini anımsadı. İlaçlar, yüksek doz neden olmuştu buna; ama gidecek hiçbir yeri ve harcayacak zamanı da yoktu.

Sakin bir biçimde yatak odasından gündüz odasına geçti. Burada küçük bir yürüyüş egzersizi yapabilecekti, ama yürüyüş yaptığını açık etmemeliydi. Bu kaydına işlenecek bir suçtu: Hasta koğuşu adımlamakta. Burada yapacak daha fazla şey vardı ama içeride ihbarcılar, ca-

suslar da olabilirdi.

Revağa yürüdü. Soğuktu ama umursamadı. Bakım bölmesinin yanındaki tuvalette gözüne bir palto askısı çarpmıştı, bu bazı hastaların en azından bahçe imtiyazları olduğunu gösteriyordu. Paslı paravana yüzünü dayadı ve yeni yaprak açan ağaçlara, fundalıklara, çimene baktı. Soğukkanlı olacaktı, işbirliği yapacaktı. Aşağıdaki çimenin üzerinde yürümeyi ne kadar çok istiyordu! G-2'ye taşınması tamamıyla dışarı çıkışa yaklaşışını kanıtlayan küçük bir adım olmalıydı; orada dışarıdaki büyük, özgür gün ışığına daha yakındı.

5

Connie omuzlarında onu sıcak tutan bir havluyla revakta oturdu. Çiseleyen soğuk haziran sabahı, basık gri gökyüzünün altında bodrum gibi kokuyordu. Revağın paslı perdelerinin yürürken gördüğü tuğla binalara koyu kahverengi bir renk vermesine rağmen dışarıda olmaktan öyle memnundu ki çarpık döşeme tahtalarının soğukluğunun sırtına zarar verip vermeyeceğiyle hiç ilgilenmedi. Tecritten beri ilk kez yalnız olmanın derin sevincini bile duydu. Soğuk ve rutubet yüzünden başka kimse dışarı çıkmamıştı.

Dışarısının havasını soluduğuna, dört duvardan daha fazlasını gördüğüne, ilaç, ishal ve dezenfektan kokusu yerine ağaç kokusu duyduğuna sevindi. Günün griliği ona huzur verdi. Canlı renkler gözünü alacaktı. Geçen her gün, gözlerin renkleri, kırmızıları ve altın sarılarını görmeye nasıl açlık duyduğuna dair; kulakların conga ritmini, trafik

gürültüsünü, köpek havlamasını, TV'den yükselen beyzbol tezahüratlarını, tekdüze, karşılıklı konuşma seslerini, İspanyolca heyecanla yükselen sesleri, sokakta oynayan çocukların, bağıran Porto Rikolu çocukların, sanki gırtlaklarında daha fazla metal varmış gibi çıkan Chicano İspanyolcasından daha sert seslerini duymaya açlık duyduğuna dair bir ders oluyordu burada.

Tecritten çıktığından beri ilk kez Luciente kendini ona bu kadar net bir biçimde hissettiriyordu; yükselip alçalan dalgalarla değil, onu içine alan katı bir yoğunlaşma gücüyle. Direndi. Bir nekahet hoşnutluğu içinde uzun bir hastalıktan sonra ilk defa ayağa kalkıyormuşçasına revakta oturmak hâlâ yeni bir şeydi. Hâlâ Luciente'nin baskı yaptığını hissetti, ah, bu sanki evde olduğunu bilerek kapıyı çalan bir arkadaşı geri çevirmek gibiydi. Luciente'yi bir arkadaş olarak nasıl düşünebilirdi? Ama başlamıştı bile.

"Ben de, gerçekten," ses zihninde biçimlendi. "Seni özledim."

"Niçin belirmiyorsun? Burada benden başka hiç kimse yok."

"Gözlerini kapa. Benim yerime gidelim. Benim zamanımda bugün hava daha güzel."

"Havayı kontrol mü ediyorsunuz?"

"Bunu bazı sahtekarlar 1990'larda yaptılar. Bizden önce demek istiyorum. Ama sonuçları o bildiğimiz felaketler oldu. Körfez sahilinde kırk gün yağmur yağdı, hemen hepsi denizde kaybolana kadar. N'oldu dersin, kirli akıntı Kanada'dan daha güneye kaydı. Neredeyse yeni bir buz çağı başlayacaktı. Avustralya'da beş yıllık kuraklık yaşandı. Her yeri böcekler istila etti.... Gözlerini aç."

Luciente'nin zarif bir sineklik teliyle kaplı güney penceresinden süzülen güneşle yıkanan kulübesine gelmişlerdi. "Hâlâ sivrisinekleriniz var galiba!"

"Onlar besin zincirinin bir parçası. Rahatsız edici olanları ıslah ediyoruz. Havaya gelince, ancak feci bir hal alınca ufak bir düzeltme yapıyoruz. Ama her bölgenin kabul etmesi gerek. Bir bölgede kuraklık varsa genellikle havayı değiştirmektense yiyecek yardımı göndermeyi tercih ediyoruz. Çünkü tehlikesi var. Büyük deneylere girişmekten kaçınıyoruz. 'Biosistemlerde tüm faktörler bilinemez'. Bu, canlıların ilişkilerini incelemeye başladığımızda öğrendiğimiz ilk kuraldır... Zayıflamışsın!" Luciente ona yaklaşarak serzenişte bulundu.

"Kötü bir şeymiş gibi söylüyorsun. Sence zayıflık güzel bir şey değil mi? Üç yıl boyunca tombuldum. O böcek yuvasında hissettiğim kadar olmasa da yine de berbat görünüyorum."

"Jackrabbit zayıf güzel. Bee büyük güzel. Dawn ufak güzel. Tilia krem oranj güzel." Luciente beklenti içinde duran kedisini işaret etti. "Tilia bana senin aptal olduğunu söyledi ve ben de ona senin zamanının insanlarının kedilerle konuşmadığını anlattım."

Turuncu kedinin kendisini izleyişini anımsadı. Şimdi ona küstah küstah bakıyordu, hatta hain hain. "Benim zamanımın insanları, kedilerle, köpeklerle, sıçanlarla konuşurlar. Muhabbet kuşlarıyla ve kırınızı balıklarla. Yalnız insanlar duvarla konuşurlar. Dinle, o böcek yuvası, o moruk kocaları dinlemediği için Kutsal Meryem Ana'yla konuşmaya başlayan kadınlarla dolu."

"Ben işaret diliyle demek istiyorum. Örneğin Tilia ve ben kedi işaretleri üzerine kurulu bir işaret diliyle konuşuyoruz ama biraz değiştirilmiş hali, çünkü insanla kedinin konuşacakları şeyler kediyle kedinin konuşacakları şeylerden daha değişik."

"Ah? Ne hakkında konuşuyorsunuz? Çiğ farenin tadını mı?"

"Birçoğu basit anlatımlar, şefkat, öfke, hayal kırıklığı. Benim isteklerim, Tilia'nın istekleri. Balık, süt, yoğurt, dışarı çıkmak, huzur ve sessizlik, fareyi yakala, şu kuşa dokunma, benimle ilgilen, bırak çalışayım gibi şeyler. Tilia'nın çok güçlü bir estetik duygusu var ve incelik gerektiren şeyler, hatta giysiler hakkında bile serbestçe yorumda bulunur. Son yatak örtüsünden Tilia nefret ediyordu ve şu pisliğini saklama hareketiyle onu o kadar ısrarla eşeliyordu ki sonunda yeni bir tane almak durumunda kaldım."

"Onunla şimdi konuşabilir misin? Ona Tanrı'ya inanıp inanmadığını veya çıplaklar hakkında ne düşündüğünü sor."

"Bana inanmıyorsun!"

"Ya benimle dalga geçiyorsun ya da benden daha çılgınsın."

"Sana bir kediyle beraber olmasını öğreteceğim. Kediler tanıtımlar konusunda gayet resmi davranırlar. Bak Tilia duygularını abartarak ifade eder. Eğer Tilia giysi dolabının tepesinden kucağıma uçarak sıçrarsa çok açık biçimde anlarım ki benim ona davranışımdan hoşnut değil." Luciente şaşılaştı, birkaç saniye gözlerini kapadı, tekrar açtı, tekrar şaşılaştırdı, süreci tekrarladı ve sonra ileriye bir noktaya baktı. "Eğer niyetin arkadaşlıksa bir kediye böyle yaklaşırsın. Eğer zarar verme niyetindeysen -örneğin civcivlerden birinin üstünde duran bir kediye yaklaşıyorsan- o zaman çok sert ve dargın bakarsın."

Connie geniş yatağa kıkırdayarak çöktü. "Gülünç görünüyorsun."

"Bir kediye her zaman gülünç görünüyorum herhalde. Ona göre de bizler giysilerle ortalıkta dolaşan garip yaratıklarız. *Gel!* Kokularla,

renklerle, vücut diliyle anlaşan hayvanlara, konuşmak gülünç geliyor; dille, dudaklarla ve dişlerle konuşmak". Luciente iri yalvaran gözlerle baktı.

"Hadi gel. Bir kere olsun dene, biraz çaba göster. Göreceksin, çok kolay!"

"Sen benim, kedine yüz hareketleri yapmamı mı istiyorsun?"

"Yalnızca tanış. Tilia senin düşman olduğunu sanıyor."

"Tüm yaşamım boyunca babam, ağabeyim Luis, okullar, patronlar, polisler, doktorlar, avukatlar, sosyal görevliler, pezevenkler ve ev sahipleri tarafından itilip kakalandım. Bunu yapabilecek herkes tarafından. Bir kedi tarafından da aşağılanmaya gelemem doğrusu."

Luciente geriye doğru siyah fasulye gibi gözleriyle baktı. "İnsan yapamayacağı şeyleri yapmamalı. Hadi gidelim. Hayır," dedi Tilia'ya ve uzandı. Tilia kapıyı izledi, bir pençesini kaldırdı ve vurdu. Luciente onu dışarı çıkardı ve kapının en uç noktasında durdu ve o küçümseme jestiyle evi içindekilerle birlikte gömüverdi.

Kediyi izleyip dışarı çıktılar. Evin üstündeki gül dolu dolu açmıştı ve kokusu havaya yayılıyordu. Güller tatlı usareli, çift yapraklıydılar, dipleri beyaz, uçlara doğru koyu kızıldı. "Gülün çok güzel."

"Sana bir tane keseyim." Luciente çok işlevli bir çakının bıçağını kullandı. "Saçın için."

"Saçıma. Sıkılırım. Bu şekliyle nefret ederim."

"Öyleyse neden değiştirmeyesin?"

"Aklanan kısmını boyardım. Ama hastanede yapamıyorum."

"Saçımızın rengini değiştirmek istediğimizde proteinleri değiştiriyoruz. Eskisi gibi çıkmıyorlar." Luciente kollarını omuzlarına dolayarak onu sıkıştırıyordu. Yazlık, kolsuz, sönük altın sarısı renginde bluzun içinde vücudu belirgin bir biçimde kadınsıydı. Connie kendi kendine güldü. Belki ince giysiden, belki de artık beklentileri farklı olduğu için Luciente şimdi bir kadın gibi görünüyordu. Luciente'nin yüzü, sesi, vücudu hiç de kadınsı olmamasına karşın şimdi kadın gibi görünüyordu; bir kadın olamayacak kadar, bir kadına yakıştırılamayacak denli uyumlu bir biçimde, çok güven verici, çok saldırgan ve kendinden emin, ama zarif, kendiyle uğraşmıyor: Ama yine de kadın.

"Sana saçların konusunda yardım etmek isterdim," dedi Luciente. "Ben kendim festivaller için hazırlandığım zamanlar dışında görünüşümü hiç değiştirmem. Ama birçoğumuz dış görünüşümüzle oynarız."

"Bana şu hayvanlara yüz hareketleri yapmayı anlat. Bunu eniklerle, farelerle ve karıncalarla da yapar mısınız?"

"Bir bayramımız var, Washoe Günü, adını sizin zamanınızdaki bir kahramandan alıyor -bir şempanzeden, bu türler arasında işaretleri öğrenen ilk hayvan- yeni topluluğumuzu kutladığımız gün. Şimdi birçok memeliyle ilkel bir işaret diliyle anlaşıyoruz. Bazıları, örneğin maymunlar, kendi aralarında işaret dilini kullanıyorlar. Kediler ve köpekler gibi birçoğunun değişik iletişim yolları var ve yalnızca bizle işaretleşiyorlar."

"Söyler misin yemek üzere olduğunuz bir ineğe ne söylüyorsunuz?"

"Hah işte. Bu diyetimizi değiştirdi. Aynı zamanda, herkesi iyi besleme kararını da. Her bölge kendini-beslemeye çalışıyor ve ilk koloniler eşit üretime ulaşıncaya kadar, memeli eti yerine daha çok hububat kullanıyoruz. Bazı bölgeler çayırlarda sığır besliyor."

"Hiç et yemiyor musunuz? Bu sosyal yardımla yaşamak gibi bir şey."

"Bayramlarda yiyoruz, bir sürü de bayramımız var. Türü ayıklama yolu olarak. Ne yaptığımızı söylüyoruz. Biliyorlar. Aynı anlayışla kasımda kısa bir süre avlanıyoruz. Yani, bizim köy avlanıyor. Biz Wamponaug Kızılderililleriyiz. Kabilemizin geçmişini bugün de ayakta tutabilmek için özgür yaşayan hayvanlarla, örneğin yırtıcı kuşlar ve hayvanlarla bazı pratikler yapmaya ihtiyaç duyuyoruz... Buna rağmen itiraf etmeliyim ben hiç avlanmam. Bazılarımız anında bu geleneği unutabilir, ama bunu yapmak için yeterli oy gerekli."

"Siz nesiniz? Sarışın Kızılderililer mi? Kızıl sakallı Kızılderililer mi?"

"Doğru, Barbarossa sakalını boyar. Güzel değil mi? Daha önce kahverengiydi."

"Sen! Sen bana benziyorsun. Benim atalarım Mayalardı ama hiç Wamponaug sayılmazlardı! Bunun İtalyanlar ve İsveçlilerden hiç de farkı yok!"

"Biz karışık bir genler paketiyiz," dedi Luciente. "Şimdi nereye gideceğimizi biliyorum." Bilicisiyle konuştu. "İyi ışıklar, ben Luciente. Bizi çocuk üretim evinde bekleyebilir misin? Ben Connie'yle beraberim, şu geçmişten gelen kişiyle. Beyaz Meşe senin yerine geçsin. Sonra daha çok çalışırız." Geri Connie'ye döndü. "Bee'den bizimle çocuk üretimevinde buluşmasını istedim. Doğudaki şu yeni sarı bina. Çok yürüyeceğiz!" Luciente hızlı bir tempoyla yürümeye başladı, Connie'nin arkada kaldığını görünce bekledi. "Sana ayak uydurayım!"

"Bee şu senin askerdeki arkadaşın değil mi? Kaytardı mı?"

"Kaytarma? Herkes sırası gelince yapar. Hepimiz silah kullanabiliriz, hepimiz yakın dövüş eğitimi aldık, hepimiz çok daha karmaşık operasyonların altından kalkabiliriz. Ben jizer* kullanabilirim."

"Kadınlar da mı? Zorunlu mu?"

"Elbette, ben de eğitildim. İki kez. Bir kere on yedisinde ve bir kere büyük bir seferberlik olduğunda. Her ikisinde de savaştım."

"Savaştın? Ve avlanmaya gitmiyorsun?"

Luciente duraladı, gözleri dalgınlaştı. "Bir çelişki. Üstüne üstüne gittim ama hâlâ öylece duruyor. Anla, insanlarla mı, yoksa makinelerle mi savaştığını hiçbir zaman bilmiyorsun. Genellikle robotlar ya da sibernotlar kullanıyorlar. Hiçbir zaman bilmiyorsun... Ama yine de tekrar giderim. İsim gününden bir zaman sonra gitmeye hazır olduğuna karar veriyorsun."

"Ha! İddiaya girerim birçok insan hiçbir zaman gitmemeye karar veriyordur. Ya da sizin adınıza biri mi karar veriyor?"

"Nasıl verebilirler? Anne olmak gibi. Bazıları hiç anne olmazlar, bazıları hiç savunmaya gitmezler." Luciente elini kalın siyah saçları arasında gezdirip kaşlarını çattı. "Savunmada hayatın bir başkasının elindedir. Eğer insan orada olmak istiyorsa dikkatsiz olabilir ve acısını sen çekebilirsin. Eğer bir insan annelik yapmak istemiyorsa ve sen bir bebeksen, güçlü ve sevecen büyümek için yeterince sevgi göremezsin. İnsan yapamayacağı şeyi yapmamalı."

"Tembellik diye birşey olduğunu duydunuz mu hiç? Farzet ki sabah kalkmak istemiyorum."

"Eğer ben senin üssündeysem kendi işime ek olarak senin işini de yapmalıyım. Ve ailede savunmayı ya da çocuk bakımını yapmalıyım. Bu hoşuma gitmemeye başlar. Kim gücendirilmek ister? Bu insanlardan ayrılmaları istenir, onlar da köy köy dolaştıkça daha mutsuz ve daha çok kendilerine acır hale gelirler. Bu bize üzüntü veriyor." Luciente omuzlarını silkti. "Bazen eski arkadaşım Diana gibi bir iyileştirici yardım edebilir. Gül Diana. Bir iyileştirici seninle birlikte geçmişe gidip tekrar büyümeni sağlayabilir. Derinlere inip sonra zor bir patikayı tırmanmak gibi bir şey. Birçoğu iyileşiyor. Senin gibi, Diana da alımlayıcıdır."

Sarı bina garipti, yerden bitme limon rengi bir mantara benziyordu. Yontulmuş ağaç biçimleriyle bezenmiş, penceresiz ve biraz uğultulu. Yeldeğirmenleri gıcırtısı dışında burada duyduğu ilk makine se-

* Jizer: Makineli tüfek gibi bir silah.

siydi bu. Gerçekten kapı onları hissetti ve açıldı, onları bir girişe alıp, iç ve dış kapılar arasında mavi bir ışık bırakıp kayarak kapandı.

"Tüm bunlar nedir?" Sinirli sinirli döndü.

"Dezenfekte. Burası çocuk üretim evi, tüm genetik maddelerin depolandığı yer. Ceninlerin büyüdüğü yer."

İç kapılar kayarak açıldı, onları bir laboratuvardan çok bir akvaryuma benzeyen bir yere soktu. Yer mavi bir halıyla kaplıydı ve kulağına yabancı gelen ama fena olmayan bir müzik çalıyordu. Yılan balıkları ve zambaklarla dolu bir tankın üzerine yaslanmış iri yarı bir zenci onlara el salladı. "Ben Bee'yim. Konuğumuz olun. Anladığım kadarıyla sizin zamanınızda kâbus olan şu işi nasıl hallettiğimizi gelin de görün bir."

"Tüp bebekler!"

"Hayır, tüp falan yok. Ama tabii ki hepimiz burada doğduk."

"Sen de mi bir Wamponaug Kızılderilisisin?"

Bee güldü. İri kemikli, bol kaslı, biraz göbekli bir adamdı. Luciente'den çok daha yavaş hareket ediyordu, büyük bir geminin asalet ve sakinliğiyle. Garip aletlerin arasında sakin sakin dönüp duruyordu, tanklar, makineler, kapalı bölmeler, büyük bir kalp gibi bir şey yavaşça duvara vuruyordu, orada burada dolgulu tezgâhlar vardı. Bee ya keldi ya da kafasını kazımıştı ve gül rengi iş gömleğinin kolları her iki pazısındaki dövmeleri ortaya çıkarır biçimde sıvalıydı. Renkleri şimdiye değin gördüğü bütün dövmelerden güzeldi, çizimleri de zarifti. Solunda, Japonlara özgü uçan bir bal arısı deseni vardı uydurük bir arı karikatürü değil. Sağında parçalanan bir dalga gibi bir şekil vardı. "Burada ceninler doğuma kadar beklerler. Bunu dokuz ay artı iki üç haftada yapıyoruz. Bazen on ay bekleriz. Bu artı zamanın bebeklerimizi daha güçlü kıldığını fark ettik." Bir panoya dokundu ve kapı yana kaydı, her biri kendi keseciği içinde, içi geniş sıvı dolu bir havuzda aşağı yukarı yuvarlanan yedi insan bebeği ortaya çıktı.

Connie derin bir nefes aldı, midesi altüst olmaya başladı. Hepsi pelte gibi sıralanmış bebekler kımıldıyordu. Makine anneydi. Coney Adası'ndaki akvaryumdaki balıklar gibi. Gözleri kapalıydı. Çok koyu renk bir kız tekme atıyordu. Öteki, pembe erkek, aşırı büyük penisi açıkça görülebiliyordu, ağlıyordu. Mahmur bir balık sürüsü gibi baygın sürükleniyorlardı. Bee bir şeye bastı ve onu yandaki pencereyi dinlemek üzere yönlendirdi. Kalp atışı, konuşan sesler.

"Bu bebekler konuşuyor olamaz!"

"Hayır." Bee güldü. "Yine de epey patırtı yapıyorlar. Müzik sesle-

ri, kalp atışı, duyabildiklerinin tümü bu sesler."

"Işık, Sacco-Vanzetti. Nasıl gidiyor?" Luciente sordu.

Çocuk belki on altısındaydı. Uzun ince, kahverengi saçları örgülü, koyu esmer tenliydi, iş elbisesi olarak hemen herkes gibi sarı bir üniforma giymişti. "Bu geçmişten gelen kadın mı?"

Luciente onları tanıştırdı.

Cinsiyetini tanımlayamadığı Sacco-Vanzetti ona baktı. "Canlı taşıdın mı?"

"Haydi Sacco-Vanzetti, kabalaşma!" Luciente surat astı.

"Eğer bebeğim olup olmadığını soruyorsan, evet." Göğsünü kabarttı.

"Çok kan aktı mı?"

"Baygındım, nasıl bilebilirim?"

"Heyecanlı mıydı? Cinsel bir şeyler hissettin mi?"

"Çok acı veriyordu," Connie bebeklerle dolu duvara yüzünü dönüp dişlerini sıktı. "Hepiniz bu çılgın makineden mi doğdunuz?"

"Şimdi hemen hemen herkes" dedi çocuk. "Aşağıya üç aylıkların sıvısını kontrol etmeye gitmeliyim. Sizinle temasta olacağım. Eğer hamilelikle ilgili daha çok şey anımsarsanız dinlemekten zevk alacağım." Çocuk gitti.

Bee gözlem penceresini kapadı. "Wamponaug Kızılderilileri kültürümüzün kaynağı. Geçmişimiz. Her köyün bir kültürü var."

Sanki ona böyle bir soru sorulmuş gibi anlatıyordu, sanki yanıtlamaya hazır olduğu anda ona böyle bir soru sabırla su üstüne çıkarak sorulmuştu: Tatlı bir anı ve yırtıcı bir ağrı. Böyle büyük bir zarafetle hareket eden, yumuşak, göbekli, iri yarı zencilere -her ne kadar Claud farklı hareket ediyorduysa da- zaafı vardı galiba. Körlüğü nedeniyle Claud başını hep yanda tutardı. Connie'ye hep bir kuşu hatırlatırdı. Kuşlar hep başlarını yana doğru çevirirler, çünkü gözleri yanlardadır, Claud da kulaklarıyla görürdü. "Sanının zenci olduğun için. Benim zamanımın siyahları, siyah olmaktan gurur duymaya henüz başlamışlardı. Benim insanlarım, Chicanolar da bunu hissetmeye başlıyorlardı. Şimdi öyle gözüküyor ki bunların hepsi kaybolmuş."

Luciente bir şey söylemeye yeltendi ama görülür biçimde kendini tuttu.

Bee ışık saçarak diğer bir tanka doğru yöneldi gözlem penceresini açtı. "Cranberry'de yaşayan yakın bir arkadaşım var, benim kadar kara, Harlem-Zenci kabilesinden. Oraya istediğim zaman gidebilirdim. Ama o tarafa gidersen bize tek benzeyen yanlarının uzun boylu ve ko-

caman ayaklı olmaları olduğunu, hepsinin onun ve benim gibi kara derili olmadığını göreceksin." Duraladı, omuz hizasında yüzen, tümüyle oluşmuş bir cenine dikkatlice baktı. "Büyük konseyde kırk yıl önce koyu derili insanları yüksek oranda yetiştirme ve nüfus içinde genleri karıştırma kararı alındı. Aynı zamanda değişik kültürlerin kimliklerini koruma kararı da aldık. Ama genlerle kültürler arasındaki bağı kopardık, sonsuza değin. Irkçılığa tekrar fırsat vermek istemiyoruz. Ama herkesin yulaf çorbası haline geldiği bir eritme potası da istemiyoruz. Biz çeşitlilik istiyoruz, çünkü farklılık zenginlik getirir."

"Bu o kadar... uydurma ki. Yapay. Siyah İrlandalılar, siyah Yahudiler, siyah İtalyanlar ve siyah Çinliler mi var?"

"Elbette, neden olmasın? Büyüdüğün zaman içinde büyütüldüğün kültürü benimsersin ya da başka bir tane seçersin. Ama içinde büyütüldüğümüz kültürün bizim için hoş bir anlamı var."

Luciente konuşmaya başladı, "Doğumumuzdan önce olan şeyler hakkında da biz sözünü kullanıyoruz, çünkü bu kararlar belirledi kimliğimizi. Bizim tarihimizin abartıldığını düşünürdüm, ama zaman içinde yolculuk yaptıktan sonra bundan pek emin değilim artık." Luciente onları bir sonraki pencereye sürükledi.

"Artık başka bir... bebeğe bakmak istediğimi sanmıyorum." Doktor ona küvette üç aylık küçük çocuğu göstermişti. Midesi bulandı. "Kendimi pek iyi hissetmiyorum."

"Çıkıyoruz." Bee kolundan tuttu. "Belki de filtre edilmiş havadandır. Anla, plazma değerlidir. Yaşam burada on altı köy için atıyor, tüm kasaba için."

Dışarıda havayı derin derin soludu ve kendini Bee'den kurtardı. Claud'un kırgın zarif gururu, dişli bir orkide gibi. Bu gülünç garip geleceğe ait bu adam, bebekler makineden doğar, insanlar ineklerle diplomatça konuşurlarken Amerika'da siyah ya da esmer olarak doğup büyümenin ne anlama geldiğini nereden bilecek? Acı Claud'u bilemişti. Onun yanında bu adam çocuk kalıyordu. "Irkçılığın artık kalmadığını mı söylüyorsun? Yeryüzünde cennet; Tanrı'nın tüm çocukları eşit ha!"

"Değişik kabilelerin değişik ayinleri var, ama tanrı ataerkil bir kavram." Luciente onun ve Bee'nin koluna girdi. "Bizim üyelerimiz, çocuklarımız, arkadaşlarımız farklı genlerin karışımını içerirler. Annelerimiz de."

"Ama Bee'nin çocukları siyah olacak. Seninkiler de esmer."

"Benim çocuğum Innocente'nin senden daha açık teni var." Bee

yol boyunca dizilmiş sarı, kavuniçi ve krem beyazı açan güllere beğeniyle bakarak durdu. "Genetik bir bağ yok ya da eğer varsa da biz bu izi takip etmiyoruz."

"Öyleyse bu çocuk gerçekte senin çocuğun değil?"

"*Ben* Innocente'nin annesiyim."

"Bir erkek nasıl anne olur! Seninle ilgisi olmayan bir çocuk nasıl senin çocuğun olur?" Ellerinden kurtuldu ve irkilerek geri çekildi. Buranın pastoral dağınıklığı onu çileden çıkarmaya başlamıştı, her yer bahçeler, çiçekler, ayak altında dolanan allahın belası neşeli gürbüz tavuklarla doluydu.

Luciente onu zorladı. "Bee'yi laboratuvara geri dönüyor. Ben de senden ayrıldıktan sonra orda bitki genetikçileriyle buluşacağım. Bee ve ben beraber çalışıyoruz. Belki de bu yüzden bunca uzun zamandır yakın arkadaşız, on iki yıldır."

"Sanıyorum bunun nedeni her akıllı adamın yapacağı gibi senden kaçamayacak kadar tembel olmamdır. Daha aynı yerde çalışan hiçbir candostun bu kadar uzun süre beraber olduklarını görmedim."

"Birbirimizle öyle acayip uyumluyuz ki birbirimizden vazgeçemiyoruz. Connie, elma tomurcuğum dinle beni..."

"Luci böyle tatlı sözler kullandığında kendine dikkat et." Bee daha önce yürüdüklerinden daha ağır, sallana sallana yürümeye başladı ama yine de onlara yetişiyordu.

"Bu kadınların uzun devriminin bir parçası. Tüm eski hiyerarşileri yıktığımız zamanın. En sonunda vazgeçmek durumunda kaldığımız bir şey daha kalmıştı, sahip olduğumuz tek iktidar, böylece kimse hiçbir iktidara sahip olmayacaktı. Asli üretim: Doğurma gücü. Elbette biyolojiye bağımlı kaldığımız sürece hiçbir zaman eşit olamazdık. Ve erkekler hiçbir zaman sevgi ve şefkat dolu olabilecek kadar insancıllaştırılamazlardı. Böylece hepimiz anne olduk. Her çocuğun üç tane annesi var. Çekirdek bağı kırmak için."

"Üç! Bunun hiçbir anlamı yok. Üç anne!" Ve aniden aklına Angelina'nın TV'den öğrendiği Üç Kralın Günü ve yeni yıl şarkısı geldi. Angie'nin monoton bir biçimde söyleyen ama monotonluk (güvenlik) içinde duru bir neşeyle söyleyen sesini duyabiliyordu:

Biz Oregon'un üç kralıyız,
Aldığımız armağanlarla uzaklara gidiyoruz.

Göz yaşları dudaklarını yaktı. Angelina, Angelina eğer senin de benim gibi üç tane annen olsaydı Larchmont'taki hali vakti yerinde bir aileye satılmak yerine ölmüş olurdun. Dört yaşımda ben alındığım için şanslı olduğumu söylemişlerdi. Dışarı çıkana kadar ne yapıklarını anlamadım! Benden alındığın için şanslıymışsın.

Angelina, acılı, kanayan bedenimin çocuğu, hiçbir zaman doğru gitmeyen üzücü evliliğimin çocuğu, tabanları açılmış bir çift ayakkabıya benzeyen evliliğimin. Ama sen iyi uyumuştun. Hemşire seni göstermem gerektiğini söylemişti ama sen hemen göğüslerime saldırdın. Hemen emdin. Buruşmuş ağzınla göğsümü nasıl kavradığını, benden sütü nasıl çekmeye başladığını ve bunun ne kadar hoş bir duygu olduğunu anımsıyorum. Kalbinin tam altında dokuz ay bir çocuğun ağırlığını taşımamış bir insan, kan ve acı içinde bir çocuğu doğurmamış, bir çocuğa meme vermemiş bir insan anne olmanın ne demek olduğunu nasıl bilebilir. O makineden çocuğu olan biri, benim kanımı canımı alan o zengin ve beyaz çiftin çocuk sahibi oluşu gibi oluyor. Her şey emre amade, kutulanmış çocuk, siz delikten parayı atın, yeter. Annelikten ne anlar bunlar?

Göz yaşları gözlerinden dökülürken revakta duvarın dibinde oturuyordu. Acı halüsinasyonu bozmuş muydu? Umrunda değildi. Onlardan nefret ediyordu, geleceğin tüpten çıkma, acısız doğan, ırksız ve cinsiyetsiz, kâğıt oyuncaklar gibi çok renkli canavarlarından nefret ediyordu.

6

"Şimdi dinleyin hanımlar", dedi Bayan Richard, dolgun parmağını sallayarak. "Bana kimin radyatörün arkasına bu uyuşturucuyu koyduğunu söyleyene kadar hiçbiriniz bu koğuştan dışarı çıkamayacak. Çok ciddiyim!"

Sorun yaratan şey Glenda'nın erkekler tarafındaki erkek arkadaşından aldığı bir aspirin kutusu uyuşturucuydu. Glenda evliydi, erkek arkadaşı da, ama hiç kimse bunu onlara karşı kullanmazdı. Dışarıda bitecekti, içinden düştükleri çerçeveye yeniden yerleşeceklerdi, onları orada tutacak yeni bir yapışkan korkuyla. Hastalar arasındaki duygusal ilişkiler Connie'ye okul yıllarını anımsatıyordu, yüksek pencerelerin üstünden bir bakış yakalama, bir kartla not yollama, ortak dinlenme odasında kısaca el tutuşma, grup terapisi esnasında bir anlık dokunma, yeni yıl partisinde beraber dans etme. Bazen özel ayrıcalıkları

olan hastaların depolarda, duvarlar arkasında sevişti̇ği̇ söylentileri yayılsa da bunlar daha çok bir fanteziydi. Personel için durum farklıydı.

Her nedense Bayan Richard ve Hemşire Wright ona okul öğretmenlerini anımsatıyordu. İlkokulu o kadar kötü değildi. Luis'le el ele gitmişlerdi. Tüm çocuklar Meksikalıydı ve okula yürüyerek gidilebiliyordu. Hayır, titreyerek hatırladığı okul Chicago'daki okuldu.

"Oturun diyorum."

"Ootuurun."

"Otur. Şimdi doğru söyle Consoola."

"Ootuur."

Luis bu Anglo sesi iyi kapmış, yumruklarıyla kendisi gibi söyleyene kadar ötekilere de öğretmişti. Luis'in kolunu çimdiklemesi, beyaz öğretmenin sıkıcı bilgiç bakışlarıyla, sanki kendisini utandırmak için keşfedilmiş bu sesi çıkarmada her an başarısızlığa uğrayacakmış gibi bakmasından daha iyiydi. Luis onlara 'otur' demesini öğretmemişti. Luis'in en son başarılı dersindeki seçtiği sözcük "bok"tu.

"Tuvalete gidebilir miyim? Öğretmenim, gitmem gerek." Burada hemşire bölmesine yanaşıp bir parça kâğıt, kurşun kalem, sigara, ateş, doktora bir çift laf söyleyebilmek için bir fırsat, telefon edebilmek için izin dileniliyordu. Yatağa bağlı olmak, ilaçtan uyuşmak ya da elektroşoka götürülmek dışındaki her şey bir imtiyazdı. Koğuş dışında bir iş, bir yürüyüş fırsatı, bir parça şeker.

İmtiyazlardan biri, kendi yaşında makyaj yapılmış kadınlar gibi görünmeleri için kendi yaşındaki kadınlara makyaj yapılan güzellik salonuna gitmekti. Oradan Bayan Polcari gibi çıkamazdı. Son kez salıverildiğinde güzellik salonu saçını, Dolly'nin annesi Carmel'in düğünler, önemli davetler için süslenip püslenmek için kendisine gelen Porto Rikolu kadınların saçlarını soktuğu o berbat hale sokmuştu. Başındaki kıvır kıvır büklümlerle ve yüzündeki hatları belirginleştiren bir parmak kalınlığında boyayla, yeşil göz kapakları ve parlak turuncu bir ağızla, önünde sanki rehineci dükkânının yeni pancurları gibi duran maskarayla kalınlaştırılmış kaskatı kirpiklerle modayı on yıl geriden takip eder gibiydi.

İlk aylarda onu zorla tuttukları sosyal yardım oteline geldiği zaman -koridorlarda esrarkeşler ve tıkanmış lavabolu bir odada on çocuk- korkunç kızıl yaşlıca bir kadının elden ele geçe geçe kirlenmiş, bir taşbebeği andıran süslü yüzüyle karşılaşmıştı. Yatakta uzanıp Claud'un hayaletinin kendisini çok iyi tanıyan parmaklarıyla, her yerinden daha hızlı olan o parmaklarıyla tenine dokunduğunu ve duyarlı

göğüslerinde karar kıldığını düşledi. Yanaklarına sürdüğü şeylerden nasıl da yakınırdı!

"Saten yastıklara benziyorsun. Pezevenkler kralının üstünde uyuduğu saten çarşaflara. Bütün pazar her tarafımdan bu nalet şeyler çıkacak, kaşınıp duracağım."

Claud dünya kadar zamanı varmış gibi sevişirdi. Bazen bir hafta boyunca canı istemez, ortadan kaybolur, kendini kaba ve aşağılık hissederdi. Ama havasına girdiğinde hakkını verirdi. Onun her parçasıyla sevişirdi. Kolunun iç kısmındaki ipeksi tenini okşardı, göğüsleri yanmaya başlayana kadar okşardı, göğüsleriyle hafif hafif ısırarak oynar, sonra avuçlar, koklar, emerdi, kasıkları sızlayana kadar emerdi. Şeyini hafif hafif ona sürter, yavaş yavaş içeri girer, yavaş yavaş çıkar, içeri girer çıkardı, en sonunda Connie onu kendine çekip içine alırdı. Boşaldıktan sonra kısa bir süre dururdu ama organı sert kalırdı. Sonra yine devam ederdi. Öyle sabırlı, öyle anlayışlı, öyle yavaş ve rahat davranırdı ki kendini onunla yeniden sevişmeye, boşalmasından haz almaya, birbirine dokunan tenlerinin verdiği duyguya kaptırıverirdi; içinde yavaş yavaş büyümekte olan hazzın bir patlamaya dönüşeceğini bilirdi.

İkinci Bulvar'daki bir bara, -siyah ve Porto Rikolu karışık kadın müşterilerle dolu birkaç bardan birine- nafaka vermeyi kesen Eddie'yi aramaya gitmişti. Bir masada tek başına oturuyordu, zihni bulanıktı, tavlanmayı istermiş gibi görünmesi gerektiğinin farkındaydı. Girip çıkan her erkeğe dikkatle baktığı sırada, arkada arkadaşlarıyla içki içen Claud'u gördü. Önünde bir gazete tutuyor ve ılınmış birasını yudumluyordu. Eddie'nin ya da arkadaşlarından birinin kapıdan içeri girmesini bekliyordu.

Barmenle birkaç şakalaşmadan sonra Claud saksofonunu çalmaya başladı: Blues, spirituals, bazı popüler şarkılar. Sevindi. İyi çalıyordu, ama sevinmesinin nedeni artık orada oturmakla bir şeyler yapıyor olmasıydı: Saksofon çalan koyu renk gözlüklü iri zenciyi izleyebilir, müziğe tempo tutup kapıyı yalnızca göz ucuyla gözleyebilirdi. Claud çalmayı bitirip de şapkasını dolaştırana dek onun kör olduğunu anlamamıştı. Bu ona dokundu, öyle ki sıra onun masasına geldiğinde, şapkaya koyduğu bir çeyrekliği geri verip ona bir bira ısmarlayıp onunla beraber oturup oturamayacağını sorduğunda kabul etti; kabalık etmemek için, çünkü körlüğü ona dokunmuştu.

Bu kokuşmuş yer ona yapacak hiçbir şey vermezken, aksi gibi bir sürü zaman veriyordu. Burada kafasında Claud'u kuruyordu gene. Da-

yanamıyordu. Onu hatırlayınca içinden bir şeyler kopuyordu. Ölmüştü.

On buçuk. Dört saatten beri ayaktaydı ve yarım saatten beri kuyrukta kahvaltıyı bekliyordu. Koğuşun kötü bir günüydü. Bayan Richard on altı yaşındaki zenci Sylvia'yı radyatöre dayanmış, yüzünün bir yanı yanmış halde buldu; ilaçlarla uyuşmuş durumda tecrite sürüklendi; ona yaptıkları her neyse yanığın tedavisini kapsamamıştı.

Sonra yaşlı Bayan Stein tuvaletten saçına bok bulaşmış bir şekilde çıktı ve görevlilerden biri onu geri içeri sürüklerken birden Sharına, Glenda'yı yumruklamaya başladı. "Allahın belası orospu! Kocamla ilişkin olduğunu biliyorum. İkiniz de beni aptal sanıyorsunuz! Babil orospusu. Sen doktorlarla da yatıyorsun. Orospu, herkes senin hakkında konuşuyor! Onların hepsiyle yatıyorsun!"

On bir buçukta koğuştaki tecrit odalarının yarısı doluydu ve hastalar sıvı şeklinde verilen, onun boğazını yakıp sesini kısıklaştıran yüksek dozda sakinleştirici için sıraya girdi. Zihninin koğuş boyunca rüzgârdaki gelincikler gibi sallandığını hissediyordu; ara sıra gevrek bir dal kırılıp yere düşüyordu. Burada kapalı tutulmaya kızıyorlardı, rutinden dört gözle beklenen anlık kopuşların hiçbiri G-2'yi yaşanır bir yer haline getirmiyordu. Başını sağa doğru çevrik tuttuğunda yapraklardan başka hiçbir şeyin görünmediği, tüm pencereyi görebileceği bir yere, zemine oturdu. Eğer sağ köşede otursaydı diğer binaları göremeyecek ve yeşil gözlerini dolduracaktı.

İlaç tedavisi onu sürüklüyor, zihnini pamuk kırpıntılarıyla, halüsinasyonun ve belleğin kızgın garip parçalarıyla dolduruyordu. Kafası şişmiş gibiydi: Şu çocuk üretim evinde yüzen ceninlerin kafaları gibi, camın arkasında başaşağı yüzen aşırı büyük kafalı bilmiş ceninler. Uyumak istedi ama gündüz hastaların yatmasına izin verilmiyordu.

Sonunda bir olay: Öğle yemeği için sıraya girme zamanı. Sıraya girmeye başladılar, görevliler onları düzgün bir sıraya sokmaya çalışırken onlar dolanıyorlardı. Kapının açılmasını bekleyip durdular. G binasındaki tüm koğuşlar yemeğe inmişti, ama gelişigüzel bir programla. Sharma'nın saldırısıyla yüzü şişmiş olan Glenda gelip yanında durdu. Konuşup konuşamayacağını anlamak için bekledi.

Connie sordu, "Yüzün acıyor mu?"

"Hiç acımaz. Yüz değil kösele benimkisi."

"Sharma'nın öyle demek istemediğini biliyorum."

"Sana bir şey söyleyeceğim. Salonun içlerine doğru gitti, görevliler onu götürdüler."

Bekledi. Glenda'nın kendinden bahsettiğini ve bir şeyler söylemeye çalıştığını biliyordu.

"Hadi, hemen," Bayan Richard anırıyordu. Hastalardan korkuyordu, bunu hepsi anlamıştı. "Sırayı sıklaştırın. Hadi hemen! Düz sıra yapın!"

"Senin arkadaşını görmüş, ayakları sarkıyormuş."

"Sybil mi?" Anında vücudu kıpkırmızı kesildi, uzun kestane saçları dimdik oldu. "Sybil'e ne yapıyorlarmış?"

"Yakmaya götürüyorlarmış. Aziz Jan. Senin arkadaşın için üzgün olduğunu söylememi istedi."

"Şok mu? Sybil'i şoka mı götürüyorlardı?"

"Yakarlar. Sonra da içini çimentoyla doldururlar." Glenda yüzüne baktı sonra sıranın en sonuna kaçtı.

Yine yatmak istedi. Bir masanın altında sürünmek istedi. Sybil daha sonra onu tanıyabilecek miydi? Bazen şoktan sonra hastalar arkadaşlarını ya da sevgililerini hatırlamazlardı. Kendini aşağılık ve alçak hissetti. Sybil'e daha önce şok verilmişti. "Bana her şeyi yaptılar, bir asmadıkları kaldı," dedi Sybil. Sybil onlarla mücadele ederdi; ama onlar onu yere vuruyorlardı, acımasız okları ruhuna batırıyorlardı. Sybil bilinçsiz olduğunda herhangi bir zavallı kadından farkı kalmıyordu.

Kasten, sessizce sıradan çıktı ve yatağın üstüne oturdu. Bayan Richard arkasından gelip öfkeyle dudaklarını sarkıtarak küçük ağzını açıp kapattı. "Bayan Ramos, sıraya dön. Öğle yemeği zamanı."

"Niçin yirmi dakika ayakta bekleyeyim ki?" Tam bir vakarla konuşmaya çalıştı ama ilaçlar dilinin dolanmasına neden oluyordu. "İlaçlar başımı döndürüyor. Burada bekleyeceğim."

Hastalardan nefret eden, herhangi birine dokunmak zorunda kalsa hemen elleri titreyen, Connie'ye bir sobanın açık deliklerinden gaz kaçırıyormuş gibi gelen ekşi bir koku salan Bayan Richard'ın gözlerindeki korkuyu okudu. "Bayan Ramos, kafanız karışmış. Çok karışmış. Yemek için sıraya girinnenin zamanı."

"Niçin ayakta durmak zorundaymışız? Çöpten farkı yok şu yediklerimizin. Böyle bir çöp için kim sıraya girmek ister?" Anlaşılır konuşmaya çalıştı ama sarhoşmuşçasına dilinin dolandığını duymak onu iğrendirdi.

"Hadi, hadi artık! Tekrar sıraya gir. İşbirliği yapmıyorsun. Diğer herkes sırada yemeği bekliyor."

Gerçekteyse Glenda sıradan çıkmış yatakların arasında dolaşıyordu. Connie Bayan Richard'ın ne yapacağını görmek istedi, hemşireyi

çağırıp onu tekrar sıraya iteleyeceklerini sanıyordu. Ama küçük isyanı cezalandırılmalıydı. Onu tecrite attılar. Yerde uzanırken kendini aptal gibi hissetti. Ama Sybil yakılırken o nasıl yemeğe inebilirdi.

Bu arada uyudu, sıkıntılı, huzursuz bir uykuydu. Oda kurumuş bok kokuyordu. Boku görürüm korkusuyla etrafına bakmadı. Gelip açarlar da banyoya gitmesine izin verirler umuduyla kapıyı vurdu, ama kimse gelmedi.

Boca de Oro'da oturuyordu, Comidas Chinas y Criolles, 116. Cadde'de aile bölmeleri olan küçük bir Küba-Çin lokantası. O ve Claud oraya gitmeyi severlerdi. Angie zaten hiçbir zaman çok yemezdi, hele restoranlarda yemekten çok mızmızlanmayı tercih ederdi. Ama Angie Boca de Oro'yu seviyordu, biraz bekletmeden getirdikleri tereyağlı erişte, biraz da sevdiği duvar resmi yüzünden. Connie, Claud'a resmi göremediği için şanslı olduğunu söylemişti: Havaya kaldırılmış şallarıyla hoplayıp sıçrayan sinyoritaların yanında hapşırmak üzere olan şişko bir köpeğe benzeyen bir boğa.

Bir bölmede oturdular, Eddie'yle oluşturduklarından daha gerçek bir aileydiler, çeşitli renkleri, boyutları ve şekilleriyle. Claud bölmenin bir ucuna kendi oturup Angie'nin tarafına da oynayabilmesi için sopasını koyardı. Connie ve Angie yüzleri ona dönük otururlardı, tabii Angie her beş dakikada bir zevkle kıvranarak tuvalete gitmek isterdi. "Sen bizim tuvaletimize giremezsin," der dururdu Claud'a. Angie erkek ve kadın tuvaletlerine, evde aynı tuvaleti kullanırlarken burada neden kullanamadıklarına takmıştı. Son defasında Angie tuvaletlere ilişkin saatlerce sorular sormuş, Connie'yi çılgına çevirmişti. O huzursuz oldukça Angie onu sorulara boğuyordu. Angie'nin, annesinin ne zaman bir konu üzerine konuşmak istemediğini anlama yeteneği vardı ve nedenini öğrenmek için canlı ve itici bir istek duyardı.

Claud Angie'ye bir keresinde "Sen müthiş bir polis olurdun," demişti. "Sıkı bir dedektif polis komiseri."

Connie sevinçli, huzurluydu: Sevinçliydi çünkü paraları vardı, birlikteydiler, iyi bir aileydiler, Angie iyi davranıyor ve şehriyelerini yiyordu, Claud orada sonsuz, ışık saçarak, sağlam ve sıcak oturuyordu. Güneş gibi varlığı onu aydınlatıyordu. Kendi tabağından, onun tabağından, Angie bitiremeyeceğinden biraz da ondan atıştırıyordu. Her şey baharatlı ve güzeldi. İlkbahardı, Paskalya'dan hemen sonra ve Claud yeni bir giysi alması için ona para vermişti. Giysi turkuvaz renkliydi, bele oturuyordu ve o yürüdükçe uçuşuyordu.. Claud güzel ve ipek gibi parlak göründüğünü söyledi. Saçlarını cumartesi yıkamış ve saç

kremiyle yumuşatmıştı Claud için. Bir günışığı havuzunda yüzüyordu. İki hafta sonra tutuklandılar.

Göz altındaydı, ağlıyordu. Claud, Angie. Mahkemenin atadığı avukat affını talep etmesini istemişti ama yankesiciliğe ortaklık suçundan mahkemeye verilmesine karar verildi. Mahkemeden önce haftalarca hapiste kaldı ve Angie ilk kez ıslahevine konmuştu. Kocası olarak kabul ettiği adamla bağlantı kurmasına gözetim memuru izin vermemişti. Eyalet kocasının Eddie olduğunu söylüyordu. Terk etmek için onu boşamaya hiçbir zaman parası olmamıştı. Ne anlamı vardı? Yalnızca bazen Ramos adının ağır bir yük, omuzlarında taşıdığı büyük, ölü bir kütük olduğunu hissediyordu. Üstüne zayıf ama kemikli bir adamın gövdesinin ağırlığı yükleniyor, sert derisi ona sürtünüyordu sanki. Claud ona ve herkese karşı açıktı -yargıca, gözetim memuruna, Luis'e- kendisiyle birlikteliğinden dolayı onu utandırmaya çalışan herkese karşı. Zenci ve kör.

Anımsamaya dayanamıyordu! Luciente ve Bee'den iğrenmişti ama aldırmadı. Buradan çıkmalıydı. Hatırlama düğmesini kapatmalıydı. Zihnini açmaya, davet etmeye çalıştı. Uzun, çok uzun bir zaman hiçbir şey belirmedi. Soğuk bir yağ gibi ona yapışan zamandan başka hiçbir şey.

Sonunda bir şey hissetti. Hemen yalvardı, "Luciente, bırak geleyim!"

Varlığı daha güçlü olmaya başladı. "Bak, sen de bir gönderici olabiliyorsun. Ne güçlü ve olağanüstü bir karışım!"

"Övüp durma beni."

"Neden güç övülmesin? Eleştiri rahatsızlık vermez vermesine de iyi olan şeylere de iyi demek lazım. Kendini ver, şimdi, kendini daha fazla ver."

Luciente'nin sımsıkı kollarını hissetti ve sonra onun kulübesinde ayakta duruyordu.

"Seni geçen sefer aniden kaybettik." Luciente onu kucakladı. "İncindin mi?"

"Sanıyorum bir şeyi çok fazla anımsadığım zaman bu, bu bağlantıya ne diyorsanız kopuyor."

"Dikkatin dağıldığında bizi yakalayamıyorsun herhalde. Bu ani kopuşlara, zaman içinde oraya buraya sıçramalara alışacağız sanıyorum." Luciente şort ve kolsuz gömlek giyiyordu. Connie'ye bir atleti, bir kadın tenisçiyi anımsattı; yalnızca onlar Luciente kadar koyu renkli olmazdı. Yatağın kenarındaki Bee, onu tok tutan zarif el işiyle süslü,

geniş omuzlarının arkasında yumuşakça kıvrılan bir kukuletası olan kırmızı ve siyah uzun bir giysi giymişti.

"Gel!" Luciente aceleyle dürttü onu. "Çabuk ol. Bee'nin candostları bekliyor."

Gerçekten, dışarıda Bee gibi giyinmiş, giysilerini kirletmemek için dikkatlice çömelmiş, yemek masasından tanıdığı iki kadın vardı. Biri uzun bir gömlek ve yumuşak, soluk ceylan derisinden, istiridye ve tüy aplike işli tozluklar giymişti; uzun siyah saçlarını boyalı deri kuşaklarla, yukarıya doğru bir kule şeklinde sıkıca tutturulmuş biçimde örmüştü. Ötekinin kestane rengi saçları omuzlarına dökülüyordu, uzun telkare küpeler ve üstünden dökülen mavi bir giysi giymişti. Aceleci bir nezaketle her iki kadın da ayağa kalkıp selamladılar.

Biraz ötede bir taşın üstünde kumral saçlı bir kız oturuyordu, evet aşağı yukarı on üç yaşlarındaydı. Bu çocuğu ayırt etmek Connie için kolay olmuştu, çünkü pamuklu gömleği bir ceket gibi baştan aşağı açıktı ve ayağa kalkıp onlara doğru döndüğünde küçük göğüs uçları görülebiliyordu. Göğsü dövmeli gibiydi. Connie gözlerini dikti. Birbirlerine daha fazla yaklaşınca, boya olduğunu anladı. Kızın üstünde pantolon ve bu açık gömlek, ayak ucunda ise şimdi eğilip bir sırt çantası gibi giydiği torba vardı. Ayrıca bir yay alıp omuzları üstüne oturttu. Connie belinde ceket-gömleğinin altından sarkan bir bıçak kınını görebiliyordu.

"Bu bizim çocuğumuz, Innocente. Innocente, bu, geçmişten gelen Connie." Bee ona doğru döndü, bugün hareketleri heybetliydi. "Bugün Innocente'nin isim günü. Otter, Luxembourg ve ben birazdan süzücüyle yükselip onun güvenlik içinde inip inmediğine bakacağız. Biz Innocente'nin anneleriydik ve bu anneliğin sonu."

"Sanki benden kurtulmaya çaba gösteriyorsunuz!" Innocente ona dilini çıkardı.

"Doğru bildin. Seni körfeze atmayı düşünüyoruz."

"Gerçi sen balık gibi yüzersin." Otter, ceylan derili kadın konuştu.

"Bir ayı tarafından yendiğimde bozum olacaksınız!"

Otter kolunu Innocente'nin omzuna attı. "Senin gibi kemikli bir parçayı mı? Hem de sert! Harpuç ağacını çiğner gibi."

"Gitmek istemiyor musun" diye sordu, mavi giysiler içindeki Luxembourg "Söyle, içinde kalmasın. Eğer zamanı gelmedi diyorsan, bekle. Bizi bırakıp git diye seni zorladığımız falan yok."

Innocente burnunu kırıştırdı, yeni görünüşlü ağır botlarıyla bir taşa tekme attı. "Elbette gitmek istiyorum. Siz dostlardan kurtulmak için

acele ettiğimden değil. Yalnızca en iyi iki arkadaşım genç oldular bile. Zamanıdır diye düşünüyorum. Ayrıca bana ne nazik isim koymuşsunuz. Neden masum olmam bekleniyor*?"

"İki kez gitmeyi düşlediğini söylemiştin," dedi Otter. "Bu doğru gözüküyor. Kimse kimsenin yapışık kardeşi değil tabii."

"Bu yüzden ya da herhangi bir şey yüzünden birini suçlayacaksan" Bee çocuğun omuzlarına vurdu, "Beni suçlamalısın. Innocente içimden gelen bir isimdi, biraz da İspanyolca konuşan Luciente sayesinde aldın bu ismi. Yalnızca kısa bir süreden beri âşıktık birbirimize. Biraz da ismin söylenişi, ağızdan çıkışı hoşuma gitti. Son olarak da eski kolonilerin onarılması çalışmalarının yapıldığı bir görev dönemini henüz bitirmiştim, eve gelip anne olmaya karar verdiğimde. Latin Amerika'da bir yıl boyunca dolaşmıştım. Çağlar boyunca toprağa tecavüz edilmesi, zenginliklerin çalınması, nesillerin hayvanlaştırılması ve açlığa mahkûm edilmeleri .....ta bu yağmanın izlerinin iyileştirileceği o güne kadar.... Tüm bunlar beni kara kara düşünmeye sevk etti. İşte sana ismin böyle verildi. Şimdi bunu değiştirmek sana kalmış bir şey." Bee geri adım attı. "Bıçağını biledin mi?"

"Elbette. Her şeyi kontrol ettim. Yiyecekler, yayımın ipi, ok uçları." Innocente Connie'ye baktı. "Sen geliyor musun?"

"Bilmiyorum," dedi. Nereye gidiyorsunuz?"

"Karar verilmiş olan yere." Innocente kuru ve kesik bir kahkaha attı.

"Innocente bizim kullandığımız yabanıl alanlardan birine bırakılacak," dedi Luciente. "Biz çocukluktan topluluğun tam üyeliğine böyle geçeriz.

"Onu yabanıl alana mı bırakacaksınız? Tek başına mı?" Sesi yükseldi.

"Elbette tek başıma olacağım," dedi Innocente içerleyerek. "Ne var bunda, şimdi? Ormana birçok defa gittim."

Connie Bee'ye döndü. "Orada gece boyunca mı kalacak?" Hepsi delirmiş olmalıydı.

"Bir hafta. Sonra seçilmiş teyzeler -gelecek yılların danışmanları- gelip alır onu. Biz değil." Otter yapılı saçlarını düzeltti.

"Ama geri döndüğümde benimle üç ay konuşamayacaklar." Innocente sevinçli görünüyordu. "İzin verilmez."

"Artık anne olmadığımızı ve kişinin eşit bir üye olduğunu unutma-

*Innocente, masum demektir. (R.N.)

mamız gerekiyor. Üç ay genellikle insanın ayaklarının yere sağlam basması ve bağımlılığın eski alışkanlıklarını kırması için yeterli bir zaman,"diye devam etti Otter.

"Ya ayağını kırarsa. Ya yılan sokarsa. Peki ya apandisiti tutarsa."

Bee ona neredeyse üzgün üzgün baktı. "Bunları göze alıyoruz. Bazı riskler olmadan bağımlılığı kırmanın başka bir yolunu bulamadık. Riske atamayacağımız bir şey varsa o da insanlarımızın sizin deyişinizle ergenlik çağına özgü eski davranış biçimlerine saplanıp kalmaları, bocalayıp durmaları."

"Tehlike içermeyen bir erişkinlik töreni kişinin özgüven kazanmasını engeller," dedi Luxembourg yumuşak, daha doğrusu derinden gelen sesiyle.

"Gitmeye korkuyorum, ama gitmeyi istiyorum, elbette. Niye hiç benimle konuşmuyorsun? Yalnızca onlarla konuşuyorsun," dedi Connie'ye Innocente.

"Ne yapmak üzere olduğunu nereden bilebilirsin? Sen yalnızca bir çocuksun!" Bee'ye döndü. "Onu vahşi hayvanların, zehirli sarmaşıkların ve kimbilir daha nelerin olduğu yere bırakmak bir suç! Nasıl yemek yiyebilir, nasıl kendini temizleyebilir, nasıl korunabilir?"

"Ben ormanda ne yeneceğini biliyorum! Ben on iki buçuk yaşındayım, dört değil. Uçucuları* bile kendim kullanabilirim, sor istersen! Tüm bu kentte yalnızca bir tane daha on iki yaşında biri var uçucu uçurabilen. Bana ben daha bilinçsizken verilmiş, hak etmediğim bir adla ömür boyu yaşamamı bekleyemezsin! Eğer başkalarıyla olduğum kadar yalnız başımayken de nasıl olduğumu bilmezsem nasıl kendi derinliklerime iner ve kendi gücümü geliştiririm? Hı?"

Luciente Connie'nin elini tuttu. "Sana garip gelmesini anlıyorum. Ama sizin gençleriniz çalışmaya hazır oldukları zamana kadar ekonomik olarak size bağımlı kalıyorlar. Biz çocuklarımızı özgür bırakıyoruz."

Bee giysisinin kıvrımlarıyla oynadı. "Bizimle gel. Vakit geldi. İstersen bizimle uçucuya gel ya da istersen Luciente'yle kal, sana çocukların evini göstersin. Bir saatlik bir uçuşumuz olacak. Innocente'nin gün ışığında kampı kurmak, yiyecek bulmak ve çevreyi tanımak için yeterince zamanı olsun istiyoruz."

Innocente uzun adımlarla ilerleyince arkada kaldılar. Az sonra ağır adımlarla yürür oldular, Innocente kulağına öğütler ve dikkat etmesi

* Uçucu: Uçak benzeri bir taşıt için kullandıkları deyim. (R.N.)

gerektiği şeyleri söyleyen Luxembourg'la kol kola giderken, Luciente Neruda'nın isim gününe ilişkin uzun bir hikâye anlatarak Otter'le beraber yürüyordu.

"Onu paraşütle ormana bırakıp sonra da geri mi kaçacaksınız şimdi?" diye sordu Connie Bee'ye.

"Paraşüt mü? Onu yere bırakıp bulunduğu yeri radyo farıyla ve büyük kırmızı bir işaretle belirleyeceğiz."

Luciente gülümseyerek yanlarına geldi. "Şimdiye kadar hiçbir çocuğun yerini kaybetmedik. Haklısın, kazalar olur... Ama her şeyi kontrol etmeye çabalamak niye? Anlasana, biz kontrolün ilişkiye ve hazza engel olduğunu düşünüyoruz ve biz her ikisine de önem veriyoruz."

"Sizinle gelmeyeceğim. Bir çocuğun terk edilişini görmek istemiyorum!"

"Connie, Innocente'nin gitmek istediğini görmüyor musun?"

"Çocukların beyni yıkanırsa her bir boku isterler tabii. Benim.... kendi çocuğum bir keresinde bir hafta boyunca TV'de gördüğü inanılamayacak kadar pahalı bir mekanik oyuncağı almam için ağladı. Onun göz yaşlarını durdurmak için o oyuncağı alsaydım da iki hafta boyunca aç mı kalsaydık yani."

"Onları uzaktan göreceğiz. Tek başınayken daha mutlu olacaklar. Bu müşfik anneliğin sonu. Anla, törenlerimizi kendimiz oluşturuyoruz. Onları değiştiriyoruz, devamlı değiştiriyoruz! Ama onlar bizim iyilik kavrayışımızı oluşturuyorlar."

Bee sevgiyle Innocente'nin ceketini iliklediği. "Barınağını kurmadan yavaşlama veya trans haline geçme, anladın mı?"

Hafif bir yüksekliği aşınca daha büyük bir tepeyle karşılaştılar. Üstünde tepesi açılmış bir kutuya benzeyen hangar gibi bir şey belirdi. İçinde polis helikopteri ebatlarında üç tane çekirge makine duruyordu. Hangar gerekenden çok daha büyük yapılmıştı, herhalde bazen daha fazla sayıda makineyi ve bunların yanı sıra başka şeyleri de barındırıyordu.

Öndeki uçucudan tulumlu sarışın bir kadın onlara doğru geldi. Yanık tenliydi, kısa saçları bir bantla yukarı tutturulmuş, burnu güneşten kızarmış, gözleri iri ve mavi, ince kolları yağ içindeydi. "Evet, iyi bir isim günü, Innocente. Şimdi mi gidiyorsun?"

"Uçucuyu hazırladın mı Kızıl Yıldız?"

"Her şey kontrol edildi. Bugün mü uçuyorsunuz?"

"Ha! Hayır dediler. Ne düşünüyorsunuz?"

"Nereye gittiğini bile bilmiyorsun, yoksa tahmin ettin mi?"

"Tahmin etseydim değiştirirlerdi."

Yavaş yavaş hangara doğru mısır tarlalarından, özenle bakılmış bahçelerden, yemekevi ve çocuk üretim evinden, bahçelerin arasına yayılmış evlerden, yap-otur dedikleri özgür-biçimli binalardan başka insanlar gelmeye başladı. Bulunduğu yerden görebildiği nehir rıhtımından alışılagelmiş ve tuhaf, su seviyesinden yüksek balıkçı teknelerinden, dalgıç çarklarından, ağlardan ve bucurgatlardan daha çok insan onlara doğru gelmeye başladı. Bee, Otter ve Luxembourg'u kucakladılar, Innocente'yi selamlamak için onun makine etrafında dolaşmayı bitirmesini beklediler. Luciente, yükseltide, biraz uzakta Connie'yle beraber kaldı. Bugün biraz resmi ama ailevi bir olay hissi veriyordu, büyük bir aşiretin askere giden veya evlenen birine güle güle demesine benzer bir his. Tabii ki gerçek bir aile olamayacak kadar kalabalıktılar. Kan bağıyla bağlı bu kadar çok insanı bir arada son kez gördüğü zaman bile; çelik fırınlarında çalışma umuduyla eski Fordlarıyla Chicago'ya gitmek üzere ayrıldıklarında, ziyarete gelen Chihuahualıların sayıyı artırmasına rağmen El Paso'daki klanı Comacho bile bu kadar çok insanı toplayamamıştı.

Üstelik onların kan bağı yoktu. Burada hiç kimse bunun ne demek olduğunu bilmiyordu. Öyleymiş gibi davranıyorlar. Sarılıp öpüşüyorlar, Otter ağlamaya başlıyordu. Innocente sonunda döndü, uçucuyu beceriksizce yoklarken insanların onu selamlaması onu belki de utandırmıştı. O bile kucaklamaları ya da gözyaşlarını üzücü buluyor görünmüyordu. Luciente, Bee'yi kucaklamak için Connie'nin yanından ayrıldı ve her ikisi de ağlamaya başladılar. Bee'nin geniş yüzünden iri dolgun damlalar yuvarlanıyordu. Claud'un ağladığını düşünsenize bir! Onu mahkûm ettiklerinde bile sırıtmış ve omuzlarını silkip, ağız ucuyla, "Hassiktir, ama daha kötüsü olabilirdi. Zor zamandayız ama olan olmuş, çekeceğiz n'apalım," demişti. Bir kez daha ona çocukları anımsattılar, erkekler bile çocuk gibi davranıyorlardı. Yalnızca Innocente ağlamıyordu, isteğinde diretiyordu.

Burnunu büyük, alaca bir mendile sümkürerek Luciente yanına döndü. "Ooff, ooff," geldiğinde iç çekiyordu. Şimdi Bee'yle Luciente'nin sevgilisi, başı boş bir deri bir kemik çocuk, Jackrabbit kucaklaşıyordu.

"Luciente bazen çocuk annesiz kalabilmeli. Ya biri ölürse? Ya terk edip giderse? Farz et ki Kaliforniya'ya gittin, çocuğuna ne olurdu? Hâlâ bir Kaliforniya var mı, yoksa denizin dibini mi boyladı? Gitmene izin verilir mi, yoksa burada yaşamak zorunda mısın? Her neyse kızını

alıp gidebilir misin, yoksa yoldaşların izin vermez mi?"

"Aman, ne kadar çok soru! Elbette istersem gidebilirim. Eğer burada olmak istemeseydim nasıl iyi çalışabilir, nasıl köyüme katkıda bulunabilirdim? Annelik esnasında ayrılmamaya çalışıyoruz. Ama gitmek zorunda olursam giderim, o zaman Dawn kalır. Çünkü terk etme korkunç bir köksüzleşmedir. Sonra çocuk yeterince büyük olduğunda kişi üçüncü bir anne seçer. Öyle olmazsa birimiz gönüllü oluruz. Her çocuğun üç tanedir. Ölsek de aynı." Luciente burnunu karmaşık ve zevksiz desenli mendile sümkürdü (Connie hediye diye düşündü: İddiaya girerim insanlar hâlâ akıllarına başka bir şey gelmeyince birbirlerine mendil veriyordur).

İleri geri gidişler, selamlama ve iyi dilekler, kucaklaşma ve ağlaşmalar, sırta vurma, sarılma ve tokalaşmalar bir çılgınlık noktasına yükseldi ve Bee, Otter ve Luxembourg süslü elbiseleri içinde uçucuya Innocente ile birlikte tırmandılar. Pilotluğu Luxembourg yapıyordu. Hepsi el salladılar, bağırdılar. Yiyecek sepetleri ve şampanyaya benzeyen bir şişe uzatıldı. "Güçlü bir isimle dön!" "İleride görüşürüz, Innocente! Ben haftaya gidiyorum!" "Dikkat et!" "Güçlü bir düşün olsun!" "Yalnızlığa saplanma!" "Haftaya görüşürüz!"

Nihayet pastel renkli anaforumsu bir deseni olan uçucu, tepesinden çanta gibi bir aygıt çıkararak yavaşça, zarif ve sessizce yükseldi. Yaklaşık üç yüz metreye kadar çıktı, yola koyulurken tepesinde başka bir alet dönüp cıvıldıyordu. Gökyüzünde pürüzsüzce, bir balon sessizliğinde hareket etti ve biraz sonra gözden kayboldu. Luciente bir kez daha burnunu alaca renkli mendiline temizledi ve onu şortunun ceplerinden birine tıkıştırdı, Jackrabbit veda grubundan sıyrılıp uzun adımlarla ona sarılmak için geldi. Anglolar gibi değillerdi; duygusallıkta daha çok Chicanolar ve Porto Rikolular gibiydiler; etrafta koşuşup duran çocuklar; topluluk ve şenlik duygusu. Tüm bunlardan sonra herkes oldukça neşeli, huzurla uzaklaştı. Jackrabbit sallana sallana yürürken Luciente'nin ensesini tuttu.

"Luciente, şu mendil bir hediye miydi?" diye sordu Connie.

"Bu mu? Elbette Dawn'dan, Anneler Günü'nde. Dawn kendi yaptı!"

"Anneler Günü mü?" Güldü. "Hâlâ Anneler Günü'nüz mü var!"

"Bir sürü bayramımız var," Jackrabbit övündü. "Meşhur özgürlükçüler için. Önemli olaylar için, mısır ve buğdayın toplanması gibi. Güneşin kuzeye ve güneye dönüşü için. Meşhur mücadeleler.... Sizin toplumunuz iyi olduğunu düşündüğünüz şeyler için törenler yapıyor muy-

du? Futbol maçları, geçit törenleri, halk önünde infaz...."

"Biz yapmıyorduk bunu. O eski zamanlardaydı, eski yöntemler."

"Sanmıştım ki sizin ilkel gösterileriniz..."

"TV mi demek istiyorsun? En azından düzenli programlarımız vardı!"

"Bombalamaları, yakmaları, bıçaklamaları görmediniz mi? İnsanların vurulmasını? Her grupta, izleyiciler bir iyi düşüncesine sahiptirler. İnsanlar her zaman gördükleri biçimde iyi olmaya çalışırlar, öyle değil mi?" Boştaki elini salladı.

Tepeden aşağıya köye doğru iniyorlardı. "Bilmiyorum. İyilik hakkında dinsel bir düşüncemiz var; biraz sizin iyi dediğiniz şey gibi, komşuna karşı nazik ve koruyucu olma. Ama iyi bir erkek olmak için, bir adam örneğin... güçlü, kadınlar için çekici, diğer erkekleri yenebilen, şanslı, sert ve kaba biri olmalı, buna maço diyoruz, muy hombre* budala olmamalı, çok fazla ilgili olmamalı... en iyi olmalı... iyi para kazanmalı. Evet, yoluna devam edebilmek için insanları basamak olarak kullanırsın, ağabeyim Luis gibi. Senden yukarıdakilere yaltaklanırken, altındakilerin üstüne basarsın...." Bıkkın omuz silkti. Üzüm asmaları ve güllerle sarılmış kulübeleri, küçük yeşil meyvelerin sarkığı ağaçları, yarı saydam kubbelerin altındaki içi balık dolu havuzları geçtiler. Toprak bitki kaynıyordu sanki. "İyi ha? Annem iyiydi. Kanamadan kırk dört yaşında ölmek dışında bunun ona ne yararı oldu ki? Altmışında görünüyordu." Dayanılmaz bir sigara arzusu duydu ama burada hiçbir yerde görmemişti ve Luciente'nin korkusunu hatırladı. "Hiçbir zaman kendimi iyi hissedecek kadar iyi olmadım, hiçbir zaman bana bir yararı olacak kadar da kötü olmadım."

Yaşlıca bir kadın yanlarına geldi, elini Connie'ye uzatarak "Ben Beyaz Meşe. Bee ve Luciente ile aynı üste çalışıyorum. Seni göstermişlerdi, anlarsın ya senin hakkında dedikodu yapıyoruz. Ama hiç karşılaşmadık. Benim çocuğum da bu ay kendini isimlendirdi, bir zamanlar benim çocuğum olan kişi demek istiyorum. Şimdi Yıldırım adını aldı bir yedi hafta daha konuşamayacağız."

"Yıldırım ha?" Luciente atıldı. "Umarım yine bir şaşaalı isimler mevsiminde değilizdir. Sıçrayan Şimşek. Müthiş Akanyıldız. Dünya Dans Ediyor. Yıldızlar Hareketsiz Durur. Kahraman Devrimci Coşku,. Mao Susan B. Ferenzi. Sürekli Mücadele Yoluyla Özgürlük."

"Sen herhalde Luciente'yi hemen seçtin," diye mırıldandı Jackrab-

*İsp. Muy hombre: Çok erkeksi.

bit, onun saçını çekerek. "Sanıyorum sen on üçünde bile aptalca bir isim almayacak kadar olgundun."

"Gerçekte ben isimlenmeden döndüğümde adımı Beyaz Işık yapmıştım, gördüğün gibi çok da ileri gitmemiştim. Ama itiraf etmek gerekirse olağan saçmalıklardan ben de geçtim. İlk defa Diana ile birlikteyken kendime Artemis diyordum."

"Gerçekte Artemis'in ikizi Apollo'ydu. Yoksa Diana mı *olmak* istemiştin?" Jackrabbit yanlarına geldi, gevşek, ayaklarını sürüyerek. "Sen ayı istedin, Luci, kendini koca, faydacı güneşe ait bir yaratık olarak tanımlamadın."

"Bir süre ben Panter'dim," dedi Beyaz Meşe. "Sanki bayramlar dışında, bir tane bile gördüğüm varmış gibi. Sonra da Liriope, üsse ilk geldiğimde yamaçlarda erozyonu önlemek için diktiğimiz bir bitkiydi."

"Hayal edebiliyorum," dedi Jackrabbit. "Liriope..." öne doğru sıçrayıp açan bir bitki pozisyonu aldı, baş arkaya düşmüş, ağız açık, kollar baş üstünde kenetli.

"Venüs sinekkapanı," dedi Beyaz Meşe. "Alay etme benle. Seni de biliyoruz, buraya ilk geldiğinde, haftabaşı isim değiştiriyordun."

"Lord Byron, Dalganın Tepesindeki, Karanlık Ay, Yaban Kazı..." diye mırıldandı Luciente.

"Ve bir gün yemek evine girdiğimde bana o haftaki ismimi vereceğini söylemiştin, Yaban Domuzu Pirzolası. Seni ilk o zaman fark etmiştim. Şimdi unutsan iyi edersin senden daha zorluyumdur!" Connie'nin yanına sıçradı. "Hiç başka bir ismin olmadı mı? Yoksa yalnızca soyadınızı mı değiştirip duruyorsunuz?"

Gel-gitli nehrin kenarında geniş bir patikada yürüyorlardı. Her altı metrede bir tahta çitler vardı. Beyaz Meşe bir masaya oturdu ve onları dalgaların yavaşça getirdiği akıntılara bakmaya davet etti. Nehrin yüksek bir yerinde bir keçi sıçrayıp onları geçerek akıntıya ters yönde nehir boyunca gitti.

"Komik, konuşma şekliniz bana şeydeki... beni içeri tıktıkları kurumdaki insanları hatırlatıyor... Orada çoğu zaman birbirimizle konuşmayız, ama... orada dışarıdakinden daha az setler vardır. Her nasılsa, benim her zaman üç ismim oldu. Consuelo, bana verilmiş olan isim. Consuelo bir Meksikalı kadındır, hizmetçilerin hizmetçisi, hiç sesi çıkmaz. Acı çeken kadın. Katlanan ve dayanan. Sonra iki yıl kolejde okumayı başaran Connie oldum, taa ki Consuelo hamile kalana kadar. Connie'nin nezih işleri oldu ve Angie için biraz daha fazla para almak

için sosyal yardım kurumuyla kavga etti. Chicago'yu terk etmem gerektiğinde beni otobüse bindiren oydu. Ama Eddie'yle evlenen de oydu, bunun akıllıca olduğunu düşünüyordu. Sonra Conchita'yım, hapse, tımarhaneye giren, iyi erkekleri sevmeyen, kızımı inciten düşkün, sarhoş, adi parçam..."

Kısa bir an durduğunda diğerleri sessiz kaldı ama korkmuş ya da yargılayıcı görünmüyorlardı. Her zamanki gibi önce Luciente konuştu. "Belki içindeki üç kadını da birleştirmene Diana yardım edebilir."

"On üç yaşımdayken içimde savaşan bir ben vardı. İstediğim şeyleri istemem gerektiğini düşünmedim, bu yüzden beni rahatsız ve tehdit etmemeleri için onları kendimden uzakta tuttum." Jackrabbit ironik bir kıvraklıkla konuştu ama ironisi onu hedeflemiyordu. "İsimlenmeye gittiğimde kendimi öyle paraladım, öyle üzdüm ki. Çocuk evine dönmek istedim, ihtiyacım olduğunda koşup gelecek annelerimin yanına. Bir dalgıç olarak eğitilmiştim ama bunu yapmak istemedim; aynı zamanda ne istediğimi de bilmiyordum... Özünde üç kadın olduğuna inanmıyorsun, bu kendi hayatına ilişkin konuşmanın iyi bir yolu. Ama ben okyanus beni yutuyor zannediyordum, çünkü eğitim beni yutmuştu..."

"Sana ne oldu?" diye sordu.

"Korkudan delirdim. Delievinde Bolivar'a rastladım ve 'Ben istiyorum, ben istiyorum', demeyi öğrenmem için bana çok yararlı oldu. Çocukken boyalarla ve hayvanlarla çok oynadım... Onlarlayken kendimi çok canlı hissederdim. Bunu yaşamımın odağı yapmalıydım. Eğilimlerimi izlemeli ve hatta zorlamalıydım. Böylece Bolivar ve ben Amherst'ten Marika'yla çalışmaya gittik. Sonra Provincetown'da Blackfish'le çalıştım. Görüyorsun yoksul bir insanım ve ne zaman bir şeyden yoksun kalsam, yeni şeyler kazanıyorum. Bir sonraki kez yırttığımda Luciente'yi yakaladım."

"Fall River'dan mısın?" Beyaz Meşe ona sordu.

Başını salladı. "Buraya Bolivar'la birlikte olmak için geldim."

"Bizim kazancımız." Beyaz Meşe sırıttı. "Bu yalnızca senin kazancın değil, güzel şeyler ve güçlü resimler yapıyorsun. Dün dükkânda perdeleri toparlıyordum, Luciente yeni renk ölçerlere göbeğini açmış güneşleniyordu."

"Beyaz Meşe, beni gözlüyorsun," dedi Luciente. "Benim göbeğim olduğunu nerden biliyorsun?"

"Güzel bir göbeği var," dedi Jackrabbit. "Yuvarlak göbekleri severim. Seninki gibi Beyaz Meşe."

Luciente'nin gözü önünde flört ediyorlardı, kimse de aldırır görünmüyordu. Beyaz Meşe Jackrabbit'ten yirmi beş yaş büyük olmalı, gerçi öyle atletik yapılıydılar ki kesin olarak söylemek güçtü. Beyaz Meşe'nin saçları sıkı, omuzlarına dökülüyordu ama gözlerinin ve ağzının etrafında derin gülme çizgileri vardı.

Beyaz Meşe'nin bilicisinden ses geldi. "Buradayım, Beyaz Meşe," diye cevap verdi.

"Yeni deneyi bugün başlatacak mıyız, başlatmayacak mıyız?" Bileğinden keskin bir ses yükseldi. "Bee üçe kadar yok, Luciente de kimbilir ne zamana kadar."

"Uçuyor." Beyaz Meşe iç geçirdi. "Corydora, bu altılıyı koordine ettiğinden beri saati gözlüyor, bir çiftleşmediği kaldı saatle."

"Arkadaşları çekiştirmeyin. Corydora iyi bir iş yapıyor," dedi.Luciente. "Beni çalışmaya geç kalmakla suçluyor olsa bile. Çok kötü dostlar, iki kat daha fazla çalışmak zorundasınız." Alaycı bir ifade takındı.

"Corydora patronunuz mu?"

"Beraber düzenliyoruz," Luciente açıklama yaparken Beyaz Meşe gitti. "Altı ayda bir."

"Niçin bu biçimde yapıyorsunuz?" Connie sordu. "Bazı insanlar bir laboratuvarı nasıl yöneteceğini bilir, bazıları bilmez, öyle değil mi?"

"Bir üste çalışmaya yeterli olduğumuza karar verdiğimizde tam üye olarak işe başlarız. Heyecanlı işleri de sıkıcı olanları da paylaşırız. Bir insana ne yapacağını söylemenin gerçek bir yetenek olduğuna inanmıyoruz. Şimdi, bir üsse katılırken... Bazı insanlar öğrenim gördükleri yerde kalırlar. Bazıları uzağa gider öğrenim görürler sonra eve dönerler."

"Bizim için yer önemli," dedi Jackrabbit. "Bir toprak, köy, üs, aile duygusu. Biz güçlü bir kök saldık. Sizin zamanınızın insanları değil miydi? Bana öyle anlatıldı. Luciente'nin zaman yolculuğunu yapamam. Kişi için bir israftır da. İddiaya girerim senin zamanında bir insan bir mavi ışıktan bahseder ama hiçbir şeye bakmaz."

Connie güldü. "Şimdi olduğum yerde görülecek fazla bir şey yok... Sen... İkinci kez mi deli oldun?"

"Jackrabbit benim görevimi kıskanıyor. Jackrabbit senin gibi bir yakalayıcı ama her şeyi dönüştürüyor! Her zaman yakalayıcıları seçerim!" Luciente güçlü büyük ellerine bakıp surat astı.

"Ben herkesin yeteneklerini kıskanırım. Ben herkes olmak, her şe-

yi hissetmek ve her şeyi yapmak isterim. Neredeysem, orada olmadığım yerler beni rahatsız eder. Sabah çok erken kalkıp da bunların hepsini yapmam gerekmediği sürece." Mahmur gerindi. "İkinci kez delirdiğimde Diana yardım etti. *Eminim* Luci Diana'dan bahsetmiştir. Uzun uzun."

"Biz birbirimizin geçmişini kıskanırız" dedi Luciente birden mahzunlaşarak. "Bir gün bu konuda uzlaşmalıyız."

"Uzlaşmadan yıldığım falan yok, tüm o tedavi... Diana kendi içine yaptığı yolculuktan henüz dönmüştü, ne söylesem bana ne kadar yardımcı olduğunu anlatamam. Yalnızca iki aya ihtiyacım vardı, öncesinden daha güçlü çıktım tedaviden."

"Karşılaştığın herkese iki kez delirdiğini söyler misin?" Özensiz, neredeyse şişirmeci havasından alındı. New York civarındaki radyoaktif gerçeği gizli bir yara gibi içine çekti. Bir tımarhaneye kapatılmış olduğunu öğrenince korkuyordu insanlar; nasıl da korkutuyordu bu onları. Bir işe girmek için iyi puan değildi. Deliliğin bulaşıcı olmasından korkuyorlardı.

Jackrabbit onun gözlerinin içine derin bir merakla baktı. "Neden olmasın? Marika'yla çalıştığımı söylemek gibi bir şey, bunu senden niye saklayayım?"

"Benim zamanımda utanman gerekirdi... İnsanlar öğrendiğinde öyle çabuk kaçıyorlar ki fark ediyorsun. Tabanları yağlıyorlar. Daha sonra, benimle görüşmek zorunda kaldıklarında aniden çıldıracağımı ve duvarlara tırmanıp pencereden aşağı atlayacağımı sanıyorlar. Ya da söylediğim hiçbir şeye inanmıyorlar."

"Senin zamanının insanları kafamı karıştırıyor, ne kendi iç dünyalarını ne de dış dünyayı doğru düzgün biliyor görünüyorlar, çiftler dışında. Dengesiz çift atomlular gibi, hiddetli ve aç gözlü, başlangıçtaki anne-çocuk bağını korumaya çalışıyor onlar da. Trajik, kör gibi davranıyorlar!"

Luciente "Connie'yi epey zamandan beri tanıyorum ve ona kör diyemem. Connie'nin başkalarına yanıt verme konusunda yüksek bir kapasitesi var. Daha gelişmiş bir toplumumuz olduğu için mağrur görünmemeliyiz, en nihayetinde biz onlardan geldik!" dedi hemen.

"Daha gelişmiş!" Connie atıldı. "Ben de her şeyin geriye gitmiş olduğunu söyleyecektim!"

"Bizim teknolojimiz sizinkinden düz bir çizgiyle gelişmedi," dedi Luciente ciddi bir tavırla, aydınlık, kapkara gözleriyle, neşeli, sözcüklerine zarif bir ses tonu veren bir canlılıkla bakarak. "Sınırlı kaynakla-

rımız var. Müşterek planlıyoruz. Hiçbir şeyi israf etmeyi göze alamayız. Diyebilirsin ki bizim -siz din mi diyorsunuz- düşüncelerimiz kendimizi suyla, havayla, kuşlarla, balıklarla, ağaçlarla arkadaş görmemizi sağlıyor."

"İlkel denilen toplumlardan çok şey öğrendik. Teknik açıdan ilkel. Ama toplumsal olarak karmaşık." Jackrabbit kaşlarını çatarak yürüdü. "Biz çelişkilerin üstesinden gelmeye çalışan, işbirliğini arttıran, bir topluluk ruhu geliştiren, hastalanan, yaşlanan, deliren, ölen... topluluklardan bir şeyler öğrenmeye çalıştık."

"İyi de hâlâ deliriyorsunuz. Hâlâ hastalanıyorsunuz. Hâlâ yaşlanıyorsunuz. Ölüyorsunuz. Yüz elli yıl içinde bir şekilde bu sorunların bazılarının çözümleneceğini sanıyordum!"

"Ama Connie, bazı sorunları insan olmayı bırakırsan, metal, plastik, robot bilgisayar olursan *çözebilirsin* ancak. Ölmek bir *sorun* mudur?" Luciente orada akıp giden nehre son kez bakarak ayağa kalktı. "Gel. Bee sana çocuk evini göstermemi tavsiye etmişti."

"Buna karşı çıkamam! Çocuklar için bir ev ha?" Ayakları ağırlaştı. Birden geriye, ilaçlı gerçek vücuduna ve gerçek zamana kayıyordu. Karnında ve kalçalarında bir üzüntü dalgası hissetti. Hiçbir zaman bir çocuğu kendi bedenine yakın tutamamak, sevilememekten de kötüydü. Kendi çocuğu, Kendi teni. Tüm bedeninde bir gevşeme hissetti, öyle ki Luciente ile bağından çözülüp tımarhaneye dönmeye başladı. Bir an için kapalı tecrit odasının sıcak, boğucu havasını teneffüs etti, ekşi pis kokusunu, kafeslenmiş, korku içindeki vücutların kokusunu kokladı. Aşağıya doğru çekilen bir yüzücü gibi mücadele etti. Luciente'ye sessiz bir ricada bulundu: Yardım et! Uzun, tiksindirici bir an boyunca kaydı, hiçbir yerde değildi, kaybolmuştu, korkmuştu.

7

Jackrabbit üzerine eğilmiş, onu ayaklarının üstüne basması için kaldırmaya çalışıyordu. İnce yüzü ciddi kaygılarla kırışmıştı. Onu bedenine yakın tutuyordu, uzun kemikli koluyla sıkıca kavrarken diğer eliyle hafif hafif Connie'nin saçlarını okşuyordu. "Üzülme. Küçük Karabiber ve Tuz, bizden uzaklaşma." Yüzü Jackrabbit'in iliklenmemiş iş gömleğiyle, kızıl tüylerle kaplı yanık tenli göğsüyle aynı düzeydeydi ve sesini derisinin içinden duyuyordu. "Haksız yere kapatıldığını anlamadık, ne aptalız. Orada incitildiğini ve üzüldüğünü ve hiç kimsenin iyileşmene yardım etmek istemediğini, vücuduna zarar veren uyuşturucular verdiklerini anlamadık. Bize katıl. Eski bir acıdan kurtulup yeni bir acıya girme. Burada biraz daha kal."

Sesi Connie'nin kulağında çınlar ve onu sakinleştirmek için boynuna masaj yaparken, Jackrabbit'in organının büyüyüp, sertleştiğini his-

setti. Kıvranıp kurtulmaya çalışınca, Jackrabbit hemen onu bıraktı.

"Uyarıldım." Omuz silkti. "Daha fazla üzülme. Gerçekten seni sakinleştirmeye çalıştım."

"Seni kıskançlıktan deliye döndürmüyor mu? Niye bu biçimde davranmasına izin veriyorsun" diye sordu bir gülme krizini kontrol etmeye çalışan Luciente'ye.

"Jackrabbit gerçekten demek istediğini yapıyor, seni rahatlatmaya çalışıyordu. Ama kişi herkesle çiftleşmek ister."

"Ah, *herkesle* değil. *Her zaman* değil."

"Yalnızca çoğu insanla, çoğu zaman." Luciente bir kolunu ona, bir kolunu da Jackrabbit'e doladı. "Çocuk evine."

Bir geçiş ne zaman geçiş değildi? Ne zamandır on dokuz yaşındaki sanatçılar kollarını kendilerinden iki misli yaşlı tımarhane kaçkını kadınların beline dolar oldular? Küçük Karabiber ve Tuz: Amma da isim, dağınık saçında çoğalan bir tutam beyaz saçı kastediyor. Bu aynı zamanda Teksas'taki ailesini anımsattı ona, birbirlerine Tek Kol, Yaşlı Bunak gibi pervasız lakaplar verirlerdi. Anglolar bunu kaba bulurlardı, o da bu yargıyı kabul etmiş ve bir kibarca geri çevirme gösterisi yapmayı ummuştu.

"Siz insanlar hiç çalışmaz mısınız?" diye sordu kızgınlıkla. Toprağa oturtulmuş seraların, akan suyun sesinin yanından geçiyorlardı. "Tüm o yetişkinler işi gücü bırakmış, on iki yaşında birinin gidişini seyretmeye geliyorlar. Hepinizin gerçeğe karşı uyuşuk bir tavrınız var."

"Yüksek üretim yapıyoruz!" Luciente'nin gözleri infialle parıldadı. "Mattapoisett Ağzı deri pisisi proteini, ringa balığı, marinalar, kaplumbağalar, kazlar, ördekler, kendi mavi peynirimizi ihraç eder. Kaz tüyünden ceketler, boyunluklar, yastıklar üretiyoruz. Tüm bu bölgenin sebze yetiştirme merkeziyiz, balkabağı, salatalık, fasulye ve mısır yetiştiriyoruz. Jizerler, dalış aletleri ve Burunda Orleans'ın bu tarafında en iyi ağları yapıyoruz. Bunlardan başka güzel şiirler, sanat çalışmaları, yontular, törenler, kaplumbağa çorbası ve yahni pişirmenin yeni bir usulünü ihraç ediyoruz!"

"Niye kimse acele etmiyor? Niye çocuklar her zaman ayak altında? Nasıl konuşmaya bu kadar çok zaman harcayabiliyorsunuz?"

Jackrabbit kollarını yel değirmeni tarzında salladı. "Yiyecek yetiştirmek ve yararlı aletler yapmak kaç saat tutar? Bunun yanı sıra çocuk üretim evine özen gösteriyoruz, yemek evinde yemek pişiriyoruz, hayvanlara bakıyoruz, günlük temel işleri yapıyoruz, temizlik, siyaset ve

toplantı gibi. Geriye konuşacak, çalışacak, oynayacak, sevişecek ve nehirde hoşça vakit geçirecek çok zaman kalıyor."

"Baharda, ekim zamanı geldiğinde, hasatta, fırtına çıktığında, bazı krizler başgösterdiğinde de çalışıyoruz Connie, yere yığılana kadar çalışıyoruz... Yaşlı insanlar sürekli nasıl çalıştıklarının öykülerini anlatırlar; şeyleri dönüştürme ve değiştirmenin mücadelesinin ne kadar uzun sürdüğünü. Sonra ying-ve-yanın ta en başında nasıl bir çorba olduğunu." Luciente uzağa doğru elini uzattı. "Şimdi, o programlı zamanlardaki gibi kendimizi zorlamamız gerekmiyor... İnsanlara ne yapması gerektiğini söyleme, para sayma, insanlara yapmak istemedikleri işleri yaptırma ya da yapmak istedikleri işi engelleme gibi şeylerle ilgili işleri bırakınca çalışacak çok insanımız oldu. Çocuklar çalışır, yaşlılar çalışır, kadın ve erkekler çalışır. Toprağa zarar vermeden, minerallerini ve verimini koruyarak herkesi beslemek için çok uğraştık. Çoğu yarım gün çalışır, kimse eski çiftçiler gibi şafaktan gün batımına kadar elleri parçalanırcasına çalışmaz... Örneğin ben martta on altı saat çalışabilirim, ama aralıkta dört..."

"Jizerler, boyunluklar yaptığınızı söyledin, fabrikalar nerede?"

"Biraz önce yastık ve boyunluk fabrikasını geçtik."

"Görebilir miyim?" Eddie'yle tanıştığı sırada, bir sürü İspanyolca konuşan kadının çocuk elbiseleri diktiği bir fabrikada çalışıyordu.

Jackrabbit bir kapıya yöneldi ve kapı açıldı. Opak, şeftali rengi kübün içinde hiç kimseyi göremedi. Köyde duyduğu gürültünün çoğunu makineler yapıyordu. "Bunun hepsi otomatik mi?" diye bağırdı.

"Elbette," diye Jackrabbit geri bağırdı. "Kim yastık doldurmak ister? Bir keresinde Bolivar'ın kafasına vurarak birini yırtmıştım. O ne pislik! İnsanın burnuna giriyor. Kaz tüyünden yapılmış ceketler çok sıcak tutuyorlar, ama kim her bölümü doldurmak ister?"

"Önce doldurulup sonra dikiliyorlar," dedi. "Yani fabrikada hiç kimse çalışmıyor mu? Bir gözetmen bile?"

"Mekanik" dedi Luciente. "Analizör geribesleyimle ve sürekli açık monitörlerle gözetir. Çocuk üretim evindeki gibi işlemlerde çoğu şey otomatiktir, ama insan varlığına gereksinimimiz var, çünkü çok ciddi hatalar oluyor."

"Bu güneş enerjisiyle mi çalışıyor?"

"Hayır, çöplerin gübreleştirilmesinden elde edilen metan gazıyla."

"Tamam, tüm bir fabrikayı otomatikleştirebiliyormuşsunuz," dedi tekrar gün ışığına çıkarlarken. "Öyleyse neden karnıbaharların etrafında turtulları toplamak için eşelenen insanlar var? Niçin herkes yayan ya

da bisikletle dolaşıyor?"

"Güneşten çok enerji sağlıyoruz, bir o kadar da rüzgârdan, bir o kadar gübreden, bir o kadar çok dalgalardan, nehirden, alkolden, odundan, odun gazından." Luciente birbir parmaklarıyla saydı. "Bu belirli bir miktarda. İmalat ve madencilik makinelerle daha iyi yapılıyor. Kim toprağın derinliklerine inmek ve kaya tozlarını teneffüs ederek tünellerde sürünmek ve güneşi hiç görmemek ister? Kim bir fabrikada oturup dört ya da beş boyunluk kalıbını dikmek ister?"

"Aslında on tane," dedi Jackrabbit. "Saydım."

"Senin kadar çok yatağa girseydim ben de bilirdim," dedi Luciente, zorlama bir gülüşle. Yılankavi kıvrımlarıyla yumurta yığınına benzeyen, ama uzun yuvarlak kısmı atılmış, yüksek kemerli, direkli bir grup özgür-biçimli eve doğru yürüdüler. Bu yap-otur, koyu turuncuydu. Güney yanında karanfil kokusu salan kadife çiçekleriyle dolu bir üzüm bağı uzanıyordu. Her çıkıntıdan, her pencere önünden, her payandadan kuş yemlikleri sarkıyordu. Damlar kuş yuvalarıyla donatılmıştı ve bir güvercin kümesi inşa edilmiş, sanki güvercinlerin uçuşup ötebilecekleri bir alan yaratılmıştı.

Bina yığınlarının sağında küçük bahçeler vardı, sebzelerle içiçe girmiş çiçekler, gül fidanlarıyla büyüyen domatesler ve soğanlar, hercai menekşelerle fasulye sebzeleri. Bazıları açık alanlara ekilmişlerdi, bazıları ise örümcek ağı gibi pırıl pırıl çitlerin ardına. Rüzgâr arttıkça körfezin üzerinde gri bulutlar çoğalıyordu.

"Yağmur yağacak gibi," dedi Jackrabbit. "Hava dönüyor."

"Yağarsa umarım Innocente'nin barınağını tamamlaması için yeterli zamanı olur." Luciente bulutlara baktı. "Umarım Bee ve Otter fırtınadan önce dönerler. Lux de tabii," diye ekledi suçlu suçlu.

"Ben isim alırken her allahın belası gün yağmıştı," dedi Jackrabbit. "Geri döndüğümde adım Boğulmuş Fare olmalıydı."

Örümcek ağlı bahçelerden birinde, beyaz saçlı, çopur yüzlü, kolları tuzdan ve rüzgârdan aşınmış bir tahta parçası gibi yaşlı bir adam bir sepete bezelyeleri toplayıp ötekine de ayrık otlarını ayıklıyordu. Her bir yanında dokuz ve on yaşlarında iki çocuk vardı.

"Niye okulda değil bu çocuklar?" diye sordu. "Okullar şimdiden yaz tatiline mi girdi?"

"İşte *okul,*" dedi Luciente, Connie'yi onlara yaklaştırarak.

"Bu kuzu kulağı, değil mi" diye bir çocuk soruyordu.

"Yenilebilir mi?"

"Elbette."

"Bezelye çiçeklerinin şekline bak. Baklagillerin çoğunun beş taç yapraklı düzensiz çiçekleri vardır; bak daha aşağıda iki tanesi bir omurgada birleşmiş durumdalar, balıkçı teknelerinin omurgası gibi. Yandaki iki tanesi açık kanatlar gibi. Sonra üstte bir tane var. Birçok baklagilin böyle yaprakları vardır."

"Çapraz. Bileşik. Bu kıvrık şeyler mi tutuyor onları?"

"İnce filizler. Bazılarının dikenleri vardır. Ayıklamayı yaptıktan sonra, birkaç santim uzunluğunda dikenleri olan tipik bir baklagil gibi gelişmiş bir ağaç arayacağız." Parmakları ebatı gösterdi.

Yürümeye devam ederlerken, "Ama burada sınıfta kitapla öğrenecekleri kadar şey öğrenemezler!" dedi.

"Okuyabilirler. Biz hepimiz dört beş yaşlarında okumaya başlarız" dedi Jackrabbit. "Ama kim kafasının içinde bilgi dolu kutularla büyümek ister? Biz hiçbir zaman okulu bırakıp işe gitmiyoruz. Biz her zaman işte çalışıyoruz ve her zaman öğreniyoruz. Kişinin düşündüklerini, bildiklerini devamlı deneyip görmesi gerektiğini düşünüyoruz. İnsanların ihtiyaçlarına göre. İşlerin *nasıl* yapıldığına çok özen gösteriyoruz."

"Her yedi yılda bir tatile çıkarsın," dedi Luciente. "Bir yıl boyunca üretimden izinli olur, yalnızca aile işlerinden sorumlu tutulursun. Bazıları tarlada etüt yapmaya gider. Bazısı dil öğrenir ya da seyahat eder. İnzivaya çekilir. Özel araştırmalar yapmaya koyulur. Veya resim yapar. Ya da kitap yazar."

Connie başını etrafa uzatıyordu. "Burada birçok yaşlı insan görüyorum. Bu bina da yaşlılar evi gibi bir yer mi?"

Dışarıda çimenlik üstünde, burada ilk kez gördüğü, yüzünde meydan okur bir kartal ifadesi olan örgülü saçlı yaşlı bir kadının etrafına oturmuş küçük çocuklar. Yaşlı olmasına rağmen hâlâ ağzında dişler vardı -çok sarı ve takma diş olamayacak kadar düzensizdiler- ve yüksek, titreyen bir sesle öykü anlatıyordu. "Sonra Yeşil Ateş, Kutu Kaplumbağa'ya geldi ve onu görünce, Kutu Kaplumbağa tıslayarak kendini kutusunun içine kapadı." Çok yaşlı, kahverengi pençe elleri kaplumbağanın kapanışı oldu. "Yeşil Ateş sessizce oturdu, ayaklarını altına alarak, bekledi. Bekledi. Bekledi. Sonunda Kutu Kaplumbağa yavaşça kabuğundan çıkıp bakındı."

"Küçükken en sevdiğim öyküydü," dedi Jackrabbit. On iki yaşıma geldiğimde Yeşil Ateş ismini alacağımı düşlerdim."

"Kutu Kaplumbağa'nın küçük deri kafası kabuğundan çıktı ve küçük kırmızı gözleriyle Yeşil Ateş'e baktı. 'Ne istiyorsun sen Uzun-

Bacaklı?' diye sordu Kutu Kaplumbağa.

'Senin saklandığın gibi saklanmayı öğrenmek istiyorum,' dedi Yeşil Ateş.

'Nasıl olduğunu bilirsen saklanmak kolaydır,' dedi Kutu Kaplumbağa. 'Ama önce bana o hızlı koşan, uzun bacaklarını vermen gerek, benim gibi saklanmayı ancak ondan sonra öğrenebilirsin'."

"Sappho çok uzun zaman önce bu öyküyü kendi yaratmıştı." Jackrabbit yaşlı kadını hayranlıkla izliyordu. "Şimdi birçok insan bu öyküyü anlatıyor, ama hiçbiri ondan daha iyi değildir. Buzkıran'da gösteri arşivi için onun en son öyküsünü banda aldım. Sappho'nun öykülerinin çok büyük gücü ve parıltısı var."

Luciente parmaklarını çıtlattı. "Senin sorunu yanıtlamadık." Kemerli bir geçitten, rafları kitaplarla, girintileri ekran setleri, göstericiler ve kameralar ve ses aletleri ve sanat donanımıyla dolu bir odaya geçtiler. Odada bir düzine çocuk vardı. Yaşlı bir adam -belki de kadın- geçkince bir yaşın çevikliğinde gevrek sırım gibi bir vücutla, bir tuşa dokunmakla sayfalar püskürten bir televizyon setinin nasıl çalıştırılacağını gösteriyordu. Jackrabbit bir oyuncak projesi üzerine çalışan bir grup çocuğun ne yaptığına bakmak üzere yavaş yavaş yürüdü. Luciente onun yanında kaldı, "Çocuklarla yaşlıların hısım olduğuna inanıyoruz. Yaşamın her iki ucunda daha fazla zaman var. Bu yaşama ve ölüme yakınlık, büyük sorunlara ve temel konulara ortak ilgi oluşturuyor. Yaşlı insanların kendi büyüme sorunlarından artık uzak olduklarını, daha sabırlı olduklarını ve çocukların ne istediğine kulak verebilecek sakinlikte olduklarını düşünüyoruz. Gençlere eğitim veren herkes yaşlı değil; hepimiz eğitim veriyoruz. Çocuklar bizimle çalışıyor. Öğrendiklerimizi ve bilmediklerimizi paylaşmaya çalışıyoruz... Yetişkin dünyası ayrı bir dünya olmadığından büyümenin daha az esrarengiz olabileceğini düşünüyorum. Anatomiyi öğrenmek için klinikten daha iyi bir yer olabilir mi? Botanik bir mısır tarlasından daha iyi nerede öğrenilebilir? Mekanik, bir tamirhaneden başka daha iyi nerede öğrenilir?"

"Kızıl Yıldız, ayak altında bir çocuk güruhuyla bir uçucuyu nasıl onarabilir?"

"Bir çocuk güruhu?" Luciente saçlarını arkaya doğru salladı. "İtiraf etmeliyim şaşırıyorum... Çocuklar hakkında o kadar farklı düşünüyoruz ki bu bizim tartışmamıza neden oluyor, arkadaşım... Biz çocuklardan çok şey isteriz, ama... kibarca. Senin söylediklerinden anladığım kadarıyla senin kızınla olan birebir bağın gibi değil bu. Daha çok

yerimiz, bizi sevecek daha çok insanımız var bizim. Annelerimize çok yakın büyürüz, ama tüm diğer üyelere yakın yüzeriz ya da en azından bazılarına!" Luciente sırıttı. "Oyun arkadaşlarımız ve yastık arkadaşlarımız olur çocuk evinde... Benim için yalnızca birini sevmek ve yalnızca biri tarafından sevilmek nasıl bir duygudur, içbilmek güç."

Odalar arasında dolaşırken bazılarının alçak tavanlı olduğunu, bazılarınınsa seraya, sundurma ya da balık gözü pencerelere açılan odalar olduğunu gördü. Bazı odalar köşelere, gediklere ve küçük merdivenlere yöneliyordu. Diğerleri çiçeklerle, zarif aletlerle, güneş ve su saatleriyle, yıldız haritaları ve teleskoplarla dolu avlulara açılıyorlardı. Bir çeşme lık lık ediyordu. İçinde üç çıplak çocuk kıvırcık saçlı bebekleriyle oynuyordu. Asmalarda kuşlar sıçrıyordu, 7-8 yaşlarında çocukların savurduğu minyatür çekiçler, planyalar ve testerelerle bir konstrüksiyon projesinin sürüp gittiği anlaşılıyordu, uğuldayan makinelerle dolu avluya akan küçük bir suyun içinde sazan balığı duruyordu.

Serin ve temiz havalı bir odada çıplak bir kız, Bach'ın soloflüt için bir sonatı dediği müziği dinliyordu. Ne ... garipti burası! Duvarları eski şişelerden oluşma mozaik bir oda. Zemininde kaba hasırlar olan, katı beyaz bloklarla döşenmiş oda. Dışarıyla içeriyi birbirinden ayıran tek şeyin o örümcek ağı şeklinde çitlere benzeyen ince bir şerit bürümcük olduğu bir oda. Her yerde, oyunlarını ve işlerini, yetişkinlerle, yaşlı ve daha genç çocuklarla, köpeklerle, tavşanlarla, Luciente'nin ona açıkladığı kadarıyla güçlü mikroskoplarla, spektroskoplarla, moleküler tarayıcılarla, gen okuyucularla, bilgisayar terminalleriyle, ışık kalemlerle, hafif seslerle, hafif oyuncak kameralar ve vericilerle yapan çocuklar vardı. Öyle gerçek görüntüler yaratıyorlardı ki elini arasından geçirene kadar odanın ortasındaki filin üç boyutlu bir görüntü olduğuna inanamadı. Koca dişli başını çevirip hortumunu kaldıracak korkusuyla kalbinin çarpmasını engelleyemeden filin ortasından yürüdü.

"Sen karnımızda taşımadığımız için çocuklarımızı sevemeyiz diye düşünüyorsun," dedi Luciente yumuşak kısık bir sesle, büyük nasırlı elleriyle Connie'nin dirseğini avuçlayarak. "Ama seviyoruz, tüm kalbimizle."

Çocuk odası: Zemin katta yuvarlak yüksek bir oda, yuvarlak pencereli ve tavanda ışık süzülen küçük bir kubbesi olan bir oda; burada bebekler aguşluyor, ağlıyor, salyaları akıyor, cıvıldıyorlardı. Genç biri yanları baldırlarına kadar açık, uzun dökümlü yeşil bir elbise giymiş,

çıplak ayaklı, telli bir çalgı çalıyor ve tatlı, alto bir sesle şarkı söyleyip pedallı bir panoyla bir çift beşik sallıyordu. Çocuklardan biri bir bebekle oynuyordu, bebeği gıdıklıyor, mimikler yapıyordu. Bebekler yanları çıtalı, yolluklann üstünde ileri geri giden alçak beşiklerde yatıyorlardı. Connie beş bebek saydı, ciğerlerini dışarı çıkarırcasına ağlayan bir bebek dahil, sallanan üç boş beşik vardı.

Barbarossa nefes nefese içeri daldı. "Seni duyuyorum, seni duyuyorum. Neredeyse bileğimdeki biliciyi havaya uçuracaksın, seni gidi yaramaz! Amma ciğerlerin var." Ağlayan bebeği kucakladı. "Kıllı küçük canavar seni, on mil ötedeki tarladan duyulur sesin!" Pencerelerin yanında yumuşak minderli bir kanepeye bebekle beraber oturdu ve düğmelerini çözdü. O zaman Connie kendini kötü hissetti.

Göğüsleri vardı. İri değillerdi. Zaman zaman sütle dolan tahta göğüslü bir kadınınkiler gibi küçük göğüsler. Sonra, kızıl sakallı, güneş yanığı yüzlü, ciddi yüzlü, uzun burunlu, ince dudaklı, kırk beş yaşlarında yaşlı bir adam, başladı süt vermeye. Bebek feryat figânı bir yana bırakıp açgözlülükle emmeye başladı. Barbarossa'nın entelektüel okul müdürü havası olan yüzüne dingin bir huzur yayıldı. Odadan, her şeyden soyutlandı ve daldı. Hatırlayınca Connie'nin de göğüsleri ağrıdı. Emzirmeyi severdi o da; o ta derinlerdeki, rahminden bedenine yayılıp koyu uçlu göğüslerine gelen sıcak süt bağını severdi Ağır göğüsleri Angelina'nın çiçek yüzüne, kollarında tuttuğu tatlı ayçiçeği yüzüne açılırdı. Sevişmekten daha yumuşak ve sakin ama onun kadar muhteşem ve doyurucu o duygusal bağın akıntıları üzerinde sürüklenirdi. Eddie kesinlikle kesmesinde ısrar edene kadar Angelina'yı emzirmişti; sekiz ay boyunca. Angie şişman, sağlıklı bir bebekti. Ancak Eddie emzirmesini engelleyince Angelina o fotoğraflardaki zayıf çocuk gibi olmuş, yemek yerken mızmızlanmaya başlamıştı.

Kızdı. Bir erkek bu hazzı paylaşmaya nasıl cesaret ederdi? Bu kadınlar kazandıklarını sanıyorlar ama kadınların son sığınağını da erkeklere bırakmışlar. Burada kadın olmanın özelliği neydi? Her şeyden vazgeçmişler, o kanla ve sütle mühürlenen çok eskilerden gelen gücün kalıntılarını erkeklerin çalmasına izin vermişler.

"Sanırım bütün bunları hormonlar sayesinde yapıyorsunuz," dedi hırçın bir tavırla.

"Üç anneden en azından ikisi emzirmeyi üstlenir. Bizim yaptığımız şekliyle, tek başına kimsenin sütü yetmez, ama iki ya da üç kişi emzirme işini paylaşır.

"Niye dert ediyorsunuz? Bir formül bulamadığınızı söyleme ba-

na?"

"Ama bunun içli dışlılığı var! Biz sevmenin ve duyumsal hazların kucaklama, emme ve okşamadan kaynaklandığını düşünüyoruz."

"Boş beşiklerdeki bebekler nerede? Hastalar mı?"

"Dışarıda anneleriyle ya da herhangi biriyle birlikteler! Çalışırken sık sık bebekleri sırtımıza alırız. Temiz hava alırlar. Emzirme bitince isteyen herkes kucaklar götürür."

"Farz et ki sen Barbarossa'nın bebeğini aldın ve o istedi. Üzülmezmi?"

"Bilici ne işe yarıyor? Sorarsın."

Odaya baktı, mavi, limon rengi ve çimen yeşili. Daire pencerelerde gün ışığı eriyordu ve dilsiz, kımıltısız bir ışık kubbeden yansıyordu. Şimdi pencereler meltem alıyordu. Yeşil giysiler içindeki kişi bir kundağı değiştiriyor ve beşiği siliyordu. Çiş bezi ve el bezi atıldı.

"Eh, en azından çiş bezlerini yıkayacak kadar ekoloji delisi değilsiniz bari."

"Mısır kabuğu ve koçanından yapılıyorlar ve gübre oluyorlar. Çok yumuşak. Dokunsana." Çiş bezleri, üstüne birçok zil iliştirilmiş dans eden yılan şeklindeki bir ayaklıktan büyük bir rulo halinde sarkıyordu. Beşiklerin üstünde devingenler dönüyor ve cıvıldıyordu. Pembe ve mavi yok, zıplayan Disney hayvanları yok, insan giysileriyle süslenmiş çirkin domuz çizimleri yok. Çocuk odası havadar, teskin edici, hışırtılarla, küçük zillerle, rüzgâr çanlarıyla ve telli çalgının sesiyle dolu, sallanan beşiklerle. Penceredeki koltukta, Barbarossa bebeğini göğsüne bastırıp okşuyordu, davranışlarındaki büyük ciddiyet eriyip akıyordu. Doğal hiçbir hakkı olmadan bu huzurlu zevki yaşamasından neredeyse nefret edebilirdi; bebeğin emen ağzına bir papatya gibi açıldığındaysa onu neredeyse sevebilirdi.

Yeşiller içindeki kişi altını henüz değiştirdiği bebeği okşuyor ve biraz hüzünlü bir ninni söylüyordu:

Kimse bilmez
Nasıl akar
Geçip giderken

Kimse gitmez
Yükseldiği yere
Akıp gittiği yere

"Jackrabbit nerede?" diye sordu Connie, onun odaların ve avluların labirentinde bir yerlerde yok olduğunu fark ederek.

"Oynamaya gitti. Bu ev seni baştan çıkarıyor."

Kimse seçmez
Nasıl büyür
Nasıl akar.

Nasıl büyür
Nasıl ışıldar
Gülün kalbinde...

Geniş sathi merdivenden yukarı çıkarlarken bu sade ve sonsuz şarkı duyuluyordu.

"Çocuk odasındakiler ve çok küçüklerin dışında çocukların oyuncakları yok," dedi birdenbire.

"Çocuklar öğrenmeleri gereken şeylerin çoğunu yaparak öğreniyorlar. Beş yaş altının elbette koordinasyon ve beceri kazanmak için oyuncaklara ihtiyacı oluyor; bebeklerle şefkat göstermeyi öğreniyorlar.... Magdalena'yı arıyorum." Luciente rasgele bilicisiyle oynadı. "Magdalena? Ah, geliyor, Magdalena olağanüstüdür. İş değiştirmez, bu çocuk evinin sürekli başıdır. Bu onun çağırışı. Bazen bir yetenek kendini öyle güçlü ifade eder ki bir yaşamı belirler; Jackrabbit'in renk ve biçimle yaratma, Magdalena'nın çocuklarla çalışma gereksinimi gibi. Kişi yapamayacağı işi yapmamalı; bunu yüzlerce kere söylediğimizi duydun; ama aynı şekilde kişi yapması gereken şeyi yapmalı."

Uzun boyunlu, çok kısa kesilmiş, süssüz, yol yol kıvırcık saçlı, kadife siyah tenli küçük bir figür -kemiklerinin zarifliğine bakılırsa bir kadındı herhalde- onlara doğru yöneldi, hafifçe gülümsüyordu. Açık merdivenlerin bir tarafında büyümüş ölü yaprakları toplamak üzere eğilerek aşağıya indi.

"Magdalena'nın ailesi yok. Onun yerine bunu istiyor. Yetişkinler arasında ilişkisiz ve tek başına yaşar," dedi Luciente, Magdalena onlara doğru yaklaşırken.

"Kız kurusu mu demek istiyorsun?"

"Bu terimi bilmiyorum. Küçük görür gibi mi konuştun?"

"Evet, bir hakaret. Bir erkek bulamayan kadın anlamında."

"Connie, biz birbirimizi bulmuyoruz. Ve biz çiftleşmek istemeyen insanlara saygı duyuyoruz. Bu, kişinin seçtiği bir yol: Magdalena'nın

yolu."

Yüksek, neşeli cırcır böceği sesiyle Magdalena onu selamladı. "Geçmişten gelen kadın, misafirim ol." Minik ellerini uzattı. Kavrayışı sıcaktı, güneşte ısınmış abanoz gibi. "Ben Magdalena."

"Sen, burada rastladığım gerçek bir ismi olan tek kadınsın. Benim zamanımdan biri gibi demek istiyorum."

"Yüzyıllar önce Almanya'da büyücülükten dolayı yakılmış bir kadının ismi. İnsanları otlarla iyileştiren bilge bir kadın. İsimlenmem sırasında trans halindeyken onu gördüm." Magdalena gülümsedi, yüzünde bir fildişi ışıltısı. Altmışında mıydı? Daha mı fazla? Belki de yaşlı insanlar burada kendilerini yararlı hissettikleri için sürekli bir güç kazanıyorlar. Yaşlanmayı düşünmek onu her zaman korkutmuş ve kendisini kötü hissetmesine neden olmuştu. Çocukların şeker dükkânlarından aldıkları ve El Barrio'daki Azizler Günü'nde sokaklarda taktıkları cadı maskeleri kadar uğursuzdu yaşlılık.

"Oyuncaklar hakkında bilgi edinmek isterdim. Burada tüm bu aletlere sahipsiniz. Kulübelerinizle kıyaslandığında ...eğlenceli, güzel. Ama daha büyük çocuklar için pek oyuncak yok gördüğüm kadarıyla. Onlara oyuncak alamıyor musunuz? Görüyorum ki burada ne zenginler var ne de yoksullar. Benimki gibi ailelerin çocuklarına hiçbir zaman gerçek saçlı bebekler, bisikletler, kızak ve reklamları yapılan yarış arabaları almamalarının üzücü olduğunu düşünüyordum da. Eğer bir çocuk evim olsaydı onlara dünyadaki tüm oyuncakları verirdim! *Hiçbir şeyi* esirgemezdim!"

Magdalena Connie'nin yanaklarına dokundu. "Çiftçilik, aşçılık, onarım, balıkçılık, dalış, imalat ve sebze yetiştirme ve bebek bakımını oynuyorlar. Çocuklar gerçek işten uzakta tutulmazlarsa, o tür taklit şeylere gereksinimleri olmaz. Daha önceki dönemlerdeki çocuk bakımı üzerine çalıştım, bu yüzden neden bahsettiğini Luciente'den daha fazla anlayabiliyorum. Luciente, o zamanlar, çocuklara cinsiyet rollerini öğretmeye yarayan birçok oyuncak vardı. Çocuklar tüm gün ayrı binalarda tutuluyorlardı ve hatta buluğdan sonra bile tam yaşamlarına başlayamıyorlardı."

Yavaş yavaş geniş merdivenlerden aşağıya zemine indiler ve sütunlu bir yolda ilerlediler. Köşeyi döndüklerinde ileride hem çardak hem kanepe olan antik mor salkımlı, kas gibi kıvrım kıvrım örülmüş bir asma, korur gibi tahta kanepeyi kavramış, uyumak için harika bir mekân oluşturuyordu; okumak için, oturmak ve kederlenmek için, hayal kurmak, gezi ve maceralar düşlemek için, en yakın arkadaşına giz-

lerini fısıldamak için. Altı yedi yaşlarında biri kız biri erkek iki çocuk, hafif yazlık tüniklerini asmanın üzerine bir bayrak gibi asmışlar ve çok ciddi bir çaba göstererek cinsel ilişkide bulunmaya çalışıyorlardı. Kısa zamanda başarıya ulaşacak bir girişim gibi görünmüyordu ama çok uğraşıyorlardı.

Kız tepkiyle dargın bir bakış fırlattı onlara. Magdalena Connie'yi kolundan çekti, Luciente daha önce çekilmişti bile. Magdalena onu çekiştirirken "Onları durdurmayacak mısın?" diye sordu Connie.

Magdalena'nın kolu düştü ve gülmeye başladı. Her ne kadar Luciente yüzünü bir an hareketsiz tutmaya çalıştıysa da o da onunla gülmeye başladı. Connie durdu, kızgın. "Onlar bebek daha! Eğer bıçakla oynuyor olsalardı onları durdururdunuz. Neyiniz var sizin?"

Magdalena başını şaşkınlık içinde salladı. "Nasıl bıçak kullanılır öğreniyorlar.... Çoğunlukla seksi birbirlerinden öğrenirler. Eğer bir çocuğun sorunu olursa iyileştirmeye çalışır, yardım ederiz ama..."

"Birbirlerinin canını yakabilirler!"

"Nasıl? Eğer bir çocuk kabaysa, diğer çocuklar bununla ilgilenirler. Eğer bir çocuğun birisini tehdit ettiğini görürsem, bir çözüm bulmak için o çocukla anneleri ve ailesiyle birlikte çalışırım.

Luciente onu kaburgalarından dürttü. "Sen çocukken diğer çocuklarla hiç cinsel oyunlar oynamadın mı yani? Hiç mi?"

Connie kaşlarını çatarak yürüdü. Avlunun parmaklıklarına eğildi. "Ah, elbette." Gerçekte ağabeyi Luis sundurmanın altında onun pantolonunu aşağı indirip onu parmaklamıştı, annelerine söylememesini tembihlemeyi de unutmamıştı. Luis'in mıncıklayışından hoşlanmamıştı, o pantolonunu çıkarmamıştı ama bu ona bir fikir vermişti. O da arasıra ve çok daha nazik bir biçimde kendisinden bir yaş ve iki ay daha küçük olan en sevdiği kardeşi José'yle oynamaya başlamıştı.

Ona sık sık o bakardı. Luis'in böyle bir zorunluluğu yoktu ve oğlanlarla dışarı çıkardı. José'nin elinden tutup beraber oyun oynarlardı. Yüz oyundan doksan dokuzunu kâğıt bebeklerle oynarlardı. José'nin tahta ördeğiyle, eğer bırakmışsa Luis'in vagonuyla, yabani çiçeklerden yapılmış bebeklerle, okul oyunları, düşsel masalarda oturup ot çorbasından oluşan yemekler yemek, bebek azarlamalar, charrolar, dedektif oyunları, kovboyculuk. Ama bir o kadar sık da blokların orada tavuk kümesinin arkasındaki eski arabanın içine tırmanırlar ve birbirlerinin en hoşlarına giden yerlerine dokunurlardı. Kimseye bir şey söylememek için birbirlerini uyarmaya gerek duymuyorlardı. Her ikisi de bir şey gerçekten iyi ise herhalde yasaklanmıştır diye düşünüyorlardı. Bu

Chicago'ya gittikleri zaman sona eren sessiz, zevkli bir oyundu. Ama Connie'nin teninin bir tek santimi bile bunun zararlı olduğuna inanmıyordu.

"Tamam," dedi yavaşça. "Belki canları yanmaz. Ama biliyorum eğer ben kızımı bu şekilde oynarken görürsem, onu durdurmam gerekir. Eğer yapmazsam kendimi suçlu hissederim. Kendimi kötü bir anne, kokuşmuş bir anne gibi hissederim."

"Ne ilginç," dedi Magdalena kibarca, başını dikleştirerek. "Bizim kötülük anlayışımız iktidar ve hırs üzerinde odaklaşır; diğer insanlardan yiyeceklerini, özgürlüklerini, sağlıklarını, topraklarını, geleneklerini, gururlarını almak üzerinde. Biz acı vermediği ya da istenmeden yapılmadığı sürece çiftleşmeyi kötü bulmuyoruz." Kapalı bir kapının önünde duraladı. "Gel. Bir ders izle."

İçeride, kızıl-kahve tenli küçük bir çocuk, sanki altın saçtan bir ağmış gibi başına giydiği metal bir şapkayla tahta sandalyeye kıvrılarak oturmuştu. Gözleri kapalıydı ve uykudaymış gibi hafif hafif soluyordu. Magdalena küçücük eliyle onu sessiz olması için uyardı. Çocuk gözlerini açtı ve üzerinde bir uçtan bir uca düz akan dalga çizgilerinin olduğu ekrana doğru döndü.

"Güzel, Kırlangıç! Şimdi rehbersiz." Duvarın yanında yaşlı bir adam bir kemik torbası gibi oturuyordu, başından yalnızca beyaz saç tutamları sarkıyordu.

"Ne öğreniyor?"

"Nabız ve kan basıncı," dedi oğlan. "Siz köyünüzde nasıl başlarsınız?"

"Neye başlamak?"

"İçbilmeye," dedi çocuk şaşırarak. "Geldiğin yerde başka bir şey mi diyorsunuz?"

"Sizin zamanınızda kimine yoga, kimine meditasyon, kimine biyogeri-besleme deniyordu, bir kısmının adı bile yoktu" diyen Magdalena'ya döndü.

"Kontrol delisi değiliz," dedi Luciente, "Ama aşırı reaksiyonu önlemek istiyoruz; kalp krizleri, hazımsızlık, panik. Tam olarak ne hissettiğimizi bilmeye alışmak istiyoruz, böylece içimizden gelen şeyleri başkalarına atmıyoruz.

"İçbilmeyi ve dışbilmeyi öğretmek istiyoruz." Magdalena özür işareti yaptı ve kadınları kibarca tekrar dışarı hole çıkardı, ardından da kapıyı kapattı. "Diğer canlılarla beraber hissetmeyi. Eğer yetenekleri varsa -örneğin sende çok güçlü bir yetenek bu- algılayıcı olmayı. Du-

yuları keskinleştirmeyi öğretiyoruz. Bellemeyi, derinlere inmeyi, köklere ulaşmayı, istendiği zaman yavaşlamayı."

"Nedir bütün bunlar?"

"Bilinç halleri. Hissetme tipleri."

"Bir insana hissetmesini nasıl öğretebilirsiniz? Bir kitaptan çarpım tablosunu öğrenebilirsiniz. Ama sevmeyi nasıl öğretirsiniz?"

"Ama her anne her zaman öğretir ya da başarısız olurdu." Connie'nin yüzünde bir şey gören Magdalena çabucak devam etti. "Biz duyuları, imgelemi, toplumsal varlığı, kasları, sinir sistemini, sezgileri, güzellik duyusunu ve aynı zamanda bellek ile zihni de eğitiyoruz. En azından deniyoruz." Yine güldü, o gülüş hemen Luciente'yi de kavradı ve o da güldü. "İnsanlar burada, kafatasımızın içinde" -Magdalena hafifçe Connie'nin alnına vurdu- "kendini yalnız hissetmek ne kolay. Şu ön beyni bir bağlantı ağı içine oturtmak istiyoruz." Tekrar Luciente'ye dönüp ağzı kulaklarına vararak gülümsedi. "İşte Jackrabbit Dawn'la geliyor. Bu arada sizin çocuğunuz kendini koruma sanatlarında gittikçe daha başarılı oluyor. Gelecek gösteride göğsünüz kabaracak!"

Uzun bacaklı Jackrabbit kemerli yoldan sıçrayarak, yüksek kişneme sesleri çıkararak geldi. Kahverengi tenli, boynuna inen koyu bilikleri olan kız çocuğu ağzını kocaman açıp gülerek küçük dişlerini gösteriyordu. Açgözlü dişleri parlıyordu. Kollarını sıkı sıkı Jackrabbit'in boynuna dolamış gülüp duruyor, çıplak ayaklarıyla kaburgalarını tekmeliyordu. Yedi yaşlarındaydı, eflatun rengi yazlık bir tunik giyiyordu, küçük, yuvarlak, fazla bronzlaşmış, öpülesi dizinde bir yara vardı. Nasıl da gülüyordu, boğuk sesli bir çıngırak gibi nasıl da gülüyordu: Altın-kahve gözleri Connie'ninkiyle karşılaştı. Connie'nin kalbi göğsüne sıkıştı. Kalbi bir hançerle yaralanmıştı ve durdu.

"Angelina!" diye çığlık attı, sesi ağzından kan fışkırırmış gibi çıktı. Sonra yine gözetim hücresindeydi, duvarlardan birine yapışmış vaziyette, sanki biri onu oraya fırlatmış gibi. Her iki elini de çırpınan kalbinin üstüne koydu.

Angelina! Ya da kahverengi tenli, açık kahverengi gözlü yedi yaşlarında herhangi bir kız çocuğu. Üç yaşından sonra Angelina'nın nasıl görüneceğini nereden biliyordu? Scarsdale'de çıplak ayaklı olmazdı herhalde.

Birden tüm kalbiyle Mattapoisett'teki Angelina'yı onayladı, kendisi bir daha hiç göremeyecek bile olsa yüz elli yıl ileride sonsuza dek saklanan Angelina'yı. İlk kez kalbi Luciente'yi, Bee'yi, Magdalena'yı onayladı. Evet çocuğunu alabilirsiniz, çocuğuna bakabilirsiniz. Bir

sürü muzırlığınız, konuşan kedileriniz bile olsa. Orada güçlü olacak, iyi beslenecek, iyi barınacak, iyi öğrenim görecek, benden çok daha iyi, daha güçlü ve daha güzel büyüyecek. Onaylıyorum, karşılığında size hırpalanmış bedenimi ve çürümüş kalbimi veriyorum. Alın onu, bakın ona! Onun benim olduğuna inanmak istiyorum. Onu Luciente'ye, annelik yapması için veriyorum, seve seve. Benim gibi kırılmayacak. Garip olacak ama mutlu ve güçlü olacak ve korkmayacak. Yeterince şeyi olacak. Gururu olacak. Kendi esmer tenini sevecek ve güçlülüğünden, iyi iş yapığından dolayı sevilecek. Bir erkek gibi güçlü yürüyecek ve bedenini hiçbir zaman satmayacak, bebeklerine bir kadın gibi bakacak ve bir bahçe gibi sevgi içinde yaşayacak, şu içinde her renkten çocuğun olduğu çocukevi gibi. Bir ucu toprağa uzanan gökkuşağının insanları, onu size veriyorum!

8

O pazartesi Dr. Redding'in görevlilerinden, azıcık kambur, alkolik olduğunu belli eden kırmızı bir burnu olan, iri göbekli bir adam Connie'yi almaya geldi. Hemşire imzalamak için kâğıtları karıştırırken etrafındakilerin kendisine gıpta ettiğini hissedebiliyordu. Ne yapacağı önemli değildi: Koğuştan dışarı çıkıyordu. Hemşire Wright ona bir palto bulmaya çalışırken görevli, "Dert etme. Bardaktan boşanırcasına yağıyor. Onları tünelden götüreceğim," dedi.

Hemşire Wright dudaklarını büzüştürdü. "Yine de bir palto alsanız iyi olur. Hastayı başka biri geri getirmek zorunda kalabilir."

Palto öyle uzundu ki ayak bileklerine kadar sarkıyor, yenleri ellerini örtüyordu, ama şikâyet etmemenin daha iyi olduğunu biliyordu. Görevlinin ardından ağır ağır yürüdü, kalan iki düğmeyi ilikleyebilmek için kollarını kıvırdı.

Tüm eski binalar birbirlerine aletlerin, malzemelerin ve bazen de hastaların gidip taşındığı tünellerle bağlanmışlardı. Arasıra zemindeki hastalara tünellerde dolaşmak, sigara içmek, konuşmak, flört etmek ve karanlık bir köşede uyumak gibi imtiyazlar verilirdi. Görevlilerden daha üst rütbeli olan hiç kimsenin buraları kullandığı görülmemişti.

"Selam Mack, Tomo. Nassınız?" Onu götüren görevli üstü örtülü tekerlekli bir arabayı iteleyen iki adamı selamlamak üzere durdu.

"İyi, iyi," dedi kısa olan canlı bir biçimde. "Senden n'aber?"

"Selam Fats. Bugün burası tüyler ürpertici," dedi genç olanı. "Eğer böyle yağmaya devam ederse her yer iki parmak çamurla dolacak."

"Her gün yağınca nefret ediyorum," dedi Fats. "Bu hafta güzel bir şey var mı?"

"Her şey var. Papikler, melektozları, envai çeşit ot. Gerçek Nepal haşhaşı. Çekip çekeceğin en sert duman. Sen o kadar uçmuyordun di mi, yatıştırıcılara ne dersin? Hâlâ hapçı takılıyorsun di mi Fats? Az hıyar değilsin sen de?"

Aksanı olan adam onlara belli belirsiz bir küçümsemeyle şöyle bir bakıp, beyaz gömleğinin altındaki cebinden çıkardığı Japonca bir spor dergisine benzer bir şey okumaya başladı. Onlar pazarlık yaparken o kocaman paltosunun içinde bekledi. Deliler görünmezdirler. Hiçbiri onlara zarar verebileceğinden korkmuyordu. Gerçekten de eğer denemeye çalışsaydı yalnızca kendini incitirdi. Personel kolay öç alırdı.

"Masa örtüsünün altında ne var?" Fats arabanın üstündeki bohçayı dürttü.

"Kronik servisten bunağın teki." Mack örtüyü geriye itti. Yaşlı bir kadının zayıf ve çökük yüzü. Koyu, donuk, ölü gözleri öfkeyle yukarı doğru bakıyordu. Mack örtüyü geri kapattı ama ölünün çengel burnuna takıldı. Düzeltmek zorunda kaldı. "Dün gece göçtü. Aşağıya et bölümüne götürmeliyim."

"Bu doktorların da mortu çeken her deliyi neden kesmek istediklerini bir türlü anlamam. Birini gören hepsini görmüş kadar olur zaten."

"Ölüm kâğıdına bir şey yazmak zorundalar."

"Kalbi durdu." Fats, Mack'in kolunu çimdikledi. "İşte bilet, görüşürüz." Mack arabayı itmeye başladı ve araba tek kişinin idare edebileceği kadar hafif olmasına karşın Tomo da el atmak için koşturdu.

Son kez çağrıldığında hayatının en su katılmadık tedavisini olmuştu, bu yetmezmiş gibi bir de eski bir yanığını iyileştirmişler ve sonra hırpalanmış dişlerini düzeltmesi için bir dişçiye yollamışlardı. İçeriye sokulduğunda her zamanki gibi sandalyelerde otururak sıraya girmiş

hastalara baktı: Zarif Batılı yerli, Krem Kaptan; ufak tefek siyah kadın, Bayan Green; Orville; beyaz kırk iki yaşlarında ve belki de buradakilerin gerçek deliliğe en yakın olanı Alvin; zayıf, neşeli, ona göz kırpan bir Porto Rikolu kadın, Bayan Ortiz ve yanında ona bir yer ayıran Skip.

"Bugün ne oluyor?" diye ona sordu.

"Bir sürü test. Rorschach, bir insan çiz, cümle tamamla, WAIS, Wechsler, Bellek Ölçüsü, MMPI."

Omuzlarını tuttu. "Bize ne yapıyorlar? Acı verir mi?"

"Yalnızca güldüğünde... İnanmıyorum! On bir yaşımdan beri test edilirim. Bu karılar senle hiç oynamadılar mı?"

Başını hayır anlamında salladı. "Ne olacak?"

"Ah, bir uçağı mı uçurmak ya da bir bebekle mi oynamak istersin gibi sorular soracaklar. Basmakalıp takıl. Ama tuhaf görünmemek için neden bale yerine bir futbol maçını izlemeyi yeğlermiş gibi davranayım ki? Hayatımda ilk cinsel ilişkide bulunduğum insan Wymont'ta bir görevliydi. Wymont özel bir üşütük çiftliğiydi, on üç yaşında göndermişlerdi beni oraya."

"O kadar küçük haa. Niye bunu yaptılar?"

"Ailem sapıtuğımı düşünüp düzelmem için yolladı beni oraya. Canım hasat zamanı biçerdöverin bozulur da fabrikasına geri gönderirsin ya. Onun gibi bir şey işte, oğlunu niye göndermeyesin?"

"Tüm bu olup bitenlerin ne olduğunu anlayabildin mi peki?"

"Bir araştırma projesi, biz de kobaylarız. Ama ben istim üstündeyim. Yakında oyunlarını bozacağım. Fats benimle fazla ilgileniyor."

"Şu Dr. Redding, sevmiyorum onu. Bize öyle tepeden bakıyor ki! Diğerlerinin korktuğu gibi bizden, deliliğimizin ona bulaşacağından da korkmuyor. Bir gün kendisinin de keçileri kaçırabileceği hiç aklına gelmiyor."

"Morgan öyle değil ama. Ona gözlerini dikip uzun zaman bakarsan rahatsız oluyor. Onunla gözlerinin içine bakma yarışması yapabilirsin, hemen katılıyor ve kazanmak istiyor! Ama Redding, evet, o çok serinkanlı. Bize içimizden geçip öteki taraftaki bir şeyi görmek istermiş gibi bakıyor."

Yanına bir kadın bırakıldı, saçları iri vahşi afro tarzında yapılmış zayıf, uzun, siyah bir kadın.

"Elemeleri son kazananlar biziz galiba," dedi Connie ona: "Seni röntgende görmüştüm ama hiç tanışmadık. Ben Connie Ramos."

"Mavi Popolu Alice tatlım. Sen Porto Rikolu musun?"

"Hayır, Chicanayım. Teksas'ta doğdum."

"Yalan söyleme. Hiç öyle gözükmüyorsun. Ben Biloxi'de, Mississipi'de fırlamışım. Hiç gittin mi oraya?"

Başını salladı. "Yedi yaşımdan beri Chicago'da büyüdüm."

"Biliyor musun kızım? Chicago'nun Güney Yakası'nda Kit-Kat Kulüp'te tam beş yıl garson olarak çalıştım. Oradan ayrılıp beraber karşıdan karşıya geçmenin bile aptallık olduğu bir adamla Harlem'e geldim."

"Ben korktuğum bir adamdan kurtulmak için geldim NewYork'a ."

"Benimkinden daha iyi bir nedenin var şekerim, gerçi ben tüm yaşamım boyunca hiçbir erkekten korkmadım. Topunu donumda sallarım. Ondan niye korkmuştun?"

"Beni ..... zorladı. Ödeme çeklerimi elimden aldı ve bana az az vereceğini söyledi. Daireme girebilmek için görevliye rüşvet verdi, belki de bıçak çekmiştir kimbilir? İşten eve döndüğümde -o zamanlar bir ofiste çalışıyordum, iyi bir işim vardı bir emlak komisyoncusunun yanında sekreter olarak- odamdaydı."

"İstemediğim hiçbir erkek bana elini süremedi, çünkü yanımda bıçak taşıyorum ve nasıl kullanılacağını da biliyorum. Senin parmaklarının sayabileceğinden çok daha fazla, bana kötü davranan erkeği oydum ben. Eğer bokun tekiyle beraber olursan sen de bok olursun kızım. Adam bana iyiyse ben de ona iyi olurum. Mavi Popolu Alice dedin miydi herkes anlatır bunu sana."

"Niye kendinden Mavi Popolu Alice diye bahsediyorsun?" diye sordu Skip uzun kirpiklerinin altından gülümseyerek.

"Uzun çiroz beyaz çocuk, bunu bilmek istemez miydin?" Boynunu geriye attı ve kırmızı giysisinin içindeki serbest göğüslerini sallayarak güldü. Elbette kendi giysileri içindeydi. Bazı görevliler sayesinde öndeki birkaç dikiş yanlış renkte iplikle dikilmişti ama o giysi çevredeki bütün diğerlerinden daha kısa ve daha iyiydi. "Çünkü öyle siyahım ki, maviyim belki de. Anlamana imkân yok."

"Skip bu," dedi Connie. "Bizi kullanacakları bu proje hakkında bir bilgin var mı?"

"Kâğıt israfı. Hepsi bu. Her zaman yaptıkları bu. Senin grup terapilerinde oturduğun zaman boyunca, doktorların tüm bunları nasıl yazacaklarını düşündüklerini biliyorsun. Bir sonraki mesleki oturumda nasıl anlatacaklarını düşünürler. Bok herifler!"

Alice'in adı okundu, hemşirenin ardından geniş, yüksek poposunu bekleme odası boyunca sallayarak yürüdü. Bir görevli Sybil'i ofisten

dışarı çıkarınca Connie doğruldu. Sybil onu hemen gördü ve gözleriyle birbirlerine karşılıklı umut mesajı verdiler. Fats Sybil'i sıranın en uzağındaki bir sandalyeye oturttu. Fats arkasını döner dönmez Sybil yerinden sıçrayıp sessizce Alice'in boşalttığı sandalyeye oturdu.

"Sybil, seni görmek ne güzel! Sana şok verdiklerini duydum."

Sybil zarif, kemikli elini alnına götürdü. "Korkunç baş ağrılarım var. Sözcükleri, nesnelerin isimlerini hatırlamakta güçlük çekiyorum. Dün bir kapının etrafındaki tahtaya ne dendiğini hatırlayamadım! Öfkeden neredeyse ağlıyordum.... Hangi koğuştasın?"

"G-2. Pek kötü değil. Sen hâlâ L-6'da mısın?"

"Hayır, D-5'teyim. Keşke aynı koğuşta olsaydık. Zemin imtiyazların var mı?"

"Henüz değil. Çalışıyorum."

"Hey, sen." Fats Sybil'e doğru yürüdü. "Seni en sona koymuştum. Sıvışmaya kalkma."

"Birbirimizi tanıyoruz," Connie yalvardı. Sesi yaltaklanır gibi çıkıyordu. "Yalnızca konuşuyorduk. Birbirimizle ilişkiye girmemiz iyi değil mi?"

"Beni kafaya mı alıyorsun?," dedi Fats. "Hepiniz azılısınız yoksa burada olmazdınız. Dediğimi yaparsan geçiniriz. Yoksa boku yersin." Sybil'i daha önce park ettiği sandalyeye yürüttü.

"Âşık mısınız birbirinize?" Skip yumuşakça sordu.

"Hayır, yalnızca iyi arkadaşız. Onu geçen sefer içeride tanımıştım." Sormasını dert etmedi, gerçekten. Düşünüp de sormamasından daha iyiydi.

"Onu dahil etmeyeceklerdi neredeyse. Dr. Morgan iri kadınlardan korkuyor galiba. Ama Dr. Redding doğrudan ona yöneldi. Hepimizi suya götürüp susuz getirebileceğini söyledi. Ya, böyle dedi işte, o hoş adam böyle dedi."

"Hımm." Gülümsedi. "İddiaya girerim Sybil'i kavga ederken hiç görmemiştir. Ancak iki görevli zaptedebiliyor onu."

"Bunu düşleyemiyorum bile. Ama kendimden başka kimseyi hırpalayamam."

"Ben de. Buraya girmeme yol açan şu içimdeki şey hariç... Dinle Skip, eğer kendinden tamamıyla nefret etseydin şimdiye kadar ölmüş olurdun, öyle değil mi? Yani bir yanın kendini seviyor."

Deli deli kıkırdadı. "Aman ne sevgi. Bir yanım beni seviyor. İmza, biraz sevgi, Skip." Fats ona doğru yürürken ayaklarını topladı.

Bir sonraki gün yağmur hâlâ sağanak halinde zemini dövüyordu ve

sıralar oturulamayacak kadar ıslaktı. İlaçlardan dolayı uykulu uykulu gündüz odasına gitti. Sharma kaşlarını çatmış, televizyonun önünde dikiliyordu.

"Neyin var?" diye sordu geçmeye çalışırken.

"Allah kahretsin," dedi Sharma. Görevliler duyacak mesafede olsaydı söylemeyeceği bir şeydi bu. Hastalar bir hanımefendiye yakışmayan hareketler yapınca cezalandırılırlardı. "Şu 'Tehlikeli Işık' dizisini seviyorum. Evde her zaman izlerim. Neyse saat bir buçukta Richard'dan televizyonu açıp 5. kanala getirmesini istedim. Yarım saat gevezeliklerini bitirmelerini bekledim. Sonra nihayet Luis'i işine bıraktılar ve saplı fırçayı çıkardılar, -onu bile kilitliyorlar- Glenda'nın kullanması için verdiler. Sonra Bayan Stein ilaçlarına ilişkin bir soru sordu. Doktorun değiştirdiğini söyledi. Onunla on dakika tartıştılar. En sonunda bir bakalım deyip, on dakika daha kâğıtları karıştırdılar. Sonunda doktorun değişikliği imzaladığını kabul ettiler. Sonra biraz daha oyalandılar. Richard'a beşinci kanalı açtırdığımda dizinin sonu gelmişti. Bir de şu kadın var, Maggie'nin kocasının peşinde, neler olup bittiğini görmek istiyorum. Benim kocam gibi, kadınlar her zaman peşinde."

Yarım ağızla olumlayıcı bir şeyler söyledi. Televizyon titreşti, loş odaya bir oturma odası havası verdi. Arkadaki sandalyelerden birine oturdu ve başı düştü. Luciente'nin varlığını hissettiğinde ağır bir Thorazine uykusuna dalmaktaydı ve sendeleyerek ona ulaşmaya çalıştı.

Hayal kırıklığı içinde, kalınlaşmış sesiyle, "Burada da yağmur yağıyor" dedi.

"Boş vermiyorsun, Connie, yoksa yağmur yüzünden kendini kötü hissetmezdin." Luciente yüzüne baktı. "Öyle uyuşturulmuşsun ki tümüyle benle olamıyorsun. Sana yardım edebilir miyim?" Luciente sıcak, kuru ellerini Connie'nin şakaklarına koydu ve dikkatlice, ama sıkıca bastırdı. Connie'nin başının üzerine yoklaya yoklaya hafifçe bastırdı. "Gel şu kanepeye otur." Luciente onunla hafif buyurgan bir tonla konuşuyordu. "Gevşe. Gevşe. Evet. Açıl. Evet. Benimle ak. Gevşe."

Hipnotize edildiğini ve beyninin etrafındaki demir kafesin yavaş yavaş kalktığını anladı. Ağırlık üstünden kayıp gitti.

"Tamam. Daha iyice misin şimdi?" Luciente ona yağmurdan korunması için, elde örülmüş, omuzları koruyacak kadar geniş, şemsiye gibi elle tutulması gerekmeyen bir şapka verdi. Köyün düzgün yollarında yürümeye başladılar. "Gel, bisikletle Grange'a gideceğiz, üç yüz yıllık ahşap güzel bir yapı!" Köyün sonunda balık üretme havuzlarının

ötesinde bisiklet askıları vardı.

"Ama ben yıllardır bisiklete binmedim! Yapamam!"

"İyi. Biz de iki selelisini alırız. Ben pedal çeviririm sen de denersin."

"Ben bir sürü ahşap bina gördüm Luciente! Bundan daha eski binalar gördüm Teksas'ta."

"Hükümeti görmek istemiştin. Bugün çalışıyor."

"Kasaba hükümeti mi? Vali gibi mi? Meclis mi?"

Luciente surat astı, dökümlü giysili ayağını bisikletin üstüne koydu. "Sen bir gör de neye benzediğini ondan sonra konuşuruz, tamam mı?" Uzun, dar, tretuvarlı bir yoldan dolaşıp güzel bir güzergâhtan gittiler, yüksek köprülü bir nehirden, küçük ve büyük ağaçların altından, yağmurun ağırlığıyla dökülen gülleri, söğütleri, tekneleri, mısırları, fasulyeleri ve araya ekilmiş kabakları, bisiklet askıları olan başka bir köyü geçtiler.

"Burası Cranberry," dedi Luciente; frenleri sıktı ve gıcırdayarak durdular. "Herkes sana ne göstermem gerektiğinin listesini yapıyor. Üsteki her arkadaş, aile üyeleri, meclisteki herkes. Savunma arkadaşlarım bile, karnım incelsin diye egzersiz yapıyorum da- herkes sana ne göstermem gerektiğini söyleyen listeler veriyor. Harlem-Zenci hoş köy."

"Bahçeler, rüzgâr değirmenleri, insanlar, seralar görüyorum. Evler nerede?"

"Aşağıda." Luciente bisikleti büyük bir akçaağacın yanına çekti ve inmesine yardım etti. "Erzulia'yı alacağız." Biliciyi kullandı. "Zuli! Ben Luci. Geçmişten gelen kadını getirdim. Bir Cranberry evini göstermek için senin yerinde buluşalım, ne dersin?"

"Öyle olmaz," dedi, burada duyduğu bütün seslerden daha çok, kendi zamanındaki siyah bir kadınınkine benzeyen bir ses. "Fall River'dan leğen kemiği kötü biçimde kırılmış yaşlı biri geldi. Benim oraya gidin, sen kendin göster."

"Erzulia ve Bee yakın arkadaşlar," dedi Luciente. "Erzulia'nın onlarca sevgilisi var. Kimseyle uzun süre beraber olmaz, hep değiştirir. İşte orada!" İki katlı bir binayı gösterdi. "Zuli'nin çalıştığı hastane, bizim kasabamızın hastanesi. Şu büyük serada da eğiricileri -şu tek hücreli yaratıkları- yetiştiriyorlar. Bu yaratıkları çitlerde, engellerde kullanıyoruz."

"Yaratıklar mı? Canlı mı bunlar?"

"Elbette. Kendi kendilerini onarırlar."

Yürüdükçe katların seviyesinde toprağa kazılmış, kesif böğürtlen ve ahududu çitleriyle çevrili avlular gördü. Bir hayvan ya da bir çocuk geçemezdi. Zemin katlarda ağaçlar büyümüş, bahçeler açmış, patikalar oluşmuş, ağaçlardan salıncaklar sarkıtılmıştı, insanlar yayan ve bisikletliydiler. Keçiler ve inekler otluyordu, tavuklar eşelenip koşuşuyorlardı, bir kedi ölmek üzere olan yavru bir tavşanla oynuyordu. Güneş ışığı toplayıcıları ve yağmur suyu sarnıçları yüzeyi bir yontu gibi donatmışlardı. Bazılarına maskeler oyulmuş, bazılarınaysa tarak gibi midye ve cam mozaik kakılmıştı.

Luciente, elinden tutarak aşağıdaki avluya kıvrılarak inen geniş basamaklardan inmesine yardım etti... Avlu döşenmişti ve ortada, etrafında kanepeler ve yayılmış sandalyeler olan aşınmış büyük bir masa duruyordu. Yarım kalmış bir satranç oyununun üstünü Connie'nin pastaların üstüne örtüldüğünü gördüğü temiz bir örtüyle örtmüşlerdi. Avlunun camdan dört duvarı örümcekimsi çizgilerle kaplıydı, bu çizgiler öyle inceydiler ki takip etmek güçtü.

"Cam görüntü geçirmez ya da tek yönlü olabilir," diye açıkladı Luciente.

"Tüm bu ev Erzulia'ya mı ait?" Belki buradakiler daha zengindiler.

"Hayır! Aileler halinde yaşıyorlar. Herkesin özel odası var, ama aile için ortak alanları da var. Yemek yemek, oyun oynamak, gösterileri izlemek için. Duvarlar ses geçirmemeleri için çok kalın yapıldı."

Özel odalar avlulara açılıyordu ve avlular kısmen hol geçişleri ve kısmen ortak alan olarak işlev görüyordu. Holler diğer avlulardaki odalarla birleşiyordu. Luciente ona labirentin içinde yol gösteriyordu, arada bir biliciye başvurup geçmek için izin istiyordu. Bir mutfakta durdular, Luciente baharatlı, sıcak bir deniz yemeği yahnisinin tadına bakmak için izin istedi. Günün bu saatinde yalnızca iki özel oda meşguldü. Luciente birinde, birinin meditasyon yaptığını söyledi. Kapının üstünde parmakları yukarı doğru kâğıt bir el vardı.

"Eğer girmeni istemiyorlarsa bunu kullanırlar. Ben meditasyon diyorum ya elbette çiftleşiyor, okuyor, uyuyor ya da somurtuyor olabilirler."

Erzulia'nın odası batıya bakıyordu. Ferahtı, tümüyle dokunmuş ve ince ince, rengârenk işlenmiş örtülerle kaplıydı. Yatağı merdivenle çıkılan yüksek bir platformdaydı, altındaki alan örtülerle kapatılmış yastıklardan küçük bir sunaktan, içinde otlar olan şişeler bulunan raflardan oluşmuş karanlık bir mağaraydı. Möble bambuyu anımsatan koyu renk bir maddedendi. Yatağın üstünde garip mavi bir kostüm duruyor-

du.

"Burada durmamalıyız. Bu Erzulia'nın esvabı." Luciente eski kibar sözcüğü kullanmıştı.

"İsim gününe hazırlanan bir anne mi yoksa?"

"Zuli hiç anne olmadı. Sappho ölüyor ve Erzulia da onun arkadaşı. Eski ayin anlayışını paylaşıyorlar. Zuli Cranberry'deki birçok insan gibi bir disiplin olarak voodoo'yu* izliyor, Sappho eskiden beri Kızılderililerin dinine inanır. Ama ikisi de mitlere, arketiplere yakınlık duyuyorlar."

"Sappho? Şu çocuklara öyküler anlatan yaşlı kadın değil mi?"

"Aynı kişi. Muhteşem bir öykü yaratıcı. Şimdi çok yaşlandı. Ölme zamanı geldi."

"Oh?" Tüneldeki cesedin keskin yüzü geldi gözlerinin önüne. "Zamanının geldiğinden emin olup olmadığını merak ediyorum."

"Geçen çarşambadan beri vücudu zayıf düştü. Her meyvenin düşme zamanı vardır. Eğer hazır olduğun zaman gelirse bu iyi bir ölümdür, değil mi?"

Zemine doğru başka geniş bir merdiveni tırmandılar, yağmur yavaşlamıştı, kara bulutlar hızla körfeze doğru gidiyordu. Hava temizdi ve pamuk gibi kokuyordu.

Sekizgen kuleli eski, beyaz Grange Hall'da dikdörtgen bir masanın etrafına yirmi beş otuz kişi oturmuş çimento, çinko, teneke, bakır, platin, çelik, çakıl, kireçtaşı ve tanımlayamadığı şeyler üzerine tartışıyorlardı. Birçoğu kadın gibi görünüyordu ama seslerini duyduğunda yanlış tahmin ettiğini fark ediyordu. On altı yaşından çok yaşlıya kadar bir yelpaze oluşturuyorlardı. Çok azı tümüyle beyaz tenli görünüyordu ama güneşte bronzlaşmış olmaları karar vermeyi zorlaştırıyordu, kış ortasında olsalar karar vermek daha kolay olurdu. Doğal bir sesle konuşuyorlardı, söylev çeker gibi değil. Masada oturanların arkasında ilgiyle izleyerek oturanlar vardı, zaman zaman sorular soruyor, yorumlarını getiriyorlardı.

"Konuşmalarda beş dakika sınırımız vardır. Bir insanın beş dakika içinde söyleyemediği şeyi hiç söylememesinin daha iyi olacağını düşünüyoruz." Luciente oturmak için Otter'in arkasına sandalyeleri çekti. İlk anda onu tek örgülü siyah saçı ve tuz, çamur kaplı tulumuyla tanıyamadı. Otter, tüm delegelerin arasına konmuş, tartıştıkları figürleri, hisseleri, grafikleri gösteren setin olduğu masaya dönmeden önce on-

* Voodoo: Amerikalı zencilerin büyüsü. (Ç.N.)

lara bir gülücük yolladı.

"Bu hükümetiniz mi?"

"Bu kasaba birliğimizin planlama kurulu."

"Seçimle mi gelirler?"

"Kura ile seçilirler. Bir yıllığına: Üç ay senden önceki temsilciyle birlikte, üç ay senden sonrakiyle ve altı ay tek başına."

"Keçi Tepesi'ndeki ağaçların bir kısmını kesmek istiyoruz." Masadaki gösteri setlerinde bir harita belirdi. Kısa favorili, fırça bıyıklı kişi nasıl yaptıysa harita üzerinde bahsettiği yeri çizerek konuştu. "Karabuğday üretimimizi arttırmak istiyoruz."

Luciente mırıldandı, "Cape Verde'de nehrin yukarısında hoş bir köy olan Keçi Tepesi'nin temsilcisi."

"Bu yağışı azaltacak gibi görünüyor. Bizim pek de fazla suyumuz yok," dedi yeşil saçlı biri.

"Biz yalnızca elli ya da altmış dönümdeki çalılar ve yaşlı ağaçlarla ilgileniyoruz. Bölgemiz çok fazla hububat ithal ediyor, hepimiz bu konuda görüş birliğindeyiz," diye karşı çıktı fırça bıyıklı olanı.

"Su olmadan hiçbir şey yetiştiremeyiz. Atalarımız sanki sonsuz miktarda varmış gibi topraktan çekerek, kirletip zehirleyerek suyu mahvettiler" dedi Otter öfkeyle. "Su konusunda keyfi davranmayalım. Toprak tarafı ne diyor?"

"Ben soru soracağım."

Luciente eğildi. "Bu Cranberry temsilcisi. Bugün yönetici."

"Şu yeşil saçlı olan kim?"

"Toprak Avukatı, tüm çevrenin haklarını savunur. Yanındaki kişi Hayvan Avukatıdır. Bu pozisyonlar kesin olarak kurayla belirlenmez, düşseldir. Her bahar bazı insanlar Toprak Avukatı veya Hayvan Avukatı olduklarını düşlerler. Böyle hissedenler bir araya gelir ve onların arasından bir kura çekilir."

Bilgisayar gösteri setinde rakam üstüne rakam verip duruyordu. Herkes bunlara baktıktan sonra Ned Point temsilcisi konuştu. "Söz konusu ağaçlar elbette yağmur toplayıcı. Ormandan bunları kesmek su toplama kapasitemizi düşürecektir."

Cranberry temsilcisi "Eğer çalılık alanı tarlalarımıza katmazsak hububat ürünümüzü nasıl arttırabiliriz?" diye sordu.

"O zaman toprak verimliliğini arttırmalıyız," dedi Toprak Avukatı. "Toprağın çoraklaşmasını önleyip, daha verimli hale gelmesini sağlayacak etkili bir tarımcılığa giden yolun daha henüz başındayız."

Otter hâlâ görüntü üstünde çalışıyordu, kalın beliği bir omzundan

sarkıyordu. "Bu ormanda daha çok huş ağacı, vişne, titrek kavak var, ama beyaz çamlar da filizlenmeye başladı. On yıl içinde çam ormanı olacak. Bildiğimiz kadarıyla öyküsü şöyle: Bu en başta bir ormanmış, tarla yapmak için açılmış, terk edilmiş ve çalılık haline gelmiş, konut yapımı için parçalanmış, yanmış, şimdi tekrar orman haline geliyor."

Luciente kulağına mırıldandı, "Her köyün gereksinimlerini buraya getirir ve kıt kaynakları adilce bölüşmeye çalışırız. Sık sık alanı ziyaret etmemiz gerekir. Bir sonraki konuşma konusu bölgesel planlama. Kurayla seçilen temsilciler bölgeye genel kararları tartışmaya giderler. Gereksinimler artar, olasılıklar azalır. Eğer insanlar bir karardan hoşlanmazlarsa gider tartışırlar. Ya da doğrudan aynı kaynaklara gerek duyan bölgelere başvururlar ve uzlaşırlar."

Bir oylama yapıldı ve Keçi Tepesi kaybetti. Marion temsilcisi, "Springfield'de bir hububat yetiştiricisinden Keçi Tepesi'ne gitmesini isteyelim, bakalım daha fazla alan açmadan karabuğday yetiştirmek için bir şey önerebilecek mi? Biz Marion'da bu konuğun işini kolaylaştırırız" önerisini getirdi.

Luciente'nin bilicisi çağırdı. "Ne kadar?" deyişini duydu Connie ve sonra "Birazdan geliriz."

Orta yaşlı bir adam, "Eski köprü güzel" diyordu. Üç yüz yıllık gerçek işlenmiş demir. Yetenekli bir ustamız var, onu eski haline getirebilir."

"Sizin köyünüzde hiç kimse köprünün kaldırılmasından zarar görmez. Jizerler için madene ihtiyacımız var," dedi yaşlı bir kadın. "Köprü güzel ama bizim özgürlüğümüz de jizerlere bağlı olabilir. Bazı şeyler diğerlerinden daha önceliklidir."

"Geçen sene daha az maden gerektiren alaşımlar kullanmanız öğütlenmemiş miydi?" dedi Cranberry temsilcisi.

"Bunun üzerinde çalışıyoruz. Hepimiz!"

Keçi Tepesi temsilcisi, "Köprü için neden organik maddeler kullanmıyorsunuz? Daha az aşınacaktır. Kendi kendini onarır." önerisini getirdi.

"Yarıda kesmek zorundayız," dedi Luciente onu ayağa kaldırarak. "Çabuk. Taşıyıcıya atlayacağız."

"Bisiklet ne olacak?"

Luciente ona boş boş baktı. "Biri kullanır."

Taşıyıcı otobüs-tren gibi bir nesneydi, durana kadar yerden otuz santim yukarıdaki hava yastıklarının üstünde gidiyordu, durduğunda da iç çekiş gibi bir ses çıkarıyordu. Normal bir hızla gidiyor, her köy-

de duruyor ve ellerinde paketleri, bebekleri, (hayvanları hatta bir tanesinde yaprağa sarılı kocaman bir kılıç balığı vardı) olan insanlar inip biniyorlardı.

Tatminkâr bir edayla sürekli bebeğini sarıp sarmaladığı battaniyeyle oynayan kuşüzümü gibi kurumuş yaşlı bir adamın olduğu bir kompartımanda onun karşısına oturdular.

"Neden böyle küçük bölmelere bölünmüş arabanız? Bizimki gibi, tek büyük bir alan olsaydı çok daha fazla insan alırdı."

"Böyle olunca konuşmak rahat," dedi Luciente. "Daha sıcak."

"Siz misafir misiniz?" dedi yaşlı adam. "Nereden? Yoksa bir gezgin misiniz?"

"Geçmişten," diye açıkladı Luciente.

"Ah, duymuştum, duymuştum... Ee..." Merakla ona baktı.

"Nerede oturuyorsun?" diye sordu Luciente.

"Ned Point'te, bindiğim yerden, başka neresi olabilir? Biz Eşkenaziyiz," dedi Connie'ye.

"Bunun ne olduğunu bilmiyorum."

"Doğu Avrupa Yahudilerindeniz. Freud, Marx, Troçki, Singer, Reich, Aleichem, Lüksemburg, Wassermann, Vittova bunların tümü Eşkenazidir!"

"Bilicileri yapıyorlar," dedi Luciente. "Tam da planlayıcıları ziyaret ediyorduk."

"Dinle, anlamıyorum," dedi Connie. "Eğer bir fabrikadaki, mesela bilici fabrikasındaki işçiler daha fazla bilici üretmek ister de planlayıcılar onlara az malzeme verirse, kim kazanır?"

"Tartışırız," dedi adam. "Başka nasıl olabilir?"

"Connie, nihai bir otorite yok," dedi Luciente.

"Olmalı. En sonunda kim evet ya da hayır diyor?"

"Anlaşma olana kadar tartışırız. Tartışmayı sürdürürüz. Bazen iğrenç olur. İflahım kesilir."

"Büyük bir politik kavgadan sonra birbirimizi ağırlarız" dedi adam. "Kazananlar kaybedenleri beslemek ve hediyeler vermek zorundadır. Hiç bir kasaba toplantısına gittin mi?"

Connie kafasını sallayınca dilini şaklattı ve Luciente'ye parmağını salladı. "Onu götürmelisin. Bizi nasıl tanıyacak?"

"Elbette," dedi Luciente canı sıkılarak. "Çalışıyorum! Anla, politik kararlar -nüfusu artırmak ya da azaltmak gibi- farklı bir yol izler. Önce yerel toplantılarda konuşur, sonra da belirlenen yerde bizim konumumuzu anlatması için bir temsilci seçeriz. Sonra tekrar yerel toplantı

yaparız son sözümüzü söylemek üzere. Sonra temsilciler herkesin önünde bir kez daha tartışırlar. Sonra oylarız."

"Toplantılarda korkunç zaman harcıyor olmalısınız."

"Şalom. Burada iniyorum," dedi yaşlı adam. "Seni Ned Point'e getirmesini sağla. Adım Rebekah, köyün doğu yakasında oturuyorum."

Luciente el salladı. "İnsanlar toplantılarda çok zaman harcamazlarsa yaşamlarını nasıl kontrol ederler?"

"Birbirinizden sıkılmıyor musunuz?"

"Yerleşmenin her zaman bir nedeni vardır. Ama her zaman ayrılabilir, bir müddet dolaşabilir veya yeni bir köy bulabilirsin."

"Tamam farz et ki, ben toplantılara katılmak istemiyorum."

"Seni kim zorlayabilir? İnsanlar neden artık ilgilenmediğini sorarlar. Dostlar dinlenmeni veya bir iyileştiriciyle konuşmanı önerirler. Eğer aile üyeleri kendini onlara tamamen kapadığını düşünürlerse ayrılmanı isteyebilirler. Eğer bir köyde çok fazla bu tür kişiler olursa komşu köylerden birleştirici bir ekip gelir."

"Yıllar önce Chicago'da yaşıyordum. Benzer bir sürü şeyin içine girdim. Toplantılar, toplantılar, toplantılar! Yaşamım öyle yoğundu ki beynim uyuşuyordu. Çok umutluydum. Kocam Martin'in öldürülmesinden sonraydı. Genç ve saftım ve bunun yoksulluğa karşı savaş olduğu düşünülüyordu... Ama politik mekanizma yine aynı mekanizmaydı ve biz zavallı insanlar... bir şeyleri değiştirdiğini sanan biz budalalar. Başladığımız yerde bulduk kendimizi. Sözde mahalli liderlere sus payı işler verdiler. Tüm o toplantılar. Kendimi yaralanmış ve buruk hissetmekten başka bir şey kalmamıştı elimde."

"Kazanana kadar kaybedersin. Bu, dünyamızı değiştirenlerin bize bıraktıkları bir deyiş. Yoksul insanlar bir araya geldiler."

Taşıyıcı çimene oturunca Luciente ayağa kalktı ve gitmeye hazırlandı. Biliciyle konuştu. "Sappho'yu yerleştirin."

"Sappho değirmenin yanındaki çadıra yerleştirildi," dedi bilici. Nehir patikasından yürüyüp büyük bir çadırın kurulmuş olduğu köyün güney ucuna vardılar. Yağmur yavaşlayıp inceden çiselemeye başlamış ve akıntı boyu esen rüzgâr havayı tazelemişti. Nehir tam olarak aşağı ya da yukarı akmıyor, gelgitin dönüşünde anafor yapıyordu. Çadır bezinden alçak bir çatının altındaki bir döşeğin üstünde yaşlı Sappho yatıyordu. Üstünde eski ve bol, ama kalemle, yumuşak renklerle çok güzel bezenmiş ceylan derisinden bir pantolon ve tunik vardı. Her zamankinden daha çökük yüzünde, Kızılderili burnu iyice sivrilmiş gibiydi. Dudakları varla yok arası incelmişti. Seyrek saçları ara-

sından kafatası ortaya çıkmış, alnının ve yanaklarının kurumuş derisini belirginleştirmişti. Sappho'nun siyah gözlerinin feri sönmüştü, Connie onun görüp göremediğinden emin olamadı ama hâlâ başını bir o yana bir bu yana döndürüp konuşmaları takip ediyordu, ağır başı küçücük boynunun üstünde bir kuru sap üzerindeki tohum başı gibi yorgun yorgun dönüyordu.

"Sappho, işte buradayım, Luciente, seninle olmak için geldim. Geçmişten gelen kadını getirdim."

"Luciente, toprağın ve ateşin çocuğu, güzel bir çanak gibi. Diğerini tanımıyorum. Bırakalım bir yana."

"Benim gitmemi mi istiyor?" diye fısıldadı Connie.

"Hayır, hayır," dedi Luciente her zamanki gibi yüksek çıkan sesiyle. "Yalnızca senin kim olduğunu hatırlamak zorunda olmak istemiyor."

"Kırlangıç geldi mi? Çocuğum nerede?" İnce sesi kulak tırmalayıcıydı.

Döşeğin yanına çömelen Jackrabbit biliciyle konuştu. Sonra onu yanıtladı. "Bolivar bir uçucuda, kırk dakikalık mesafede. Acele ediyor, Sappho."

"Ben gelgitle beraber gideceğim. Kırlangıç acele etmeli."

"Bolivar acele et! Ben Jackrabbit. Sappho hemen ölmek istiyor. Kendini zorlayamaz mısın?"

"Engelle onu, sevgilim, gelebileceğimden daha hızlı geliyorum zaten!" Erkek sesi huzursuz gibiydi. "Sappho'ya beklemesini söyleyin. Hiç sabrı yok. Ağır bir hava var burada. Rüzgâra karşı boğuşuyorum ve yükselmeye çalışıyorum. Güzel vücudumdan bıktın mı da tüm Berkshire üzerine saçmaya çalışıyorsun?"

"Kırlangıç her zaman geç kalır." Sappho çadırın tavanına doğru gülümsedi. "Kırlangıç kendi olmadan hiçbir şeyin olmayacağına inanır."

Oval fildişi yüzlü ve kaba etlerine kadar inen uzun kahverengi saçlı genç bir kadın döşeğin yanında diz çökmüşken aniden öne atıldı. Sappho'nun yok denecek kadar az oynayan göğsüne başını koyup ağlamaya başladı.

"Louise-Michel?"

"Hayır, hayır ben Aspen! Tanıyamadın mı beni?"

"Aspen? Ama ben Louise-Michel ve diğer sevdiklerimi hatırlıyorum... Aspen, üstümde ağlama. Sularla beraber sessizce gitmek istiyorum."

"Ölme! Bekle. Beni seviyorsan, bekle!"

Sappho'nun yüzünden bir anlık bir öfke bulutu geçti. "Eğer beni seviyorsan saçını kes. Evet. Senin saçınla gömüleceğim."

Aspen ayağa kalktı ve biraz toparlanarak "Hemen gidip keseceğim" dedi ve gitti.

"Seni cadı, bunu niye yaptın?" dedi Jackrabbit. "Kötü bir şey bu yaptığın."

"Canımı sıkıyordu. Bu *benim* ölümüm." Sappho boğuk bir nefes alarak uzandı. "Ayrıca bu onun kendini daha iyi hissetmesini sağlayacak. Göreceksin."

"Louise-Michel kimdi?" diye sordu Jackrabbit.

"İkinci sevgilim. İyi dost. Onun da uzun saçı vardı ama sağlamdı... Bir dalış kazasında öldü... O kadar geç bir yatak arkadaşı edinmemeliydim. Beyhudeydi... Verecek az şeyi vardı... Kırlangıç gibi. Başka bir çocuğa bakmak için çok geç... Beyhude."

"Doğru değil," dedi Jackrabbit. "İçindeki güç her zaman sağlam kaldı. Bolivar'da sevdiğim senden öyle çok şey var ki."

"Bazı güzel öyküler yarattım, değil mi?"

Döşeğin ucundaki Beyaz Meşe, "Seni nesiller boyu yaşatacaklar," dedi.

"Luciente!" Connie dürttü dirseğini. "Ölüyorsa neden dışarıda yağmurun altında tutuyorsunuz onu."

"Ama Sappho çadırda. Nehrin kenarında ölmek istiyor."

"Ama niye bir doktor yok? Luciente, eğer bir hastanede olsa ölmeyebilir. Daha uzun yaşayabilir."

"Ama neden ölmesin ki?" Luciente geniş köylü yüzüyle ona anlamamış gibi baktı. "Sappho seksen ikisinde. Can vermek için iyi bir zaman."

"Ölene kadar onun burada bu soğuk havada yatmasına izin mi vereceksiniz?"

"Neden olmasın?" Luciente kafası karışık kaşlarını çattı. "Herkes geri verir canını. Hepimiz özümüzde ölümü taşırız, eğer bunu içinde bilmiyorsan yaşamın bir hiçtir, değil mi? Bu iyi bir ölüm. Umarım Kırlangıç yetişir. İşte Sappho'nun yüzünden ben de kullandım bu adı. Sappho bugün öyle kötü ve yaramaz ki, Bolivar'ın çocukluk ismini kullanmakta ısrar ediyor."

"Sappho teyze!" Küçük bir çocuk gevşek elini dürtüyordu. "Sana güle güle demeye geldim."

"Kim o?" Sappho'nun gözleri kapalıydı ve onları açmadı. "Hangi

sincap elimi dişliyor?"

"Benim, Luna. Bize öyküler anlatmayacak mısın artık?"

"Asla! Başka biri. Ama benim gibi değil!" Küçük bir spazm onu sarstı ve ağzını hafif açık bıraktı.

"Öykülerin yüzlerce, binlerce çocukta güçlü izler bıraktı," dedi Beyaz Meşe. "Öykülerin düşlerimizi değiştirdi."

Sappho uzun zaman konuşmadı. Sonra, "Beni nehrin daha yakınına götürün. Onu duyamıyorum."

Jackrabbit ve Beyaz Meşe döşeğini taşıdılar. Beyaz Meşe sordu, "Sappho, kocamış sevgilim, yeterince yakın mı?"

Sappho doğrudan cevap vermedi ama başını döndürdü. "Daha yakına götürün. Duyamıyorum."

Götürebilecekleri kadar yakına götürdüler ama yine şikâyet etti. "İşitmesi kayboldu," dedi Beyaz Meşe. "Dikkatle kaldır, parmağını suya daldıracağız. Böylece anlayacak."

Jackrabbit onu yavaşça, aşırı özenle kaldırdı ve sonra yavaşça diz çöktü, Beyaz Meşe, Sappho'nun elini aşağıya suya akıntının içine daldırırken parmaklar çözüldü ve el yavaşça açıldı. "Ah," mırıldandı. "Su çekiliyor."

"Bolivar yetişemeyecek," dedi Beyaz Meşe Sappho duyamasa da alçak sesle.

Jackrabbit biliciyle öfkeli konuştu, "Bolivar! Sappho ölüyor artık!"

"On dakika, yoldaş, on sefil dakika!"

Aspen saçları kesilmiş olarak döndü. Döşeğin yanına, Jackrabbit'in yatırdığı Sappho'nun bedeninin yanına diz çöktü. Bir müddet sonra Sappho'nun artık onu duymadığını anlayınca, kırkılmış saçlarını yaşlı kadının gevşek eline bıraktı. Sappho saç olan elini kenetledi ve hafif, buruşuk bir gülümsemeyle ağzını açtı. "Aspen, çocuğum... Meyve seven kuşlar için bir dut ağacı dik."

"Bolivar gelene kadar dayanamayacak Sappho." Bir kadının ölümcül bir hale gelmiş bir şeyin içe işleyiciliğini taşıyan alçak sesi. "Aspen o köşede otur. Ağlamayı kes, içimi karartın."

"Erzulia, daha önce gelmeliydin!" Luciente'nin sesinde ayıplama vardı. "Kostümlerini giymemişsin?"

"Beni çağırmadı. Yalnızca ölüm için geldim. Saygı göstermeye. Sappho'nun uzakta, çok uzakta kalmış eski sevgisi için."

"Erzulia, Bolivar gelene kadar Sappho'yu canlı tutabilir misin?" dedi Beyaz Meşe.

"Uçucunun çarkına yoğunlaşın. Hız sirenlerini açın ve Bolivar'ı

yaklaştırıcıyla getirin. Ben yoğunlaşıp onu canlı tutmaya çalışacağım." Onun dediklerini yapıp yapmadıklarını görmek için bakmadı ve döşeğin kenarında oturup Sappho'nun kırılgan başını uzun parmaklı siyah ellerinin arasına aldı. Erzulia'nın saçı yüksek kubbeli başında düzinelerce ince belikle bir kovan gibi örülmüştü. Üzerine sadece batikle yılan ve çiçek desenleri yapılmış mavi kumaştan uzun, dökümlü bir etek giymiş, çevik, güçlü omuzlarını ve göğüslerini açıkta bırakmıştı. Sappho'yu kavradıktan sonra iri gözleri camlaştı ve geniş alnında ter birikmeye başladı. Kaskatı, kımıltısız parmakları Sappho'nun başına kenetlenmiş duruyordu. Ter boşandı, yanaklarından süzüldü ve koni biçimindeki dik göğüslerinden aktı, bir uzun yol koşucusunun bedenindeki gibi sıcak bir ışıltı halinde çıkıyordu ter vücudundan.

Luciente alçak sesle bilicisiyle konuştu. "Bee, çadıra gelmelisin. Erzulia, Bolivar gelene kadar Sappho'nun zihnini kilitli tutuyor."

Bee'nin sesi, "Şu anda gelemem. Tam bir deneyin ortasındayım. Bolivar gelince bilicimi açık bırakacağım haber vermesi için ve sonra da tüm yolu koşacağım."

"Dikkatli ol öyleyse! Bolivar her zaman geç kalır. İnsanın her zaman kendine çok fazla şey atfetmesi de bir çeşit küstahlıktır. *Bu nedenle* yine geç kaldı."

"Luciente! Eğer erken gelseydi o zaman küstahlık diyebilirdin, Bolivar kendisi olmadan Sappho'nun ölemeyeceğini düşünüyor. Kâr kârdır."

"Bütün bunlar... bana komik geliyor," dedi Connie. "Bir sürü amatör!"

"Ölüm söz konusu olunca kim profesyoneldir ki? Her birimiz bir kere yaşarız, deneme şansımız yoktur." Luciente kolunu onun beline doladı.

"Meksika'da ailem böyle ölürdü. Ama şehirde yoksullar hastanede ölür. Görevliler bir perde çekerler. Eğer çok yorgun değilse hemşire seni gözünün önünden ayırmaz... Annem Chicago'da hastanede öldü. Ne kadar korkmuştu. Hastanede daha önce rahmini almışlardı."

"Biz pek organ almayız. Aldığımızda da yeniden oluşmasını sağlıyoruz. Oradaki hücreleri programlıyoruz. Yavaş iyileşiyor ama sonra daha iyi oluyor."

"Hiç doktora rastlamadım. Nasıl hiç doktor olmaz?"

Luciente işaret etti. "Bak, Erzulia bir iyileştirici."

"Bir cadı doktor!"

"Bir hakaret olarak mı söylüyorsun bunu? Erzulia Cranberry'deki

hastanede çalışıyor. Bu kasabanın hastanesinde."

"Hastanede ne yapıyor?"

"İnsanlara kendilerini iyileştirmesini öğretiyor. Ameliyat yapar. Elle tedavi, acı dindirme, kemikleri kaynaştırma. Erzulia yeteneklidir! Yüzlerce iyileştirici yetiştirdi; kemik kaynaştırmada ve acı dindirmede yeni yöntemlere öncülük etti. Onun adıyla anılan, yaşlılarda leğen kemiği kırıklarını oturtma yöntemi var."

Döşeğin üstünde bağdaş kurmuş oturmuş, kol kaslarından ve iri göğüslerinden ter boşanan uzun, siyah kadına baktı ve onu bir hastanede beyaz önlüğüyle bir doktor olarak çalışırken düşünemedi. "Bir insan nasıl hem voodooyla hem de tıpla ilgilenebilir? Anlamlı gelmiyor!"

"Her biri değişik bir anlam ifade ediyor, değil mi? Nasıl olmaz?"

Daha çok zenci ve Porto Rikolu olan ve bu göz kamaştırıcı sterilize döküntüde kadın hastalıklarından dolayı yatan hastaları sırayla ziyaret edip onları eğlendirmek için kadın hastaların vücutlarına ilişkin şakalar yaparak dolaşan doktorun olduğu yerde yatıyordu. Ellerine imzalı izinler verilmişti, dilediklerinde pratik olsun diye ameliyat yapabilmeleri için bilerek süresi belirsiz tutulmuş izinler. Yanındaki yatakta, on dokuz yaşında sosyal yardım kurumunun on dört haftalık kürtaj yapılmak üzere yolladığı zenci bir kadın vardı ve normal kürtaj yerine histerektomi* yapılmıştı. Kadın geri çekilme şokuna girmiş durumdaydı, bu da onu sakin bir hasta yapıyordu. Kimse onun tavana gözlerini dikişini dert etmiyordu. Frengili kadına müstehcen şakalar yapılıyordu. Doktorların şikâyetlere karşı söyledikleri tek şey, "Size bunu iyileştirecek ilaçlar veriyoruz"du. Yedi ya da sekiz kez ilginç durumlarda bir sıra halinde pelvik ve rektal ameliyatları yapıyorlardı, böylece tüm doktorlar ve sakinler gelip bir göz atabiliyorlardı, hiçbir zaman hiçbir şey açıklamadan. Doktor, "Çok hastasın küçük kız" dedi, spirali alınırken kazayla bağırsakları delinen kırk yaşında yaşlı bir kadına.

Öfkeden gözü kararmaya başlamıştı ve destek almak için Luciente'ye yanaştı, tekrar ayaklarının altında zemini hissetti. Birden çadırın içinden bir heyecan rüzgârı esti. Jackrabbit bağırdı "Bolivar indi." Bir çan çalmaya başladı.

"Bu çan niye?"

"Ölüm için" dedi Luciente.

"Ama henüz ölmedi!"

---

* Histerektomi: Rahmin tümden alınması. (Ç.N.)

"Ama birazdan ölecek." Jackrabbit suratını astı. "Biber ve Tuz, ölmek her zaman kötü değildir, öyle değil mi? Kendi kuşağından bütün insanlar, ailenin bütün üyeleri, tüm dostların, yoldaşların, annelerin ölüp gitmişken kimin yüreği kaldırır da yaşamaya devam eder?"

Connie homurdandı ve öteye döndü. Çan nemli havada ağır ses dalgaları yayarak çaldı. Uçucu pisti tarafından, çadıra yavaş yavaş daha fazla insan gelmeye başladı. Sonunda son derece yüksek bir uyarı sireni duydu ve yerden bir ayak yükseklikten, hızlı hareket eden bir araç, kırmızı ışıkları yanıp sönerek gürültüyle onlara doğru geldi. Tam çadırın önünde aniden durdu ve tıslayarak yere indi. Beyaz Meşe dışarı fırladı ve bir seksen boylarında sağlam yapılı biri -sesinden erkek *olmalı* diye düşünmüştü- diğer taraftan dışarı çıktı ve çabuk, akıcı, zarif adımlarla çadıra doğru yürüdü. Bolivar'ın da Erzulia'nınki kadar özenle örülmüş belikleri olan kıvırcık saçları vardı, ama o açık tenli ve güneşten dolayı çok çilliydi. Dizine kadar uzayan... hiçbir şeye benzetemediği ama giysi olduğu kesin verevine çizgili bir şey giymişti.

Luciente içeri girdiğinde ona ters ters selam verdi. "Erzulia Sappho'yu senin için tutuyor."

"Neden sen tutmuyorsun? Sen de yapabilirdin!" diye cevap verdi.

"Geçmişten gelen kişiyle bağlantıdayken değil."

"Hımmm." Kısaca Connie'ye baktı, şüpheci gözleri soluk gri ve bir kaya kadar soğuktu. Sonra döşeğe yöneldi, Jackrabbit'i kısaca kucakladı ve ellerini Sappho'nun başına, Erzulia'nınkilerin yanına koydu. Bir zaman sonra Erzulia kendine gelir gibi oldu ve yavaşça kavrayışı gevşedi. Döşekten yere yuvarlandı. Aspen onu tutmaya çalışırken Bee öne geldi.

"Zuli'yi götürüyorum artık. Yorgun, uyuması gerek." Bee, yavaşça onu omzuna alıp, nehir yatağı boyunca aşağıya, köprüye doğru ıslık çalarak taşıdı.

Herkes Bolivar'ı Sappho'yla baş başa bırakmak için geri çekilmişti. Başını, parmaklarını gevşeterek, hareket ettirerek tuttu ve çeyrek saattir ilk defa Sappho'nun dudakları konuşmak için şekillendi. Bütün söylediği "İyi .... Buradasın! İyi oldu" ve sonra boğuk bir titremeyle son nefesini verdi ve hareketsiz kaldı.

Bolivar ayağa kalktı. "Bir zamanlar Sappho olan kişi ölmüştür."

Jackrabbit bilicisine törensel bir biçimde tekrarladı, "Bir zamanlar Sappho olan kişi ölmüştür."

Çan daha yavaş çaldı. Barbarossa, elinde geniş bir tahtayla toplanan insanların arasından sıyrıldı. Tahtayı yere koydu, Luciente de

Sappho'yu kaldırıp üzerine yerleştirmelerinde Jackrabbit ve Bolivar'a yardım etmek için ilerledi. Beyaz Meşe ve Aspen, ağlamaktan sarsılarak birbirleriyle kucaklaştılar. Bolivar'ın beyaz elleri, Jackrabbit'in koluna kenetlenmişti. Ellerindeki çiller yaşlıların tenlerinin üzerindeki lekeler gibi duruyordu. Beyaz Meşe, Aspen'in kırkılmış başını okşayıp duruyordu.

Tahtanın köşelerinden tutan dört kişiden biri Jackrabbit'ti, sicim gibi yağan yağmurun altında Sappho'yu taşımaya başladılar. Aspen'in kalın saçları, Sappho'nun dar göğsünün üstünde duran küçük pençe gibi ellerinde parlak otlardan bir buket gibi duruyordu. Aspen, Beyaz Meşe ve Bolivar, cesedin ardından ağır ağır yürüyorlardı, Beyaz Meşe Aspen'e sarılmış, Bolivar onların önünde sarsılmaz bir vakarla, sanki bedeninde bir tek dizlerinde eklem varmışçasına yürüyordu. Luciente, Connie'yle beraber onların arkasında kaldı. "Nereye gidiyoruz? Cenazeye mi?"

"Aile, sevgililer, en yakın arkadaşlar üzüntülerini hafifletmek için cesetle beraber otururlar. Akşam yemeğinden sonra köydeki herkes politika yaptığımız, gösterileri izlediğimiz, ayinleri yaptığımız toplantı salonunda toplanacak."

"Cenaze ne zaman?"

"Cenaze?" Luciente bilicisine başvurdu. "Bizim böyle bir şeyimiz yok. Tüm gece bir arada Sappho'yu konuşuruz. Sonra şafakta bir mezar kazar, cesedi gömeriz. Sonra Sappho'nun istediği dut ağacını dikeriz. Biri Marion'daki fidanlıktan dut ağacı alacak. Sonra yatağa gideriz, çocuk üretim evini ziyaret eden bir bebek doğumunun başlaması için işaret veririz."

"Hemen mi? Bu kalpsizlik. Biri içeri, biri dışarı, ha!"

"Neden kalpsizlik olsun? Geleneksel olarak bir hafta içinde çalışmak ve uyumaktan artakalan zamanlarda çocuğun hangi aile içinde doğması gerektiğini ve annelerinin kim olacağını tartışırız. Ölü üzerine meditasyon yaparak başlarız."

"Bence bu... bu ucuz bir şey. Cenaze yok, tören yok. Öylece gömüveriyorsunuz."

"Connie sizin eski yönteminiz, bedenin çürümesini engellemeye çalışmak bize barbarca geliyor. Sanki toprak kadar eski elementlerden oluşmamışız ve bu elementleri yine canlılar ağına borçlu değilmişiz gibi... Bizim için iyi bir ölüm yaş kemale erdiğinde, ağrısız ve zihni açık olarak ölmektir. Tam bir yaşam kullanılmış bir yaşamdır! Kişi yorgun olmalı... Gece boyunca bizimle oturmalısın! Göreceksin. Çok

güzel, kendini çok iyi hissediyorsun. Jackrabbit'in ne güzel şeyler yaptığını göreceksin. O ve Bolivar beraber gösteri yapacaklar. Bolivar bir ayincidir. Ben de bu gece davullarımla gösteri yapacağım. Gösterilerimize önceden hazırlanır ve toplantı evinde bir araya geldikten sonra sunarız."

"Kötü bir şey oluyor!" Bir sarsıntı hissetti. "Bırak gideyim Luciente. Bırak gideyim!"

"Acele et, Connie!" Luciente geriye adım attı ve Connie loş gündüz odasındaki sandalyenin üstüne döndü. Hemşire Wright suratını tokatlayıp duruyordu, en sonunda çenesi acıdı.

"Lütfen... yapma!"

"Geri çekildiğini... sandım."

"Bugün kendimi gerçekten tuhaf hissediyorum. Uyuduğumu ya da kendimden geçtiğimi sanıyorum. İlaçlar... Bugün aldıktan sonra kendimi gerçekten tuhaf hissettim."

Hemşire Wright, ellisinde anaç bir kadındı, fazla çalışıyordu. Kendini bırakmıştı ve koğuşta görevlilerine dayanarak dolanıp duruyordu. Connie onu severdi, ama güvenilemeyeceğini hissediyordu. Hemşire Wright, gözlerinin içine baktı. "Hımm. Bunu doktora anlatacağım. Belki yanlış dozaj alıyorsun."

"Uyuşturuculara karşı duyarlıyım galiba," dedi uysalca. Geçişin etkisiyle hâlâ titriyordu. Kalbi hızla çarpıyordu ve hemşire Wright bileğini tutup nabzına bakınca dudaklarını buruşturdu.

"Doktora bundan bahsedeceğim. Belki dozajın fazla geliyordur, belki de değil. Sonuçta o bilir. Şimdi ayağa kalk."

Titreyerek ayağa kalktı. "Kendimi tuhaf hissediyorum."

"Hadi şimdi gel. Akşam yemeği için sıraya girme zamanı."

9

"Hepimizi özel bir koğuşa yerleştiriyorlar", dedi Skip. "Burada hastane binasında."

"Kim söylüyor?" diye sordu Connie. İki hafta boyunca küçük gruplarında bu tür söylentiler gidip geliyordu.

"Fats, dost görevli. Çok yakında bizim için düzenlenmiş bir koğuşa yerleştirileceğimizi söylüyor."

"Hem kadınlar hem erkekler mi? Kapalı bir koğuş muymuş?" Kapalı bile olsa Sybil'le aynı koğuşta olacaktı.

"Sanıyorum kapalı." Skip surat astı. "Bizi başıboş bırakmak ister gibi görünmüyorlar. Babamdan komik bir mektup aldım, özel bir ilgi gerektiren böyle pilot bir projeye seçildiğim için benimle gurur duyduğunu ve benim işbirliği yapıp uyum göstereceğimi umduğunu yazıyor. *Time* dergisinde sözü edilecek kadar meşhur bir doktorumuz ol-

duğu için şanslı olduğumuzu söylüyor."

"Redding mi?"

"Ta kendisi. Ama onlar daha çok bir enstitünün başkanı olan Dr. Argent'e şaşırdılar."

"Dr. Argent mi? Burada öyle biri yok."

"Benim aklım ermez. Canımı sıkan şey hastanenin onlardan bir şey için izin almaya çalışması."

Sinirlerini kontrol etmeye çalışarak kendine sarıldı. Skip'in kendi giysileri vardı, her zaman biraz parası, hatta sigarası bile olurdu. "Skip... New York'taki yeğenime telefon edebilmem için bana biraz borç verir misin? Buraya girdiğimden beri ziyaretime kimse gelmedi. Biliyorum, eğer onunla konuşabilirsem ona biraz para ve birkaç giysimi getirtebilirim. Utanıyorlar, buraya kapatıldığımdan beri yokmuşum gibi davranıyorlar."

"Bizimkiler beni devlet hastanesine gönderdiklerinden beri kendilerini suçlu hissediyorlar. Onlar da gelmiyor, ama istihkâkımı gönderiyorlar." Skip, gömleğinin altına koyduğu keseyi aramaya başladı. Meşguliyet terapisinde yapmıştı bu keseyi. MT imtiyazlarını çok arıyordu, ama mümkün değildi, çünkü Bayan Richard, dosyasına kötü şeyler yazmıştı. MT iki haftada bir tek saatti yalnızca (kadınlar bir hafta, erkekler bir hafta gidiyordu) çamurla oynanıyor veya deri işleri yapılıyordu, ama bir şey yapılıyordu en azından. Elbette gerçekte rahatlayamazdınız, çünkü MT de bir rapor yazarak görevini yerine getirdiğini kanıtlamak zorundaydı (hasta geriledi, cinsel bölgeleri abartılı kadınlar yaptı), ama bir değişiklikti işte. Skip keseyi gömleğinin altına tekrar tıktı ve Connie'nin eline bir dolar koydu. "Umarım bir işe yarar."

Doları alışveriş çantasının içindeki diğer çantanın taban yüzeyinin altında bulunan gizli bölmeye koydu. İki çanta da tehlikeli bir biçimde inceliyordu, sapları daha önce iki kez tamir görmüştü. "Teşekkürler Skip. Dinle, eğer ona ulaşabilirsem gelecektir. Gelmeli."

"Biliyor musun, bizi sevmiyorlar, biz cüzzamlıyız... Son kez üzerimde yaptıkları deneyin ne olduğunu biliyor musun? Erkeklik uzvuma elektrotlar yerleştirip ayıp resimler gösterdiler ve ne zaman erkekleri görünce sertleşsem şok verdiler. Burada yaptıkları şey her ne olursa olsun onun kadar acı verici olamaz, değil mi?"

Kanepeye oturup onlara yeni testler vermesi için büyük psikolog Acker'i beklerken kendini daha iyi hissetti. Dünyayla gizli bir bağlantısı vardı, ah bir de o gece telefonu kullanma izni alabilseydi.

Telefon etme saatleri belirliydi: Akşam yemeğinden sonra, yoklama çağrısından önce. İzin istemek için sırada bekledi.

Sharma sordu, "Lütfen biraz tuvalet kâğıdı alabilir miyim?"

"Yine mi? Tuvalette ne yapıyorsun Sharma?"

"İlaçlardan. Sürekli işemeye gidiyorum, hemşire, valla."

"Başka hiçbir hastaya böyle olmuyor. Neden sana böyle oluyor? Kendinle oynamasaydın her beş dakikada bir çişe gitmezdin." İki yaprak tuvalet kâğıdı verildi.

"Lütfen bir telefon görüşmesi yapabilir miyim?" diye sordu Sylvia.

"Kime telefon etmek istiyorsun?"

Siyah kadın ayağını değiştirdi. "Erkek arkadaşıma."

"Adı ne?"

"Duster."

Hemşire hâlâ bekliyordu.

Sylvia kendi isteğiyle ekledi, "Duster MacPhee. Yonkers'ta."

"Paran var mı?"

"İşte burada, elbette var."

"Tamam. Erkeklerin görevlisi salonda görevli." Hemşire izin vermekle büyük bir iyilik yapıyormuş gibi davranıyordu.

"Birkaç aspirine ihtiyacım var. Bu gece korkunç başım ağrıyor." Yeni bir hasta, Bayan Souza sabırsızca elini uzattı.

"Kartınızda ilaçlarınızın listesi var ve aspirinden söz edilmiyor," dedi hemşire.

"Ama başım ağrıyor. İlaç, uyuşturucu filan istediğim yok. Basit, sıradan bir aspirin."

"Şimdi de doktor mu kesildin başımıza da kendi reçeteni kendin yazıyorsun artık. Haa Bayan Souza? Hastanede yaptığın şey bu mu; doktor olduğunu sanmak?"

"Ben morfin istemiyorum, hemşire. Yalnızca aspirin! Kocamla beraber sahip olduğumuz eczanede binlerce sattığımız şey! Aspirin!"

"Şekerim, bir eczane sahibi olabilir ya da olmayabilirsin, ama şu anda kafan karışık. Hastalar için reçete veren kişi sen değilsin burada. Şimdi git otur! Şimdi! Yoksa sana yatıştırıcı verdirtirim!"

Bayan Souza inanamadı. Sırada hemen arkasında bulunan Connie'ye döndü. "Ben yalnızca baş ağrım için basit bir aspirin istedim! Doktora bundan bahsedeceğim!"

"En iyisi otur," dedi yavaşça. Daha fazla konuşmayı göze alamazdı. Bayan Souza'yı geçti ve en iyi dilenci tavrıyla yalvardı, "New York City'deki yeğenim Dolly Campos'u arayabilir miyim, lütfen?"

"Paran var mı?"

Bayan Stein'a bozdurup çeyreklik ve onluk yaptırdığı kıymetli dolarını gösterdi. "Gördün mü? Onu aramaya yeter. Lütfen hemşire, çok memnun olurum."

"Bayan Ramos, o parayı nereden bulduğunu soracağım tabii ki."

"Benim. Gördün mü? Lütfen." Tekrar avucunun içinde sıcacık olmuş bozukluklarla dolu elini uzattı. "Gerçekten Manhattan'daki yeğenim Dolly Campos'la konuşmak istiyorum. Eğer kontrol etmek isterseniz aile listesinde adı var."

"Peki et. Ama yine de o parayı elde etmek için ne yaptığını bilmek isterdim. Kimden çarptın bu onlukları?"

Paralı telefonda bir adam konuşuyor, dört kişi de bekliyordu, Sylvia da dahil. Adam ağzını ahizeye yakın tutup diğer eliyle de kapatıyorsa da konuşmalarını herkes duyabiliyordu. Karısı onu duyabildiği zaman onlar da duyabiliyordu.

"Nasıl olur da onu getirmezsin? Kızgın değilim... Daha yüksek konuşamam, bebeğim... Öyleyse onlar haczetmeden sat şu allahın belası evi! Ağabeyinin söylediğine boş ver... Şimdi dinle... Bağırmıyorum!.. Dinle, bir emlakçı çağır, o ne derse desin komisyon fiyata bağlıdır. Eğer satmazlarsa hiçbir şey alamazlar, Margaret. Dinle beni!"

"Hey sen, acele et," dedi sıradaki çocuk. "Saat sekize kadar aramam gerek. On dakikadır konuşuyorsun!"

Tüm sıra heyecan içinde kıpırdandı, kaygı, kıymetli bozukluklarını yutmayı bekleyen şu siyah nesneyi istemeye odaklanmış korkunç güç. Görevli uzakta duvara sigara içerek yaslanmış, kısa, sinirli kahkahalar atan bir kadın hastayla aptalca flört ediyordu, gözleri onun ayakkabılarına takıldı. Dolly evde olmayabilir. Bir müşterisiyle beraber olabilir. Geraldo'yla beraber olabilir ve telefonu o açabilir. Geraldo'yla karşılaşmak hiç kimseyi bulamamaktan daha kötü, çünkü o zaman Connie'nin yeğenine ulaşmaya çalıştığını anlardı. Ah sabahları telefon edebilseydi!

Çocuk, annesi ve babasıyla aynı anda, büyük bir olasılıkla paralel telefonlarda görüşüyordu. On beş yaşlarındaydı, hastanede yüzünü sivilce basmıştı, fıçı gibiydi, elleri telefonu tutarken titriyordu. Elleri titreyen bir çocuk görmek onu üzdü. Karşıdaki duvarın yağlı dokusuna baktı; kirli bir kertenkelenin derisi gibi, Geraldo'nun sert kertenkele botları gibi. Orada olacaktı ve telefona cevap verecekti. Sesini gizlemeyi deneyebilirdi. O cevap verirse hemen kapatacaktı, belki de bozukluklar geri gelirdi. Hayır öyle olmazdı: Bir keresinde o yanıt ver-

mişti, para boşa gitmişti ve fırsatını da yitirmişti.

Çocuk ahizeyi sallanır vaziyette bıraktı ve yürüdü. "Orospu, orospu, orospu," diye mırıldandı ve başını karşıdaki duvara vurmaya başladı. Görevli onu ensesinden yakaladı.

Sylvia telefonu kavradı. Arkalarında beş kişi daha bekliyordu. Sylvia numarayı çevirdi. Meşguldü. Bunu aklı almadı. Tekrar çevirdi. Yine meşguldü. Hiçbir şey söylemeden bir kez daha şansını denemek üzere sıranın en sonuna gitti. Aklı erkek arkadaşının kiminle konuştuğuna takılmıştı. Aklından kadın isimleri geçiyordu, görmeye koşacağı, yatağa atacağı, onu unutarak sevişeceği kadınlar icat ediyordu.

Connie bozuklukları beceriksizce elinde tuttu, bir onluk düşürdü, yere çarpıp yuvarladı, sıradaki yerini kaybetmemek için alelacele onu yerden aldı. Dikkatlice çevirdi, ne çok yavaş ne çok hızlı. Numara çaldı. Üçüncü çalış. Açıldı. Kalbi bir ekspres asansör gibi yükseldi.

"Selam, bu Dolly Campos'un evi. Şu anda meşgulüm, ama serbest kalır kalmaz sizi arayacağım. Lütfen adınızı ve numaranızı bırakın, sizi arayabildiğim en kısa zamanda arayacağım. Bu bir sözdür! Dolly'den sevgiler. Sinyalden sonra altmış saniyeniz var."

Bir an için kavrayamadı, sonra teyp kaydı olduğunu anladı. Şimdiden saniyeleri geçirdiği için aceleyle konuştu, "Dolly, bebeğim, ben, Connie, hastaneden. Lütfen, beni görmeye gel! Bu hafta sonu ya da gelecek hafta. Lütfen! Bana biraz para ve giysi getir! Yaz bana. Lütfen, Dolly! Beni unutma!" Alet "Beni unutma"dan önce sinyal verdi ve laf boşa söylenmiş oldu. Telefonu yerine koydu ve uzaklaştı. Bir makine. Salonun karşısında görevli, huzursuz ve gevşek başını sallayan kadın hastanın kulağına bir şeyler mırıldanıyordu.

Dolly bir makineyle ne yapıyordu? Hâlâ yaşıyor olmalı. Bu yolla istediğini seçebilir miydi. Ne şans. Bir makine! Boktan bir makineyle konuşmak için mi bir dolar istemişti Skip'ten.

Cuma günü açılmış, okunmuş, ellenmiş, denetlenmiş ve personelin elinden geçmiş, ama hâlâ onun olan bir mektup aldı. Dolly'den, İngilizce. Personel bir hafta İspanyolca dersi aldı herhalde; ya da büyük olasılıkla Dolly İspanyolca yazamıyordu.

Sevgili Connie,

Mesajını aldım, yeni makinemi beyendin mi? Nassı ama? Makineden senin sesin çıkınca az kalsın sandalyeden düşecektim. İşim çık-

tığında beni kim aramış kim aramamış öreniyorum böylece!

Paradan da kazandırıyo.

Nita her gün daha da güzelleşiyor, bi görsen.

Ben iyim. Şu ciyeri beş para etmez Geraldo, hastanede beni ameliyat faturasıyla bırakıp gitti. Hâlâ onu ödüyorum. Yeni bir herif buldum, bunun işi gücü var. Bu iyi, sen de seviceksin. İsimi Vic. Gerçek porofosyenel bir beyzbolcuymuş. Ondan bu pazar günü beni oraya getirmesini istiycem. Cumartesi gelemem iş var. Pazar günü Nita'yla gelicem. Babama gidip istediğin şeyleri alıcam. Ne istediğini söylemiyosun, aklına ne gelirse getiririm artık. Aklına bir şey gelirse beni ara bi daha, makineye söylersin.

Sevgiler, Dolly'in.

Cumartesi heyecandan tir tir titriyordu. Her ziyaretçiye baktı. Sharma'nın sürekli, diğer kadınlarla yattığı için suçladığı, -hantal, uykulu yüzlü, orta yaşlı, etrafına alık alık göz atıp hiç kimsenin yüzüne bakmayan- kocası buydu demek. Geçerken onu tanıştırdı -Sharma, kocası onu ziyaret ettiği için gururluydu- bakışına karşılık vermek istedi, ama o tereddütsüz onun vücuduna, göğüs uçlarına bakıyordu. Anında onun güven duyulmayacak biri olduğunu anladı. Evet, kahvaltısını hazırlayan, gömleklerini yıkayan, yatağında yatan bir kadını olduğunu hissetti. Bütün bunlar adamın üstünden akıyordu neredeyse. Sharma da biliyordu. Connie kaçtı.

Bir hastaya ziyaretçi gelmezse hafta sonları kötü geçerdi. Koğuşun kilitli kapısı çok ender açılırdı, endüstriyel terapi dedikleri ücretsiz iş için, MT için, grup terapisi için ya da doktorun ani ziyaretleri için.

Akşam verilen ilaçlar bir işe yaramadı. Adrenalin'i karanlık koğuşta bir jeneratör gibi vınladı ve Thorazine ve Seconal'i akaryakıt gibi yaktı. Korkunç uyanık ve sıkıntılıydı. Tan kızıllığının yüksek pencerelere vurması için daha kaç saat geçmesi gerekiyordu? Dolly'nin karşısında belirmesi için günün daha kaç saati akıp geçmeliydi, yağdan bir

nehir gibi. Luis, doktorların peşinde olduğu şey neyse onu imzalamadan önce, Dolly onu buradan çıkarma işlemlerine başlamaya ikna edilmeliydi. Ama Dolly'yi zorlamak; yeniden bağlantı kurmak çok önemliydi. Dışarıdaki herkesin özgürlüğü ve gücü var. Harlem'deki geberik, ağzına sıçılmış, hayatı kaymış en yoksul birinin bile tımarhanedeki en imtiyazlı hastadan daha fazla özgürlüğü, daha fazla yeri, daha zengin seçenekleri ve daha fazla onuru var.

Zihnini Luciente'ye açtı ve bekledi. Hiçbir şey olmadı. Sımsıkı kapalı göz kapaklarında zaman bir karınca ordusu gibi sürüklendi ama hiçbir şey bulanmadı. Hey, Luciente, diye düşündü. Hey, hangi cehennemdesin? Beni kapama buraya! Anlamıştı! Luciente Bee ile yataktaydı.

Nihayet uyuşuk bir varlık ona dokundu. "Mmmm, benim, Luciente. Bir dakika."

"Rahatsız mı ediyorum?"

"Seni beklemiyordum... Şarap ve marijuanadan aptal gibiyim. Bekle temizlenip geleceğim." Bağlantı yok oldu.

Suçlu suçlu yatağına döndü. Luciente'nin zevkinin içine etmişti. Aynı zamanda içten içe kıskandı onu. Cumartesi gecesi her yerde büyük bir geceydi, gelecekte bile. Herkes keyfine bakıyordu, dünyadaki evrendeki herkes, onun dışında herkes; oysa yalnızdı, canı sıkılıyordu. Herkes birbirini seviyor, herkes şarap içiyor ve kafayı çekiyor, dans ediyor, birbirlerinin kucağına oturup fısıldaşıyor. Herkes çocuklarına iyi geceler dileyip onları yatağa yatırdıktan sonra misafirlerin yanına, üzerinde süt domuzu rostosu, lechon asado* artıkları olan masaya dönüyor, Dolly'nin düğününde olduğu gibi herkes, ama o değil.

"İşte buradayım," dedi Luciente. "Gel şimdi. Yönlendiriyorum."

"Bak, canını sıktığım için özür dilerim. Partine geri dön."

"Niçin gelmeyesin? Onu düşünmedim, ama... neden olmasın? Burada herkes seni davet etmemin iyi olacağını söylüyor." Luciente onu ani, sabırsız, sert bir hamleyle çekti. Luciente'yi kollarının üstünden tutuyordu. Birden kendini başlarından biraz yüksekteki büyük, pastel, ateş böcekleri gibi bazıları durağan, bazıları yanıp sönen ama hepsi o soğuk ışığı veren ampullerin altında, sıcak bir gecede ayakta duruyorken buldu.

Bir grup çocuk, onlar koşarken çıkan patırtıya bir de kendi takır tukur seslerini ekleyen flamalar taşıyarak, bağıra çağıra kahkahalar ata-

* Lechon asado: Süt domuzu kebabı. (Ç.N.)

rak koşup geçti, yüzleri boyalı, parlak kelebek kostümlü çocuklar. Birinin çok tüylü kuyruğu kurdelelerle saç örgüsü yapılmış iki köpek havlayarak onları kovalıyordu.

"Cranberry'yi ağırlıyoruz. Taşıyıcı güzergâhlarına ilişkin bir karar kazandık."

Sırtsız, şeffaf kırmızı şifondan, arkadan boyundan bağlanan bir giysi giyen Luciente'yi incelemek için geri gitti. Etek verev kesimliydi, bir tarafı çok kısa diğer tarafı orta uzunluktaydı. "Seni hiç giysili görmemiştim."

"Bu geceki *flimsy*'m* Jackrabbit'in tasarımı... *Flimsy* şenliklerde de bir kez giyilen giysidir. Su yosunu ve doğal boyayla yapılır. Daha sonra çöpe atarız. Kostümler gibi değildir. Kostümler devri daim olur-Bee'nin isim gününde giydiği kostüm gibi sözgelimi. Kostümleri kostümlükten bir kereliğine ya da bir ay için imza vererek alırsın, sonra başkası giyer. Ama giy-atlar bir kez kullanılan eğlencelik şeylerdir. Şenliklerin zevkli yanlarından biri de *flimsy* tasarımlarıdır; mütecaviz, aptalca, seni gizleyen şeyler, içinde çok gösterişli olacağın şeyler ve kasaba birliğindeki herkes tarafından arzulanmanı sağlayacak şeyler!"

"Seninki bunun için olmalı."

Luciente ellerini yukarı kaldırdı. "Bir şenlikte insan gözleri üstüne çekmek ister."

"Ben ne olacağım? Beni de giydirebilir misin?"

"Sana uygun *flimsy*'m yok." Luciente üzülmüş görünüyordu. Sonra parmaklarını şıklattı. "Her şey yoluna giriyor. Kızıl Yıldız'ın *flimsy*'sini giyersin. Kızıl Yıldız onu yaptırdı ama vişne toplarken bir kaza geçirdi ve şimdi Cranberry'de iyileşiyor. *Flimsy*'leri yapan yerden onunkini alacağız sana."

Luciente onu tutup götürdü; köyün patikalarında, parlak ve vahşi, hoş ve eğlenceli *flimsy*'ler giymiş, şarap şişeleri taşıyan, uyuşturucu çeken ve havada baharatlı bir koku bırakan küçük kekler yiyen, çelenkler halinde saçlarında ve sakallarında çiçekler taşıyan, flütler, teypler, gitarlar, sesleri garip, boğuk ve yüksek çıkan parlak telli çalgılar, davul ve bateri çalan ve ses, ışık ve koku çıkaran nesneler taşıyarak dolaşan insanların arasından sıyrılarak geçtiler.

Çocuk evinin odaları ışık içindeydi ve merdivenin altında adımlar yankılanıyor, her köşeden kahkahalar ve çığlıklar yükseliyordu.

---

* Flimsy: Seyrek dokunmuş ve kolayca yırtılabilen kumaş. (R.N.)

Flimsy'ler giymiş yetişkinler ve çocuklar yavaş hareketle S'ler çizerek havada süzülen nesnelerle oynuyorlardı. Alet ve cihazlarla dolu bir odada Luciente bir makineyle konuştu. "Kızıl Yıldız'ın ısmarladığı *flimsy*'yi yap."

Yarıktan, sanki bir rulodan gelen kâğıt havlu gibi yavaş yavaş bir elbise çıktı. Luciente onu alıp silkeledi. "İşte! Giy."

"Burada mı?" İşlek salona baktı.

"Arkamı dönerim," dedi Luciente abartılı bir sabırla duvara dönüp omuz silkti.

Elbise hafif ve gevşekçe birbirine bağlanmış kabarcıklardan yapılmış kımıl kımıl bir şeydi, o yürüdükçe kabarcıklar yalpalıyor, hopluyor ve ışığı topluyor. Giysi hafifçe omuzlarından dökülüyordu ama bedeninin başka hiçbir yerine dokunmuyordu. İçinde kendini çok çıplak hissetti.

"Zekice bir şey bu." Luciente etrafında dönerek ona baktı. "Titreyişi, kımıldayışı harika. Şanslısın."

"Şeffaf... değil mi?"

"Şeffaf mı? Hiç de değil. Gel!"

Yemekevinin panolarından birçoğu kaldırılmıştı, böylece nehrin meltemi, küçük gruplar halinde oturmuş insanların artan yemekleri yedikleri, dedikodu yaptıkları, sigara ve içki içtikleri yemek salonunu dolduruyordu. Bir grup masanın üstünde ritm tutarak yabancı dille bir şarkı söylüyordu.

"Ne var?" diye sordu timarhaneye tıkılmışlara özgü o yiyecek tutkusuyla.

"Kalanları yemek ister misin? Elbette. Bir tabak hazırlayacağım."

Nane çeşnili soğuk bir salatalık çorbası. Porto şarabı tadı veren bir sos içinde ona pek bildik gelmeyen koyu renk büyük et dilimleri, yumrulu bir bitkinin yer elmasından daha az tatlı ve daha çok fındığa benzeyen topakları, belki de balkabağı? Luciente ona burada balkabağı yetiştirdiklerini söylemişti. Üzeri sarımsak ve yumurtayla süslü yeşil bir salata. Lastik gibi, salamura biber kadar acı garip misk tatlı bir şey. Taze şarap.

"Unutma bu seni beslemez" dedi Luciente üzülerek, tabaktan bir tadımlık çalarken. "Ekmek bitmiş. Her gün taze pişiriyoruz. Graham meyvesinden yapılmış bir ekmekti, bir lokma kalmamış."

"Yemeği kim yapıyor? Bu et nedir?" Lokmalar arasında sordu.

"Kaz rostosu. Sırayla yaparız. Kazların rostosunu Hawk- adı Innocente'ydi hani, hatırladın mı?- ile ben yaptık. Dönüşümlü olarak her

akşam bir şef ve dört yardımcısı olur."

"Kim temizler?"

"Makine yıkar. Kimse bulaşık yıkamak istemez."

"Benim zamanımda da öyle. Gerçekten işe yarıyor mu?"

"İnsanlardan daha iyi, daha sabırlı. Bulaşıkları yıkamak için kıymetli enerjimizden harcamayı kabul ettik."

"Bir başka makine de yemek yapamaz mıydı?"

"Elbette. Ama kendinden bir şeyler katarak değil. Şef olmak annelik gibidir: Gönüllü olmalısın, istendiğini hissetmelisin. Benim bir yeteneğim yok, yalnızca mutfakta yardım ediyorum. Ama Bee şeftir ve bir dahaki şenlikte menüyü o hazırlayacak; on dokuz haziran (Seneca Eşit Haklar Anlaşması'nın tarihi, kadın hareketlerinin başlangıcı) şenliğini yönetecek. Ben Harriet Tubman'ı oynayacağım. Kölelerin ayaklanıp Potomac üstünde radyasyon yayan büyük bir mekanizma olan Pentagon'u -askeri endüstriyel bir mekanizma- kuşatmasına önderlik etmeden hemen önce muhteşem bir söylev veriyorum. "Ben bir kadın değil miyim?'"

"Ah, bu şekilde mi gerçekleşti?" dedi. "Savaş hangi yüzyılda oldu?"

"Anla işte, özü bu. Tarihi mercek altında büyütüyoruz birazcık. Törenler çok uzun sürerse çocuklar huzursuz oluyorlar. En çok Pentagon'un kuşatılmasını seviyorlar. Herkes katılıyor, üstlerine devrimci kadınlardan alıntılar, yaşam öyküleri yazılan küçük ballı kekler en sonda yer alır. Kekimizi yeriz. Sonra hep beraber parti yaparız."

"İki hafta önce de bir bayram yapmıştınız. Her iki haftada bir büyük bayramlarınız mı olur?"

"Aşağı yukarı on sekiz düzenli bayramımız, galiba on tane de küçük bayramımız var, ayrıca sonra bir kararı kaybedip ya da kazandığımızda, bir de üretim normlarını aştığımızda şenlikler yapıyoruz. Bayramları seviyoruz; kahramanları hatırlamak için, gerginliği atmak için, iyi vakit geçirmek için, bizi doğuran tarihimizi övmek için iyi bir fırsat."

"Harriet Tubman'ın Pentagon'u kuşatması gibi mi?"

"Öyle, mücadeledeki hayati görüşleri diri tutuyor bu... Sizin kutladığınız tarihler - tüm o krallar ve başkanlar, çoktan keşfedilmiş ve bir çok insanın yaşıyor olduğu o sözde boş ülkeyi keşfeden Columbus- efsane değil de neydi... Yemek hoşuna gitti mi?"

"Burada bayağı iyi yiyorsunuz."

"Çok önemli! Yeterli yiyecek, iyi yiyecek, besleyici yiyecek. Sa-

hip olduğumuz her şeye özen gösteriyoruz. Connie, şimdi dünyada hiçbir yerde hiç kimse bizim kontrol ettiğimiz alanlarda yoksulluk içinde doğmuyor. Hâlâ Ay'da, Antarktika'da ve uzayda platformlar var. Benim bütün yıl içinde en sevdiğim bayram Bağışlama Günü. O gün yirmi dört saat oruç tutar ve geçtiğimiz yıl boyunca kırdığımız herkesten bağışlanma dileriz. Kış için bıraktığımız bazı kökler ve seradaki bitkiler hariç tüm bitkileri topladığımız sonbahardaki hasatın hemen bitiminde olur bu bayram. Sonra şenlik yapar, yemekevinin etrafında dolanıp beraber ekmek kırar, yavaş yavaş saatlerce yeriz. Şarap ve hindi ve ah, sonra uyanmak bir gün daha alır!"

Connie tıkınmayı bitirene kadar neredeyse herkes yemekevinden çıkmıştı, peşinden onlar da çıktılar. Çocukevinin dışındaki uzun ağaçlarda birçok salıncak kurulmuştu, geleneksel, tek kişilik salıncaklar, trapezler, kafes gibi iki-üç kişilikler, yuvarlak salıncaklar, uzunlamasına yatılacak salıncaklar. Tüm salıncaklarda ve trapezlerde, çocuklardan orta yaşlı insanlara ve havaya fırlayan uzun beyaz saçlı yaşlı kadına kadar herkes bir orman dolusu maymun gibi birbiriyle bağıra çağıra konuşuyordu.

"İşte Tecumseh." Luciente, çıplak ayaklı trapezin üstünden sarkan ve vücudunda hiç kemik yokmuşçasına üst üste taklalar atan bir kızı işaret etti. "Tecumseh bugün cimnastikte birinciliği kazandı. Ne kadar zarif ve akıcı!"

"Kaç yaşında?"

"Sanıyorum on altı. Tecumseh isim günü için birkaç yıl öncesine kadar bekledi."

"Demek spor yapıyorsunuz. Çocuklara yarışmamayı öğrettiğinizi söylemiştin ama o birincilik kazanmış."

"Ama bir şeyi iyi yapmaya çalışmak! Bu bir eğlence... Kendi başına oynayan bir çocuk bile bugün, dünkünden daha yükseğe sıçramaya çalışacaktır, değil mi? Birbirimizi iyi işler yaptığımız için kutlamaktan çekinmiyoruz. Biz her birimizin... benimsendiğini hissetmesini istiyoruz... Bu bir önem göstergesidir, değil mi? Belki her zaman kısmen işbirliği, kısmen rekabet sürüp gidiyordur. Yaşayabilmek için, kıt kaynaklar için, yiyecek için işbirliği yapıyoruz. Rekabetse... süs gibi bir şey! Sporlara, oyunlara, kavgaya, güreşe, koşuya, yarışlara, şiir şenliklerine, karnavallara... ait bir şey."

Uçucu pistinin yanındaki çayırda insanlar birbirlerine dokunarak, daha çok ortalıkta koşarak, poz kesip bağırıp çağırarak oyunlar oynuyorlardı. Bazı oyunlar katlanır kılıçlarla, parçalandığında ışıklı kabar-

cıklar saçan yastıklarla oynanıyordu. Nehrin yanındaki tepeden aşağı insanlar büyük kanatlarla uçuyorlardı, sık sık biri suya düşüyor ve kanatları erirken kıyıya yüzüyordu.

"Hemen yok olan birçok şey yapıyorsunuz. Benim zamanımda da bunu yaparlardı. Buna planlı anında tüketim diyorlardı."

"Oyuncakları, *flimsy*'leri, bazı güzel şeyleri bir anlık yapıyoruz. Bunlara kelebekler diyoruz. Ama günlük kullanım nesnelerini dayanıklı yapıyoruz. Kötü çalışan bir makinede kıt olan bakın ve çeliği kullanmak yazık olurdu."

"Hmmm. Lüks parçalar yalnızca bir kereliğine, gereksinimler de dayanıklı yapılıyor yani?"

"Tam değil." Luciente onları yansıtan cam bir duvarın önünde durup ileri geri döndü, yeni giysisini beğenen bir çocuk gibiydi. "Lüks parçalar iki sınıfa ayrılıyor: Devridaim olanlar ve bir kereliğine yapılanlar. Bak ağ oyununu oynuyorlar. Jackrabbit ile Bolivar."

On kadar insan ışıklı kordonlarla, bir şekilde aralara tutturulmuş büyük ağır bir ağ örüyorlardı, ileri geri gidip gelince bu ağ insanları içine alıyordu. Onlar farkına varamadan ya da kaçamadan etraflarına bir kutu yapılıyor, yakalanmayan bir tek kişi kalana kadar hapsediliyorlardı. Jackrabbit halatlar arasında zıplıyor, geride çevik zikzaklar bırakıyordu.

"Devridaim olan lüks parçalar her köyün deposuna gider -yeni güzel şeyler eklenir, bazıları eskir veya zarar görür. Giysiler, takılar, vazolar, tablolar- bazıları köyümüze her zaman için ödünç verilmiştir. Ve her zaman el değiştirir. Bazıları şenlikler ve ayinler için kişisel giysilerdir. Bazıları çocuk evi, toplantı evi, yemek evi, laboratuvarlar ve dalış malzeme fabrikasında kullanmak içindir. Dışarıda dolaşırken."

"Ama onları geri vermek zorundasınız. Kendiniz için hiçbir şey ayırmıyorsunuz! Her şey hükümete mi ait?"

"Karabiber ve Tuz, zevki elden ele geçiriyoruz. Düşün, geçen yıl doğum günümde Gecenin Kraliçesi olarak samur kürkünden bir manto giydim. Zümrütler taktım ve bir ay boyunca görebileceğim bir yerde Michelangelo asılı durdu. Bunlardan alabileceğim bütün zevki aldım ve sonra başkalarına aktardım!"

Bolivar bir kutunun içine kapatılmak üzereydi. Jackrabbit, çabucak öne sıçradı ve onunla beraber kapatıldı. Diğerleri güldü ve onu çağırdı. Jackrabbit ve Bolivar farazi duvarlı hücrede ışıklı ipten duvarların içinde kucaklaştılar. Connie Luciente'nin hoşnut olmadığını fark etti.

Kıskançlık nemli bir rüzgâr gibiydi, hissedebiliyordu. Luciente için üzüldü. Demek burada da kıskançlık duyuyorlardı. Her iki genç adam da aynı şekilde giyinmişti, geriye atılmış diz uzunluğundaki mantoları haricinde çıplaktılar. Her ikisinin de göğsünde özenle işlenmiş bir çiçek vardı, Jackrabbit'inki usareli bir şakayık, Bolivar'ınki boru şeklinde soluk zambaktı. Luciente ne söylediğini unuttu, övüngen açıklamalarını unuttu ve gözleri ağın içinde ikizleşen, mantolarının kıvrımları altında kucaklaşan çıplak narin bedenlere odaklandı. Bolivar Luciente'den çok önce Jackrabbit'in sevgilisi olmuştu; Bolivar Jackrabbit'ten yaşlı ama Luciente'den çok daha gençti, orada öyle şifon giysisini parmaklayan, onların çevik ve esnek benzerlikleri karşısında kendini hantal, onların ışıklı ağ oyunun dışında bırakılmış hisseden Luciente'den.

Luciente'yi kolundan, Luciente'nin her zaman onu tuttuğu şekilde tutup sertçe diğer yöne doğru çekti. "Bir şeyler daha göstersene bana. Ne kadar çok insan var burada. Hepsi yalnızca Mattapoisett ve Cranberry'den mi?"

Luciente onun yüzüne baktı, siyah gözleri Connie'nin inceliğini anladığını söylüyordu. Luciente nazikçe dudaklarını onunkinin üstüne sürttü. "Hayır. Şenliğin akşam yemeği kısmı, yalnızca Cranberry ve bizim için düzenlendi. Ama öğleden sonraki oyunlar herkes içindi, bu akşam buradaki insanlar -Mattapoisett Ağzı'nın tüm kasabalarından. Bizimle partide olmak isteyen herkes."

Kendini Luciente'nin kişisel yaşamına burnunu sokmuş hissederek, ki bağlantıda olduklarında bunu önlemesi çok güçtü, arkadaşına kendi yaşamından bir şeyler anlatmak istedi. "Yarın yeğenim Dolly içeriye girdiğimden beri ilk kez beni ziyarete gelecek."

"Yeğen Dolly... Ah, istismar ve kabalık esnasında satıcısından koruduğun kişi! Anımsıyorum. Onu görmek mi istiyordun?"

"Evet..."

"İyi. Bırak sevgi aksın aranızda. Sen Dolly'nin ihanetini affetmelisin, Dolly de onu kurtarmaya çalışıp başaramamanı bağışlamalı değil mi?"

"Heyecanlıyım. Geraldo'dan ayrılmış! Onun beni çıkartmasını sağlayacağım. Kısa zaman sonra özgür olacağım."

"Özgür. Atalarımız bunun dildeki en güzel sözcük olduğunu söylüyordu." Luciente yanları yırtmaçlı uzun beyaz bir tunik giyen ve elinde bir sürahi kırmızı şarap tutan Beyaz Meşe'den bir yudum şarap dilenmek için durdu. "Connie! Söyle bana, sizlerin birleşmeye başlaması niçin bu kadar uzun zaman aldı? Anla, bazen her şeyle ama her şey-

le başa çıkabilirsin gibi gelir ama bunu pahalıya ödersin. Bir araya gelmeniz ve sizin olan şeyler için mücadeleye başlamanız nasıl oldu da bu kadar uzun zaman aldı? Geçmişe bakıp ahkâm kesmek kolaydır, ama öyle görünüyor ki insanlar en çok, devamlı zenginleşenlerle değil de, kendilerinden biraz daha fazla ya da biraz daha az şeyi olanlarla savaşmışlar."

"Komşundan nefret ettiğin gibi kimden nefret edebilirsin?" Connie şaraba uzandı.

"Komşularımı sevmeseydim, onlarla yaşamazdım."

"Luciente bazen kendimizden zenginden nefret ettiğimizden daha çok nefret ediyoruz. Ne zaman zengin bir yüzle yüzyüze geldim? Gerçekte güçlü olan birine en fazla yakınlaştığım zaman, beni mahkûm eden yargıcın önünde durduğum zamandı. Nefret ettiğim insanlar, ellerindeki tek güç *benim* üzerinde kullandıkları güç olan insanlardır. Aman ne çok şey, biraz güç! Gözetim memurları, pezevenkler, sosyal görevliler."

"Bizim varlığımızı mümkün kılan çoğu şeyi anlamıyorum," dedi Luciente kibarca, kolu Connie'nin beline sarılı tepeden aşağı inerken. "Ama bu *kaçınılmaz değildi* anladın mı? Senin zamanında savaşanlar, her zaman devrimin kaçınılmaz olduğu mitine sahiptiler. Ama hiçbir şey kaçınılmaz değildir! Her şey içiçe geçer. Biz olası geleceklerden yalnızca biriyiz. Anladın mı?" Luciente'nin elleri kaburgalarının üstünde demir gibiydi. Sesi keskin ve ciddiydi.

"Ama siz varsınız." Gülmeye çalıştı. "Demek bir işe yaradı."

"Belki. Sizinki bir dönüm noktası. Değişik evrenler bir arada var. Olasılıklar çarpışıyor ve olanaklar sonsuza değin yok oluyor."

"Neden bahsediyorsun sen?"

"Öğreneceksin ama neden olmasın?" Luciente yüzüne bakmak için eğildi. "Atamız."

"Ben mi?" Connie hoşnutsuz bağırdı. "Onurlu ata! Tabii tabii, hayaletime dua edin. Bir sürü domuz ve tavuk kurban etmeyi de unutmayın!"

O soğuk ışıkların altında dört ihtiyar toplanmış, keman ve keman benzeri aletler çalıyorlardı. Diğerleri yere yayılmış dinliyorlardı. Müzik kendinden daha yaşlıydı.

"Beethoven," dedi Luciente. "Si Bemol Kuartet. Grosse füg."

"Claud'un arkadaşı Otis onların kültürlerinin sokaklarda yakılacağını ve Avrupa'nın tüm bu zırvalıklarıyla kimsenin zahmet edip uğraşmayacağını söylerdi."

"Biz bir tek kültürden değil birçoğundan zevk alırız. Birçok sanattan. Hepsinin ayrı içgörüleri, görme biçimi, niyetleri, güzellikleri var. Elbette bize miras kalanlar arasında... kapalı, abes, bencillik dolu, hayatta kalabilmek için, zengin patronların ya da kamunun onayını almak zorunda olan insanların sahtelikleri olan şeyler de var... Ama çoğunu sevmeden edemeyiz, Connie."

Süzülen ışıkların parlattığı havuzun ötesinde sahici ateşböcekleri yavaş yavaş yanıp sönerek yumuşacık havaya kendi büyülerini katıyorlardı. Gözleri kapalı bir çocuk dev bir akçaağaca yaslanmış beşer beşer yüze kadar sayıyordu: Saklambaç, onun çocukluğunda da oynanan o çok eski oyun. Sıcak tozlu Teksas sokaklarında çocukken severek oynadığı bir oyundu saklambaç. Bazen yalnız, bazen de en iyi arkadaşı, koyu esmer, kalın belikleri oval yüzünün iki yanından sarkan Lupe'le birlikte bir koşu gidip saklanırdı. Bulunmayı beklerdi. Yalnız ya da beraber kıkırdayıp, birbirlerine sarılarak beklerken yarı-cinsel bir titremeyle yüreğini hafif bir korku sarardı. En kötüsü bulunamamak ve bekleyip durmaktı. Oyunun görünüşteki amacı (öyle zekice saklan ki seni hiç kimse bulamasın) gerçek amacı doğururdu: Özgürlüğe sokulmak. Belki de, evet belki de kendisini keskin bronz yüzünün etrafında gizli bir ateş halkası bulunduğunu düşündüğü Neftali'nin bulması en iyisiydi. Evet, saklambaç nesilden nesile kendi ritüel ağını çocukların iç dünyasındaki gizli bir şeyle örmüştü. Evden kaçacağım ve bir daha beni göremeyeceksin! Ama gel ve beni ara. Aldırmayacakları korkusu, arkasından gelmeyecekleri korkusu. Kaçıp saklanmak ve sonra bulunup neşe içinde diğerlerinin arasına katılmak. Saklandığı yerde korkuyordu, kamyonun altında, toz toprak içinde saçma sapan çarpıyordu kalbi. Kim gelecekti? Ne yapacaklardı?

Çocuk ağaçtan döndü, bir ayağının üstünde duralayarak gözlerini karanlığın içine kırpıştırdı. "Bu o!" diye bağırdı Connie.

"Çocuğum, Dawn." Luciente yumuşakça gölgelerin içinde konuştu. "Bırak oynasınlar."

Flimsy'nin kürklü bir derisi ve kuyruğu vardı. "Sincap mı olmuş?"

"Evet! Son zamanlarda sincaplara saplantısı var. Diğer çocuklar kuş besler, sincaptan korunaklı kuş yemlikleri yapar. Dawn'sa sincap yemliği yaptı."

Dawn, fundalıkların içine ok gibi fırladı ve kısa zaman sonra bir keşif çığlığı duyuldu. Dawn ağaç tarafında ondan bir baş önde bir çocuğun arkasından koşarken görüldü. Ağaca çok az kala havalanıp üstüne atladı ve onu altına aldı. "Seni yakaladım!"

"Çok zarif görünüyor!"

"Çok uyumlu bir gövdesi var. Kaslar iyi. Refleksler hızlı. Dawn dövüş sanatlarıyla çok ilgileniyor. Bu öğleden sonra dövüşürken görecektin onu." Luciente'nin heyecanı geri geldi ve Connie'yi alelacele üzerinde parçalar yerine insanlar olan bir tahtayla oynanan bir oyunun yanına sürükledi. Oyun çok kavgalı ve gürültülü görünüyordu, yüzleri maskelerle gizli olan oyuncular hakkında harareli bir tartışma yapılıyordu. Boyalı tahtanın bir ucuna henüz gelmişlerdi ki Luciente'nin bilicisi konuştu. "Yeni gösteri toplantı evinde. Adı: Yitip Gidenin Gösterisi. Süre: Bir saat. On dakika sonra, saat başında başlıyor.

"Bu Jackrabbit'in yeni gösterisi. Ve Bolivar'ın. Tüm bu hafta buna çalıştılar."

"Sappho'nun ölümünden bu yana burada mı Bolivar?"

"Esas olarak Bolivar bir gösterici olarak çalışıyor. Bu onun köyü, ama burada olmaktan çok başka yerlerde. Ayinler, şenlikler, gösteriler, isteyen köyler çağırdığında gitmek durumunda. Bolivar çok iyidir. Beraber çalıştıklarında çok güzel şeyler yaparlar." Luciente yapmacık bir adillik ve özenli bir hakkaniyetle konuşuyordu. "Jackrabbit bazen tek başına ayinler yapıyor, ama daha çok grafik sanatlar üstüne çalışıyor." Kolkola somun ekmeğe benzeyen uzun alçak bir binaya, toplantı evine doğru yürüdüler.

İçerisi, tepenin içine inşa edilmiş olduğu için düşünebileceğinden daha büyüktü. "Toplantılar için yalnızca bir kısmını kullanıyoruz, böylece daha fazla yüzyüze olabiliyoruz. Herhangi bir noktadan duvarlar aşağı indirilebilir. Bu en büyük hali."

Yuvarlak tavan Paskalya gösterisi için Angie'yi götürdüğü planeteryumu anımsattı. Angie karanlıktan ve ona doğru geliyormuş gibi olan yıldızlardan korkmuştu ve kucağına çıkarak, bakmayı reddedip başını göğsüne gömmüştü. Connie yavaş yavaş Angie'nin merakını uyandırıp tavandaki parlak geceye baktırmayı başarmıştı. Bu tavan, karanlığına biraz önce bıraktıkları gerçek geceden biraz daha fazla mor çalınmış bir gece göğü haline geldi, girişlerden birinin üstünden soluk güve-yeşili bir ay yükseldi. Yavaşça, insanlar koltuklarına yerleşirken her bir kapının üstünden değişik renklerde haşmetli aylar yükseldi: Kuzeyde beyaz, doğuda sarı, batıda kızıl ve güneyde yeşil. Aylar doruğa ulaştığında dördü birden fışkıran müzikle heybetli bir dans yapmaya başladılar. Şekilleri yuvarlaktan dikdörtgene, hilale, kuş gibi kanatlı şekillere, uçuş görüntülerine dönüştü; şimdi geniş kanatlarını açan, yavaşça sıçrayarak kur yapan ötücü turnalara dönüştüler.

Salon dolup da kapılar kapandığında turnalar tavandan aşağı inip ete kemiğe büründüler; halbuki bu canlı üç boyutlu görüntülerin tümüyle ışık ve projektör hilesi olduğunu öğrenmişti. Kuş gibi bir ses, kavala benzeyen bir ses müzik sürerken ötücü turnalardan bahsetti ve müziğin içinde eridi. Görüntü genişledi. Muazzam bir turna alanı doldurdu ve başı bulutlara dayandı ve ayakları suya dönüştü; küçük siyah ve beyaz noktalar suyun üstünde oynamaya başladı, Labrador ördeği. Sonuncusu 1875'te Long Island'da vurulmuştu.

Muhteşem akbaba, California kondoru üç buçuk metre kanat açıklığıyla süzüldü. Kel kartal çığlıklar attı, ölü çamın tepesindeki dermeçatma yuvada şaşkın şaşkın bekleşen iri tüysüz yavrularının gagalarından içeri tıkıştırmak üzere balık taşıyordu. Kül rengi olanı canla başla çarpışıyordu. Kambur balina dönüp daldı ve ışıksız derinliklerde gezindi, engin sözlü kültürünün motifleriyle doğaçlama epik bir şarkı söylüyordu, bir fabrika gemisi tarafından avlandı ve sıcak eti yarılıp parçalarından köpek maması yapıldı. Son kahverengi derili Tasmanya yerlisi avlanmış, kayalık bir düzlüğe serilmişti. İnsanlık ailesinin eşsiz, zarif, küçük bedenli türünün son örneği olan kadının bedeni sert kayalara çarpmıştı. Göçebe güvercinler çırpan kanatlarıyla göğü kararttılar, onlarla birlikte yumuşak mavi ve gri meyveli gibi görünen ağaçlara kondular, ötüşleri, gül kurusu ve deve tüyü rengindeki tüylü göğüslerinin sıcaklığı havayı doldurdu. Korkuyla uçmaya başladılar: Islık çalarak binlerce kanadın havayı dövmesi ağaçları hışırdatan bir rüzgâr yarattı. Öldürüldüler, vuruldular, canlı canlı tüneklere çivilenerek tuzağa düşürüldüler, yuvalarından edildiler, boğazlandılar ve üretme çiftliklerinde beslendiler. Son dişi Cincinatti hayvanat bahçesinde ölünce hepsi yok oldu sonunda. İshi, Kaliforniya Yaquilerinin sonuncusu, avlanan halkının sonuncusu, yaşadığı ormandan hiçbir ruhun kendi dilini konuşmadığı bir dünyaya çıktı ve Doğal Tarih Müzesi'nde öldü. Rüzgârın süpürdüğü Delos'ta arkaik taş aslanlar, bir sıra halinde çömelmiş, çini kaplı Babil duvarlarında yürüyen aslanlar yerlerini, Hindistan'da kuraklıktan kurumuş bir ağacın altında hastalıktan ve açlıktan can veren son Asya aslanına verdiler. Aslanın bedeni General Sherman'ın buffalolarla birlikte yerlileri de kıyıma uğrattığı geniş çayırlıklara ad oldu. Alkali güneşin altında ceset yığınları çürüdü. Buğday bedenlerin arasından büyüdü ve rüzgâr toz fırtınası halinde toprağı karanlık gökyüzüne savurdu. Kısa sürede uçan kemikler haline geldiler ve sonra da gökyüzü bir kafatası gibi bomboş oldu.

Kemikler tozun içindeydi. Yavaş yavaş bu harap dünyanın derinle-

rine kök saldılar. Kemikler yavaş yavaş tomurcuklanıp ince filizler verdi. Filizler ağaç oldu. Meşe kazık kökünü derine sürdü ve kocaman dallarını yaydı. Ağaç, kucaklaşan bir çift insana dönüştü, bir kadın bir erkek. Birbirlerini kavradılar, kucaklaştılar, güreştiler, birbirlerinin boğazını sıktılar. Nihayet birbirlerinin içinden geçtiler. İki androjen ayağa kalktı: Çevik, siyah derili, mavi gözlü, kızıl saçlı olanı toprağa dokunmak için eğildi; kısa boylu, yapılı, açık kahve tenli, siyah saçlı ve kahverengi gözlü olanı kollarını ağaçlara, gökyüzüne doğru uzattı ve bileğine bir doğan tünedi. Dışlarına ve içlerine yeşil ve kahverengi bir ağ aktı. Devasa bir karıncanın omzunda durdular. Parmak uçlarından üzüm bağları büyüdü. Başlarında arılar toplandı. Hayvan görüntüleri gerçek gibiydi: Animasyon gibi değil canlı varlıklar gibi görünüyorlardı. Son görüntü uçan bir turna haline gelen akan bir suydu.

"Yalnızca bizim içimizde yaşar ölüler.
Su tepeden aşağı bizim içimizden akar.
Güneş bizim kemiklerimizde soğur.
Tüm canlılarla birleşiriz
Tek bir şarkı söyleyen enerji ağı içinde.
İçimizde bizi biz yapan ölüler yaşar.

İçimizde doğmamış çocuklar yaşar.
Birbirimizin havasını soluyarak
Birbirimizin suyunu içerek
Birbirimizin etini yiyerek
Büyürüz, toprakta büyüyen bir ağaç gibi."

Turna tavana uçtu ve yavaşça dört yöne yerleşen dört aya bölündü. Salon aydınlandı. İki sıra ötede Dawn'ın aşağı inen doğu ayını izleyen yukarı dönük yüzünü gördü. Onların gerçek geleceğinde yüzyıl veya daha fazla zamandır ölüydü; o onların içinde yaşayan ölüydü. Ata. O andan uzaklaştığını hissederek gözlerini Dawn'ın meraklı yüzüne dikti. Şu çocuğun bedenini tutmak için duyduğu korkunç arzu, tenine bir şeyi istendiğinde duyulan o elektrikli kaşıntıyı getirdi. Ona nazikçe dokunmak. Yalnızca bir kez.

Luciente ya anladı ya da bakışını okudu. Oda aydınlanınca seslendi, "Dawn? Bir dakika gelsene lütfen?"

Dawn bakındı, onları gördü ve çevik hareketlerle boşalan sıralardan yukarı tırmandı. "Merhaba. Sen geçmişten gelen kişisin!"

"Onun adı Connie," dedi, Luciente karışık saçlarının arasından görünen küçük kulağını öperek.

"Seni öpebilir miyim?" Sesi titredi.

Dawn ona soru dolu, duru, kahverengi bakışlarla baktı. Duralayarak. Sesindeki titreklik. Çok şey isteyen. Bir çocuk için korkutucu. Ama Dawn sonunda, "Olur," dedi.

Küçük omuzlarını elleriyle hafifçe avuçlayarak Dawn'ı yanağından çabucak öptü. Angelina'nın son halinin iki katı kadar, ama hâlâ küçük. İnce kemikli. Sonra Dawn sıçrayarak uzaklaştı, merakla geri baktı. Sonra topuklarının üstünde diğer iki çocukla koşarak gitti.

"Güle güle küçük sincap," dedi arkasından.

"Dawn kızıl sincapları daha çok seviyor, daha küçükler, ama daha atılgan oluyorlar."

"Kendisi gibi."

Batı kapısına doğru yürüdüler. "Dawn dört yaşındayken ürkekti. Kaygılandık. Ben, candostlar. Hepimiz onu dışa döndürmeye çalıştık."

"Ama farklılığa saygı duyduğunuzu söylüyordun."

"Farklı güçlere saygı duyuyoruz. Zayıflığa değil. Aktif olmayan yaşamın ne yararı var? Nasıl olsa geçip gidiyor."

Akıl hastanesini düşündü. "Bazen hiç seçeneğin yoktur."

Dışarıda yumuşak geçede müzik havaya yayılıyordu. Toplantı evinin dışındaki meydanda altı müzisyen müzik çalıyordu. İnsanlar tek, çift, küçük büyük gruplar halinde dans ediyorlardı. En uzak uçta Bee ve Erzulia kolkola eğilmişler, başları birbirine yakın konuşuyorlardı. Müzik güçlü bir vuruş ve karşı vuruşlar üzerine kuruluydu: Ritm ritmlerle iç içe geçiyor, ama ayakları, bacakları, kalçaları, omuzları da içine alıyordu. Dawn dışarıda yakaladığı iki çocukla beraber dans ediyordu, durmadan dönüyor, sıkı sıkıya tutunup birbirlerinin kollarını çekiştiriyorlardı.

"Çocuklar hâlâ ayakta. Saat on buçuk ya da on bir olmalı."

"Çok çalışıyorlar. Festival ertesi sabahlar hariç her sabah erken kalkıyorlar. Tatilleri olmamalı mı? Uyanık kalamayacakları zaman uyurlar. Eğer çimenin üstünde uyuyakalırlarsa biri onları eve götürür."

"Diğer insanlara böylesine inanabilmen ne kadar harika!"

"Böyle toplumsal bir inanç olmadan çocuk sahibi olmak ne büyük bir yük olurdu! Çocuklar herkesin varisidir, herkesin meşguliyetidir, herkesin geleceğidir."

Bir akşam yemeği olarak köpek maması görüntüsü. Claud hapsedildikten sonra hiçbir zaman et alamamış olmasına çok üzülürdü. Yi-

yecek fiyatları her hafta yükseliyordu. Süpermarkette kan çıkarmak isterdi, ama dükkân hırsızlığı suçunu ve mahkûm edilmeyi göze alamadı. Satın alabildiği tek et köpek mamasıydı. Angie'yi yerdeki bir tastan mı besleseydi? O konservelerin içine ne konduğunu kim nereden bilebilirdi? İnsanın en iyi arkadaşı büyük bir polis köpeğiydi, Angie gibi küçük esmer bir çocuk değil. Onu kendisi gibi yoksul insanlara karşı koruyacak köpekler. "Ye Angie, lütfen! İyi bir yahni." Biber tozu ve otlar eklemişti.

"Neden?" Angie köpek resmini işaret etti. "Neden bir köpek resmi var bunun üstünde?"

"Bu yalnızca üstündeki resim. Hububatların üstündeki Bunny böcekler gibi."

Angie'nin bir köpek yediği korkusuna kapılmaya başladığı çıkmıştı ortaya. Yavru bir köpek yemek istemediğini söyledi. Ay de mi!* "Dana eti! Hamburger gibi. Seni hiç köpek etiyle besler miyim?" Yapmaz mıydı, ucuza satılanı bulsaydı? Karınlarını doyuracak ne bulursa onunla Angie'yi beslemek zorundaydı. Başka seçeneği var mıydı ki?

Luciente onu omuzlarından tutuyordu. "Eriyorsun! Gel. Kal. Benimle dans et." Onu meydanın ortasına sürükledi.

"Nasıl dans ettiğinizi bilmiyorum!"

"Nasıl hissedersen öyle. Zevk için."

Gözlerini hafif kapattı ve bedeni müziği hissetmeye başladı. Hâlâ, kalçalarını oynattığında bütün o kabarcıklarıyla *flimsy*'nin üzerinden düşüp onu çırıl çıplak bırakacağından korkuyordu. Ama hiç kimsenin üstünde daha fazla giyim yoktu. Ne zamandan beri dans etmemişti... En son tımarhanedeki o ilk hüzünlü yılbaşı partisinde, eski tarz kibar balo salonunda personelin dikkatli gözleri ve dans etmeyen çoğunluğun aç bakışları altında vals, fokstrot ve arasıra alçak gönüllü bir rumba yapmıştı. Arasıra beceriksiz dokunmalarla, arzularla, özür dilerimlerle dolu o gecedeki bütün kavalyelerinden çok daha iyi bir kavalyeydi Luciente. Ah, hiçbir şey etrafınıza bakıp siyah ve Latin hastaların birbirlerini izleyip, Thorazine'le uyuşmuş beyinleriyle ancak zombi hareketleri yapabilecekken bugalov dansı yapmaya çalışmalarını seyretmek kadar üzücü olamazdı.

Orkestra hızlı çalmaya başladığında gözlerini açtı ve Bolivar'la Jackrabbit'i dans ederken gördü. Jackrabbit vahşi, gevşek ve savrularak dans ediyordu. Bolivar biraz fazlaca kontrollüydü. Yaptığı her şe-

*İsp. Ah, yine mi?

yi iyi yapıyordu ama yaratıcı değildi. Ölçülü bir zarafetle hareket ediyordu. Ama Jackrabbit etrafında dönüp duruyordu. Luciente ileri ve geri Jackrabbit'e doğru ona bakmadan dans ediyordu. Gösteri yapıyordu ve Jackrabbit de bunun farkındaydı, Bolivar da gücenik.

Luciente'ye cesaret verdi, onu kışkırttı. Şimdi Bee, Beyaz Meşe'yle beraber duruyordu, çene çalıyor, etrafı seyrediyordu. Erzulia tek başına dans ediyordu, kendisinden başka hiçbir şeyin bulunmadığı tutkulu bir trans haline girmişti; müzik zonklayan davullarda merkezleşmişti. Biri daha seyrediyordu, toplantı evinin basamaklarında iki kişiyle beraber duran uzun boylu bir kadın. Saçı beyaz bir türban içinde, ayakları gibi tek göğsü açıktaydı. Boynundan aşağı beyaz giysisinin üstünde, hilal şeklinde bir ay sarkıyordu. Kadınları merdivenlerde bırakarak dans eden insanların arasından sıyrılıp Luciente'ye arkadan yaklaştı. Bee meydana geldi ve onların yanında dans etmeye başladı. Connie'ye anlamadığı bir neşeyle gülümsedi.

Uzun kadın Luciente'nin arkasında duraksadı, fındık rengi gözleri hınzır hınzır kırıştı. Türbanını çözünce kumral saçları omuzlarına döküldü, uzun beyaz şalı sallayıp Luciente'nin üstünden geçirerek onu belinden yakaladı ve geriye çekti.

Dengesi bozulan Luciente arkaya düştü ve orada yapışıp kaldı, yüzü şaşkınlıktan aptal gibiydi. "Ne oluyor?"

"On sekizindeyken nasıl kötücül dans ediyorsan, hâlâ öyle dans ediyorsun. Hâlâ utanmazsın, karanlıkta bile göz alıyorsun. Ve bu giysi, dekadan. Sappho gibi sekseninde hâlâ aç gözlü genç âşıklar arıyor olacaksın!"

"Diana, sensin demek. Benle alay etme böyle." Kafasını çevirmeye çalıştı ama Diana onu sıkı tutmuştu. "Bu Connie, geçmişten gelen kişi."

"Ben Diana, Luciente'nin geçmişindeki kişi," dedi Diana, görkemli bir biçimde, göğsünün derinliklerinden gülerek. "Bu *flimsy* içimi titretiyor," dedi Diana abartılı bir edayla, fısıldar gibi söyledi bunu, uzun burnunu Luciente'nin *flimsy*'sine yaklaştırarak. "Akhilleus ve Patroklus'un giysileri de böyle kokuyordu herhalde."

"Diana!" Luciente örtünün halkası içinde döndü ve ellerini kendisinden daha uzun kadının omuzlarına koydu. "Beni *flimsy*'mi eleştirmek için aramıyordun herhalde."

Diana örtüyü eline aldı. "Eleştirmek değil de çıkarmak için diyelim." "Gel benimle yürü, ayın altında beraber yürümeyeli çok uzun zaman oldu."

Luciente kısa, şen, çınlayan bir kahkaha attı. "Yalancı! Bu gece ay yok. Hem merdivenlerden bana öyle acayip acayip bakıp duran şu arkadaşlarınla beni ıssız yerlere götüremezsin!"

"Hep görünüşe bakarsın, değil mi? Ama yine de üç yüz metreden sana nasıl baktıklarını söyleyemezsin! Ben kendi ayımı taşıyorum; gel!"

"Artık benimle idare edeceksin," dedi Bee kulağına.

Luciente onlara dönüp af dilercesine baktı, on beş yaşındaki kız gibi kızarıyordu; sonra Diana'nın elinden tuttu ve dans edenlerin arasından çabucak karanlığa karıştılar.

Connie arkalarından şaşkın baktı. Yanında Bee, "Ben de fena dans etmem" dedi. "Diana'nın yaklaştığını görünce seni almaya geldim. Müziği sevdiğimde zihnimin onunla dolmasını isterim." Bee, rahatça koluna girdi ve onu meydanın dışına yürüttü. Kocaman eli ağır ve sıcaktı: Luciente gibi Bee de onu şefkatle kabulleniyordu, yo hayır tam da Luciente gibi değildi. Çünkü Bee ona dokununca kolu şişti, irileşti ve kanı kızıştı.

Durarak, "Seni tanımıyorum," dedi.

"Yalnızca Luciente aracılığıyla birbirimizi tanıyoruz."

"Ama bana birini anımsatıyorsun."

"Öyle mi?" Sevindi ve hemen kabullendi. Müzik alanını geçince -meydanda oldukça yüksekti, ama hoparlörlerin ardından kısık geliyordu- gece hafif seslerle yumuşadı. Birisi mandolin çalıp şarkı söylüyordu. İnsanlar kolkola, birbirlerinin omuzlarına ve bellerine sarılarak ışıkları önce yanıp biraz sonra sönen küçük kulübelere gidiyorlardı. Otter uzun saç örgüsünü çözmüştü, uzun saçları beline kadar siyah saten bir sel gibi akıyordu, süzülen ışıklardan birinin altında durmuş, ona bakan bir gence bakıyordu. Otter parmak uçlarıyla ötekinin yüzüne dokunuyordu, güldü, soluk soluğaydı, sanki çok güç nefes alıyordu. Yaşlı, sarhoş, çopur yüzlü bir adam, kafasını yukarı kaldırmış, ağzını yıldızlara açmıştı, süzülen ışıkların arasında minör tondan ince sesiyle bir şarkı söylemeye başladı:

"Nasıl severdik birbirimizi,
bir yatakta uzanırken
gece üstümüzden geçip giderdi
hızlı bir su gibi, vururdu
şafağın dişleri arasına:
Sürüp gitsin, bırakayım,

bırakayım gitsin.
Yanlarım ağrıyor.
Yay fırlattı
okunu bir kere, ip
kopar artık."

Karanlıkta bir başkası duyuldu ve vurmalının zilleri arasında şarkıyı söylemeye başladı. Sarı bal ve sirke sızdı sanki içine. Elleri Bee'nin elini daha güçlü sıktı. O da onun elini sıktı ve sonra bıraktı ve kolu onu tekrar sarana değin utandı, gittikçe daha yavaş yürürlerken kendine yaklaştırdı, kalçaları onun basenlerine vuruyordu. Konuşamıyordu, teni kemiklerinin üstünde ağır ve tatlı bir duygu veriyordu. Eskinin göz yaşları ve bugünün isteğiyle, Claud'un anısı ve Bee'nin varlığıyla dolmuş hissetti kendini. Claud olmayan, ama kendisine onu hatırlatan büyük elleriyle şu anda beline sarılmış olan Bee'nin varlığıyla. Bu arada baş parmağıyla, sıcak ve dolgun başparmağıyla *flimsy*'nin arasından memesine dokunan, ondan izin isteyip, cevabını Connie'nin dizlerini yarı büküp nefesini içeri çekerek, bilincinden daha hızlı davranan içgüdülerinin itkisiyle kendisine sokulmasıyla alan Bee'nin varlığıyla. Öpmek için ona yaslandığında başparmağını organının habercisi gibi hissetti. Dudaklarını Connie'nin dudağının üstünde sabırlı, uzun, duyarlı bir öpüşle bastırdığı sırada biri alçak, gırtlaktan gelen, neşeli bir sesle şarkı söylüyordu:

"Ne güzel yanınızda dövüşmek,
üssümün insanları.
Sizinle çalışıyorum
alın alına.
Sizinle mısır ekiyorum,
ağaca çıkıp elma topluyorum.
Ne güzel yanınızda dövüşmek,
uzun masamın dostu,
çocuğumun anası.
Çorbayı ve ekmeği bölüşürüz,
sorunları ve toplantıları keskin şafağa kadar süren.
Ne güzel yanınızda dövüşmek.
Dostlar ordusu yenilmez
Dostlar ordusu yenilmez.
Ne güzel birbirimiz için dövüşmek."

"Böyle bir gecede insan kavga şarkısı nasıl söyler" diye sordu Connie, Bee'nin göğsünün üstünden, derin bir nefes çekti.

"Böyle bir gecede insanlar cephede ölüyorlar, diğerleri gibi," dedi. "Bunun kabarcıkları araya giriyor." Karanlığa doğru işaret etti. "İşte benim yerim. İçeri gelir misin?"

"Geleceğimi biliyorsun." Güldü. O göğüsten gelen eski mutlu gülüşü, Claud'un elleriyle dokunarak hissetmeyi sevdiği o duyarlı gülüşü duyduğunda şaşırdı. Son yıllarda çok az gülmüştü, hiçbiri de böyle değildi. Patikada yollarını buldular ve iki basamakla bir çekişle açılan kapıya geldiler. Arkalarından kafes kapı çarptı. Elleri ile duvarı yokladı. "Işığı yakacağım."

"Hayır. Lütfen. Karanlıkta kalalım." Onun yerini, bir başka zamanın garipliğini görmek istemedi. Sade bir yatakta, bedenlerin birbiriyle olduğu bir alanda olmak istedi, bu her zaman aynı kalırdı.

"Nasıl istersen. Seni parmaklarımla görebilirim."

Bunu söylediğinde korktu, sanki zihnini, ihtiyaçlarını, anılarını okuyabiliyordu. Luciente onu ne kadar kavrıyor, ne kadar biliyordu? Yine de onun inceliğinin üstüne saçıldığını hissetti, gevşedi ve açık pencereden meltemi kabul ettiği gibi kabullendi.

"Dışarıda ne var?" Gecede bir kuş.

"Çobanaldatan." Kolu ona dolandı, onu alçak, sağlam bir yatağa sürüklüyordu, yatak yumuşak, ipeksi ve yapışkan, ama kalın bir örtüyle örtülmüştü, satenden hav yapılsaydı bu örtü için kullanılırdı. Diz çökerek onu aşağıya çekince Connie görünmeyen yatağın üstüne yan yarıya düştü. Ona *flimsy*'sinden kurtulmasına yardım edip yanına yerleşirken kendisi çırılçıplaktı, muazzam bedeni göz dolduruyordu. Tenin ten üzerindeki teması, kadifemsi şoku. Başı düştü. Elleriyle Bee'nin sırtını kavradı. Bee yavaş yavaş karanlıktan onun vücudunu inşa etmeye başladı, dokuna dokuna onu öyle bir resmetti ki derisinin her bir gözeneği için için ışıldadı.

Gece ona bir kez daha kemerli boynunun, şenlik ateşi gibi yanan memelerinin, Bee'nin ellerinin altında kıvranıp duran karnının üzerinde cömertçe dolaşan büyük bir ağız vermişti. Ama bu başka birinin kafasıydı, sıcak bir kaya gibi düzgün bir kafa. Daha etli. Kafasını oraya yasladığında uylukları arasında öylesine pürüzsüzdü ki teni; dudakları ve dili içindeydi, bunu daha önce yalnızca Claud yapmıştı, zevk sırılsıklam geldi ve o daha ağzını çekmeden boşaldı, Bee üstüne çıkıp içine girdi. Kendini öyle dolu hissetti ki. Kendisinin tuzlu yapışkan ta-

dı vardı onun ağzında. Bir daha hiç, bu ağırlığı, birini, her yanının üstünde başka ağır bir vücudu hissedebileceğini düşünemezdi. Dilleri birleşti, organları hareket ederken dilleri de hareket ediyordu. Ne güzeldi, ne kadar güzeldi. Parmaklarıyla Bee'nin büyük, sıkı, kalkık kalçalarını kavradı, her bir parmağı capcanlıydı ve dolgun tenine gömülmüştü. Büyüdüğünü, hazla kabardığını hissetti. Bee içine girdiğinde organının her bir gidip gelişini öyle iyi hissetti ki sanki kendisi de onun içine girmiş gibi oldu. Bir kez daha titrek titrek açılıp, onunla beraber, bir bütün olarak, ona katışmış olarak hareket etmek, bir kez daha boşaldığındaki sıcak, sağanak halinde gelen ıslaklığı hissetmek, bir kez daha o hâlâ dimdikken gövdesine kenetlenmek ve kendisine daha çok dokunabilmek için kımıldandığını, kalkıp içine girdiğini hissetmek, bir kez daha hazzın derinleştiğini ve aynı anda tüm oktavlarda birden çalınan, gerilen ve yavaş yavaş ahenkli bir melodiye dönüşene kadar çınlayan bir telin sesi gibi yayıldığını hissetmek.

Kolları gevşeyip düştü. Bee onun içindeydi, yavaşladı, bekledi, durdu. Üstünde ağırlık toplandı. Gevşediler ve yanyana uzandılar. Gözlerini açtığında nesneleri, masanın şeklini, üstünden bir şey sarkan sandalyeyi donuk görüyordu. Ağaçlar dışarıda yapraklarını ıslak bir sesle hışırdatıyorlardı.

"Birazdan dönmem gerek. Uyumalıyım. Her gün erkenden uyandırıyorlar. Bir şey varmış gibi."

"Bizi her bırakıp gittiğinde çok üzülüyoruz. Sana yardım edemediğimiz için üzülüyoruz."

"Bu yardım etti." Bir dirseğinin üzerinde doğruldu. "Ama... Luciente olmadan ben nasıl hâlâ burada olabiliyorum?"

"Luciente yardım ediyor."

"Bize şey için... yardım mı ediyor?"

Parmak boğumu nazikçe yanağında gezindi. "Neden olmasın? Başka nasıl birlikte olabilirdik?"

Oturdu ve örtüyü üstüne çekti. "Biz yataktayken her şeyin farkında mıydı yani?"

"Karabiber ve Tuz, aptal olma. Hepimiz seninle ilgileniyoruz. Ama sen birçok tabularla dolu bir toplumdan geliyorsun. Benim seni bizim hepimiz için tutmam daha kolay."

"Şimdi de bunu planladığınızı söyleyeceksin."

"Hayır, hayır." Bee güldü omuzlarını okşayarak. "Ama biz birbirimizle iyi bir iletişim içindeyiz."

"O... sen... bir geceliğine Claud'u bana geri veriyordunuz."

"Ben Claud değilim. Belki Claud'a benziyorum. Belki onun gibi hareket ediyorum. Sen öyle hissediyorsun." Sesi gürledi. "Belki bende onun sizin zamanınızda ortaya çıkamayan kişiliğinin potansiyelleri var. Ama ben aynı zamanda benim, Bee, Luciente'nin arkadaşı, senin arkadaşın."

Göğsüne hafifçe dokundu. "Elbette. Ne yapıyorsan, ne anlama geliyorsa çok güzeldi. Biliyorsun."

Sabah PA sisteminde Muzak belirip erkek sesiyle hastaların kalkma zamanı dediğinde kendini bitkin ve halsiz hissetti. Duşlar için sıraya girdiğinde kalçalarında ve karnında şehevi anılar dolaşıyordu. Elleri, ağzı, ağırlığı ve bedeni, güzel derisinin parlaklığı. Neşe sabahın ağırlığını delip geçiyordu. Uykuluydu, yorgunluk kafatasında sızlıyordu, ama aldırmadı. Bir kez daha gün başlamıştı. Gün umutlarla dolu bir şekil, o öğleden sonra yavaşça tırmanacağı güzel manzaralı bir tepe gibiydi.

Sırada pis, sulu, donuk yulaf unu ve afyondan daha kıymetli, bir fincan acı kahve tayınından oluşan kahvaltıyı beklerken hissettiği sabırsızlık değildi. Tüm gün Dolly'nin gelişine ayarlanmıştı, ama özlemek dolu olmaktı. Gecenin anısını henüz israf edilemeyecek denli zengin, bütün bir hafta emip duracağı, ama yine de bitmeyecek bir şeker gibi sakladı.

Dolly'ye Bee'den bahsetse miydi? Onun flört ettiği bir hasta sanabilirdi Bee'yi. Dolly'nin yeni erkeği nasıl bir şeydi? Onunla Geraldo'yla olduğundan daha iyi geçinmeliydi. Ama adam adı üzerinde onun pezevengiydi. Bir pezevengi nasıl sevebilirdi? Kadın terinin asalakları. Vücut bitleri. Niye Dolly hâlâ sokaklardaydı? Borçlar, para, bakması gereken kızı Nita.

Azarlama yok! Sevgiyle hareket et: Luciente iri ellerini sallıyordu ona. Connie incecik saçlarını fırçaladı da fırçaladı. O çirkin beyaz kısım. Ne kadar pasaklıydı, teni ne kadar soluk görünüyordu. Dolly o kadar genç, dolgun ve bir içim suyken, tabii halasını gördüğünde kaçardı. Kendisine çok büyük gelen soluk bir giysiye sarınmış, duvarda sürünen bir şey gibi ayaklarını sürterek onlara yaklaşmaya çalışan yapış yapış saçlı deli bir karı.

Hafta sonundaki görevli Bayan Yoshiko, ona parlak kırmızı bir ruj getirdi. Bayan Yoshiko tamamıyla kendisiyle aynı boydaydı, güldü ve

saçına birkaç toka tutturdu, değişik ve daha iyi görünüyordu. "İyi oldu şimdi." Çok az İngilizce konuşurdu, ama bazen gülümserdi ve bazen de konuşurlarken onlara bakardı.

Öğlen yemeğinden sonra Bayan Stein'la beraber oyun masasına oturdu, para yerine kullandıkları dergiden yırtıkları birçok küçük kâğıt parçasını kaybetti. Bekledi. Saat bir! Ziyaret saati başladı. Ona kimse gelmedi.

Elbette Dolly'nin birde gelmesini bekleyemezdi! New York'tan buraya gelmek iki saat alıyordu. Yoğun trafikte daha da uzun. Hele bir de yazsa ve günlerden pazarsa üç saat. Üstüne üstlük bir de trafik tıkanıklığı varsa üç buçuk saat! Hemen heveslenmese iyi olurdu... Bir hesap yapalım, diyelim ki Dolly saat onda kalktı. Dün gece çalıştıysa on buçukta. Ona on bir de sen. Öğleden önce evden çıkamazdı. Erkek arkadaşı onu alacaktı. Yarım oldu bile. Demek ki dörtten önce varamazlardı. Dolly'yi üç buçuktan sonra beklemeye karar verdi.

Yine de hemşireler odasında ne zaman telefon çalsa, kapının kilidi ne zaman tıklasa kartlar karışıyor, Connie donup kalıyordu. Umutlandı, bekledi ve gelen giden diğer ziyaretçileri gözledi. Öğleden sonra geçip gitti. Daha fazla kâğıt oynayamazdı. Elinden geldiğince sakin olmaya çalışarak sundurmada ileri geri gidip, gündüz odasına doğru yürüdü. Ne zaman telefon çalsa ya da kapı açılsa hemşire odasına koştu, şaşkın, umutlu bir halde bekledi.

Saat beşte her şey bitmişti. Son ziyaretçi de kapı dışarı edilmişti. Dolly gelmemişti.

10

Pazartesi paldır küldür geldi. Skip haklı çıkmıştı, bakım binasında normal bir hastane koğuşu gibi düzenlenmiş yeni bir koğuşa taşındılar. Kadın ve erkek bölmeleri birbirinden kontrplakla ayrılmıştı, aralarında şu anda açık olan bir kapı vardı. Koğuşun dış kapıları kilitliydi. G-2'deki lükslerin bir kısmı yoktu burada: Sundurması yoktu, TV'li ayrı bir gündüz odası yoktu. Fats yine onlarla beraberdi, ama neyin nerede olduğunu bilmiyor gibiydi ve yüksek sesle saat beş buçukta kalkıp buraya gelmek zorunda kaldığından yakınıyordu. Bayan Valente iri bir kadındı, dilinde ya da damağındaki bir bozukluk konuşmasına boğuk, kısık bir eda veriyordu.

Sybil çoktandır buradaydı, yatağın üstüne bağdaş kurup ne olup biteceğini görmek için bekliyordu. Sybil ona yer ayırmak için yanındaki yatağa bornoz atmıştı, o da müteşekkir yerleşiverdi. Hemşirelerin oda-

sının yanındaki yatağın yanları yukarı kalkıktı. İçinde başı beyaz kask gibi bandajlarla sarılı siyah bir kadın yatıyordu ve bandajın tepesinde sopa şeklinde antene benzer metal bir alet vardı.

"Bu Alice Mavi Popo," Sybil usladı. "Bak ona ne yaptılar!"

"Ne oldu? Bir kaza mı oldu?"

"Sanmıyorum. Acayip değil mi?"

Connie koğuşa göz attı. "Bunun o olduğundan emin misin?"

"Yatağın ayak ucundaki karttan okudum, Consuelo."

"Bilinci yerinde değil mi?" Yatağın yanında ayakların yukarısında bir makine dikkatini çekti.

"Hayır. Bana yüz işareti yaptı geldiğimde, kartta adını bu yüzden fark ettim. Onu tanıyamadığım için üzülmüştüm, 'Merhaba' dedim ve o da 'Bak bana ne yaptılar' dedi! Tam böyle demedi ama karma karışık lafların özü buydu."

"Ne yaptıklarını söyledi?"

"Valente geçerken beni acele ettirdi, daha fazla soru soramadım."

"Kafasının içini boşaltmışlar sanki. Belki de kaçmak istemiştir." Connie yüksek kafesli pencerelere baktı.

"Valente gözle görülür zarar verecek kadar aptal mı? Benim üstümde de içinde sabun olan bir çorap kullanmıştı."

Skip kapı eşiğine geldi. "Şişşt! Connie!"

"Skip sana borcumu henüz ödeyemem. Yeğenim pazar günü gelmedi. Ama önümüzdeki hafta sonu gelecek," dedi çabucak.

"Beni buraya cuma günü getirdiler. Alice o zaman da yataktaydı, başı bandajlı. Bana kendisini ambülansla şehre ameliyata götürdüklerini, sonra geri getirdiklerini söyledi!"

"Hey, onu dövdüler mi?"

Skip başını salladı. "Bir çeşit ameliyat yapmışlar. Beynine iğneler saplamışlar."

"Dalga mı geçiyorsun?" Skip galiba çıldırmıştı. Yine de korkudan kendini güçsüz hissetti. "Ne çeşit iğneler? Sybil'le konuşabilmiş."

"Kesinlikle konuştu," dedi Sybil kurularak. "Şok verilmesinden çok daha iyi durumdaydı."

"Bana inanmıyorsun, ama göreceksin!" Kırılmış gururuyla Skip ayaklarını sürüyerek erkekler tarafına döndü.

"Beyinde iğneler..." Çılgın bir fantezi gibiydi, Sybil'in büyü yapan mikrodalga fırınları gibi. Glenda elektroşokun dişçi matkabı olduğunda ısrar etmişti. Belki de Alice'e başından bir iğne yapmışlardır, doğrudan beyne zerk edilen yeni bir ilaç? Bu da çılgıncaydı. Bu yeni ilaç-

lar insanın böbreklerini taşa çevirir, dilinin ağzının içinde simsiyah şişmesine ve derinin kabuk kabuk olmasına yol açar, eski bir yastığın içinden dökülen pamuklar gibi, saçın avuç avuç eline gelir. Belki de beyne doğrudan enjekte edilmiş bir ilaç seni şok kadar çabuk bir zombiye dönüştürebilirdi.

Bu koğuş bir tuhaftı, çünkü bir hastane koğuşu gibiydi. Akıl hastanesi her zaman kötü bir şaka gibiydi; burada hiçbir şey iyileşmezdi. İlk kez içeri girdiğinde sağlık dedikleri şeye kavuşmayı ne çok istemişti. Birinin gelip ona yardım edeceği umudunu korumuştu. Hastane dedikleri yerde kendisiyle ilgilenen biri olacak, yanıtları olan, derdinin ne olduğunu söyleyecek ve ona daha iyi bir yaşam sunacak biri. Ama ondan lütfen demesi, ruj sürmesi, bir masada oturup kâğıt oynaması, itaat etmesi, karşılıksız çalışması, personelin evini temizlemesi istenmişti. Rüşvet ve suiistimale göz yumması. Diğer hastaları dövdüklerini gördüğünde çenesini tutması. Çamaşır odasındaki tecavüzün hastanın uydurması olduğuna inanmış gibi yapması.

Ama bu eski olmasına rağmen gerçek bir hastaneydi. Koğuşunda on beş kadın vardı. Yatağı aşağı yukarı oynayan cinsten bir hastane yatağıydı. Profesör Silvester'ın kâhyası-hizmetçisi-kızı-dostu-sekreteri-ayakçısı olduğu günden bu yana yıllardır yattığı en rahat yataktı. İkisi de buradaki yaşamı nasıl sürdüreceklerini, var olabilecek boşlukları, elde edilebilecek en uç faydaları düşünmeye başladıklarında Connie kendini kaşarlanmış hissederek Sybil'e gülümsedi.

Salı sabahı hasta gibi yatağa saplanıp kaldı. Sabah doktorlar gelecekti. Pazartesi öğleden sonra hepsi Dr. Morgan tarafından yönetilen bir dizi testten geçirilmişlerdi, kan, çiş, refleks. Redding orada değildi. Bir yerde ders veriyordu. NYNPI denilen bir şeyle bağlantısı vardı. Önemli bir adamdı. Onun gerçekte boktan bir herif olduğunu hissetmeye başlamıştı. Başka bir yerde, başkalarıyla meşgul olması daha iyiydi. Başkaları da vardı. Şehirdeki hastanede hastalar. Bir şekilde tatminkâr değildiler. Dışarıdaki hastalar kaçıp giderlerdi. Onlara güvenilemezdi. Aileleri burunlarını sokarlardı. Onlar, sıralar halinde yataklarına yatırılmış olanlar, bir şekilde daha tatmin edici oluyorlardı.

İlaçlardan takatsiz kalmış, yatağında uyukluyordu. Sabahın erken saatlerinde koğuşta Luciente'ye rasgele bir davet gönderdi. Kendini çekingen hissetti, utandı. Deneme kabilinden zihnini açtı ve Lucien-

te'nin cevap verdiğini hissetti. Mattapoisett'e geçmek ne kadar da kolay olmuştu. Oradan bitkin dönmemişti. Sanki zihninde kaslar gelişmişti, kolaylıkla Luciente'yi çağırabiliyor, Luciente'nin zamanına ve bugüne gidip gelebiliyordu.

Luciente'nin ailesi -Bee başını arkaya atmış ışıyarak ona bakıyor, solunda yaşlı kadın Sojourner, Barbarossa, Otter uzun belikleriyle Çinli gibi duruyor, hafif sarışın Morningstar Dawn'ın üstüne eğilmiş, Jackrabbit dalgın dalgın, süslenmiş panolara bakıyordu, Hawk düşünceli bir halde burnuyla oynuyor, Luxembourg bir şeyler söylemek üzereydi ama herhalde artık Hawk'ın annesi olmadığını hatırlayarak sessizliğini bozmadı- yemek evinde bir masanın etrafına oturmuşlar, hububatlardan, fındık, ayçiçeği çekirdeği, çay üzümü, yoğurttan oluşan bir kahvaltı yapıyorlardı. Sütün, büyük annesininki gibi hoş bir tadı vardı. Öğretmen ham sütün insanı hasta ettiğini söylerdi, büyük annesiyse güçlü kıldığını. Geniş çaydanlıklarda ot çayının buharı tütüyordu.

"Kahveniz yok mu?"

"Toplantıları başlatmak için içeriz. Eğer çok uzun sürerse arada. Çay da aynı." Luciente esnedi. "Hasata giderken erken kalktığımızda."

"Ama her gün içmiyorsunuz haa?"

Bee bir yanıt verecekmiş gibi döndü, ama Barbarossa'nın yanıtı hazırdı. "Kahve, şeker, çay, tütün aç insanları beslemek için gereken toprağı işgal eder. Şimdi bazı topraklar lüks ürünler için kullanılmakta ama daha çoğu gerekli ürünlere ayrılır. Plantasyon sistemini düşün, insanlar açken yabancıların sahip olduğu büyük çiftliklerde besin değeri olmayan, fazla içilirse böbreklere ve kalbe zararlı olan sıvılar elde etmek için bu ürünler yetiştiriliyordu."

"Güne kahvesiz başlayamam! Yaşam tarzınıza ilişkin duyduğum en kötü şey bu."

Herkesin yüzü asıldı ve Jackrabbit bile o zevksiz panolara bakmaktan vazgeçti. Beş kişi aynı anda, protein, az gelişmişlik ve açlığın yaratılması üzerine konuşmaya başladı, en sonunda Dawn yüksek sesle araya girip "Hey, dinleyin! Bu sabah bir rüya gördüm," deyinceye kadar.

Diğer konuşma kesildi. Dikkatin toplanması üzerine kendine çeki düzen verdi, ciddi bir yüz takındı. Morningstar kafasını ona doğru eğdi. "Geçmişe gittiğimi gördüm. O nehre doğru uçup nükleer güç merkezinin Philadelphia'daki insanları öldürmesini engelledim."

"Bu uyanıkken mi, yoksa uyurken mi görülen bir düştü?" Otter

kaşlarını kaldırıp şüpheyle gülümsedi.

"Eh, uyuyor gibi bir haldeydim."

"Uyanık görülen düşlerin kötü bir tarafı yok," dedi Sojourner, kaval gibi sesiyle. "Yaşam kurtarmayı istemek iyi bir arzu."

"Geçmişle bağlantı kurma konusunda herkes bir sürü tantana yaptı." Luciente ve Otter yüzlerini ekşiterek karşılıklı bakıştılar. "Suçlu olan benim." Her ikisi de gülümsedi.

"Magdalena önemli olduğunu söylüyor," Dawn ısrar etti. "Bir şeyleri düzeltebileceğimizi söylüyor!"

Connie'nin bakışlarıyla karşılaşmamaya özen gösterdiği Bee, göğsünün derinliklerinden gürüldedi, "Fasulyeleri doğru yetiştirmek önemlidir. Balı bozulmasın diye tütsülemek. Yiyeceği havasız ortamda saklamak. Cumartesi yaptığın gibi iyi dövüşmek. Toplantıda iyi kararlar almak. Birbirine karşı nazik olmak."

"Ama bazı şeyler daha önemli!" Dawn yumuşak çenesini öne çıkardı. "Çok önemli bir şey yapmak istiyorum. Geçmişe gidip onu düzeltmek gibi."

"Hiç kimse her şeyi düzeltemez," dedi Hawk iğrenmeyle buruşan dik burnuyla. "Balı ver."

"Kimse çaresiz değildir. Kimse denetleyemez." Sojourner'in düzleşmiş deri gibi bir yüzü ve canlı bir zevkle kırpışan gözleri vardı. "Geçmişteki şeyleri düzeltemeyiz. Bize kulak verenlerle konuşabiliriz ancak." Connie'ye göz kırptı.

"Benim gibi çok var mı?" Connie sordu. "Buraya gelenler çok mu?"

"Hımmm... ne?" Luciente yine esniyordu. "Kim geliyor? Şimdiye kadar yalnızca beş... Garip." Luciente'nin elleri havada kutular yaptı. "Ulaşabildiklerimizin çoğu kadın ve bunların birçoğu ya akıl hastanesinde ya da hapishanede. Zihni bir anlık açık insanlar buluyoruz ama daha ilk bağlantıda korkup geri çekiliyorlar."

"Niye bizimle bağlantı kuruyorsunuz? Anladığımı söylüyorsunuz ama üzerinde düşünmemeyi yeğliyorum daha çok. Benim için hastaneden kaçıp bir çeşit tatil yaptığım bir yer burası."

Masada bir hoşnutsuzluk dalgası dolaştı. Bee yüzünü asarak "Açıklaması güç," dedi. "Kimse sizinle bilimdeki gelişmeleri tartışmak istemiyor. Tehlikeli olabilir; sizin için de bizim için de. Sizin bilim adamlarınız öylesine... çocukça davranıyorlardı ki. Hiçbir zaman sonuçların ne olacağını sormayan, hiçbir zaman yaratacağı bir sürü etkiyi hesaba katmayan, kime hizmet ettiğini düşünmeyen bir bilim an-

layışı çerçevesinde yetiştirilmişler."

"Ama ben bilim adamı değilim. Benden ne istiyorsunuz?" Gözleri Bee'ninkilere dokundu ve retinasındaki siyah imgeyle yanmış gibi geri çekildi. Ya bir bedeli varsa? Ya ondan bir şey istiyorlarsa, bir şey, herhangi bir şey. Belli belirsiz kendisini bir silahı, diş fırçasının içine gizlenmiş bir bombayı çalarken düşledi. Bir şey istemeselerdi niye ona bu kadar nazik davransınlardı ki? Masanın altında kucağında soğuk soğuk terleyen elleri birbirlerini aradılar.

Barbarossa boğazını temizledi. "Bunu şöyle koyabiliriz: Tarihin belli dönemlerinde... güçler çatışır. Teknoloji dengesizdir. Çok küçük bir azınlık çok fazla güce sahiptir. Değişik gelecekler eşit ya da neredeyse eşit olarak mümkündür... ve bu ... zamanın biçimini belirler."

Ondan ders almaktan hoşlanmadı, ona kendi zamanındaki erkekleri, otoriteyi hatırlatıyordu, gerçi bu oturumda onun diğerlerinden daha etkin olmadığını görebiliyordu. "Ama varsınız." Hâlâ bedeli bekliyordu, son darbeyi.

"Belki. Belki de değil." Luciente güldü, gözleri ıslak ve üzgündü. "Açık değil. Var olmaya çalışıyoruz."

"Anlamıyorum," dedi gücenik.

"Sen elini hareket ettiriyorsun. Sallıyorsun. Nasıl olduğunu anlıyor musun?" Barbarossa da güldü, mavi gözleri dinlemesini ister gibiydi. "Beynindeki karar elini nasıl harekete geçiriyor? Yine de hareket ediyorsun."

Bakışı sandalyesinde somurtup oturan Dawn'a takıldı. "Seni benimle beraber geçmişe götürmek isterdim. Ziyarete. Nasıl olsa işleri benim için yoluna koyardın. Beni mutlu kılardın. Ama benim kapatıldığım yere değil. Hayır!" Elektroşoka bağlanmış olan o çocuk, zarif kahverengi saçları terden kafa derisine yapışmış, tavana öyle açık gözlerle bakıyordu, göz bebeklerinin etrafını beyaz bir halka çevrelemişti.

"Dawn yardım etmeyi istemek, çalışmak istemek, tarihi kavramak istemek kötü bir şey değil," dedi Luciente onu okşamak üzere yerinden kalkarak. "Ama bunu tek başına yapmaya kalkmak pek iyi değil. Tarihi birine pişirdiğin bir kek parçası gibi vermek."

Connie masanın öte tarafındaki Bee'ye ilk kez bakıp "Gerçekten tehlikede misiniz?"

"Evet." Büyük kafasını içten bir olumlamayla salladı. "Bizi başarısızlığa düşürebilirsin."

"Ben mi? Nasıl?"

"Senin zamanındaki sen. Birey olarak bizi anlamakta veya kendi

yaşamında ve zamanında mücadele etmekte başarısız olabilirsin." Sesi sıcaktı, neredeyse dalga geçiyordu, ama gözleri ciddi olduğunu söylüyordu. "Var olmak için, var olarak kalmak için, gerçekleşen gelecek olmak için mücadele etmeliyiz. Bu nedenle sana ulaştık."

"Geri dönüp yoklamada bulunmazsam var olmaya devam edemeyebilirim... Ne yararım olabilir? Benden daha güçsüz kim olabilir? Ben bir tutsağım. Bir hasta. Bir kutu kibriti bile saklayamam, kendi paramı bile koruyamam. Bu sefer yanlış kurtarıcı seçtiniz!"

"Devrimleri güçlüler yapmaz," dedi Sojourner geniş, sarı bir sırıtışla.

"Ah, devrim!" Yüzünü ekşitti. "Honcholar* etrafta taklit üniformalarla dolaşırlar. Herkes büyük konuşup başkasına çamur atar. Sokaklarda bir sürü gürültü yaparlar, hiçbir şey değişmez."

"Hayır, Connie! Bugünkü emek-ve-toprak yoğun çiftçiliğimizi insanlar yarattı. İnsanların yiyecek alma, çocuk yetiştirme, okula gitme biçimlerinin tümünü yine insanlar değiştirdi!" Otter öyle heyecanlanmıştı ki masanın üzerine çok uzanmış, kalın beliklerinden biri yoğurdun içine batmıştı. O tartışırken Hawk Otter'in beliğini aldı ve Otter farkına bile varmadan bir bez parçasıyla sildi. Hawk güldü. Gülüşü hâlâ anne diyordu. Bir an için bakışları sevgiyle Dawn'ın üstünde kaldı. "Kira vermeyen, savaşa gitmeyi reddeden, yazılar yazan, eğiten ve söylevler veren yeni birlikleri kim kurdu?"

"Ama devrimle sonuçlanan ve sahip olduğumuz düzeni kuran otuz yıl süren bir savaş yapıldı. Ya da yapılmadı, o zaman da biz yokuz demektir." Luciente ellerini yukarı kaldırdı ve iri gözleriyle güldü.

"Bu sabah pek konuşmuyorsun," dedi Connie tedbirli. Bce yüzünden Luciente ona bozulmuş muydu?

"Oh, anla işte, Luciente hâlâ uyanamadı," dedi Otter alaylı. "Jackrabbit ve ben dün gece delegasyona gitmek zorunda kalınca onu temizlik yapması için Treefrog'dan alıp eve getirdik."

Yanıt olarak Jackrabbit ayağa kalktı ve el salladı, kollarında hâlâ boya ve parlayan bir şeyin izleri vardı, pek de iyi temizlenmemiş gibiydi.

"Connie'yi müzeye götür," dedi Luxembourg. "O zaman bizi ve tarihimizi daha iyi anlayabilir."

"Hayır!" Luciente uyandı. "Büyük mecliste herkes tarafından kabul edilen yöncrgede bu proje için belli bir tarih bilgisi verilmesinden

*İsp. İşsiz güçsüz takımından, serseriler.

söz edilmiyor."

"Bir insan anlayış olmadan nasıl anlayabilir?"

"Bu tartışmanın yeri toplantıdır," dedi Luciente kesin bir biçimde. "Bunu orada ortaya koymanı bekliyorum Luxembourg. O vakte kadar da ortalığı bulandırma!"

"Böylece Luciente'yi sarsarak uyandırmış oldun," dedi Jackrabbit sırıtarak. "Elinin altında bir büyük meclis kararıyla haklı mücadelesine atılır şimdi."

Luciente yanağını ovaladı, şaşkındı. "Belki bu sabah kahve içebiliriz. Hakkında o kadar konuştuktan sonra biraz içsem iyi olacak."

"Treefroglu Diana'ya bir şikâyet notu mu yollasaydık" diye sordu Otter ve Luciente'yi üzebildikleri için herkes güldü.

Tekrar geri döndüğünde Dr. Redding koğuşa geldi. Kimse ona dikkat etmedi. Daha fazla kalabilirmişim diye düşündü pişman olup, ama işler ilginç gözüküyordu. Dr. Redding, Dr. Morgan, Acker, Psikolog, Bayan Moynihan, EEG teknisyeni ve hatta sekreter Patty ve görevliler Alice'in yatağı etrafına toplanmıştı.

"Bu sabah azami bir dikkat göstermenizi ve bu projede gelecek aylarda tanık olacağınız şeyleri zihninizde tutmanızı istiyorum. Personel arasında yüksek düzeydeki bir güvenin dolaysız etkilerini görmeyi umuyorum," dedi Dr. Redding soğukça.

Dr. Morgan'ın açık ince saçlarının arasından fırlayan kulakları kırmızıydı. Kamburlaşmış, küçülmüştü. Üstünden leş gibi kokan bir sefillik yayılıyordu. Kadınlar koğuşunda sessizlik vardı.

"Kendinden o kadar emin olma Dr. Hazır-Nazır." Alice bandajlar tepesinin altından sırıttı. "Şu doktor, oradaki şu şişman çocuk korkuyor. Benden korkuyor. Onu ısıracağımı düşünüyor." Alice dişlerini gıcırdattı. Çarşafın altında uzun vücudunu kımıldattı.

"Gördün mü, Francis," dedi Dr. Redding yumuşak bir sesle. "Hastalar duraksamayı anlar. Sen Alice'i aslında onu çok uygun bir denek haline getiren vahşiliği yüzünden deneye katmak istememiştin. Korkuların yersiz. Zayıf itki kontrolü bu sujenin sürekli olarak toplumla başının belaya girmesine yol açıyor. Gelişimini engelleyen bu kontrol eksikliğini biz giderebiliriz."

"Şu anda ne yapmak istiyorsam onu yaptığımı söylüyorsun. Sen de bazen şiddetli yapmayı arzu ettiğin şeyin ne olduğunu bilmek istemez

misin? Şu Bay Beardo da itkilerini kontrol etmekten aciz. Bu işi Bayan Beyaz Önlük Kızgın Don sayesinde yapıyor. Hepiniz bir kere üstüme çıkın da kafamdaki bu saçma şeyi alın."

Bir şaşkınlık titremesi rüzgârdaki otlar gibi hepsini sarstı. Sonra karşılıklı bir güç kazanarak Alice'in yatağının etrafında toplanıp onu duymuyormuş gibi yapmaya karar verdiler sessizce. Acker "tesadüfi düşmanlık motifleri" hakkında bir şeyler mırıldandı. Aynı anda sekiz kalemle birden yazan ve zeminde akordiyon şeklinde kâğıt yığınları oluşturan bir makinenin başına toplandılar.

"Tüm o kâğıtlar," dedi Alice yüksek sesle "Boşanan tuvalet kâğıdı gibi akıp gidiyor. Bu sabah kaç tane ağaç harcadık."

Redding saatini çıkardı. "Argent ve Müfettiş Hodges neredeyse gelirler. Öyle umalım. Ve kamera ekibi." Morgan ve Moynihan çubuklara hayret ediyorlardı. Kalemler yazmaya ve kâğıtlar yere düzgün bir ishalle akmaya devam etti. Redding bir karar verdi. "Hemşire, bandajları açma zamanı geldi. Bayan Valente, partimize misafirlerimiz gelene kadar biz konferans odasında oyalanalım, sen de bize kahve getir, hı?" Hızla çıktı, personel de peşinden.

Hemşire baştaki bandajları çıkarmaya başladı. Connie ve Sybil ihtiyatla yanına sokuldular, en sonunda Connie , "Kafana iğneler soktukları doğru mu...?" deyiverdi.

"Yalan değil. Elektrot diyorlar."

Kel kafası belirirken Connie bir şeyler bekleyerek gözlerini dikti. Bee gibi. "Ama hiçbir şey görmüyorum!"

"Onlar içinde, kızım. Ne sanıyordun, allahın belası bir iğnedenlik gibi görüneceğimi mi? Aptallar ama o kadar da değil!"

"Alice, bunlar elektrotsa, kabloları nerede?" Sybil ihtiyatla sordu.

"Seni eski kafalı seni. Kablolar yok. Küçük bir radyo kullanıyorlar, bunu da içeri yerleştiriyorlar!"

"Kesin artık," dedi hemşire birden. "Bu kadar yeter. Koğuşta gürültü yapmayın. Hastayı rahatsız ediyorsunuz."

"Alice'i neden rahatsız ediyormuşuz anlamıyorum. Başının içine radyo ve elektrotları koyan biz değiliz," dedi Sybil kibirle.

"Sakin ol yoksa sana bir iğne yaparım dümdüz olursun," dedi hemşire elleri kalçalarında.

Geri yataklarına döndüklerinde Sybil fısıldadı, "Hemşire elektrotlar konusunu yalanlamadı. Doğru olabilir mi?"

"Ama ne için?"

"Kontrol. Onlara itaat edelim diye bizi makine haline dönüştürmek

için," Sybil fısıldadı.

Bu ne saçmalıktı! Delirmiş olmalılardı, bunu düşünebildiklerine göre. Mattapoisett'te kalsaydı keşke.

Saat on birde personel fazladan iki doktor ve bir video ekibi ile geri geldi. Yeni gelenlerden bir tanesini geçen gelişindeki yılbaşı partisinden tanıdı, hastanenin müfettişiydi. Dr. Samuel Hodges bir seksenin üstünde ve ellisini geçkin, kızıl suratını bir defne tacı gibi, küçük bir daire çizerek çevreleyen kıvırcık, beyaz saçları var. Öteki adam daha yaşlıydı, ipeksi beyaz saçları, ışıl ışıl bir teni, zarif ama muhafazakârca dikilmiş zarif gri bir takımı vardı. Dr. Redding ve Dr. Hodges ona Chip diyorlardı ama Dr. Morgan, Dr. Argent diyordu. Dr. Redding ona St. Peter Adası'nın nasıl olduğunu sordu çaktırmadan müfettişe, Dr. Argent'in ailesinin Georgia açıklarında bir adası olduğunu ima ederek. Gol attı, puan kazandı.

"Çok küçük bir ada," dedi Dr. Argent. "Kaçan köleler sığınak olarak kullanırlarmış. Şimdi köleleştiren doktorlardan kaçmak için kullanılıyor." Diğerlerinden daha farklı konuşuyordu: Önce belki İngiliz olabileceğini düşündü, arasıra da TV'de konuşan Kennedy'leri andırıyordu. Beyaz saçlarını hafif uzatmıştı ve nerede dursa odanın merkezi haline geliyordu. Redding onunla hafif bir çekingenlikle, sesini yumuşatarak konuşuyordu. Tahrik edici bir şey Redding'in boğazında bir kahkaha yükseltti ve onu orada tuttu, küçük bir uyarı ışığı gibi.

"Önümüzdeki iki ay içinde videoya çekeceğiz," dedi Redding Dr. Hodges'a. "Avantajlar: İşlemlerin ve hasta tepkilerinin anında kaydı. Finans bulmak ve eğitimde kullanmak üzere film halinde kurgulanabilir. Özel ışığa gerek yok."

"Burada ışık sınırda," dedi ekipten biri. "NYNPI koğuşuna geçtiğimizde size daha iyi bir bant alacağız."

"O kamerayı bana doğru çevirmeyin!" Alice hemşireden kurtulup yatağı yumrukladı.

"Elbette onu istediğim an sakinleştirebilirim ama programladığımız gibi devam etmeyi tercih ederim," dedi Redding.

Dr. Hodges ona doğru hafifçe eğilerek devam etmesini işaret etti. "Doktor, kafası yüzünden," dedi Bayan Valente özür dileyerek. "Traş ettik. Kel. Kel olarak çekilmekten utanıyor işte."

Valente'ye boş boş baktılar. Connie de utandı. İlk görüşte Valente'den hoşlanmamıştı, iri yarı olduğu ve pepelediği için. Ama gerçekte Valente onları insan olarak görüyordu: Alice'i herkesin içinde utandırılmaması gereken bir kadın olarak görüyordu. Valente devam etti, fe-

ci şekilde dili dolanıyordu. "Peruk alabiliriz, belki yani?"

"Patty." Dr. Redding her an hazır sekreterine başını salladı. "Kadınlar için birkaç çeşit peruk al, saçları uzayana kadar kullansınlar."

"Ne zamana kadar istiyorsunuz bunları, Doktor Bey?" Patty emin görünmüyordu. Her zaman nane yeşili ya da vişne rengi pantolonlar giyen, kısa açık renk saçlı ve burnunun üstüne kayan büyük mavi çerçeveli gözlükler takan narin bir kadındı.

"Alice yalnızca örnek gösteri. Kuruma gidene kadar diğerlerine başlamayacağız. İki hafta kadar."

Demek bunu hepsine yapacaklardı. Bu *her neyse* ona da yapacaklardı! Ona da.

"Charlie, küstahlık saymazsan eğer," dedi Dr. Argent, "Niye işe onu gezinirken çekerek başlamıyoruz? Ne de olsa akıldışı şiddetle ilgiliyiz şu anda."

"Haklısın." Redding güldü, şişinir bir hali vardı. "Kesinlikle. Hadi gidelim. Halledelim şu işi."

"Bir dakika Doktor. Mikrofonla uğraşıyoruz. Onu biraz oyalayın, birkaç dakika içinde biz de size katılırız."

Alice oyalanmadı. Kendini yataktan dışarı atmayı başardı, onu yere ancak iki görevli, bir hemşire yatırabildi. Mücadele olurken ekip film çekmeye başladı, kayıtsız sakız çiğneyen bir kameraman iyi bir açı elde edebilmek için Patty'ye ortalıktan çekilmesini söylerken yatağın üstünden de bir mikrofon sarkıyordu.

"Hayvanat bahçesindeki maymun evine hoşgeldiniz!" diye bağırdı Sybil. Şimdi tüm hastalar hareketliydi, bazıları yüksek sesle kendi kendileriyle ya da havaya konuşuyorlardı, Bayan Green boylu boyunca uzanmış yastığı başına bastırmıştı, Tina Ortiz kızgın kızgın etrafa bakıyordu. Erkekler içeri bakabilmek için kapıya toplanmıştı. Alvin ok gibi fırlayıp koğuşun dibindeki dış kapıyı yumruklamaya başladı. Fats onu koltuk altlarından tutup geri yatağına götürdü. Alvin bir daha görünmedi; herhalde yüksek dozda sakinleştirici vermişlerdi.

Redding boynunda kolye gibi küçük bir mikrofon, düz bir sesle amperli ve voltajlı bir söylev çekti. "Sırayla birden on birime kadar dokuz miliamper şiddetinde sol amygdalayı uyaracağız, sıfır nokta iki mikrosaniye nabız süresi, beş saniyede bir çiftyönlü eşit dalgalar." Onarım esnasında telefon şirketinden telefon açan bir telefon tamircisi gibi konuşuyordu. Alice burnundan soluyor, bir sürü küfür savuruyordu. Ekipten biri onun mikrofonunu kapattı. İki görevli onu birbirlerine tutunup destek alarak zaptedebildiler. Dr. Argent ellerini arkasından

kavuşturarak dikiliyordu ve dudakları sanki ıslıkla bir melodi çalacakmış gibi büzülüyor, tüm sahneyi ilgili bir bakışla gözleri parlayarak izliyordu. Arasıra ayak uçlarının üstünde ileri geri sallanıyordu. Dr. Hodges geride daha uzakta duruyor, saatine göz atıyordu. Nihayet Patty'yi bir sandalye bulmak üzere yolladı.

"Bu hastada gördüğümüz fokal beyin disfonksiyonu epizodik diskontrolle sonuçlandı. Bu çeşit aşırı anlamsız saldırganlığın kontrol edilebileceğine hatta iyileştirilebileceğine inanıyoruz. Halk diliyle söylersek elektrik devresinde bir bozukluk var, amygadalanın panosunda bazı kablolar birbiri üstünden geçiyor. Bu devreler, deyim yerindeyse kısa devre olduğunda hastada akıldışı şiddet ortaya çıkıyor."

Dr. Argent bir an irkildi, bir şey diyecekmiş gibiydi, kendi kendine mırıldandı. Sonunda yumuşak bir biçimde, "Benzetmeleri şairlere bıraksak daha iyi olacak galiba Charlie," dedi.

"Acker, hazır mı? Morgan? Moynihan? Gidelim." Redding kamera ekibine döndü." Enstitüde de bilgisayar donanımını filme çekebilirsiniz. Buradaki düzenek küçük."

"Beyler, şehirde," dedi Bayan Moynihan ekibe, "size tüm işlemleri gösterebiliriz. En iyi donanıma sahibiz."

"Dinleyin, bu noktaya kadar gelebilmiş çok devlet hastanesi yok bu ülkede," dedi Dr. Hodges.

"Chip görüntüye gir," Redding rica etti ve beraber yatağın yanına ilerlediler. "Onun mikrofonunu açın. Alice kendini nasıl hissediyorsun?"

"Ananın amı, bir kalksam şuradan! Bırak kalkayım! Ben kobay değilim!"

"Biraz sinyal verebilir misin? Tamam." Orkestra şefi gibi işaret etti. "Alice şimdi nasıl hissediyorsun?"

Alice birden gevşedi. Yüzüne bir şaşkınlık ifadesi geldi. Yanıtlamadı. Ağzı açık kaldı, sonra kapadı.

"Bırakın," dedi Redding görevlilere.

Huzursuz baktılar ve bırakmadılar. Fats sızlandı, "Doktor çok hızlı tepki veriyor. Çıngıraklı yılan gibi. Şaşkınlık anında size saldırabilir."

"Oh, bana inanmıyorsunuz ha," dedi Redding uçuk bir gülümsemeyle. "Onu bırakın. Geride durun."

İki görevli istemeye istemeye Alice'in yanından geri çekildi. Hareketsiz yatmaya devam etti.

"Şimdi kendini nasıl hissediyorsun Alice?"

Alice başını bir o yana bir bu yana çevirdi. Gülümsemeye başladı.

"İyi hissediyorum. Çok iyi hissediyorum."

"Şu anda ne yaşadığını bize anlat Alice."

"Seni seviyorum bebeğim. Gel buraya. Alice'e yaklaş. Çok güzel. Çok iyi."

Redding güldü. "Gördün mü? Tereyağından kıl çeker gibi. Tamam. Tamam, görevliler onu tutun."

Görevliler anlamamış bakışlarla kıkırdayan ve kıvranan Alice'i tuttu.

"Onu tutun diyorum. Dikkatli diyorum!" diye havladı Redding.

Bir an sonra Alice'in yüzü karmakarışık oldu ve havaya fırladı ve Fats'a tekme attı. Hemşire üstüne yüklenip onunla güreşmek zorunda kaldı.

"Şimdi bir kez daha bırakın onu."

"Doktor! Yapamayız."

Ama Alice çöktü ve kıkırdamaya başladı.

"Görüyorsunuz elektriksel olarak tüm ruh hallerini ve tüm duyguları ortaya çıkarabiliyoruz, dövüş veya kaçış reaksiyonu, huzur, sükunet, haz, acı, terör! Reaksiyonları kafatasının altında minyatürize radyo ile gözleyebiliyor ve sevk edebiliyoruz. Bu yöntemle Alice'in vahşi saldırılarını kontrol edebilir ve onu dengeli bir zihinsel durumda tutabiliriz inancındayız. Biz kuruma gittiğimiz andan itibaren radyo doğrudan bilgisayara bilgi yükleyecek ve Alice koğuşta özgürce dolaşabilecek. Küçük ön gösterimiz şimdilik bu kadar."

Toparlanırlarken kameraman, "Bu çok etkileyici, Doktor. Onu her zaman böyle açıp kapayabilir misiniz?" dedi.

"Düğmeye bastığınızda ışık hemen geliyor mu?"

Video ekibi giderken Redding dinleyicilerine döndü. "Eh, Sam, Chip, ne dersiniz? İlginç buldunuz mu?"

Dr. Argent elini onun omzuna koyup ağzını çarpıtarak gülümsedi. "Gösteriş. Tribün tutkunu kontrol etmelisin. Bana Delgado ve boğasını anımsatıyor. Bilirsin ya, boğa kalabalığın tam gözü önünde ona tos-layınca onu ancak öldürerek durdurabilir."

"Bazen insanlara bir şeyin olanaklı olduğunu kabul ettirebilmek için açık açık göstermek gerekir. Hile yok. Biz şiddeti kontrol edebiliriz."

"Aynı zamanda elektrotlarla huzurlu uyku hali oluşturmayı da göz önünde bulundurmalısın diye düşünüyorum. Acıklı filmler yapmıyoruz burada Charlie."

Dr. Hodges boğazını temizleyip kaskatı kalktı. "İlginçti elbette.

Ama maliyeti karşılamıyor. Bilgisayar çağı. Donanım. Yeterli dozda psikoaktif ilaçlarla da şiddeti aynı çabuklukta önleyebilirsin."

"Sam, dinle: DEC PDP 10 ölçüsünde bir bilgisayarla bu hayvanat bahçesindeki tüm hastaların tepkilerini denetleyebiliyorsun. Sakinleştiricileri günde birkaç kere vermek zorundasın. Ama bu yolla, en sonunda hastalar iyileşecek, geri ailelerine, evlerine, işlerine, bakım evlerine dönecekler. Devletin az parası var ve onları şu döner kapıdan dışarı çıkarmamız için baskı uyguluyor. Ama sonra gazetelerde hastaların başıboş bırakıldığı saçmalığını okuyorsun. İşte yanıtın. İlk başlangıç masraflarından sonra Sam, maliyet çok daha düşük. Şimdi sen de biliyorsun ki Sam, sen istediğin kadar samimi ol, personelin de istediği kadar sıkı çalışsın bu kadar çok kişiyi tedavi edemezsin. Ama bu yeni tekniklerle gerçek bir tedavi yapıyorsun. Toplumsal olarak fonksiyonel olmayanların konduğu bir ambar yerine bir hastane işletiyor olacaksın. Meclis bu projeyi bu nedenle satın aldı Sam. İşte bu nedenle zamanı geldiğinde sen de alacaksın bu projeyi."

Dr. Argent kapıya doğru yürüdü, diğerlerini kendisini takip etmeleri için arkada bırakarak. "İnandırıcı değil mi Sam? İşte bu nedenle kendimi bu hünerli aletlerin içine dizlerime kadar batmış buldum."

"Saçma," dedi Redding, ama yumuşakça. "Şimdi siz geri çekiliyorsunuz, en heyecanlı projenin yıllar içinde zirveden aşağı inmesini istiyorsunuz. Sen her zaman tarih yazmak istemişsindir, Chip."

"Hmmm," dedi Dr. Argent ve hepsi dışarı çıktılar.

Savaşın genel hengamesinin hemen ardından Connie Sybil'le konuştu. "Kafalarımızın içine bir makine mi koyacaklar?"

"Zavallı Alice!" Sybil başını salladı. "Gururu kırılmış olmalı! Düşünsene bir, o faşist, bir düğmeye basıyor sen de oynuyorsun."

"Bunun bana yapılmasını istemiyorum!" Connie'nin sesi korkudan iyice kısılmıştı. Boğazını temizledi. "Onları durdurmanın bir yolu olmalı. Yeğenim bir gelseydi!"

Perşembe gecesi Luciente'yi çağırdı. Uyuyamıyordu ve ışıklar söndükten sonra konuşmaları yasaktı. Hiçbir şey olmadı. Tekrar uğraştı. Luciente'ye ulaşmak için kendini zorladı, umutsuzca onunla konuşmayı, ona ne olduğunu anlatmayı istiyordu. Belki bu beynindeki radyolar hikâyesini, iğneler ve kontrolün ne anlama geldiğini ve onunla nasıl savaşılacağını biliyorlardır. Bir an bir şey hissetti, şaşkın bir insan hissi,

bazı ilaçları ilk aldığında olduğu gibi takatsiz ve heyecanlı gibiydi. Bir an için alttan ışıklandırılmış plastik bir masa gördü, temiz bir kubbenin altındaydı ve dışarıda sarı bir sisten başka hiçbir şey yoktu. Büyük bir dikkatle hareket ettikçe, kat kat mineyle kaplı gibi duran bacakları parıldayan kadınlar, leylekler gibi garip bir biçimde tek-ayak pozisyonu almışlar, küçük nargileler ve parlak şişelerle uğraşıyorlardı. Erkekler gümüş üniformalar içinde. Tüm yüzler beyaz. Panik. Onlarınki mi? Onunki mi? Sonra Luciente'yi hissetti, yine yatağındaydı, ulaşmaya çalışıyordu. Luciente'nin miskin miskin yanıt verdiğini hissetti, biri daha vardı.

"Misafirim ol," dedi genizden bir ses. Az önceki kişi değildi. Hâlâ Luciente'yi hissediyordu.

"Connie, canım," dedi Luciente zayıf bir sesle, "Bu gece seni idare edemem. Ama Parra benden alana kadar seni tutuyorum. Zihnini ona aç. Eğer gelmek istersen Parra gönderici olacak."

"Luciente hasta mısın?"

"Hayır, kaygılanma. Parra'nın bağlantı kurmasına izin ver."

Toplantı evine gelmesi on dakika sürdü, leylek kadınlarla ilgili garip görüntüler gördüğü usandırıcı bir sürüklenme zamanı geçti. Sanki farklı bir binaydı. Küçük bir odada lokma şeklindeki bir masanın etrafında on kişi oturuyorlardı hemen hemen, yarısı Luciente'nin ailesindendi. Hawk, Barbarossa, Jackrabbit ve Sojourner'i gördü. Onu sarsarak getiren derin sesli kişi kısa boylu, tombul genç bir kadındı. Her ne kadar Parra onu bir dizi basamakta taşıyacak kadar güçlü gözükse de kabaca aynı ölçülerde ve tendeydiler. Parra'nın kısa koyu renk saçları ve geniş yüzü vardı. Sol kolunda boncuklarla işlenmiş bir gökkuşağı olan bir kol bandı vardı.

Bolivar gergin görünüyordu, elleriyle başını tutarak oturmuş, kan çanağı gibi gri gözleriyle dik dik bakıyordu. Luciente onun karşısındaki dairenin içinde sıkışarak oturmuştu. Ellerini önüne, masanın üstüne koymuştu, parmak boğumları karla kaplı minyatür dağlar gibiydi. Luciente hafifçe gülümseyip alnını sildi.

"Bu yıl Mattapoisett Ağzı'nın halk yargıcıyım ve bu gece bilirkişiyim," dedi Parra.

"Bu bir oyun mu?"

"Hayır, uzlaştırıyoruz," Parra masaya döndü. "Ben açıklarken biraz konuşun. Rahatlamayı deneyin."

Lokma tatlısı biçimindeki masanın etrafında şarkıya benzer bir mırıldanma başladı -birlik halinde olmak için hiç bir çaba göstermeden

den- gözler kapalı, yüzler hafifçe öne ve arkaya doğru gidip gelerek.

"Luciente ve Bolivar ilişki kuramıyorlardı. Birbirlerine kötü davranıyorlardı. Kıvılcımlar, çatışmalar. Bu gece bu düşmanlığı anlamak ve ortadan kaldırıp kaldıramayacağımızı görmek istiyoruz."

"İnsanların birbirlerini sevmeme izni yok mu?"

"Aynı ailenin içindeyseler iyi değil. Jackrabbit her ikisine de yakın. Bu tür çarpışmalar onu kasıyor. Jackrabbit'in ilgisi için yarışıyorlar. Birbirlerinin davranış biçimlerinden çok rahatsız oluyorlar. Onları bunun için daha önce eleştirdik ama yalnızca kısa bir süre işe yaradı. Birbirlerini eleştiriyorlar, dürüst bir incelemeyle değil, kendilerine yontar bir şekilde." Parra ağzını çarpıtarak güldü.

"Ya uzlaşmadan sonra da hâlâ birbirlerine katlanamazlarsa?"

"Jackrabbit her ikisini de bir süre görmemeyi seçebilir. Her ikisi de geçici bir süre gezmeye yollanabilir. Birbirlerini görmemelerini isteyebiliriz. Buna genellikle kötü bir kavga sonrasında başvururuz. Ya da bazen insanlar dost olmayı bıraktıklarında biri acı duyduğunda." Parra onun yüzüne Luciente'ninkileri hatırlatan gözlerle baktı. Eski dünyada olsalar onları akraba zannederlerdi. İçinde bir umut ışığı uyandı, belki böylesi bir benzerlik Parra'nın Luciente'nin tarafını tutmasını sağlayabilirdi. "Biz bir kaynana tabusu koyuyoruz, eski zamanlardan gelen bir tabu. Kişilerin iki ay boyunca birbirleriyle ve birbirleri hakkında konuşmalarına izin vermeyiz. Böyle bir zaman genellikle çarpışmayı önler. Bunun yanı sıra öyle rahatsız edicidir ki, genellikle ikisi de bundan kurtulup diğeriyle tekrar konuşmak ister. Aptalca hale gelir. Bu da yardımcı olur."

Connie yüzünü ekşitti. "Sizin kişisel sorunlar dışında kaygı duyacağınız bir şey yok mu? Bolivar'la Luciente'nin birbirlerini sevmemelerine niye bu kadar takıyorsunuz? Durmadan sözünü edip durduğunuz şu kaynaklarınızı amma israf ediyorsunuz!"

"İlk olarak uygar davranmak için birbirlerini sevmeleri gerekmez. İkincisi biz birçok eylemin iç gerilimlerden dolayı başarısızlığa uğradığına inanıyoruz. Birinden intikam alma düşüncesi bireyi yanıltır, bu tür bireyler intikam amacıyla koskoca bir ülkeyi peşlerine takmışlar. Tüm yaşamlarını intikam almaya adamışlar. İnsanlar düşmanın üstüne gidip zafere ulaşmaktan çok yenilgiyi seçer oldular tabii. Toplumsal doku bizim için çok önemli. Çocukluğumuzda hepimiz, bir antropoloğun bir Pawnee'ye cesaretin tanımını sorduğu bir öykü öğreniriz. Adam o güne kadar tanıdığı en cesur kişinin Beyaz Bulut olduğunu, çünkü Gülen Ayı ona iftira attığında Beyaz Bulut'un Gülen Ayı'ya bir

at verdiğini söylemiş. Antropolog 'Bu nasıl cesaret' diye sorunca. Pawnee, 'Ama o Beyaz Bulut'un tek atıydı,' demiş."

Masanın etrafındaki herkes arkalarına yaslanmış, geriniyordu.

"Topluluk kıymetlidir, diyorsun yani."

"Evet böyle." Parra sırıtarak başını salladı.

"Sen yargıç mısın? Onlara bir ceza verebilir misin?"

"Bu gece bilirkişiyim. Buradaki grubun birbirini adil bir biçimde eleştirip eleştiremediğini görmek için. Adaletsizliğe dikkat çekebilirim. Başka gerilimlerin yüzeye çıkıp tepkileri ağırlaştırmasını, meseleleri bulanıklaştırmasını engellerim. Bu köyden olmayan biri bilirkişi olmalı."

Bu kısa, tombul, kendine yargıç diyen kadına kaşlarını çattı. Ondan daha gençti ama hiç de daha yaptırımcı görünmüyordu. "Yargıç demekle bunu mu demek istiyorsun? Bir bilirkişi?"

"Hayır. Bir haksızlık olduğunda müdahale ediyoruz."

"Mesela ben bir şey çalsam?"

"Fazla özel mülkiyetimiz yok. İstediğin şeyi severek sana veririm. Ama bir şey alsaydın herkes sana hediyeler verirdi. Bununla bize ihmal edildiğini ve yoksunluk duygusu içinde olduğunu anlatmak istiyorsun diye düşünürdük. Senin kendini iyi hissetmene, istendiğini düşünmene çalışırız."

"Ya birinin canını acıtırsam? Tecavüz, cinayet ve dayak yok mu?"

"Kendimizi korumayı öğreniyoruz. Başkalarına saygı duymayı öğreniyoruz. Gerçekte hiç tecavüz olayı bilmiyorum, ama okudum. Bize özellikle korkunç geliyor. İğrenç. Yamyamlık gibi. Biliyorum oluyor, geçmişte olmuştu ama inanılmaz görünüyor."

Kendini yıldızların altında yürüyüş yaparken düşledi. Bir köy yolunda ağır ağır yürüdüğünü ve karşıdan ona doğru gelen üç adam gördüğünde yalnızca hafif bir merak hissettiğini düşledi. Kendisini alacak herhangi bir arabaya otostop yaptığını düşledi. Korkusuzca kapıya gidip yardıma ihtiyacı olan biri olup olmadığını anlamak için açtığını düşledi. "Kimse kimseye bıçak çekmez mi? Sevgililer kavga etmez mi? Hiç kıskançlık olmuyor mu? Bunu söyleme bana." Sesi şüpheyle tınlıyordu.

"Saldırı, cinayet hâlâ var. Sizin zamanınızda olduğunu söyledikleri kadar olağan değil. Ama hâlâ oluyor. İnsanlar hâlâ kızıyor ve birbirlerini vuruyor."

"O zaman ne yapıyorsunuz? Onları hapse mi atıyorsunuz?"

"Öncelikle kasten mi yaptığını soruyoruz; eğer kişi eyleminden do-

layı sorumlu tutulmak *istiyorsa*!"

"Ya, 'Hayır, ne yaptığımı bilmiyordum Sayın yargıç' dersem?"

"O zaman iyileştirmeye çalışıyoruz. Bir daha yapmak istemediği bir şeyi yapmaması için yardım etmeye çalışıyoruz."

"Farzet ki hasta değilim diyorum. Suratına bir tane çaktım, çünkü kaşınmıştı, yaptığımdan hoşnutum."

"O zaman bir cezayı hak edersin. Belki sürgün, belki uzak bir yerde çalışma. Çobanlık. Gemilerde yaşamak. Uzay hizmeti. Suç işleyenler bazen bir suçun kefaretini nasıl ödeyeceklerine ilişkin iyi fikirler üretiyorlar. Bir deneye ya da daha tehlikeli bir şeye dahil edilebilirsin."

Baktı. "Bana, Geraldo'nun yüzüne vurduğumda ne yapmam gerektiğini... kefareti, benim belirleyeceğimi mi söylüyorsun?"

"Neden olmasın?" Parra da ona dikti gözlerini. "Sen, kurbanın ve yargıcın beraber bir yol bulursunuz. Öldürdüysen, o zaman kurbanın ailesi müzakere edecek bir üye seçer."

"Bir sürü insanı öldürüp de hemen denizci ya da çoban olarak yazılırsam?"

"İkinci kez mi demek istiyorsun? Hayır. Bir kişi ikinci kez şiddet kullanırsa vazgeçeriz. Birbirimizi gözlemek ya da hapsetmek istemiyoruz. Şiddet kullanmayı seçen insanlarla yaşamak istemiyoruz. İdam ederiz."

"Ya yapmadığımı söylersem."

"Bu oluyor." Parra elini salladı. "Çoğunluk tarafından biri araştırmakla görevlendirilir. Araştırmacı suçlunun bulunduğunu düşünürse dava açılır. Yasalarımız basittir, avukatlara ihtiyaç duymuyoruz. Jüri karar verir. Ceza tüm gruplar tarafından tartışılır."

"Sen Latinsin değil mi?"

"Latin? Antik bir dil değil mi, bu?"

"İspanyolca konuşur musun?"

"Si, Tejas del Sur, Rio Grande'denim. Pero hace cinco anos que he vivido in el pueblo Roricua Lola Rodriguez de Tio."*

"De veras? De Tejas? Yo tambien.** Ben El Paso'da doğmuşum. So- pues-en Tejas ahora***... İktidar kimde?"

"Biz özerk bir bölgeyiz." Parra kafası karışmış baktı. "Todos, claro como aqui, como siempre, no?"****

---

* İsp. Fakat beş yıl boyunca Boricua köyünde yaşadım, Lola Rodriguez'in amcasında

** İsp. Oraları gördün mü, Teksas'ı? Ben de.

*** İsp. Halen Teksas var senin ardında...

**** İsp. Neden böyle olmasın, niye?

"Ama hepiniz İspanyolca konuşuyorsunuz?"

"Çünkü anadilimiz, claro que si, como no?"

"Neden buradasın? Niye buraya geldin?"

"Maria de Lola Rodriguez'le çalışmak için. Es experta sobre rios. En mi region tenemos todavia problemas terribles con los rios, xue esteban envenedados por completo en tu epoca. Beş yıldır çalışıyorum. Maria bir yıl içinde geri halkıma dönebileceğimi söylüyor, para ayudarles, Tengo muchas ganas de volver. Halkımı özledim, hepsini, me hacen tanta falta! Ve kışlar dişlerimi takırdatıyor."

"Ojala pudiera ver Tejas ahora!* Şimdi Teksas'ı tekrar görmeyi ne çok isterim!"

"Por supuesto!** Gözlerin yerinden fırlar!" Parra onu omzundan tuttu. "Son kırk yılda kerpiçten yaptıklarımız nasıl da parıldıyor. Biz çok da et yiyoruz, buradaki gibi değil, bunlar sıska bir inekle şenlik yapılır sanıyorlar. Her yerde küçük kliniklerden oluşan harika bir sistemimiz var. Ve benim departmanımda kuraklığa dayanıklı... a la sequia, birçok sebze cinsi yetiştirdik. Verdad,*** Bee'ye ya da Luciente'ye sorabilirsin."

Parra masaya döndü ve yüzü suskunlaştı. Odaya, "Başlayalım mı?" dedi. Kolunu Connie'ye doladı ve ona bir sandalye çekti, otururken de omzunu sıktı.

"Bolivar'ın çalışmalarının bireyselliği vurguladığını, yin-ve-yang'dan çok üslup üzerinde durduğunu hissediyorum. Jackrabbit Bolivar'la çalıştığında Jackrabbit'in çalışmalarının politik içeriğinin zayıfladığını görüyorum, oysa yalnız kaldığında böyle bir şey olmuyor." Luciente el bağlayarak oturuyordu.

"Bu yararlı olamayacak kadar genel bir eleştiri," dedi bas sesli şişman biri. "Bolivar böyle müphem bir iddiaya nasıl yanıt verebilir?"

"Onların son gösteriminde, mücadele imgesi aynı anda hem kucaklaşan hem de kavga eden bir kadınla bir erkekti, bunlar sonra iki androjenden oluşan bir imgeye dönüşüyorlardı. Ama insan ve hayvan bir çok varlık türünü ortadan kaldıran güç sadece başlangıçta cinsiyetçi sayılabilir. Bu güç kendini daha çok kazanç-yönelimli hırs olarak gösterdi."

"Luciente eleştirisinde haklı," dedi Barbarossa. "Gerçekten, bunu

---

* İsp. Dilerim bugün yarın Teksas'ı görürsün!

** İsp. Elbette.

*** İsp. Gerçekten.

düşünmemiştim. Ama bana öyle geliyor ki, gösteri hırs ve israfı politik ve ekonomik sistemlere bağlamalıydı."

Yaşlı kişi, Sojourner, pırıldayan siyah gözleriyle başını salladı. "Her sanat yapıtı herkesin söylemek istediği her şeyi içeremez! Bu yanlışı altmış yıldır görüyorum. Bizim kültürümüz bir bütün olarak tüm gerçeği söylemelidir. Ama her nesne söyleyemez! Bu işteki slogan mantığıdır, sanki her zaman anılması gereken kutsal sözler varmış gibi."

"Ama yarım gerçeklerle tatmin olmak zorunda mıyız?" diye sordu Barbarossa.

"Bazen bir görüntü birçok olası gerçekleri yayar," dedi Bolivar. "Luciente çok dar bir biçimde içeriğe saplanıyor ve bizim genel politikalarımızı çok katı uyguluyor."

"Bizim genel politikalarımız ihtilafa açık kapı bırakır," dedi Luciente. "Politik ayrımlar hakkında açık olmayı severim."

"Güçlü bir imge uzun uzun anlatılabilecek bir şeyi bir çırpıda toparlayabilir. Tümden akılcı olarak açıklanamaz," dedi Jackrabbit. "Bir melodi ne anlama gelir?"

"Ancak bir yapıtın genel bir anlamı vardır, üzerinde anlaşır veya anlaşamayız," dedi Luciente.

"Tarihimiz bir dizi aksiyomdan ibaret değildir." Bolivar yavaş ve kendinden emin konuşuyordu. "Galiba ben başlangıçtaki emek bölünmesini, o ilk karşıtlığı, daha sonraki bütün sahip olanlar ve olmayanlar, güçlüler ve güçsüzler, eğlenenler ve çalışanlar, tecavüz edenler ve kurbanlar bölünmelerinin kaynağı olarak görüyorum. Ataerkil zihin/beden ayrımı bedeni makineye, tüm evrenin geri kalanını da insan iradesinin yağmalayacağı, kullanacağı, bertaraf edeceği, yok edebileceği bir ganimete dönüştürdü."

Luciente başını salladı. "Ancak kadın ve erkeğin eşit olarak suçlanabileceğini düşünmüyorum, birinin elinde güç var diğeriyse sadece mülk. Yapıtında hiçbir şey bundan söz etmiyor."

"Hepsi bu kadar demek sence ha!" Jackrabbit kaşlarını kaldırdı.

"Yaptığımız şey güzeldi," dedi Bolivar. "Etkilenmedin mi? Bir gösteri bir saatlik imgelerin birleşimidir. Luciente, güzelliğe karşı yeterince saygılı değilsin."

Sojourner, "Luciente bir değerin doğrultusunda giderken, Bolivar bir başkasının doğrultusunda gidiyor. Birbirlerine keyifle bakmak ve benim gibi olmayan insanların olduğu bir dünya ne kadar zengin diye düşünmek yerine her biri ötekini yargılıyor. Ne aptalca. Halbuki hare-

ket eden her şeye doğru olduğu gibi, her iki yöne de uzanan Jackrabbit aracılığıyla birbirinizin anlayışını zenginleştirebilirsiniz!" dedi.

"Benim Bolivar'la yaptığım gösterilerin tek başına yaptıklarımdan daha iyi veya daha kötü olduğunu sanmıyorum. Sanıyorum Luciente onlara çok daha eleştirel bakıyor," dedi Jackrabbit.

"Hepimizin sana geri besleyim borcu var ve yazık ki, Luciente'nin eleştirileri ancak şu anda ortaya çıkabildi. Sanatçımız olarak sana karşı kusurluyuz," dedi Barbarossa. "Eğer biz seni eleştirmezsek nasıl gelişeceksin?"

Şişman kişi konuştu. "Neden korkuyorsun Luciente, onlar birlikte çalışırken dikkatle izliyorsun? Seni sinirlendiren ne?"

Luciente düşünceli asık suratını elleriyle kapadı. Dolu bir beş dakika geçti. Connie Parra'ya bir bakış attı, masaya başkanlık ediyor ama hiç burnunu sokmuyordu. Tejas del Sur, departmento de Rio Grande'yi, bu genç yaşında bu kadar çok özgüven ve gurur sahibi bu kadının doğduğu yeri bir daha hiç göremeyeceği yollu melankolik bir inanca kapıldı.

"Emin değilim," dedi Luciente yavaşça yüzünü açarak. "Bolivar'ın Jackrabbit'le beraber, birbirlerinin candostu oldukları o ilk zamanları yeniden yaratmaya çalıştığına inanıyorum. Bu bence şu anda geçmiş olan bir döneme dönmek anlamına geliyor, halbuki gelişme ileriye doğru gitmek demektir. Bana birbirlerini bağlıyorlar gibi geliyor" dedi.

"Sizin Diana'yla yaptığınız gibi mi?" Jackrabbit kaşlarını çattı.

"Belki bundan korkuyorum."

"Ama Diana ve Bolivar'ın değişik yetenekleri var. Beraber oluşturduğumuz yoğunluk ayrı geçen haftalar boyunca dostluğumuzu korumamıza yardımcı oluyor. Dostluğumuz her zaman çalışma üzerine odaklaşıyor. En fazla yoğunlaştığımız ve birleştiğimiz zamanda bile dışa dönüp topluluğumuza bir şeyler veriyoruz."

"Doğru, Luciente," dedi Sojourner. "Senin Diana'yla olan bağın seni çalışmadan alıkoydu hep. Hiçbir zaman beraber çalışmadınız ama birbirinizden beslendiniz."

"Bolivar da sinirleniyor," dedi Hawk tecrübeli havalarında. "Bolivar Luciente'yle alay ediyor ve bu da onun kendisini aptal hissetmesine yol açıyor. Bolivar Luciente'ye böyle cevap veriyor, cezalandırıyor, ya da böyle bir şey."

Bolivar'ın yanında oturan yıpranmış yüzlü beyaz saçlı biri geniş geniş güldü. "Doğru, nasıl olmasın? Bolivar Luciente'yi safdışı bırakı-

yor. Bolivar akıllı ve kıvrak zekâlı. Luciente konuşkan ama esprili değil. Sözsel savaşları kazanabilecek kadar çabuk cevap veremiyor. Şimdi Luciente'nin Bolivar'dan daha özenli bir politik kavrayışı var. Mattapoisett Ağzı'ndaki herkes Luciente'nin geçmişe ulaşma projesine yalnızca verici olduğu için değil aynı zamanda politik görüşlerinin sağlam olması yüzünden de seçildiğini biliyor. Bizi kesinlikle iyi temsil edebilir. Ama Luciente bu politik ağırlığı Bolivar'a karşı bir silah olarak kullanıyor. Farklı yeteneklerinizle birbirinize saldırıyorsunuz. Bu ters değil mi?" Beyaz saçlı bir birine, bir ötekine baktı.

"Öyleyse Bolivar da korkuyor," dedi Parra. "Çok hızlı gidiyoruz. Neden korktuğunu Bolivar'a soralım."

"Eğer ben Jackrabbit'in geçmişiysem, ne yazık. Luciente bugün. Geçmiş yok oluyor. Sağlık Luciente, gelişim Luciente; tabii Luciente'ye göre! Ancak Jackrabbit'le ben beraber iyi çalışıyoruz. Bunda geçmişe dönük ne var? Biz yirmi beşimizde birbirimizi on dokuzundakinden daha farklı ve on dokuzumuzda da on üçünden daha farklı seviyoruz, ama."

"Sevdiğin hiç kimseyi sevmekten vazgeçmediğini biliyorsun," dedi Jackrabbit Luciente'ye. Bunun benim için de aynı olduğunu nasıl bilmezsin? Bee'yle ilişkini yıllar geçtiği için eskimiş hissetmiyorsun ama."

Sojourner Bolivar'a gözlerini kıstı. "Varsayalım ki bu küçük savaşı sen kazandın? Jackrabbit tümüyle sana ait. Luciente aradan çıktı. Jackrabbit çalışma ortamını bırakıp da seninle her zaman seyahat edemez. Jackrabbit anneliğe ve savunmaya daha yeni başladı. Seninki gibi gezgin bir yaşamla anneliği nasıl bağdaştıracak? Bizimle ayda çok çok bir hafta beraber oluyorsun."

"Ben Jackrabbit'i benimle birlikte sürekli seyahat etmeye hiçbir zaman zorlamadım. Yalnızca bazen beraber çalışmaya ısındık."

"Ama Jackrabbit'i burada Luciente'den daha ziyade, işi tutuyor, değil mi?" dedi şişman kişi.

Bolivar iç geçirdi. "Elbette. Jackrabbit mekâna daha fazla bağlı. Her zaman seyahat edersek rahatsız olabilir. Uykusuz kalabilir, huysuzlaşabilir, bana saldırabilir."

"Luciente," Sojourner devam etti. "Varsayalım ki Bolivar'a karşı savaşını kazandın ve onu Jackrabbit'in gözünden düşürdün. Bee'den vazgeçip tüm zamanını Jackrabbit'le mi geçireceksin? Bolivar'ın yaptığı gibi Jackrabbit'le beraber çalışmak için geçmişe ulaşma projesinden ya da genetik üssündeki çalışmadan vaz mı geçeceksin?"

"Benim istediğim bu değil" dedi Luciente kızarak. "Bolivar bana saygı göstermiyor."

"Sen Bolivar'a saygı gösteriyor musun?" Parra ilgiyle sordu.

"Eee... evet."

"Neden?"

"O iyi bir sanatçı."

"Luciente ve Bolivar halkanın içinde yüzyüze oturun. Birbirinize bakın. Ve biraz birkaç dakika sessiz olalım. Devam edelim mi, yoksa bırakalım siz mi konuşursunuz emin değilim. Sürtüşmenin kaynağı dostluğun olmamasında yatıyor gibi görünüyor. Arkadaşlık yok ama sürekli bağlantı var. Birbirinizle konuşmak için zaman ayırmalısınız. Birbirinize eleştirilerinizi ve övgülerinizi iletmek için."

Luciente ve Bolivar masayı bir kenara çekip birbirlerine rahatsızlık verici bir utangaçlıkla bakarak karşılıklı oturdular. Connie Parra'ya hafifçe, "Bir şey kafamı karıştırıyor. Bana çok açık görünen gerçeği kimse söylememeye özen gösteriyor gibi. Jackrabbit ve Bolivar... eh, her ikisi de erkek. Bu eşcinsellik. Bu bir kadını daha fazla rahatsız edebilir."

"Ama neden?" Parra ona sanki gerçekten deliymiş gibi baktı. "Tüm çiftleşmeler, tüm arkadaşlıklar biyolojik erkekler veya biyolojik kadınlar veya her ikisinin arasında sürer gider. Bu yararlı bir sınıflandırma biçimi değil. Biz insanları neyi becerip neyi beceremedikleriyle, güçleri ve zayıflıklarıyla, yetenekleri ve başarısızlıklarıyla ayırmayı tercih ederiz."

Bir çam devirdiğini hissetti. Ancak Parra onu büyüledi. Yirmi bir ya da yirmi iki yaşını geçmemişti ama halk yargıcıydı. Nehirlerin doktoru. Kendisi de burada böyle bir kişi olabilirdi. Kıraçlaştırılmış toprağın nasıl iyileştirileceğini, pislikle doldurulmuş nehirlerin nasıl iyileştirileceğini incelerdi. Doktor, toprak, üründen çabuk kâr elde etmek için israf edildi. O zaman yararlı olurdu. Kendini severdi, kısa süre de olsa katıldığı, yoksulluğa karşı savaş aldatmacasında olduğu gibi. İnsanlar ona saygı duyardı. İşte Consuelo derlerdi, toprağın doktoru, nehirlerin koruyucusu. Çocukları onunla gurur duyarlardı. Sevgilileri ondan yüz çevirmez, hapiste ölmez, Martin gibi sokaklarda bıçaklanmazdı.

Morgda onun başında nasıl durmuştu, öfkeden titreyerek -evet öfkeden- çünkü nedensiz ölmüştü. Çünkü herkes yoksuldu ve yaz sıcaktı, insanlar huysuz ve işsizdi, erkekler erkek olduklarını diğer erkeklerin veya diğer kadınların bedeninde kanıtlıyorlardı. Evlendiklerinde

her ikisi de yirmi yaşındaydı. Kendini hamile bırakıp hiçbir şeyi kanıtlayamayacağını söyleyerek korkuyla kaçan Anglo oğlanın sarsıntısından Martin kurtarmıştı onu. Ona gerçeği söylediği halde onunla evlenmişti. Öldüğünde her ikisi de yirmi bir yaşındaydı. Kalbinde bir bıçak. Öyle güzeldi ki.

Gözünden kızgın bir pınar halinde yaşlar aktı ve rahatladı. Hastane yatağında yatıyordu. Hemşire odasından kahkaha yükseldi. "Külodun aşağıda yakaladım seni, bebek! Kaltak!"

"Hassiktir! Çok kötü kağıt geldi be!"

Martin neredeyse onun yaşadığı ömrün yarısı kadar bir zaman önce ölmüştü. Şimdi ağlamanın ne yararı vardı? Ancak gelecekte yarım asır yanyana yaşayabileceklerini düşündükçe onun yasını yeni baştan tutuyordu. Orada, yoksunluğu öfkeli bir susuzluk gibi ona işkence çektiren saygıyı, istediği saygıyı görebilirdi. Başka bir adam tarafından hamile bırakılan bir kadını onunla evlenecek kadar sevmişti. Martin orada saygı görebilir, gururuyla, işiyle ve boş zamanıyla yaşayabilirdi. Kendi yaşamını yaşayabilirdi. O aylar boyu cemiyet kolejindeki yaşamını takdir etmişti, kanıyla ödemişti. Mattapoisett'te o da saygı görürdü. Öğrenirdi.

"Dinle," hemşire odasından bir kadın sesi konuşuyordu, "Burada bir ya da iki hafta kalacağız. Sonra K binasına gider orada dört kişi briç oynarız. Her akşam cin oynamaktan bıktım."

"Neden bilmiyorum şekerim. Her zaman sen yeniyorsun. Eğer bir penisine oynamıyor olsaydık beni soyup soğana çevirmiştin!"

11

Acker köşeli sakalını ovuşturarak "Ağabeyinden izin için imza aldık bile" dedi. "Ama biz senin de izin vermeni istiyoruz. Sana nasıl yardımcı olmak istediğimizi anladığından emin olmak istiyoruz. Senden tüm kalbinle işbirliği yapmanı istiyoruz." Sütlü kahverengi gözlerini ona dikerek bekledi.

"Böylece bize yaptıklarınız yüzünden kendinizi daha az suçlu hissedeceksiniz." Surat asıp yatağın kenarına yığıldı. Acker musallat olmaya devam etti.

"Ne yapıyormuşuz biz? Hastaneden çıkmanız için bir fırsat veriyoruz. Daha iyi bir yaşam kurmanız için. Yıkıcı şiddet gösterilerine son veriyoruz. Bu uzun vadeli amaç. Kısa vadede tüm hastalarımızı bu devlet hastanesinden NYNPI'daki bir koğuşa götürüyoruz, güzel bir araştırma koğuşuna. İyi donanımlı bir akıl hastanesinde olmanın nasıl

bir şey olduğunu bilmiyorsun. Yatakhaneler yok. Arkadaşın Sybil'le aynı odada kalabilirsin. Yiyecekler iyi. Tam Manhattan'da olduğun için ailen de ziyaret edebilecek."

"Bir de Alice gibi beynimi karmakarışık edeceksiniz."

"İki ay içinde Alice evde olacak Connie. Eğer bizi terk edersen iki ay içinde evde olabileceğini mi sanıyorsun?"

"Evet. Fena idare etmiyordum."

"G-2'ye dönmeyeceksin. Buradan transfer olursan seni bulduğumuz yere gideceksin, şiddet koğuşu L-6'ya. Dosyana da ne kadar uyumsuz olduğunu gösterdiğin yazılacak."

Duvara döndü, onunla konuşmayacaktı ve birkaç dakika sonra da o dışarı çıktı. Geri dönecekti.

O pazar nihayet Dolly geldi. Dolly onu kucaklamak için koğuşa adeta atıldı, sonra bir kol boyu mesafesi uzaklaştı. "Connie ne kadar çok kilo vermişsin. Ne harika! Zengin orospuların gittiği zayıflama evlerine benziyor."

"Pek onlar gibi değil." Connie gülümsedi. "Nita burada mı?"

"Onu içeri sokmamıza izin vermediler. Vic'le dışarıda kaldı. Pencereye yanaş el sallayalım."

Aşağıda uzun boylu, iri yapılı, beyaz pardösülü bir adam Nita'nın elini tutuyordu. Çimenlerin arasında bir şey arayan bir kadını seyrediyorlardı ve Vic gülüp Nita'yı dürtüklüyordu. "Nita! Nita!" Connie pencereden bağırdı ama Nita onu duymadı. Onun yerine hafta sonu görevlisi susmasını işaret etti. Aşağıya Nita'ya bakarken isteksizce boyun eğdi.

"Dolly çok güzel görünüyorsun," dedi pencereden ona döndüğünde. "Sen de kilo vermişsin."

Dolly saçlarını alev alev kavuniçi-kırmızı renge boyamıştı. Üstünde kolsuz dökümlü, yeşil sarı bir takım vardı ve hâlâ güneş gözlüğü takıyordu. "Ohh, carita, biliyor musun Anglo görünürsen daha fazla veriyorlar. Ve paralı olanlar zayıfları tercih ediyorlar. Geraldo, şu pezevenk, bana beş kuruş bırakmadığı gibi üstüme bir de borç yıktı. Borçlarımı ödiycem diye kıçımı yırtıyorum."

"Dolly çıkar şunu. Yüzünü göremiyorum. Duvara konuşur gibi."

Dolly somurtarak gözlüklerini çıkardı, ışıkta gözlerini kırpıştırdı. Connie'nin boynuna küçük bir iğne battı sanki. "Neyse, sevgilim, benim için ve benimki için her şey iyi gidiyor işte. O büyük honchoyla işimi hallettim. Çok çalışıyorum ama para su gibi akıyor, her zamankinden daha iyi kazanıyorum, Geraldo'yla olduğundan daha iyi. Dinle

Connie, geçen hafta dört yüz dolar kazandım! Bir haftada! Nasıl ama?" Dolly'nin sözcükleri dört bir yana saçılmıştı.

"Dolly bana küçük bir şey getirdin mi?"

"Nasıl unuturum? Sana söylemeyi demek istiyorum. Getirmeyi unutmadım. Şimdi dinle, masadaki yaşlı orospuya senin hesabına otuz dolar verdim. Eğer şimdi dikkatlice elini açarsan fazladan bir beş daha eline koyacağım. Burası hiç de lüks bir otel gibi görünmüyor, ama kendine küçük bir şeyler alabilirsin."

Elini uzattı, Dolly avcuna kıvrık vaziyette bir banknot koydu. "Ya elbiselerim. Bana elbise getirdin mi?"

"Babam senin hastanede olduğunu ve sokak giysilerine ihtiyaç duymadığını söyledi. Ben de sana iki gecelik getirdim, senin eskilerden bir tane, bir de benimkilerden özel bir tane, el oyası siyah dantelden, böylece hastanede utanmazsın. Ameliyat olduğum zaman giymiştim, şimdi onu görmek beni üzüyor." Dolly onu sanki hiçbir şey üzemezmiş gibi konuşuyordu. "Ama yine de sana birkaç giysi getirmeye karar verdim. Erkekler kadınların ihtiyacını ne bilir? Görüyorum ki üzerinde giysi denilemeyecek bir giysi var. Sana turkuvaz, yeşil ve kırmızı elbiselerini getirdim. Yeni giysiler giyebilirsin, Connie. O kadar çok kilo vermişsin ki bunların uyacağından emin değilim."

"Turkuvaz olan, çok uzun zaman öncesinden. Ben... Claud'la beraberken. Uyar herhalde."

"Eğer yeni ölçülerini verirsen sana şimdi giyilen uzunlukta güzel bir giysi alabilirim... Dinle beni, masadaki yaşlı orospuya senin için otuz dolar verdim avcunu açarsan bir beş daha vereceğim."

"Dolly verdin!"

Dolly parayı katlıyordu. "Hadi almıyor musun? Elinde doğal bir biçimde tut."

Başı dönerek elini uzattı, Dolly yine bir beş verdi. Eh, iyi, kullanırdı. Dolly'nin gözlerine baktı, göz bebekleri çok iri çok parlaktı. "Ne kullanıyorsun?"

"Ben mi? Her zamanki gibi, biraz ondan, biraz bundan."

"Sen biraz bir şeyden çok daha fazlasını kullanıyorsun."

"Carita, zayıf olmam gerek. Para Anglolarda, onlar da zayıf ve Amerikan görünüşlü olanları seviyor. Anglo görünürsen daha fazla ödüyorlar, biliyor musun. Bazen İspanyol anneden ve İrlandalı babadan olduğumu, bu nedenle güzel kızıl saçlarım olduğunu söylüyorum. Şeyimin üstündeki kılları bile kırmızıya boyadım. Connie inanmazsın." Kıkırdadı.

"Speed mi kullanıyorsun?"

"Biraz, arada bir, kilomu düşük tutmak için. Bu amsalaklara kim dayanabilir ki? Beni deli ediyorlar. Hepsi domuz. Ama biliyor musun Geraldo'yla olduğumdan çok daha iyiyim. Bu, Vic, gerçek bir oyuncu, şaka değil." Yine kıkırdadı. "Cleveland Indians'ta bir sezon oynamış, benim gibi Bronx'ta doğmuş. O kafa biri Connie. İyi bir işadamı. Onun için deli olmuyorum ama böylesi çok daha iyi. Geraldo için deliriyordum da bir sürü dertten başka ne geçti elime?"

"Bu zehri alman Vic'in fikri mi? Seni mahvedecek."

"Dinle Connie, müthiş güzel oldum! Bir bak bana. Elli sekiz kiloyum inanıyor musun? Ve geçen hafta popomla ne kazandığımı biliyor musun?"

"Dört yüz dolar," dedi ağzını çarpıtarak.

"Nasıl tahmin ettin? Fena değil değil mi? Bebeğim için güzel giysiler, güzel şeyler aldım. Annem salıdan cumartesiye Nita'ya bakıyor, ben de pazardan salıya kadar."

"Tüm bir hafta Carmel mi bakıyor?"

"Başka annem mi var? Tabii Carmel bakıyor. Böyle daha iyi."

"Dolly bu iyi değil. Bebeğin seninle beraber değil, kızın teyzesini görür gibi seni yalnız hafta sonları görüyor, sen de canına okuyan bir zehir kullanıyorsun."

"Aptallaşma, Tia. Buraya kapatılmışsın, dünyanın nasıl olduğunu unutuyorsun. Şu anda zirvedeyim. Ne yaptığımı biliyorum. Ve geçen hafta dört yüz dolar kazandım!"

"Dolly, lütfen. Beni buradan çıkar! Yalvarırım sana. Beni serbest bıraktır. Onlarla konuş!"

"Hermana, bunu nasıl yapabilirim? Luis kâğıtları imzalamış. Bununla hiç ilgim yok. Dışarı çıkmak için babamla konuşmalısın."

"Lütfen Dolly, bir şey yap. Yalvarırım sana. Bu koğuşa bak. Üzerimizde deney yapıyorlar. Başımıza iğneler sokuyorlar!"

"Ha?" Dolly etrafına şüpheyle baktı. "Babam üniversiteden meşhur doktorlar olduklarını söylüyor. Size gerçekten yardım ediyorlarmış, bir daha içeri girmeyesiniz diye. Washington Tepeleri'nde bir hastaneye gideceğinizi söylüyor. Seni her zaman görebilirim. Biliyor musun, buraya gelmek gerçekten çok zor."

"Dolly benim bir ameliyata ihtiyacım olduğunu mu düşünüyorsun? Bak bana."

"Connie, ben doktor muyum? Ne anlarım ben? En azından burası temiz, geçen seferki gibi iç karartıcı değil."

"Onların yardımlarını istemiyorum Dolly. Ben eve gitmek istiyorum! Dinle, çalışacağım. Luis'e söyle her şeyi yaparım! Onun düşük ücretli bakım evinde çalışacağım. Geçici büro işleri bulabilirim. Bunu söyle Luis'e!"

"Kendin için üzülüp durmamalısın, Connie, senin problemin bu. İrademize sahip olursak kendimizi kurtarabiliriz. Bana bak! Geraldo o pezevenk beni beş parasız ve bir sürü borçla bıraktıktan sonra, çok ağlamadım. Elbette ağladım, ama sonra dışarı çıktım ve kendime beyaz bir pezevenk buldum. Biliyor musun, on kilo verdim. Kendimi tuttum, haftalar boyu bir kilo almadım! Saçımı,-cilveli cilveli sesini alçaltarak- şeyimdeki kılları bile boyadım. İspanyol bir anne ve İrlandalı bir babadan olduğumu söylüyorum. Bazen annemin bir kontes olduğunu söylüyorum."

"Bunun İtalyanlara özgü olduğunu sanıyorum."

"Hayır, İspanyollara özgü. Her neyse müşteriler ne anlar bundan? Bir çırpıda bir sürü para kazanıyorum ya, ona bak sen. Geçen hafta olduğu gibi."

"Dolly, lütfen dinle beni!" Connie sözünü kesti, umutsuzluğa düşmek üzereydi. "Beni ameliyat edecekler. Köşedeki şu siyah kadına, Alice'e bir bak. Bana yapmak istedikleri şey bu. En azından bir hafta sonu eve gelmeme izin ver. Gerçek bir yemek yemek için. Seni ve Nita'yı görmek için. Lütfen Dolly onlarla konuş."

"Elbette, şekerim. New York'a geldin mi neden beni ziyarete gelmeyesin? Tam bir hafta sonu pek iyi olmayabilir ama belki bir pazar günü? Vic beni buraya getirmekle kibarlık etti ama kaç kere ona bunu yaptırabilirim ki? Paranın değerini biliyor. Cleveland Indians'ta profesyonel bir oyuncuydu. Beyaz bir pezevenk bir ağabeyden daha iyidir Connie. Kesinlikle iş ilişkisi ama iyi müşteriler getiriyor. İşadamları, alıcılar, satıcılar. Dışarı çıktığında sana para verip güzel bir apartmana yerleştireceğim. Babam senin eşyalarını depoya koydu, birçoğunu attı. Ama bazılarını senin için sakladım, resimler ve istediğini bildiğim şeyler."

Pencereden Dolly'nin binadan çıkışını ve Nita'nın Vic'ten kurtulup ona doğru koşuşunu ve kalçalarından sarılışını izledi. Dolly yukarı pencereyi işaret etti, Nita şaşkın şaşkın binaya doğru el salladı. Vic ve Dolly hemen konuşmaya başlayarak çıkıp gittiler. Onlar gözden kaybolduktan sonra da uzun bir süre pencerede durup arkalarından baktı.

Dr. Redding'in Müfettiş Hodges'a söylediğini duyduğu bir şeyi anımsadı: Bu ameliyatları hastalar üzerinde uygulamaya başlamadan

önce beş bin maymunu telef etmişler. Telef. Aslında mahkûmlarla çalışmak istermiş -sonuçları daha çarpıcı olurmuş- ama California Vacaville'de üç psikoameliyattan sonra öyle bir patırtı kopmuş ki, ekibi akıl hastalarıyla çalışmaya karar vermiş. "N'oldu.." demişti en ironik gülümseyişini takınıp, "bir mahkemeye verdiler ve kamu vicdanı sızladı, hepsi o kadar, halbuki San Francisco Çocuk Hastanesi, ses ve termal sorunlar hakkında çoğunlukla nevrotik kadınlar ve dengesiz çocuklar üstünde çalışıyor ve hiç kimse de hoop n'oluyor demiyor."

Yani, beş bin maymundan sonra, onlar da birer birer telef olmaya başlamışlardı. Sybil'e doğru yürüdü. "Sybil bizi bitirecekler. Onlar ne derse desin düpedüz ölüm bu."

Sybil bağdaş kurmuş oturuyordu. Anlamamış gibi baktı.

"Buranın kapalı bir koğuş olduğu doğru. Ama bu hastanenin güvenlik önlemleri bizim eski koğuşunkinden daha gevşek. Bu koğuştan bir çıkabilsem, buradan nasıl kurtulacağımı biliyorum."

"Nasıl? Burada yiyoruz, burada yatıyoruz. Bir veranda bile yok."

"Eğer onları bir rahatsızlığım olduğuna inandırırsam."

Sybil'in elleri kalktı ve havada süzüldü, zarif ve bir kumru kadar korunmasızdı. "Onlar sana yardım edene kadar çiçek hastalığından ölürsün."

"Eğer yaparsam dener misin?"

Sybil yere baktı. İç geçirerek ellerini gevşetti. "Parasız mı?"

"On dolarım var. Bununla bir otobüse binebiliriz. Sonra otostop yaparız. Skip kadınların her zaman bir araba bulacağını söyler. Böylece hastaneden kurtuluruz. İnsanlar burada çok şüpheci."

"Daha otobüs durağına ulaşamadan yakalanırız."

"Yaz geldi. Mesela korulukta uyur, yürüyebildiğimiz kadar yürürüz. Her kasabadaki otobüs durağını izleyemezler. Lütfen Sybil iyi bir plan yapabilirsem?"

"Son bir dizi şoktan sonra hiç enerjim kalmadı."

Gerçekten Sybil'in yüzüne baktığında nasıl zayıfladığını, nasıl süzüldüğünü fark etti, bütün koğuştakiler gibi yüzü sapsarıydı.

"Ama birbirimize yardım edebiliriz. Birbirimize cesaret veririz... Yeğenim yardım etmeyecek: Onu da safdışı bırakmışlar. Ama New York'a gidersek bize para verir. Sybil, senden gerçekten etkilenecek. Astrolojiyle ilgileniyor, büyücülüğe bayılır."

"Bu işi daha önce yapsaydık... Koğuş L-6'dayken. Yorgunum Connie, hiç halim yok. Bütün gücümü çekip aldılar. Bu koğuştaki kötü titreşimleri bertaraf etmek bile bütün gücümü tüketmeye yetiyor."

"Kaçabilirsek emniyette olacağız!"

"On dolar! Bu bizi pek uzağa götürmez. Yemek yememiz lazım. Yakalandığımızda acımasızca cezalandırırlar bizi!"

"Sybil, bize daha fazla ne yapabilirler?" Alice'in yatağını işaret etti.

"En azından bunu insana bir kez yapıyorlar." Sybil yere baktı. "Gerçekten elektroşoktan daha mı kötü? Hâlâ daha önce bildiğimi bildiğim birçok şeyi hatırlamıyorum!"

"Sybil, sen... hasta olmaya alışmaya başlıyorsun." Kronik koğuşlarda sıra sıra metal yataklarda ilaçla uyuşmuş umutsuz kadınlar geldi gözünün önüne. Korkunç bir sessizlik. "Seni mahvetmelerine izin verme!"

Sybil gülümsedi, ayışığı kadar soğuktu gülümsemesi. "Yapamam. İyileşmedim. Gururumun içi kof... Ama sana yardım edeceğim."

"Benim kaçmama yardım edersen seni cezalandırırlar."

Sybil omuz silkti. "Bulup getirdiklerindeki gibi cezalandırmazlar en azından."

"Başka birinden isteyeceğim."

"Hayır! Biz arkadaş değil miyiz? Sadakatimin bir değeri olmadığını mı düşünüyorsun?" Sybil kendini yukarı çekti. "Eğer kaçarsan ben de düşünürüm. Senin için en zekice plan önce benim yardımımla kaçmaktır. Sonra emniyette olduğunda sen de bana yardım edersin."

O gece ışıklar söndükten sonra, sessizce ağlayarak uzandı.

Belki Luciente yardım edebilirdi. Ona ulaştığında Luciente Jackrabbit'le nehirde yüzüyordu, her ikisi de dalıyor, suyun yüzüne çıkıyor ve birbirlerine su sıçratıyorlardı. Luciente kendini kıyıya çekti, saçları başına yapışmış, çıplak vücudundan sular süzülüyordu. Jackrabbit de çimenin üzerine çıkarken, Connie çabucak arkasını döndü. "Giyineceğiz, Connie. Saklanma!" Belli ki Luciente bunun komik olduğunu düşünüyordu. Jackrabbit ve o kendilerini büyük havlularla kuruladılar ve Luciente'nin evine doğru yürüdüler, arkalarından yavaşça takip etti. Önde gülüyorlardı, kendini terk edilmiş ve garip hissetti. *Onlar* nasıl yardım edebilirlerdi?

Yol boyunca sallandı. Luciente'nin kapısını açtığında her ikisi de gelişigüzel giyinmişler, ortalarındaki yatağı düzeltiyorlardı. "Dün gece ailemiz toplandı," dedi Jackrabbit. "Anneliğe ve askerliğe kayıt oluyo-

rum. Ama herkes savunmaya annelikten önce gitmeye özen göstermemi istiyor. Mantıklı olduğunu biliyorum ama biraz uzak hissediyorum kendimi. Altı ay boyunca düşmanın başımıza bela olduğu yerlerde yürümektense annelik yapmayı çok daha fazla istiyorum."

Luciente gözlerini kısarak ona bakıyordu. "Neyin var Connie?"

Koğuşu ve projeyi anlattığında Luciente sessizleşti.. Tam olarak düzeltilmemiş yatağın üzerinde ellerini aralık duran dizlerinden birine kenetleyip oturdu. "Bu kadar çabuk ha? Kötüye işaret."

"Kötü di mi, gerçekten kötü? Ben de böyle düşünmüştüm. Korkuyorum."

Jackrabbit'nin kafası karıştı ama ilgilendi, sırtına bir yastık alıp bir köşeye kıvrıldı. Luciente yüzünü astı. "Denetimi ellerinde bulunduranların hizmetindeki teknolojiyle toplumu bizim yönümüzde değiştirmek isteyenlerin isyanı arasındaki yarış bu işte. Senin zamanında fizik bilimleri silah teknolojisini yaydı. Ama düğüm, bizim düşüncemize göre biyolojik bilimlerdedir. Genlerin kontrolü. Beyin kontrolü teknolojisi. Doğumdan ölüme gözetim. Nöroiletkenler ve psikoaktif ilaçlar yoluyla kimyasal kontrol."

"Luciente kaçmama yardım et!" Elleri titreyerek Luciente'nin kaslı koluna dokundu. "Onlar bana bunu yapmadan önce."

Luciente ürperdi. "Kaş yapayım derken göz çıkarmak! Daha bir bellek kuramları bile yokken! Kibirleri... beni şaşırtıyor," Homurdandı.

"Bana yardım edebilir misin? Lütfen."

"Elbette edebiliriz!" dedi Jackrabbit omzuna vurarak, ama Luciente suratını buruşturup dolaşmaya başladı.

"Geçmişe müdahale edemem Connie," dedi yavaşça. "Ama sana öğüt verebilirim. Hava kadar bol. Biz, kimse istemez ama herkes alır deriz."

"Yalandan onları korkutacak bir hastalık uydurup beni koğuşun dışına taşıdıklarında kaçmayı planladım."

"Yüksek ateş yaratıp, tutabilmen gerekir. Sana bunu öğretebilirdim ama zaman alır. Bu sorunları zaman gezisi projesindeki arkadaşlarla tartışmam gerek." Luciente televizyon setine doğru yürüdü bazı numaralar çevirip biliciyle konuştu. Kısa bir süre içinde birçok insanla toplantı yapar oldu. Birçoğu konuşurken ekranda görünüyordu ama bir çift herhalde yakınlarda bir TV olmadığı için bilici aracılığıyla konuştu. Connie kulaklarını dikti ama tartışmanın çok tuhaf bir jargonu vardı; Kaymak, hızlı ve yavaş telsiz, flebbing ve neveli elde etmek gibi

şeyler.

"Affedersiniz sizi rahatsız ettim. Sanıyorum yalnız kalmayı planlıyordunuz," dedi Connie dertop olmuş Jackrabbit'e.

"Benim isimgünüm gibi bir şey. Ne zaman bir adım atsam sersemliyorum. Geri, bulunduğum yere gitmek istiyorum. Tam olarak değil. Ama bugün Luciente'ye ihtiyacım var, kim olduğumu ve ne istediğimi kesin bir şekilde anlamaya ihtiyacım var. Kendimi kaybolmuş, biraz çökmüş hissediyorum."

"Savunmaya gitmek mi istemiyorsun?"

"Elbette gitmek istiyorum. Kayıt oldum. Yalnızca, bir karar aldıktan sonra kendimi zayıf hissediyorum. Sanki öteki sekiz benliğimi kaybetmişim gibi." İç geçirerek huzursuz yatağın üstünde kıvrandı ve TV setiyle gergin bir tartışmaya girmiş olan Luciente'ye netameli bir bakış attı.

Luciente onlara döndüğünde yüzü hafif asıktı. "Herkes sorununun acil olduğunda hemfikir. Ama hiç kimse senin bir hafta içinde vücut ısını kontrol etmeyi öğrenebileceğinden emin değil. Marat, akut apandisit tavsiye ediyor, senin zamanında çok yaygın bir sağlık sorunu. Her zaman ateşli olmaz ve kolayca taklit edilebilir."

"Hayır bu iyi değil!" dedi Connie. "Büyük bir tehlike olduğuna inanmazlar. Neden beni koğuş dışına çıkarsınlar? Doktor gelene kadar beklerler. Hafta sonu çıkmak için iyi bir zaman çünkü personel azalıyor. Luciente, hem apandist bulaşıcı değil. Üstelik ağrımız olduğunu söylediğimizde bize hiçbir zaman inanmıyorlar."

"Öyleyse bir baş ağrısına ne dersin? Bilinç kaybı taklidi yapmak kolaydır. Birkaç derste sana deltaya geçmeyi öğretebilirim."

"Dur bir düşüneyim." Connie döndü, neredeyse duvarda asılı duran bir nesneye takılıyordu. "Bu nedir?"

"Dikkat et! Bir silah. Bugün içeri vermeyi unuttum. Öğlen talim vardı."

Connie dikkatlice yerine koydu. "Düşünmeye çalışıyorum. Belki."

Luciente'nin bilicisi yüksek buyurgan bir sesle konuştu. "Ben Corydora, Tennessee sonuçlarını test etmeyi planladığınızı sanıyordum."

"Bu gece. Bu gece akşam yemeğinden sonra yapacağım."

"Biçimlendirme tartışması üzerine bir kasaba toplantımız olacağını sanıyordum."

"Elbette. Akşam yemeğiyle toplantı arasında yapacağız. Her şeyi ayarladım." Luciente sakin konuştu. Connie onun üzerinde büyük bas-

kı olduğunu hissedebiliyordu. Biliciyle konuşurken çıplak ayak üzerinde, bacaklarını gererek dikildi. Bir Jackrabbit'e bir ona düz, tartan bakışlarla baktı. Hemen biliciyi çalıştırıp konuştu. "Morningstar, Dawn'u dişlerini kontrol ettirmeye götürür müsün? Benim işim başımdan aşkın." Sonra Dawn'la konuştu. "Elma çiçeğim, Morningstar seni Keçi Tepesi'ne götürecek. Seni akşam yemeğinde göreceğim, yarın da yukarı tarlalarda beraber çalışacağız."

Birden Connie anneannesini gördü: Siyahlar içinde, saçları sanki onu cezalandırmak için sıkı sıkıya arkaya bağlanmış bir köylü kadını. Sekiz çocuk, kırka yakın torun, inekler, domuzlar, tavuklar arasında sakin, düşünceli bir ifadeyle, kriz üstüne kriz yaşarken öylece duruyordu. Herkes beslenecekti, herkes rahat edecekti, herkes iyileştirilecekti, herkese kendinden bir parça verilecekti. Luciente biraz ona benziyordu ama daha kontrollü ve daha az ümitsizdi.

"Sanıyorum ölü numarası yapmayı ... ya da bilincimi yitirmeyi öğrenmek istiyorum. Yarın size kesin bildireceğim."

"Sana bunları en iyi nasıl öğretebilirim Magdalena'ya soracağım," dedi Luciente ve Jackrabbit'e gülümsedi. "Bir saat içinde sorarım. Connie tatlım, yarın sabah beni bul, başlayalım."

Connie şaşkınlıkla hemen bağı kopardı.

"Tina, lütfen. Bize bekçilik yapar mısın. Bir dakikalığına Sybil'le konuşmak istiyorum. Momentito?"

Tina başını salladı; merakla onlara baktı. Belki de sevgili olduklarını düşünüyordu. Yine de Connie Sybil'e "Benimle bir kavga başlatır mısın?" diye fısıldarken kapının yanında durup görevlileri gözlemeye başladı.

Sybil Connie'nin yanağına hafifçe dokundu. "Neden olmasın?"

"Sonra sana bedelini ödetirler. Senin üstüne gelirler."

"Belki beni bu koğuştan dışarı çıkarırlar. Dışarda kuralları biliyorum. Kaşarlandım."

"Belki sana hemen yaparlar o hikayeyi."

"Belki de en üzgün kişi en son 'yapılacak' olan kişidir. Ölüm sırası gibi."

Uygun bulabildiği tüm zamanları Luciente'yle beraber sinir sistemini kontrol etmeyi öğrenmekle geçirmeye başladı. Sabahleyin Luciente, Bee ve Beyaz Meşe'yle birlikte yürüyüş yapıyordu, toplantı oda-

sının önündeki meydandaki panonun önünde durup en yeni notları, şiirleri, öneri ve şikâyetleri okudular.

Seninle,
İyi çifttik: Yürüyebilirdim
ılık su içinde
ve küp şeker gibi erirdim.

DALIŞ TAKIMLARINI TEMİZLEMEYEN BOĞULMAYI HAK EDER!

Kendinize bir balkabağından daha mı az değer veriyorsunuz? BİÇİMLEYİCİLER'E oy verin!

Bakteriyel gübreler dersi salı günü akşam 8'de, Amilcar Cabral serası.

Çellist aranıyor, antik müzik kuartet. Keçi Tepesin'den Puccini'yi görün.

GEZGİN OYUNCULAR: Goose Creek oyuncuları bu hafta geliyor. Perşembe: HIRSIZ BARONLAR (tarihi hiciv); cuma: NASIL BÜYÜDÜĞÜNÜ KİM BİLİR (Biçimleyici drama); cumartesi: ZAMAN AŞINDIĞINDA (Uzay İstasyonu Beta'daki savaşın oyunu.)

"Bu Biçimleme meselesi nedir?" Connie notları okurken sordu.

"Biçimleyiciler genetik koda müdahale etmek istiyorlar," Bee gürledi. "Biz şimdi yalnızca sorunları saptıyor, doğuştan gelen bozuklukları, hastalığa duyarlı genleri gözlemliyoruz."

"Biçimleyiciler seçkin özelliklerin üretilmesini istiyorlar," dedi Luciente. "Bu büyük meclis düzeyinde bir kavga."

"Siz ne düşünüyorsunuz?" diye sordu merakla.

"Ah, biz üçümüz Karıştırıcıyız. Bu diğer taraf. Biz insanların, insanın nasıl olması gerektiğini nesnel olarak bilebileceğini sanmıyoruz. Biz bunun bir güç dalgası olduğunu düşünüyoruz" dedi Beyaz Meşe.

Luciente işaret etti. "Bak benim notum. Dün gece iki kişi imzalamış. Ama en aşağı beş kişiye ihtiyacımız var."

Connie notu okudu. "Neden Çince öğrenmek istiyorsun?"

"Benim alanımda ilginç çalışmalar yapıyorlar. Bir dahaki tatilimde oraya gideceğim."

"Bee, sen de gidecek misin?"

"Hayır. Önceki kolonilerin onarım işlerinde çalışırken çok seyahat ettim. Bir daha yerimden kalkmak istemiyorum! Çok bitkin düşüyorum. Hayır, tatilde üssümüzün -aptalca- karşı çıktığı bir dizi araştırmaya katılmak istiyorum."

Luciente'ye döndü. "Gerçekten Çin'e onsuz mu gideceksin?"

"Neden olmasın? Yarım yıllığına. Kaçmıyor ya."

"Ah, ama gece gündüz benle tartışan kimse olmayınca beynim jöleye dönecek. Döndüğünde bir de bakmışsın Biçimleyici olup çıkmışım. Beni politik olarak doğru yolda tutacak, düşündürecek kimse olmayacak ki!"

Beyaz Meşe son günlerde köyün her tarafında Connie'nin duyduğu bir şarkı söylemeye başladı:

"Bir gün geçmiş ölecek,
son yara iyileşecek,
son çöp zararsız bir kire dönüşecek
son radyoaktif atık gömülecek
sessizliğe
ve bir daha dünyanın çatlaklarında
zehirler dolaşmayacak.

Sevgili dünya, kucağına yatıyorum,
Senin gücünü ödünç alıyor,
seni kazanıyorum her gün."

Çalıştıkları üssün kapısına gelene kadar, Bee derin bas bir sesle, Luciente de süslü bir alto armoniyle söylediler şarkıyı.

"Bir gün su temiz akacak,
nehirde som balıkları yüzecek,
balinalar kıyıya su püskürtecek,
ve bir daha denizin derinliklerinde
karanlık bombalar dolaşmayacak.

Sevgili dünya, kucağına yatıyorum..."

Bee ve Beyaz Meşe hâlâ şarkı söyleyerek içeri girdiler, Luciente dışarıda ona ders vermek için çimenlerin üstüne çöktü.

Daha sonra Beyaz Meşe de dışarı çıkıp onlara katıldı ve hep bera-

ber çalışmak için deneysel bahçecilik yapılan, balkabağı ve kısa dönemli lima fasulyeleri yetiştirilen yukarı tarlalara gittiler. Çocuk evinde durup Dawn'ı davet ettiler, Beyaz Meşe de güneşlenip hava alması için bir bebek aldı yanına. Onlar bitkileri kontrol edip, ölçümler yapar ve not alırken Luciente Connie'ye ders vermeye devam etti. Dawn sürekli sözlerini keserek geçmişle ilgili sorular soruyordu. En sonunda Luciente sertçe "Ya sus ya da git Dawn. Connie istemediği halde onu tuttukları o kötü yerden kaçmak için dikkatini toplamalı. Gelecek hafta, Connie kaçabilirse soracağın bütün soruları cevaplandırır."

Dawn sustu. Connie, "Burada ilk kez birinin hayır dediğini, yani bir çocuğu disipline ettiğini görüyorum."

"Açıklamak zorundayım. Dawn durumu anlamalı. Sorularına zaman ayrılacak."

Luciente'yi kızdıran Dawn değil de kendisiymiş gibi geldi ona. Onu ileri geri çekeliyor, arsız bir yavru köpek gibi ona tebelleş oluyordu. Hâkim olmaya çalıştığı şeyin gerçekten basit; altı yaşındaki bütün çocukların canları istediğinde yapmayı öğrendikleri bir şey olduğunu anladı. Gerçekten o yaz bir çocuk isim gününde kendini bir kaya tepesinde çok kötü yaralamıştı ve yardım gelene kadar bir çeşit kış uykusu durumuna geçip bedeninin çalışmalarını açıkça yavaşlatarak hayatta kalmıştı. Altı yaşındaki herkesin deltaya girip çıkabilmesi Connie'yi rahatsız etmiyordu. Ağır ağır ama sebatla derslerine devam etti.

Luciente saate baktı. "Öğlen Bolivar'la buluşacağım. Nehrin yanında sandviç yiyerek konuşacağız ya da konuşmaya çalışacağız!" Luciente ağzını çarpıtarak sırıttı.

"Onu daha çok mu seviyorsun artık anneciğim?" Dawn başını uzatarak sordu.

"Çalışıyorum. Zor oluyor tabii, ama çalışıyorum. Bolivar da öyle. Ama kedi köpek gibiyiz."

"Nelerden bahsediyorsunuz?" diye sordu Beyaz Meşe.

"Çocukluktan," dedi Luciente yine sırıtarak. "Bu ana kadar Jackrabbit'ten başka ortak bulduğumuz tek şey."

"Bugün gördüğüm insanların yarısı esniyor," dedi Connie.

"Oh!" Luciente inledi. "Biçimleme sorununu tartışırken ta gece yarısına kadar ayakta kaldık. İki kere kahve içtik. Bu gece uyuyabilmek için ara veriyoruz, yarın gece toplanıp köyümüzün durumu hakkında tartışacağız. Barbarossa ve Luxembourg onların yanında, anlıyorsun değil mi?" dedi Beyaz Meşe'ye. "Onlarla uğraşalım biraz."

Dolly'nin verdiği on doları ayakkabısının içine zulaladı ve Valente'yi elbiselerini dikmek için kendisine iğne iplik vermeye ikna etti. Başka bir koğuşta dikiş dikmesi iyi bir işaret olarak yorumlanır, giysilerine gösterdiği kadınca ilgi ona puan kazandırırdı, ama burada kimse aldırmadı. Ama Valente'nin kibarlığı sayesinde giysilerini düzeltebilmek için ihtiyacı olan şeyleri alabildi, insanlar gözlerini ona dikmemeliydi. Sokaktaki insanlar.

El Barrio'daki minik dairesinden pislik kaynayan sokaklara çıkmaya ne kadar korkardı! O zamanlar çılgındı. Özgür olmak için ellerinin ve dizlerinin üstünde Lexington'a kadar sürünmeye bile razıydı.

Cumartesi gecesi yedek iki giysisini ve ufak tefek gerekli şeyleri bir bohça haline getirip saat sekizde pencere parmaklıklarının arasından aşağıdaki kurtbağrı çitlerin üstüne düşmesi için itelemeye başladı. Demir çubukların arasından zorlayarak geçirmek on dakikasını aldı. Onları bulacağı zamana kadar giysilerin ne hale geleceğini düşünmek bile istemedi. Yağmur yağmasaydı bari! İki haftadır yağmamıştı. Sybil hemşire odasına gitti ve orada küçük bir karışıklık yarattı, cezalandırılacak kadar değildi ama cumartesi görevlisinin dikkatini kendi üstünde toplamaya yetmişti.

"Niçin biz diğer koğuşlarla ilişkiye girmiyoruz? Eski koğuşumda her birkaç haftada bir diğer koğuşlarla güzel ziyaretlerimiz olurdu. Soğuk içecekler ve kurabiyeler hazırlanırdı. Burada hiçbir şeyimiz yok. Film bile izleyemiyoruz. Meşguliyet terapimiz yok. Dans terapilerine katılmıyoruz. Endüstriyel terapilere bile katılmıyoruz. Daha önce buradayken çamaşırhanede çalışmıştım. Şimdi neden olmasın? Bu kesinlikle geri bir koğuş, işte böyle. Bir grup terapimiz bile yok! Tüm bu hastanede en azından haftada bir kez grup terapisine gitmeyen tek işe yarar hastalar biziz herhalde!" Sybil asil bir kadın edasıyla poz verdi, kaşlarını, sesini, omuzlarını kaldırdı, kendinden emin jestlerle görkemli kolunu uzatıp Connie'nin neler yaptığına da şöyle bir göz atıverdi.

Connie paketle işini bitirir bitirmez banyoya koştu, sutyeninden, Sybil'le onun yatağından söktükleri metal parçayı çıkardı. Yavaşça, kanayana kadar kalçasını kesti ve sonra kanı dikkatle sakladıkları küçük kâğıt fincana topladı. Çabucak pıhtılaşmasını önlemek için kanı biraz suyla inceltti ve sonra dışarıya koştu, metal silahı da Sybil'in yatağına bıraktı. Sonra bir kâğıt fincan dolusu kanı yatağın ayağının yanına koydu. Sybil hemen tiradını kesti ve bir Bette Davis çıkışı yapıp

koğuşa geri döndü.

"İyi geceler Sybil Hanım," diye bağırdı gece görevlisi. "Bu gece sana kuvvetli bir tane verelim."

Connie Sybil'in yoluna çıktı ve ona doğru koştu.

"Nereye gittiğine dikkat et, şişko budala," dedi Sybil.

"Kimi itelediğine dikkat et, sıska büyücü! Kafa ütüleyip duruyorsun. Hepimizden daha iyi olduğunu sanıyorsun. Ama yalnızca kaçık bir orospusun!"

"Söyleyene bak," gece görevlisi bağırarak güldü.

"Senin dilin de hepinizinki gibi, bayağı!" diye feryat etti Sybil.

"En azından ben uçuyormuşum gibi yapmıyorum. Sana öyle fazla şok verdiler ki beynin kızarmış ekmeğe döndü!"

"Oooo!" Sybil Connie'ye doğru uçtu. On santimlik metali eline alıp herkesin görebileceği yükseklikte salladı. Bazı vuruşlar yerini buldu ve gerçekten acıttı. Connie yumruklarıyla, tırnaklarıyla Sybil'e karşılık verdi. Tina Ortiz koşup kavgaya katılmaya geldi. Nihayet Sybil onun kafasına olabildiğince sıkı bir yumruk indirdi. Connie sendeledi, yatağın yanına düşerek kana uzandı ve kulağının içine döktü, parmaklarını hassas mukoza zarına kadar sokup burnunu da kanattı. Sonra Luciente'yle çalıştığı gibi, bilinçsizlik durumuna geçti. Duyabiliyordu ama devredışıydı. Sybil gece hemşiresi, görevli ve Tina gelirlerken kâğıt fincanı yatağın altına tekmeledi, Tina çığlık atarak, "Jesus y Maria, onu öldürdün, beyaz kancık!" diye bağırdı. Sybil ve Tina'ya iğne yaptılar. Skip erkekler koğusunun kapısını iteleyip açtı ve dehşet içinde çığlık attı.

Onu çevirip dürttüler ve yatıştırıcılarla bayılmış Sybil'i bağladılar. Connie'yi yatağın üstünde hareket ettirdiler. Gece hemşiresi göz kapaklarını kaldırıp baktı, yanaklarını tokatladı. "Eh, sanırım onu röntgene götürmesi için bir hastabakıcı çağırmamız gerekiyor. Bir çatlak olabilir. Bu gece kim görevli? Galiba Dr. Clausen. Bak söylüyorum, şu New Yorklu yakışıklı Redding, kıymetli beyinlerinden birine bir şey olursa derimizi yüzer. Hastanedeki en şiddetli, en güç vakaların topunu yeterli güvenlik önlemi almadan buraya koyarsan ne beklersin? Ben en iyisi bir telefon açayım da Dr. Clausen uyuyor mu bakayım? Sen de bu arada git de hastabakıcıyı uyandır. Ona şunu aşağıya röntgene indirmesini söyle, bakalım çekecek birini bulabilecek miyiz. Allah kahretsin! Neden böyle bir şeyi pazartesi gecesi yapmazlar? Allahın belası hayvanlar! Hepsine fazladan birer iğne yap."

Onu arabaya yükleyen ve koridor boyunca gıcırdayan asansöre ka-

dar taşıyan hastabakıcı sıkılmıştı, uykuluydu ve rahatsız olmuştu. "Sürüngenler," homurdanmayı sürdürüyordu. Kimse acele etmedi. Sedye röntgen odasının dışına park edildi, hastabakıcı ve hemşire orada durup söylenirlerken ona dakikalar çok yavaş geçiyormuş gibi geldi. Ama nihayet hemşire telefon etmeye ve hastabakıcı da hemşireden bir dolar koparark bir kat aşağıda kahve makinesinden kahve almaya gitti.

Hastabakıcı gider gitmez indi. Arabadaki çarşafla olabildiğince kanı sildi. Burnundan hâlâ kan damlıyordu. Aşağıdaki en yakın salona gördüğü bütün kapıları deneyerek indi. Bir tuvalette teknisyen önlüğü buldu. Tüm laboratuvarlar ve ofis odaları kilitliydi. Bir malzeme odası açıktı ama işe yaramazdı. Nihayet bir köşeyi döndü ve dışarı açılan bir kapı gördü. Eğer çıkış kapısı olarak kullanılırsa alarm sisteminin çalışacağını gösteren bir işaret vardı üstünde. "Ne yapabilirim? Santa Maria! Bana yardım et, bir kerecik!" Ona doğru fırladı ve alarm anında her yerden duyulabilecek kadar yüksek bir sesle çılgınca çalmaya başladı. Binanın hangi yanından çıktığına ilişkin en ufak bir fikri yoktu. Çabucak dönüp giysilerine baktı, ama dışarıda projektörler yanmıştı, vazgeçti ve koşmaya başladı. Belki şafakta araştırma gevşeyinceye kadar bir yerlerde saklanabilir, sonra gelip giysilerini alabilirdi. Keşke giysilerini yanına almak için daha iyi bir yöntem bulabilseydi. Kısa bacaklarını çimenlerde olabildiğince zorlayarak, kısa çitlerden atlayarak, yükseltilerden sıyrılarak koştu. Kısa bir süre sonra dışarıda onu arıyor olacaklardı. Dışarıdaydı, nisandan beri ilk defa dışarıdaydı! Koşuyordu, korkunç soluyor, öksürüyor, hilal şeklindeki, insanı kesebilecek kadar keskin gümüş ayın altında koşuyordu. Sybil'in ona saldırıyormuş gibi yaptığı metal çubuk kadar beyazdı. Özgürlük kadar parlak. Şansı kadar zayıf. "Güzel ay, ana, ışıltılı bayan, yardım et. Luciente, güzel arkadaşım, yardım et bana."

Ama ayın keskin turpanı onunla dalga geçti. Sybil'inki gibi teatral bir sesle planını yorumladı, bir plan yaptığını, ama kaçışının ilk aşamasından ötesini düşünmeyerek tam bir deliye yakışır plan yaptığını düşündü. İlk kapılar kilitli olunca paniğe kapılmış, alarmlı kapıdan çıkmıştı. Emin bir çıkış için her koridordaki her kapıyı denemeliydi.

Kurtbağrındaki giysilerini bulamayabilirlerdi. Saklanırsa, gündüz vakti hastaneden herhangi biri gibi yavaşça araya karışıp paketini alırdı. İçindeki bir başka ses 'koş' diyordu, 'arayı aç'. 'Kaç, giysileri sonra düşünürsün. On doların var. Giysi satın al, dilen, çal. Pazartesi çabuk gelir. Biri çamaşır yıkar. İplere çamaşırlar asılı olur. Koş!' İçindeki

ses, eğer eline geçirdiği şansı kullanmazsa, karanlığa karışmayıp, Sybil gibi en mükemmel zamanı beklerse, mükemmel anın hiçbir zaman gelmeyeceğini söylüyordu. Alice kaçmaya çalışmamıştı, bir oyuncağa, kuklaya, bir laboratuvar maymununa dönmekten daha kötü ne ceza verebilirlerdi ona?

Devam etmeye ve bohçayı unutmaya karar verdi. Yanında bir siren çalıyordu. Araştırma grupları, polis hepsi peşinde olacaktı. Duvarın üstünden nereden atlayacağını biliyordu. Binaların arasından, çitlerin içinden sıyrıldı. Daha önce buralarda dolaştığına sevindi, geçen kalışının sonlarına doğru bahçeye çıkma imtiyazından yararlanmıştı, bu yüzden etrafı biliyordu. Şimdi yukarı güçlükle tırmanıyordu. Ucuz, tıkırdayan ayakkabılarıyla koşuyordu yolun karşı tarafına. Bir çalılığın arkasına nefes nefese çömeldi. Nefesinin düzelmesini bekledi. Öksürdü, öksürdü ve tükürdü. Beyaz önlüğü yüzündeki kanı silmek için kullandı. Ayakkabısından banknotları alıp önlüğünün cebine koydu.

Kaburgalarındaki ağrı gevşemeye başladığı anda kalkıp yola koyuldu. Yaklaşan farları görebiliyordu. Bir araba geçtiğinde hemen çalılıklara saklanıyordu. Hızlı hızlı yürüyordu. Hastane arazisinin bitimindeki kavşağı geçmeden önce yanından dört araba geçti. Bir tanesi polis arabasıydı. Bütün arabalar çok yavaş gidiyorlardı. Ne diyeceklerini düşündü: Tehlikeli bir deli kaçtı. Kavşakta duraladı, asfaltın korunmasız nasıl genişlediğine baktı. Çıplak asfaltın üstünden koşa koşa geçti. İşte eyalet karayolu. Bunu takip etmeliydi ama kaldırımdan yürümeye korkuyordu. Bir barınağa ulaşmak çok uzun zaman alacaktı. Kenardan yol boyunca uzanan drenaj hendeğine indi. Bir araba yaklaştığında yüzükoyun yatıyordu. Araba geçer geçmez ayağa kalkıyor ve hızlı hızlı yürüyordu. Çürükleri ağrıyor, kesik kalçası iltihaplanıyor ve ayakları şimdiden yanıyordu. Son aylarda neredeyse hiç yürümemişti, ayakları narinleşmişti; kötü beslenme ve antrenmansızlıktan bedeni gevşek ve zayıftı. Kendini bitkin hissetti. Drenaj hendeğine uzanmak istedi. Tüm bedenine uyku yayılacaktı, uyku ağrıyan bedeninde boruya dolan sıcak su gibi yükselecekti, evet, sıcak, tatlı, temiz su yavaş yavaş yükselerek onu kaplayacaktı, sıcacık ve güzel. Diz çöktü, başı çakıllara eğildi. Kendini kalkmaya ve yürümeye zorladı.

Tamam, daha fazla koşamayacak ve hızlı yürüyemeyecekti. Ama yürüyebilirdi. Bir adım, iki adım. Sağ ayak, sol ayak. İnsanların askerlikte söyledikleri, Otuz Yıl Savaşları'ndan kalma olduğu söylenilen bir marş geldi aklına.

Bırak güneşte yaşayayım
kalan yıllarımı,
bırak yağmurda yürüyeyim
kalan yıllarımı.
Sevdiğimi anlatacak kadar uzun yaşayayım
sevdiğim herkese.
Tuğlayı pişirecek kadar uzun yaşayayım
paylaştığımız eve.
Bırak kaplan gibi savaşayım
ve geriye güzel bir şey bırakayım
bir ay salyangozu gibi
halk plajında.

Zihninde sözcükler kendi kendine oluşuyor, yürüdükçe mırıldanıyordu. Sağ ayak, sol ayak. Başını kaldırıp berrak gökyüzüne baktı. Neredeyse tam kafasının üstünde büyük kırmızı bir yıldız parlıyordu. Biraz kuzeyde daha yukarıda Büyük Ayı'yı buldu. Batıda biraz daha aşağıda yıldızlardan bir orak duruyordu. Keşke Kuzey Yıldızı'nın nasıl bulunacağını hatırlayabilseydi. Çocukken babası göstermişti.

Eyalet karayolunu terk etmek daha güvenlikli olurdu ama en yakın kasabaya nasıl ulaşacağına ilişkin en ufak fikri yoktu. Yine yolun her iki yanında tembel tembel spot ışıklarını gezdiren bir polis arabası geçti. Drenaj hendeğinin uzun otları arasına yüzükoyun yattı, günlerdir yağmur yağmamasına sevindi. Bacağına bir sivrisinek kondu ve o polisin gitmesini sabırla beklerken kanını emdi. Bir sonraki kavşağa geldiğinde yüksek ark ışıklarının altında karşıdan karşıya geçerken yeşil elbisesinin lekelenmiş olduğunu gördü. Bundan daha berbat görünemezdi. Kavşağın en uzak ucunda bir benzin istasyonu vardı, karanlıktı, gece olduğu için kapalıydı. Tuvaletlerin kapısını zorladı. Erkekler kısmı açık bırakılmıştı.

Yüzünde kanla bir kaza kurbanı gibi gözüküyordu. Işıkları yakmaya cesaret edemedi ama dinlenmek için oturup birkaç ıslak havluyla kendini temizledi, giysisindeki kiri olabildiğince çıkarmaya çalıştı. Büyük bir parça tuvalet kâğıdı ve biraz kâğıt havluyu, giysisini korusun diye üstüne giydiği önlüğün cebine tıktı. Beyazdı ve öyle kalabilirdi, ama çok kirlenirse, otobüse bindiğinde insanların dikkatini çekerdi. Önlüğün cebinde bir paket kâğıt mendil, beş tane kalmış bir paket Kolls sigarası ve bir kibrit kutusu buldu. Sonuncusunu özenle avucunda çevirdi. Dört ay boyunca bu tehlikeli silaha sahip olması

yasaklanmıştı: Bir paket kibrit. Üstündeki resim bavul taşıyan ve ağzını kocaman açmış, gülen bir adamı gösteriyordu. Onda tekrar okula dönme ve iyi bir kariyer edinmek için mektupla öğretime yazılma isteği uyandırdı. Sekiz haftalık bir mektupla öğretim sayesinde lise diploması bile olmadan gelir vergilerini düzenleyerek $$$$$ kazanabilirdi.

Keşke tekrar okula gidebilseydi. Luciente'nin zamanında herkes istediği kadar eğitim görüyordu. Her zaman dört, beş, altı kişilik kurslar alabiliyorlardı. Ne çalışacaktı? Nereden başlamak istediğini pek bilemiyordu. O cahil bir kadındı; bazen bula bula onu bulan Luciente'ye acıyordu, o ne biliyordu ki? İsteksizce karo döşeli zeminden kalktı. Tuvalet, hastanedekilerden daha az kokuyordu. Tuvaleti yalnız başına kimsenin bakışları olmadan kullanmak harikaydı. Tuvalet bölmesinin kapısını kapamak. Lavaboda yüzünü, ellerini, bedenini, ayaklarını yıkamak harikaydı. Ayakları şişmişti ama yıkandıktan sonra daha iyi oldular. Minicik bir sabun parçası alıp dikkatlice kâğıt havluya sardı.

Her ne kadar karanlığa geri dönmek ve bu kavşak noktasından uzaklaşmak istiyorsa da kontağın üzerinde bir anahtar unutulmuş olabilir diye garajın arkasında park edilmiş tüm arabaları kontrol etti. Anahtarları almışlardı. Her nasılsa birinde bir eyalet haritası, bir diğerinde güneş gözlüğü (gizlenmeye yarardı belki?) buldu; eski beyaz bir Thunderbird'in arkasında da biri bir kot ceket bırakmıştı. Denedi. Laboratuvar önlüğünden daha iyiydi. Kollarını kıvırdı; on doları, beş sigarayı, kıymetli kibritlerini ve haritayı ceketin ceplerine aktardı. Sonra önlüğü katlayıp kolunun altına koydu.

Sonra birden paniğe kapıldı, istasyonda yarım saatini harcamıştı, otoyolun kenarındaki drenaj hendeğine inmeye başladı. Yorgunluk onu zayıf düşürüyordu. Hızla giderken birden yavaşladı, başı öne düştü ve parça parça düşler görmeye başladı. Dolly ve o, Dolly'nin buharlı mutfağında sütlü kahve içiyorlardı. Nita kucağına oturmuştu, okşuyordu onu. Nita'nın tatlı sütlü kahveye batırılmış lokmalardan ısırık almasına yardımcı oluyordu.

Araba. Hiçbir şey görmeden öne doğru düştü ve kolu keskin bir şeye çarptı. Araba yavaşça geçip giderken acıyan koluyla hareketsiz yattı. Paslı bir şey. Neyse ki bir tarafı kırılmamıştı, yalnızca deriyi çürütmüştü. Ceket onu korumuştu. Öne doğru süründü ve sallanarak ayağa kalktı. Yürüdü, yürüdü. Ay ağaçların arasına gömüldü. Kamyonlar geçti. Yürüdüğü kadar zamanı da hendekte uzanarak harcıyordu. Tökezledi. Tekrar düştü.

Bir sonraki kavşakta, kaldırımın önünde tüm yönlere bakarak bek-

ledi. Burada da bir benzin istasyonu varmış, ama kapatılmış ve pompaları götürülmüş. Köşenin yakınındaki bir meyve sergisi kepenklerini indirmiş ve kilitlenmişti. İçeriye girebilmek için kolay bir yol bulamadı. Arkada satılabilecek gibi olmayan meyve ve sebzeler çöpe atılmıştı. O yaklaşınca yerde duran bir fare acelesiz badi badi yürüyüp çimenlerin arasına daldı. Karıştırmaya korkuyordu. Ne koku. Çürüyen meyveler, çürüyen yeşillik. Midesi kalktı. Kafasını salladı. Yemeliydi. Birkaç havuç, sarı bir lahana, birkaç siyah ama yenilebilir muz ve biraz filizlenmiş, patates bulana kadar kendini zorlayıp çöpü karıştırdı. Kot ceketin cebi muz dışında tümünü aldı, onu da yürürken yedi.

Elleri kokuyordu. Sabır. Bekle. Kavşağın uzak tarafındaki drenaj hendeğinde küçük bir dere akıyordu. Bu kuraklıkta su. Ayakkabılarını çıkararak içinde yürümek istedi ama su kokuyordu, dibi vıcık vıcıktı. Hendeğin yoldan uzak tarafından yürümeyi tercih etti, sinirliydi, çünkü saklanmak çok daha güç ve yürümek daha zordu. Uzun yaban otları ayaklarına dalıyor ve yürümesini yavaşlatıyordu. Farları gördüğünde ya da motor sesi duyduğunda göründüğünü sanıp derenin arkasındaki uzun otların içine çömeliyordu.

Ayakları acıdı. Bir taşın üzerine oturduğunda tabanında delik açıldığını gördü. Deliği kâğıt havluyla yamamaya çalıştı ama bu ayağına batan bir yumruya neden oldu. Daha fazla yürüyemeyecekti, hava da aydınlanmaya başlıyordu. Yoldan uzaklaşmalıydı.

Dereyle, ardında mahsulün yetiştiği dikenli tel çitin arasında topallayarak yürüdü, kaçacak bir yer göremedi ama kendini devam etmeye zorladı. Hava ince gri ve tımarhane çorbası kadar suluydu. Arabalar yaklaştıkça kendini yere atmak için çok zor enerji buluyordu kendinde, hatta bir sersemlik anında arkasından gelen arabayı geçip gidene kadar fark etmemişti. Neyse ki onu aramıyordu, hızını hiç düşürmemişti çünkü. Yürüyecek hali kalmamıştı ama saklanacak bir yer göremiyordu. Ona ihanet edip gittikçe aydınlanan havada, her adımında ayaklarına su sızarken, gücünün son damlasıyla daha da hızlı yürümeye çalışıyordu. İçinde o an bilinmeyen yöne doğru miskince akan su bulunan kirli hendeğin kenarında ağrılı, terli, yaralı, şişmiş ayakları tökezleyerek kendini yürümeye zorladı.

Yolun karşısında bir koruluk gördü. Pis suda tekrar yürüyüp yolun karşı kıyısına geçmesi ve ona doğru koşması gerekiyordu. Ama artık koşamazdı. Yarı aydınlıkta sonsuz ve gri görünen kaldırımın üstünde topalladı. Durmadan, kurşun gibi ağırlaşmış topuklarını kaldırıp tökezleyerek ilerledi. Ayakları kanla ve kabarcıklardan akan sıvıyla ıs-

lanmıştı. Üzerinde tekerlek izleri olan geniş yolu geçti. Sonunda kendini, bakınmak için bile durmadan karşı kıyıya attı, çünkü bir araba sesi duymuştu. Buranın altında dere akmıyordu. Kırık şişe yığınlarının üstünden paldır küldür yuvarlandı. Sinerek ilerlemeye başladı, arabalar yaklaşırsa kendini yüzükoyun yere atıyordu. Hava daha da aydınlanıyordu. Şimdi şehirdeki binaları bile görebiliyordu ve tabii görülebiliyordu. Sonra koruluğun ilk cılız ağaçlarına ulaştı. Dikenli çit burada da karayolu boyunca devam ediyordu ama bir parça yaban otla paslı telleri tutarak altından sürünebileceği bir yer buldu. Sonra kendini körlemesine otların arasına soktu, yolun görüş açısından uzaklaşmıştı. Çöktü.

Ayağına bir şey tırmandı. Bir keneydi, alıp attı. Ayağa kalktı. Yolu arkasına alıp, çalıların arasından uzun ağaçlara doğru zorlanarak yürüdü. Nihayet, altlarında genç meşelerin büyüdüğü tüylü uzun beyaz çamlardan oluşan koruya ulaştı. Yerdeki kırmızımsı kahverengi iğne yapraklar, güzel ve tatlı kokuyordu. Uzun ağacın altında bir yer seçti ve önlüğünü yaydı. Neredeyse önlüğün üzerine uzanır uzanmaz anında yoğun bir bitkinlik uykusuna daldı.

12

Connie uyandığında bir an kafası karıştı. Beyni şişmiş gibiydi. Başı sanki gerçekten bir beyin sarsıntısı geçirmiş gibi ağrıyordu. Bacakları kaskatı ve ağrılıydı, sinek soktuğu için feci kaşınıyorlardı. Güneş gökyüzünün batısında güzel duruyordu. Ancak özgürdü, hâlâ özgürdü. Alanın genişliğinden sersemlemişti, sarhoş gibiydi.

Oturup ayaklarını ovuşturdu. Berbat durumdaydılar. Ayakkabı parçalanmaya başlamıştı; tabanı yukarı kısımlardan ayrılıyordu. Kaskatı kesilmiş bedenini zorlayıp kalkarak kurumaları için onları bir dala astı. Ah derli toplu görünmeyi bir becerebilseydi. Bir tarağı olsaydı. Giysisi daha temiz olsaydı. Giyim insanların sana bakışını büyük ölçüde belirliyordu. Genellikle gözleri giysiden başka bir şey görmezdi. Temiz ve düzgün bir giysiyle yolunu bulup kurtulabilirdi. Ama böyle

kirli yeşil bir giysi, ödünç alınmış bir kot erkek ceketi, ikinci bir umut olan beyaz bir önlük içindeyken... Başını kederle salladı.

Aylardır yahniden daha sert bir şey yememiş midesi kasılıp dururken cebinden ham lahanayı çıkarıp sarı yapraklarını soydu. Lahanaları çiğnedi, çiğnedi. Sonra havuçları kemirdi. Her ne kadar bu yiyecekler yenecek gibi değilseler de bu da bir şeydi. Ekmek ve sütlü kahve düşledi, New York'un bütün ekmeklerini. Uzun somunlar halinde Fransız ekmekleri. Yahudilerin koyu renk çavdar ekmekleri. Sonra kızarmış ekmekler, etli küçük börekler. Claud'un çok sevdiği, ikide bir ondan yapmasını istediği cıvık ekmek. Adamların sokaklarda arabalarda sattığı, kış günlerinde, ateşinde ellerini üstünde tutarak ısıttıkları büyük sıcak pretzeller.

Arkaya çamın gövdesine yaslanarak ne yapacağını düşünmeye çalıştı. Uyduruk sebzelerle boğazındaki susuzluğu gidermişti ama su ve yiyecek bulmalıydı. Karanlıktan önce sığınağını terk edemezdi, bu arada ayaklarını dinlendirmiş olacaktı. Hâlâ on doları, karayolları haritası vardı ve özgürdü. Koruluk harika kokuyordu. Işık ağaç gövdelerinin arasında meyilleniyor çamlardan üstüne süzülüyordu; altında ki iğne yapraklar yumuşak ve güzel kokuluydu. Ama nasıl yiyecek ve içecek bulacağına dair en ufacık bir fikri yoktu. Ağaç yiyemezdi. Başını ağaca yaslayıp küçük kuşların uçuşmalarını, daha büyükçe bir kuşun iğne yaprakları eşeleyerek böcek arayışını izledi. "Luciente!" diye seslendi.

"Nasıl da gözden kaçıyor? Nihayet deneyimizdeki yanlışı buldum. Dün geceyi çalışarak geçirdim ama buldum. Kaçtın mı?"

"Evet."

"İyi. Buraya gel. Bugün bir kayığa binip midye tarlalarına gidelim."

"Sen buraya gel. Yardıma ihtiyacım var."

Luciente geldi, etrafa sinirli sinirli bakınıyordu. "Doğrusu senin gelmeni tercih ediyorum. Senin zamanın beni korkutuyor. Benim bulunmaya hiç de hakkım olmayan geçmişe burnumu sokarak dolanmamdansa senin gelecekte bulunman çok daha anlamlı, sen en azından bir anı olabilirsin!"

"Boşver!" dedi Connie. "Ormanda hayatta kalmak için eğitildin. Erkek izciler gibi. Eh, işte buradayım. Ayaklarım kanıyor, çiğ patateslerden başka yiyecek hiçbir şeyim yok. Bir ağacı ötekinden ayırt edemem!"

"Ah, yaban hayat deneyimi. İki yıl önce bazı çocukları götürdü-

ğümden bu yana yaşamamıştım. Dawn, yabani havuçla su baldıranını birbirine karıştırdığı zamandan beri."

"Başarısız olduğu bir test miydi bu?"

"Test mi? Anlamadım. Biri zehirli, biri yenebilir."

Hafifçe kıkırdadı. "Sen testi geçmişsindir umarım."

"Ben bunlar hakkında çalışmakla kalmayıp dersini bile verdim. Kaygılanma!" Luciente çabucak, ilgiyle etrafına baktı. "Öncelikle tadı pek hoş olmasa da beyaz çam yenebilir. Katran dokusu. Bıçağın var mı?"

"Luciente! Yalnızca kibritim var, onları da buldum. Tımarhanede plastik kaşıklarla yiyoruz. Yanımda onlardan biri de var." Çıkarttı.

"Tamam. Önce araçları arayın. Bu hırs ve israf çağında atılmış kullanışlı bir şey bulabileceğimize eminim."

"Sizin zamanınızda hiçbir şey atılmaz mı?"

"Nereye atılsın? Dünya yuvarlak."

Dikkatlice geriye yol kenarındaki fundalığa süzülüp otların, çalıların aralarına bakındılar. Sayısız bira ve soda kutusu vardı. Ayrıca dokunulmamış şişeler, kavanozlar ve bazı kullanılabilir keskin cam parçaları.

"Luciente susadım. Hemen suya ihtiyacım var."

"Hemen ararız. Ah, bu bana yıkıntı temizliğini hatırlattı," dedi Luciente neşeli neşeli, otlardan birini kavrayarak; hoşnut bir ifadeyle ot toplamaya başladı."On beşimdeyken çalışma ekibiyle beraber Providence harabelerine gitmiştim, eski yapıları tahrip ediyorduk."

"Enkaz güllesi gibi bir şeyle mi? Bunu Harlem'de görmüştüm."

"Birkaç tahta ya da tuğla dışında her şeyi yeniden kullanmak üzere ayırıyorduk. Elbette bu iş can sıkıcı, ama bir yerde tatmin edici de. Sürekli şarkı söyler, hikâyeler anlatırdık. Eski ambarlarda ve apartmanlarda kamp kurardık. Yemeklerimizi ateşin başında yer ya da civar köylere yemek için davet edilirdik, bize ne kadar iyi yemek pişirdiklerini göstermek istiyorlardı. Doğaçlama bir şeyler yapmak ve her an tetikte olmak zorundaydık. O eski binaların bazıları çok iyi inşa edilmişti, ama çoğu akıldışı ve tehlikeli bir biçimde inşa edilmişti. Büyük bir dikkatle çalışmak zorundaydık ve yine de birkaç kere yaralandık. Eski kirişler paslanmış olabiliyordu. Duvarlar sızıntıdan çürümüştü. Sağlam gibi görünen yapıların içi kof olabiliyordu. Kazılan çukur birkaç metre derinliğe ancak inebiliyor, çünkü yapının hiçbir desteği olmadığı ortaya çıkıyordu. Bazen yapıların altında yapı katlarına, kemiklere, biblolara rastlıyorduk. O zaman da her zaman temizleyicilerle beraber

çalışan arkeoloğu çağırıp onun yönetiminde eleyip yavaşça atıyorduk. Bir değişiklik oluyordu. Bu temizleme projesinde ayağımı kırana kadar altı ay çalıştım. Birçok öğrencisi olan İthacalı Rose ile çalışmayı bekliyordum." Luciente ağır ağır yürürken bir yandan da değişik otları tanımlıyordu. "Farekulağı. Çiğ ya da pişmiş iyidir. Evet, semizotu. Hayır o değil, şu. Lezzetlidir; yememezlik etme. Merak etme topladığın her şeye tek tek bakacağım. Karahindibaların yalnızca iç yapraklarını; diğerleri acı ve sert olur. Hindiba için de aynı şey geçerlidir."

Çıplak ayakla çalılıların arasında yürüyüp Luciente'yi izledi. Elli metre ileriden kamyonlar ve otomobiller saatte elli mil hızla geçip gidiyorlardı. Arasıra bir araba yavaş geçtiğinde her iki kadın da donup kalıyordu. Çalılık onları saklıyordu, ama şüphe uyandıracak biçimde yaprakları oynatmanın âlemi yoktu. Hava sıcaktı, yol kenarındaki yapraklar tozluydu ve is kokuyorlardı.

"Tabii ki yüksek dozda kurşun içeriyor." Luciente yüzünü astı. "Bak, işte sumak. Ayağın için biraz kabuk alalım."

Luciente'nin ardında topallarken canı acımasına rağmen eğlenmeye başladı. Çalıların arasında eşelenmek kendisini çocuk gibi hissetmesine neden oldu; evinin yanındaki tarlalarda oynayan altı yaşında bir çocuk. Ayakları ve sırtı ağrıyordu, kolları ve ayakları düzinelerce yerinden kesikti, kol ve ayak bilekleri sivrisinek ısırıklarıyla doluydu. Ancak Luciente'nin gösterdiği otları toplarken mutluluktan aptallaştığını hissetti. Bu kadar çok hareket etmek öksürmesine ve tükürmesine neden oldu.

"Thorazinesiz kalmak beni çok öksürtüyor."

"Ne kadar öksürürsen o kadar iyi, ciğerlerindeki pisliği dışarı atıyorsun" dedi Luciente. "Şimdi ağacın altında otur ve dinlen. Bu çılgın hastanede zayıf düşmüşsün. Su arayacağım. Beklerken farekulağını çiğne."

Dikkatlice bir ısırık aldı, irkildi. "Uh. Ot gibi tadı var."

"İyi gelir, susuzluğunu giderir. Tatlım, sana çalıların arasında kaz rostosu bulacağımı vaat etmedim. Bunları ye, güçlen de eve gittiğinde kendin için iyi yemekler pişirebilesin."

Evi haline gelen beyaz çama yaslanarak farekulağını çiğnedi, bir ağız dolusu otun nasıl bir tadı olmasını umuyorsa öyleydi, çiğnedi, çiğnedi ve yuttu. Hastane yiyeceğinden daha kötü değildi gerçekten; yalnızca garipti. Güneş, genellikle hastane yanındaki idare binasının ardından kaybolduğu yüksekliğe inmişti. Dört civarıydı. Kaygılanmadı bile. Dışarıda olmaktan çok hoşnuttu, ayakları sızlasa da, bu küçü-

cük korulukta, tarlaya salınmış bir inek gibi çimenlerini otlamayı beklese de. Bir ineğin geviş getirirken duyduğu söylenen mutluluğu duydu. Baş dönmesi, derin uyuma isteği biraz da ilaçlardan kaynaklanıyordu. Luciente'nin su bulmasını ümit etti. Drenaj hendeğindeki pis su yüzünden ölebilirdi. Güzel, otları çiğnemek işe yaramıştı. Luciente biraz yaban soğanı bulmuştu, bu tükürüğünün akmasını sağladı ve boğazının ağrısını dindirdi. Ellerinin titrediğini gördü. Bu titreme giderek daha da kötüleşti. Thorazine ve Barbiturate eksikliği. Su olsaydı iyi olacaktı. Ama garip bir dinginlik doldurdu içini. Bedeninin etrafındaki alanı hissetti, kişisellik ve seçim alanı. Kendini bir inekle kıyaslayınca, şeyden beri... oh, Claud'la beraber olduğundan beri ilk defa bu kadar insan olduğunu hissetmişti.

Luciente'ye Claud'un yankesici olduğunu söylediğinde Luciente şok geçirmişti. Kalabalıkta, iyi giyimli insanlar üzerinde çalışıyorlardı, işadamları, Beşinci Bulvar'da alışveriş yapan kadınlar üzerinde. Geriye baktığında, bu yetenekleri öğrendiği ve Claud'a yararlı olduğu için kendiyle gurur duyduğunu görüyordu. Hayatlarını kazanıyorlar, dışarıda yemek yiyebiliyor ve Angelina'yı olması gerektiği gibi bakımlı tutabiliyorlardı. Dişçiye gitmek için para. Yeni moda bir kanape almak için para. Naugahyde marka, aynen deri gibi, Claud üstünde uzanmayı severdi.

Gurur duymak. Öğretmen olmak için gittiği Chicago'daki cemiyet kolejinde kısa süre de olsa hissedebilmişti bunu. Kütüphanedeki masanın üstüne kitapları yayıp nasıl da çalışmıştı (ev çok gürültülü olurdu). Daktilosu yoktu ve kâğıtlarını ne kadar özenli yazarsa yazsın sırf bu nedenle hep daha düşük notlar aldığını fark etmişti. Lisede bir yıl boyunca daktilo yazmasını öğrenmişti, ve artık daktilografllık yapıyordu. Geceleri kalıp okul ödevleri için daktiloyu kullanıp kullanamayacağını patronuna sorduğunda sanki bir şeyler çalmak için kalmak istediğini sanıp şüphelenmişti. Amerikan Tarihi dersi alan Chuck, eğer kendininkileri de yazarsa onun daktilosunu kullanabileceğini söylemişti. Hoş bir elektrikli daktilosu vardı, ama daktilo kullanmayı bilmiyordu. Bu ona komik geldi, ama pazarlığı da kabul etti. Ne pazarlık ama. Martta karnında bir çocuk ve okulunun, gururunun, umudunun sonu.

Bir yıl sonra Martin'le evlendiğinde gurur duymuştu. İnce bacakları üzerinde dikilip iğnesini kalçasına batırmak üzere olan bir sivrisineği ezdi. Ama kendiyle gurur duymamuştu. Hayır. Anglo erkek arkadaşı Chuck onu terk ettikten sonra utanç duydu, kendini bomboş hissetti. Okulu terk etmek zorunda kaldıktan, ailesi onu sokağa attıktan, elin-

deki bütün para olan altmış dolarla anestezisiz kürtaj olduktan sonra. Ne bebek, ne koca, ne diploma, ne ev. İsimsiz. Kimsesiz. Kirlenmiş kadın. Chingada.

Martin'in aşkı ona değer vermişti. Her gün onun sevgisini kaybetmekten korkmuştu. Vaktini bundan korkarak, gerilmiş bir ip gibi adabı muaşeret sınırında yürüyüp, tüm diğer erkekler karşısında gözlerini indirip, yalnızca konuşulduğunda cevap vererek geçirmişti. Onu sevmişti. Onu nasıl da sevmişti. Kolay olmuştu. Güzeldi, bedeni erimiş güneş gibiydi, hem bakırsı hem de altınsı, bedenindeki güç ve zarafet muhteşem bir kedideki kadar dengeliydi. Bedeni öylesine narindi ki nerdeyse kız gibiydi -bu düşüncesini herhangi bir biçimde söylemeye hiçbir zaman cesaret edememişti, çünkü bu düşüncenin ifade edilinesiyle onu kaybetmesi bir olurdu- öte yandan çabukluğuyla, sıkı kas kontrolüyle de erkeksi. Hiç şüphe yok ki Parra ona onu anımsatmıştı. Güzeldi Martin, hüzünlü ve zarif yüzüyle, derinliklerinde bir şeyler ihtiyatla kımıldanıyormuş gibi olan kahverengi ırmaklara benzeyen gözleriyle. Gülümsemesi açılan bir ışık kutusu gibiydi. Elleri çam dalları arasından fırlayan küçük kuşlar gibi ürkek. Konuşmak için mutfak masasına oturduğunda kibritleri kırardı. Tımarhane sakinleri de ellerine nadiren kibrit geçtiklerinde böyle yaparlardı. Ama o yalnızca elleri meşgul olması gerektiği için yapardı bunu. Bir arabası vardı, evet, altın renginde bir Mustang ve cumartesi günleri sokakta onu yıkar parlatırdı. Öldürüldükten sonra şirket geri aldı. Connie onu niye istesindi ki, gururunun arabasını?

Martin'leyken şu anda uyuşturucu kullanmadığı için hissettiği o ürpertici gururu duyardı, onun sevgisinden gurur duyuyordu, ama haketmediği bir şeyi kaybetmekten korkuyordu. Martin perhizdeymiş gibiydi sanki; her zaman onu lekelenmemiş olan bir kadına kaptıracağını umuyordu. Ama onu sokağa kaptırdı.

Bu garip anda onu, genç kocasını huzurla andı. Onu böyle hırpalanmış, kullanılmış görse kimbilir nasıl bakardı. Birden önünde beliriverseydi, Jackrabbit kadar genç görünürdü. Bütün kaybettikleri arasında, ölülerin arasından yoksulların atıldığı çöplükten çağırmayı en az göze alabileceği oydu, çünkü artık onun eşi değildi. Ama bir keresinde, bir keresinde onu uysal, güçlü ve sıcak kollarına almıştı, onun altında çekingenlik ve sarsılmayla titremişti. Uzun zaman önce. Onu çok sevmişti. Kızını sevmiş olması gerektiği gibi.

Luciente iğne yaprakların üstünden hafifçe yürüyerek gelirken onu selamladı: "Keşke Dawn da bizimle olsaydı."

Luciente yere oturarak kaşlarını çattı. "Denemeye korkuyorum. Onun için korkuyorum... Seni hayal kırıklığına uğratmayı sevmiyorum."

"Yalnızca birazcık. Bir saat. Yarım saat. Bu korulukta kim bizi rahatsız edebilir?"

"Hmmm. Beni huzursuz ediyor."

"Dikkatli oluruz! Onu görmeyi öyle çok istiyorum ki. Gelmesine izin ver. Yalnızca birazcık."

Luciente hâlâ somurtarak, homurdandı, "Ona soracağım."

Birkaç dakika sonra Dawn çamların altında mavi giysisiyle duruyordu. Saçları kısa kesilmiş, teni bronzlaşmıştı ve kolunun derisine sanki mühürlenmiş gibi duran düzgün bir bandaj takmıştı.

"Koluna ne oldu?" diye sordu Connie.

"Ah, şu!" Dawn kolunu önemli bir şey veriyormuş gibi uzattı. "Dalarken oldu."

"Nehre dalarken mi?"

"Hayır, körfezde. Çalışma grubum balık sürülerini görmeye gitmişti. Sonra serbest dalış yaptık ve kendimi yaraladım." Dawn etrafına bakındı. "Aynen düzenli koruluklara benziyor. Kentler, trafik kazaları, bacalar, dilenciler ve kirlilik olacak sanıyordum!"

"Çok kirlilik var," dedi Luciente. "Döşenmiş bir karayolu var burada yakında, içten yanmalı motorlar gidip geliyor ve tehlikeli atıklarla çevrili."

"Niye benim gelmemi istedin?" Dawn Connie'ye sordu. "Niye bana öyle bakıyorsun?"

"Aptalın tekiyim." Kendini özür dilerken buldu. "Bana kızımı anımsatıyorsun. Benden almışlardı."

"Kızın mı? Bu ne demek?"

"Çocuğum. Çocuğuma benziyorsun. Adı Angelina'ydı."

"Magdalena yalnızca birkaç dakika kalabileceğimi söylüyor. Bir şey görmeden geri gidemem! Anne görecek hiçbir şey yok mu burada?"

"Tamam!" Luciente iç çekti. "Antik Wamponauglar gibi sessiz ve usulcacık karayoluna doğru sürüneceğiz, sana gerçek arabaları göstereceğim."

"Sahi mi!" Dawn kendini kucakladı. "Yavaş yavaş güzelleşiyor bu iş! Bekleyemem! Acayip tehlikeli bunlar, değil mi! Yani, milyonlarca insan öldürdüler!"

"Ama sessizce," Luciente uyardı.

Dawn heyecanlı heyecanlı konuşuyordu. "Bunlar hakkında çalışmıştım. Gösteride de gördüm. Tüm toplumu nasıl da onların etrafında kurmuşlar, yeryüzünde yaşadıkları yerin tam ortasına onlar için yollar döşemişler! Herkes bir tane almak zorundaydı. Hepsi bir yere gitmek için aynı zamanda arabalarına kuruluyorlardı, trafik tıkanıyordu, zehir soluyorlar ve hastalanıyorlardı. Yine de arabalarını aileleri gibi seviyorlardı. Bitkin düşene değin onu hızla sürüyor, birbirlerine çarpıyor, kollarını, bacaklarını kırıyor, yanıyor, parçalanıyor, gene de bir şey yapmaktansa arabalarını kullanmaya devam ediyorlardı! Şimdi birini görebilir miyim?"

"Ama onlara binmek güzeldi" dedi çocuğa dokunmaya cesaret edemeyerek. Küçük esmer kolu bandajlı, nazik tenini incitmiş olmalı. "Arabaya binip istediğin zaman istediğin yere gidebilirdin."

"Ama o kadar çoktunuz ki. Aynı anda birbirinize çarpmadan nasıl gidebiliyordunuz?"

Martin'in altın Mustang'ı. "Ama gençken, üstü açık bir arabada radyodan ritmli bir şarkı dinlemek ne keyiftir... Kendini bulutların üstünde hissedersin. Öyle... canlı, öyle güzel hissedersin ki!"

Anne ve çocuk boş boş ona baktılar. "Biz kendimizi genellikle iyi hissederiz." Luciente karşı çıktı, "Ama genellikle işle ilgili olur, yaptığımız deneyde mikrobu bulmam gibi. Ya da hep beraber yemek evinde konuştuğumuz ve sabah düşlerimizi anlattığımız zaman. Ya da Bolivar'la ilgili eleştiri oturumundan sonra diğerlerinin seni sevdiğini, senle ilgilendiğini, birlikte yaşadığımızı ve daha iyi yaşamak için çabalamamız gerektiğini hissettiğin zaman. Bee senle beraberken sen hoşnuttun. Bunun nesnelerle ne ilgisi var?"

Çalılar arasından kıvrılıp karayoluna Dawn'ın görebileceği kadar yaklaştılar. "Öfff!" dedi bir kamyon gürleyerek geçtiğinde. "Kokuyor!"

"Hşşş." Luciente onu uyarmak için zarif omzuna elini koydu.

"Bu kadar çok gürültü yaparken bizi nasıl duyabilirler?" Ama Dawn da fısıldıyordu.

"Bak bir araba," dedi Connie. "Kırmızı olan. Bir Chevy Vega."

"Bu kadar sıcakken içerideki kişi pencereleri nasıl böyle kapalı tutabiliyor? Bir şeyden mi korkuyor?" diye sordu Dawn.

"Belki de havalandırması açıktır; havayı soğutan bir makinedir bu" dedi. Connie, Dawn'ın saçlarına ve kulaklarına bakarak.

"Tüm makinenin içinde tek bir insan! Amma enerji israfı! Hüznü, yalnızlığı!" Luciente burnunu çekti.

"Ağlama anne" dedi Dawn yanağını öperek. "Niçin üzülüyorsun? Çok aptalca."

"Metal kutulardaki tüm o insanlar, hepsi yalnız, hepsi kopuk!" Luciente başını salladı. "Konuşmaya nasıl başlayabiliyordunuz? Arkadaşlık kurmaya? Bir kezinde çocukluk ailemi ziyaretten dönerken aniden hastalandım. Ateşim çıktı, berbat durumdaydım. Biri ateşimi düşürmeye yardım etti ve taşıyıcı güzergâhından çıkıp beni hastaneye götürdü... Seyahat ederken karşılaştığım insanlarla her zaman yemek, diyalog, çiftleşme, içgörme, müzik yapma, kızak oyunlarında tezahürat yapma gibi zevkleri paylaşırım... Metal bir kutuya kilitlenerek nasıl ilişki kurarım? Onların kazalarında metal, tene çarpıyor. Bizim kazalarımızda ten tene çarpıyor, yaşamların çarpışması."

"Hşşş!" Connie kendini dümdüz yere attı. Bir polis arabası olağandan daha yavaş bir hızla geçti. Ağır ağır gitmesi kötüye işaretti. Korkudan soğuk terler dökerek toprağa yapıştı. Gittiğinde de karayolundan geriye sürünmeye başladı. "Gidelim buradan."

Ağacına vardıklarına Luciente Dawn'ı geri göndermişti bile. Luciente onun elini aldı ve tuttu. "Dawn onu neden sevdiğini anlayamayacak kadar küçük. Ama *biz* seni seviyoruz."

Connie Bee'yle geçirdiği geceden bahsetmek istedi, ama yapamadı. Yere baktı, duygularını söyleyemediği için üzgündü. "Ben... Ben," diye kekeleyebildi en çok. "Ben... ist... Senin bilmeni istiyorum..."

Luciente neşelendi. "Su buldum, ayrıca böğürtlen ve kuş üzümü. Su temiz değil. Kurşun, kadmiyum, bakır ve stronsiyum doksan kalıntıları var. Ama senin orada içtiğin su da temiz değildi. Bu sudaki bakteri miktarı ondan biraz fazla. İçer misin?"

"Elbette." Ayakkabıları ve önlüğü alıp Luciente'yi takip etti. Su yarım mil uzakta, topraktan sızıyordu, koruluğun yanından. Koyu kahverengiydi, korktu, ama ağzı ekşi ve kuruydu, boğazı yine yanıyordu. Küçük dereye suyu biraz olsun süzmesi için bir bira şişesi ve kavanoz koydular. Suyu Luciente'nin uyardığı gibi yavaşça içtikten sonra doldurup taşıyabilirdi.

Böğürtlenler koruluğun en uzak ucundaki büyük, kemerleşmiş fundalıklarda yetişiyordu. Yalnızca birkaçı olgundu, onlara dokunduğunda dolgun sulu ağırlıklarıyla eline düşüyorlardı. Ağızda tatlı ve hoş bir lezzet bırakıyorlardı. Yiyip içtikten ve ilerisi için de biraz daha topladıktan sonra Luciente ona neşeyle Bet'i gösterdi, sanki bir bahçeden getirilip ekilmiş gibi güzel, soluk pembe çiçekler. "Yapraklarını sabun olarak kullan."

"Gerçek sabunum var." Kalıbı kot ceketin cebinden çıkardı ve nihayet kendini derenin kahverengi suyunda yavaşça, ama iyice temizledi.

Sonra Luciente ona yiyebileceği yarım düzine ot daha gösterdi, pek hevesli olmasa da itiraz etmeden hepsinden örnek aldı. Gün batarken sivrisinekler de bulutlar halinde üstüne üşüştüler. Luciente'ye dokunmuyorlardı. "Gerçek olmadığımı biliyorlar" dedi. "Umarım Dawn'ı buraya getirmek kötü bir fikir değildi. Dawn biraz kişisel kahramanlıklara meyilli. Candostlara sormalıydım...Alacakaranlık basturdı. Küçük bir ateş yakma riskini göze alalım mı dersin?"

"Ne olursa olsun. Kollarıma ve ayaklarıma bak!" Vücudu sokmalardan yumru yumruydu. Böcekler üstüne koloniler halinde konuyorlardı, sıra sıra petrol pompalayan kuyular gibiydiler. O ve Luciente dereden uzaklaşıp çamların arasına daldılar, ama sivrisinekler onları takip etti. Sonunda haritadan batı New York'u yırtıp, kuru dallar ve çalılarla dördüncü kibritte tutuşan bir ateş yaktılar.

"Patateslerini közleyebilirsin."

"Onları unutmuştum." Bir ağacın yanına oturdu. "Belki beni aramayı bırakmışlardır. Onların yerinde olsam Dolly'yi gözlerdim. Ne de olsa para istemek için ona gitmek zorundayım."

"Bu para yaşamınızı güçleştiriyor."

"Ama sizin de kredileriniz var."

Luciente bağdaş kurup ateşin karşısına oturdu. "Lüksümüz az. Yalnızca Bordeaux, havyar ve Altiplano gri peyniri var. İhtiyaçlar kıt değil. Yeterince yiyecek yetiştiriyoruz. Kimsenin ihtiyacı olmadığı halde insanların hoşlandığı şeyler vardır. Biz bunları etrafa yaymaya çalışıyoruz. Bizim bölgemizde belli sayıda lüks kredimiz vardır. Tümünü gerçekten zor bulunur bir lükse de harcayabiliriz -doğum günüm için bir şişe 2098 yılı ürünü Porto şarabı- ya da birçok küçük zevkimiz için de. İki yıllığına tasarruf edebiliriz. Parra'nın bölgesi Tejas del Sur'da bunu verimlilikle yapıyorlar. Bölge için belli bir sayıda kredileri var, her köy ürettiği kota fazlası kadar puan alıyor. Biz bu sistemden bıkacaklarını sanıyoruz. Rekabet yaratıyor."

"Sanırım ben kredilerimi giysiye harcardım."

"Ama Connie bunun hiçbir anlamı yok. Giysiler elden ele dolaşır. İstediğin zaman alırsın. *Flimsy*'leri herkes tasarlayabilir. *Flimsy*'nin güzelliği senin hayal gücüne bağlı."

"Ama bazı giysiler diğerlerinden daha iyi değil midir?"

"Hepimizin sıcak tutan paltoları ve iyi yağmurlukları var. İş giysi-

lerimiz de güzel. Giysiler insanların güzel bir şey yapmak istedikleri zaman topluluğa verdikleri sevginin ürünüdür. Bazen güzel giyinmek isterim. Bazen tuhaf olmak isterim. Bazen bir fanteziyi, bir fikri, bir düşü ifade etmek isterim. Bazen bir atayı anımsatmak ya da kendim hakkında bir gerçeği ifade etmek isterim; sözgelimi karakter olarak inatçı keçinin teki olduğumu." Luciente güldü.

"Öyleyse kredilerini ne için kullanıyorsun? Elinde gördüğüm o oymalı davullar için mi?"

"Hayır, hayır! Onları Otter yapmıştı bana, doğum günüm için. Ben Porto severim. Tatlı Alman şaraplarını severim, özellikle Moselleri, Saarları ve Ruwerleri. Hediye vermeyi de severim. Çoğunluğunu ben yaparım, biz buna iki kez hediye vermek deriz. Ama bazen güzel ve egzotik bir şey vermek isterim. Her zaman sahip olduğum krediden daha fazlasını harcatacak şeyler düşünürüm."

"Hiç daha fazlasını istemez misin?"

"Daha üretken olduğumuzda, geçmişin zararlarını onarmak için dünya çapında daha az enerji kullandığımızda, o zaman zorunlu olmayan zevkli, hoş şeyleri üretmek için daha fazla enerji harcayacağız. Gerçekleşecek bu."

Connie gülümsedi dalgın dalgın ucu kömürleşmiş bir çubukla ateşi karıştırdı. "Sana benim hakkımda soru soruyorum, sen bana biz hakkında cevap veriyorsun."

"Connie, daha doğarken bile ben, ben diye çığlık atarız! Güzel olan, ilgilenmeyi, bağ kurmayı, işbirliğini öğrenmek. Öğrendiğimiz her şey kendimizi güçlü, diğer canlılarla içiçe hissetmemizi amaçlar. Her yerde yuvandaymış gibi olmayı."

"Burada yuvadayım, çünkü sen bana yardım ettin."

"Bak bu bile bir insan toprağı. Bak, birileri bu beyaz çamları dikmiş. Düzenli aralıklarla. Zemine yakından bak. Diken yaprakların altında eski izleri görürsün. Toprak sürülmüş. İkimiz arasındaki yıllar kadar önce burada ürün yetişmiş. Eğer mahvedilmezse toprak yaşar."

"Bu gece gitmeliyim. Burada kalamam."

"Nereye gideceksin?"

"Karayolunun aşağısında on mil falan uzakta iyi ölçülerde bir kent var. Ne kadar geldiğimi bilmiyorum. Orada bir otobüs durağı olmalı. Geceboyunca yürüyüp sabah otobüs durağına giderim. Sonra beş dolarla gidebildiğim kadar uzağa giderim. Kalanı yiyecek için ve ucuz mallar satan bir dükkândan giysi almak için kullanacağım. Bir giysi, elden düşme ayakkabılar ve bir çanta. Bir kez New York'a gideyim

kendimi emniyete alırım."

Luciente ucuz, bilet, çanta tanımlarına baktı, yine de emin olamamış gibi bakıyordu. "Sumağı suda ıslatarak ayağın için lapa elde edebiliriz."

Luciente yapışkan şeyi hazırlayıp ayak tabanına bastı. Sonra onu öptü, başarı diledi ve ayrıldı. Pişmiş patatesler un gibiydi, tuzsuz, yenilir gibi olmamalarına rağmen yavaş yavaş yedi. Özgürlükle pişirilmiş tuzsuz bir patatesin tadı bile harika olabilir. Sonra önlüğün üstüne yattı, ama uyumadı. Beyni aralıksız çalışıyordu. Yarım yamalak düşler gördü. Ateş hâlâ duman ve sıcaklık veren sönük kömürlere dönüştü.

Çocuk üretim evindeki ceninler yüzüp ona şarkı söylüyorlardı, kabarcıklar çıkarmayan, ama doğrudan bedenine, diyaframına titreşimler gönderen bir balık şarkısı; kımıldıyor, hareket ediyor, ona serenad yapıyorlardı. Hepsi onun küçük bebeği olacağını vaat ediyorlardı, onun bebeği olacaklardı bu gece, yarın, belki pazar günü. Annelerden biri olacaktı, yine meme vereceği, taşıyacağı, uyutacağı bir bebeği olacaktı. Yıpranmış bedeni birini kavramak için kıvrıldı.

Bir doğumu seyrediyordu. Üç anne tören gereği bir saunada yıkanmışlar, kırmızılar giymişler, aile ve arkadaşlar alayıyla çocuk üretim evine getirilmişlerdi. Annelerden biri Luciente'nin ailesinden kömür parçacıkları gibi gözleri olan yaşlı kadın Sojourner idi, diğeri Jackrabbit ve üçüncüsü de kendisiydi. Birbirlerinin ellerini tuttular, o ortada yürüyordu. Giysiler ağırdı, işlemelerle süslenmişti. Onun üstündekinde kumrular ve yumurtalar vardı. Herkes yaz sonu çiçekleri taşıyordu, yıldız çiçekleri, floksalar, kırmızı çizgili beyaz zambaklar ve tabak gibi geniş ağır kokulu Latin ve kadife çiçekleri.

Bazıları davul çalıyordu ve alayın sonundaki çocuklar melodi oldukça neşeli olmasına karşın ona dokunaklı, hüzünlü gelen bir ses çıkartan flütleri çalıyorlardı. Giysinin altında kalbi büyümüştü sanki. Ortaklarının elini öyle sıkı, öyle sıkı kavradı ki Sojourner kibarca elini o kadar çok sıkmamasını istedi, oysa Jackrabbit sıkarak karşılık verdi. Hemen arkalarında Luciente, oymalı davuluyla ritmi değişen bir yürüyüş marşı çalıyordu. Bir demet sarı, kırmızı, bronz renkte büyük ayçiçeği taşıyan Bee, ona başını salladı.

Çocuk üretim evine geldiklerinde üçü hariç herkes arkada kaldı, içeri girdiler. Sterilize edicinin altında durdular, giysileri çıkarıp askıya asmak için birbirlerine yardımcı oldular. Çıplak, odanın ortasına gittiler, doğurucunun, Barbarossa'nın beklediği yere. Mavi ve sarı

renklerdeki çocuk üretim evi üniforması içinde her birini kucakladı. Kendine baktığında göğüslerinin, iğnelerden şiştiğini hissetti, şimdiden kolustrum damlatıyordu. O ve Jackrabbit meme vereceklerdi. Sojourner denememeye karar vermiş olduğunu açıkladı.

"Elli beşime kadar hiç çocuğum olmadı," dedi. "Uzay Üssü Alfa savaşına katıldım. Arlington ve Fort Bragg savaşlarına. Daha ortada çocuk üretim evi diye bir şey yokken, kendimi kısırlaştırmıştım, savaştan kaçmaya yeltenmeyeyim diye. Cinsiyetimi geride bıraktım sanıyordum. Şimdi yetmiş dört yaşındayım ve ailem içimde yeterince yaşam olduğuna inanıp ikinci kez anne yaparak beni onurlandırıyor."

Şimdi üçü de diz çöktü, yaşlı kadın yavaş yavaş ama inat ederek boğumlu dizlerinin üstüne çöktü. Barbarossa önlerinde ayini yöneten papaz gibi durdu. "Sen Sojourner bu bebeğin doğmasını istiyor musun?"

"Ben Sojourner bu bebeğe annelik yapmak istiyorum."

"Sen Jackrabbit bu bebeğin doğmasını istiyor musun?" ve sonra "Sen Connie bu bebeğin doğmasını istiyor musun?"

Alçak sesle, "İstiyorum. Ben Connie bu bebeğe annelik yapmak istiyorum," dedi.

Barbarossa döndü. Çocuk üretim evinde rastladığı ergenlik çağındaki hantal yardımcı, bağ kanalından bebeği Barbarossa'ya verdi, bir dolu yaygara ve çığlık arasında göbek bağını bağlayarak onu tuttu. Derisi yağlı ve parlak görünen küçük bir siyah kız.

"Sojourner bu çocuğa, Selma'ya annelik etmeyi, onu sevmeyi ve sonra özgür bırakmayı kabul ediyor musun?"

Sojourner yaşlı siyah kollarını bebeğe doğru uzattı, onu kucakladı. "Sana annelik edeceğim, seni seveceğim ve özgür bırakacağım Selma."

"Jackrabbit, bu çocuğa annelik etmeyi, sevmeyi ve özgür bırakmayı kabul ediyor musun?"

Jackrabbit bebeği Sojourner'den aldı. "Sana annelik edeceğim, seni seveceğim ve özgür bırakacağım Selma."

Sonunda Connie bebeği tuttu ve küçük kızıl-kırmızı ağzı meme uçlarını kavradı ve çeke çeke emdi. Siyah, Bee gibi: Bu bebeğin Bee'yle birlikte olduğu gecenin ürünü olduğuna emindi, iri gözleri dünyayı içmek için açılan siyah ve kadifemsi bir bebek.

Karanlıkta uyandı. Ateş sönmüştü, soğuktu. Gökyüzü bulutlarla kaplıydı. Uyuşması geçene kadar ayaklarını ovaladı. Sonra kuru ayakkabılarını giydi ve olabildiğince dik durarak karayoluna yöneldi. Ka-

ranlıkta fundalıkların arasında şaşkın dolaştı ve uzun zaman yolu bulamadı, en sonunda bir arabanın altında kalmasına ramak kalana kadar.

Sonra yönünü buldu ve hendekte yürümeye başladı. Burası sığdı ve iyi saklanmadığını hissediyordu.

"Doğum! Doğum! Doğum!" Luciente kulağına şarkı söylüyor gibiydi. "Sadece bunu düşlüyorsun, değil mi? Bizim gururumuz işten gelir. Herkes çocuk büyütüyor, dikkat etmedin mi? Aşk, seks, doğum, çocuklar. Tutunduğun şeyler bunlar. Ancak artık bu kadınların işi değil. Herkesin işi."

Korkunç bir sesle yüksüz bir dizel motor, yolun ortasından hızla geçip gitti. Yarı yanmış benzin kokusu. Tekrar tökezledi.

"Örneğin Gri Tilki'yi ele al. Geçen ay Massachusetts-Connecticut-Rhode Adası ekonomik planlama konseyine başkanlık ediyordu. Normalde Gri Tilki'nin yaptığı şey balık çiftçiliğidir. Bu onun işi, onun merkezi. Ama ekonomik konseyde geçirdiği bir yıldan ve dokuz aylık başkanlıktan sonra Gri Tilki kendine bu işi seçebilir. Birçok insanın yaşamlarını etkileyen bir iş. Diğerleri ona bakarken, büyük kararlar almak Gri Tilki'nin yaşamının temel bir parçası gibi gelebilir insana. Gri Tilki olmanın kararlar alan, büyük işler yapan kişi demek olduğu düşünülebilir. Gel gör ki şimdi Gri Tilki altı aylık bir çobanlık görevinde. Böyle önemli görünen bir işte hizmet ettikten sonra, genellikle gençlerin çıraklığı beklerken ya da suçluların ceza çekerken yaptıkları işleri yaparız. Bir düzenleme işi üstlenirken şu sözleri söyleriz: 'Bir ihtiyaç vardır. Ben de bu ihtiyaca hizmet ediyorum. Benden sonra da bu ihtiyaç var olacaktır ve ihtiyaca hizmet edilecektir. Başkalarının da yaptığı ve yapacağı bu işi iyi yapayım. Rolü üstleneyim. Zamanı gelince de bırakayım'."

Kulaklarında iyi huylu bir ses, onu azarlıyordu: Luciente zihninin bir parçası, öteki benliğinin sesi gibi, gecenin bir yarısı onunla konuşuyor. Belki de delirmişti. Belki de bütün bunlar sadece tükenmek üzere olmasından ve Thorazine ve Barbiturate olmadığı için sinirlerinin gerilmesindendi.Gökyüzünde bir saat olmasını dileyerek yürümeye devam etti, bir kol saati. Ayın çıkıp zamanı belirtmesini istedi. Ay büyüyor muydu, küçülüyor muydu, bunu bile bilmiyordu. Luciente her zaman böyle şeyleri bilirdi. Mattapoisett'te ay, El Barrio'da çocuklar kırana kadar sokakta asılı duran lambalar gibi dururdu. Gece nemli ve ağırdı. Batıda gökgürültüsü duydu, yağmur yağacak diye korktu ama hiçbir şey olmadı.

Bütün gece yürüdü. Ayaklarındaki su toplamış yerler açıldı ve ka-

nadı, o yürümeye devam etti. Çoğu zaman çıplak ayakla yürüdü, acınası haldeki ayakkabılarını da yanında taşıyarak. Ayağının her yere basışında çıplak ete kir sürtünüyordu. Devam etti. Yürüdü, yürüdü. Devam etti. Artık düşünemiyordu, kaygılanamıyordu. Yalancı şafak gökyüzünü ağarttı ve sonra alçak bulutların ardından güneş yükseldi. Gökyüzü önce pembeye sonra sarıya döndü. Tam olarak güneşin bulut duvarlarının arasında nerede durduğunu söyleyemezdi. Yürümeye devam etti.

Artık bir yerleşim alanına gelmişti, arabalar geçerken saklanamıyordu. Ayakkabılarını giydi ve yürümeye devam etti. Dükkânları, benzin istasyonlarını, küçük fabrikaları ve bir kereste deposunu, çapraz tren raylarını, bir VW satıcısını ve bir *Dairy Queen*'i geçti. Henüz hiçbiri açık değildi. Her benzin istasyonunda tuvaletlerin kapısını zorladı ama hepsi kilitliydi.

Nihayet açık bir benzin istasyonu gördü ve içeri bir araba girene kadar yavaşça yürüdü. Sonra sanki arabadan inmiş gibi ofise girip kadınlar tuvaletinin anahtarını istedi. İçeride su içti, bir daha, bir daha içti, ishalini rahatlattı, her tarafını kâğıt havlularla temizledi. Ah, bir tarağı olsaydı! Suyla ve parmaklarıyla saçlarını çözmeye çalıştı. Giysileri onları çıkarmadan uyuduğunu belli ediyordu. Aynada soluk ve perişan görünüyordu. İçeride geçirdiği bir yazdan sonra teni koyu değildi artık ama beyaz da görünmüyordu. Bu, kentlerde önemliydi bu. Omzunu silkti. Ne yapabilirdi ki? Anahtarı helada bıraktı ve binanın arkasından sıvıştı.

Küçük kentin merkezi olduğu sandığı yöne doğru ağır ağır yürüdü, sonunda kent sınırı tabelasını geçti. Şimdi daha fazla trafik vardı. Pazartesi sabahıydı, insanlar işe gidiyordu. Karnı açlıktan guruldadı. Geçtiği ilk kahvaltı yerinde yalnızca erkekler vardı, dışarıda kamyonlar park etmişti, orada fazla dikkat çekeceğini düşündü.

Kendine bir kahvaltı sözü vermişti. O zaman oturacaktı. Kanayan ayağına yaptığı işkence bitecekti. Ama kahvaltı yerini dikkatli seçmeliydi. Bu onun yorgun, ağrıyan, açlıktan başı dönen, otlarla, çürümüş sebzelerle ve böğürtlenlerle beslenmeye isyan eden bedenine verdiği rüşvetti. Bir sonraki yer çok süslü, sosyetik bir yerdi. Bir sonrakinde dışarıda polis arabası vardı. Trafik yoğunlaştı. Bulutlar büyük kümeler halinde ayrıldılar, aralarından soluk mavi bir gök parçası göründü. Şimdi bir yaya yolunda topallıyordu, kocaman park yeri bomboş olan bir alışveriş merkezini geçti.

Şimdi bir fabrika mahallesinden yürüyordu ve yemek yenilen yer-

ler yine erkek doluydu. Başka hiç kimse yürümüyordu burada. Kendini göz önünde hissetti, yara filop filop eden ayakkabıların içine kanıyor, her adımda tabanı yukarı doğru açılıyordu. Başı dönüyordu. Başı dönmediği bir zamanı hatırlamıyordu, kafasının normal olduğu, uyuşturucuların sinirlerinde ve kanında değişiklik çanları çalmadığı bir zamanı. Şimdi küçük arka bahçeli küçük evlerin bulunduğu bir semti adımlıyordu. Bir insanın uzanabileceği kadar birbirine yakın, asbestli, tahta duvarlı, padavralı, alüminyumla kaplanmış evler. Kızkardeşi Teresa'nın Chicago'da yaşadığı mahalleye benziyordu. İşçi sınıfı mahallesi; ama kızkardeşi gibi finans şirketleriyle, borçlarla, vergilerle boğuşan bütün aileler kendi evlerini aldıkları için orta sınıftan olduklarını söylüyorlardı.

İlk kez yardım kurumuna gittiğinde bunu kabul etmek acı, kusmak kadar acı gelmişti. İkinci kocası Eddie onun ve Angelina'nın üstüne yürüdüğü ve sonra da çekip gittiği zaman idare etmişti. Bir komşuya haftada yirmi papel verip apartmanda bir sürü yaygara koparan, TV karşısına mıhlanmış beş çocuğun arasında Angelina'ya bakıyordu. Bundan hiç hoşlanmamıştı ama günlük bakım evleri yoktu, özel yerler de çok pahalıydı.

Bir süre Bronx'ta kutu fabrikasında çalışmıştı. Nefret ettiği halde Luis'ten yardım istemeye gitmiş, yardım yerine bir kadın olarak ne kadar başarısız olduğuna, kocasını elinde tutamadığına ve elinde yalnızca bir kızı olduğuna ilişkin bir vaaz dinlemekle yetinmişti. Ama ona fidanlıkta bir iş vermişti. Püskürttükleri zehir onu hasta etti, ama en kötüsü yoldu. New Jersey'e gidip gelmek her gün üç saatini alıyordu. Eve Angelina'yla oynayamayacak kadar yorgun dönüyordu.

Ama atılana kadar her zaman bir biçimde idare etmişti. Sonra yardım kurumu geldi, kuyrukta beklemeler, küçük düşürücü sorular, burnunu sokmalar, kıt mı kıt verilen haftalık. Bir eyalet koğuşu sakini olarak, bir mahkûm olarak hayatın provası.

Başı dönüyordu, dönüyordu. Sokak yavaşça etrafında döndü. Görüşü noktalarla delik deşik oldu sonra düzeldi. Trafik yine yavaşlıyordu. Gökyüzü neredeyse bulutlardan arınmış, içinde sarılar olan soluk puslu bir maviye bürünmüştü. Yan yollar tozluydu. Hava şimdiden sıcaktı ve kot ceketin içinde kendini komik hissediyordu ama giysisinden daha temizdi. Hiç ağaç yoktu. İnsanlara göre bir sokak değildi burası.

Küçük evler. Her birinde bir TV, bir ya da iki telefon, dışarıda bir ya da iki araba, tost makinesi, bulaşık makinesi, kurutucu, saç kurut-

ma makinesi, elektrikli traş makinesi, elektrikli battaniye, belki bir fonograf, bir film kamerası, bir dia projektörü, belki elektrikli bir Skilsaw, garajda bir kar arabası, bir buharlı ütü, bir elektrikli cezve. Tabii hepsinde ayaklı aletler, oraya buraya koşturan iki ya da üç ya da dört çocuk, TV'de maç gösterilirken çalışan bir elektrik süpürgesi vardır.

Böyle kadınlara gıpta etmişti, onlardan biri olmaya çalışmıştı. Eddie'yle evlenerek böyle bir evde böyle bir ev kadını olacağını ummuştu. Sonunda düzenli bir adam bulup, düzenli bir gelir sahibi olmakla akıllıca davrandığını düşünmüştü. Ona gerçek yaşını söylememişti. Sonra yine de birkaç yılı, olduğundan daha genç geçirmeyi başardı: Yirmi sekiz yaşındaydı ama yirmi beş demişti. İlişki iflas ettikten sonra yaşlanmaya başladı. Yalan söylerken utanmıştı ama yaptığı tüm o şeyler her zaman yapması söylenen şeylerdi, masum yalanlar, küçük kahkahalar. Doğal sadeliği farkına varmadan yapmacık, sahte bir şeye dönüşmüştü. Emniyette olmak, sonunda herhangi bir yere ait olmak için her şeyi yapmıştı.

Şimdi açılan bir mağazanın önünden geçiyordu. İçeride bir satıcı derin dondurucunun kapağını açıp kapıyor, çenesi hiç kapanmıyordu. Hemen yanında küçük bir kafe. Sabah koşturmacası dinmiş, geç kalan bazıları kahvaltı ediyor ya da kahve içip gazete okuyarak oyalanıyorlardı. İçeri girdi, korkunç derecede göze çarptığını düşündü. Kapının üstünde titreyen bir makine havalandırmayı sağlıyordu. En sonunda bir tabureye oturdu ve menüye baktı. Ah, sonunda oturmak! Gevşemekten neredeyse bayılacaktı.

Fiyatlara göz attı, karnına bir korku saplandı. Tezgâha tutunmak zorunda kaldı. Bu, o hoş kafelere benzemiyordu, tezgâhta oturan insanlar bayağı sıradandılar, eski pantolonu ve manşetleri aşınmış gömleğiyle şu adam, burunları çatlamış beyaz plastik ayakkabıları, yıpranmış plastik çanta, dikiş yerleri buruşuk giysisiyle şu kadın. Hastaneye konduğu birkaç aydan beri fiyatlar bu kadar korkunç mu yükselmişti? Bir restoranda kahvaltı etmemişti... Claud'dan bu yana. Sosyal yardımla yapabileceği bir şey değildi. Kendini ayağa kaldırıp dışarı çıkmak istedi ama yemek yiyen insanların görüntüsü dizlerinin bağının çözülmesine neden oldu. Ne kadar çok şey vardı! Nasıl seçebilirdi? Aylardır bir seçim yapmamıştı. Yalnızca iki yumurta ve kahve alsaydı (ekmek beraber veriliyordu), yine de 1.59 $ tutacaktı, restoranın spesiyali buydu. Avucundaki on dolar buruşuk ıslak bir topa dönüşmüştü.

Her şeye rağmen tezgâhı kavrayarak kahvaltıyı ısmarladı. Tezgâhın ardındaki garson kız ona, saçına, yüzüne ve kot ceketine onayla-

mayan bir bakış attı.

"Otobüs durağı nerede" diye sordu ve garson kız cevabı öyle çabuk homurdanarak verdi ki takip edemedi ve bir daha sormak zorunda kaldı.

"Derdin ne, İngilizce bilmiyor musun?"

Ama beyaz plastik çantalı kadın yanıtladı. Yalnızca on, on bir blok ötedeydi. Yürümek istediğini duyunca şaşırmış göründü ama sabırla tarif etti.

Saat on biri on geçeyi gösteriyordu. Yumurtalar aşırı pişmiş geldi, kahve de fırının üzerinde durmaktan acılaşmıştı, ama her şeyi yedi, yavaşça ve minnetle. Her şeyi küçük küçük ısırıklarla yedi, ekmeğin son kırıntısıyla tabaktaki yumurtayı sıyırdı ve hatta küçük paketteki üzüm jölesini bile yedi. Sonra hesabı ödedi ve bahşiş bırakamayacağı için çabucak dışarı çıktı.

Topallamamaya, dikkat çekecek hiçbir şey yapmamaya çalıştı. Sokak işaretlerine baktı ve blokları saydı. Otobüs durağını kolayca buldu.

Bilet gişesinde ne yapacağını planladı. İki farklı tarife ve iki ayrı hat vardı ve fiyatları belirtilmemişti. Sonunda sorular sormak zorunda kaldı. O kekelemeye başlayınca gişedeki genç çocuk sıkıldı. Beş dolara en çabuk biçimde New York'a doğru en fazla ne kadar uzağa gidebileceğini öğrenmesi gerekiyordu.

Adam bir kitap okuyordu. Adını göremedi. Okumaya devam etmek istiyordu ve onunla konuşurken parmaklarını kitabın sayfaları arasında tutuyordu. Dışarı çıkıp da tarifelere bakmak zorunda kalınca rahatsız oldu. Kitabın içine bir kurşun kalem koydu. Kitabın kapağında birbirlerine sarılmış iki çıplak kadın iki buçuk metre boyunda, siyah deri giysili bir adam tarafından kırbaçlanıyordu. Otobüs durağında gişede otururken bir insan böyle pis bir kitabı neden okurdu? İşine kendini verebilir miydi? Helâya mı gidiyordu? Florasan ışığı altındaki adamın soluk benzine, boş genç yüzüne baktığında bunları düşünüp üzüldü.

"Nereye gitmek istediğini bilmiyor musun hanım?"

Sonunda on iki buçukta kalkan, onu Port Authority merkezine götürecek bir otobüse bilet aldı. Beklemek üzere oturdu. On biri on sekiz geçiyordu. Biri sandalyenin üstünde gazete unutmuştu, ilk sayfadan başlayarak okumaya koyuldu. Kısa zamanda New York'ta olacaktı. Sokağı koşarak geçecekti. Otis, önce Otis'e ulaşmaya çalışacaktı, Claud'un eski arkadaşı. Sonra Dolly'ye. Okumaya devam etti. Kadın bölü-

münde Park Avenue, Seal Harbor, Palın Beach ve Monterey'de şubeleri bulunan bankanın sahibi olan bir aileden gelen güzel bir kadının, Kontes Rataouille'nin devamlı güzel kalmak için önerdiği rejimle ilgili bir yazıya takıldı gözü; rejim izometrik egzersizler yapmayı, hiçbir zaman belden yukarı sıcak banyo yapmamayı ve her gün cilde taze çilek sürmeyi öneriyordu. Taze çilek düşüncesiyle ağzı sulanırken sayfanın üstüne bir gölge düştü ve bir el kolunu kavradı.

"Kimlik kartınıza bakabilir miyiz?"

Pis kitabı okumasını engellediği genç onu ele vermişti. On iki buçukta yine hastanede koğuşundaydı.

13

"Ama Sybil'le aynı odada kalabileceğimi söylemiştin!" dedi Connie.

"Bu sen ortalığı karıştırmadan önceydi," dedi Valente sertçe. "Dinle, eğer ikiniz o oyunu bana oynamış olsaydınız daha ağzınızı bile açamadan sizi tecrite kapatırdım. Bana kül yutturamazsınız, bunu unutmayın."

"İzin kâğıdını nasıl imzalarsın?" diye sordu Skip, Valente gider gitmez. "*Bana* imzalatturamazlardı!"

"Daha yirmi bir yaşına gelmedin. Sana imzalatmaları gerekmiyor."

"Sana imzalatmaya da gerek duymadılar. Ağabeyin imzaladı. Niçin teslim oldun?"

Connie omuz silkti. "İmzalamazsam bana Rockover'da bir şeyler yapmalarından korktum. Hem buna yetkileri de vardı sanırım. Teslim olduğumu düşünmelerini istedim."

"Olmadın mı?" Skip kızıp, geniş salonun sonuna gitti.

Hepsi birden Washington Heights'taki New York Nöro-Psikiyatri Kurumu'nun sekizinci katına, onlar için özel hazırlanmış kapalı koğuşa taşındılar. Bugüne kadar bulunduğu en geniş, en fazla eşyalı ve donanımlı koğuştu. İki kişilik odalarda kalıyorlardı; şimdi Tina Ortiz'le paylaştığı gibi her birinin yatak örtülü bir yatağı ve açılmasa bile kendi pencereleri vardı. Sybil yanda Bayan Green'le kalıyordu. Hemşire odasının bir yanında erkekler, öbür yanında kadınlar kalıyordu. Arada renkli televizyonlu, oyun masalı büyük bir oturma odası vardı, hatta birkaç koltuk, bir çift kanepe ve yerde yeşil halı bile vardı. Koğuşların bulunduğu kanadın en sonunda doktorların konferans odası, bilgisayar, laboratuvar ve ofisleri vardı. Hastalar birkaç gün telaşla ortalarda dolanıp yeni yerlerine ilişkin değerlendirmeler yaptılar.

"Burası deli ambarı gibi değil hiç," dedi Kaptan Krem. "Hilton gibi!" Kaptan Krem kendisinin bir çizgi roman kahramanı olduğuna inanan açık tenli, Trinidadlı bir koşucuydu. Doktorlar bile ona Kaptan derlerdi. Zayıf ve titizdi, bir gözünün diğerinden daha açık renkte olduğunu unutturan bir zarafet ve kıvraklıkla konuşurdu.

Sybil burun kıvırdı. "Bunun bizim değil onların rahatlığı için olduğuna emin olabilirsiniz! Onlar önemli beyefendiler! Kobay farelerinin bile temiz, güzel kafesleri olmalı." Sybil'in enerjisi geri gelmişti.

Kaptan Krem, Sybil, Tina Ortiz ve Connie kapıda durmuş, yeni erkekler görevlisi Tony'nin, elinde makasla Skip'in üstüne eğilip ne yaptığına baktılar. Skip'in güzel kahverengi bukleleri beyaz havlunun üstüne düşüyordu. "Heyhat, Delila, bana haksızlık ediyorsun!" Skip Tony'ye şarkı söylüyordu. Kırt. Kırt. Saç düştü. Askere gönderiliyormuş gibiydi. Kocaman, meraklı, savunmasız kafatasının grisi ortaya çıktı. Zamanla ona da bunu yapacaklardı, ona da.

"Peki peruğum olacak mı Tony?"

"Yalnızca kadınlara, sefil," diye hırıldadı Tony. "Rahat dur yoksa kulağını keserim."

"Van Gogh gibi. O da deliydi. Ama o kendi yaptı bunu. Makası versen de ben de yapsam." Skip yarı şaka, yarı ciddi makası kaptı.

Tony göğsüne bir tane indirdi ve Skip öksürerek sırt üstü yuvarlandı. "Doktorları buraya getirmeye uğraşma."

Kırt, kırt, sol kulağını geçip dolandı. Yalnızca yanağından aşağı sarkan uzun bir tutam kaldı. Tony onu da kesti ve süpürüp attı. Bir traş makinesiyle döndüğünde Skip şakayı kesti. O sabah ona kahvaltı verilmemişti. Yakında Columbia'daki bir hastaneye götürülecekti,

Redding ve Morgan'ın kafatasını delip içine elektrotlar yerleştireceği yere. Skip ağzına sıçılmış bir halde geri dönecekti.

O götürülürken Connie, Tina ve Alvin'le birlikteydi. Skip'in gözleri açık ama ifadesizdi. Dış kapı üstüne kapandıktan sonra hastalar öylece durdular sanki kapıya bakarak ne olup bittiğini anlayabilecekler miş gibi.

"O çocuktan hoşlanıyordun galiba, ha?" diye sordu Tina. Oda arkadaşı onunla aynı yaştaydı, kabarık bir dosyası vardı, uyuşturucu komaları, suçlar ve davranış bozuklukları.

"Bana yeğenimi arayabilmem için ödünç para vermişti ve geri ödeyemeyeceğimi biliyordu."

"Ödünç vermek durumunda. Paran olduktan sonra, iyi olmak kolaydır. Ama galiba şimdi başı dertte, hepimiz gibi." Tina Porto Rikolu, Bronx doğumluydu, kalçalarının dolgunluğu sayılmazsa sıska sayılırdı. Hızlı konuşurdu ama cümleleri hep oradan oraya atlardı, sanki kimsenin onu dinlemesini beklemiyormuş gibi. Kavgacıydı ve iyi bir hasta olmaya da niyeti yoktu. Hastaneden hep nefret etmişti. "Hapsedilmenin bir başka şekli," dedi odalarına bakarak. Personelden sonra koğuşa gelen gazeteleri okuyan ilk kişiydi, yine de yalnızca ilk bölümü, haberleri kendi kendine mırıldanarak ve sanki onu aptal yerine koyamayacaklarını göstermek için alayla, "Sahtekârlar, koca sahtekârlar!" diyerek okurdu.

Beraber, şu sıralar çoğunlukla yaptığı gibi yatağında yatıp tavana bakan Alice'i ziyarete gittiler. On yaş fazla gösteriyordu ve uzun bedeninden küstahlık ve sıkıntı akıyordu sanki.

"Hey Alice bu serserilerin şimdi neyin peşinde olduklarını biliyor musun?" diye sordu Tina, onun ilgisini çekmeye çalışarak.

Ama Alice yalnızca başını salladı. Siyah komik peruğu başında çarpık duruyordu ama düzeltmedi. Düştüğünde tekrar takmadı. Görevli onu yerde bulunca Alice'i ne kadar nankör olduğunu söyleyerek azarladı. Alice yatıp gözlerini kapadı...

Connie onun eskisi gibi olduğunu, doktorlardan biri onu meraklı bir ziyaretçiye sergilediğinde farketti. O zaman gözleri kan kırmızı kesiliyor ve doktor onu kapatan düğmeye basana kadar bir dizi galiz küfür sıralıyordu. Dr. Morgan artık ondan korkmuyordu. Onu sergileyişinde çirkin bir şeyler vardı. Özellikle Alice'te duygusal bir akım yaratan noktayı uyarmayı seviyordu, hatta bir keresinde elini öptürüp, kendisine iyi davrandığını söyletene kadar uyarmıştı.

"Bu ukala dümbelekleriyle oyun oynamak zorundayım," dedi onla-

ra, "yoksa daha fazla iğne sokuşturacaklar. Yalnızca onları oyalıyorum." Ama kendisi de buna inanır görünmüyordu. Ne zaman savaşmak istese monitörde kendi kızgınlığını görüyor ve aklı karışıp kalakalıyordu. Alice şimdiye kadar deliliğe hiç bu kadar yakın olmamıştı. Yapmış olduğu şeyleri açıklamak için hikâyeler uyduruyordu, çünkü gerçekten de bundan sonra ne yapacağını bilemiyordu... Yine de kendini karar veriyormuş gibi hissediyordu. "Bekle ve gör," dedi ona, ıslak gözlerini kırparak, "sonunda kim kazanacak."

"Kaçtın çünkü topluma geri dönmek istiyordun," diyordu Acker ona çenesinden sarkan kare biçimli sakalıyla. "Ama senin anlamadığın, bizim sana tam da bunu yapman için yardım ettiğimiz!"

Kaçtığından bu yana Acker'in özel ilgisini çekiyordu. Onun, zamanın son deliği, laf olsun kabilinden projeye alınmış bir psikolog olduğunu hissediyordu. Diğerlerinin yaptıklarına tıbbi olmayan terimlerle gerekçeler bulmaya çalışıyordu. Connie daha fazlasını anlayamıyordu ama Acker'in huzursuzluğunu, doktorlara kaypak yaklaşımını görebiliyordu. Genç ortak Morgan bile ona patronluk taslıyordu. Şimdi Acker'in ilgisini çekiyordu. İzin kâğıtlarını ona imzalatabildiği için gururluydu ama bu baskısını azaltmamıştı.

"Anlamadığın şu Connie, eğer biz olmasaydık, yaşamının sonuna dek seni bulduğumuz yerde kalmak zorunda olurdun. Artık bunu istemiyorsun. Değil mi?" Bir yanıt bekledi. Elleri ayrık dizlerinin üstünde duruyordu.

Sanki bütün gün beklemeye hazırmış gibi göründüğünden Connie sonunda mırıldandı, "Hayır yaşamımı burada harcamak istemiyorum. Sen ister misin?"

"Kesinlikle istemezdim. Yani Connie, belki, senin yararına çalıştığımızı anlıyorsundur. Hem topluma ne? Onlarla birlikte yaşayamayacağını kanıtladın. Seni kimseye ve kendine zarar veremeyeceğin bir yere kilitlediler. Öyle değil mi?"

"Ama ben burada zarar görebilirim. Öyle değil mi?" Başını kaldırdı.

"Yaşlı hastalara ne olduğunu, hastaneye nasıl alıştıklarını görecek kadar onlarla birlikte oldun. Bir süre sonra dışarıda hiç işlevleri kalmaz. Güvenli bir yaşam."

"Belki senin için öyledir."

"Bir sonraki yemeğin nereden geldiğini biliyorsun. Bir yatağın, başının üstünde bir damın var. Tamam sen bu güvenliği istemediğini söylüyorsun. Sen topluma geri dönmek istiyorsun."

"Kendi yaşamıma dönmek istiyorum!"

"Bu senin yaşamın değil mi? Bu senin ilk girişin değil. Eğer biz sana yardım etmezsek bana öyle geliyor ki bundan sonraki yılların da burada geçecek. Seni burada tutmak değil sana yardım etmek istiyoruz. Yaşamında ilk kez bu kadar iyi bir tıbbi bakım görüyorsun. Bir sürü psikiyatrist uğraştı seninle, hiç gerçek bir tedavi görmedin. Biz senin tekrar işlev kazanmanı istiyoruz ama o kontrol dışı hareketlerinin tekrarlanması riski olmadan. Bir çocuğa veya sana iyi davranan, yakının olan birine saldırman tehlikesi olmadan."

Connie dişlerini sıktı. "Tekerlekli sandalyede olmayan herkes birine zarar verebilir. Sen hiç kimseye vurmadın mı? Hiç?"

"Connie, direniyorsun. Sen hastasın. Niçin burada olduğunu biliyorsun. Ne kadar direnirsen kendini o kadar cezalandırırsın. Çünkü bizimle mücadele edersen sana yardım edemeyiz."

Görevliler iki gün sonra Skip'i geri getirdiler. Acker bir süre onu rahat bırakıp sonuçları görmek için aceleyle koştu.

"Tekrar tekrar kaçmayı deneyen kahraman mahkûmların hikâyelerini düşün," dedi Luciente sırtına içtenlikle vurarak. "Bir yenilgi hiçbir şey değildir. Güvenliklerinde başka boşluklar bulmalısın."

"Bir hafta sonu izni alabilsem! Biliyorum Dolly'den kolayca kaçabilirim. Luis bile arada bir uyumak zorunda."

"Neden olmasın? Ama dene! Bizim için önemlisin, senin ayakta kalmanı ve zinciri kırmanı istiyoruz. Bir çaba, bir yenilgi, bundan ders almalısın. Hem ilk keresinde yürüyen ne var ki? Üf! Bir projeyle uğraşırken, düzgün gen dengesini kurana kadar yirmi kez, otuz kez hata yapabilirim. Her seferinde önemli bir faktörü gözden kaçırırım. Ama sonunda olur! Yani sen de kaçmaya çalışmalısın. Artık tekrar deneyecek gücü topladın ve ayağın da iyileşecek."

"Ama paramı aldılar. Her zaman beni gözlüyorlar. Kapının yanına ne zaman gitsem gözleri üzerimde."

"Seni gözlemekten başka yapacakları bir sürü şey var. Yalnızca onları gözlemen gerekiyor. Cesaretini topla."

"Luciente, insaf! Yavaş ol. Sırtım yere geldi. Anlamıyorsun. Yaşa-

mında hiç aciz olmadın, birinin ayakları altında kalmadın. Sen düşmanlarının senin üzerinde güç sahibi olduğu, yaşamını sürdürme veya seni silip süpürme güçlerinin olduğu bir yerde hiç yaşamadın. Anlayamazsın. İşte bu yüzden gelip içi boş laflarla beni dolduruyorsun!"

Luciente başını öne eğdi. "Eleştirinde haklısın Connie. Bağışla. Senin durumunu daha açık görmeye ve kafanı daha az şişirmeye çalışacağım."

Skip'le oynamaya gelen doktorlar tatmin olamadılar. Şiddet arttırıcı elektrotlar Alice'in yaptığı gibi saldırmasını sağlamadı. Onun yerine onlara arkasını dönüp duvara yumruk attı. Kafasını duvara vurdu; görevliler yetişene kadar bandajlarından kan sızmıştı bile.

"Bu işe yaramaz!" Dr. Argent ellerini hafifçe gümüşümsü buklelerinin üstünden geçirerek kaşlarını çattı. "Bunu incelemeye hiçbir ziyaretçi getirmeyin buraya. Hmmm." Yönetici bile, bir şeylerin yanlış gittiğini anladığı zaman kendini hemen diğer ikisinden geri çeker, omuzları ve sırtıyla onları aşağılardı.

"İntihar girişimleriyle başlamıştık. Bir mazoşistin ekmeğine yağ sürüyor olabiliriz. Hı?" Dr. Redding göz ucuyla Dr. Argent'e bakarak küçük şakasına onu da dahil etmeye çalıştı. "Ah, kurulda bugün bu vakayı tartışacağız. Başka yöntemler de gösterilebilir."

Dr. Argent ellerini arkasında kavuşturup topuklarının üstünde sallandı. "Fena fikir değil. Onu bu halde ortalıkta bırakamayız. Destekçiler haftaya teftişe gelecekler. Ödeneğimizin kesilmemesini istiyorsak tertipli ve düzgün olsak iyi olur."

Dr. Morgan canlandı. "Cerrahi yöntemler?"

Skip yüksek sesle sordu, "Bunları çıkaracak mısınız?"

"Eğer testler, senin durumun için en iyisinin bu olduğunu gösterirse belki oğlum," dedi Dr. Redding. "En iyi olanı yapacağız."

"Hey, buna inanacak kadar deli olduğumu sanıyorsun galiba."

Onlar giderken Connie kapıdan ayrılıp oturma odasına kaçtı. Doktorlar ve Acker geçerken sakin sakin tartışıyorlardı.

"Senin alanında birçok yetenek, cinsel sapıklığı, dozu dialara ve filmlere göre belirlenen elektroşokla tedavi etmeye çalışıyor," diyordu Redding Acker'e. "Ama suç alışkanlığı oranı düşmüyor. Sapıklığı cerrahi olarak tedavi edebilirsek tümüyle yeni bir alan açmış oluruz."

"Çok fazla ileri gitmeyelim, beyler," dedi Dr. Argent. "Bazı testler

yapabiliriz ama ana konumuz şiddet. Tahsisatımız belirli. Bu çerçeve içinde elbette biraz serbestliğimiz var."

"Yıllar boyunca bir hastayı tedavi etmek ya da tımarhanede tutmak için harcanan yüz binlerce liraya karşılık bir ameliyat sekiz ila altı bine çıkıyor. Daha ucuza gelmediğini söyleyemezsin." Dr. Redding, Dr. Argent'in omzuna dostça dokunma tehlikesini göze aldı. "Hem böylesi vergi ödeyenlerin vicdanlarıyla kamu görevlilerinin de hoşlarına gider. Eğer sokak suçlarını önlemek için ayrılan para yetmiyorsa bu çözümü akılda tutmak lazım."

Dr. Argent omzundaki ele baktı. "Ben bunun sonuçlarını istiyorum *Doktor*." Bu resmi ifade her şeyi bıçak gibi kesti. "Ben yaşlı bir adamım. Şimdi ya da hiç. Sizin hesabınıza şimdi olması daha iyi."

Skip tekrar öteki hastaneye götürüldü. Geri getirildiğinde elektrotlar çıkarılmıştı ama başka bir şey yapılmıştı. Ne demekse, limbik beyninin bir kısmını pelteleştirmişlerdi. Kullandıkları sözcük amygdalotomi'ydi. Ertesi gün onu görmeye gittiler. Korkunç görünüyordu, yüzü çökmüştü. Gözleri sönük ve kan çanağı gibiydi.

"Nasıl olduğumu neden öğrenmek istiyorsunuz? Bundan size ne?"

"Beni hatırlamıyor musun Skip? Ben, Connie. Senin arkadaşın. Yeğenimi aramak için bana para vermiştin."

"Bazısı verir bazısı alır. Bazısı her şeyi alır."

"Acıyor mu? Başın?"

"Bir bacağı kaybetsen bile, onu kesseler bile -buna çıkarıp atma diyorlar, her şeyin bir ismi var- bacak acımaya devam eder diyorlar."

"En azından seninle Alice'le olduğu gibi oyun oynamıyorlar."

"Farklı oyunlar."

"Şimdi ne yapacaklarından korkuyorsun?"

"Niçin korkayım? Korktuğumu kim söylüyor? Göreceksin."

"Bunu kötü anlamda söylemedim Skip." Eline dokundu.

Skip sanki eli yanmış gibi sıçradı. "Etrafımda dolanıp durma. Şimdi daha iyi biliyorum. Ver ve al ve sonra hepsi birden alınıyor."

Jackrabbit ona bir demet gösteriyordu... ne? Düş imgeleri mi? Aydınlık yontular mı? Kendilerini başka şekiller içinde şekillendiren şekil-

ler? Onlara, onları yapan kişiyle, sanatçıyla, hemen orada olmasını sağlayan kişiyle birlikte bakmak sinirlerini bozuyordu. Korkuyordu, beğenir görünemeyeceğinden ya da doğru şeyleri söyleyemeyeceğinden ya da doğru davranamayacağından ve onun aptal olduğunu düşüneceğinden. Ama hemen orada dirseğinin dibinde örülmüş bir sepetten beyaz üzümler yiyip TV programlarında olduğu gibi neşe saçan Luciente vardı. İmgelerin ne anlama geldiğini düşünmeye çalıştığında kendini huzursuz hissediyordu. Ama gözlerini açıp, kendine ulaşmalarına izin verdiğinde sürüklenip gitmekten kendini alamıyordu.

Şu anda yaptığı gösteri Bolivar'a yaptığının aksine hiçbir sözcük ve öykü içermiyordu. Tüm imgeler okyanusla, cinsellikle ve güçle; insanların üstünde kullanılan güçle değil, doğal güçle, enerjiyle ilgiliydi. Sınırlar eriyordu. Deniz yükseliyor, karaya vuruyordu. Soğuk, temiz mavi bir gökyüzünün altında deniz karayı döverek köpükleniyor, kıyıya çarpıyordu. Parlak dişli, karışık saçlı dalgalar birbirlerine çarpıp sinirleniyorlardı. Birbiri üstüne patlayan dalgalar kırılmadan önce karanlık karınlarını gösteriyorlar ve kumun üstünde kayarak ve tıslayarak geri çekiliyorlardı.

Jackrabbit'in atölyesi değirmenin yakınındaydı, dolabın dönüşünü duyacak kadar yakınında. Nehir tahıl ve mısır öğütüyor, bir dizi pompa işletiyordu. Gel-git saati dolap mekanizmasını günde dört kez öyle ayarlıyordu ki mekanizma her zaman suyun akışına uygun oluyordu. Jackrabbit perdeleri çekmeyip yalnızca gökyüzünden süzülen ışığı kullandığı zaman yüksek tavanında dalgacıklar oynuyordu. Ona, her zaman değirmenin dönüşünü ve hemen altında dalgaların kıyıya vuruşunu duyduğunu söyledi. Atölye nehrin birkaç metre ötesine inşa edilmişti ve suya bakan tarafta dar bir revağı vardı.

"Jackrabbit'in şimdiden iki öğrencisi var," dedi Luciente açık kapının dışında parmaklıklara yaslanarak. Bu arada Connie Jackrabbit'in ona göstermeye başladığı çizimlere ve baskılara bakıyordu.

"Deborah ve Orion savunmaya gitmemden hoşnut değiller. Tüm bir hafta boyunca bunun üzerine konuştular" diye yakındı Jackrabbit elini kıvırcık saçlarına sokarak.

"Kaba!" dedi Luciente doğrudan. "Seni seçtiklerinde savunmayı tamamlamadığını biliyorlardı. Neden onlara öğretmenlik yapmanı beklediler ki. Bırak altı aylığına hizmet işi yapsınlar."

"Dır dır etmeleri beni üzüyor," dedi Jackrabbit, Connie sert yaprakları çevirirken onu kaburgalarından gıdıklamaya çalışarak. "Benim yaşamımın ritmi onlarınkiyle kesişiyor. Büyüdüklerini hissediyorlar

ve daha hızlı uçmak istiyorlar."

"Tek başına çalışamaz mısın? Her zaman öğretmen olmadı başında." Luciente ayakkabıları ayağından atıp çıplak ayaklarını sundurmadan sarkıtarak oturdu ama suya değemedi.

"Niçin savunmaya gitmek zorundasın ki?" dedi Connie sayfalardan yüzünü çevirerek. "Daha fazla bakamayacağım. Özür dilerim, daha fazlasına dayanamayacağım."

"Ama dadılık yapmadan önce savunma işini aradan çıkarmalıyım. Bunun tersini yapmak aptallık olurdu, bunun farkındayım."

"Toplumunuz sanata ve sanatçıya pek fazla önem vermiyor, değil mi?" Connie karşı duvarda yirmi kadar tablo, çizim, baskı falan gibi şeylerin arasında duran parıltılı çıplak erkek nüden kafasını çevirdi. Asılı duran çıplak bir erkek vücudu -iki yerinden asılmış- onu sıktı. Bakmaya tahammül edebileceği bir şey değildi. Yine de renkler parlıyor, ten içten içe ışıldıyordu. Ona gözünün ucuyla sinirli sinirli bakmaya devam etti. Olmaması gerektiği halde güzeldi, ilk kocası Martin gibi. Onun, birinin kendisini böyle resmetmesine asla izin vermeyeceğini düşündü, ama yetenekli biri yapsaydı onun da teni böyle parlardı. Resimdeki ne Jackrabbit'ti ne de Bolivar. Yedi yıl önceki çalı sakallı Bolivar böyle değildiyse tabii.

Luciente döndü ve sırtını parmaklıkların bir bölümüne yasladı. "Niye böyle söylüyorsun, Connie, aşkım? Büyük çoğunluğumuz bir sanat dalıyla uğraşır, bazen birden fazlasıyla."

"Ama bu sanki amatör işi. Ben gerçek sanatçıları kastediyorum. Jackrabbit gibi. Bir şey bilmiyorum ama bunun böyle olduğunu görebiliyorum. Ama yine de tarlalarda çalışmak zorunda, orduya katılmak, yemek pişirmek ve bunun gibi şeyler yapmak zorunda."

Luciente sırıttı. "Ama ben de gerçek bir genetikçiyim yine de savunmaya katılmak, patates ekmek, yemek pişirmek ve tüm diğerlerini yapmak zorundayım. Ben de yemek yiyor, politik seçimler yapıyor ve orduda beni savunacak olanlara güveniyorum. Jackrabbit'in yaptığı gibi. Öyleyse?"

"Anlıyorum," dedi Jackrabbit havalı bir edayla. "Connie'nin zamanında sanat ya da bilim gibi bazı şeylerde yetenekleri olan bazı insanların, başka hiçbir şey yapmamaları gerektiği düşünülüyordu.

"Bu herhalde onları biraz aptal yapmıştır," dedi Luciente. "Biraz basit, anlıyor musun? Ve kendini beğenmiş!"

"Böyle insanlar başka işlerin, fizik çalışmalarını, yontularını ya da işleri her neyse onu alçalttığını düşünme eğilimindedirler. Öyle değil

mi Connie?" Parmaklarıyla Connie'nin kolunu okşuyordu.

Yine huzursuzlanıp kolunu çekti. "Eh, bir insan bir şeyler, önemli bir şeyler yapabiliyorsa, niçin soğan doğrasın, domates bitkilerinin turtullarını ayıklasın?"

"Yemek önemli değil mi?" Luciente alayla kaşlarını çattı.

"Connie, biz sanatın bir üretim *olduğunu* düşünüyoruz. Bir tablo yapmanın bir şeftali yetiştirmek ya da dalgıç malzemeleri yapmak kadar gerçek olduğunu düşünüyoruz. Ne daha fazla ne daha az gerçek. Farklı düzeylerde yararlı ve iyi, ama sonuçta üretim. Eğer yapmak istediğim iş buysa herhangi bir sınavdan geçmek ya da kendime bir patron bulmak zorunda değilim. Ama hâlâ aile görevlerim, politik görevlerim, toplumsal görevlerim var, bütün herkes gibi. Nasıl olmasın?"

"Herkes? Bolivar ne peki? O her zaman dolaşıyor?"

"Bolivar tüm işi bir arada yapar. Baharda ekini eker, bir yıllık kotayı yapar ve hatta biraz fazlasını! Ağustos ve eylülde iki hafta boyunca savunmada görev alır."

"Ama savunmaya gitmek tehlikeli değil mi?"

Her ikisi de güldü, o neşeli, karından gelen kahkahalarıyla. "Nasıl olmaz?" diye sordu Luciente. "Düşman az ama kararlı. Bir keresinde tüm dünyayı ele geçirdiler, hiçbir zaman olmadığı kadar güçlüydüler. Roma imparatorlarından bile ve her yerdeki zenginlikleri sömürdüler. Şimdi onların bizi, bizim de onları yok edecek gücümüz var. Çok sınırlı bir üsleri -Ay, Antarktika, uzay üsleri- daha çok androidlerden, robotlardan, sibernotlardan, kısmen otomatize edilmiş insanlardan oluşan bir nüfusları var; bu yüzden mücadele yıpranma savaşları, ihtilaflı alanlarda ufak çatışmalar ve neredeyse her alanda saldırılarla sürüp gidiyor. Bununla yaşıyoruz. Bu beklenen son. Onlardan korkuyoruz ama bugüne kadar onları hep yendik ve kazanacağımıza inanıyoruz... Tabii tarih tersine dönmezse. Bu şu demek, geçmiş ihtilaflı bir alan."

"Anlamıyorum! Bu başımı döndürüyor! Ama Jackrabbit orduya giderse öldürülebilir. Bazı insanlar kurtarılmaya değmez mi?"

"Bana değmeyecek bir insan göster," dedi Luciente. "Kim kendisini değerli bulmaz? Kimi harcayıp kimi kurtaracağımıza nasıl karar vereceğiz?"

"Risk, tehlike... Bize göre bunlar kötü şeyler değil," dedi yavaşça Jackrabbit. "Gitmeye pek de meraklı değilim. Ama geri çekilmek de istemiyorum. Cahil kalmak istemiyorum. Kabuk içindeki bir yaratık yumuşak bir böcektir, solucan gibi. Beni kim koruyacak? Bolivar mı? Luciente mi? Bee mi? Hawk mı? Benimle ölüm arasında kim duracak,

benimle hastalık ya da benimle boğulma arasında? Beni kullanan hünere, içimde akan enerjiye hizmet etmeliyim ama başkalarını kendime hizmet ettirmemeliyim. Aradaki farkı görmüyor musun?"

"Onu özlemeyecek misin? Gidişi senin için önemli değil mi?" diye sordu Luciente'ye.

"Önemli değil mi? Nasıl olmasın? Ama hâlâ savaşta oluşumuz da benim için önemli. Barışı yaşayamamamız, insanların enerjilerini ihtiyaç duydukları ve istedikleri şeylere harcayamaması da benim için önemli. Elbette Jackrabbit'i özleyeceğim. Bir yıl içinde önce Bee'yi, sonra da Jackrabbit'i özleyeceğim.... Ve bunun büyük bir haksızlık olduğunu düşünüyorum." Luciente Jackrabbit'e sulanmış ve endişeli gözlerle baktı. Sonra yüzü aydınlandı. "Ama Jackrabbit'in anneliği konusunda heyecanlıyım. Ben çocuk delisiyim. Ben de annelik edeceğim..." Luciente suyun akışına bakmak için döndü. "Deborah ve Orion karar versinler artık, sensiz altı ay boyunca burada çalışmaya devam mı edecekler, yoksa sen gelene kadar burayı kapayalım mı?"

"Hâlâ karar vermek için bir haftaları var." Jackrabbit Connie'nin elini tuttu. "Niye benden utanıyorsun? Ne yaptım ki kendini sıkıyorsun?"

"Hiçbir şey!" Luciente'ye yalvararak baktı.

"Öyleyse neden elini çekiyorsun?"

"Neden... tutmak istiyorsun?"

Jackrabbit gülümsedi. "Savunmadan geldiğimde daha olgun olacağım. O zaman benden çekinmeyeceksin. Bee hoş ama ben de onun kadar hoşum." Yüzünde abartılı bir flört ifadesiyle gözlerini kırpıştırdı. "Bana üzülmüyor musun, altı aylık sürgünlüğüme? Beni rahatlatmak istemez misin?"

"Connie'ye asılma." Luciente ona yumruğunu gösterdi. "Connie'ye asılmayacağına söz vermiştin!"

"Sana ilgi gösterilmesinden hoşlanmaz mısın? Hiç olmazsa birazcık?"

"Anne olduğun zaman," dedi Connie, günlerdir ilk kez gülerek, "O zaman bana asılabilirsin."

"Karın bölgende bir ağrın olsaydı, apandist teşhisi konsaydı, ameliyattan korkacaktın ama buna karşı çıkmayacaktın. Hastaneyi terk etmeye çalışmayacaktın çünkü hasta olduğunu ve yardıma ihtiyacın olduğunu

biliyor olacaktın." Acker onu, TV'de bir avukatla ilgili diziyi izlerken, oturma odasında yine köşeye sıkıştırmıştı. Acker'in arkasında Tina destek vermek için Connie'ye yüz göz hareketleri yapıyordu. "Şimdi, beynini göremezsin. Ama EEG'den çıkan sonucu görebilirsin. Sen sonucu okuyamazsın çünkü eğitilmedin, ama doktorların okuyabilir. Apandistini de göremezsin. Ama her iki durumda da uzmanın görüşünü kabul edersin ya da kendini daha fazla hastalanmaya mahkûm edersin."

"Hareketsiz kalmak, kötü yiyecekler ve canıma okuyan ilaçlar dışında ben iyiyim. Yirmi mil yürüdüm, öyle değil mi?"

"Ve ayağında apselerle geri geldin. Onları görebilirsin. Ama sözgelimi beynindeki apseleri göremezsin. Connie bize teşekkür edeceksin. Çünkü modern tıp bilimine şükürler olsun, yaşamını bir psikiyatri bölümünde geçirmeye mahkûm değilsin."

"Bak, sanırım beni burada tutmaktansa bir sosyal yardım kurumuna yollamak daha ucuz. Yarın eve gideceğim. Bir iş bulabilmek için son gücümü kullanacağım. Söz veriyorum! Yerleri fırçalayacağım. Artık aldırmıyorum. Burada içeride olmaktansa beyaz hanımların ev işlerini yaparım daha iyi!"

"Elbette. Ve biz senin yararlı bir iş yapabilmeni ve topluma güvenli bir biçimde geri dönmeni istiyoruz, senin için ve başkaları için emin bir şekilde. Ama bir güçlük var Connie. Kimse sana güvenemiyor. Eğer tifo olsaydın sana tedavi uygulamadan bu kapıdan dışarı çıkmana ve Manhattan sokaklarında dolaşarak rahatça hastalığı başkalarına geçirmene izin vermemizi beklemezdin. Şimdi yapar mısın?" Acker, parlayan bir yüz ifadesiyle elleri hafif açık duran dizlerinin üstünde bekledi. Arkasında Tina tüyler ürpertici bir ölü numarası yapıyordu.

"Tüberkülozum ya da tifo ateşim olduğunu sanmıyorum."

"Kıyaslama yapıyordum."

"Anlıyorum!" Ne kadar da aptal diye düşündü. "Ama ben hasta olduğuma inanmıyorum. Senin gibi, pişman olduğum ve olmadığım şeyler yaptım. Yoksulum; yasaları çiğnediğimde beni kurtaracak bir avukat tutamam."

"Hep kötü şans. Her zaman bir şanssızlık hikâyesi. Seni dinlerken hiçbir şey öğrenmediğini görüyorum. Ama sanıyorum, sen her şeyi daha iyi biliyorsun ve yalnızca direniyorsun. Durumuna, akıldışı bir korkunun gözleriyle bakmak yerine, onu bütün açıklığıyla incelersen senin tek gerçek dostlarının biz olduğunu göreceksin... Bak Skip'e. Sanıyorum iyileşmek üzere. Ameliyattan bu yana tavrı değişti. Çabalıyor

Connie. Ve bu çabanın karşılığını alacak, bekle ve gör. Kısa zamanda topluma dönecek, hastalığından kurtulmuş, kendi için bir yaşam kurmaya hazır, üretken bir birey olarak."

Tina keman çalıyordu, Acker gitmek için döndüğünde çabucak ellerini indirdi.

Connie Acker'in Skip için söylediklerini kara kara düşündü. Doğruydu, Skip değişmişti. Papağan gibi ne söylerlerse onu tekrarlıyordu; onlara minettar olduğunu söylüyordu. Onu götürüp eşcinsel fotoğraflar gösterdiklerinde onların olumsuz reaksiyon dedikleri şeyi yapmıyordu. Bu sertleşmediği anlamına geliyordu. Skip, ona kendini ölü gibi hissettiğini söylemişti. Ondan hoşnuttular, ondan bir tıp dergisinde bahsedeceklerdi.

Skip çıkmak istiyordu. Çıkacağına söz verdiler. Connie merak ediyordu. Gerçekten avuçlarından kaçmasına izin verecekler miydi? Sargıları çıkarılmış ve saçları uzamaya başlamıştı. Koğuşta görevlilere yardım ederek dolanıyordu. Oyun oynuyordu. Hâlâ bir oyundu, Connie bunu hissediyordu; onu hâlâ yaşatan özünde kurumuş güçlü bir iradenin artıklarıydı. O kendi yolundan kaçmaya çalışmıştı, Skip kendi yolundan çabalıyordu, içinde yerle bir olmuş bir şeylerle. Güzel ve çevik bir şey yanıp kül olmuştu. Ona bakmak Connie'ye acı veriyordu. Çok güzel olduğu ve onları baştan çıkarttığı için icabına bakmışlardı. Hareketleri değişmişti: Hantallaşmıştı. Sanki sonunda bir süreliğine doktorların kaba ve hantal erkekliğini taklit etmeye karar vermişti, ama bu doktorlar için yeteneklerini gösterebilecekleri bir alanken, Skip için aşağılanma demekti. Acemice monte edilmiş bir robot gibi hareket ediyordu. Ona ne yaptıklarını düşünürlerse düşünsünler, o yine de bir robot değildi. Onun içinde yanan arzuyu hissedebiliyordu, özgür olma arzusu.

"Onlarla oynuyorsun, öyle değil mi?" Oturma odasını temizlerken yanına gitti.

"Neden olmasın?" diye sordu Skip. Yine arkadaşça davranıyordu, ama artık onunla flört etmiyor, ona vahşi hikâyeler anlatmıyordu. Uyuşmuştu, hissedebiliyordu, her şeyi alınmış, geriye bir arzu teli kalmıştı. İstedikleri kadarını kesip biçmediklerini ve yakıp yok etmediklerini umdu. Hâlâ Skip'ten geriye kalan bir şeyler vardı.

14

Jackrabbit savunmaya gitti. Bir hafta boyunca Luciente bağlantı kurmalarını güçleştirecek kadar düşük bir enerji düzeyi içine girdi. Sonra Treefrog'da bir günlük tedavi gördü ve Connie'ye kendine gelmiş gibi gözüktü.

Mattapoisett'te öğle yemeği, içinde küçük küçük karides, pavurya, midye ve balık parçaları olan yoğun sarı bir çorbaydı. Haftalardır arkadaşı Thunderbolt'un ailesiyle birlikte olduktan sonra artık Hawk onlarla beraber yemek yiyordu.

"Masada konuşamadığın aile üyeleriyle oturmak çok sıkıcı. Şimdi tabu sona erdi ve geri döndüm. Sanıyorum ailemle birlikte olmaya ısınacağım. Bak bugün yemeğe bir misafir getirdim."

Connie sık sık kendisinin yanı sıra civar köylerden veya gelip geçenlerden, iş için seyahat edenlerden birilerini yemekte görüyordu.

Bazen bir haftalığına uğrayan oyuncu toplulukları veya müzisyenler oluyordu. Eski dostlar ya da ailenin önceki üyeleri ziyarete geliyorlardı. Sonra yurtsuz insanlar vardı, kibarca gezginler ve kabaca kıçıyergörmez denilenler. Bir keresinde avcunun içinde küçük bir dövmesi olan adam görmüştü. Luciente ona bunun bir şiddet suçu işareti olduğunu söylemişti. Gezginler diğer misafirlerden farklı olarak genellikle ayrı otururlardı. İnsanlar onlardan rahatsız oluyormuş gibi görünürdü. Bazen de birbirlerini tanıyor gibi oluyorlardı, Connie yanlarından geçerken anlayamadığı bir argoyla konuştuklarını duyardı.

Hawk bu misafiri niye masaya getirmişti? Connie avcunun içinde aynı dövmeyi, uyarıcı işareti gördü. İri kemikli, ama zayıf, kırkına merdiven dayamış bir adamdı.

"Waclaw Cree'lerle çalışmasını yeni bitirdi!" diye bıcırdadı Hawk.

"Attawapiskat'ta. Batıda James Körfezi'ne akıyor." Fıçı gibi göğsünün derinliklerinden gelen bir sesle duraksayarak konuşuyordu.

"Orada çalışmak için ne kadar beklemen gerekti" diye sordu Hawk. "Uzun zaman beklemen gerekti mi?"

"Altı yıl," dedi Waclaw. "Beni kabul ettikleri için bile şanslıydım."

"Altı yıl!" Hawk yüzünü astı. "Çok can sıkıcı!"

"Çalışmak isteyen herkesin gelmesine izin verselerdi batarlardı," dedi Waclaw mantıklı olarak. "Birçok insan beklemiyor, bu yüzden de hayır demeleri gerekmiyor."

"O kadar uzun beklemeye değdi mi?" Hawk hâlâ hayal kırıklığıyla sızlanarak sordu.

Waclaw başını salladı. "Beni güçlendirdi. Neredeyse kalıyordum. Eski köyümü göreceğim ve karar vereceğim. Eğer Attawapiskat'ı seçersem geri dönebileceğimi söylediler."

Yemek biter bitmez Connie Luciente'ye sordu, "O bir suçlu değil mi? Dövme gördüm."

"Artık değil. Kefaretini ödedi. Kuzeyde çalışıyordu."

"Cree'ler mi dedi? Kızılderililer gibi. Hâlâ gerçek Kızılderililer var mı?"

Luciente başını salladı. "O topraklar onların kontrolü altında çok iyi korunuyor. Avcılık, toplayıcılık ve bazı bilimsel çalışmalar devam ediyor... Creelerin karmaşık bir yaşamı vardır. Avcılık, balıkçılık yaparlar, uzak Kuzey tarımını, el sanatları ve küçük üretim birimlerini geliştirmişlerdir. Toprak cılız olduğundan dikkatli olmaları gerekiyor."

"Orada çalışacak ne var?"

"Bir disiplin, bir bütünlük duygusu. Antik bir şey. Çoğunlukla ya avcılık ya da toplayıcılık yaparlar. Bir süre şaman, bir süre bilim adamı olurlar."

"Kefareti bu muydu? Kuzeye gitmek ve bu şekilde yaşamak?"

"Yok canım!" Luciente karnını hoplatarak güldü. "Bu büyük bir imtiyaz. Bu nedenle Waclaw altı yıl beklemek zorunda kaldı. Kefareti ödemek için ne yaptı bilmiyorum. İstiyorsan sor, ama biz genellikle sormayız. Biz konunun kapandığını, iyileştiğini düşünürüz. Unuturuz!"

Connie, Luciente'nin peşisıra, işlemlere ilişkin yorumlarını kaydettiği deneysel tarlalara gitti. "Bu düşündürücü. Sanıyorum gelecek yıl üzerinde çalışılacak birkaç damar bulduk."

"Nasıl bu kadar çok ormanınız oldu" diye sordu Connie. "Konseydeki o tartışma gibi. Mattapoisett Ağzı'nın her yerinde koruluklar, çayırlar, bataklıklar görüyorum. Daha fazla arazi açabilirsiniz."

"Sizinkinden çok daha fazla yiyecek yetiştirecek toprağımız var. Ama Connie, her koruluğu da bir yaban gen kaynağı olarak düşün, bir de su havzaları var. Sizin zamanınızda binlerce tür yok oluyordu. Biz bu yabani genetik materyale çoğaltma için ihtiyaç duyuyoruz... Bu kendi bilim alanımın dar bakış açısıyla sınırlı bir yanıt oldu gerçi."

Bee onlara el salladı. Bir grup çocuğu tarlalar arasında bir böcek araştırması ve böceklerin yaşamı üzerine bir ders için dolaştırıyordu. "Oldtown'da şansın açık olsun!" diye bağırdı. "Bizi ara!"

Connie, parlayan geniş omuzlarına baktı, gömleğini çıkarıp belinin etrafına bağlamıştı. "Neden bahsediyor?"

"Oldtown'a gidip yeni bolguları sunacağım."

"Bulgu mu demek istiyorsun?"

"İki sözcüğü birleştirdik: Bulgu ve olgu. Anla işte, bu bir talep, ama biz bunun gerçekleştiğini görmek istiyoruz. Bu kış bilim alanında yapmak istediğimiz şeyler için kullanıyoruz."

Connie yüzünü astı. Bir süre Luciente'nin Biçimlenme ihtilafı üzerine gevezelik etmesine izin verdi ama nihayet patladı, "Seni bir bilim adamı olarak görmek benim için çok güç!"

"Neden? Anlamıyorum."

"Demek istiyorum ki bildiğim tek bilim adamı Dr. Redding... Galiba biz onun denekleriyiz. Bir bilim adamıyla pek karşılaşmışlığım yok, yani Doğu Harlem'de. İsteyeceğimden değil...."

"Bir bilim adamıyla karşılaşmakla bir midye dalıcısıyla karşılaşmak arasında ne fark var?"

"Kızkardeşim Inez mesela, New Mexico'da yaşar. Kocası içer, yedi çocuğu var. Altıncıdan sonra kliniğe hap almaya gitti. Bilirsin. Hayır bilemezsin! Onun gibi bir kadın için bu öyle güçtür ki; gerçek bir Katolik, benim gibi yolunu şaşırmışlardan değil, kocasının eline bakıyor, adam da birbiri ardına karnını bebekle dolduruyor; onun için Basta ya* demek öyle güç ki! Her neyse işte hap almaya gitti. Yani, doktora gittiğini zannetti. Ama bilim adamıymış, deney yapıyormuş. Hapları bedava almak hoşuna gitmiş. Ama gerçekte şeker hapları vermişler. Bu doktor ne yaptığını söylememiş. Böylece yedinci çocuğa hamile kaldı. Çocuk bir arazla doğdu. Bebek yapmaktan yorgun ve bitkin düştü. Bilirsin işte, bir sürü bebeğin olur, sonraki bebekler artık pek güçlü olmazlar. Senin canındır onlar ama bir arazları vardır. İşte bu Richard akıldan biraz noksan doğdu. Şimdi, bir sürü üzüntüyle ve para sorunlarıyla uğraşıyorlar. Ona ilaçlar vermeleri ve özel okula göndermeleri gerekiyor ama çok para tutuyor. Hepsi de Inez doktora gittiğini zannederken bilim adamına gittiği için."

"Olamaz!" Luciente kara gözleriyle inanamıyormuş gibi baktı.

Uzağa nehre baktı, su burada kahverengiydi. Şimdi geri Mattapoisett'e dönüyorlardı, her zamanki gibi yaşlı insanları, çocukları, orada burada çalışan genç insanları, ayrık otlarını ayıklayan, besleyen, böcekleri toplayan, yeni bitki eken, ciddi el kol hareketleri yaparak tartışan, parlayan; bir terazi sepetinde, sırt çantasında, başında aceleyle bir şeyler taşıyan, kalçasında veya sırtında veya kolunda bebek taşıyan insanları geçtiler. "Yoksul insanlar üstünde ilaç denemeyi seviyorlar. Özellikle esmer ve siyah insanlar üzerinde. Mahkûmlar üzerinde de. Herhalde.... siz de insanların üstünde ilaçlar deniyorsunuzdur? Denemek zorundasınız."

"Biyolojik modelleme için bilgisayarı kullanıyoruz. Birçok ilaç deney aşamasına gelmeden eleniyor. Sanıyorum senin zamanında insanlar etkiler ve yan etkilerden bahsediyorlardı, saçmalık bu."

"Nasıl? Thorazine aldığım zaman etkileri beni kontrol ediyor, beni yarı ölü yapıyor ama çok yan etkisi var, inan bana, boğaz yangısı gibi ve... kabızlık, baş dönmesi, telaffuz bozukluğu."

"Ama Connie, güzelim bunların hepsi etki. Sizin ilaç şirketleri satışı etkilemesini istemedikleri şeyleri yan etki diye adlandırıyorlar. Meselelere tuhaf bir şekilde, at gözlüğüyle bakıyorlar."

Çenesini öne doğru çıkardı. "Ama bir fark var. Asıl ana etkiyi elde

---

* (İsp). Basta ya: Yeter artık.

etmek için uğraşırsın."

"Ama Connie! Dünya bunu bilmiyor. Görmüyor musun? Gel buradan gidelim, bugün arıları serbest bıraktılar." Keçi Tepesi kompleksinin bir bölümünden, güneş enerjisiyle ısıtılan balık havuzlarından ve balıkların verimlileştirdiği, bitki ekiminde kullanılan su havzalarından geçtiler. Balık kubbelerinin içinde kadınlar ve erkekler, terden parlayarak kısa şortlarla çalışıyorlardı. Dışarıda özel bir ferahlama havuzu vardı, içinde insanlar yüzüp su sıçratıyorlardı. "Örneğin bir fabrika bir ürün üretir. Ama bu her şey değildir. O ürünü üretmek için kullandığı maddeyi azaltır. Kullanılan çeliğin her kilosunu hesaplamak zorundayız, yapılan şeye ihtiyaç duyulduğu ve gerçekten istendiği halde bile. Başka bir şey için bir kilo daha az.... Gel bisiklete binelim."

"Benim için pedal çevirmek zorunda kalacaksın." Connie arkaya oturdu.

"Elbette seni bir bebek gibi taşıyacağım. Oldtown'a gidiyoruz." İki selenin üstünde, Luciente omzunun üstünden nefes nefese tartışmaya devam etti. "Bir fabrika aynı zamanda kirlilik üretebilir, içme suyuna karışan kirlilik. Yiyemediğimiz ölü balıklar. Mikroplar ya da gen bozuklukları. Bu ikisi bu fabrikanın ürünleri. Bir fabrika su, güç, mekan kullanır. Zamanı ve içinde çalışanların hayatlarını kullanır. Eğer iş sıkıcı ve yabancılaştırıyorsa, sıkıntılı, kızgın insanlar üretir."

"Beni yanıtlamadın, ilaçlar kimlerin üzerinde deneniyor. Bilmek istiyorum. Suçluların mı?"

"Affedersin. Söylev vermeye başladım. Gönüllü oluruz."

"Hah işte. Cezaevlerinde de böyle söylüyorlar. Hepatit için Claud'un gönüllü olduğunu söylediler. Ama hapishanede günde bir dolar için en iyi arkadaşını öldürürsün. Çünkü para elde etmek için başka hiçbir yolun yoktur. Kantindeki her şey pahalıdır. Ailen sıkıntı içindedir. Yok olmak istersin. Sana işbirliği yaparsan iyi hal durumundan çıkacağını söylerler. Bu yüzden de gönüllü olursun."

"Ama burada kimsenin eksiği yok. Gönüllü olmakla tek elde edeceğin birazcık prestijdir. Yerel konseyler belki sana lüks krediler veya fazladan tatil verebilirler. Çoğunlukla tatil verirler. Eğer yeterli sayıda insan gönüllü olmazsa, bir yana bırakırız. Bazen insanlar böyle bir projeyi kefaret ödemek için seçerler ama bu zarar verdiği kişiyle onların arasındadır."

"Hiç gönüllü oldun mu?"

"İlaçlar için değil. Zorunlu olduğum zaman bile ilaç almaktan hoşlanmıyorum. Fazla ilaç kullanmayız. Tedavi için işbirliği yapıyoruz,

iyileştirici kişiye daha iyi düşünme, daha iyi yeme ve ayaklarının üstüne daha sağlam basma gibi alışkanlıklar kazandırıyor." Sabit bir hızla pedal çeviriyordu. Şimdi Mattapoisett'i geçiyorlardı, su bendini, yastıklar ve boyunluklarla dolu kutuları sandala yüklerken onlara el sallamak için duran Morningstar'ı geçtiler. Cranberry'ye giden köprüyü geçtiler ve Oldtown rıhtımlarına doğru pedal çevirdiler. "Yeni bir aletin denenmesine yazıldım. Güneş enerjisiyle çalışan bir hava aracını denerken kürek kemiğimi kırdım. Kamu yararına işler yaptığımızda birbirimizi takdir ediyoruz. Herkes takdir edilmekten hoşlanıyor, neden olmasın? Daha fazla sevgi, daha fazla ilgi. Bunun yanı sıra herkes fazladan zamana ihtiyaç duyuyor. Yaşam kısa ve yapacak çok şey var!"

Bisikleti parmaklıklardan birine bıraktılar ve Oldtown'da bir patika boyunca ana limanda yürüdüler. Oldtown, ana uğraşları tekne yapımı, tekne tamiri, midye avcılığı ve derin denizlerde balıkçılık olan bir Portekiz köyüydü.

"Sabah üçte dörtte kalkarlar, tekneler balığa çıkar, bu yüzden onların akşam toplantıları yoktur. Toplantılarını öğleden sonra yaparlar, onlara bolguyu bu nedenle öğleden sonra saat üçte sunuyorum. Burası güzel değil mi? Bu binaların bazıları dört asırlıktır!"

Her yerde olduğu gibi binaların aralarında bitkiler ve tarlalar vardı, ama binaları yeni kullanımlara açmışlardı. Seyrek sakallı, yaşlı bir adam bir zamanlar herhalde bir sahil otelinin çimenliği olan bir yerde böğürtlen topluyordu, bazılarını yiyor, çoğunu da yaşlı kolundaki sepete koyuyordu. Yanındaki çocuk toplamaktan daha çok yiyor, bazen onunla birlikte şarkı söylüyor ve bazen ani karşı çıkışlarla sözünü keserek ona ağır ağır cevapladığı sorular soruyordu.

"Yaşam niye kısa?" Connie sordu. "Yaşlı insanlarınız sağlıklı, herkesle beraber yaşıyorlar. Ama yaşlanıyorlar. Ve ölüyorlar, hemen hemen bizim zamanımızdaki yaşlarda. Neden uzun yaşamıyorlar?"

"Bunun için uğraşmamaya karar verdik."

"*Biz* kim?"

"Konseyler. Kasaba toplantıları. Bilimin yönlendirilmesine ilişkin genel sorunlar hakkında böyle karar veririz."

"Benim gibi insanlar tarafından mı demek istiyorsun? Atom bombası yapıp yapmayacaklarına veya başka bir şeye, ben nasıl karar verebilirim?"

"Elbette karar verebilirsin. Seni etkiliyor. Neden olmasın? Yerel düzeyde küçük bir proje için üsten bir temsilci konuşur. Ama büyük

bir projeyse -yaşamın uzatılması üstüne bir araştırma gibi- o zaman herkes karar verir. Öncelikle neye mal olacaktır? Kaynaklar ve emek açısından ne kullanacaktır? Bunların tümü ortaya konur. İleriyi görebildiğimiz ve tahmin edebildiğimiz kadarıyla akı karası ne olacaktır?"

"Ama senin iyi bir bilim adamı olup olmadığını ben nereden bileyim? Genetiğe ilişkin hiçbir şey bilmiyorum. Ben bunları anlayana kadar yaşlı bir kadın olurum."

"Söyleyemezsin. Ama benim üssümün dirençli balkabakları mı, cücüksüz patates mi, yoksa güzel, yenebilir zambaklar mı yetiştirmesi gerektiğine karar verebilirsin. Sonuçlara gelince biz araştırmacılar deneyin geçerli olup olmadığını gelip kontrol ederiz. Çoğunluk tarafından yapılır."

"Ama bu bir çeşit diktatörlük gibi. Demek istiyorum ki bizim zamanımızda bilim.... saf tutulurdu. Bilim adamlarını yalnızca öteki bilim adamları yargılayabilirdi. Bilim adamlarına kilise ve hükümet tarafından nasıl zulmedildiği hikâyeleri anlatılır hep, hem de yalnızca bilimleriyle ilgilendikleri için."

"Ama Connie senin zamanında yalnızca büyük şirketlerin, bir de Pentagon'un büyük çalışmalara yetecek parası vardı. Bunun insanların çalıştığı şeyi etkilediğini düşünmüyor musun? Petunyalar ne hoş! Bizim yaptığımız her şey herkese ulaşıyor. Bozulmuş birçok kaynağı kullanıyoruz. Yetersiz malzemeleri, enerjiyi hesaba katmak zorundayız. Nefes alacak yalnızca bir tek hava havuzu var. Anlıyorsun değil mi, nörolojistler deneylerde kullanarak *aplysia*'yı tükettiler. Neredeyse aynısını şempanzelere de yaptılar! Ne küstahlık!"

"Ama niye yaşamı uzatmıyorsunuz? Yaşlı insanlar da bunu mu istedi?"

"Elbette. Yaş üzerine bir inceleme yaptık, yaşlılar kadar gençlerin de yaşamı uzatma çabalarından yana olmadığı çıktı ortaya. Sanıyorum hâlâ nüfusu azalttığımız gerçeğine ulaşıyoruz. İnsanlar daha uzun yaşadıkça, onların yerine yenileri daha az gelebiliyor. Ama çoğu insanımız annelik şanslarını kullanmak istiyorlar. Dolayısıyla canımızı teslim etmeli, ölmeliyiz. Sonunda insanlar yorgun düşüyor. Bir süre sonra sevgili arkadaşların, yakın arkadaşların kaza ya da hastalıktan, her neyse ölüyorlar. Kalp yaşlanıyor."

"Öylece vazgeçiyorsunuz."

"Biz doğanın bir parçasıyız. Bunu güzel bulmuyor musun?"

"Aptal hayvanlar gibi mi? Hayır! Toprak olup gitmek yani, ha?"

"Başkalarıyla beraber yaşadığımız şu dünyayla bizi barıştıran yüz-

lerce törenimiz var. Dinle." Luciente böğürtlen toplamayı bitiren yaşlı adam ve çocuğa el salladı. Gitmeye hazırlanırken beraber şarkı söylediler:

"Meyve için teşekkürler.
İhtiyacımız olanı alıyoruz.
Diğer hayvanlar yiyecek kalanını.
Meyve için teşekkürler,
senin tohumunu taşıyor.
Verdiğin şey tatlı,
Çok yaşa ve yayıl!"

"Çocukken meyvesini topladığımız her ağaca, fundalığa bu şarkıyı söylemeyi öğreniriz."

Seconal midir nedir, onun yüzünden o gece uyumadı. Yarın sabah onu almaya geleceklerdi, asıl ameliyatları yaptıkları hastaneye götüreceklerdi onu. Elektrikli sandalyeden önceki gece. Hafif karanlığa dikti gözlerini, salonun sonundaki hemşireler odasında, gece personelinin briç oynadığı yerde ışık yanıyordu. Gece hemşiresi Adamım Stan'le, kadın koğuşunun görevlisi Jean hastabakıcı Chris'le ortak olmuşlar, gece boyunca süren bir oyun oynuyorlardı. Hemşire ve Adamım Stan, Jean ve Chris'ten on yaş daha büyüktüler, oyunlarına Kuşak Kopukluğu diyorlardı. Tüm gece boyunca şakalaşıp bira içtiler.

Gürültücü olmalarına karşın onu uyanık tutan ne onlardı, ne de Tina'nın hafif horlaması. Yaklaşan sabahtı onu uyanık tutan. Yarın beynine bir makine sokacaklardı. Deney sırası ona gelmişti. Bedenine, beynine, benliğine tecavüz edeceklerdi. Ondan sonra duygularına güvenemezdi. O kendisi olmayacaktı. Onların deneysel canavarı olacaktı. Alice gibi oyuncakları. Aletleri. Bu gece Mattapoisett'e geçmek istemedi; onlar almadan önce kimliğinin son kırıntılarının tadına varmak istedi.

Yarı karanlıkta yatarken öfkenin içinde hırçın bir rüzgâr gibi kabardığını hissetti. Yeterli değildi! Ah, hiç bir şey yeterli değildi elbette; yiyecek, yeterli besin, giyecek giysiler, bunların tümü yok. Ama yapacak yeterince şey de yoktu. Tadına varacak. Çirkinlik onu sarmış, tüm yaşamı boyunca hapsetmişti. İşçi evlerinin, gecekonduların El

Barrio'nun ya da El Paso'nun, Chicago'nun veya New York'un çirkinliği; kirli duvarlar, kokan sokaklar, kirli hava, sidik ve yemek yağı kokusu içinde karanlık salonlar, kapanmayan bir yaraya benzeyen yaşamı, onun gücünü öğütmüştü.

Bu yerlerin, bu kentlerin sahipleri kimse, kent merkezindeki bu el değiştiren paranın sesiyle dolu pırıldayan camlı ofis binalarının, Jersey nehri üstündeki alevleri havayı yalayan rafinerilerin sahipleri kimlerse geriye hiçbir şey vermemişlerdi. Almışlar, almışlar ve çöplerini bırakarak havayı, nehri ve hatta denizi doldurmuşlardı. Onu doldurmuşlardı. Çöplük bir yaşam. İnsan çöplüğü. Bedeninin ihtiyacı olan çok az şeyi almıştı, ruhunun hayal edebileceği çok az şeyi. Yaşamı boyunca çok az şeyi yapabilmişti; bu çok az şeyle de ilgilenmemişti ya da cezalarını çekmişti. Gerisi çöplüktü.

Pislik ve acıya çocuk doğurmanın acısını kim ödeyebilirdi? Hiçbir zaman yeterli değil. Vermek istediğin hiçbir şeyi ona verememiştin, kendini bile, onunla birlikte olmak, onun için var olmak isteğini bile. Onun için istediğin hiçbir şey gerçekleşemezdi. Her sabah tekrar tekrar dans eden hamamböcekleriyle dolu loş bir odadan, ağır ağır ölümü hazırlayan bir sokağa bakmanın acısını kim ödeyebilir? Tüm yaşamında her an bir hücrenin öldüğünü, bir umut hücresinin, bir neşe, bir sevgi, bir aşk hücresinin tek tek sönen küçük lambalar gibi öldüğünü hissetmişti. Tüm bedenini acı kapladığında ölecek miydi? Öl ve dünyayı vebalı biri gibi zehirle, kurşun külçelerinden farkın kalmasın.

Dışarıda ağaçlar kuraklıktan erken yaprak döküyorlardı. Çamların dallarından ölü iğne yapraklardan oluşan kahverengi bir çiçek demeti uç vermişti. Telef olanları kesiyorlardı. Akçaağaç ve meşelerin dalları kahverengileşmişti bile, sonbahar renklerinin sönük bir versiyonu gibiydiler. Gökyüzü puslu, sarımsı maviydi, toz kilometrelerce yükseğe kalkmıştı sanki. Saat dokuzda onu öteki hastaneye götürdüklerinde eylül için sıcak bir gündü.

Yeni koğuşa gelene kadar saçını kesip başını traşlamadılar. Valente Dr. Redding'e bunun hastaları üzdüğünü söylemişti. Makasın soğuk dokunuşları ensesini, kulağını soğuk ağırlığıyla bir köpek balığının burun vuruşu gibi dürtüyordu. Makasın her kapanışında saçı yere bir çöp olarak düşüyordu. Süpürülmek ve atılmak üzere. Saçının tutamlarından böğürtlen fundalıkları büyümezdi. Azot ve az bulunur elementler açısından zengindi: Luciente her zaman böyle şeyler söylüyordu.

Ama bu sabah Luciente onunla beraber değildi.

Sybil kapıda durup onun gidişini izledi, yüzünden ağlamamaya çalıştığı belli oluyordu. Zihninde şimdi Sybil'in düşen kumral saçlarını görüyordu, tutam tutam değişen doğal kırmızılıktaki güzel uzun saçlarını. Sık sık Sybil'in saçlarını fırçalardı ve Sybil'in kumral saçlarında adeta bir sıcak renkler yelpazesi olmasına, renklerin sarıdan kahverengiye, tunçtan havuca ve kestaneye değişmesine hep şaşmıştı.

Onlar saçını kazırken o, iri ve biçimli başıyla yakışıklı görünen Bee'yi düşünmeye çalıştı. Ama saçları gittikten sonra kendini güçlü ve zarif hissedeceğini sanmıyordu. Kahvaltı etmemişti. Ona bir yatıştırıcı vermişlerdi ama bayıltmamışlardı. Bilincinde olmayacağını söylemişlerdi, ama bilinci yerindeydi. Ameliyata götürürlerken hastabakıcıların şakalarını duyuyordu.

Her türlü dehşete hazırlamıştı kendini. Sıkıntı dışında her şeye.

Önce Dr. Redding kafatasını matkapladı. Acımadı; daha çok dehşet vericiydi. Basıncı hissedebiliyordu, kemiğin açıldığını hissedebiliyordu, matkabın girişini duyabiliyordu. Daha sonra bir şey sokmak için iğne aldıklarını gördü. Ne olduğunu anlamadı çünkü hiçbir şey hissetmiyordu. Sanki etkisini göstermesini bekliyorlardı, her ne idiyse o; kaygı içinde o da bekledi ta ki "radyopaque çözüm" lafını duyana kadar. Onlar onu bölüyor, o da ölüyordu. Sözcük oyunu şu anda kurcalayıp durdukları beyninde asılı kaldı.

Bir sonraki gün stereotaktik makine dedikleri bir makineyi kafasına üç keskin metal iğneyle çaktılar, sanki o bir duvardı da onlar bir teneke kutu açacağı yerleştiriyorlardı. Tap, tap, tap. Onu koyarlarken kendi deyişleriyle, sıfırlayacakları yeri belirliyorlardı. Bayılır gibi oldu, kendini tuhaf hissetti. Dişçi koltuğuna benzer bir çeşit ameliyat koltuğunda yeşil çarşaflar ve havlularla örtülü aciz bedeninden kilometrelerce uzağa uçtu. Bir röntgen makinesi kullanıyorlardı. Hedef yapılarından konuşuyorlardı, Dr. Redding böbürlendi, "En fazla sıfır onda beş milimetre hata payı vardır."

Dehşet, süngerimsi, kırılgan beynini koruması umulan kemiğe keserek giren bir iğne gibiydi. O boşluğa onun ne kadarı tıkılmıştı? Belki de iğnenin kaymasıyla Claud'un anısını silerlerdi. Beyin öylesine dilsizdi ki, göğüs kemiğinin altında yakalanmış bir kuş gibi çırpınıp atıp durmuyordu. Kendisini emniyette sanıp kemik kafesinin içine saklanmıştı.

Ağlamak, çığlık atmak istedi. Ama bir balon gibi kafatasının arkasına toplanmıştı varlığı, belki de açtıkları delikten dışarıya süzülüyor-

du, dışarı hepsinin üstüne süzülüyordu, havadan daha hafifti. Ne kadar sabırlıydılar, kıymetli tıbbi zamanlarını nereye gireceklerine karar vermekle harcıyorlardı. Ne kadar harika, basitçe büyük bir teneke açacağı kullanıp kafatasının tepesini açarak kaşıkla beynini çıkarmadılar. Bazı insanlar beyin yerdi.

"Onu yiyebilirsiniz. Kızartın ama," dedi birden.

Morgan'ın gözleri maskenin üstünden irileşti. "Ne dedi?"

"Yemekle ilgili bir şey," dedi ameliyat hemşiresi.

"Herhalde bir tat merkezini uyardık," dedi Dr. Redding. "Aşağıya indik. Ne kadar yüksek dozda dağlarsan o kadar çok düşünsel yetiye ulaşırsın. Bu hastaların bu bölümde esirgenecek çok şeyleri olduğunu sanmıyorum. Biz saldırganlık merkezlerinin, kudurmuş ilkel coşkuların peşindeyiz."

Şimdi, astronotların Ay'dan çektiklerine benzeyen fotoğraflara bakıyorlardı. Beyninin bilinmeyen kıymetli toprakları. Kanını emmek üzere kafatasına çökmüş bir sivrisineği andıran ötekine benzer bir ikinci maket makine daha vardı ve bu maketle oynuyorlardı. Bunu onların üstünde denemeyi çok isterdi. Birden bu adamların bunun bir mikrop olduğuna, çürümüş bir apandist gibi kesilip atılmasına inandıklarını düşündü. Bu soğuk, hesapçı, hırslı herifler, kendilerinin akılcı ve üstün insanlar olduklarına inanıp beyninin içine bir makas sokulmuş, sinmiş dişi hayvanın peşine düşmüşlerdi. Küçük yaşlardan beri ona hissettiği şeyin gerçek olmadığını ve önemli olmadığını öğretmişlerdi. Şimdi içine bir şey yerleştirmek üzereydiler, duygularını termostat gibi ayarlayacak bir şey.

Zaman.... zaman. Evet, sürpriz olan sıkıntıydı. Orada kamburunu çıkartıp uyuyabilirdi neredeyse. Soyguncuların yeşil maskeleri yüzlerini örtmüştü ama Dr. Redding ve Dr. Morgan'ı kolaylıkla gösterebilirdi. Redding uyanık, kontrollü ve canlıydı. Morgan endişeli ve fazla titizdi, her hareketi iç ve dış kurallar süzgecinden geçirilmiş bürokratik bir işleme benziyordu.

Şimdi yeni bir nesne takıldı, abartılı sevinç çığlıkları. Hemşireler görmek için toplandılar. Yeni oyuncak. Bu bozuk para gibi metal bir diskti, bir çeyrekten daha büyük değildi, tüpler ve minyatür bir diyaliz aleti takılıydı. İçinde küçük bir bilgisayar ve onu bir yıl aptallaştıracak kadar ilaçla yürüyen bir canavar olacaktı. Bütün hepsi avucuna sığardı; kafatasının altına uyacak, beyninin üstüne sıcacık tüneyecekti.

Onu koydukları anda kendini kötü hissetti. Her şeyi kötü hissetti. Belki yine iyi olurdu. Çimentoyla kapatıyorlardı. Geçici bir önlem.

Okuyucuyu bir ya da iki ay monitörlemek istediklerini söylediler, belki o diyaliz aletinden beslendiği kimyevi maddeyi değiştirmek isteyebilirlerdi. Çimento bir tıpayla seçme haklarını korudular.

Daha sonra yoğun bir başağrısı oldu. Dişleri bile ağrımaya başladı. Hareket etmek istemedi. Hiçbir şeyle ilgilenmedi. Yatağında yattı ve yarı açık gözleriyle nöroloji koğuşunda gidip gelen hastalara ve hemşirelere baktı.

Koğuşuna getirildikten sonraki bir hafta boyunca uyuşuk ve ilgisiz yattı. Acker gelip onunla konuştu. Bazı testler yaptırmaya ve soruları yanıtlattırmaya çalıştı, grafiklerini ve onun çocuk oyunu dediği şeyleri getirdi. Neden yanıtlayacaktı ki? Onlar onunla oynamaya başlamadan önce iyileşmesini beklediklerini hissetti.

İyi bir hasta olan Skip tepside yemek getirdi. Kibarca, ona bakmadı, giysileri üstünden alınmış olsaydı bile bu kadar çıplak olamazdı.

Tina gazete okudu ve onunla diyalog kurmaya çalıştı. Sybil gelip sabırla oturdu, onu yalnız bıraktı ve sonra gene geldi, umutla. Tina'nın kırgın bir Wasp gibi yükselen sesi vızıldıyordu. Konuşmak isteyemiyordu. İlgilenemiyordu. Küflenerek çürümeye yüz tutmuş bir portakaldı o. İlgilenebildiği tek insan, koğuşu süpüren, görevliler ve diğer hastaların ayak işlerini koşarak yapan Skip'ti. Sokak giysileri içindeydi, saçları az ve düzensiz uzamıştı. Olduğundan daha genç ve daha yaşlı görünüyordu: Huysuzluğuyla, yeni beceriksizliğiyle daha genç; yüzündeki açık gözlülük ifadesini yitirmiş olduğu için de yaşlı. İrade gücünü her zaman bir bıçak gibi içinde gizleyerek taşıdığını hissetti ve bu gücü koruduğu için ona gıpta etti. Kendini zorlayıp düşünebildiği zamanlarda Skip'in bu irade gücünü nasıl olup da gizli tutabildiğine hayret etti.

Gelecek hafta Alice'i ameliyat etmeye karar vermişlerdi. Bir zamanlar Alice denen şeyin içinde hangi deliği yakacaklarını, onun beyninde şimdi nereyi pelteleştireceklerini bildiklerini sanıyorlardı. Sonra, söz verdiler, onun elektrotlarını alacaklardı, aynen Skip gibi. Edilgen ve somurtkan hale gelen Alice'ten bıkmışlardı. Bazen çok kıkırdıyordu, sarhoş ve neşeli görünüyor, yatağının kenarında oturuyordu. Sonra boş bir çöküntünün içine düşüyordu.

Skip'in bazı imtiyazları vardı artık. Kantine gidip, parası olan her hasta için gofretler, şekerli çubuklar, Danimarka kekleri, sigara alıyordu. Doktorların toplantı odasında kendi kahve makineleri vardı ve bazen hastalar bile öğleden sonra idari personelin kullandığı küçük mutfakta kahve yapabiliyorlardı. Ameliyatından hemen sonra Dolly

ziyarete gelmişti ama içeri girmesine izin verilmemişti. Dolly Connie için biraz daha para bırakmıştı. Connie diğerleriyle birlikte kantinden şeker ısmarlar gibi yapıyordu. Luciente'nin dediklerini hatırlayıp bir şey ısmarlamak için para çekti, ama sessizce Skip'e ona bir şey getirmemesini söyledi. Her seferinde yetmiş beş sent, kaçış için para biriktiriyordu, içinde bu kadar enerji kalmıştı.

Çarşamba günü Dr. Redding Skip'e, tüm hastalar duyabilsinler diye yüksek sesle, onun bir haftasonu izniyle ödüllendirildiğini duyurdu. Cuma akşamından pazar öğleden sonraya kadar ailesinin yanında kalabilirdi. Dr. Redding duyurusunu, Skip'in kendini idare edebileceğini kanıtladığını, bunun birçok iznin ilki olduğunu ve topluma ilk adım olduğunu söyleyerek bilinçli bir oyun şeklinde sunmuştu. Hepsi Skip'e gıpta etmeliydi; hepsi etti. Doktorların Skip'le işi bitmişti, tabii ileride küçük bir ameliyat gerekli olmazsa diye küçük bir ek yapmayı da ihmal etmiyorlardı.

Skip minnettar olduğunu söyleyip eve bir ziyaret yapabileceğini söyledi. Orada gözlerini indirdi, kışla ve ordu çağrışımı yapan kısa saçlarının altında, Redding'in gözlerinin içine bakarak ona ne kadar iyi olacağını, onların iyileşmiş ve minnettar küçük çocuğu olduğunu anlatırken hiçbir zarafeti kalmamıştı artık.

Garip bir ıstırap duydu, sanki içinden bir şeyler kopmuştu.

Cuma günü Skip eve gitmek için hazırlanıp ailesinin gelip onu almasını beklerken, ameliyattan beri ilk kez, banyoya gidip gelmek ve giyinmek dışında ayağa kalktı. Titreyerek gevşek kuşağını bağladı ve erkekler tarafına yöneldi. Skip'in yatağına oturdu ve baş dönmesinin geçmesini bekledi. Bunu yapmasına izin verilmemişti ama görevliler ortada yoktu.

Skip kan çanağı, bezgin, dikkatli gözlerle ona baktı. "Merhaba canavar," dedi alçak sesle.

"Merhaba canavar," dedi ve ameliyattan beri ilk kez gülümsedi. "Senden çok az şey, bendense çok fazla şey kaldı."

"Onu içinde hissedebiliyor musun?"

"Çürümüş hissediyorum. Uyuşturulmuş."

"Biliyor musun, kaçmaya çalıştığın için seni takdir ediyorum. Başarmanı isterdim."

"Şansım olursa yine deneyeceğim," dedi hafifçe gülümseyerek.

"Ama... başında o şey varken ölebilirsin."

"Belki de pilleri biterir ya da her neyse, bir işe yaramaz olur. İlaçları kalmaz. Otis adında birini tanırım, dizinde Vietnam'dan kalma

metal bir parça taşır."

"Herhalde beyindeki bir şey daha tehlikelidir... Ama neden çaba göstermeye devam etmeyesin ki?"

"Bugün dışarı çıkıyorsun."

Skip yüzünü ekşitti. "Sevgili ailemin evine. Tamir için gönderdikleri fabrikadan geri dönüyorum, denenmek üzere. Bozulmuşsan yeniden yapılırsın gibi bir şey. Yamulmuşsan düzeltirler. Buruşmuşsan ütülerler."

"Ama hâlâ onlara karşı savaşma isteğin var, bunu hissediyorum."

"Bir şey kazandılar. Kimseyle düzüşmek isteği duymuyorum. Kimseyi sevme isteği de. Hiç sevgi duymuyorum. Büyük bir buz parçası gibiyim."

Tony ıslık çalarak yürüyordu, onu otururken gördü ve içeri girdi. Dokunmasını önlemek için ayağa kalktı. "Dikkat et, Skip."

"Dikkat ediyorum zaten." Ona neşesizce gülümsedi. Sonra hafifçe onu ağzından öptü. "Çaba göstermeye devam et." Dudakları soğuk ve sertti. Çekinerek o da öptü.

Tony müstehcen şapırtılar çıkardı. "Hadi, çözülün artık. Küçük kaçamaklar yok. Seni şorololuktan kurtardılar ama hâlâ çılgının tekisin."

Su doluymuş hissi veren bacaklarını olabildiğince çabuk hareket ettirip, özel, fırtınalı havasına kapılmış titreyen gövdesini kımıldatarak güçlükle koğuştaki yatağına gitti.

Pazar gecesi Skip dönmedi. Pazartesi günü bir hastanın diğer bir hastaya fısıldayabileceği çabuklukla bir söylenti yayıldı. Skip ailesinin evinin mutfağında elektrikli bıçakla boğazını kesmişti. Traş bıçaklarını, uyku haplarını, aspirini saklamışlardı, ama elektrikli bıçağı düşünememişlerdi.

Sybil, Connie'ye Skip'in babasının çok kızgın olduğunu ve Dr. Redding'e şarlatan dediğini söyledi. Hastanenin Skip'i onların mutfağında kendini öldürmesi için göndermesinin kabul edilir bir şey olmadığını düşünmüşlerdi.

Yatağından kalktı, Sybil'le koğuş boyunca bezgin bezgin yürüdü. Doktor Redding ve Morgan, Skip'i iyileştirdiklerini düşünmekle haklıydılar, diye düşündü eğimli yolda dik durmaya çalışarak. Önceden yalnızca intihar girişiminde bulunmuştu, bedeninde imdat çığlıkları vardı. Onun beceriksizliğini, kararsızlığını iyileştirmişlerdi. Ona harekete geçmeyi, çabuk ve temiz bir ölümün değerini öğretmişlerdi.

15

"Ha! İçtiğim en keskin piposun!" Kadın aynalarla çevrili bir yatağa yaslanmıştı; tavanda aynalar, yatağın arkasında aynalar, yanında aynalar.

Connie penceresiz bir odanın ortasında etrafına bakarak dikiliyordu. Luciente'yle bağlantı kurmaya çalışmış ama bütün bir gün boyunca onun varlığını hissedememişti. Sonunda Luciente'nin onu karşılayacağını düşünerek inatçı bir kızgınlıkla kendini ileriye fırlatmıştı.

Kadının yer yer leylak ve platin rengi saçları sipsivri bir kule biçiminde taplanmıştı, bir gelinbaşı gibi, üzerinden cicili bicili şeyler, inciler sarkıyordu. Kaygan bir nesneden, hareket ettikçe renk değiştiren ve çınlayan bir ses yayan uzun bir giysi giymişti; yanı boydan boya yırtmaçlıydı ve orası burası öyle kesilmişti ki göğüsleri ve bazen de göbeği bir görünüp bir kayboluyordu. Connie orada belirdiğinde kadın

bir yastık yığınının üzerine uzanmış pipo içiyor ve tüylü yatak örtüsünün üstündeki bir kâseden portakal rengi hatmi çiğniyordu. Odada havalandırma aleti çalışıyordu, serindi.

"Beni özel bir transa yollayarak biri benimle oyun oynuyor. Bana hiç de komik gelmiyor. Ne olduğunu öğrenirsem, başın belada! Cash buna izin vermez! Ne olduğunu bulur çıkarır, seni yoksul, sen kim olduğunu sanıyorsun!" Yataktan fırlayıp ayağa kalktı, öfkeden titreyerek Connie'yle yüz yüze geldi. Aşağı yukarı aynı boyda ve ağırlıktaydılar -ama kadın daha gençti ve sütyen takmadığı halde, Connie'nin ellili yıllarda taktığı sütyen gibi dışarı fırlayan muhteşem dik memeleri ve incecik beliyle tam bir dişilik örneğiydi-. Karnı dümdüz ama baseni, poposu aşırı iri ve fazla yuvarlaktı. Göğüslerinin ve poposunun aşırı iriliğinden çok güç yürüyebiliyormuş gibiydi, yürüdüğünde kalçaları çalkalanıyordu.

"Her neyse buraya nasıl girdin? Kontratlı kızlar ve orta tabakadan olanlardan başka kimse bu komplekse giremez. Kesinlikle AK'dır."

"AK mı?"

"Ayrılmış ve Korunmuş. Nesin sen, hayalet falan mı? Nasıl içeri girdin? Hı?" Küçük -komik denecek kadar küçük- ayağının üstünde ileri geri sallandı. Sanki, küçük ayağı minicik el ve ayak bilekleri, minicik beli ve ufak başının üstündeki Piza kulesiyle her an dengesizlikten düşecekmiş gibi görünüyordu.

Her nasılsa Connie yanlış yere gelmişti. Mattapoisett'i atlayıp gelecekte başka bir yeri bulmuştu. "Belki yanlış yerdeyim ama girmeme izin verdiler. Sana dönelim. Neredeyim ben?"

"Hiçbir zaman içeri girmene izin vermezler. Hah! Hiç kimse seninle kontrat yapmaz. Sen ilk işine bile çıkmamışsındır. Bir zamanlar estetik ameliyat geçirmiş olsan bile eski haline dönmüşsün. Bu saçla ve bu tenle seni içeri bırakmazlardı! Çok esmersin... demek istiyorum ki ben de böyle olabilirdim. Ama elbette tüm dizilerden geçtim! On beşimdeyken seçildim ve hâlâ iğneler, ameliyatlar oluyorum."

"Peki ben neredeyim? Belli ki Mattapoisett'te değilim."

"Aptal şey, New York'tasın. Başka nerede olacaksın?"

"New York'da nerede?" Bir pencere aradı ama yoktu. "Adım Connie. Üzgünüm, buraya yanlışlıkla geldim."

"Eminim üzgünsündür. Ben dördüncü-düzey AB'ye kontratlıyım." İki buçuk santim uzunluğundaki kirpiklerini kaldırıp cümlesinin etkisini bekledi. Gözleri kapanma eğilimindeydi, kapaklarının ağırlığı onları aşağı çekiyordu. "Bu 168'inci ve Genel Bölüm, tüm bu kompleks

kontratlılara ve orta tabakaya ayrılmıştır. Burada orta-düzeyde tıbbi, yasal, güvenlik ve ulaşım tabakalarından başka hiç kimse yoktur. Her neyse." Saç kulesi titrerken kafasını dikkatlice öne doğru uzattı. "Ben Gildina 547-921-45-822-KBJ. Şimdi en iyisi bana buraya nasıl girdiğini açıkla, yoksa sinyal vereceğim."

"Zaman yolculuğuyla." Connie bilgece gülümsedi. Eğlenceliydi. Luciente'nin naif kulaklara inanılmaz gerçeği nasıl fısıldadığını anlıyordu. Şimdi ziyaretçi kendisiydi. Gildina'yla konuşmak hız açısından Dolly'yle konuşmak gibiydi, hatta biraz da bir kaniş köpekle konuşmak gibi. "Bir proje var da."

"Haa?" Gildina biliyor görünüp görünmemeye karar vermeye çalışıyordu. "Bu tür şeyleri Cash bilir, ne de olsa dördüncü düzey. Peki bunun benim odama girmekle ne ilgisi var?"

"Tüm kıvrımlar açık değil. Ben 1976'daydım. Buraya gelmem gerekiyordu ama senin dairene değil inan bana."

"A? Sen yoksulsun, yaşlı da gözüküyorsun, yirmi beş ya da yirmi altı yaşında olmalısın! Sen bir kadınsın da, ameliyat bile görmemiş olmana karşın. Seni zaman yolculuğu için hiçbir zaman seçmezler. Bir Sibo'yu ya da Öldürücü'yü seçerlerdi!"

"1938 doğumluyum. Sosyal yardım kimliğimi görmek ister misin?" Aslında yanında yoktu; hastanede kalmıştı.

"Ne kimliği?"

"Bir kart, kim olduğunu anlamaları için gösterirsin."

"Ama herkes kaydedilmiştir. Nerede ve nasıl olduğunu bilmiyorlarsa kim olduğunu bilmelerinin ne yararı var?" Gildina kendini yatağa attı. "Belki aşırı vecd halindeyim. Gerçekten vecd içindeyim. Cash aşırıya gittiğimi söylüyor. Ama bulutların üstünde süzülüyorum."

"Ben halüsinasyon değilim." Connie kıkırdama isteği duydu. Bir başkasını ikna etmek öyle garipti ki. "Hisset beni!"

"Seviciliğin âlemi yok. Benimle kontrat yapmadın."

"Ne kontratı?"

"Belki sen antik geçmiştensindir. Ciddi mi soruyorsun?"

Başını salladı, havayla dolu yuvarlak bir nesnenin üstüne dikkatlice otururken.

"Bütün tabakalar kontrat yaparlar. Seks kontratı. Bu, şu kadar sürede şu kadar çok beraber olacaksın anlamına gelir. Anlıyor musun? Örneğin benim iki yıllık kontratım var. Bazı kızların bir gecelik veya aylıktır, standart budur. Bir ayın sonunda elinde bir günlük ihbarnameyle kendini sokakta bulabilirsin. Hayat değil bu. Elbette ara-

da bir gerçekten iyi biri on yıllık kontrat yapabilir. Hiç öyle biriyle karşılaşmadım ama duydum."

"Ya sen daha önce ondan bıkarsan?"

"O zaman dava edebilir. Bununla beraber satın alınmamışsan bir kontratı bozamazsın. Tabii çok tasarruf yapmışsan, çok kazanan biriysen o başka. Elbette o bozabilir, ihmal ve zinayı kanıtlayamazsa, işte o zaman onu avlarsın, sana para ödemek zorundadır ya da seni bir yere yerleştirmek zorundadır. Benim kontratım da yeterli destek vermiyor. İğnelerim, amaliyatlarım, giysilerim için yeterli ve hatta Vecd ve diğer uçuruculara bile yetebiliyor."

"Kontratın bittiğinde ne olur?"

Gildina sinirli sinirli omuz silkti. "Bazen yenilerler. İlk kez bir yıllıkken kontratım yenilenmişti, aşağı-düzey nakliye bozucuydu adam. Bıraktıkları zaman bazen eline bir referans tutuştururlar. Bazen referansını kullanabilene kadar bir gecelik veya bir haftalık bulursun. Ama bu insanı kurutur. Her zaman geneleve düşme kaygısını taşırsın. Bazen destek sağlayamazsın ve o zaman gittikçe daha aşağı-düzeyden birini bulabilirsin ancak."

"Evlenemez misin?"

"Hah işte. Anlıyorum, sen eski-usul zengin evliliğini biliyorsun. Nesiller önce böyle olduğunu duymuştum. Ama bizim için durum böyle."

"Ya bebeğin olursa?"

"Eğer kontratta varsa. Hiç bebeği kapsayan bir kontratım olmadı. Daha çok annelerin bebeği olur. Onlar sürekli bebek yapmak üzere düzenlendiler. Uh, öyle şişmanlar ki!"

"Ama ya çocuk istersen."

"Onunla ne yapacağım? Cash'in yanında büyüyemez. Gürültüye dayanamıyor. Eve zorla el koyamam. Hangi kontratlının tek başına yaşadığı görülmüş?"

"Peki annenden ne haber?"

"Geri'ye gitti. Kırkın üstündeydi. Bir yıl sürekli haber aldım ondan ama yeni bir haber almayalı asırlar oldu. Sanırım kül oldu."

"Kül mü oldu? Öldü mü yani?"

Gildina sarardı. "Söylediklerine dikkat et! Neden bahsediyorsun sen? Seni duymadım. Unutma, üzerine konuştuğumuz kişi benim annem."

"Ama kırk yaş genç değil mi?"

"Kırk üç olmalı. Ne kadar yaşadığını sanıyorsun? Yalnızca zengin-

ler uzun yaşar, bu onların genlerinde vardır. Dedikleri gibi, her şey genlere bağlı."

"Zenginler ne kadar yaşıyorlar?"

"Ah, belki iki yüz yıl. Bu ne kadar para harcayabildiklerine bağlı, biliyorsun doktorlar, organlar. Gerçekte bir tanesiyle bile karşılaşmadım, elbette hiç yüzeyde bulunmadım-"

"Yüzey demekle ne demek istiyorsun?"

"Üst kat! Uzay platformları. Zenginler aşağıda yaşamıyorlar. Çok fazla... yoğunluk varmış burada. Onların deyişiyle hava çok yoğun. Burada değil elbette. Orta ve yukarı-düzey tabakaların tümü havalandırmalıdır. Ama doğduğum yeri görmeliydin! Dedikleri gibi, öksürerek doğarsın ve öksürerek Geri'ye gidersin. Buraya gelene kadar gökyüzünü sarı sanırdım. Şimdi biliyorum aslında soluk gri-mavi, en güzel renk. Buraya geldikten birkaç ay sonra saçımı böyle yaptım, öyle budalaydım ki... Yoksul görünsen de seninle konuşmak kötü değil. Gün içinde biriyle konuşmak tuhaf oluyor."

"Hiç dışarı çıkmaz mısın? Ya da arkadaşların gelmez mi?"

"Dışarı nereye? Çoğunlukla Cash beni içeri kilitler, çok kıskançtır. Sanıyorum AB olmanın bir parçası bu. Hiç kimseye güvenmez. Ayrıca, burada ihtiyacım olan her şeyim var. Güvenlik nedeniyle kompleksi terk edemezsin. Dışarısı güvenli olmayacaktır!"

"Bir yürüyüş bile yapmaz mısın?"

"Yürümek?" Gildina şaşırmış gibiydi, sanki mahrem bir şey söylenmişti. "Ben orta-düzeydeyim, biliyorsun! Yoksulların yürüdüğünü sanıyorum. Ben şahsen, hiç hatırlamıyorum."

"Yoksullar aşağı-düzey tabaka mı? Fakir insanlar mı?"

"Onlar pek insan gibi değil. Hastalıklılar, Cash'in dediği gibi, yürüyen organ bankaları, yarı ömürlerinde ciğerleri çürür. Herhangi bir işe yaramazlar. Bazıları basit işlevler için kullanılırlar, ama havalandırmasız yerlerde hayvanlar gibi yaşarlar. Acayip bir görüntü, daha uzağa bakabilirsen sonsuza dek uzanacaklar sanırsın. Şanslısın birkaç adım ötesini göremiyorsun."

"Ama hiç ziyarete gelen kadın arkadaşların yok mu? Hani evden eve arkadaşlık edilen?"

"Ne için? İhtiyacım olan her şeyim var. Bir Vecd mi istiyorsun? Ya da uçuracak şey neyse. Bir nefes çek, iyi bir seçkim var." Yatağının yanındaki otomatik ilaç vericiyi işaret etti.

"Uyuşturucu mu?"

"Yükselticiler, yatıştırıcılar, uyutucular, uyandırıcılar, rahatlatıcı-

lar, tutku hapları, tümü iş görür. Senin zehrin ne?"

"Şimdilik hiçbir şey, teşekkürler. Son günlerde çok kullandım."

"Yani çizgiyi geçmiyorsun, öyle mi? Karışık tepkiler? Dijitaptan bileşimleri kontrol etmelisin. Birçok kadın kontrol etmedikleri için çizgiyi aşıyorlar. Ben bir keresinde çocukken neredeyse aşıyordum. Dijitap yalnızca bir dakikanı alır, değil mi?"

"Haplar için doktorları görmeniz gerekmiyor mu artık?"

"Doktor *görmek* mi?" Gildina yine şaşırdı. "Ben yalnızca orta-düzeydeyim. Tıbbi bir kliniğe gittim, biliyorsun diğer tüm orta-düzeyler gibi. Kuyrukta bekliyorsun ve sonra bilgisayarla konuşuyorsun. Ama doktor görmek! Evet mediko servisleri var, tıbbi klinikleri ve bilgisayarları tamir ediyorlar. Organ toplamayı idare ediyorlar. Sökme yapıyorlar ve yukarıya gönderilmek üzere havayı boşaltıp mühürlüyorlar. Ama ben gerçek doktor *görmedim*. Onlar yüksek-düzey insanları ve hatta bazıları yukarıda yaşıyor. Elbette GG'de onlardan çok görüyorum. Beğendiğim bazı gösteriler doktorlar üzerine. İhtiyarlıkla mücadele. Sınır askerlerini yeniden yaşama döndürme. Buna benzer şeyler. Ama onlar aşağıda buradaki yaşamı uzatmakla çok meşguller, biliyorsun."

"GG. Bu... gösterigraf mı?" Muhtemelen Mattapoisett'teki gösteriler gibi bir şeydi bu da. "Sık sık üç boyutlu törenler yapılıyor, öyküler anlatılıyor değil mi?"

"Eğer abone olursan yirmi dört saat. Ama Her Şeyi Tat'ımız var. Gördün mü?" Gildina, yatağın üzerinden uzanan Connie'nin hoş bir kurutma makinesi zannettiği bir şeyi işaret etti. "Bu çok daha iyi. Kalbim ve böbreğim dayanırsa bütün gün izlerim. Ama fatura için Cash'e iki aydır borcum var. Çok daha gerçek. Çünkü içindesin. Hiç denemedin mi?"

"Hayır."

"Seni davet ederdim ama dediğim gibi Cash bugünlerde kızgın zaten. Düş görmek gibi, yalnızca uyanıksın, gerçekten çok heyecanlı. Kataloğa bak." Gildina ona çok karıştırılmış bir eylül ayı Her Şeyi Tat kataloğu uzattı. Uyuşturucular, kozmetikler, cihazlar, çeşitli hizmetler ve genelevler, vücut tasarımcıları ve koruma aletlerinin reklamlarıyla doluydu. Böyle bir şey Mattapoisett'le aynı zamanda var olamazdı. Olamazdı. Ya da savaşta düşman kampa düşmüştü. Belki de bunlarla savaşıyorlardı. Luciente'nin öğrettiği rahatlatıcı egzersizleri yapıp kendini sakinleşmeye zorladı ve sonra kataloğa göz attı.

"Hot Dog": Nefis bir kontrat pilici, erkeği gittiğinde iri bir baksır köpekle vakit geçiriyor. HD5

"Platform Teksaroyal'de Sarsıntılar": Üst düzey bir AB adamı pilicini ayartan öldürücünün peşinden gidiyor. Başka bir bölüm elemanı kontratlı haremiyle sınırları zorluyor, keyfine bakıyor, dinamit gibi, lezbiyen seks. FD 20.

"Bu FD 20 de ne?"
"Zamanı ve ücreti, ne olduğunu sanıyorsun?"
Okudu:

"Sorinda 777: Bir aşağı-düzey tıp merkezi süprüntüsüyle, atom silahlarının yayılmasıyla ilgili bir ailede hizmet veren bir doktor arasındaki imkânsız aşk; onun sadakati, ıstırabı, ışıltılı aşkı: Yasal kontratlısının koroner distrofisi için kalbini feda edecek mi? FD 15

"Yiyecek Kadar İyi": Üst düzey bir piliç ailesinin uyarılarına kulak asmadan Hoyrat topraklara gider. Kitle tecavüzleri, işkence (santim santim yakın çekimle dolu dolu, Her Şeyi Tat'ta). Yakın çekimlerle en üst düzeyde yamyam görüntüleri. DD 25

"Kadınlar Erkek Olmaya Özenirse": İsyanlar Çağı'nda özgürlükçü iki kadın bir savaşta karşılaşırlar, kung fu, tai chi, judo, güreş. Güçlü olan zayıfa dildoyla tecavüz eder. AB adamı saldırır, her ikisiyle boğuşur (yakın çekimler, tümü kanlı), çifte tecavüz çifte cinayet, dolu dolu, Her Şeyi Tat'ta. HD 15.

"Yok Sayılan Kontrat": Yoksul bir kadın bir ameliyat teknisyenine kendine güzellik ameliyatı yapması için şantaj yapar, mesleğe girer ve sosyal düzeyini devamlı yükseltir. (Kostümler Rang-up'tan, tamamı Her Şeyi Tat) En sonunda Mobilgulf Uzaylimanı'nda Öldürücü Dirk'in eline düşer. FD 15.

"Erkekler ve kadınlar fazla değişmemişler," dedi Times Meydanı'nı düşünerek. İlanların bu kadar kasvetli olması şaşırtmıştı onu.

"Evet, neden dışarı çıkayım?" Gildina yatağında hafifçe sıçrayarak devam etti. "Ancak birkaç kontratlı sersem az bir krediyle Her Şeyi Tat'larını satmak için gelirler. Bu arada GG'ler kötü değil, birçok trans izliyorum."

"Bana dairenin diğer kısımlarını gösterir misin?"

"Diğer kısımları mı?" Gildina boş boş baktı. "Temizlik odasını mı demek istiyorsun?"

Banyo onun zamanınkinden çok daha büyüktü ve daha fazla cihaz vardı: Ayakkabıları temizlemek için cihazlar, kuru temizleme aleti gibi bir şey. Musluk yoktu ama suyu vücudun birçok yerine akıtan bir duş vardı, kullanılan suyun miktarını ölçmek için de bir su saati. Duşun dezenfekte ışığı vardı, bir de sıcak hava delikleri. Tuvalet büyük ve hoştu ama yine de tuvaletti. Banyo küvetinin öte yanında saçı anında kurutmak için aletler sarkıyordu. Ama banyoda pencere yoktu.

Yatağın aynasının arkasındaki duvarlar yumru yumru bir maddeden yapılmıştı, halılar kalın ve çimen yeşiliydi. İşte nihayet pencere. Zemindeydiler, bir gölde hoş tekneler gidip geliyor, insanlar parlak metalik mayolarıyla güneşleniyor ve suya girip çıkıyorlardı.

"Şimdi Manhattan'da bir göl mü var? Central Park'takinden başka demek istiyorum."

"Neyin var senin? Hoyrat topraklardan bir yoksul gibi konuşuyorsun. Bak bu bir resim. Onlardan beş tane var." Bir düğmeye bastı ve görüntü değişti, dağlık bir yerde kayak yapan insanlar, süper hızlı kar arabaları, açık bir gökte süzülen hoverkraftlar. Gildina yine düğmeye bastı, bir yığın Roma giysili erkek kadınların peşinden koşup giysilerini çıkarıyorlardı. Bir daha bastı: Elde kılıç Ortaçağ giysileri içinde savaşanlar, kanlı eller uçuşuyordu. Son görüntü otlayan bir zebra sürüsüydü ve birkaç aslan onları gözlüyordu, ama bir bozukluk vardı, görüntü hızlı ve atlayarak gidiyordu. "Bu bozuk." Tekrar göl görüntüsüne döndü.

"Peki dışarı bakmayı sağlayabilir misin? New York'ün şimdi neye benzediğini görmeyi çok isterdim."

"Neyin var senin? Dışarı nereye?"

"Bu pencere değil mi?"

"O nedir?"

"Dışarı bakabildiğin şey. Cam."

"Gözetleme limanı gibi mi? Holde bir tane var. Güneş meydanında

etrafa bakabilirsin. Her yanı camlı kaplı. İlk defasında başımı döndürdü, tutunmak istedim. Tüm o alan. Ama kendimi bırakmadım. Bir yoksulmuşum ve güneşi hiç görmemişim gibi etrafımda toplanmalarını istemedim. Elbette hiç güneşe çıkmamıştım. Beni korkutuyor ama sanki her gün çıkmışım gibi yapıyorum. Son ameliyatta güneş yanığı bir tenim oldu, artık aksini söyleyemezler."

"Bizim pencerelerimiz olurdu. Herkesin. Camdan ışık içeri girebiliyordu."

"Işık mı? Nasıl? Dışarıdan mı? Ah, herhalde yeterince yukarı çıktığında. Bu yalnızca yüz yirmi altıncı kat. Ama yukarıda güneş meydanında bile güneşten başka görülecek ne var ki ve ona da doğrudan birazcık bakabilirsin, sonra gözünün önünde noktalar uçuşmaya başlar, belki beş veya on dakika. Alıştığında gökyüzü güzeldir, fevkalade soluk gri renk. Arada bir gerçek hava bulutları. Üstlerine binip onları sürebilirim, gerçekten, beni tahrik ediyorlar. Ama çok konuşursan insanlar aşağı düzeyden olduğunu sanırlar. Sanki hiçbir şey olmamış gibi davranacaksın."

"Kenti göremiyor musun?"

"Bu komplekstekı diğer kuleleri görebilirsin. Ama aşağıyı ya da daha ötesini göremezsin. Nasıl olsun? Hava yoğun. Havada nasıl görürsün?"

"Mutfağın nerede?"

"Hıh?"

"Yemeğini pişirdiğin yer?"

"Pişirmek mi?" Gildina onu dış kapıya yakın bir köşeye götürdü, tonoz gibi bir yere. Köşede buzdolabı ya da soba diye tanımlayabileceği hiçbir şey yoktu. Bir düğmeye basıldığında bir çekmece otomatik olarak açılıp Gildina'nın ona göstermek istediği şeffaf paketleri yaydı. Paketi, içindeki nesneden yavaşça süzülen bir hava tıslamasıyla açtı. Kaynamaya başladığını görünce şaşırdı.

Gildina'nın ikramını ince, parlak bir tabakta tattı. Yiyecek aşırı baharatlı, ama olabildiğince tatsız ve lastik gibiydi. "Nedir bu?"

"Vita-besin jambon yemeği."

"Bu jambon mu şimdi?"

"Jambon ne? Bu tadın adı."

"Ama bu tadın jambonla ilgisi yok."

"Jambon?" Gildina anlamamış bir yüz ifadesi takındı. "Her şey paketler halinde gelir. Kömürden, algiden ve odun yan ürünlerinden yapılır."

"Sizler vejetaryen misiniz?"

"O nedir?"

"Yalnızca sebze mi yersiniz?"

"Sebze de kim?" Gildina irkilerek, bulunduğu köşeden uzaklaştı. "Sen yalnızca bir yoksulsun, bana büyüklük taslama."

"Bitkilerin üzerinde büyüyen şeyler. Bilirsin. Havuç ve bezelye gibi. Fasulye. Mısır."

Gildina omuz silkti, iki buçuk santim uzunluğundaki leylak-sarı renkli tırnakları olan elini sallayarak "Biliyorum zenginler acayip şeyler yiyorlar, ham şeyler. Bilirsin, canlılardan elde edilen şeyler. Doğrudan onları canlı yiyorlar. Bunun senin için iyi olduğunu sanmıyorum, bizim midelerimiz sibernolden yapılma değil. Hiç yemedim o... o garip şeyden. Sen bana zengin yemeği mi yediğini söylemeye çalışıyorsun? O canlı şeyden?"

"Elbette. Yoksul insanlar çok satın alamazlardı ama herkes bazen yerdi."

"Yeterince bela var başımızda. Benim müzmin bağırsak malokozizim, Cash'in ülser tümörleri var. Zenginlerin nasıl hayatta kaldıklarını bilemiyorum. Hatta hayvan parçaları yediklerini duydum. Düşüncesi bile başımı döndürüyor. Tabii bunun seksi bir düşünce olması dışında. Demek istiyorum ki Her Şeyi Tat'ta gördüm ama beni etkilemiyor."

"Peki yiyeceğiniz nereden geliyor?"

Gildina omuz silkti. "Dışarıdan Hoyrat topraklardan, büyük fabrika çiftliklerden. Onu çıkarıyorlar, abone oluyorsun ve her hafta dağıtımı yapılıyor." Gildina tabağı ve plastik takımı ondan alıp duvardaki bir kutuya koydu, anında kayboldular.

"Nereye gittiler?"

"Bunu nasıl bilebilirim?" Gildina şok olmuş görünüyordu. "Bu bir servis. Temiz malzemeyi alır kirliyi koyarsın. Bak sana göstereceğim." Başka bir kayan kapı açtı. Ama hiçbir şey olmadı. Duvardaki bir düğmeye yine bastı. "Çifte kilitlenme! Yine bozuk. Umarım Cash eve gelmeden tamir ederler, tüm söyleyebileceğim bu. Ah, beni zeminde yemeğe götürmesini isteyeceğim. Ya da belki de üst kata, canı para harcamak isterse."

"Restorana mı? Herkesin yemek yediği bir yer mi bu?"

Gildina başını salladı. "Ama buna karar verdiysem hazırlanmam gerek."

"Kaçta eve gelir?"

"İki saatten önce gelmez, ama hazırlanmam da o kadar sürer. Bo-

yama uzun sürüyor."

"Makyaj demek istiyorsun?"

"Hayır ayakların boyanması. Kalbe, böbreğe dokunuyor ama kendin yapmaya kalkarsan komik oluyor. Gerçek bir sanatçıya yaptırman lazım. Bu katta bir kadın var, bana son dakikada bile yapar. Ona haber vereyim."

"Sana nasıl yapıyor?"

"Bana borcu var... Hakkında birkaç şey biliyorum. Bir kontratını aldattı. O bir çılgın, duvarları bile boyar, ama randevusuz ucuza iyi iş yapar. Yoksa onu organ bankasına mı yollasam? Beni zerre kadar ilgilendirmez! Gerçekten çok iyi olanları zenginlerin platforma aldıklarını söylüyorlar."

"Gildina, zenginler, kim onlar gerçekten?"

"Senin zamanındakilerle aynı. Rockemellonlar, Morganfordlar, Dukepontlar. Eski adamlar. Demek istiyorum ki bazıları senin zamanında da yaşıyorlardı, sen gerçeksen tabii. Cash gelene kadar bekle. O halleder." Gildina geçerken budalaca gülümsedi. "İnanır mısın onda KK var."

"Keke nedir?"

"Keskin Kontrol, gerçek gibi. Zihin kontrolü yapar. Korkuyu, acıyı, yorgunluğu ve uykuyu yok eder, sanki bir düğmesi var sanırsın. Neredeyse bir Sibo! Omurgasındaki lifleri kontrol eder, beden ısısını kontrol eder. Savaş makinesi denilenlerden biri. Gerçek bir Sibo gibi değil yani ama işin içine genetik mühendisliği ve organ nakli girmeden elde edebileceklerinin en iyisi. O hâlâ bir kıllı; zenginler ve Sibolar bizlere böyle derler hala hayvansal dokulardan oluştuğumuz için. Ama o gerçekten çok gelişmiştir. Beyninde onu hemen bir öldürücüye dönüştürmeye hazır süpernörotransmiterler var. Tamamıyla demek istemiyorum, dördüncü düzeyde ama o yönde, anlıyorsun herhalde."

"Unutma ben geçmişten gelen bir yoksulum. Bu tür şeylerden bana henüz bahsetmediler."

"Eh, İsyanlar Çağı falan filan. Issız toprakları otomatize etmeden önce; eski UD ülkelerde o yararsız hayvanlar, yaban otları ve dilsiz insanlar olduğu zamanlarda."

"Ama Öldürücüler kim?"

"Şş! Onlar hakkında konuşulmaz." Gildina etrafına bakındı. "Herkes gibi biz de gözetleniyoruz, bu yüdne AK seninle konuştuğumu biliyor. Yanlış bir şey yapıyor olsam bizi hemen durdururlar."

"Gözetlenmek mi?"

"Güvenlik merkezinden, başka nereden olacak? Konuşma ve davranışları anlayabilmek için. Seni içeri alırlar ve sen konuşmasan bile sordukları sorular hakkında ne düşündüğünü söyleyen bir okuyucu koyarlar kafana. Beynindeki elektriksel etkilerden anlıyorlarmış. AB adamı ve öldürücü olarak eğitilmemişsen onlara yalan söyleyemezsin. Öldürücüler zenginler için çalışır. Araları açık olduğu zaman birbirleriyle böyle baş ederler. Her zengin klanın ve bütün çoğulların genetik olarak yapılandırılmış savaşçılardan oluşan orduları vardır. Cinsellik içgüdüsü yerine asal bir öldürme içgüdüleri ve itaat merkezleri vardır. Tam olarak ne olduklarını söyleyemezsin, bazıları genetik olarak uzmanlaştırılmış kıllılardır. Bazıları gerçek Sibo'dur. Hayvan özleri yoktur. Tümüyle gelişmişlerdir."

Kapı aniden açıldı ve bir adam içeri daldı. İki metre boyundaydı, görebildiği kadarıyla hiç saçı yoktu. Parlak gri-mavi bir üniforma giyiyordu ve sesi sıradan insan türünün dışında son derece derinden, midesini kasan garip, yüksek tonlarda, havlar gibi çıkıyordu. Midesine korku saplandı. Luciente'nin ona öğrettiği rahatlatıcı egzersizleri yapmalıydı, nefes alışverişinin bilincinde olmalıydı. "Sen kimsin? Orada kal. Doğru cevap ver."

"Adım Connie ve zaman yolculuğu yapıyorum. Sanıyorum bizi dinliyordun."

"Zaman yolculuğu diye bir şey yoktur. Sen okunacaksın. Ve *sen* tekrar buraya kilitleneceksin," dedi adam Gildina'ya. "Seninle sonra ilgileneceğiz. O bir yoksul ve sen onunla bir saat konuştun."

Gildina kekelemeye başladı. "Peki eğer siz izin vermediyseniz nasıl içeri girebildi? Bunun özel bir proje olduğunu sandım. Büyük ayrılıktan önce herkes yoksul ve kıllıydı. Herkes bunu biliyor! Eğer siz izin vermediyseniz nasıl içeri girdi?"

"Bu senin sorunun değil. Şimdi organ bankasına gidecceksin," dedi garip, yapay, genizden gelen sesinde vahşi bir neşe vardı. "Sen gel." Eli Connie'nin kolunu çürüttü.

"Burada yalnızca onun aracılığıyla durabilirim. Gildina'nın özel bir zihin gücü var, o bunu bilmese bile."

"Doğru değil. Bir yoksul olarak doğdu o. Kontrat kızı olmak için yapılandı. Tüm yoksullarda ceninken ve çocukken az protein aldıkları için beyin kusurları vardır. IQ'leri eksi kırk ile eksi on beş arasındadır. Onun testleri eksi yirmi beşi gösteriyor. Genetik olarak geliştirilmiş bir maymundan daha fazla zihin kapasitesi yoktur."

"Hâlâ alıcı. Herhalde bunu ölçmüyorsunuz! Ben onun sayesinde

geldim buraya. Onunla bağımı kopardığınız anda kaybolurum." Bir çeşit polisle yüz yüze gelip böyle güvende olmak harika bir şeydi. Bir süperpolisti o, belinde silah kemeri vardı, bir eli silaha dönüşmüştü.

"Seninle oynamayı bitirdiğimizde kaybolmuş olmayı çok isteyeceksin. Ve sonra kaybolacaksın." Fırçalanmış banyo fayanslarından daha beyaz, parlak porselen dişlerin sırıtışı. "O yalnızca bir civciv, senin gibi. Seks kullanımı için kozmetik olarak düzenlenmiş. Herhangi bir genelevde bulacağın türden."

"Bunu nasıl bilebilirsin?" Gildina öfkeyle geri çekildi, ama acizliğinin farkındaydı. "Bir genelevde sen ne yapardın? Donanımın yok."

"Çıkıntım da yok." Muhafız parlak beyaz dişlerini gösteren, neşesiz bir gülümsemeyle sırıttı. "Bu nedenle sizin gibi birçok işe yaramaz amcığa ihtiyacımız yok. Temelsiz şeylersiniz. Saf, işlevli, güvenilir. Biz ideali oluşturuyoruz. Biz yok edilebiliriz -siz yoksullar tarafından değil- ama hiçbir zaman geri dönmeyiz, aklımız çelinemez. Hiçbirimiz sahibimiz olan çoğula sadakatsizlik etmedik."

Connie sordu, "Çoğul nedir?"

Şimdi şok olmuş görünüyordu, ciddiydi. "Çoğul her şeydir."

"Çoğul neyi temsil ediyor?"

"Neyse onu," dedi boş boş.

"Devletler, ülkeler falan mı?"

"Bu önceydi," dedi Gildina. "Çoğullar herkese sahip..."

"Akıldışıydı," dedi muhafız. "Yetki karmaşası. Şimdi hepimiz tek bir yapıya aitiz. Çoğula. Yakında bu kontratlının organ bankasında sökületeceği gibi, ben Dünya-Takip-TT'ye aitim. Bize sahip olan çoğula." Hafifçe başını eğdi. Sonra kafasını sertçe kaldırdı, gözleri kısıldı. "Neden korkmuyorsun?"

Başarısızlıkla kolunu kurtarmaya çalışıyordu. Metal parmakları derisine girmişti. "Korkmadığımı nereden biliyorsun?"

"Duyu alıcılarım senin çıkışlarını gözetliyor. Adrenalin kaydediyorum ama sempatik sinir sisteminden gelmiyor. Öfke hissediyorsun ama korku değil." El daha çok sıktı. "Bir yoksul içi boşaltıldıktan ve davranış yönlendirilmesinden sonra böyle tepki gösteremezdi. Sana monitör yerleştirilmemiş. Bilmediğim bir uyuşturucu mu aldın? Asetkolin değil. Bir yanlışlık var. Gözlerime bakıyorsun, bir kadın böyle yapmaz. Tüm yoksullar beyin özürlüdürler ve yönlendirilmişlerdir. Dolayısıyla sen yalnızca bir yoksul kılığına girmişsin!" Diğer eli kemerine uzandı.

Kaybolmanın iyi olacağını düşündü. Gözlerini kapayıp Gildina'yı

bıraktı ve gitmeye çalıştı. Ama pençesi hâlâ kolundaydı. Hadi, hadi! Zihnini kendi yatağının üstüne topladı; bir hastane yatağına da kendi yatağı mı diyecekti! Hoyratça kendini geriye attı ve yok olmaya başladı.

Başı dönüyordu, her yanından ter fışkırarak yatağına öylece uzandı. Sybil, Tina ve Valente üstüne eğilmişlerdi. Kolu acıyordu. Başı korkunç ağrıyordu. Hissettiği öfkeden dolayı cezalandırılmıştı; beynindeki o şey keskin bir acıyla cezalandırıyordu onu ; ilacın sersemletici etkileri. Çekiçle parçalanmış bir hindistan cevizi gibi beyninin açılacağını hissediyordu. Kafatasının ayrılacağı çizgiyi hissedebiliyordu.

Onları yanıtlamayacaktı ama bilincinin yerine geldiğini gören Valente gitti. Sonra ona bakan Sybil ve Tina'ya göz kırptı, onları şaşırttı ama rahatlattı. Connie sırt üstü uzanıp derin nefes alarak kendini rahatlatmak zorunda kaldı. Demek ileride ortaya çıkabilecek diğer yaşam da buydu. Luciente'nin savaşı buydu, ama artık o da girmişti bu savaşa.

16

Connie bir nesneydi. Yerleştirildiği yerden kımıldayamıyordu. Acker'in kız arkadaşı Bayan Moynihan'la konuşurken "edilgen saldırgan" terimini kullandığını duydu. Buldun onu, Sarkık-Sakallı, şimdi yürü bakalım. Kaldırılmadıkça kalkmıyordu. Yalnızca yemek veriliyorsa yiyordu. Sandalyeye oturtulduğunda oturuyor, kaldırılmadıkça kalkmıyordu.

Her ne kadar kendi başına zamanda yolculuk etmekten gurur duyuyorsa da tekrar denemekten korkuyordu. Öteki geleceğe bir daha gitmek istemiyordu. Sürekli beynine sızan ilaç onu engelliyor, yavaşlatıyor ve ne zaman öfkelense başı dönüyordu. O zaman içinde bir şey sızlıyordu; nereden geldiği belli olmayan küçük bir inmeyle beraber korkunç bir kaygı kaplıyordu onu. Gizlice koğuşu gözlüyor ve hastaneye ilişkin ne öğrenebilirse öğreniyordu.

Yaşamından uzaklaşmış hissetti kendini, sanki bir dializ aleti yerleştirilmesiyle sona ermişti. Yaşamına tekrar başlayamıyordu, öyleyse artık Connie değildi. Ama yine de yaşıyordu. Kopuk, uyanık, ilacın ağırlığı içine çökmüş öylece duruyordu. Sigara içmeyi bırakmıştı. Yaşamında ilk kez sigara içmeyi bırakmıştı. Sigara isteği Connie'yle beraber son bulmuştu. En azından saatler çölünde bu eski illeti kuma gömmüştü.

Dolly'nin ne zaman geleceğini hiçbir zaman tahmin edemezdi. Yeğeni birkaç kez gelmeye söz vermişti ama gelmemiş ve sonra haber vermeden içeri dalmıştı, bir muhabbetkuşu kadar parlak saçları kıpkırmızıydı, yeni kalıp gibi bir şey giymiş, gözünde güneş gözlükleri, elleri hızlı davranmaktan ter içinde. Personel Dolly'yi gelmeye teşvik ediyordu çünkü Connie onunla konuşuyordu. Eline yine para sıkıştırmıştı ama Nita'yı getirmemişti. Nita'yı sorduğu zaman Dolly'nin yanıtları belirsizleşiyordu. "İyi iyi, her şeyi iyi. Çok iyi."

Nita'nın doğum günü yaklaşmıştı, ekimin on beşi. Dolly'ye onun adına Nita'ya bir hediye alması için yalvardı. Değerli bir şey. Yumuşak kürklü tavşanları olan güzel küçük terlikler. Dolly söz verdi ama Connie'nin onu zorlayabilecek hali yoktu. Bir sonraki sefer geldiğinde Nita'nın doğum gününün çok güzel olduğunu söyledi. "Annem ona bir parti verdi, üstünde mumları olan bir yaş pasta, dondurma filan." Demek Carmel hâlâ Nita'ylaydı.

Connie diline engel olamadı. "Dolly Nita'ya ihtiyacı olan sensin. Tamam annen iyi bakar. Ama onun yanında olması gerek. Onsuz kendini sevmiyorsun. Paspasa çeviriyorsun kendini. Bedenini paraya, parayı da kafa bulmak için o öldürücü ilaçlara çeviriyorsun."

"Ben iyiyim Connie, gerçekten iyiyim. Dinle babam ve Adele seni görmeye gelecekler. Buna ne dersin?"

"Şüphesiz. Harlem'e kırmızı kar yağarsa gelirler."

"Fijate, sana parfüm getirdim. Bununla da kendine biraz kahve, kantinden ufak tefek şeyler alırsın." Dolly yanağını öptü ve avucuna katlanmış bir beşlik tutuşturdu. "Parfümü kokla, gerçek. Arpege kolonyası sür biraz. Güzel, değil mi? Gül gibi kokuyorsun. Bir parfüm setiyle beraber geldi. Parfümü ben aldım, burada tutamazsın, personel yürütür. Bir müşteri verdi. Teaneck'te ilaç dükkânı var, müdürü olduğunu söylüyor."

"Dolly ne kadar zayıfsın. Hiç yemek yiyor musun?"

"Sen de kilo vermişsin. İkimiz de. Benim saçımı yaptırdığım yere gidersen on yaş daha gençleşirsin Connie. Çıktığında seni oraya götü-

receğim. Çok kısa saç moda. Göreceksin, çok iyi para kazanıyorum. Arpege'i sevdin mi? Zayıf olmak güzel, şık oluyorsun." 'Şık'ı uzatarak telaffuz etti. "Dışarı çıktığında çok iyi olacaksın ve hemen kendine bir erkek bulacaksın. Ama bu peruk sıçan gibi! Sana nasıl böyle aptal bir peruk verirler? Sana iyi bir tane alacağım, gerçek saçtan."

"Dolly, perukla uğraşma. Lütfen beni buradan çıkar! Gelip seni ziyaret edeyim."

"Tamam Connie üzülme. Muhteşem olacaksın. Seni berberime yollayacağım. Kilo vermen çok iyi, hem de ilaç kullanmadan. Bu peruk seni jibára gibi göstermiş! Sana daha güzel bir peruk getireceğim, utanmazsın artık." Onu öptü. "Sana bir şey verecektim. Neydi o ya? Bir parfüm."

Kollarının Dolly'nin parfüm serptiği yerleri eski sosyal uyum uzmanı Bayan Polcari gibi kokuyordu. Bir dosya kapandı. Belki Bayan Polcari'ye kırıcı davranmıştı ama aynı yaşta oldukları halde onun gençliğine, işine, parasına, evine, çocuklarına, her zaman haklı olmasına, kibar ama kendinden emin havasına içerliyordu. Sosyal uyum uzmanı hakkında böyle düşündüğü için kendini bilge biri gibi hissetti; Luciente'nin etkisi. Belki Bayan Polcari'yi uzun bir kaşıkla bir dondurma, ananaslı, üstü kremalı ve vişneli bir dondurma gibi yemek istemişti. Önceki yaşamında, onu canavar yapmalarından önce.

Onun hayat alıp satabileceğini söylediklerini var sayalım? Ama onunkini kim alırdı? Diğer ucuz beş bin şempanzeyle beraber açık arttırmaya çıksa onu ancak Dr. Redding gibi biri alırdı. Şimdi o Arpage kokan bir şempanzeydi. Parfüm çalıntıydı herhalde. Kapalı bir koğuş olmasına rağmen bütün gün insanlar gelip gidiyordu. Personelin yanı sıra doktorlar ve araştırmacılar, hastabakıcılar, yardımseverler, bütün hastaneye nüfuz etmiş olan gönüllüler, öğrenciler, ihtisas öğrencileri, hastanede kalanlar, staj yapanlar, Argent'in araştırma asistanları, hastaların ziyaretçileri, teknisyenler ve hatta başka bir koğuştan Tina'nın kulağına kanserden ölüyor olduğunu ama buna kimsenin inanmadığını fısıldamak için tüyen bir hasta bile vardı.

Oturma odasındaki yeşil bir sandalyede suspus, hareketsiz oturdu, ve koğuşun tüm dedikoduları yarı açık zihninden tek tek geçti. Bu çürümüş karides ve kahverengi marul kokan çöplerin önemsiz parçalarının dibinde bir yerde kendini tekrar nasıl bulacağına, nasıl savaşacağına ilişkin bir ipucu olmalıydı. Koğuşun duvarındaki Bayan John Sturgiss Baylor'a atfedilmiş bronz plakaya bakarak oturdu. Baylor, Dr. Argent'in soyadıydı. Valente'nin dediğine göre gerçekte annesinin

adıydı. İlk karısı ölmüştü, ikincisi Elinor, kırkına merdiven dayamıştı; candan, güzel görünüşlü, acayip bir biçimde şeffaf görünen bir kadındı. Gelip gidiyordu ama Connie hiçbir zaman neye benzediğini hatırlayamazdı. Tümüyle bej ve bal rengi olurdu, Dr. Argent'e bir şey hakkında danışmak için, sanki bir tenis kortunda yürüyormuşçasına, kimseye bakmadan, neşeli ve herkese tamamen kayıtsız davranıp koğuşa giriverirdi. Hastaneye gelen tek doktor karısıydı. Kaynak bulma ve gönüllülerle ilgilenme konularıyla ilgili bir komitede çalışıyordu. Sonunda, Dr. Redding'le karşılaştığında bir yere kadar onunla konuşmuş, ölçülü davranıp selamlamıştı onu ama Morgan'a hiç selam vermemişti.

Dr. Morgan, Rye'da evde oturup çocuklara bakan bir hemşireyle evlenmişti. Hemşire Roditis onu seviyordu, onunla telefonda Dr. Morgan hakkında, onun davranışları, hataları ve Pauline adlı koğuş sekreteriyle bir ilişkisi olup olmadığı hakkında uzun konuşmalar yapıyordu. Dr. Morgan'ın herhangi biriyle ilişkisi olduğunu düşlemek Connie'ye güç geldi, ama bir sinir tiki gibi anlamsızca, sık sık sadakatsizlik yapıyordu sanki.

Ama hastalar ve personel kimsenin görmediği bir kadınla evli, dört çocuk babası Dr. Redding hakkında dedikodu yapmıyorlardı. Çocukları hakkında daha fazla şey bilinirdi, çünkü onlar hakkında konuşurdu. Chaz Junior ürolojide ihtisasını yapıyordu. Betsey evliydi, bebek bekliyordu. John fizik okuyordu. En genç olanları Karen, biraz sorunluydu. Onun biraz şımarık olduğunu ve bir psikiyatriste götürdüğünü söylemişti. Evden, okuldan ve ondan kaçmıştı.

Personel ve hastalar doktorlar hakkında sürekli konuşurlardı. Bu kahve dedikodularını ne yapacaktı? Dr. Redding'in ailesinin Vermont'ta bir yazlık evi vardı, genellikle onun dışında ailede herkes gidip geliyordu. Dr. Argent Piskoposluktandı, devamlı bir ziyafete, bir senatör için yardım yemeğine veya *Times*'ta hakkında yazı çıkacak bir düğüne koşturup duruyordu. Elinor New York'un ne yazlarına ne de kışlarına aldırıyordu ve Dr. Redding, Dr. Argent'in fazla izin aldığını düşünüyordu.

Dr. Redding, Dr. Argent'in kendisini yıllık toplantıya çağırmasını, ailesinin eski av evi olan Adirondacks'ta bir grup erkeğin kuş, geyik, bulabildikleri ne varsa vurdukları av partisine katılmak istiyordu. Dr. Redding avlanmayı sevdiğinden değildi, o işinden başka hiçbir şeyi sevmeyen biriydi. Gitmek istiyordu, çünkü oraya içmeye ve avlanmaya gelen adamlarla birlikte olmak istiyordu. Dr. Morgan, Dr. Red-

ding'i hem takdir ediyor, hem de kıskanıyordu, Dr. Redding ise Dr. Argent'i kıskanıyor, ama takdir etmiyordu. Dr. Morgan işinin kurallarına dört elle sarılan sinirli bir korkaktı, işlemler, metodoloji ve bunun gibi sözcükleri çok seviyordu. Dr. Redding gücü ve başarıyı seviyordu. Dr. Argent'in kentte yaşamayı çok sevdiğini söylüyordu. Dr. Argent'in neyi sevdiğine ilişkin hiçbir fikri yoktu Connie'nin, ama Redding emekliliğinin eşiğinde artık son bir ödül alma tedirginliğini taşıyordu. Redding'in ülseri vardı, Argent'in kalbi, Morgan da geceleri nerede geçirdiği hakkında karısına yalanlar söylüyordu.

Salı günü banyoya giderken Luciente'yi bir çığlık gibi içinde hissetti. Luciente büyük bir yarayı yırtıp açarak gelmiş, onu koğuşun zeminine düşürmüştü. Sonra gitti. Yine de Luciente'nin varlığının halesini hissetti sonradan. Biliyordu, arkadaşı onunla beraberdi, orada bir yıldırım gibi çakmış, sonra da gitmişti. Görevli onu kaldırdı.

Yemekten sonra ışıkların hâlâ sönmediği, hastaların konuşup dolaştığı koğuşta, televizyonun kahkahaları, bowling salonunun lobutları gibi gürültü çıkarırken o yatmıştı. O ve Eddie eskiden Bronx'ta bir bowling salonunun yanında oturmuşlardı; ah, Carmel'in dairesinden ve güzellik salonundan yirmi blok ötedeydi. O apartmanda hamile kalmıştı; yatakta yatarken duvardan gök gürültüsü gibi gelen bowling salonu gürültülerini hatırladı... Luciente'nin tekrar yaklaştığını hissetti. Korkunç, iç burucu bir biçimde geliyordu, acı dolu, korkuyla direnecekti neredeyse; ama Luciente'den niye korkacaktı ki? Bir şey olmuştu herhalde. Bulmalıydı. Kendini zorlayıp acı dalgasıyla birlikte gitti ve kendini Luciente'ye sarılmış buldu.

Luciente'nin yüzü göz yaşlarıyla ıslanmış, acıyla burulmuştu.

"Neyin var? Ne oldu?"

"O öldü!"

"Kim? Kim öldü?"

"Jackrabbit," dedi Bee arkadan, büyük elini omzuna koyarak.

"Bugün mü duydun? Bir an seni zihnimde hissettiğim zaman mı?"

"Senin zihnine ulaştığımın farkında değildim," Luciente hafif, bitkin bir sesle mırıldandı. "Şimdi ulaştım sana, çünkü Bee belki senin de uyanışa katılmak isteyebileceğini söyledi." Luciente çökmüş omuzlarıyla kibarca sıyrılıp, ayrıldı.

Luciente'nin yanağına dokundu. "Beni çağırdığına sevindim. Evet. Seninle birlikte olmak istiyorum."

"Seni aileden kabul ediyoruz," dedi Bee. "Senin de paylaşman gerektiğini düşündük."

"Bugün duydum," dedi Luciente ve ağlamaya başladı. "Dün olmuş." Sarsılarak döndü. Elleri havayı tırmaladı. Sırtı kamburlaştı, yığılacak gibi görünüyordu. Bee onu yakaladı. Kendine doğru çekti, çevirdi, yüzünü göğsüne basturarak sarıldı.

Bee, Luciente'ye titremesi durana kadar sarıldı ve sonra koluyla destekleyerek yürütmeye başladı. "Gel. Toplantı evine. Uyanış başlayacak."

"Ç ... Cesedi burada mı?"

"Evet, Jackrabbit geziciyle bu öğleden sonra getirildi onu yatırdık. Bu öğleden sonra aile üyeleriyle Jackrabbit için ağladık. Şimdi sıra herkesin."

Oda yuvarlaktı ve gösteri yapıldığı zamankinin yarısı kadardı. Gençlerin çoğu yerde örtülerin, battaniyelerin, minderlerin üstünde oturuyordu, yaşlılar sandalyelerdeydi. Onlar içeri girip dairenin ortasına, yerdeki cesedin yanına, sırtını bir bayrak direği gibi dik tutup oturmuş Bolivar'ın yanına gidene kadar oda dolmuştu bile. Jackrabbit ayakların üstüne yerleştirilmiş bir tahta üzerinde yatıyordu, üstü açık koyu mavi renklerde tavşan ve eğreltiotu desenli yün bir battaniyeyle örtülüydü. Yalnızca başı görünüyordu. Gözleri kapatılmıştı ve yüzünü garip bir biçimde ekşitmişti ama kesinlikle oydu: Kesinlikle Jackrabbit, kesinlikle ölü. Onun zamanındaki mumyalanan ölülerden, cenaze evi tarafından bir orospu gibi aşırı, tedirgin edecek kadar süslü makyaj yapılan annesinden daha ölü görünüyordu.

Başında ve ayaklarında ışık küreleri duruyordu. Etrafındaki nesneler çocuk hediyeleri gibi düzenlenmişti: Eskimiş botlar, giysiler, deri bir şapka, hasırdan yapılmış, üstüne uçan bir martı işlenmiş geniş bir şapka, çizimleri, çakısı, dikkatlice düzenlenmiş kâğıtlar ve kartlar, parlak küpler, bir yastık, yün bir panço, özenle işlenmiş deri bir kemer üzerinde oyma taştan bir toka, birkaç kitap, mektuplar, sarı taşlı bir yüzük. Mattapoisett'i bildiği kadarıyla, loş aydınlatılmış odada etrafına konan bu şeylerin tümü Jackrabbit'in hayatta sahip olduğu eşyalardı herhalde.

Şimdi tüm aile iç dairede toplandı: Luciente, Bee, Barbarossa, Morningstar, Sojourner, Hawk, Dawn, Otter, Luxembourg; Barbarossa'nın bebeği dışında herkes. Garip bir kaykılma hissetti, iç dünyasında deprem olmuştu sanki. Onlara aile demekle ne demek istemişti? Sıcak bir şey. Onu üzüntülerini paylaşmaya çağırmışlardı. Sahip olduğu en yakın aile onlardı.

Etrafındaki herkes tören için uzun giysilerini giymişti. İç dairede

Bolivar, başka iki genç, üç orta yaşlı ve çok yaşlı biri daha yas tutmaya oturdular. Birkaç kişi seramik kupalarda kahve dağıtmaya başladı. Kızıl Yıldız, şu sarı saçlı mekanikçi, genel servis başlamadan önce onlara sıcak, lezzetli kahve ikram etti ve sonra isteyenlere tekrar verildi.

"Benim giysim uygun değil. Geceliğimleyim," diye mırıldandı Connie.

Bolivar cesedin yanındaki yığından bir iç gömleği alıp ona verdi ve başından geçirmesine yardımcı oldu. Yürümek için çok uzundu ama oturmak için iyiydi. "Geçen ay Kızıl Hanrahan köyündeki bir törene katılmak için almıştı. Sonra giysiyi kütüphaneye geri vermeyi ihmal etmişti. Sık sık dikkatsiz davranırdı." Monoton bir sesle konuştu, yüzü kırmızı ve gergindi.

"Ah, Bolivar. Bu ikinci kaybın. Önce annen Sappho, şimdi de Jackrabbit," dedi Luciente. Ona doğru yürüyüp alnını onun alnına değdirdi. "Bolivar üzüntüye alışıyorsun, acın çok büyük olmalı, henüz küllenmemiş eski acını da canlandırıyordur."

"Kimse üzüntüye alışmaz. Ama uyuşuk hissediyorum kendimi."

"Bu gece bitmeden acın hafifleyecek ve yatışacak." Gökyüzü mavisi bir elbise giymiş olan Erzulia'ydı konuşan. "Bu töreni yönetmeye hazırım. Bolivar, sen ve Jackrabbit öyle çok güzel gösteriler yaptınız ki burada. Birçok kereler bize keyif verdiniz, çelişkileri düzelttiniz, keskin kenarları yumuşattınız, bizi kavrayan, alıp götüren imgeler sundunuz. Umarım bu gece sana yardımcı olabiliriz. Tüm yakın arkadaşlar, el arkadaşları, üs arkadaşları ve eski aile, candostlar. Jackrabbit'in gidişini onun bize verdiği şeyler gibi güzel yapmaya çalışacağız. Şimdi başlıyoruz. Her şey doğruluk, güzellik ve incelikle yapılacak." Son cümlede sesini yükseltti. Sesi havayı bir an için renklendirip orada asılı kaldı. "Şimdi konuşacak ve arkadaşımızı hatırlayacağız. Onun yaptığı iyi ve kötü şeyleri konuşacağız. Hep beraber Jackrabbit'i hatırlayacağız."

Bir kız ayağa kalktı. Şarkı söylemeye başladı:

"Omzuma bir el konar.
Rüzgâra dönerim.
Patikalarda yürüdüğünü görürüm.
Yakalar bakarım ki
Yüzü bir başka.
Düşlerimde ağzına dokunurum.
Yeni arkadaşlar yaşamımı sorduğunda

seni anlatırım
ve sözcükler çakıl taşlarına dönüşür
dilimin üstünde.
Onları bırakır
rüzgâra dönerim..."

Connie sonunu güçlükle duyabildi çünkü kız bitirirken ağlıyordu. "Jackrabbit benim öğretmenimdi. Ona kendimi öyle yakın hissediyordum ki! Ben tam bir şeyleri dolu dizgin öğrenirken savunmayı seçtiği için ona kızgındım."

Luciente de tekrar ağlamaya başladı, ama Bolivar orada bostan korkuluğu gibi oturuyordu, çilleri yüzünde renkten renge girerken vücudunun diğer yerleri solgundu.

"Ben Fall River'da bir Lancashire köyü olan Ribble'dan Arthur." İri yarı, kırk yaşlarında, sarışın kırkık saçlı biri ayağa kalktı. "Jackrabbit benim çocuğumdu. Bana neşe ve endişe verirdi. Beş yaşından bu yana aynı anda yedi yöne birden koşuyordu. O ne güzellikti. Bir yığın başlangıç! Jackrabbit her şeyi yapmak isterdi. Seçim yapmazdı, yapamazdı. Bir hafta içinde, bir kilim dokumaya başlar, karmaşık bir genetik deneyi başlatır, örümcekleri incelemeye girişir, namelonları camlamaya başlar, gösteri-sahneleme hakkında ondan ders vermesi istenir, kartografiama derslerine başlardı. Bir ay sonra kilim çok güzel, küçük bir parça olurdu, namelon yarı yarıya boyanır bırakılır, örümcekler hakkında biraz bir şeyler öğrenir, gösteri-sahnelemeyi biraz anlatır, üç kartografi dersi almış olurdu ve genetik deneyini meyve sineklerinin üçüncü neslinde terk ederdi. Beni delirtirdi! Ben çığlıklar atar bağırırken çocuğum somurtur içine kapanırdı. Ama beni affederdi, evet affederdi. Çocuğum -o zaman adı Peony idi- beni affeder ve coşkuyla rüzgâr gücü teorisini öğrenmek, bir değirmen yapmak, litografi öğrenmek, Japonca çalışmak ve anatomi çalışmak istediğini söylerdi. Ben Peony'yi bir şeyi seçmesi için zorlardım. Çok baskı uyguladım. Yalnızca dinlemekten bıkmıştım. Bu kadar çok konu ve rol üzerinde çalışmanın da bir tür öğrenme olduğunu kabul etmiyordum. Peony midye dalgıçlığını ciddi bir biçimde düşünmeye başladığında onu destekledim. Peony'ye uçanlığından, maymun iştahlılığından utanç duydurdum. Bunu tek başıma yapmadım. Diğerleri de aynı tepkiyi gösterdiler. Çocuk evi yöneticisi de dahil olmak üzere." Arthur oturdu.

Dinç yapılı, kısa üçgen vücudunun üstünde örgülü gri saçlı bir başı olan yaşlı kişi ayağa kalktı. "Peony sekiz yaşındayken annesi oldum.

Peony asıl annesi Elima'yla çatışıyordu. Elima Peony'nin enerjisinden yorgun düşmüş ve kendi çocuğunu sevmemeye başlamıştı. Peony ve Elima geçimsizliklerini konseye götürdüler. Ben eski çocuk bakıcısıyım, ben konuştum ve seve seve Peony'yi çocuğum olacak kabul edebileceğimi söyledim. O zaman yaşlıydım. Şimdi yetmiş dokuzumdayım. Bizim köyümüzde altmış yaşın üstünde annelik yapmak pek olağan değildir. Ama fikir Peony'nin hoşuna gitti."

Arthur sırıtarak yeniden konuştu. "Peony zıplayıp duruyor, 'Evet. Çılgın At benim' diye bağırıyordu."

"Ben eski toprağımdır. On yıl savaştım. Tüm Latin Amerika'daki onarım çalışmalarına katıldım. Hâlâ endemik mikropların yayıldığı ilk zamanlarda projenin ayrıntıları üzerinde çalışan ekiplerden biriydim. Sonraki bir yıl boyunca hiç yağ sindiremedim. Elli beşimden sonra Fall River'a yerleştim. On beşinde çocuğum oldu, kendi bedenimden doğma, üzerimize vebayı saldıklarında bebeğim tularemiden öldü... Peony -Jackrabbit- bana şarap gibi gelmişti. Doğru ve yanlışa aldırmıyordu. Büyümesini sağladım. Hâlâ çocukkenki açlığını hatırlarım, her zaman aç.. Ne kadar güzel bir çocuktu -uzun boylu ve hantal, uzun bacaklı, beceriksiz ama şen ve oynaktı- insanları neşelendirme yeteneği vardı. Yalnızca üç yıl annelik yapabildim ama çok sevdim. Peony'nin sorumsuzluğuna hiç tanık olmadım. Her birimiz Peony'yi karşı yönlerden zorluyorduk. Kuşkusuz isim gününde çılgına döndü. Ben her yaramazlığını hoş görüyordum ve Arthur sivriliklerini, çıkıntılarını düzeltiyordu..."

"Peki üçüncü annesi?" diye sordu Bee.

"Oregon'da şimdi. Kibar ve sakin biriydi. Bizim çekiştirmelerimizden Peony'yi koruyamıyordu," dedi Çılgın At. "Yine de Jackrabbit güçlü büyüdü, ama zor zamanlar herkesi sarsabilir. Hiçbir çocuğu onun kadar sevmedim."

Arthur başını salladı. "Çılgın At bizimle çalıştığı zamanlarda Jackrabbit onu görmeye gelirdi, konuşurduk. Geçen yıl bile tartışıyorduk. Nedense bir türlü tartışmadan yapamazdık. Jackrabbit'i sevdim, ama sanıyorum birlikte olduğumuz zamanın yüzde doksanını onun hatalı olduğunda ısrar ederek geçirdim. Kıskaç altına alarak, sınırlayarak." Arthur birdenbire oturdu ve büyük portakal renginde bir mendile burnunu sümkürdü.

Arkada biri ayağa kalkıp flütle hüzünlü bir melodi çaldı. Flütçü yaklaşık on dakika gitar ve davul eşliğinde çaldı. Diğerleri sustuktan sonra gitar birçoğunun eşlik ettiği, birbirlerine uymaya pek özen gös-

termeden boğuk ve bulanık bir sesle hep beraber katıldıkları bir şarkı çaldı:

"Kuru ot gibiyim
rüzgârla taranmış, rüzgârla.
Geçen yılki ot gibiyim
tuzlu rüzgârla biçilen.
Dalgalar bataklıkta ağır ağır ilerler,
su yükselir,
su alçalır,
ama yaşlı ot sonunda kırılır
rüzgârın altında."

Şarkı sessizliğin içine gömüldükten ve herkes bir süre oturduktan sonra Beyaz Meşe ayağa kalktı. "Buraya on dört yıl önce bitki genetiği üssünde çalışmak için geldim. Jackrabbit ve ben o buraya Bolivar'la birlikte olmak için geldikten altı ay sonra arkadaş olduk. Jackrabbit bir süre bizle yemek yedi, hangi aileye katılacağına karar verene kadar. Özellikle ortak bir deniz sevgimiz vardı. Söylemek istediğim şey iki, hayır üç yıl önceydi. Şimdi biliyorsunuz benim Susan-B'yle aram iyi değildi. Hiçbir zaman dengeli olmadı. Her zaman kendimizi eleştirdik, çabaladık ama hiçbir zaman yürümedi ve hep sonunda kendimi değersiz hissettim. Susan-B şimdi gitti ve itiraf ediyorum ki onun Portsmouth'ta yaşaması benim için daha rahat oldu. Uzun süre hiç kimseyi sevemedim, Susan-B'nin benim ona yakın olduğum kadar bana yakın olmasını bekliyordum. Uzun bir üzüntü dönemiydi. Susan-B gittiğinde tüm o uzun mücadelenin başarısızlığına göğüs germek zorunda kaldım. Daha da içime kapandım. Çok çalıştım."

"Evet, gece gündüz," dedi Bee. "Öyle çalışıyordun ki üç kişinin işini yapıyordun."

"Yakınlık kurmaktan korkuyordum. Ailem bir iyileştirici tavsiye etti ama ben çok gururluydum. İşte, bir gün Jackrabbit'le ben yeşil tekneyi alıp öğleden sonrayı ve geceyi denizde geçirdik. Güzeldi; rüzgâr, tuz, su. Gevşedim. Aylardır bir tek boş günüm olmamıştı. Biliyorum Jackrabbit durumumu anlamıştı, çünkü değişiklikleri kolay anlardı. Kapılar, açıldı, kapandı. Herkes yemeğini yemişti. Kalanları silip süpürdük ve Jackrabbit benim yerime geldi... Ne kadar rahat ve sokulgandı. Hâlâ zihnimde Jackrabbit'e yarı çocuk gözüyle bakarken, o gece yattık, bunu daha önce aklımıza bile getirmemiştik. Sonra eski

bağımın eridiğini hissettim. Geriye yalnızca büyük bir budala olduğum duygusu kaldı. Elimdeki şeyi, ailemin şefkatini tepmiştim. O günden beri daha yalın, daha iyi olmaya çalıştım . Jackrabbit iyileştirici rolü oynamadı tabii, ama gururun sıkılaştırdığı o düğümü çözdü. Bir kere çözüldükten sonra kendimi tekrar sınırlayamazdım. Benim bile o kadar anlayışım vardı." Beyaz Meşe gülümsedi ve oturdu. Bakışı duvar üzerinde odaklandı.

"Kişinin diğer insanların yataklarına girmesi her zaman üretken olmuyordu," dedi genç bir kişi ayağa kalkarak. "Jackrabbit bir kez dans sonrasında bana geldi, bir daha da hiç uğramadı. Kendimi onun ısırıp tükürdüğü bir elma gibi hissettim."

"Öyle meraklıydı ki yürütebileceğinden çok daha fazla arkadaşlık kurdu," dedi Bolivar kuru bir sesle, başını kaldırmadan.

"Böyle küçük bir şeyden nasıl hâlâ söz edebilirsiniz?" Connie patladı. "Sizi incitmeyi bile amaçlamamış bir şeyi affedemez misiniz?" Luciente'yle özdeşleşti, göğüs kemiklerinin içinde onun acısını ne kadar güçlü hissedebiliyordu.

Bee derin, nazik, okşayıcı sesiyle konuştu. "Ne hatırlayabilirsek onu hatırlıyoruz. İyiler ve kötüler, yapılanlar ve yapılmayanlar. Onu yavaşça unutmadan önce zihnimizde tümüyle tutmak istiyoruz."

Kısa boylu, esmer bir adam ayağa kalktı. "Geçen yıl Oxford'da caz tarihi çalıştım. Orada Mississippi'de bile, Jackrabbit'in köyden köye dolaşan tabloları var. Bu benim yurdumdan dedim onlara, gurur duyarak."

Luciente kalktı, sallanarak. Sözcükler tane tane geliyordu. "Jackrabbit'le beraber olmak güzeldi. Bencildim, bu güzellik için bencildim. Artık yok. Artık yok!"

"Nasıl oldu, Luciente? Jackrabbit'ten söz et." Erzulia yüksek, buyurgan bir tonda emretti.

"Beni umursamaz... yaptı. Budala."

"Bu iyi miydi, kötü müydü Luciente?"

"Önce kötü olabilir diye korktum. Toplantıları, deneyleri unutmaya başladım. Giderek bu gevşemenin bana enerji verdiğini hissettim. Jackrabbit içinde yüzebileceğim bir suydu. Jackrabbit beni çakırkeyf yapan ve anın tadına varmamı sağlayan bir şaraptı. Her zaman gülüyorduk. Flört etmeyi hiçbir zaman kesmedik. Zarif bir insandı. Kendi başıma hiç bilemeyeceğim, kendime ilişkin şeyleri bilmemi sağladı. Şimdi, hiçbir şey..." Luciente hıçkırıklara boğuldu. Ayakta, elleriyle havada şekiller çizmeye çalışarak durdu, ama sözcükleri bulamıyordu.

Otter onu nazikçe oturttu.

Birkaç dakikalık ağlama ve dövünmeden sonra bir çocuk ayağa kalktı. "Jackrabbit benimle çok çalıştı, bana bir tekneyi nasıl kullanacağımı ve nasıl yüzeceğimi öğretti. Her zaman sabırlı değildi ama çok gülerdi- bana değil. Havuçlardan Kırlangıçkuyruk turtullarını toplamayı bile eğlenceli hale getirirdi. Onların antenlerini çıkarmalarını sağlardı... Jackrabbit'i çok özleyeceğim."

Başka bir çocuk ayağa kalktı. "Bana gösteri işini öğretiyordu. Şimdi hiç kimse -hiçbir zaman- anlayamayacak, yapmak istediğim şeyleri yapamayınca bana inanmayacak. Zihnimde gördüğüm resimlerin iyi olduğuna beni inandırdı, çok kötü gözüküyorlardı halbuki!" Çocuk aniden oturdu, yüzü kıpkırmızıydı.

Bir çocuk kadar küçük ve en kara kedi kadar kara, çocuk evinin Magdalena'sı çıplak ayağıyla, öne doğru çıktı. "Yaşlı insanların çocuklarla bir yakınlığı olduğunu düşünüyoruz. Ama bazı genç insanlar da duyguyu güçlü bir biçimde içlerinde taşıyorlar, bu yüzden de içlerindeki çocukla sürekli temas halinde oluyorlar ve dolayısıyla gerçek çocuklarla da. Jackrabbit böyleydi. Çocuklardan yetişkinlermiş gibi hoşlanır ve onlarla çalışmak isterdi. Fikirlerini ilginç, bakış açılarını gerçek, sorunlarını ilgilenmeye değer bulurdu. Jackrabbit'in başı boş cinselliğinden kaygı duyuyordum. Güvensizliğimi biliyordu ve beni kızdırıyordu. Etrafımda dönüyordu. Şimdi Jackrabbit yok ve bu gece onun hakkında konuşanlardan daha çok çocuk özleyecek onu. Ben de özleyeceğim! İyi, sıkı bir gösteri en güçlü öğrenme aracıdır. Törensel ve sanatsal gösteriler yapan birçok sanatçı eğer tümüyle öğretici gösteriler yapmaya başlarlarsa daha vasat düzeyde yaparlar. Tevazu gösterip yanlış boyutlarda basitleştirmeye giderler. Çocuklar yanlışlığı anlayıp sıkılarak yüz çevirirler. Jackrabbit'in bizim için yaptığı gösterileri onun yaşam süresinden çok daha uzun zaman kullanacağız."

Kül benizli ve kel, iri bir adam ayağa kalktı. "Provincetown'dan Blackfish. Ben Jackrabbit'e öğretmenlik yapım. Seni aşacağını bildiğin bir öğrenciye sahip olmaktan daha büyük bir zevk olamaz. Kalamayacağım. Bu gece geziciyle döneceğim, hasatın tam ortasındayız. Ama ne kayıp! Yapabileceği şeylerin hiçbirini yapamadı. Hiçbirini. Onsuz hepimiz daha yoksuluz."

Benekli yeşil ve kahverengi giysili biri ayağa kalktı ve yüksek sesle konuştu. "Jackrabbit'in nasıl öldüğünü anlatmak istiyorum. Sonra benim de gitmem gerekiyor. Keşke gece boyunca kalabilseydim... Şid-

detli bir çarpışma oldu. Yeni uçan siborgları var, roket hızıyla gidebiliyor ve yirmi kilometreden vurabiliyor... Ağır kayıplar verdik..." Yeşil ve kahverengili kişi sustu, sanki tüm dikkatini toplamak ister gibiydi. "Şimdi büyük konsey bir çoğumuzun savaşa gitmesini isteyecek... Jackrabbit savaşçı olarak doğmamıştı. Evde kalsaydı daha mutlu olurdu. Ama iyi savaştı. Bulunduğumuz yeri korumak, sonik bir kalkanı hareket ettirmek için koşarken yaralandı. Ona ulaştığımızda ölüyordu. Göğsüne ve organlarına verilen zarar yaşamını kurtaramayacağımız kadar fazlaydı. Acısını dindirdik. On beş dakika içinde öldü. Son mesajını kaydettik. Dinleteyim mi?"

"Şimdi dinlet." Erzulia atıldı.

Aletle biraz uğraştıktan sonra Jackrabbit'in kuşkuya yer bırakmayan sesi, kısa, kesik, arkadaki gürültü yüzünden yarısı duyulmayan cümleler. "Luciente: Ağla ve çalış. İyiydi. İnsanlara hazırlanmaları için yardım etmelisin... Bolivar: Açıl. Yardım için Diana'ya git. Gösterimizi kahverengiler, kırmızılar ve yeşillerle bitir. Yukarıya doğru aydınlat. Zemin hareketli olsun. Ağaç orduları. Anladın mı? Ağaç orduları... Bee: Luciente'yi kendine getir. Ben annelik yapamadım. Benim için sen yap. Corolla: Artık hiçbir zaman bitemeyecek, pişm... Orion: Gördüklerine inan ve sabırlı ol..." Cümlenin ortasında ses kesildi. Yalnızca hışırtılar duyuldu.

Üniformalı kişi özür dilercesine konuştu: "Jackrabbit daha fazla mesaj vermek istedi ama veremedi. Sizinle daha fazla konuşmak istediğini söyleyebiliriz... Önce onu kurtarmaya çalıştık. Yarasının çok ciddi olduğunu hemen anlamalıydık. Yoksa kayda çok daha önce başlardık. Biz Jackrabbit'in ölüyor olduğunu kabullenene kadar zaman harcadık. Bizim gecikmişliğimiz birçoğunuzu mesajsız bıraktı."

Bee, "İyi iş yaptınız. Mesajından çok Jackrabbit'in kendisini isterdik" dedi.

Üniformalı kişi hafifçe selam verdi ve yürüyüp çıktı. Bir ses şarkı söylemeye başladı:

"Ağaç sallanır
ıslak
hiç rüzgâr yokken.
Seni düşünürüm.
Işık nasıl kırılıyor
göz kapaklarımın içinde
ok gibi."

Connie dinlemeyi bıraktı, Erzulia'nın kısılmış kuru gözleri ve düşünceli alnıyla Bolivar'a bakışını yakaladı. Bolivar bağdaş kurmuş kafasını omurgasının tepesinden hafifçe yana eğmiş, kaskatı oturuyordu. Gözleri alev alevdi. Elleri bacaklarının üstünde eski bir çift çocuk eldiveni gibi duruyordu.

Diğerleri anılarından bahsediyor, üzgün ya da özlemle epizodlar anlatıyorlardı. Otter, "Tayfunun gelişini beklediğimiz bütün gece, ekini korumak için nöbet tutarken donduğumuzu hatırlıyorum. Jackrabbit bize şarkılar söyletip komiklikler yapmıştı, dalgalar deniz duvarını aşınca gerçekten çok korkmuştuk."

Diana ve Erzulia bir şeyler konuştular. Diana kalkıp çıktı, yakın arkadaşı olan üç kadınla geri geldi. Ayın sevgilileri, kızkardeşleri, kızları, dizlerine kadar uzun beyaz iyileştirici tuniği giymişlerdi. Saçları arkadan bağlanmıştı ve süs olarak da hilal takmışlardı. Şimdi bir çello, bir flüt ve bir davul taşıyorlardı. Akort yaptıktan sonra, şarkı söylemek için ayakta duran Diana'nın her iki yanına oturup, çalmaya başladılar... Sesi yumuşakça, hıçkırarak, sözsüz ama melodik, çellodan daha yüksek ama flütten daha alçak dördüncü bir çalgı gibi çıkıyordu. Kumral saçları bir omzunun üstüne düşüyordu. Uzun, kemikli ve buyurucuydu, sallandı. Sesi alçalıp duygulandı, yükselip havalandı, uzadı, figana dönüştü ve davulun ritmini aşarak hüzünlendi. Sonunda Erzulia kalktı. Mavi giysisini çıkardı ve teni kadar siyah bir balerin giysisiyle kaldı, bu yüzden Connie ilk önce onu çıplak zannetti. Hareketsiz duruyor, uzamış görünüyordu.

Dans etmeye başladı ama Connie'nin şölen gecesi gördüğü gibi değildi. Kendinden geçmiyordu, bilinçliydi ve kendi dansı değildi bu, Jackrabbit'in dansıydı. Evet, o olmuştu. Uzun boylu, kemikli ama zarif, sallapati ve çevik, genç, becerıksiz ve güzel, yetenekli ve sokulgan, aynı anda dört ayrı yöne koşturan, sıçrayan, zıplayan oydu.

Bolivar'ın başı yavaşça göğsünden yukarı kalktı. Bakıyordu. Birden Erzulia-Jackrabbit'in dansı onu çekti. Yavaşça mekanik olarak, sanki hipnotize olmuş gibi Bolivar onunla dans etmeye başladı. Erzulia isteyerek Jackrabbit'in anısını uyandırdı ve Bolivar'ı döne döne dans ettirdi. Daha ateşli dans etmeye başladı, bedeni daha akıcı ve zarif oldu, şölen gecesi -onun Bee'yle olduğu gece- Jackrabbit'le dans ettiği gibi. Yavaşça gözyaşları süzüldü yüzünden, belki de Jackrabbit'ten daha çok Skip içindi bu gözyaşları, belki her ikisi için de, belki eski kayıplar için, kendisi için ve her şeyden çok Luciente ve onu dağlayan acı için.

Müzik bitti ve Bolivar Erzulia'yı kucakladı. Bir an kenetlenmiş durdular ve sonra Erzulia'nın bedeni gevşedi. Bolivar geriye sıçradı. "Ama ben onu hissettim!" diye çığlık attı.

"Onu hatırladın," dedi Erzulia kıvrakça, alnını silerken.

Bolivar yere çöküp kasılarak ağlamaya başladı, öyle aniden oldu ki, bir an hiç kimse onun için bir şey yapamadı. Sonra Bee ve Çılgın At mırıldanarak nazikçe onu kaldırdılar.

"İyi. Nihayet acını dışarı vurdun." Erzulia kahve servisi yapan insanlara işaret etti, onlar da kahve kupalarını kaldırarak şarap testileriyle bardakları taşımaya başladılar. Yakınlar arasında heyecanın yatışması için bu kez önce diğerlerine servis yapıldı.

Şarap keskin üzüm kokulu, sert ve buruktu. Testilerde "Cayuga Egenblick'in Keskin Yemek Sonrası Şarabı," yazılıydı, birçok testi getirdiler. Herkesi iyice sarhoş etmeye yeterli diye düşündü sırada bekleyen testileri de görünce. Gerçekten heyecan yatışmış gibi görünüyordu. İnsanlar sessizce konuşuyor, burunlarını sümkürüyor, terlerini siliyor, mendillerini katlıyor ve birbirlerine sarılıp yine konuşuyorlardı. Bolivar oturmuş, kısa ama azalan hıçkırıklarla ağlıyordu. Oturuşu rahatlamıştı. Yüzü kırışıklıklar içindeydi. Başını Çılgın At'ın kucağına koymuştu.

Erzulia üç müzisyene ve Diana'ya bir şeyler söyleyince çok değişik, hem acı hem tatlı bir tonda çalmaya başladılar. Erzulia ve Diana birlikte şarkı söylediler, sesleri havada uçan, dönen, karşılaşan kırlangıçlar gibi yayıldı. Diana'nın sesi daha derin, Erzulia'nınki daha tatlı ve daha tizdi. Connie'nin fidanlıktan hatırladığı şarkıyı söylerken birleşip ayrılarak birbirlerine eşlik ettiler:

"Kimse bilmez
nasıl akar
geçip giderken.

Kimse gitmez
yükseldiği yere
akıp gittiği yere."

O ninniydi bu. Herkes söylemeye başladı, hepsi biliyor gibiydi. Üzerinde Erzulia'yla Diana'nın seslerinin yükselip alçaldığı yumuşak bir şarkı dalgası oluşturdular.

"Kimse bilmez
nasıl seçer
nasıl büyür..."

Çocuklar ileri geri salınarak katıldılar, sözleri bebekliklerinden biliyorlardı. Flüt seslerin üstünde yükselerek kendi kendine dans etmeye başladı, Erzulia ve Diana susup dinlediler. Salondaki diğer çalgılar zaman zaman eşlik ettiler. Doğaçlamanın yoğunluğu arttı, sürüklendi, duracakmış gibi oldu ve sonra tekrar gitar veya teyple devam etti.

Sonunda şarkı yavaş yavaş sona erdi. Barbarossa düşünceli bir edayla konuştu: "Jackrabbit'in en çok hoşuma giden gösterisi yaz gündönümünde hızlandırılmış bitki büyümesi kullandığı gösterisiydi. Günlerce küçük filizlerin tohumlardan çıkışı, lalelerin açılışı, kapanışı, açılışı, kapanışı gözlerimin önünden gitmedi. Hem tuhaf hem güzeldi. O görüntüler, çalışırken hep aklıma geldi ve güldüm. Bana çok güzel duygular verdi."

"*Candostların* yüzündeki gülümseme, kızların ve oğlanların o arkaik gülümsemesi. Jackrabbit... bu gülümsemeden alıyordu esinini," dedi Bolivar. Ağlamayı kesmişti. Yüzü yumuşaktı. Bee'ye doğru uzandı, başı uykulu bir çocuk gibi düşüyordu. "Ben tatildeydim ve Jackrabbit henüz yerleşmemişti. Üç aylığına Yunanistan'a gittik. On beşindeydi, tavşandan çok cırcır böceğine benziyordu. Bir deri bir kemikti. Durmaksızın yerdi, ama hiç göstermezdi. Bahardı, mart sonu. Her yerde yaban çiçekleri. Girit kadife gibiydi. Ağaçlandırmada çalıştık, çobanlarla kaldık ve Jackrabbit herkesin çizimlerini yapıyor, onlara dağıtıyordu. Gri-yeşil zeytinlerin altında kırmızı gelincikleri ve alınlarında boynuzların çıkacağı yerlerin ovuşturulmasını isteyen küçük siyah çocukları hatırlıyorum. Yabanileşmiş geyik otları. Bir hafta kaldığımız boya fabrikasında garip işler yaptık. Minos tarzı duvar resimlerine hayrandık. Bir Minos binasının duvarlarında ilginç, düşsel kuş resimleri gördük. Harika şeylerdi. Saf kadife. Bizim de daha o zamandan planlamaya başladığımız gösterilerimizde böyle benzersiz yaratıklar yaratmamız gerektiğine karar vermiştik. Bir ev inşa etmeye karar verdik, Minos'taki gibi bir ev. Diğerlerinden biraz uzak, dağlar ve bağlar içinde. Baştan başa boyalı, güneş alan bir ev."

Bolivar zayıfça gülümsedi. "Birkaç gün sonra Dicty yakınlarında bir eşekle yolculuk ederken o kuşları gördük. İngilizce'de ibibik deniyor. Tıpatıp Minos misafirevindeki kuşlara benziyordu bunlar. Pembemsi kahve, siyah ve beyaz çizgili kanatlarıyla ve uçan zebra gibi

kuyruklarıyla, yavaşça uçarken birden size doğru fırlayıp sonra telaşla açıklıklara doğru uçuyorlardı. Kafalarında Kızılderili şefleriininkine benzer, istedikleri zaman havaya diktikleri kahverengi siyah uçlu bir başlık vardı. Eşeklerden düşene kadar güldük. Yavaşça kanat çırparak uzaklaştılar ve onlara inanmadığımız için kızarak azarladılar. Pooh! Pooh! diye bağırdılar bize. Ah, şu eski Giritlilerin hayal gücü dedi Jackrabbit, yıllarca bu ikimizin arasında ortak bir deyiş oldu..."

Omuz silkerek iç geçirdi. "Bizim için çırpınan gösteri sanatçısı Aya Nikola'nın çalışmalarını gördük. Akıcı bir şeyler vardı onun çalışmalarında. Yanında sekiz öğrenci çalışan çok iyi bir gösterici. Jackrabbit'in ayartıldığını görüyordum. Ben kendimi Jackrabbit'in hem öğretmeni hem de âşığı olarak gördüğümden kıskandım. Jackrabbit onunla çiftleşince çok daha kıskandım. Jackrabbit'in de yalnızca erkek bedenine ilgi duyacağını ve böylece bana benzeyeceğini sanıyordum... O ayları günbegün çok canlı hatırlıyorum. Hiç daha yakın olmamıştık. Bununla beraber farklılık yok olmuyordu. Her zaman Jackrabbit'in bana daha fazla benzemesini istedim... Luciente, sizin arkadaşlığınızın gücü buradan geliyordu herhalde, sen onun senin gibi olmasını istemedin. Jackrabbit için vazgeçilmez bir şeydi bu."

"Ah, Bolivar!" Luciente söze karıştı sarsılarak. "İkimiz de Jackrabbit'i sevdik; ondan büyük zenginlik, büyük zevk aldık ve şimdi acı içinde kıvranıyoruz. Daha fazla ne isteyebilirdik? Sona ermemesinden başka! Ama şimdi..."

Şarap dolaştı ve zarif kâğıtlar, oymalı pipolar içinde esrar, marijuana ve daha başka bir sürü ot içildi. İyileştiricilerden biri yine flüt çalıyor, Diana da şarkı söylüyordu. Luciente Diana'ya doğru uzanmış onlarla birlikte söylüyordu. Acısı giderek yumuşuyordu. Connie Luciente'nin acısının üstüne çarpan bir şelale gibi değil de bir nehir gibi aktığını hissediyordu.

Bazı çocuklar uyuyakalmışlardı. Arasıra bir yetişkin veya daha büyük bir çocuk uyuyanları taşıyor, tökezleyenleri eve götürüyordu. Birçok yetişkin oturdukları yerde kestiriyor, öylece yere uzanıveriyordu. Zaman zaman biri bir şarkı söylüyor, biri şiir okuyor, biri de bir anı anlatıyordu.

"Bir şölen gününü hatırlıyorum; belki bir Samanpazarı Şehitleri veya Cadılar Günü'ydü? Jackrabbit düş gibi bir *flimsy* tasarlamama yardımcı oldu. Ben bir ay güvesiydim, soluk yeşil, sarı damarlarım ve lavanta rengi çizgilerim, tüylü antenlerim vardı..." dedi Luxembourg.

"Yukarıda üzüm bağlarında
biri flüt çalıyor
ve şarkı
adımı çağırıyor.
Yaprakların yarı yarıya örttüğü
üzüm hevenkleri arasında
işaret eden eller gibi
biri bekler, ağzı
olgun üzümler gibi tatlı,
dokunuşu kanatır beni
olgun kara üzümleri
cenderenin kanatması gibi.
Bir başkasıyla yatmaktayım.
Çok acele ettim.
Yanlış kişiye çattım,
Fransa'ya uzanan bir tünel kadar
uzun gecenin içinden geçmek için.
Tüm yamaçlarda âşıklar çiftleşiyor.
Ben burada saplanıp kaldım
yanlış kişiyle
sen yukarıda üzüm bağlarında
adımı çağırırken."

Şarkılar, şiirler daha neşeliydi: Aşk şarkıları, içki şarkıları, iş şarkıları, deniz ve çiftçilik şiirleri, politik nükteler, takip edemediği konulu şarkılar. Küçük kekler ikram edildi. Daha fazla insan uyuyakaldı, bazıları evlere gitti. Erzulia ve Bee davul eşliğinde ve sözleri anlayanların kahkahaları arasında başka bir dilde şarkı söylüyorlardı.

Sessizlik çökünce Luciente kibarca konuştu. "Ben Jackrabbit'le Diana sayesinde tanıştım. Jackrabbit Treefrog'daki akıl hastanesinde tedavi görüyordu. Beni sürekli tahrik eden ama benimle yatmayan Diana'yı ziyarete gelmiştim. Her ne kadar Jackrabbit benim köyümdense de onu pek tanımıyordum. Tüm dikkatimi çeken sürekli isim değiştirmesiydi ve bu beni itiyordu. Jackrabbit bayağı çökmüştü, ama benim ziyaretime kadar tekrar toparlanmıştı... Diana çimenin üstünde bir ay dansı yapmıştı. Yeşil aydı, yaz gündönümünden sonraki ay, önce kıskandım, aile üyeleri ve ben izlerken Diana onunla oynaşıyordu. Sonra kıskançlığım gitti."

"İlk delirdiği zamanki gibi değildi" dedi Diana güzel kısık sesiyle

Luciente'nin alnındaki saçlarını okşayarak. "Tam bir çöküş sayılmazdı. Temel olarak Jackrabbit Bolivar'ın etkisinden sıyrılmak için gelmişti. Seninle çalışmak istiyordu," dedi Diana Bolivar'a, "ama aynı zamanda tek başına çalışmak istiyordu. Kişilik edinmek için özgür olmak istiyordu. Öyle çok şey biliyordun, öyle çok seyahat etmiştin ki, kendi stilini bulmuştun, ün kazanmıştın. Jackrabbit kendi çalışmalarının ve görüntülerinin seninkilerin içinde yok olduğunu hissediyordu, belki de Aya Nikola'da olan buydu. Jackrabbit bir merkezden yoksundu. Bunun yerine muhteşem bir imge akışı ve deneyim açlığı vardı onda. Dengeleme başkalarından geldi. Senin etkini dengeleyecek birine ihtiyacı vardı. Luciente'nin de uzun zamandır çok fazla aklı başında olduğunu hissediyordum." Luciente'nin saçını çekti.

"Bununla beraber senin tertibin sayesinde birbirimizi gördük," dedi Luciente somurtkan bir kibirle.

"İşinize yaramadı mı? Benim tertibim iyileştirmekti, eski arkadaşım."

Luciente yanağını Diana'nın omzuna dayadı. "Nasıl olsa olacaktı, Jackrabbit köye geri geldiğinde, ama o zaman kısa sürerdi... İyi öldü. İyi bir ölüm, yararlı. Yalnızca... çok erken!"

Bas bir ses yumuşak bir şarkı söylüyordu:

"Bir bebek düşlüyorum
diğerlerinin arasında yüzüyor
nehirdeki alabalık gibi.
Bir bebek düşlüyorum
iri gözleri
gizli sözler veriyor.
Bir bebek düşlüyorum
sürükleniyor çarpan
kalbinde çocuk üretim evinin
her gün
daha güzel
daha yakın oluyor bana."

"Güneş doğdu," dedi Erzulia kapıların açılmasını işaret ederek. "Sevgili arkadaşımızı toprağa vermeliyiz. Gün doğdu. Uyanış bitti."

Salon yavaşça kalkıp silkinen bir köpek gibi hareketlendi. İnsanlar birbirlerini uyandırdılar. Fincanlar, bardaklar, testiler, boş, yarı boş, hâlâ dolu, götürüldüler.

"Jackrabbit'ten hatıra isteyenler bir tane alsın. Önce ailesi ve yakın arkadaşları," dedi Erzulia. Sessizce eşyaların etrafında toplandılar. Luciente yıpranmış bir kitap aldı. "Jackrabbit bunları okurdu. Her şiir bana geçip giden zamanı hatırlatıyor."

Bolivar sarı taşlı yüzüğü aldı. "Jackrabbit on beşine bastığında onun için bir ustaya yaptırmıştım."

Erzulia tarafından battaniyenin altına yerleştirilen mektuplar ve şahsi yazıları dışında her şey alındı. Sonra Bee, Bolivar, Barbarossa ve Luciente cesedi taşımak için hazırlandılar. İnsanlar uyanık kalabileceklerse işe gidiyorlardı, kalamayacaklarsa da uyumaya. Mezarlığa giden alaya otuz kadar kişi katıldı.

Çan Mattapoisett'te yine çalıyordu. Yavaşça köyün patikalarından geçerlerken, Diana'nın arkadaşları ölüm marşını çaldılar. Yapraklar henüz sararmaya başlamışlardı, akçaağaç kızıllaşıyordu, genç bir fidan sanki taze kana batırılmış gibi kıpkırmızıydı. Berrak bir gün olacaktı. Hava soğuktu. Çiğ taşları ıslatmıştı, Connie'nin ayağı kayıyordu. Kasımpatları ve yıldız çiçekleri yol boyunca açmıştı. Henüz don yoktu. Kırmızı ve yeşil domatesler hâlâ uzun sırıklarından sarkıyorlardı. Bahçelerin kenarında, çimenin üstünde kabaklar olmuş, mısırlara sarılmışlardı. Sojourner yanına gelip, koluna girmesini istedi, çünkü uzun geceden yorgun düşmüştü. Yavaşça alayın en arkasına geçtiler.

Koruluğun kenarında derin ve dar bir mezar açılmıştı. Toplandılar, Jackrabbit'i kâğıtları ve battaniyesiyle birlikte çukura indirmek için ip kullandılar. Onu indirirlerken Erzulia battaniyeyle yüzünü kapadı. Ceset dibe otururken Connie'nin içini titreten yumuşak bir ses çıkardı. Birkaç kişi, Luciente, Bolivar, Çılgın At hafifçe tekrar ağlamaya başladılar, ama Connie gerçek ağlamanın bittiğini anlayabiliyordu.

"Arkadaşlar bizi savunurken ölen yoldaşımız Jackrabbit için yas tutuyoruz. Yalnızca bizim içimizde ölüler yaşar. Su içimizden akar. Güneş kemiklerimizde soğur. Biz tüm canlılarla şarkı söyleyen tek bir enerji ağında birleştik. İçimizde bizi biz yapan ölüler yaşar. İçimizde doğmamış çocuklar yaşar. Birbirimizin havasını soluyarak, birbirimizin suyunu içerek, birbirimizin etini yiyerek, topraktan bir ağaç gibi büyüyoruz. Güle güle Jackrabbit." Erzulia bir kürek aldı ve toprak attı. Sonra küreği Bee'ye verdi.

Herkes sırayla güle güle diyerek toprak atıp geri köye yürüdü. Kötü bir bezle sarılı safran ağacı mezara dikilmeyi bekliyordu. Tören gereği herkes toprak atmayı bitirdikten sonra Erzulia iki görevliyle mezarı kapatmak için kaldı. Connie'nin yanında bekleyen Luciente

koluna girip ona yaslandı, geriye yürüdüler.

"Şimdi çocuk üretimevine gidiyoruz," dedi. Connie acının durgunluğunu hissediyordu. Kalmıştı. Zamanla yavaş yavaş yok olacak olan bir acı. Ama ilk kabullenmeyiş geçmişti. Bu acıyla yaşayacak ve hayatını devam ettirecekti. Connie de kendini gevşemiş hissetti, yorgun ama rahatlamıştı, havadan daha hafif ama tüm organları yorgunluktan ağırlaşmış. Sanki yılların üzüntüsü için ağlamıştı.

Bee, Barbarossa, Otter, Sojourner, Hawk ve Bolivar da çocuk üretimevinin yanındaydılar. Çift kapılardan dörtlüler halinde içeri girdiler. Sacco-Vanzetti onları bekliyordu.

"Biz ölen ve gömülmüş olan Jackrabbit'in yerine yeni bir bebeğin doğmasını istiyoruz" dedi Bee.

"Size haberlerim var," dedi Sacco-Vanzetti heyecanla, soylu bir edayla konuşmaya çalışarak. "Muhteşem haberlerim var. Anlasanıza işte konsey toplandı. Jackrabbit'i onurlandırmaya karar verdi. Bu genetik şans bir kez daha doğacak."

Bir anlık sessizlik oldu. Sonra Luciente konuştu. "Konseye teşekkür ederiz. Her ne kadar nerede veya kim olduğunu bilemeyeceksek de Jackrabbit'in bir parçası yaşayacak."

Geri döndüklerinde güneş tarlaların, evlerin, çocuk üretim evinin kubbesinin üstünde parlıyordu, Luciente'ye sordu, "Neydi bu? Anlamadım."

"Ne? Ah, karar." Luciente hafifçe sallandı. "Bu çok ender olur. Olağanüstü yetenekli genç biri ölürse bir çeşit canlı andaç olarak aynı genetik karışım yeni bir bebeğe verilir. Nerede olduğunu hiç bilmezsin. Kimse bilmez. Kayıtlar korunmaz. Biz yetişme tarzının genetikten daha önemli olduğunu, bir zamanlar sizin olumsuz genleri ayıkladığınızı biliyoruz ama yine de bir andaç bu. Bundan dokuz ay sonra bir yerlerde bir Jackrabbit bebek doğacağını bilmek insanı rahatlatıyor."

"Sanıyorum..."

"Daha fazla bağlantı kuramayacak kadar bitkinim, Connie tatlım. Uyumalıyım. Sen de." Luciente onu kucakladı. "Hadi git."

Yavaşça yatağında belirdiğini hissetti. Bir hemşire yanında oturuyordu, göz kapakları kıpırdadığı anda hemşire bağırdı. "Kendine geliyor. Çabuk Dr. Morgan'a haber verin. Salonun sonunda uyuyor."

Gelecekte kalabilme yeteneği onu şaşırttı. Bir önceki geceden beri onu uyandırmaya çalışıyorlardı. Bu kez Luciente'ye kilitlenmiş, onları hissetmemişti bile. Kısık gözlerle telaşı seyretti. Korkmuşlardı. Dr. Morgan'ın ağacı kesen bıçak gibi vınlayan korkusunu hissedebiliyor-

du. Başına tıktıkları şey deneyseldi ve bir ölüm istemiyorlardı.

Morgan ve Redding uzun uzun mırıldandılar ve Argent sabah geç geldi, süngüsü düşük ve sinirli görünüyordu. Ona baktı, hemen hemşireleri sorguladı, kaş çatıp durdu. Redding dolandı, homurdandı ve sonra bir hipodermik ve lokal anesteziyle içine sızan dializ aletindeki ilacı değiştirdi.

"Bunun halletmesi gerek," dedi Redding neşeyle, ama Connie'nin kafatasına sanki onu kopartmak istermiş gibi kaşlarını çatarak bakıyordu.

Etrafındakiler ihtiyatlı davranıyorlardı. Tina ve Sybil'in gerçekten korkmuş olduğunu görmek üzdü onu. Tina durmadan yemek yemesini istiyor, kapıyla pencere arasında kızgın bir sinek gibi gidip geliyor ve söyleniyordu. Tina oturma odasındayken Connie Sybil'e güven vermek istedi.

"İyi mi! On iki saat boyunca bilincini yitirdin! Bunun neresi iyi?"

"Sybil, endişelenme! Lütfen. Kötü olan tek şey başıma tıktıkları hikaye. Ve onu çıkarmak için elimden geleni yapıyorum. İnan bana."

"Korktular." Sybil'in gözleri endişeliydi. "Pazartesiden itibaren sana ne olduğunu anlayana kadar plantasyon programını kaldırdılar."

"İyi! Bu ilk zaferim. Tina pazartesi gününeydi." Luciente'nin yardımıyla onları yine korkutabilirdi. Başka ne yapabilirdi ki? Mücadele etmek için tek yolu buydu.

17

Bir hafta boyunca her gün Luciente'ye ulaşmaya çalıştı ama başaramadı. Bir keresinde öteki geleceğe kaydığını hissedip korkuyla geri çekildi. Niye Luciente'yi çağıramıyordu? Diyaliz çubuğunu yerleştirdiklerinden beri kendi çabasıyla ona, istediği, doğru geleceğe ulaşamamıştı.

Daha az doz veriliyordu ve zaman daha az donuk geçiyordu. Tina bir çamaşır arabasına saklanarak koğuştan kaçmaya çalışırken yakalanmıştı, iki gün tecrite kondu. Serbest bırakıldığında başı dönüyor, ilaçlardan yüzü seğiriyordu, Connie yalpalayarak kalktı ve omzuna dokundu. "Başaramaman çok kötü," diye fısıldadı. "Tekrar dene."

"Yalnızca dört günüm kaldı. Programda pazartesi gününe kondum."

Kavuniçi ve bej renkteki odasında, Alice televizyonun önünde gevşekçe gülümseyerek oturuyordu. Önünde hareket eden her şeyi

seyrediyordu. Connie, televizyonu kapatsa Alice'in boş ekranı aynı boş gülümsemeyle seyretmeye devam edeceğini düşündü. Personel sürekli Alice'e, yakında gönderileceğini söylüyordu ama Skip'ten dolayı dikkatliydiler. Alice çok yiyordu. Görevli onu yemeye başlatana kadar yemiyordu ama sonra sırayla her şeyi yiyordu. Kilo alıyordu.

Bir sonraki pazartesi Kaptan Krem ve Tina'yı tekerlekli sandalyeyle ameliyata götürdüklerinde yatağına yerleşti ve Luciente'ye ulaşmaya çalıştı, nasıl olduğuna aldırmadan. Sarsıldı. Bir an koğuş loşlaştı ama yine de geleceğe varamadı. Iskaladı. Uyumaktan çok bayılmak gibiydi. Ama nihayet küçük bir kırlıkta Luciente'nin eli omzunda duruyordu. Yerin altından yüzeye fırlamış gri-yeşil taşlar. Yerlerde çam yaprakları kayalara doğru sürükleniyordu. Luciente kahverengi -gri bir tulum üniforma giymişti.

"Neredeyiz?"

"Cephede," dedi Luciente. "Tümüyle savaşa girdik."

"Bu yüzden mi sana ulaşamıyordum?"

"İletişim güçleşiyor. Bir şey müdahale ediyor. Olasılık statiği gibi bir şey. Zamansal vektörler kavrayışımız henüz çok ilkel bir aşamada... Yola çıkmadan önce sana ulaşmaya çalıştım ama o zamandan bu yana çok meşgulüm."

"Bilicin nerede?" Luciente'nin sol kolundaki bant şeklindeki açık renk deriye baktı.

"Odada bıraktım. Onları düşünmeden kullanırız korkusuyla çıkardık. Frekanslarını bulabilirlerdi. Yerel konuşmalar için bunları kullanıyoruz." Luciente, boynundaki küçük, ağ örgülü bir yumurtaya dokundu. "İtiraf ediyorum, bilicim olmadan kendimi çıplak hissediyorum. Bedenimin bir parçası. Onu yalnızca çiftleşmek için veya uyurken çıkarırdım."

"Ya kaybolursa?"

"Hafızamın üçte ikisini kaybetmiş olurum... Treefrog'da Marigold bir kaza geçirdi, sol kolu ve bilicisi yok oldu. Kolu tekrar yaptık, ama biliciyi değil. Marigold kendini öldürdü... Bazıları için yalnızca bir rahatlık. Bazıları içinse ruhlarının bir parçası."

Bee, sırtında bir alet taşıyarak bir patikadan onlara geldi. Her zamankinden daha iri ve olağanüstü canlı görünüyordu. Gülümsemesi hâlâ görkemli bir sakinlik ve aydınlık bir enerji doluydu. "Günaydın, Karabiber ve Tuz. Sana geçen sefer söylemeyi unuttum, kafana bu peruk yerine bir kirpi postu koysan bile daha iyi olur."

"Uzamaya başlıyor. Kaşıntı yapıyor." Düşünmeksizin kızılkahve

peruğu başından çıkarıp ona yarasını gösterdi. Çimentonun döküldüğü yerde bir kellik hissediyordu, ama kafasının geri kalan kısmında saçları dik uzamıştı.

Bee ve Luciente her ikisi de kötü niyet düşünmeksizin kıkırdadılar, onu okşayarak yarım santim uzamış saçın ne kadar sert ve dik olduğunu söylediler. Onların dalga geçmelerine aldırmadı, çünkü alayın içinde şefkat vardı, hem ayrıca ne kadar komik göründüğünü biliyordu. Bu koğuşun banyosunda gerçek bir ayna vardı.

Bee kafasındaki tıpaya takıldı. "Bu iyi bir şey değil herhalde. İçine ne koydular?"

"Beni kontrol edecek bir şey. Bir makine."

Bee üzüntüyle baktı, Jackrabbit için yapılan törenin başlangıcında da yüzünde aynı ifade vardı. "Hepimiz savaştayız. Sen de bir savaş esirisin. Umarım kurtulursun." Nazikçe ona sarıldı.

Kısa bir süre güldü, çözülerek. "Ne yapabilirim?"

"Sana taktik verebilir miyim?" Bee onun çenesini tutup kendine doğru çevirdi. "Zalimlerden esirgeyeceğin bir şey her zaman vardır, bağlılığın, inancın, işbirliğin. Hiç de eşit olmayan güce karşı bile bazen mücadele edecek bir yol bulunabilir ya da zorla ortaya çıkarılabilir. Senin zamanında birçok güçsüz insan mücadele etme yolları buldu. En sonunda bir güç haline geldiler."

"Ama siz hâlâ savaşıyorsunuz. Hâlâ bitmedi!"

"Nasıl bitebilir?" Luciente el salladı. "Zamanla güneş novaya doğru gidiyor. Büyük patlama. Ya sonra? Kendimizi yenileriz, yeni nesiller yaratırız. Ya da ölürüz."

"Ama siz gerçekte *daha fazlaya* -daha fazla insana, daha fazla şeye, hatta daha fazla paraya bile- inanmıyor gibisiniz."

Luciente bir çama yaslandı ve parmaklarıyla ağacın kabuğuyla oynadı. "Bir gün büyük onarım yapılacak. Okyanuslar dengelenecek, nehirler temiz akacak, bataklıklar ve ormanlar yeniden canlanacak. Artık düşman olmayacak. Onlar ve biz olmayacak. Birbirimizle sanat ve düşünceye ilişkin önemli konularda neşeyle tartışabileceğiz. Eski yöntemlerin zerresi kalmayacak. O zamanı bilemeyeceğim; senin bizi bilemeyeceğin gibi. Aslında yalnızca düşleyebildiğimiz şeyleri bilebiliriz. Nihayet gördüğümüz her şey kendimizden kaynaklanıyor."

"Sizi bilmediğimi mi düşünüyorsun Luciente?"

"Halk olarak. Bizim toplumumuzu tümüyle anlayamazsın, benim bizden yüz yıl sonrasını anlayamayacağım gibi. Büyük büyük torunlarımız ne gibi yeni sanatlar icat edecekler? Hangi eski sanatları keşfe-

decekler? Ne gibi müzik aletleri yapacaklar? Ne gibi oyunlar? Nasıl bir kendini bilme yöntemi? Ne gibi yeni yiyecekler, yemek pişirme yöntemleri? Düşleyemediğimiz ne gibi bilimler? Ne gibi yeni iyileştirme yolları? Galaksimizde daha uzaklara gidecekler mi? Altmikroskobik katmanda gezilecek mi? Her bölge kendini besler hale geldikten ve onarımlar tamamlandıktan sonra ne olacak? Bazen... bazen sonsuza dek yaşamak istiyorum!" Luciente başını geriye attı. "Ama biliyorum ölme zamanım gelecek. Uzanıp ölmek isteyeceğim. Ama şimdi o geleceğe yolculuk etmek isterim senin bizimkine ettiğin gibi. Biliyorum, bunun gerçeklikle bir ilgisi yok. Bugün yeterlidir. Seni tanıdığıma seviniyorum Connie."

Havada yukarıdan garip, keskin bir ıslık sesi geldi, gittikçe yaklaşıyordu. Bee ve Luciente dondu; sonra onu sarsıp Bee'nin biraz önce geldiği yöne doğru sürüklediler.

"Çabuk! Koş!" Luciente omzunun üstünden ona seslendi. Onu itelemek için Bee arkada kaldı.

Yüksek içe işleyen feryat gittikçe çoğalıyor, çoğalıyordu. Kulaklarına doluyor ve beyninin içinde ötüyordu. İliğine giren bir matkap gibi acıyordu. Artık ağrı yalnızca kulaklarından girmiyordu; kemikleri dayanamayacağı bir yükseklikte titreşiyordu. Acı içinde kavranan bir diyapozon gibiydi.

"Koş, Connie! Koş!" Bee dürtüklüyordu. "Sonik yelpaze öldürür. Yansıtıcılar köprünün üstünde. Koş!"

Dediğini yapmaya çalıştı, ama daha hızlı koşamıyordu. Kısa adımlar atıyordu, yanlarına ağrı saplanmıştı, arkada, onlardan uzakta kaldı. Beklemek için durdular. Luciente onu sürüklemek için geriye koştu. Vınlamanın derine, içine işlemesi onu sarstı. Yere kapaklandı, başını korumaya çalışarak. "Devam et! Koru kendini!"

"İşte, göz kapakları kıpırdadı. Kendine geliyor."

Gözlerini açtı. Hemşire başında duruyordu. Masajla yardım yapılıyordu.

Hemşire Roditis eğilip, "Kendine gelirken ne söylemeye çalışıyordun," diye sordu. "Devam etmekle ilgili bir şey."

"Bilmiyorum." Gözlerini kapadı.

"Halüsinasyon mu görüyordun?"

"Hiç halüsinasyon vakasına rastlanmamış." Acker yatağın ayak ucunda duruyordu.

"İğne işe yaradı. Dr. Morgan'ın hoşuna gidecek. Ama bu durum sürerse ne yapacaklar bilemiyorum." Hemşire Roditis ciddi, yargıç gibi

konuştu. Connie'nin üstündeki örtüyü düzeltirken cık cık sesleri çıkardı.

Luciente kolundan tutup onu bir hendeğe çekti. Dekoratif görünüşlü ekranların ve Bee'nin taşıdığına benzeyen aletlerin arkasındaki toprak bombalardan delik deşik olmuştu. Arkadaşları nehrin üstündeki küçük bir yükseltiyi ele geçiriyorlardı. "Deflektörler ve reflektörler," diye açıkladı Luciente kısa ve net bir biçimde. "Ayağa kalkma! Bizim hattımıza saldıracaklar."

"Herkes nerede?"

"Biz sağ kanattayız. Hat solumuza doğru kıvrılıyor, nehir boyunca."

Hendekte Connie'ye Otter katıldı, nehir boyunca büyüyen akçaağaçlardan birinden düşen yaprağı inceliyordu. Arkalarında çam ağaçları, önlerinde bir dizi akçaağaç. Kırmızı ve altın yaprakları kıyıya dökülüyordu, taşlık nehirde yüzerek göletlerde renkli yamalar oluşturacaklardı.

Otter, "Bu sana nasıl geliyor?" diye sorup bir şiir okudu:

"Bir yaprak
sarı kahverengi bir ağ gibi
ayağıma uçuştu
ölü bir pervanenin kanatları gibi narin
parçalandı."

Kafası karışık, Otter'e baktı. Aynı benekli tulumdan giymişti, saçları iki uzun belik halindeydi. Geniş burnundan parlayan gözlerine kadar kendiyle gurur duyuyor gibiydi. Connie sordu, "Bu şifreli bir mesaj mı?"

"Şifre mi? Bu bir şiir; bir beşli. Beğenmedin mi?"

"Ama... böyle bir zamanda nasıl yapraklar üzerine şiir yazabiliyorsun?"

Otter'in kaşları çatıldı. "Neden olmasın? Ölüme yakınız. O zaman şiir yazmak doğal değil mi? Yaprak gibi dökülüyoruz..."

"İşte geliyorlar" dedi Luciente sakin sakin ve hepsi silahlarını alıp mevzilendiler.

Toprak altında şiddetle sarsıldı, ama patlama duymadı. Aslında ortada bütün bu sarsıntılara neden olacak bir şey görünmüyordu, ama toprak yine sarsıldı ve kendini kötü hissetti. Toprak bir kere daha sarsıldı ve bir ağaç ikiye ayrılıp önlerine düştü. Başka ağaçlar da düşü-

yordu, bu arada bir kaya parçası yerinden kopup on beş metre yuvarlanarak bir gölete düştü. Kuşlar çığlık çığlığa uçarken kozalaklar fırlıyordu. Alakargalar kaçarken tyuf tyuf diye bağırıyorlardı. Sağ taraftan bir çığlık duydular.

Sonra düşmanın geldiğini gördü: Eklem yerleri olmayan metalik üniformalar, şakırdayan ağır metaller ve başlarını örten miğferler içindeki uzun boylu yaratıklar. Nehrin öte yanında ağaçtan kayaya, kayadan çalılıklara fırlıyorlardı.

"Hazır olun" diye fısıldadı Luciente.

Silah gibi bir şey tuttuğunu farketti, hedefi vurmak için dürbün benzeri bir aletle ayarlama yapması gerekiyordu. Sinirli sinirli onunla oynadı. Ateş aldı, ama nasıl durduracağını bilemedi. Nişan almadan önce kilitlemesi gerekiyordu, ama hep geç kalıyor, bir türlü beceremiyordu.

Metal şekiller gittikçe fazlalaşarak ağaçların arasında suyun karşısına saldırmak için hazırlanıyordu. "Hazır olun" diye fısıldadı Luciente tekrar. "Barajı geçmeye çalışanları yakalayın." Sonra dua eder gibi ekledi; "Bir canlıysan seni öldürüyorum, bağışla beni."

Bee ve Otter benzeri dualar mırıldandılar, Otter fısıldadı, "Aralarında insan var mıdır sence?"

Uzaktaki korulukta taburlar çoğalıyor, saldırı için hazırlanıyorlardı. Giderek kalabalıklaşarak mevzileniyorlardı. Nihayet şakırdayarak paldır küldür, dalgalar halinde küçük nehrin sığ kıyısına indiler. Metal parçaların şakırdaması dışında sessizce yaklaşıyorlardı. Çığlıklar atmıyor, haykırmıyorlardı.

Birden kendini Martin'le beraber yaşadığı dairenin oturma odasında buldu. Sıcak. Ter sırtından boşanıyor göğüslerinin altında toplanıyordu. Hava öyle yoğun ve sülfürlüydü ki öksürmeye başladı. Korkmuştu, korkudan midesi ağrıyordu. Neden? Martin aşağıda bir yerlerdeydi. Evet, sokakta ters çevrilmiş araba barikatlarının arkasında polise taş ve şişe atıyordu. Çevik kuvvet, TPF, tabancalarla, tüfeklerle ve göz yaşartıcı gaz bombalarıyla şakırdayarak sokağın aşağısından geliyordu. Ama seslerindeki öfke evlerde yankılanıyordu: *Analarını siktiğimin zenci köpekleri!*

Çiçekli yazlık elbisesiyle göğüslerinin altında kollarını kavuşturup dışarıyı seyrederek pencerede durdu. Martin aşağıda yerde, aciz öfkeli çığlıklar atıyordu ve öldürülmek üzereydi, polisin bir araba çaldığını iddia ettiği on dört yaşındaki bir çocuğu öldürmesiyle başlamıştı isyan. Sonra polislerden biri dönmüş, onu pencerede görüp, doğrudan

ona ateş etmişti. Pencere içeri doğru parçalandı. Korkuyla çığlık atıp kırık camların üstüne düştü. İki gün boyunca kolundan cam kırıkları ayıkladı. Ama onu ıskalamıştı. O zaman Martin'i de ıskalamışlardı.

"Sanıyorum kendine geliyor doktor."

"Patty, Redding'i aradın mı? Ara onu. Bul."

"Sekreteri yolda olduğunu söyledi."

"Bu implantasyonu kaybedersek iyi olmayacak." Dr. Morgan homurdandı. "Ne zaman çıktığını söyledi?"

"On dakika önce doktor."

"Doğrudan buraya mı geliyormuş?"

"Söylemedi doktor."

"Sen de sormadın tabii." Hoşnutsuz bir ifadeyle konuştu, bir şey için suçlayacak birini bulmanın zevkiyle. "Peki, Dr. Argent?"

"Onu bulamadım doktor. Bu sabah Dr. Sanderman'ın patoloji sınıfında misafir öğretmen. Sekreteri onun ofise on bir buçuk civarında geleceğini umuyor."

"Umuyor! Niye onu aramıyor... bulup mesajı vermiyor. Onu tekrar arayıp kıçını kaldırmasını söyle. Dersi bitirir bitirmez onunla konuşabilir. Bu kadınlar yüzlerini pudralamayı bırakıp sandalyeden kalkamayacak kadar tembeller. Bu mesajı elden Dr. Argent'e vermesini söyle."

Hemşire Roditis boğazını temizledi. "Doktor aşağıda ameliyathaneyi hazırlatayım mı?"

"Buna Redding karar versin... nerede o? İddiaya girerim o üniversiteli tiplerden biriyle kahve içmek için bir yere gitmiştir. Bütün gün kahve içiyor, böbreklerinin sağlam kalması tıbbi bir mucize. Onunla beraberken ben de çok içiyorum. Böyle giderse ben de ülsere yakalanacağım. Hangi cehennemin dibinde bu adam?"

"Eğer ameliyat yapmak istiyorsanız, bu sabah kahvaltı etti, ama ondan bu yana bir şey yemedi." Hemşire Roditis, Connie'nin dilinin altına bir derece koydu. "Cici kız, şimdi ısırma."

Hawk bir uçucunun kontrolünü eline almıştı. Luciente eğilip öndeki silahı dengede tuttu, Connie de arka koltukta her doğrultuda yüz seksen derece dönebilen bir başka silahlaydı.

Hawk uçucuyu aniden tırmandırttı. Denizin üstündeydiler, gri dalgalar muhteşem büyüklükte bir balığın pulları gibiydiler. Hava bulutluydu: Üzerlerinde pamuk kümelerine benzeyen bulutlar duruyordu. Tam altlarından sıyrılarak geçip sisli kıyılara doğru uçtular. Uçucu fırlayan mantar gibi hava boşluklarında gidiyordu, kendini biraz hasta hissetti. Hawk kontrolde olmaktan mutlu görünüyordu, Connie'nin da-

ha önce duyduğu, evet, şölen gecesi duyduğu bir şarkıyı söylüyordu. Bee'yle birlikte yürümüştü, kolu belinde. Aniden teni onun büyük sıcak elini anımsadı, parmağı *flimsy*'nin altındaki çıplak göğsünü okşuyordu. "Böyle bir gecede insan nasıl savaşa ilişkin şarkı söyler?" O da ona böyle bir gecede, başka gecelerde olduğu gibi savaşırken ölen insanlar olduğunu söylemişti.

"Senin yanında savaşmak ne kadar güzel
uzun masamızın arkadaşı
çocuğumun annesi."

Uçucu kıyıya pike yapıp yükselirken Hawk yüksek ince sesiyle şarkı söylüyor, Connie'nin midesi ağzına geliyordu. Altlarından martılar uçuyordu. Sis ufku kapamıştı. Bulutlardan başka hiçbir şey görünmüyordu, orada tersine çevrilmiş bir denize benzeyen gri havanın içine girip çıkan başka uçucular görünüyordu.

"Dostlar ordusu yenilmez,
Dostlar ordusu yenilmez!"

Hawk ince soprano sesiyle, kapalı kabinde neşe içinde ötüyordu; uçucuyu her taraflarını kaplayan bulutun içine soktu, dünya gri bir pamuk gibi üstlerine kapanıyordu, aşağıyı yukarıyı ayırt edemez olmuştu. Connie'nin başı döndü ve silahını kontrol eden kola tutundu.

Luciente omzunun üstünden sırıttı. "Tatlım, bulutlara ateş etmeye başlama! Rahatla. Uçuşun keyfini çıkar! Eyo!"

"Keyif mi? Midem ağzıma geliyor! Böyle aşağı yukarı inip çıkmak zorunda mıyız?"

"Kanat çırpan martılar gibiyiz" diye bağırdı Hawk. "Uçmayı nasıl sevmezsin?"

"Sen bu hafta taşındın mı, Hawk?" Luciente patavatsızca sözünü kesti.

"Eski yerimi Poppy'ye verdim. Çocuklar için yapılmıştı orası, sandalyeler ve yatak küçüktü. Poppy iki aydır bir yer bekliyordu. Yakında bir çözüm bulunamazsa bir yer temin edilmesi için konseye gitmeyi planlıyordu. Ben Jackrabbit'in eski yerini alıyorum, Poppy de benimkini alabilir." Uçucuyu doksan derece döndürüp açık alandan - dar bir vadinin denizle birleştiği bir yerden- yumuşak bir hiçlik kütlesini andıran bir başka buluta kaydırdı. "Eski yerim bir çocuk için bü-

yük. Poppy on yaşında. Çocuk evine bayağı yakın, eğer bazı geceler yalnız yatmak istemezse koşup gidebilir. Uçucuyu gideceğim yere yönlendirmek öyle kolay ki. Suyun sesini seviyorum; napiyim! Nasıl bir şey olduğunu bilirsin sen de." dedi Luciente'ye.

"Bugün Jackrabbit'in savaşını sürdürüyoruz." Luciente silahıyla meşguldü. O silahın kolunu, Connie de kuyrukta okuyucuyu tamir ediyordu.

"Eğer hayatta kalırsak" dedi Luciente konuşmaya beş dakika sonra katılarak "Artık yetişkin olduğuna göre ne yapacağına karar verdin mi? Bee, seyahat etmeyi düşlediğini söyledi. Kendi başına buyruk mu olacaksın?

"Her şeyden çok uçucularla çalışmayı isterim. Ama bir süre yolculuk etmek istiyorum. Körfezin yukarısından öteye gitmedim. Thunderbolt ve ben biraz dolaşmayı düşündük; tabii savaşın şu hali bittikten sonra."

"Biteceğini nereden biliyorsun" diye sordu Connie. "Kısa zamanda kazanmayı mı umuyorsunuz?"

"Kazanmak mı? Ara ara." Luciente yüzünü astı. "Güneş patlamaları gibi."

"Güneye gitmeyi düşündük. Satabileceğimiz birkaç yararlı yeteneğimiz var, herhangi bir işte bunlara güvenebiliriz. O yetenekli bir çiçek tozu yayıcısı. Ben de iyi bir tamirciyim. Şu başıboşlar gibi sonsuza değin dolaşmaktan bahsetmiyorum. Ne aile ne üs. Hiçbir zaman uçamayabilirim. Ama önce etrafı görmek istiyorum."

"Kırk derece kuzeydoğuya," Luciente'nin sesi kırbaç gibi şakladı. "Altmış metre aşağıya. Köpek dalışı. Sekiz nesne görüyorum."

Hawk yan yattı, gri yumuşaklığın içine Connie'nin kuzeydoğu olduğunu tahmin ettiği yöne daldı. Artan hızları bir kez daha başını döndürüp korkuttu onu. Konuşma sırasında endişelenmeyi unutmuştu. Şimdi hiçbiri konuşmuyordu. Hawk keskin manevralar yapıyordu. Luciente kendi silahını kontrol ediyordu. Kendini çözdü ve okuyucuda birkaç düzenleme yapmak için kalktı. Sonra gene bağlandı ve çabucak aletlerin üzerinden durumlarını okudu.

"Neredeyse üstlerindeyiz" dedi, kabin duvarlarının dışındaki hiç kimse onu duyamayacağı halde alçak sesle. "Güvenliği kaldır. Yakalayalım şunları!"

Uçucu bulutlardan kurtulup doğrudan arbedenin içine daldı. Uçucuların dördü Mattapoisett'tekiler gibi donatılmışlardı. Diğer beşi (Dokuz tane vardı, onun saydığı kadarıyla, sekiz değil) hâki renginde ve

daha uzundu. Motorları çok gürültü çıkarıyor, ne zaman tırmansalar siyah bir egzoz dumanı bırakıyorlardı.

Hawk onları tam kavganın ortasına götürmüştü. Ses onu sağırlaştırıyordu. Hâki renkli uçuculardan birinin onlara doğru geldiğini görünce yapabildiğinin en iyisini yapıp ateş etti. Bir ışık patlaması oldu. Hawk onları döndürüp, tırmandırıp daldırmaya devam ediyordu, başaşağı dönüyor, sonra tekrar düzeliyordu, Connie artık ne zaman yukarıda ne zaman aşağıdalar anlayamaz olmuştu. Bir uçucu alevler içinde denize düştü, ama hangi taraftandı anlayamadı. Son derece hızlıydılar, manevra kabiliyetleri yüksekti. Sanki sinekkuşları yarışıyordu. Yusufçukların birbirleri etrafında dönerek, parıldayıp sesler çıkararak, korkunç dişleri ve pençeleriyle dövüşmeleri gibiydi. Uçucular ölümüne bir mücadeledeyken bile güzeldiler. Bulutların yumuşak, öfkeli karınları kavganın içindeydi. Denizin soğuk gri yüzeyi sivriliyor, kıvrımlar oluşturuyordu. Bazen Hawk onları öyle alçaltıyordu ki Connie kırılan dalgaların köpüklerini, uçucunun arkada bıraktığı izi görebiliyordu.

On iki yaşında birinin eliyle ölüme gitmek diye düşündü. Bulutlarla sonsuz deniz arasındaki sisin içine girince kendini minicik hissetti. Böcekler kadar küçüldüler, havada dönüp duran tatarcıklar ve sivrisinekler kadar. Sonra Luciente'ye baktı ve denge duygusu geri geldi.

Kırmızı eşarbıyla saçlarının gözünün önüne gelmesini önleyen Luciente, silah başında sakindi, neşeliydi. Uçucunun kıvrılma ve dönüşlerini, yükselirken titremelerini ve dalışlarını gözle görülür bir zevkle karşılıyordu, gören azgın bir ata binmiş sanırdı. Bedeni rahat hareket ediyordu, oysa Connie'nin bedeni boşuboşuna aşağı neresi, yukarı neresi diye kestirmeye uğraşırken kaskatı kesilmişti. Luciente sallanıp ve yuvarlanıyor, ama hedefi hiç saptırmıyordu.

Hawk onları yine savaşın ortasına sürükledi. Başka bir uçucu yanarak düştü. Bu kez görebiliyordu, hâki renkteydi. Yaklaşan uçucuları saymaya çalıştı. Galiba her iki taraftan da birer eksik vardı.

Sonra çatal gibi ışıklar püskürterek uçucuların arasına dalıp çıktılar. Nişan alıp ateşledi ve dönüp kıvrılırken hedefini kaybetmemeye çalıştı. Birden ölümüne hâki bir uçucu, saat beş yönünden onlara doğru gelmeye başladı, sanki toslamak istiyordu. Düşman bir koğuş mesafesi yaklaşıp aniden yukarı saptı ve orada iri bir sivrisinek gibi havada asılı kaldı, silahı ona ateşlemeye hazırlanıyordu ki o ateş etti. Balon camın arkasında düşmanı gördü: Kalın camlar, karga burun; Dr. Redding'in doygun, parlak mavi bakışı, o da makinelisini ateşledi.

Mermiler havada karşılaştığı zaman hava çözülür ve zaman durur

gibi oldu, bir dalga gibi düşmeden öylece kaldı. Düşman uçucunun pilotunun yapışkan Dr. Morgan olduğunu gördü, beyaz parmaklarıyla kontrol paneline kenetlenip önemli adam havalarında dudaklarını ıslatıyordu. Arka koltukta, bir robdöşambr giymiş, yakasına kırmızı bir karanfil takarak şıklığını artırdığını sanan Dr. Argent oturuyor, ak saçlı başını sallayıp durarak tarayıcıyı çalıştırmaya uğraşıp ona dik dik bakıyordu.

Etrafına baktı ve tüm düşman uçucuların onları hedef alıp saldırıya geçtiklerini gördü. Sağına ve soluna baktığında pilotlarının kızını ondan alan Yargıç Kerrigan, sosyal görevli Bayan Kronnenberg, Bayan Polcari, Acker ve Bayan Moynihan, tüm sosyal uyum uzmanları, doktorlar, ev sahipleri, polisler, psikiyatristler, yargıçlar, çocuk rehberlik danışmanları, görevliler, hastabakıcılar, ne koparırsak kârdır diye düşünen avukatlar, başhemşireler, EEG teknisyenleri ve onu bu duruma getiren, onu buraya kilitleyen, ona uyuşturucular veren, onu cezalandıran ve onu suçlayan tüm iktidar tabakaları olduğunu gördü. Hepsi yaklaşıyorlardı, silahları pırıl pırıldı. Sonra havada altın kırmızı alevler belirdi ve Dr. Redding'in bağırtısını duydu, "Tam düğmenin üstünde. Bu halleder. Tamam, onunla beraber ambülansa."

Tekrar güneye üniversite hastanesine götürüldü ve ameliyat için iğne yapıldı. Kafasını traş edip diken gibi saçlarını kestiler, yine kabak kafalı oldu.

Ameliyat bir öncekinin yarısı kadar zaman aldı. Diyaliz çubuğunu tümden çıkarıp yarayı dişçi macunuyla kapadılar. Onu bir süre kendi halinde bırakacaklardı. Ama işlerinin bitmemiş olduğunu anladı.

İki gün sonra tekrar koğuştaydı, kel kafası bandajlıydı, ama bedeninden ve ruhundan o lanet makineyi çıkarıp atmışlardı. Hâlâ yaşıyorsa teşekkürler yolladı Luciente'ye. O yanan uçucuda Luciente ölmüş olabilir miydi? Ama görüntü bir anlam ifade etmiyordu. Başı hâlâ ağrıyordu ve tam olarak hatırlamakta güçlük çekiyordu.

Ama yeni bir şey biliyordu. Şimdi savaş bedeninin dışındaydı, ama düşman yeni bir ilerleme kaydettiği anda onun sınırlarını zorlayıp dehşet saçacaktı. Savaştaydı.

İyi hasta rolü yaptı. İşbirliği içine girdi, gülümsedi ve personelle oyun oynadı. Kibar, nazik, alçakgönüllü hasta rolünü oynadı, çünkü o allahın belası makinenin yine başına konmasını istemiyordu.

"Bana yardımı olduğunu sanıyorum", diye ciddi ciddi Acker'e yalan söyledi. "Şimdi çok daha sakin hissediyorum kendimi. O bayılmalar korkuttu beni."

"Evet, bunlar bir daha olmayacak. Bir tedavi yöntemi deniyoruz, ama eğer ilki umulmadık yan etkiler gösterirse daha iyisine geçmeye çabalıyoruz" dedi Acker ciddi, tam arkasında duran Bayan Moynihan'a doktor rolünü oynayarak. "Bazı hastaların penisiline alerjisi olabilir. Başka bir antibiyotik kullanmamız gerekir. Aynı şekilde sen de diyaliz çubuğuna alerji gösterdin..." Dr. Redding'i kaşları kalkık kapı aralığında görünce sesi kesildi.

"Alerjik hmmm?" dedi. "Sorunlu hanımımız bu sabah nasıl?"

"İyiyim," dedi Connie umutsuzca. "Şimdiye kadar olduğumdan çok daha iyi!"

Redding dumanı tüten kahve kupasını bırakıp gözlerinin içine baktı ve onu yokladı. "Amygdalada tekrarlanmış odak stimülasyonu var, kötü sonuç verebilir" homurdandı. "Yine de... geçici olabilir."

Onlar gider gitmez Connie ayağa kalktı ve biriyle ya da herkesle konuşmak için salona oturdu. Peruğunu taradı ve giysilerini düzeltti. Yemeğini yedi, etrafla ilgilendi, personelle kibar ve özenli konuştu. Başı sürekli ağrıyan Tina'yla oturdu. Tina'nın gevşek, kimbilir kaç iş ve savaş yüzünden nasırlaşıp hissizleşmiş, küçük kahverengi elini tuttu, bir parmağın ucu yoktu. Tina kendini kaldırdı ve parmağını kutu fabrikasındaki bir makineye kaptırdığını söyledi. Yalnızca geçici bir süre çalıştığı için tazminat falan almamıştı. İşten atılmasıyla kalmıştı. "Ah, başım nasıl ağrıyor. Bana bir şey vermelerini söyle! Gidip sorsana şunlara!"

Personel Connie'yi ayağa kalkmış görünce rahatlamıştı. İçine kapandığında çok uğraşmışlardı. Şimdi yalnızca kendiyle ilgilenmekle kalmayıp sürekli gönüllü oluyordu. Sonunda Tina'ya morfin ya da onun gibi bir şey verdiler, kendisinin de bir çok defa, incindiği ya da yenildiği zamanlar içine girdiği o huzurlu mekana, ilaç cennetine daldı. Tina sanki ölmüşçesine odadan uzaklaşmıştı.

"Şimdi çok daha iyisin" dedi hemşire Roditis onaylayıcı bir ses tonuyla ve gerçekten gülümsedi. "Şimdi daha iyi olmak istiyorsun."

"Ah, evet." Kendini zorlayıp, donuk donuk gülümsedi. "Artık iyileşmek istiyorum." Savaş, savaştayım diye düşündü. Artık fantazyalar yok, umutlar yok. *Savaş.*

18

"Yoksa bu, hemşirelerden aferin almak için kendini parçalayan Bayan Örnek Hasta mı" diye tısladı Sybil, oturma odasının yerlerini süpüren Connie'ye.

Kendine hâkim olup dilini tuttu, ama bu haksızlık içini kemiriyordu. Sybil ona inancını nasıl yitirirdi? Sybil'in arkasından, kaçmaya çalıştığı zaman onun korkudan kendisiyle gelemediğini haykırmak istedi. Ama Sybil de ona yardım ettiği için tecrite konmuştu. Sybil'e hâlâ dokunulmamıştı. Doktorlar, programlamalarının gerisinde kaldıklarını düşünmelerine rağmen yeni bir şey yapmadan önce Kaptan Krem ve Tina'nın implantasyonunun nasıl sonuç verdiğini gözlemliyorlardı. Şu anda koğuşta tüm aşamalar vardı; implantasyon görmemiş olanlar, görmekte olanlar ve geçirmiş olanlar, kazazedeler, denekler ve taze malzeme. Kafeslerinde beş bin şempanze.

"Artık rüya görmüyorum," Kaptan Krem şikâyet ediyordu. "Nasıl olur da rüya görmem? Bir şey eksik."

Tina çok fazla ağrı kesici alıyordu ve yalnızca bu sihirli haplar geciktiğinde şikâyet ediyordu.

Connie, kurnaz ve ihtiyatlı davranıp temizleme, süpürme, diğer hastalara yardım etme, giysilerini çıkarma, hemşireler için bir şeyler arama, getirme ve taşıma gibi kadın işi olarak tanımlanan her göreve talip olarak kaçış şansını ayarlamaya çalışıyordu. Bu eğlenceli, öğretici bir hastaneydi, Bellevue veya Rockover'dan daha temiz ve daha kalabalıktı. Birçok hasta kısa dönemlikti ve diğer bütün koğuşlar açıktı. Eğer hastane birkaç ayda iyileştiremezse hastaları duruma göre bir devlet hastanesine ya da özel hastaneye gönderiyordu. Çoğunluğu iş ya da evlilik sorunları olan orta sınıf beyaz hastalardı. Hepsi kendi giysilerini giyiyordu ve belli bir doktora bağlıydılar.

Bu şimdiye kadar gördükleri arasında doktorların gerçekten hastaları muayene ettiği tek akıl hastanesiydi. Ne olup bittiğine dair hiçbir fikri yoktu. İlk kez ona hasta dendiğinde gerçekten hasta olduğuna inanmıştı ve tedavi edilmeyi ummuştu. Kibar ak saçlı bir doktor, zihnin Marcus Welby'si, masasının arkasından ona eğitimli ama yumuşak bir sesle sorular sorarak nerede hata yaptığını açıklamıştı. Connie ağlamış ve her şeyi anlamıştı: Günah çıkartacaktı. İyileştiren papazlar. Ama doktor ona ayırdığı beş dakika içinde sadece başkanın adını, o günün tarihini ve niçin orada olduğunu sormuştu. Sonra yüzden geriye yedişer yedişer saymasını istemişti.

Geriye sayma sorun çıkardı. Her nasılsa Teksas'tan Chicago'daki okula geçerken aritmetik derslerini atlamıştı. Hiçbir zaman bahşişlerini ayarlayamamış veya süpermarkette kasiyer kız, ona eksik para verdiğinde yakalayamamıştı, hatta her şeyin farkında olduğunu göstermek için parayı avcunda kasiyere göstere göstere saydığı zamanlar bile. Şimdi bakalım yüz, doksan üç, seksen altı, yetmiş dokuz, yetmiş iki... Bir korku sancısı saplandı. Yetmiş miydi yoksa? Yine yanlış yapmıştı. Yedi tane on yetmiş; bunu biliyordu. Yine yanlış yapmıştı...

Koğuşun kilitli kapısından geçebilse hastaneden kaçabileceğine kendini inandırmıştı. Lobide görevli bir koruyucu duruyordu, ama kimseyi durdurmuyordu. Dışarıdan bir sürü hasta gidip geliyordu ve hastanedeki hastaların izinleri de çok sıktı. Biliyordu, koğuş kapısını bir geçse başaracaktı. Ama kaçtığı için onu diğerlerinden daha fazla gözlüyorlardı. Ne zaman kapıya doğru yaklaşsa hemşirelerden veya görevlilerden biri nereye gittiğini soruyordu. O da bir sürü mazeret sı-

ralıyordu. Bazen hemşire odasında dolanıp onlarla konuşuyor ve geçebilmek için planlar yapmaya çalışarak kapıyı göz hapsinde tutuyordu, ama kapıya çok fazla bakarsa şüpheleniyorlardı. O zaman onlara kahve yapma teklifinde bulunup durumu telafi etmeye çalışıyordu. Konferans odasının dışındaki bir girintide doktorların kendi otomatik kahve makineleri vardı. Redding günde on on dört fincan kahve içiyordu ve sekreteri Patty ya da görevlilerden biri saat başı kahveyi tazeliyordu. İdari personel bazen doktorların kahvesinden içiyor, ama çoğunlukla küçük mutfaktaki elektrikli filtreyi kullanıyordu. Bazen hastaların öğleden sonra bir fincan kahve içmelerine ya da filtreyi kullanmalarına izin veriliyordu. Connie için bu önemliydi, çünkü bu olasılık, plan kurmak ve düşünmek için uyanık tutuyordu onu.

Yatmaya hazırlanırken Tina'ya "Başaramamana üzüldüm," dedi.

Tina bir süre yanıt vermedi. Sonra uzaktan yumuşak bir sesle, "Benim adamım, tüm yaşamım boyunca sevdiğim tek adam. Bütün kalbimle sevdiğim. Ona otuz yıl verdiler. Müebbet de olabilirdi. Yılda iki kere onu görmeye giderim. Demir parmaklıktan on beş dakika. Orada çabuk yaşlanıyor. Saçları dökülüyor, dişleri de... Pekâlâ müebbet de olabilirdi!"

Yatma zamanı Connie ilaçlı bir uykunun karanlık hüznüne dalarken, Skip koğuştaki odaları yavaşça geçip onun ayak ucunda durdu. Ölüyken saçları uzamıştı ve o gevşek zarafetini yeniden kazanmıştı. Uyuyan Tina'nın üstünden ona seslendi. "Gel benimle. Gelmiyor musun? Katıl bana sevgilim! En iyi yanını çalmalarına izin verme."

Bir Katolik olarak yetiştirilmesi miydi onu intihardan alıkoyan? Tıpkı doğum kontrolünün biriyle yatmaktan daha günah olduğunu düşünmesi gibi. Her nedense intihar isteği duymuyordu. Rüyasında cesetleri yığdıkları soğuk dünyanın ucundan sepya rengindeki perdeleri titreterek gelen bir rüzgar esiyordu ve cereyanlı bir verandada uykulu uykulu uzanmış, "Benim de kendime göre bir yöntemim var."diye mırıldanıyordu. Çıplak ay ışığında Skip'e fısıldadı. "Ben de savaşıyorum. Şimdi bile, senin gibi ayaklarını yalıyor, sürünüyor ve yalvarıyorken bile zamanımı bekliyorum. Ne yapacağımı bekle ve gör."

Makarna ve az peynirden oluşan öğlen yemeğinde Sybil'e "Bana güven miyormusun? Bunca zamandan beri beni tanımadın mı?" dedi.

"Engizisyoncular secde ederken arkadaşımı nasıl tanıyabilirim?" Sybil kemerli ve kemikli burnunun üzerinden bakarak, şarap içer gibi sütünü yudumladı.

"Savaştayız, Sybil, anlamıyor musun?"

"Ne savaş! Daha çok katliam" diye burnundan homurdandı Sybil. "Yakında kazıkta yakılacaksın, küçük bir kazıkta. Büyük patronun dediği gibi maliyeti daha az."

"Bu bir *savaş* Sybil. Bir izin alabilirsem kaçabileceğimi biliyorum. Şehir o kadar yakın ki. Bir kere koğuş dışına çıktık mı, başardık! Her gün insanlar gelip gidiyor bu binaya, dışarıdaki hastalar, gönüllüler. Asansörlere kadar gidebilsem!"

"Çok daha fazla geliş gidiş var, evet," dedi Sybil düşünceli düşünceli, "ama aynı zamanda çok da personel var. Daha hemşire odasını hiç boş görmedim."

"Sen de gözlüyordun."

Sybil gülümsedi. "Gönüllülerden bazıları kolejli kızlar. Perşembe günleri gelen hippi, Mary Ellen mıydı neydi adı? Hemşire Roditis ona tırnak içinde benim bir büyücü olduğumu *sandığını* ve ortalıkta dolanıp insanlara uğursuzluk getirdiğimi tırnağı kapa söylemiş. Mary Ellen geldi ve bana tırnak içinde otlarla uğraşıp uğraşmadığımı sordu."

"Ne söyledin o zaman?" Kendini arkadaşına yakın hissetti.

"İstemediğim halde beni bu koğuşa tıktıklarını söyledim. Ama otlarla ilgilendiğimi, onlarla birkaç kişiyi tedavi ettiğimi söyledim."

"Seninle dalga mı geçiyordu?"

Sybil başını salladı. "Bana bir kolej öğrencisinin otlarla ilgilendiğini söyledi. Kediotu, biberiye, kara kafesotunu tartıştık. Sonunda gerçekten büyücü olup olmadığımı sordu, öyle olduğumu söyleyince buna çok memnun oldu. Birçok arkadaşının büyücülüğe 'takıldığını' söyledi. Arkadaşlarından birinin beni görmesi için izin almaya çalıştığını söyledi."

"İçten içe senle dalga geçiyor olmasın, hep böyle yaparlar?"

"Hayır Consuelo. Otlar üzerine okumuş ve mikrop kapmış bir ayağı selamotuyla iyileştirmiş. Yıllardan beri yaptığım en uygar konuşmaydı. Seninle yaptıklarım dışında tabii. Başına o aleti taktıklarından sonra senin için kaygılandım."

"Ah, otları yaban otlarından ayırt edemiyorum." Luciente'nin o yabani yeşillikle onu doyurmaya çalışışını düşündü ve bunu Sybil'e anlatmak için ağzını açtı. Kapadı ve bir süre sonra, "Büyük annem yaban otlarıyla iyileştirmeyi bilirdi. Ama annem bile onunla alay ederdi. Modern ve bilimsel değildi, bir hastaneye gidip enfeksiyondan ölmek gibi değildi!"

"Düşünsene, kolej kızları büyücülükle uğraşıyorlar. Kadınlar okulunda bir ders olduğunu söyledi. Hiç böyle şey duymamıştım. Ah, bir

koleje gidebilseydim Consuelo... Ben kendi kendimi eğittim. Okula gitmek istedim, çok istedim."

"Ben de. Yaklaşık iki yıl devam ettim."

"Ben yarım güne başlamıştım. Gece okuluna. Pahalıydı. Eve çok geç geliyordum ve sonra işe gitmek için çok erken kalkıyordum.. Devam etmeliydim, Consuelo. Disiplinli olmalıydım!"

"Disiplinden daha öte bir şey lazım. Para. Hızlı ulaşım."

"Onlara büyücülüğü kim öğretiyor merak ediyorum. Düşün." Sybil'in sesi kulağını okşadı, yalayan sıcak bir dil gibi. "New York'ta gizli bir kadın cadılar ağı! Düşün, parmaklıklar parçalanıp ufalanıyor. Doktorlar koridorlarda bayılıyor! Kilitler eriyip çorba gibi yerlerde akıyor!"

"Yemeğinizle oynamayın kızlar. Haydi çabuk yiyin." Hastabakıcı Tony, transistörlü radyosundan çıkan müzik eşliğinde anahtarlarını sallayarak onları dürtükledi. Bütün gün hastaneden, hastalardan, sıkıntıdan kurtulmak için müzik dinlerdi. "Tum di-tum, boştum ama hoştum."

"İstediğimiz şeyleri düşleyebiliriz. Ama gerçek bir şey yapmak zorundayız" dedi Connie sızlanarak. "Onlara yağ çekerek aramızda bir mesafe yaratıyorum."

Sybil onaylayarak kafasını salladı. "Bir yolunu bulabilirsek ben varım."

Dolly içeri daldı, tepeden tırnağa sarılar giymişti. "Merhaba Connie, bebeğim. Dinle. Babamla konuştum. Galiba ziyaret etmene izin verecek. Ne dersin?" Connie'yi bir parfüm bulutuyla sararak öptü. "Adele'le beraber kesinlikle seni ziyaret edeceklerini söylüyor."

"Ne, başka bir izin belgesi mi imzalaması gerekiyor?"

"Seni görmek istediğini söylüyor. Hastane daha iyi olduğunu söylemiş. Bak sana gerçek, şık bir peruk getirdim. İstediğin gibi, siyah. Pues, Tia?* Gülümse biraz."

Valente, Sybil ve Bayan Green, hatta Tina bile yatağın yanına gelip Dolly'yle onun etrafına toplandılar. Dolly'nin kıymetli ziyaretinin büyük bir kısmı peruk yüzünden güme gitti. Peruk başına konmuştu ve insanlar beğenilerini belirtip aynada kendine bakmasını söylüyor-

* İsp. Öyle mi hâlâ?

lardı. Sulanmış kan çanağı gözleri, çatlamış ısırılmış dudakları, kül rengi benzi, fönlü, siyah, zarif saçların altından sırıtıyordu. Peruk ağırdı ve kısa boynunun üstünde bir taç gibi duruyordu.

"Dolly, lütfen!" Yeğeninin kolunu kavradı. "Beni buradan çıkar. Seni ziyaret etmeme izin ver. Şükrangünü'nü burada geçirmek istemiyorum. Lütfen Şükrangünü'nü seninle geçirmem için konuş onlarla. Senin için yemek pişiririm yavrum. Hatırlasana, nasıl pişirirdim? Nita'yı da alır gerçek bir Şükrangünü yaparız!"

"Belki Connie. O güne bir sözüm var. Yeşilliğe ihtiyacım var."

"Şükrangünü'nde mi? Seni engellemem. Kütüphanede otururum. Nita'yı sinemaya götürürüm. Ya da hayvanat bahçesine. Nita'yı Central Park'taki hayvanat bahçesine götürür, maymunlara fıstık veririz."

"Endişeye gerek yok Connie. Babam onları ziyaret edebileceğini söylüyor. Babamla konuş. Tatil günleri çalışmıyor olmak isterdim, ama naparsın iş bu. Ama şimdi on yaş genç görünüyorsun!"

Tina test için götürüldüğünde Sybil iç çekerek yanına oturdu. "Yeğenin iyi bir denemeydi. Ama hakikaten, peruk işe yaradı. O komik deliği kapatıyor. İnsanların dikkatini çekmeden fazla uzağa gidemezdin."

"Buradan çıkamadıktan sonra ne işe yarar?"

Bir sonraki gece hemşire odasında kuyrukta bekliyordu. "Hemşire, lütfen ağabeyimi arayabilir miyim? Bak param var."

"Nereyi aramak istiyorsun?"

"Bound Brook, New Jersey."

"Eyalet dışına telefon edemezsin."

"Ama bozukluğum var. Yalnızca ağabeyime. Bak, benim ziyaretçi listemde, lütfen."

"Hiç geldi mi?"

"Hayır, ama söz verdi."

"Onu niye aramak istiyorsun?"

Yaşamı herkesin burnunu soktuğu bir şeydi burada. "Yalnızca ailesinin nasıl olduğunu öğrenmek istiyorum. İyi olduğumu söylemek istiyorum. Şükrangünü'nde beni ziyarete gelip gelmeyeceklerini sormak istiyorum."

"Tamam, ama sorun çıkarma. Buradan ailene musallat olmanı istemiyorum."

Telefonda korkunç bir kuyruk vardı, dokuz kişi. Luis'le konuşmak hiçbir zaman eğlenceli olmazdı, ama Şükrangünü için onu ikna etmeliydi. Onu tatilde dışarı çıkarmalıydılar, çıkarmak zorundaydılar. Fazla bir şey istemiyordu, hele bir çıksın gerisi kolaydı. Ama onlar onu ameliyat etmeden önce şansını kullanmalıydı. Bu şans bir tek saç telinden, dökülen kendi siyah saç tellerinden bile daha inceydi.

Bir saat yirmi dakika boyunca telefonu beklerken önce bir ayağı sonra öbür ayağı üstünde durdu. Telefona elini bile değdiremeden ilaç vakti geleceği korkusuyla terliyordu. Nihayet numarayı çevirdi. Meşgul düşmesin diye yalvardı. Santa Marta, lütfen evde olsunlar, meşgul olmasın ve sana yalvarıyorum Luis'in keyfi yerinde olsun, lütfen!

"Alo?"

Özenle, ismini onun istediği biçimde Anglo tarzı telaffuz etti. "Loo-is? Merhaba, Lewis sen misin?"

"Evet, sen kimsin? Kiminle konuşuyorum?"

"Benim, Connie. Kızkardeşin."

"Ha?" Telefondan bir çığ gibi, tam anlamıyla ağır bir sessizlik düştü.

Umutsuzca sürdürdü. "Hastaneden arıyorum. Çok daha iyi olduğumu söylüyorlar. Lewis, daha iyi olduğumu söylüyorlar ve gerçekten de kendimi iyi hissediyorum.

"Bu iyi. Şimdi iyi bir hastanedesin, biliyorsun değil mi? Birinci sınıf hastane. Parasını sana ödetselerdi kapısından bile geçemezdin, biliyorsun değil mi?"

"Elbette Lewis. Ailen nasıl? Adele nasıl? Mike ve Susan nasıllar?" Korkunç bir dakika boyunca, küçük bebeğin adını yanlış söylediğini düşündü. Bebek doğduğundan beri Luis'in evine yalnızca bir kere gitmişti. Belki de adı Susan değildi?

"Mike iyi, şimdi sürekli konuşup duruyor, onu ver bunu ver! Annesine çok düşkün. Susan diş çıkarıyor, sürekli vıyaklıyor, ama resim gibi güzel. Gerçek bir sarışın, cetvel kadar düz sarı saçları var. Hayatta şanslı olacak."

"Ne kadar iyi Lewis, harika. Keşke Susan'ı görebilseydim. Keşke seni görebilseydim. Adele nasıl?"

"İyi. Yeni bir tilki kürkü mantosu var. Şık görünüşlü. Mink istedi, ama işler düzelmezse daha çok ister. Fidanlık işi her yerde kötü gidiyor. İnsanlar üç yıl önceki gibi para harcamıyorlar. Çoğaltma baş aşağı gidiyor. Meyve ağaçları hariç. Banliyölerde birçok insan bahçesine meyve ağacı ekiyor. Meyve ağaçlarında işi üç katına çıkardık. Ama bu

bir seferlik bir şey. İnsanlar her yıl yeni bir elma ağacı almıyorlar."

"Dolly beni görmeye geldi, galiba beni ziyarete gelecekmişsiniz?"

"Elbette Connie. Yalnızca zaman ayarlamak çok güç. Hafta sonları tek uygun zaman, o zaman da trafik korkunç."

"Öyleyse belki ben size gelebilirim... Lewis." Neredeyse dili sürçüp Luis diyecekti. "Belki Şükrangünü'nde sizi ziyaret edebilirim? Sorun çıkarmam, Adele'e yardım ederim. Bebekleri görmeyi çok istiyorum."

"Hı?" Telefon sinyal verene kadar hiçbir şey söylemedi. Daha fazla bozukluk attı. Yedeği vardı.

"En azından belki bir günlüğüne Lewis, Şükrangünü için bir gecelik? Tatillerde hastane öyle boş ki. Gerçek bir aile tatili. Herkes eve gidiyor. Doktor çok daha iyi olduğumu söylüyor. Dr. Redding'le konuşabilirsin. Lütfen, Lewis?"

"Bakalım. Cumartesi sabahı dönmek zorundasın, çünkü cumartesi gecesi bir parti veriyoruz. Ama biraz yardım edebilirsin. Bir orduyu besleyecek yemeğimiz var, her zaman var..."

"Adele'e yemek pişirmede ve temizlikte yardım ederim. Biliyorsun iyi yemek pişiririm, Lewis, hatırlıyor musun? Partiye hazırlanmanız için yardım ederim. Adele'in çok işi olacak."

"Ah, haftada bir gelen kadını var."

"Ama tatillerde çok iş çıkar. Yardım edebilirim, cumartesi de geri dönerim. Hiç aldırmam. Şükrangünü'nde sizi gelip görmek öyle iyi olacak ki."

"Bunu yapabiliriz. Doktorla konuşacağım."

"Dr. Redding, Dr. Redding, lütfen?" Dikkatini çekmek için peşinden koşturuyordu. "Ağabeyimle konuştum, o ve karısı Şükrangünü'nde beni yanlarına çağırıyorlar. Şükrangünü yemeğini onlarla beraber yiyebilirim. Öyle güzel olacak ki. Daha iyi olduğumu söylemiştiniz."

"Ağabeyin istiyor mu seni?"

"İstediğini söyledi. Evet dedi. Karısına yardım edebileceğimi söyledi." Yanında koşturmaya devam etti. "Bunun için size telefon edeceğini söyledi."

"Etmedi. Göreceğiz." Kaba bir işaretle onu başından def etti. "Morgan, Moynihan bu hafta onun grafiklerini okudu mu? Denetlenmesine devam edilmesini istiyorum."

Dr. Morgan onu Bayan Moynihan'ın EEG makinesine götürürken sürdüğü kolonyayla dalga geçti. "Bu benim için mi?" dedi gülerek, sanki o kadar budalaymış gibi. "Ne güzel!" Her zaman onunla alay ederdi, çünkü ondan korkmuyordu; Sybil ve Alice'in onu korkuttuğu gibi korkutamayacak kadar ufak tefekti Connie.

EEG testi için koğuştan dışarı çıkarılıp iki kat yukarı götürülmüştü. Asansörde kalbi hep hızlı çarpıyor ve yukarıya doğru gitmek yerine aşağıya inmeyi, dışarı, hendekleri soğuk kasım yağmurunun sularıyla dolu sokaklara çıkmayı düşlüyordu. Bayan Moynihan peruğunu ve cüzdanını bırakmıştı, ama hâlâ bir an kapıyı açık yakalasa kaçabilirdi.

Bayan Moynihan ikinci odadaki on kanallı makineyi onda deneyecekti. Connie bu işlere o kadar çok alışmıştı ki sanki bir güzellik salonundaymış gibi uslu uslu oturdu. Bayan Moynihan kısacık saçlarını tarayıp hedefler işaretledi, elektrotları yapıştırmak için jöle ve bant kullandı, sonra üstlerine gazlı bez örttü. Kablolar yanındaki bir makinenin panosuna giriyordu; Bayan Moynihan boynunun altına bir havlu katlayıp koydu. Sonra ışıkları iyice kararttı. Hastaları gevşetmek için söylediği kendine özgü sözler vardı. "Evet, şimdi başlıyoruz. Bu konuda tecrübelisin artık. Rahatla. Ama uyuma. Rahatla ve küçük bir güzellik uykusuna yat..."

Bayan Moynihan odanın dışında makinenin başına oturdu, kadranlarla kaplı yüzünden akordeon şeklinde kâğıtlar çıkarırken on tane kalemiyle bu kayıtların üzerine bir şey çiziktiren makinenin başına. Bayan Moynihan onunla özenli, monoton bir sesle konuşuyordu. "Gözlerini kapa... Ağzını hafifçe aç... Gözlerini aç..." Kalemler deliler gibi yazdıkça o da Connie'yi korkunç kuşkulandıran notlar alıyordu.

Orada yatarken en sevdiği fantezisi geldi aklına. Bayan Moynihan çağrılacaktı. Telefona çağrılacaktı. Acil bir ailevi durum. Bir ailesi var mıydı? Evet hastaların dedikodusuna göre annesi ölmüştü, babası metroda çalışıyordu, ağabeyi arsa müfettişiydi, küçük erkek kardeşi de hâlâ okuldaydı... "Gözlerini hareket ettirmemeye çalış, yoksa bantlamak zorunda kalacağım. Gevşe. Ağzını tekrar hafifçe aç ve öyle tut."

Bayan Moynihan telefona çağrılacaktı ve o hemen başındaki elektrotları çıkarıp sessizce yürüyerek, bazen bir kadının oturduğu, bazen de hiç kimsenin olmadığı dışarıdaki iki masayı geçecek, sağa dönecek ve salonun sonundaki merdivenlerden aşağıya koşacaktı. Bunu yapışını tekrar tekrar görüyordu... "Gevşemeye çalış Bayan Ramos. Kendini bırak. Rahatla."

Güzel temiz yağmur altında güneye, Harlem'e yürüyecekti. Bayan Moynihan'ın babası, Acker'e tahammül edemiyordu hastaların dediğine göre. Romeo ve Juliet. Lanetli bir romans. Bayan Moynihan'ın içinde her şeyin eriyormuş gibi göründüğü güzel yumuşak gri gözleri vardı. Aceleci, işinin ehli, canlıydı, ama gözlerinde kaos vardı. Connie, Bayan Moynihan'ın hamile kalmayı umduğuna karar verdi. Hastanede o kadar çok yatak vardı ki onlar için sevişmek kolay olsa gerekti... Bayan Moynihan makinenin üzerine vurmaya başladı, sertçe, sanki zihnini okuyabiliyordu. Bazen bu biçimde vururlardı. Neden böyle yaptıklarını hiçbir zaman anlayamadı. Bayan Moynihan onun uyumak üzere olduğunu mu düşünüyordu? Ya aniden Mattapoisett'e gitseydi; Bayan Moynihan'ın makinesi ne gösterecekti? Luciente ölmüş müydü? Niye onu hiç hissedemiyordu artık?

Şükrangünü'nden bir hafta önceydi. Kaptan Krem son ameliyatını olmuştu ve başında bir sargıyla oturuyordu. Pansuman yapılması gerekiyordu, öyle yavaş yiyordu ki Tony'yi çılgına çeviriyordu. Neredeyse Alice kadar çok yiyordu. Connie, onu seyrederken, önüne yemek konduğu müddetçe aynı çıldırtıcı yavaşlıkta bütün bir gün yemeye devam edeceği hissine kapıldı. Başladığı şey her neyse yapmaya devam edecekti. Eğer tuvalete götürülse, biri onu oradan kaldırana kadar oturmaya devam edecekti. Alice kanepeye yığıldı, iyice içine kapanmıştı, tüyler ürpertici bir haldeydi. Orville, şu implantasyonlu olan, kimsenin komik bulmadığı şakalar yapıp bütün gün kıkırdadı. Alvin onlara üç acemiler dedi, ama bunu kendi bile komik bulmadı. Alvin bir sonraki pazartesi gününe Bayan Green'le beraber ameliyat programına alınmıştı. Şimdiye kadar çoktan yapılmış olacaktı, ama Dr. Redding Dr. Argent'in av evine davet edilmişti ve uzun bir hafta sonu tatiline çıkmıştı.

Connie örnek bir hasta olmayı sürdürüyordu. Boz-yaplarla oynuyor, televizyon seyrediyor, tüm konuşmalara katılıyor, danışıyor ve denilenleri dinliyor, yaralı başının üstünde bir süs köpeğine benzeyen peruğunu düzgün taşıyordu. Devamlı gönüllü oldu. Koğuşun ev kadınıydı. Bir sonraki sefer abisine telefon etmek için kolaylıkla izin aldı.

Kuyruk uzundu, herkesin sorunu aynıydı, sızlanarak, yalvararak etkilemeye çalışıyorlardı. Tüm kuyrukta tek bir düşünce hâkimdi. Sırası geldiğinde, kahrolası numara meşgul çıktı. Tekrar sıraya girip başa

geldiğinde ışıklar sönmüştü.

Bir sonraki gece bir saat on dakika bekledi. "Lewis, yine benim, Connie. Şükrangünü'nü düşünüyordum?"

"Evet, şükran günü olmaz ama belki yılbaşına. Nasılsın?"

"Doktor daha iyi olduğumu söylüyor; onunla konuştun mu? Şükrangünü'nün nesi var? Yılbaşı çok uzak." Yılbaşına kadar ameliyat edilmiş olacaktı. "Hatırlasana Adele'e partiye hazırlanmada, yemek pişirip temizlikte yardım edecektim? Lütfen. Lewis, lütfen!"

"Hiçbir zaman iyi bir işçi olamadın Connie. Yapılacak çok iş var. Bizim için en iyisi temizlikçi kadının bir gün fazladan gelmesi."

"Çalışırım Lu-Lewis, çalışırım! İstersen buradakilere sor, bütün koğuşu temizleyip temizlemediğimi. Sor istersen, süpürdüm, sildim, toz aldım. Dersimi aldım, ispatlamama izin ver. Şükrangünü için çıkmayı çok istiyorum!"

"Galiba hastanede çok yalnızsın değil mi Connie?" Onunla kedinin fareyle oynadığı gibi oynuyordu.

Yağlı ahizeyi tutan eli terlemişti. İnsan kaygılarının gri yağı. "Lütfen, ağabey, sizi ziyaret etmeme izin ver. İzin ver Adele'e yardım edeyim, yeğenlerimi göreyim. Ortalığı temizler, yemek pişiririm. Bulaşıkları yıkarım. Evi pırıl pırıl yaparım!"

"Orada sana bir şeyler öğretmedilerse, sen ev çekip çevirmekten anlamazsın. Ayrıca evi tropikal motiflerle süsleyeceğiz, her yere bitkiler koyacağız. Sen fidanlıkta çalışmaktan hoşlanmazsın, unuttun mu? Püskürtme ilaçların başını ağrıttığını söylerdin."

"Bu yıllar önceydi! Öyle çok çalışacağım ki benim yaptığım işi yapurmak için dört adam tutman gerekecek. Yalnızca birkaç günlüğüne çıkar beni buradan. Seninle birazcık kalmama izin ver!"

"Bu konuyu danışacağım. Bir daha arama. Eğer denemeye karar verirsem bunu hastaneye bildireceğim." Kapattı.

Öfkeden titreyerek telefonu kapattı. Luis'in Bound Brook'taki yerlerini fırçalamak için yalvarmakla kendini küçültmüştü. Claud bu konuşmayı duysaydı onunla konuşmayı keserdi; hiç tereddüt etmezdi. Ama bu bir savaş diye düşündü. Gizli işler peşindeyim. Düşman hattındayım, gülümseyen maskemi takmalıyım. Yalvarmam, sızlanmam, sürünmem gerek, çünkü savaştayım. Nasıl affettiğimi görecekler. Bu kendini daha güçlü hissetmesini sağladı.

Sybil onu salonda bekliyordu. "Ne dedi?"

"Belki dedi. Beni kancadan kurtaracak mı kurtarmayacak mı, kurtaracaksa nasıl kurtaracak, bilmemi istemiyor."

Sybil hafifçe omuzuna dokundu. "İyi, Şükrangünü'nde beraberiz... Ben daha kötüsünü de yaşadım."

Yalnızca Alice, Kaptan Krem ve Connie'ye izin verilmişti Şükrangünü'nde. Connie üstünden hafifçe dökülen eski turkuvaz elbisesini giydi ve başındaki yeni peruğu düzeltti. Herkes etrafında tezahürat yapıyordu, Sybil hariç, o geride duruyordu, bir de Alice, sarılı bir hediye paketi gibi salonda bekliyordu. Sybil bir an fısıldayabilmek için onu yakalayabildi, "Umarım... kaçarsın."

"Çalışacağım."

Kısaca, görevli onları yakalamadan ("YT yasak"-yakın temas-, koğuşun sloganı) öpüştüler. "Umarım seni bir daha hiç görmem" diye fısıldadı Sybil. "Canım arkadaşım, kaç!"

Luis'in evinin üst katı, alt katı, bir de duvarları ve kapıları olmayan, hastane koğuşu gibi açık bir orta katı vardı. Odalar, bir sürü oda. Merdivenlerden yukarı çıktı, en üst katta altın rengi, kiri hemen gösteren bir halıyla kaplı bir oda verilmişti ona. Kendi banyosu vardı, duşlu, tuvaletli, lavabolu, aynalı, kapının arkasında da bir boy aynası vardı. Aylardır kendini bütün olarak görmemişti hiç. Lavabo tuvalet masası gibiydi, her şey beyaz, kenarları altın kesimliydi.

Odada çift yatak vardı ve ikisinden birini seçebilecek durumda olması başını döndürdü. Bir an gözleri yaşla doldu. Gözlerini kırpıştırdı. Bir yatak onu niye ağlatıyordu ki? Aylardan beri hiçbir şey seçmemişti. Luis küçük bir gecelik çantasını yataklardan birinin üstüne koymuştu, o da bunda yatmaya karar verdi. Rahatlamış hissetti kendini. Etrafında bu kadar çok boş alan olması, neredeyse korkutucuydu. Başını döndürdü, dikkatini dağıttı sanki hoş bir mahkûmiyet değil de özgürlüktü bu.

Odanın şeffaf mavi perdelerle örtülü, beyaz altın renklerinde jaluzileri olan bir penceresi vardı. Pancurlardan ikisini aralayıp dışarı bakarak çabucak etrafı kolaçan etti. Ah, çok kötü! İki kat aşağıda evin tepesindeki bir lambayla aydınlatılan beton kaplı bir alana bakıyordu. Alanın bir kenarına ocak yapılmıştı ve sonra avlu çalılıkla bitiyordu. Bu pencereden kaçacak bir yer yoktu.

Avlu güzel bir biçimde çiçeklendirilmişti, bir dizi ardıç ve çamla süslenmişti, ama gecenin soğuğunda kasvetli gözüküyordu. Toprak donmuştu ve çıplaktı. Evi hırsızlardan korumak için yakılan ışıklar yüzünden havanın açık mı bulutlu mu olduğunu kestiremiyordu. Karın yağmamasını umdu. Bu kaçmayı güçleştirirdi. Luis önceleri birkaç kez davet etmiş olsaydı, çevreyi birazcık bilirdim diye düşündü. Toplu ulaşım araçlarına varmak için hangi yöne yürümeliydi? Bunu öğrenmeliydi.

Adele kapıya vurmadan içeri daldı. "Masayı kur istersen, yatmadan önce kahveyle pasta yemek istiyoruz."

Böyle bir şey yapmak için çılgın olmalı insan: Yatmadan hemen önce mavi beyaz renkli, elektrikli cezveden kahve içip elma pastası yemek. Pasta harikaydı. Tümünü yiyebilirdi. Boğazını korkunç bir yeme tutkusu sardı. Tadı olan bir şeyler yeme tutkusu. Sandalyesinde sağa dönerek mutfaktaki kocaman, açık kahverengi buzdolabını görebiliyordu. Uykulu bakışları ona doğru kayıyordu, dolabın tümü ağzına kadar yiyecekle doluydu. Kahveye süt almak için açtığında görmüştü. Hindiyi çözülmeye bırakmışlardı. Dondurucu bifteklerle, rostolarla, kıymalarla, parlak kartonlar içindeki sebzelerle doluydu. Kilolarca süt, bir kilo tereyağ, taze sebzeler, yarı kullanılmış salata sosları, gerçek yumurtalar, kartonlarda portakal suyu kutuları gördü. Sandalyesinden yavaşça ayağa kalkışını ve Thorazine'den sarsılarak -o gün izne hazırlık için özellikle yüksek dozda verilmişti- mutfakta buzdolabına doğru gittiğini, yere oturduğunu ve her şeyi tek tek çıkarıp hiç bir şey bırakmamacasına yediğini düşledi. Bu istek harika bir soprano siren sesiyle çağırıyordu onu: Zeytin kavanozları, fıstık ezmeleri, salam, açık paketle ciğer ezmesi, maraskin kirazı reçeli, çedar peyniri, jambon, yumurtalar, çikolatalı puding, soda, büyük yuvarlak meyve dilimleri.

Çok çabuk yiyorlardı. Luis durmaksızın o gün yaptıklarını anlatıyordu. Hızlı konuşuyordu, çok konuşuyordu ve sözünün kesilmesinden hoşlanmıyordu: Bu haliyle bütün yaşamı boyunca sahip olduğu ağabeyiydi. Ama bu orta yaşlı, aşırı şişman, gri giysiler içinde ve boynunda kalın bir boyunbağı olan işadamını, yuvarlak ay yüzlü, kafasının ortasına kadar geniş bir alnı, konuşurken sanki ondan kaçıp gideceklermiş korkusuyla masaya tutturduğu kalın boğumlu şişman parmakları olan bu adamı bir yerden tanıyor muydu acaba?

" 'Hepsinin yapraklarında kahverengi noktalar var' diyor bana. 'Sana altı yüz dolar ödedim fuaye için ve iyi değiller, hepsinin kahverengi lekeleri var.' 'Sana özel fiyat verdim' dedim. 'Şimdi iki katı ederler.'

'Hepsi kahverengi lekeli' dedi. 'Dinle' dedim. 'Bu işi plastiklerle de yapabilirdim. Çok güzel plastiklerimiz var. Sen canlı istedin. Bak, dünya böceklerle, mikroplarla dolu. Servisi çağırabilirdin. Benim çocuklar saat gibi dakik, gelir, bakımlarını yapar, eski yaprakları keser, toprağını verimlileştirirlerdi. Biz koruruz. Bir şey kötülerse yerine yenisini koyarız. Bu sigortadır. Ama sen ilgilenmedin. Şimdi yeşilliklerinde hastalık var diye şikâyet ediyorsun. Elbette olacak. Ne sanıyorsun; bir işaret koyup böceklere yasaktır mı diyecektin? Paranı korumuyorsun, para eriyip gidiyor'." Luis kendinden memnun bir tavırla hikâyeyi anlattı. "Bırak o budala yaprakları yeşile boyasın. Benimle aşık atmaya çalışsın. Rekabet fiyatına iş yaptığım zaman, servis anlaşması yapılmasını beklerim."

Adele pastanın kırıntılarını atıştırırken bu yüksek tonda giden konuşmaya kafasını sallayarak, yumuşak sesler çıkararak katılıyordu: Um, dedi Adele, um, hm, ah canım, mmm. Tırnaklarına inceleyerek baktı. Genellikle Luis'e bakıyor, ama aklı başka şeylerle meşgul oluyordu. Bir ara çabucak gülümsedi, gevşek, bir yatak muhabbeti sonrası suratıyla, sonra hemen kendini toparladı.

Adele Shirley'e dönüştü, Luis'in ikinci İtalyan karısına, onu bu fidanlık işine sokan oydu. Ama nedense Luis bu evlilikten hüsranla çıktı. O böyleydi işte. Shirley'in koyu kahverengi saçları, dolgun somurtuk dudakları ve huysuz bir kişiliği vardı. Luis, iş nedeniyle olabildiğince uzun sürdürdü evliliğini. Ama o da yıllarca orada oturup hmm, umm, mmm, dedi. Ondan önceki Carmel de. Luis'in tüm kadınları hep orada aynı sesle aynı şekilde kafa sallayarak oturdular, ama hepsi birbirinden hoş, birbirinden süslüydü. Her biri daha fazla para harcıyordu. Carmel'le zor zamanlarda, Shirley'le bu işi kurarken, Adele'le para kazanıp harcama zamanınında birlikte olmuştu.

Adele Luis'in bir an için sustuğunu fark edince, "Bu kez gardenya istemiyorum. Çok güçlü kokuları var. Başımı ağrıtıyorlar."

"Tamam gardenya yok. Zaten, ucuz sabun gibi kokuyorlar." Luis başını salladı, hoşnut görünerek. Ayrımları, yargıları o bilirdi, bu her zaman böyleydi. On bir yaşındayken ciddi ciddi, "Biliyor muydun Cadillac Chrysler'den daha iyi bir araba?" diyordu. Ailenin antika gri Ford'u ancak pas renginde biraz daha az eski bir Hudson'a bırakmıştı yerini. Babası belki de dünyanın en son Hudson'unu kullanıyordu. Çikolata rengindeydi, ama onlar aldıklarında kaportası yer yer pas rengini almıştı bile. Tekerleklerin üstünde bir öbek köpek pisliği gibi duruyordu.

Bir saat sonra hepsi yatmaya gidince, o kalktı. O zaman Luis'in kendisini kilitlediğini fark etti. Kapıyı zorladı, zorladı, sonra kapı aralığına bir tarak sıkıştırıp dili attırmaya çalıştı. Dile kadar ulaşamadı. Geri döndü ve yavaşça soyundu. Bu daha çarşamba gecesiydi. Daha perşembe ve cuma geceleri vardı. Kapıyı kilitlemeyi unutabilirdi. Oraya uyan bir anahtar bulabilirdi. Dikkatsiz anına gelebilirdi. Bir bıçak iş görebilirdi. Bitkin ve yüksek dozdan ağırlaşmış bir halde kendini garip yumuşak yatağa bıraktı ve uykuya daldı.

"Korkunç yavaşsın," diye söylendi Adele. "Temizlikçi kadın bunu kırk beş dakikada yapıyor."

"İlaç yüzünden. Beni yavaşlatıyor. Çok yüksek bir doz verdiler, zor hareket edebiliyorum."

"Yemek yemeye geldiğinde yeterince hızlı hareket edebiliyorsun." Adele bir liste hazırlıyordu. Her yerde listeler vardı; bakkal, kuru temizleme, yapılacak işler, çağrılacak insanlar. Bütün bir sabah Connie etrafı temizler, mükemmel yemek yapmasına rağmen aşçılığına güvenmediği için Adele'in ona verdiği yemek kitabındaki tatlıları pişirirken, Adele mutfaktaki masada bir sürü liste hazırladı. Her liste daha fazla iş demekti. Connie'nin kolu elektrikli süpürgenin sapını tutmaktan ağrımıştı, ama derin bir nefes aldı ve ağzından tek bir sözcük bile çıkmadı. Tropikal balık Luis, oturma odalarındaki cam hapishanede bir ileri bir geri mırıltı kabarcıklarıyla yüzerken, Connie sarı halıyı süpürdü.

Kahvaltıda domuz eti, yumurta, çilek reçelli tost ve mavi-beyaz elektrikli cezvede yapılmış gerçek kahve vardı. Tüm bir sabah boyunca her fırsatta kahve yapıp içti. Kendini ne kadar iyi hissediyordu. İkinci zirve öğlen yemeğiydi. Adele telefonda konuşuyordu, ona artıkları yiyebileceğini söyledi. Önce peynirli ve salamlı sandviçle beraber büyük bir kupa kahve içti, sevdiği gibi tatlı ve hafif. Sütü ısıttı. Sonra ekmeksiz, peynir ve salam yedi, böylece çabuk doymayacaktı.

Kapıyı altın olanaklar cennetine açtığı her seferinde seçme şansı onu sersemletiyordu. Karar vermek öyle güçtü ki elini güçlükle hareket ettiriyordu. Çok güç. Sevinçten ağlayacak gibi oldu. Yemek odasından buzdolabına her seferinde yeni bir hazine taşıyarak gidip geldi; bir parça kalmış elmalı pasta, cezve gibi mavi beyaz olan güzel kokulu peynir, lezzetli bir golden elma, bir kâse de tavuk salatası. Nihayet Adele beş telefon sonra içeri girdi ve "Hâlâ yiyor olamazsın? Gerçekten! Lew bana yardım için geldiğini söylemişti, ama seni gündelikçi bir kadın gibi her an gözlemek zorunda kalıyorum!"

Connie hindiyi Adele'in bir kadın dergisinden kestiği tarife göre yaptı, fındık, mısır, mantar, yeşil biber ve üzümle doldurdu. Adele, zavallı hayvanı alüminyum folyoyla sardırdı. Connie bunun hayvanı bozacağını ve derisini buharda yakacağını bilmesine rağmen itaat etti. Yemekler onu sarhoş etmişti. O kadar kahve içtikten sonra zaman duygusu değişmişti. O hızlandıkça dünya yavaşlıyor gibiydi. Koğuşta saatler geçerdi, ama nasıl geçtiğini bilmezdi. Şimdi koştuğunu hissediyordu, bir saat sonra saate baktığında yalnızca on beş dakika geçmişti. İçinde kafein ve ilaç savaşıyordu, hızla yükseldiğini hissetti.

Konservelenmiş, şekerlenmiş yer elmaları! Sanki o yer elmasını normal yoldan pişirmesini bilmiyordu. Eddie yer elmalarını severdi. Luciente'ye biraz para ve iyi bir mutfağı olsaydı iyi bir aşçı olacağını söylediğini hatırladı! Yaşamı boyunca ne çok yemek yapma usulü öğrenmişti: Meksika, Porto Riko, zenci yemekleri ve Profesör Silvester'ın deyimiyle kontinental yemekler. Hepsi iyi yemeklerdi. Keşke Luciente ve Bee için bir şölen yemeği pişirebilseydi. Sanki Luciente'nin tüm ailesi, Sybil ve Tina Ortiz için Şükrangünü yemeği hazırlıyormuş gibi yaptı. Hep beraber oturup beraber yiyeceklerdi, şarap içip şakalaşacaklardı ve hatta, kibarca o gün için son kez olmak üzere Bee'yi şöyle içten bir biçimde öpecekti. Sonra bu kez Luciente'yi uyaran o olacaktı, yemeğin besleyici olmadığı, gerçek olmadığı, onun zamanında olmadıkları konusunda!

Adele'yle yemek odasındaki masaya bir sürü tahta ekleyip masayı uzattılar, sonra kar gibi beyaz bir örtü serdiler ve üstüne Çin porselenleri, gerçek gümüşten tabaklar, ekmek koymak için gümüş kaplı tepsiler ve peçetelikler, kristal kadehler koydular, tabii çocuklar hariç, onlara süt için kırmızı renkli bardaklar verildi. Luis şarabı açmak için bizzat geldi, köpüklü kırmızı bir şaraptı.

Luis masanın başındaki büyük, kollu iskemleye oturup vahşice kullandığı elektrikli bıçakla hindiyi dilimledi. Şimdiden koca bir kâse dolmuştu. Sağında ve solunda ikinci evliliğinden olma oğulları Mark ve Bob vardı. Bob'un yanında yeşim rengi pantolonu ve bakır rengi şifon bluzuyla Dolly muhteşem görünüyordu, giysi o kadar sıkıydı ki neredeyse içinden fırlayacaktı. O kadar sinirliydi ki boğazında saatli bir bomba takırdıyordu sanki. Zarif bir biçimde cam bir tabaktan yeşil zeytin yedi. Ne Shirley ne de Carmel oradaydı elbette, kendi hallerine bırakılmışlardı. Luis emirlerini dinletecek parası olduğu için tüm çocuklarının Şükrangünü'nde, yılbaşında ve Paskalya'da yemeğe katılmalarını isterdi. Ama Nita yoktu. Carmel gelemeyecek kadar hasta ol-

duğunda ısrar etmişti. Luis'in yanında Adele'in ilk evliliğinden olan sekiz yaşındaki Celeste, Connie ve yanındaki yüksek sandalyede küçük Susan, yanında Adele ve öbür tarafta da Mike oturuyordu.

Luis büyük bir zevkle önce kendi tabağını doldurdu, sonra diğerlerinin servisini yaptı. "Mark biraz daha patates alsana. Çok sıskalaştın. Seni zayıf düşürüyor. Bu nedenle futbol takımına giremedin. Şimdi güreşi deniyorsun, dinle beni; güreşte sıska olabilirsin. Kendi sıkletinde güreşirsin, anladın mı?"

Mark'ın yüzü kıpkırmızı oldu ve çatal elinde kala kaldı.

"Dolly'ye bak. Şişmanlaması için yemesi gerekmiyor. Kilo almak için patateslere bakması yetiyor, değil mi?"

"Ben şişman değilim, baba. Vermem gereken bütün kiloyu verdim."

"Fazla uzun sürmez. Bu kalıtsal. Annene bak. Bu kadar çok çalışmasaydım onun kadar şişman olurdum."

Luis şişmandı. Yirmi yıldır şişmandı, ama bunu reddediyordu. Sürekli kilolardan bahsetti. Kadınlarının ince olmalarını isterdi. Connie biraz daha hindi isteyebilir miyim diye düşündü, yoksa ikram edilmesini mi bekleseydi. Dolly Luis'ten gelebilecek başka bir saldırıyı bekleyerek sinirli sinirli oturuyordu. Anne babasının evli olduğunu sanarak büyümüştü; sonra Luis yasal olarak hiç evlenmediğini kanıtladı ve Dolly'nin bir piç olduğu ortaya çıktı. Shirley'in ailesi onun boşanmış bir adamla evlenmesine hiçbir zaman izin vermemişti. O zaman da Luis'in ilk evliliğinden olma çocuğuymuş gibi yaptılar; on sekiz yaşını geçtikten sonra ona baba demesi gerekti. Adele Anglo'ydu; onlar yasal olduğu sürece kaç kere evlenmiş olmamla ilgilenmezlerdi. Böylece Dolly tekrar onun yasal kızı olmuştu. Connie'den, kızkardeşinden ayrılabilse veya onu gayri meşru yapabilseydi, Luis ne kadar mutlu olurdu!

"Halana bak, şimdi malı götürüyor. Yarın yiyemeyecekmiş gibi yiyor. Eğer onun gibi yersen futbol takımına mutlaka girersin. Bob niye yer elmalarını yemiyorsun? Yemeğin en iyi parçası onlar."

"Değil. Onları sevmiyorum, baba. Garip bir tatları var."

"Tatlarında bir gariplik yok. Senin yaşında insan neyin iyi olduğunu bilmez... Celeste, ne yapıyorsun?"

Celeste sıçradı. Yer elmalarını, kızılcık çerezini ve karnabaharı karıştırıp çok renkli bir lapa haline getirerek mutlu mutlu çatalıyla şatolar inşa ediyordu. "Hiçbir şey."

"Adele, bu kız yine yemeğiyle oynuyor. İğrenç bir huy. Onu bun-

dan vazgeçirmen gerek."

Adele sakin, baygın baygın gülümseyen kozasından çıkıp gözlerini kırptı. Connie göz ucuyla baktı, mutlaka aklında bir şeyler vardı. Adele'in Luis'le iyi geçindiğine şüphe yoktu. Onunla, camın ardında yüzen renkli lepisteslerinden daha fazla birlikte olmuyordu. En küçük iki çocuğuna laf olsun diye gülüyordu, dalgın bir hali vardı, sanki bir yerlere,gün batımında pembe bulutlar üzerine iki metrelik bronz melek heykelleri çakmaya gitmişti. Adele'in ne yaptığını düşünmeden edemedi. Yalnızca içmiş olamazdı. Çok daha uzaklardaydı. Büyük olasılıkla yatıştırıcı almıştı.

"Susan?" Adele yüksek sandalyesinde oturan bebeğiyle ilgilendi. "Aman da aman, şu küçük meleğe bakın. Pudingini mi bitirmiş!"

"Celeste yine yemeğiyle çamur kalıpları yapıyor!"

"Ah, Celeste," dedi Adele tatlı bir gülümsemeyle. "Sonra oynarsın. Biliyorsun, baban üzülüyor." Yüzüklerle dolu ince uzun eli havada bir eşarp gibi süzüldü ve hiç dokunmadığı tabağının yanına indi.

Dolly ikincileri reddetti, Luis onu tahrik ederek baskı yapıyor ve yalnızca onu kızdırmaya çalıştığını söylüyordu. Mark hâlâ ilk yemeğiyle oynuyordu. On iki yaşındaki Bob, kimseyle ilgilenmeden durmaksızın et yedi. Tombuldu ve küçük çenesi, siyah gözleri ve Kızılderili burnuyla Connie hariç herkesten daha siyahtı. Bir an masayı tarayan hızlı bir bakış attığında Connie ona özel bir gülümseme yolladı; şaşkınlıkla gözleri irileşerek o da gülümsedi. Aslında kendisi ve hindi dışında hiçbir şey gerçek değilmiş gibi davranıyordu. Sağındaki babasıyla kendisi arasında güçlü bir koruma perdesi oluşturmuştu. "Beni incitemeyeceksin! Bana ulaşamayacaksın!" diyordu perde. Gerçekten Luis bu perdeyi hissetmiş ve Bob'u yalnız bırakmış gibiydi. Bir kez denedi. "Şu Cesar Chavez; onu yine içeri atmışlar. Hı? Sen hâlâ yatak odanın duvarında onun resmini tut bakalım"

Ama bütün zorlamalara karşın Bob yalnızca, "Ondan hoşlanıyorum. Güzel bir yüzü var" dedi.

Connie, yerel İtalyan okuluna giden ve duvarına Chavez'in resmini asan zorlu yeğenine bir kez daha gülümsedi. Masadakilerin bir kısmı Luis'le güreşiyordu, bir kısmı Bob, Adele ve kendisi gibi savaş dışıydı. Bob ve Connie, yedikleri yemek miktarı ve ondan aldıkları zevk konusunda Luis'le yarışıyorlardı. Adele kibarca sofradan kalktı. Bebeğin yüzünü bezle silip ona ninni söylerken, gökyüzüne astığı bir hamakta sallanır gibiydi.

Kabak tatlısı, çam fıstıklı dondurma ve kahveden sonra Luis onla-

ra, Adele'in gözetiminde, Susan'ın kafası kadar büyük pembe ve sarı kasımpatlarıyla süslediği oturma odasına sürükledi. Mark, Bob, Celeste ve Mike, bir kat aşağıdaki TV odasına koşarken, Luis büyüklere oturma odasında içki ikram ediyordu. Connie, ortalığı temizlemek için izin istedi. Dolly yardım teklif etti. Connie bunun nasıl bir yardım olacağını biliyordu, ama yanında birilerinin olmasını istiyordu.

"Hayır" dedi Luis. "Connie kendisi temizler. Sen bizle kal. Ben koca kızımı pek de sık göremiyorum, değil mi?"

Dolly küçük taşlı saatine baktı, sonra da duvardaki Connie'nin hiç okuyamadığı rakamsız saate baktı. Vic, Leisure World emekliler evinin yanındaki restoranda annesiyle Şükrangünü yemeği yedikten sonra Dolly'yi alıp götürmek için gelecekti.

Connie, bulaşık makinesine bardakları ve tabakları koymuş, ikinci evyeyi tencerelerle dolduruyordu ki Dolly ağlayarak içeri daldı. Luis onu habire Geraldo'yla evlenmekten bahsettiğini, ama hiçbir şey çıkmadığını söyleyerek kızdırmıştı.

Dolly, Connie'nin omzunda şimdiye kadar birçok kereler olduğu gibi ağladıktan sonra burnunu temizledi ve mutfağın küçük lavabosunda yüzüne kat be kat o zarif makyajı kondurup bir sandalyeye oturdu. "Niye Şükrangünü'nü bu kadar çok burada geçirmeyi istedin" diye sordu Dolly ona. "Zorunlu olmasaydım ben geçirmezdim."

"Niye zorunlu olasın? Carmel'e gitsen en azından seni ağlatmaz."

"Ya, Carmel beni deli ediyor."

"Nita'yı neden getirmedin? Gerçekten hasta mı?"

"Carmel numara yapıyor. Şükrangünü'nde yalnız kalmak istemiyor. Nita yalnızca biraz soğuk almış, burnu akıyor o kadar. Carmel ona hep kendisinin baktığını, tatil günleri de yanında tutacağını söylüyor. Luis'e nispet olsun diye yaptı bunu. Ben aralarında kaldım. İşe dönmeliyim. Çılgın bir gösteri yapar gibi herkesi etrafına toplamak istiyor!" Bir dakika sonra yine burnunu çekiyordu. "Nasıl benim şişman olduğumu söyler? Nasıl? Biliyorsun Adele benden yalnızca dokuz yaş büyük. Benle Mark arasındaki fark gibi.!"

Adele küçükleri yatırdıktan sonra, Connie'yle Dolly, kap kacağı makineden çıkarıp oraya buraya yerleştirirken mutfağa geldi.

"Kristalleri bulaşık makinesine mi koydun!" Şimdi haşin ve gergindi. "Hepsini kırabilirdin! Kristalleri makineye koymayacaksın. Mutlaka elinle yıkayacaksın. O kadar tembel misin? Eminim şimdiye kadar hiç iyi bir kristal görmemişsindir!" Kendi kendine konuşuyordu. Mutfakta somurtarak ve öfkeyle dolanıp duruyordu. Dolly hafifçe kı-

kırdadı; Adele duymamış gibi davrandı. Connie biz üç kadın değiliz diye düşündü. Biz yukarıdakiler ve aşağıdakileriz, bu her yanı elektrikli mutfakta bir araya gelen ağır toplarız, karanlık yüzlerimizle birbirimize çarpıp ayrı ayrı yönlere gidiyoruz.

Giysisinin kıvrımına bir ekmek bıçağı sakladı ve düşecek korkusuyla dikkatle üst kata çıktı. O gece Luis onu yine kilitledi. Yatakta kaskatı yatarken onun bu sefer anahtarı kilitte çevirişini duydu. Boş giysi dolabının çekmecelerine, içinde aspirin, diş macunu, şampuan ve oda spreyi olan ilaç dolabının raflarına baktı. Yatak odası penceresi bir havalandırmayla kapalıydı. Yarım saat uğraştıktan sonra banyo penceresini otuz santim açabilmişti. Uzanıp iki kat aşağıdaki betona baktı. Ne asma dalı ne yangın merdiveni ne bir sundurma ne de bir garaj çatısı vardı üstüne atlayacak. Hâlâ kapandaydı. Terden sırılsıklam olana değin hol kapısını zorladı, ama açamadı.

Cuma günü büyük çalışma günüydü, ayrıca hastane dışındaki son izin günüydü. Cumartesi sabahı temizlikten sonra partiden hemen önce Manhattan'a gidecekti. Cuma sabahını cumartesinin açık büfesi için yemek yapmakla geçirdi; tatlı olarak da üç büyük kek ve iki mousse. Saat ikide Luis, fidanlığa ve seraya götürmek için onu almaya eve geldi. Diğer yerler yalnızca perakende satış yerleriydi. Luis için üç ay çalışmıştı, bitkilerin yerini değiştirmiş ve püskürtme ilaç sıkmıştı.

Luis onu hasta salonu kadar büyük olan beyaz Eldoradosu'yla götürdü. Radyo çalışıyordu, ama bir süre sonra onunla konuşmak için kapattı. Connie iç geçirdi ve kendini duyacaklarına katlanmaya hazırladı.

"Bu sefer çok sessiz görünüyorsun. Eski Connie gibi değil. Nihayet ağzını kapamayı öğrettiler mi sana?"

"Adele'e yardımcı oldum. İyi çalışmadım mı?"

"Eskisinden çok daha fazla. Tabii buna iş diyebilirsen. Dünkü yemeği sevdin değil mi?" Kıkırdadı.

"Ben pişirdim. İyi yapmamış mıyım?"

"Başında Adele durup, toz biberi saklayınca tabii yaparsın. Evet seni biraz adam etmişler, biraz yontulmuşsun. Eminim artık seradaki işi seveceksin."

"Elbette Lewis. Eğer beni dışarı çıkarmak için kefil olursan yarın işbaşı yaparım." Nerede olduklarını ve toplu ulaşım araçlarına yaklaşıp yaklaşmadığını anlamak için etrafa bakıp duruyordu. Belki fidanlıkta kaçabilirdi. Oradan Manhattan'a nasıl gidileceğini biliyordu; bunu üç ay boyunca her gün yapmıştı. Parayı elinden almasın diye

cüzdanından çıkarıp, bir casus, gizli bir ajan gibi sutyeninin içine saklamıştı. Rahat değildi. Sert kâğıt göğsüne sürtünüyordu. Fidanlık, orada çalıştığı zamanki gibiydi, yalnız bu sefer kıştı ve dışarıda daha az fidan vardı, yalnızca kendi kendine yetişenler. Fidanların büyük bir kısmı baharda onlara güneyden, Ohio'dan, hatta Teksas'tan kamyonlarla gelirdi.

Seralar doluydu. Luis kapıdan içeri adım atar atmaz Luis'in sağ kolu Richie ve sekreteri de peşinden seğirtti. Luis onu seraları işleten altmış yaşındaki kır saçlı İtalyan Gino'ya teslim etti, "Ona göz kulak ol. Çok çılgındır ve kaçmaya çalışacaktır. Kaçarsa hastaneye karşı sorumlu olmak istemiyorum. Bu yüzden kapıyı gözle. Mantosunu kilitliyorum, çok uzağa gidemez... Şimdi her ikinizin de evdeki parti için iyi çiçekler toplamanızı istiyorum. Tropikal bir hava olacak. Gardenya yok. Mükemmel olanlarını istiyorum. Kıvrık yapraklı, böcekli olmasın. Hepsine bakın, çok iyi bakın. İyisinden otuz tane istiyorum. Kauçuk istemiyorum. Büyük bir Norfolk çamı alın. Coleus ve begonya almayın. Birkaç Hollanda zambağı alın. Connie unuttuysan, hepsinin üstünde etiket var. Büyük bir ananas alın ve birkaç tane de diğer bromelyalardan. Çiçek açan akçaağaçlara bir bakın bakalım, iyi olanı var mı. Kaktüs istemez! Bazı ahmaklar onları da koyuyor. Gino, orkideleri sen kendin topla. Her şeyi yükleme platformuna toplayın, onları götürmek için kamyonu getireceğim. Büyük incirlerden biri iyi olabilir. Onlara dikkatli bak, güzel açmış çiçekler veya meyve varsa topla. Minyatür turunçlar var. Bak bakalım kelebek zambaklar açmış mı? Belki bir kahve ağacı. Venüs sinekkapanlardan istemiyorum, o ürkünç şeylerin hiçbirinden istemem. Bazı budalalar hep içine sigara atıyorlar. Hadi kımıldayın artık. Ve gözlerinizi dört açın. Connie belki çok ilaç verildiğinden damarlarında kurşun varmış gibi hareket ediyorsun, ama ben gözlerini dört açmanı istiyorum. Yapabileceğinin en iyisini istiyorum, duydun mu?"

Gino bir öksürük pastili yuttu ve bir şey söylemedi. Luis gittikten sonra şaşı şaşı ona bakıp kısık sesiyle, "Bir zamanlar burada mı çalışıyordun?" dedi.

"Evet, beş yıl önce. Bir süre çalıştım."

"Neyin nerede olduğunu hatırlıyor musun? Tamam. Patronun söylediklerini yükleme platformuna götür. İstediklerine bakacağım. Dinle, burada *hiç* beyaz sinek yok. New Jersey'deki en temiz seradır bu." Parlak bir mendile tükürdü. Ofia Luciente'yi anımsattı bu. "Patronun partisini düşünmenin yanı sıra yapacağım binlerce iş var. Sen çiçekleri

topla, bitirdiğinde ben bir bakarım onlara. Tamam. Aklını kaçırmadıysan dışarısı eksi yedi dereceyken mantosuz kaçmaya çalışmazsın. En iyisi çalışmaya başla. Nasılsa uçmadıkça o kapıdan dışarı çıkamazsın."

Güzel görünüşlü, parlak yapraklı, zarif bir biçimde sarkan bitkileri, en gösterişli çiçekleri, en egzotik meyveleri topladı. Güç bela onları yükleme platformunun kilitli kapılarına kadar sürükledi. Gino kendi isteğiyle çok çalıştırılan düşük ücretli sera işçilerinden birini beş dakikalığına ona gönderene kadar bir iki kez yardım etmeleri için seslendi. Böcek öldürmek için kullanılan zehir onu hasta ederdi. Sırtı ağrıyana kadar saatler boyunca çalışırdı ve ağrı gece gündüz hiç dinmezdi, ayrıca otobüslerle eve gidip gelmek çok zaman alıyordu, çocuğuna ayıracak hiç zamanı kalmıyordu. Hepsi saatte iki dolar ve korkunç başağrıları içindi. Zehirli ilaçları solursa ya da dokunursa ölebilirdi. Yüz maskesi taktığı halde etkileniyordu.

Kar başlıyordu, küçük kar taneleri havada uçuşuyor, dışarıda sıra halinde uzanan çıplak ağaçların üst dallarına konuyordu. Bulabildiği tek şey ince pamuklu bir önlüktü, yine de giydi. Üşütecekti! Mantosu Luis'in ofisinde kilitliydi, ama yine de kaçacaktı. Yavaşça ve çok dikkatli bir biçimde kapıya doğru yöneldi. Ama dışarı adım atar atmaz, Richie ona seslendi, "Nereye gittiğini sanıyorsun?" Tekrar tekrar bekleyip girişimde bulundu, ama her seferinde Gino, Luis veya Richie onu gözlüyor oluyordu.

Geri dönüp içgüdüsel olarak, zehirlerin depolandığı yere gitti. Dolap kilitliydi, ama anahtar kapının üstündeydi. Bir şaka gibi bunu her zaman düşünmüştü, bir kasanın şifresini yanındaki duvara yazmak gibi bir şeydi bu. Dolabı açtı. Zehirlerden bazılarını tanımıyordu. Küf için kullanılanlar vardı: Zineb, captan, kükürt. Asalak yok edici maddeler: Sevin, malathion, kelthane. Bazıları hazır karışım, bazıları toz ya da sıvı halindeydi. Parathion: Bu eskiden fidanlıktaki en öldürücü zehirdi. Gino onu hepsine karşı eldiven giymesi için uyarmıştı, ama kızlar özellikle parathiona dokunarak ölenlerin hikâyelerini anlatırdı. Hiçbir zaman kullanmamıştı. Buna izin verilmemişti. Ama Gino'nun o sıvıyı kullandığını görmüştü.

Küçük bir şişe alıp onu kahverengi sıvıyla doldurdu, elleri titriyordu. Nefesini tutarak yavaşça döktü. Belki bu kadar yaklaşmak bile onu öldürebilirdi, ama nasıl olsa öldüreceklerdi. Ama bu bir silahtı, elektrotların, Thorazinc'in ve dialitrotun geldiği yerden gelen güçlü bir silahtı. Güçlülerin, yönetenlerin silahlarından biriydi. İzni olmayan hiç

kimse bu zehre sahip olamazdı. Bu küçük şişeyle onların gücünün bir kısmını çalıyordu. Büyük kabı yerine koydu ve dolabı kilitledi; sonra düşündü ve bölmeyi tekrar açarak elbisesinin kenarıyla her şeyi sildi. Parmak izleri. Sonra şişeyi önlüğün cebine koyup çıktı, onu eski plastik çantasına koymanın bir yolunu bulmalıydı.

Çabucak bitkileri seçmeye, işinin başına geri döndü. Elleri titriyordu. Acaba zehirden ölüyor muyum diye düşündü. Belki de ellerinin titremesi zehirlenmenin ilk aşamasıydı. Belki de şişeyi tutmak insanı öldürebilirdi. Kahverengi sıvının tüm vücuduna kötü bir etki yaydığını hissetti.

Hiç böyle bir şey yapmamıştı, gücü, bir silahı ele geçirmişti. Skip'in yolunda gitmeyi düşünmüyordu. Evet bir silah çalmıştı. Savaş, diye düşündü. Savaşacaktı onlarla. Ama elleri titredikçe titredi ve adını unuttuğu, neredeyse kendisi kadar büyük, geniş ve sert bir bitkinin üzerinde dikkatini güçlükle topladı dizlerinin büküldüğünü hissetti.

Akşam yemeği önceden kalanlardı. Adele gülümseyerek yine yemeğiyle oynuyordu. "Günün iyi geçti mi? Ah, çok kötü. Evet. Hmm. Elbette. Evet, yaşlanıyor. Mmm."

Connie Luis'e dik dik baktı. Kahveyi ve tatlıyı getirmek için mutfağa gittiğinde kahveye biraz zehir koyabilirdi. Kahverengi ve yağlıydı. Kahvede anlaşılmazdı. Tüm alçaklığıyla onun, Dolly'nin, Carmel'in yaşamını mahvetmişti. Çantası yakında duruyordu. Bu işi yapabilirdi.

Luis kafasını geriye atmış kendi şakasına gülüyordu. Bir an kendine hâkim olamayıp neredeyse çocukça güldüğünde, bir zamanlar taptığını hatırlamaktan nefret ettiği eski ağabeyini gördü. On yaşına kadar tüm kalbiyle Luis'e tapardı. Ona bir prens gibi gelirdi, annesinden kalan harika bir tavus kuşu. Kavga edebilir, başı derde girmeden her şeye karşı çıkabilir, hepsinden daha iyi İngilizce konuşurdu, istese ona destek olabilirdi. Evet, Luis taptığı sokak çocuğuydu. Genç külhanbeyi Luis yüreğini çarpıştırırdı. Sevdiği Martin'den, sevdiği Claud'dan bir parça vardı onda: Zarafet, öfke, gurur, hakareti yutmayı reddetme. Ordu Luis'i değiştirmişti. Geldiğinde hepsini küçük görüyordu. Öfkesi, kural tanımaz gururu, köşe dönmeye, para kazanmaya, bir Anglo gibi başarılı olmaya kanalize olmuştu.

Martin yaşasaydı yoksul ve esmer olmanın başına neler getireceği-

ni kim bilebilirdi? Belki o da Luis gibi sertleşecekti. Onun inceliğinin değişeceğini inanamıyordu, ama Luis'in on dört yaşında bir Paskalya gününde takması için ona bir mağazadan güzel bir eşarp çalışını ve kimse nasıl yaptığını anlamadan deri ceketinin altından gülerek eşarbı çıkarışını hatırladı. Ne kadar güzel görünüyordu, esmer yüzünde parlayan dişleri, öfkeyle ya da neşeyle ışıldayan gözleri, omuzlarının küstah, aşırı hareketli duruşu. Jesus onun sonunun kötüye gideceğinden, sokaklarda yok olup gideceğinden korkuyordu. Hiçbiri onu tamamen Anglolara terk edeceklerini düşünememişti.

Yemekten sonra banyoda bir bitki şampuanının etiketini buharla çıkarıp şişenin üstüne yapıştırdı. Şişe kuruduğunda etiket de yapışmıştı. Onu hastaneye Adele'in ona verdiği bir kutu eski makyaj malzemesiyle -artık moda olmayan parlak renkte rujlar, tuhaf renkte rimeller, yarısı bitmiş palmiye yağlı krem- beraber götürecekti. Adele ayrıca ona, yıkanınca çekmiş çiçek işli bej rengi bir hırka, bir pantolon etek ve bir yığın *Vogue* ve *New Yorker* dergisi vermişti. Bunlar temizlikçi kadınlara verilen türden şeyleri hatırlatıyordu. Parti için pişirdiği yemeklerden tatması gerekmiyordu, ama büyük banyodaki tartıdan çarşambadan cumartesiye dört kilo aldığını anladı. Aldırmadı. Tatilimi nasıl geçirdim: Yedim.

Luis'in, trafikte ağır ağır giden büyük beyaz Eldoradosu'na oturduğunda öte tarafa gitmeyeli haftalar geçtiğini fark etti. Luciente ölmüş müydü? Bunu düşünmeye dayanamıyordu. Ölü olan kendisiydi. Artık ona ulaşamıyordu. Kendini katılaştırıyordu, Luis'in yaptığı gibi ama para kazanmak için değil. Savaşta kazanmak için. Karşı koymak için. Gözlerini kapadı ve şampuan süsü verilmiş silahını hatırladı.

19

O pazartesi Acker, Alice ve Kaptan Krem'in cuma günü serbest bırakılıp sosyal yardım evlerine gönderileceğini duyurdu. Alvin, Orville'le beraber ameliyata götürülmüştü. Sybil, Bayan Green ve Connie'ye bir dizi fiziksel ve psikolojik test uygulanmış ve çarşamba günü doktorlarla görüşmeleri kararlaştırılmıştı.

"Bu sıranın bize geldiğini gösterir," dedi Sybil ağzının kenarından, ilaç için kuyrukta beklerken.

"Bu, onların *bunu istediğini* gösterir," dedi Connie.

O ve Sybil çamaşırlarını beraber yıkamak için uygun zamanı kolladılar. O zaman Sybil'e sordu, "Bir fırsat çıkarsa denemeye hazır mısın?"

Sybil başını salladı. "Tina bir çamaşır arabasında denedi. Ben acaba bir yangın çıkartma yolu var mı diye düşünüyorum."

"Dışarıda yangın çıkarabilir misin?"

"Denemeye hazırım Consuelo. Onları durdurabildiğim sürece beni ameliyat edemezler. Bu bir çeşit ölüm."

"Eve geri dönme. Biliyorum başka hiçbir yerde yaşamadın ama... senden kurtulmak isteyenlerin bulunduğu bir kısır döngünün içindesin orada."

"Sana bahsettiğim gönüllü Mary Ellen var ya? Arkadaşı ona yalnızca kadınlara yönelik bir gazete vermiş büyücülerle ilgili bir makale vardı. Büyücülere inanan gerçek bir topluluk! Düşünsene bir, Consuelo. Adresi var. Eğer... çıkabilirsem onlardan yardım isterim."

"Bu, Albani'ye geri dönmekten daha iyi gözüküyor doğrusu."

Ertesi sabah Bayan Green banyodayken ve Sybil yatağını düzeltiyorken Connie içeri daldı. "İşte. Al bunu!" Sybil'in avcuna Dolly'den aldığı katlanmış parayı koydu, telefonlardan arta kalanı. Otuz bir dolar altmış iki sentti.

Sybil yatağın kenarına oturup baktı. "Sen ne yapacaksın? Bunları niye bana veriyorsun?"

"Hşş. Sakla."

"Vazgeçme Consuelo. Ağabeyinin evinden kaçamadın diye!"

"Ne yapacağımı sorma. Yalnızca çarşamba günü, yarın, kaçmaya hazırlan. Öğleden sonra doktorlar beni görmeye geldiğinde karışıklık çıkacak. O zaman kaç. Ve seni tekrar içeri sokmalarına izin verme!"

Valente durdu, kapıda dikilip içeri baktı. Connie hemen kalkıp yatağını düzeltmeye gitti. Kahvaltıda Sybil yanına geldi, "Consuelo beni korkutuyorsun. Vazgeçme. Lütfen vazgeçme!"

"Vazgeçmiyorum. Bu benim için bir savaş. Onlarla savaşmak için her yolu denemeliyim. Onları durdurmalıyım. Daha fazla sorma." Sesi boğazında düğümlendi. "Sybil sana iyi bir hayat dilerim. Kendinden nefret ettiğinden daha çok onlardan nefret et, o zaman özgür kalırsın!"

Salı gecesi, uyku haplarına rağmen uyanıktı, gözleri belli belirsiz şekillere bakmaktan yorulmuştu. Kafasını yastığa gömdü, sayı saydı zihnini boşaltmaya çalıştı. Düşünceler kafasında kafese kapatılmış köpekler gibi dört dönüyordu.

Luciente'ye ulaşmaya çalıştı. Bitkin bir sıkıntıyla, ertesi günün korkusuyla, küçük güzel bir şey isteyerek çabaladı. Zihni pasla kaplanmış gibiydi. Açılamıyordu. Kendini zorladı, çabaladı. Alnından ter damlaları düşmeye başladı, kollarının ve göğsünün altında ter birikti. Bir an sanki bir şey hissetti. Bu zihnini daha da zorlamasına neden oldu. Sanki merdivenlerden koşarak çıkıyormuş gibi nefes nefese kaldı.

Lütfen diye yalvardı, lütfen! Şimdiye kadar çok kolay olan şey güç ve acı vericiydi, ölmek gibi. Uzakta ölmek. Eskiden yalnızca havanın bulunduğu yerde, katı bir şey, kemik gibi katı, hapishane duvarları gibi katı bir şey duruyordu. Ama devam etti. Bu gece yapacak başka ne vardı ki? Soğuk, yağlı tespih tanelerine benzeyen korkularına tekrar tekrar dokunmaktan başka yapacak ne işi vardı? Çabalamayı sürdürdü.

Nihayet bir varlığın sürtünmesini hissetti, güçlü, güçlü ve ağır. Ama bu sefer acının Luciente'den geldiğini hemen anladı. Hayır acı korkunç çabadan kaynaklanıyordu. Luciente de ona doğru uzanmıştı. Sonunda beraber zayıf bir bağ kurabilmişlerdi.

"Ölmüş olmandan korktum," dedi Luciente'ye.

"Sana bir şey yapmış olmalarından korktum... nihai bir şey. Çabaladım. Hem de kaç kere!"

"Beni götür!"

Luciente uzun süre uğraştı. "Çok zor... Yardıma ihtiyacım var. Bir dakika. Diana, Parra veya Zuli'yi çağırayım.... Bekle!"

Nihayet güçlükle, toplantı evinde titreyerek ayakta duruyordu. Şölen akşamları veya Jackrabbit'in uyanışında olduğu gibi birçok insan toplanmıştı ama şimdi günlük giysiler içindeydiler. Sesleri sakindi.

Luciente onu sıkıca kucakladı. "Ne kadar uzun zaman oldu! Seni özledik. Sana ulaşmak... duvarda yürümeye çalışmak gibiydi!"

"Sen nasılsın? Yanan gemiden nasıl dışarı çıktın?"

"Ne?"

"Cephede. Hawk'la."

Luciente onun yüzüne baktı. "Anlamıyorum. Hawk işte orada." İşaret etti. "Bu gemi ve cephe hikâyesi nedir?"

"Cephede beraber değil miydik? Savaşırken?"

"Hayatımda böyle bir şey duymadım Connie. Bu kontinuumda değil... Beynindeki o alet varken böyle bir şeyi görmüş olabilirsin. Son aylarda bütün bu olup bitenlerden dolayı hayal görmeye başladın."

"Boşver, aldırma. Öyle gerçek gibiydi ki... Sen nasılsın Luciente?"

"Sende büyük bir kararlılık hissediyorum. Bir şey mi planlıyorsun?"

"Lütfen, bu konuda konuşmak istemiyorum. Yalnızca bana kendini anlat. Bee. Dawn. Nasılsınız?"

"Biçimlendirme uzlaşmazlığı büyüyor. Bu martta karar vermek için sanırım büyük konseyi toplayacağız. Boş yere kendi kendimi yiyorum. Havuçları yemek için yetiştirmek bir seçenek, özellikle yabani

ve çeşitlilik gösteren gen havuzlarını kendi hallerine bırakarak. Bazı kullanımlar veya hayal edilen kullanımlar için kendimiz üretmek başka bir seçenek? Tüm bildiğimiz yeni bir buz çağı geliyor ve matematik yetisi yerine kıllılık üzerine çalışmada bulunsak daha iyi olacak! Söylev verir gibiyim! Geçelim." Luciente ona tekrar sarıldı. "Seni bir daha göremeyeceğimden korktum. Seni buraya getirmek güçtü. Bağı kaybediyoruz."

"Bee nasıl?"

"Bak!" Luciente işaret etti. "Bee tarım, ürünler ve açlık hakkında konuşuyor."

"Ders mi veriyor?"

"Bir anma. Bu gece." Luciente bölmeleri, masaları, gösterileri ve sergileri gösterdi. "Bunlar kış oyunları... Bu hafta gezgin oyuncular burada. Hepimizin rolleri var. Yoksul ve zengin, sahipler ve sömürgeler diye bölündük. Yoksul olanlar iki gün boyunca oruç tuttu ve sonraki iki gün yarı oranda pay aldılar. Zenginler patlayana kadar yediler ve kalanını da gübre haline getirdiler. Tarihte böyle yapmadıklarını biliyorum, Connie güzelim, ama yok etmek doğru değil, biz bunu yapamayız. Kendimizi çoğunluğun çalıştığı, bir kısmının denetlediği ve diğerlerinin eğlendiği sınıflı bir toplum gibi hissediyorduk. Hapishanemiz, polisimiz, casuslarımız, ordularımız, işkencemiz, patronlarımız, açlığımız oldu; ah, çok ilginçti. Şimdi onlar gitmeden önce daha iyi anlamak için tartışıyoruz."

"Bu bir şölen mi?" Odada dolaşan, dışarı çıkan, sergilenen şeylere bakmak için duran, gösterileri izleyen, sergiler üzerine tartışan insanlara baktı.

"Hayır, hayır bir anma. Kutlanacak hiçbir şey yok elbette. Kışın zamanı çalışarak ve ilişki kurarak geçiriyoruz. Genellikle köyler yollardan bıkana değin dolaşan gezgin gruplar yollarlar... Biz -Bee, Otter, Beyaz Meşe ve ben- Biçimlenme'yi hicvederek dolaştık. Bu topluluk Garibaldi'den, konuları mistik; makarna, bilgisayar parçaları ve üzüm yetiştirirler. Otter'in dediğine göre güzel bir yermiş. On sekiz yaşındayken bir ay hasatta çalışmış ve toplulukta çalışan Vittorio'yla beraber olmuş. Otter onu tekrar görünce sevinçten çılgına döndü." Bölmeler arasında el ele dolaşıyorlardı. Bee küçük bir gösteri projektörünü kullanarak bir anlığına Connie'nin zamanından kalma Sweetee Pye denilen çocuk bisküvisi kutusunu gösterdi, hemen sonra marul toplayan işçilerin görüntüsü belirdi. Sweetee Pyelara kaşlarını çatarak ve göğsünün derinliklerinden gelen mırıltılar çıkararak öyle ciddi bakıyor ve

aynı zamanda kolundaki zarif arı dövmesiyle o kadar güzel görünüyordu ki, Connie Luciente'nin söylediklerini kaçırdı.

Hawk sevinçle onlara doğru geldi. Connie'yi selamladıktan sonra baklayı ağzından çıkardı, "Luciente! Ayarladım. Yola çıkmanın tam zamanı. Bu toplulukla beraber gidiyorum. Bolt da benimle geliyor."

Luciente ellerini Hawk'ın yuvarlak omuzlarına koydu. "Onlar kabul ediyor mu?"

Hawk heyecanla titredi. "Eve gitmek isteyen iki kişinin rollerini öğrenebileceğimizi söylediler. İtalyanca öğreneceğim ve oradaki köyleri gezeceğim, sevdiğim bir yer olursa orada kalıp çalışacağım."

"Ne zaman gidiyorsun?"

"Perşembe sabahı. Yarın bir opera sahneliyorlar. Müzikleri öğrenirsem sesimin koroda şarkı söyleyebilecek kadar iyi olduğunu söylüyorlar."

Connie Hawk'ın bir hafta korulukta kaldığını hatırladı. "Nasıl yolculuk edeceksin?"

"Taşıyıcıyla. Sonra bisikletle daha güneye."

"Bisikletin var mı?"

"Bisiklet*im* mi? Yani ayağ*ıma* taş düştü gibi mi?"

"Senin olan bir bisiklet."

Hawk kulağını kaşıdı. "Kullanılmayan herhangi bir bisikleti kullanabilirim. Yarın herkese hoşçakal diyeceğim!" Hawk tek ayağı üstünde durdu. "Ne dersin, Bee tablomu beğenir mi? Mükemmel değil ama çok renkli."

"Nasıl beğenmez?" Luciente onu yanaklarından öptü. "Beğenmeyecek kadar körse ben isterim."

"Tabuyu aştığımız için seviniyorum annelerime hoşçakal diyebileceğim... Bee'ye gideceğimi söyleme. Ben söylemek istiyorum, olur mu?"

"Olur." Luciente elini salladı ve Hawk fırlayıp gitti.

"Kışı seviyorum," dedi Luciente yürürlerken. "Yemek yemek, şişmanlamak, kızak kaymak ve buz pateni yapmak. Konuşmak, konuşmak, konuşmak. Çince okuyorum tatlım, haftada on beş saat, Bee bile dinlemekten bıkıyor. Ayrıca üste, baştan sona değin geçen yılın sonuçlarını denetliyoruz. Ve yeni bir mojai grubuyla her cuma akşamı çalışıyorum, geçen cuma neredeyse sabaha kadar çaldık. Mojai şöyle bir müzik..." Luciente masanın üstünde elleriyle karmaşık bir ritm çalmaya başladı.

"Şşş, Luciente!" diye azarladı onu Morningstar. "Dinliyoruz."

"Saçmalıyorum." Luciente Connie'yi uzaklaştırdı. "Zihnindeki bu katılık her zamankinden daha fazla saçmalamama neden oluyor. Senin için korkuyorum."

"Ama sen ve halkın bana savaşta olduğumu öğrettiniz."

"O zaman iyi savaş, Connie!" Dışarı, soğuk, temiz, canlı havaya çıktılar. Luciente bir ceket almak için durakladı ve onu Connie'nin omuzlarına attı. Kocaman kar taneleri köşeleri yuvarlayarak, sert çizgileri yumuşatarak, yerde duran kalın kar tabakasının üzerine düşüyordu, çocuk kızaklarının izleri olan meydanın ötesinde beyazlık hâkimdi.

Luciente omzuna dokundu. "Hâlâ yas tutup tutmadığımı sormak istiyorsun...."

"Sormayacaktım!"

"Biliyorum. Ama nasıl olduğumu öğrenmek istiyorsun. Evet, yas tutuyorum. Ama çalışıyorum da. Acı veriyor ama acının beni engellemesine izin veremem... Diana yardım etti. Otter yardım etti. Bee beni sürükledi!... Yeni bir sevgili istemiyorum, bahardan korkuyorum... Ama bak!" Luciente tek ayağı üstünde dans eden komik bir kuş heykeliyle çit barikatın etrafındaki kartopu savaşını gösterdi. Dawn bir ışık huzmesi içinde kollarını sallayıp bağırarak koştu.

Tembel kar taneleri ödünç ceketin koluna konuyorlardı. "Luciente sence birini öldürmek her zaman yanlış mıdır?"

"Biz ister sebze ister hayvan olsun, canlıları yiyerek yaşıyoruz. Derimizde klorofil olmadan da başka bir seçeneğimiz yok." Luciente uzattığı avucuyla kar tanelerini yakaladı.

"Ben bir insanı öldürmekten bahsediyorum."

"Bu kadar soyut bir şeyi nasıl göğüsleyebilirim?"

"Benim üzerinde gücü olan birini. Bunu bende uygulayan birini."

"Güç şiddettir. Ne zaman barışla yok edildi ki? Bir duvarla karşı karşıya geldiğimizde ya da duvarı yıkmaya çalıştığımızda hepimiz savaşırız. Biliyorsun biz, başkalarına iki kez zarar verenleri öldürüyoruz. Biz onları öldürmenin doğru olduğunu düşünmüyoruz. Yalnızca uygun. Kimse bir başkasına koruyuculuk yapmak istemez."

"Benim zamanımda insanlar koruyuculuk yapmak istiyor. Bu bir geçim yolu. Sanırım bu aynı zamanda güç de."

"Birini mi öldürmeyi düşünüyorsun dostum?"

Başını salladı, Luciente'den ayrılıp kollarını göğsünde kavuşturdu. Gurur duydu ve utandı. Mala, rol yapan kadın. Kendini dünyaya çarpmak. Luciente konuşuyordu ama kanın kulaklarında yaptığı uğultu

sözcükler nehir yatağındaki taşların sesi gibi geliyordu sesi. Meydandaki patikaların kenarlarındaki barakalardan kürekler, çalı süpürgeleri alarak insanlar yavaş yavaş toplantı evinden uzaklaştılar. Kürekler taşlara çarptı, tahtalar çizildi. Gece kahkahalarla ve küreme sesleriyle dolu. Çocuklar kartopunu bırakıp karı temizlemeye başladılar. Kırmızı pantolonlu ve koyu mavi parkalı Dawn, elinde süpürgeyle, uzun at kuyruğu ritmik bir biçimde sallanan Otter'in peşi sıra gidiyordu. Hawk çalışmak için koşa koşa yanına geldiğinde Bee patikadan yemek evine doğru birikmiş karları temizliyordu. Hawk hızlı hızlı onunla konuşurken nefesi beyaz bulutlar halinde yükseliyordu.

Luciente'nin konuştuğunu duyuyordu ama artık kanının gürültüsünden sözcükleri ayırt edemiyordu. Yalnızca belli belirsiz taşın üzerinde metalin çıkardığı sesi duyuyordu. Sanki şarkı söylüyorlarmış gibi dudakları oynuyordu. Dawn dolgun omuzlarının üstünden onlara baktı. Gülümsedi, el salladı ve sonra gösterişli bir hareketle, havada ince beyaz bir kar bulutu oluşturarak çok sert bir biçimde süpürmeye başladı. Kar taneleri siyah saçlarının tepesine hafifçe konuyordu, parkasının başlığı geriye itilmişti. Bir kar tanesi zarif, duyarlı bir biçimde kıvrılan burnuna, Connie'nin kaçamak bir öpücük kondurmayı düşlediği güzel Mayalı burnuna kondu.

Bir tepeden yuvarlanmış gibi yatağında, nefes nefese dümdüz yatıyordu.

"Neyin var?" Tina uyanmış oturuyordu. "İyi misin?"

"Evet..."

"Ağlamışsın. Ne oldu, kötü bir düş mü gördün?"

"İyi bir düş. Tina, düşümde kızımı gördüm, başka bir yerde, güvenli ve mutluydu."

Angelina'nın oyun oynamaktan kızarmış olan yüzünü hâlâ görebiliyordu, kar taneleri burnunda erirken parkanın içindeki küçük tombul kolları, heyecanla süpürgeyi savuruyordu. "Hiç olmazsa bana bir şey bıraksalardı!" diye fısıldadı. Titreyerek, bana Martin'i veya Claud'u veya Angelina'yı bıraksalardı bari, hatta Dolly ve Nita'yı bile bıraksalardı kendi yoluma giderdim diye düşündü. Boynumu büker otururdum. Ben savaşmak için değil, alçak gönüllü, nazik ve sessiz olacak şekilde yetiştirildim. Sevecek bir kişi olsun yeter. Kendime ait küçücük bir sevgi. Bu sevgi için her şeye katlanır ve hiçbir zaman savaşmazdım. İtaat ederdim. Hasta olduğumu, yoksul olacak kadar hasta olduğumu, hasta olacak kadar hasta olduğumu, aç kalacak kadar hasta olduğumu, yalnız kalacak kadar hasta olduğumu, kullanılacak ve yok

edilecek kadar hasta olduğumu kabul ederdim. Ama öyle aç gözlü ve öyle kabaydınız ki! Birini, yalnızca birini bana bırakabilirdiniz! Ama hiçbir şeyim yok! Niçin mücadele etmeyeyim?

Yine de elleri korkudan titriyordu. Bütün gece üşüyerek ve titreyerek yattı.

"Bu ameliyat size yardım etmek için yapılacak," dedi Dr. Morgan. "Sizi tekrar topluma döndürebilmemiz için. Bir iş edinebileceksiniz."

"Kendimi çok daha iyi hissediyorum. Niçin bir ameliyata gerek duyayım artık? Şükrangünü'nde ağabeyimin evine gittim. Orada gerçekten çok iyi çalıştım. Koğuşta da iyi ve uyumluyum."

"Daha önce daha iyiydin Connie," dedi Acker. Bugün Bayan Moynihana yanına değil, odanın öte yanında patronu Dr. Morgan'ın karşısında oturuyordu. O ve Acker göz göze gelmiyorlardı. Gri gözleri kan çanağı gibiydi ve altları morarmıştı. Ağlamıştı; uyumamıştı. Patty ona bir not verdi, acıyla başını salladı ve daha da büzüştü. Acker her zamankinden daha sinirli görünüyordu. Sol yanağında çürük gibi bir siyahlık vardı. Ona kim vurmuştu? Bayan Moynihan ya da kardeşlerinden biri mi? "Kendine hâkim olamadığını biliyoruz. Sanki bir kısa devre oluyor ve kontrol edilemeyen bir öfke nöbetine kapılıyorsun."

"Aylardır yanlış hiçbir şey yapmadım. Çok daha iyiyim. Bu ameliyata ne gerek var şimdi, tam da herşey iyiye giderken?"

"Daha önce de sakinlik dönemlerin vardı," diye belirtti Dr. Redding. Parmaklarını boş fincanın üzerine kapatmıştı. "Uzun dönemler. Ama hepsinin de sonu aynı oldu. Öyle değil mi Connie?"

"Artık olmayacak. Gerçekten, lütfen, öyle olmayacak! Bakın, kızıma utanç duyduğum bir şey yaptım. Ama bunun bedelini fazlasıyla ödedim! Sonsuza değin. Nasıl kontrolsüz olabilirim? Siz beni kontrol ediyorsunuz."

"Tekrar sana yakın birini incitmek istemiyorsun, değil mi Connie? Müzmin bir hastalığın var, sanki müzmin sıtması olan biri gibisin," dedi Acker kendinden hoşnut bir biçimde. Onay almak için Dr. Redding'e baktı ama o Dr. Argent'in kulağına bir şeyler fısıldıyordu. Her ikisi de önerge gibi bir şeyin sayfalarını çeviriyor ve Argent bütçe listesini satır satır kontrol edip yanlarına notlar düşüyordu.

"Belki de öteki şey işe yaradı. Belki de ameliyata ihtiyacım yok!"

"Ağabeyinden iznimiz var, öyle değil mi?" diye sordu Redding

Patty'ye.

Masanın üstündeki dosyaya şöyle bir uzandı. "Evet, doktor."

Dr. Argent önergeyi bir yana bıraktı, pipoyu ağzından çıkardı ve ışıltılı bir gülümsemeyle gözlerini Connie'ye dikti. "Bayan Ramos ameliyat fikrinden korkuyorsunuz. Değil mi?"

"Elbette, korkuyorum! İyiyim, Doktor. Koğuş notlarına bakın."

"Annen bir ameliyatta öldü. Öyle değil mi Bayan Ramos?"

Aman tanrım, psikiyatristlik oynuyordu. Evet demeliydi. "Doktor bir fincan kahve alabilir miyim, lütfen? Biraz kafam karışık, biraz uykuluyum. Bunu dert etmekten dün gece iyi uyuyamadım." Ayağa kalktı ama sandalyesinin üstünde denge sağlamaya çalıştı. "Lütfen doktor, bir fincan kahve alabilir miyim?"

Argent hafifçe kaşını kaldırdı ilgisini kaybediyordu. "Her zaman kafan biraz karışıktır değil mi, Bayan Ramos?" Önergeyi tekrar aldı ve kalemine uzandı.

"Çıkarken kahveni içersin. Seninle işimiz neredeyse bitti," dedi Dr. Redding uzun bacaklarını masanın altına doğru uzatarak. "Hepimiz bir kahve molası alabiliriz. Bu sonuncuydu öyle değil mi?"

"Evet Doktor," dedi Patty, defterine bakarak.

"Connie korkmuş olmanı anlıyoruz. Toplum da senden korkuyor, daha geçerli nedenlerle, öyle değil mi? Ekimdeki ameliyattan daha az karmaşık bir ameliyat bu. İşte, bu ameliyatla daha iyi olduğunu kabul ediyorsun." Redding hızlı hızlı konuştu, sözler içine işliyordu. "Bu ameliyatla daha da iyi olacaksın. Sonra Alice gibi serbest bırakılacaksın. Tüm yaşamını bir akıl hastanesinde geçirmek istemezsin herhalde?"

"Ama önceki sefer iyileştim ve ameliyat etmeden yolladılar!"

"Ve yine buradasın. Öyle değil mi? Ağabeyin... adı neydi?"

"Lewis Camacho," diye okudu Patty. "New Jersey, Bound Brook'tan."

"Ağabeyin... şey... New Jersey'den... Bay Comanchee miydi?... bu izni imzalamış. İşlem pazartesi günü yapılacak. Bir ay içinde salınacaksın. Bunu bir düşün Connie, korkularının da düşmanca tavırların kadar akıldışı ve hastalığının bir parçası olduğunu göreceksin. Tamam, ara verelim!"

Connie ayağa kalkarken personel birbirleriyle konuşmaya başladı, Bayan Moynihan hariç, Connie'ye sürtünerek aceleyle çıktı. Yüzü allak bullaktı ve personele ait hanımlar tuvaletine gitti. Tony gizli gizli papik çekerek dışarıda bekliyordu, transistörlü radyosundan gelen mü-

ziğe gömülmüştü. "Seninle işleri bitti mi?" diye sordu.

"Bilmiyorum!" Ellerini kaldırdı. "Ne yaptıklarını anlamıyorum. Onlara sor. Sürekli ağabeyim Luis'ten bahsediyorlar. Ne yapmamı istediklerini anlamıyorum."

"Burada bekle. Bir yere ayrılma." Tony, odaya kafasını uzattı, Connie onun arkasından, doktorların sandalyelerinden kalkmaya başladıklarını ve ufak ufak sohbete daldıklarını gördü. Argent ve Redding kafa kafaya vermiş önergeyi işaretliyorlardı. Morgan kalakalmıştı, kimse ona aldırış etmiyordu ve sinirliydi. Redding küçük notlara baktıkça canlı bir biçimde başını sallıyordu. Beş bin şempanze daha mı? Mahkûmlar mı? Sosyal yardım alan kadınlar mı? Onu başlarından savmışlardı. "Kahve içebileceğimi söylediler," dedi yüksek sesle ve hemen doktorların büyük parlak kahve makinelerinin bulunduğu yere gitti. Çabucak eski kahveyi döktü, filtreye hazır paketlerden birini boşaltıp düğmeye bastı. Sonra çantasındaki şişeyi çıkardı ve kahvenin akmaya başladığı cam demliğe yağlı sıvıyı damlattı. Bunu taze kahve olduğunu fark edip yenisini yapmak için dökmeye kalkışmayacaklarını umdu.

Tony dışarı çıktığında su hâlâ akıyordu. "Hadi Ramos. Seninle işleri bitti. Doktorların kahvesiyle uğraşma, sorun çıkarma. Hastalara ayrılan bölümde içebilirsin."

"Beni artık istemiyorlar mı?" Anlamamış gibi gözlerini kırpıştırdı.

"Ne sanıyorsun, bütün gün seninle mi uğraşacaklar? Onlar önemli doktorlar. O Redding'in *Time*'da resmi var. Patty gösterdi, onunla ilgili resim ve haberleri kesip yapıştırdığı bir dosya tutuyor. Dr. Argent Kongre'nin önünde tanıklık edip onları doğru yola getirmek için Washington'a gidiyor. Bütün günlerini seninle ne yapacaklarını düşünerek harcayacaklarını sanmıyorsun değil mi!"

Lavaboda ellerini yıkadı, tekrar tekrar yıkadı. Aynaya "Daha şimdi altı kişiyi öldürdüm" dedi, ama zehirden korktuğu için ellerinide yıkadı. "Onları öldürdüm çünkü şiddete eğilimliydiler. Onlar para ve güç, onlar zihni yavaşlatan ve kalbi güçsüzleştiren zehirler, onlar yaşamın ve ölümün gücü. Onları öldürdüm. Çünkü bu bir savaş." Elleri Teksas'ta su arayıcılarının kullandığı söğüt dalı gibi titriyordu, suyun toprağın derinliklerine çektiği söğüt dalı gibi. "Şimdi ben de ölü bir kadınım. Biliyorum. Ama onlarla savaştım. Utanmıyorum. Denedim."

Suyun altında dokunmadan şişeyi kırdı ve parçaları yıkadı. Onları bulacaklardı elbette ama bu düşünebildiği en iyi şeydi. Sonra son kez ellerini yıkayıp içeri Sybil'i aramaya gitti. Salonda bulunca yalnızca

"Yakında!" dedi. Sybil yüzüne baktı. Bir damla göz yaşı belirdi gözünde ve aktı. Sonra yere baktı ve hiçbir şey söylemedi, tetikteydi, toparlanmıştı, hazırdı. Connie odasına gitti. Önünden geçerken örgü ören Valente ona selam verdi.

Luciente'yi düşündü, ama artık ona ulaşamıyordu. Artık alıcı değildi. Zihnini kurutmuştu, alıcı bir kadın değildi artık. Katılaşmıştı. Ama Mattapoisett'i düşündü.

Skip'e, Alice'e, Tina'ya, Kaptan Krem'e, Orville'e, Claud'a, en iyi umutlarımdan doğacak olan sana adıyorum savaşımı. En azından bir kez savaştım ve kazandım.

Bir süre sonra karışıklığı duydu ve sedyeler geldi; dört tane. Dr. Morgan kahveyi bırakmıştı, Bayan Moynihan da ishal olduğu için personel tuvaletindeydi. Üzgün değilim diye düşündü, kalbi deli gibi çarpıyordu, yatağının üzerine oturdu ve bekledi.

20

Consuelo Camacho Ramos'un Resmi Kayıtlarından Alıntılar

New York Eyaleti - Akıl Sağlığı Bölümü
Bellevue Hastanesi

KLİNİK ÖZET

KİMLİK: Bu 35 yaşındaki Meksika-Amerika kökenli Katolik kadın, kocası Edward'dan üç yıldır ayrı ve 4 yaşında Angelina adlı bir çocuğu var. Çocuk geçen mayıstan beri Bağımlı Çocuklara Yardım Kurumu'nda kalmaktadır.

SORUNUN SUNULUŞU: Bu hasta N.Y.U. aciline çocuğunun kazara bileğinin kırıldığını söyleyerek gelmiştir. Çocukta bereler vardır.

Sosyal uyum uzmanınca sorgulandığında içkili olduğu veya uyuşturucu kullandığı zaman kızını dövdüğünü kendi arzusuyla itiraf etmiştir. Hasta ağlamış, tutarsız ve garip davranışlar sergilemiştir.

GEÇMİŞİ: Topluma uyum gösteremeyen bu birey, evliliğinin bozulmasından beri gittikçe kötüleşmektedir. Kocasının nerede olduğu bilinmemektedir. Hasta iki yıldır yasalara karşı gelmektedir. Bir yankesiciye yardım etmek ve onu teşvik etmekten suçlu bulunmuş, cezası tecil edilmiştir ve geçen nisandan beri gözetim altındadır. Hasta yasal olmayan bir kürtajdan ve bunu izleyen ağır bir kanamadan ve komplikasyonlardan bahsetmektedir, bu yüzden Metropolitan'da bir rahim ameliyatı yapılması gerekmiştir. Hastanın son zamanlarda alkol ve Barbiturat sorunları vardır. Otoriteye karşı düşmanlık ve kuşku duymaktadır. Kendini kontrol edememekte ve gerilime dayanamamaktadır. Sorunlarını şiddet ifadeleriyle, düşmanlıkla ve aşırı suça yönelik tavırlarla ortaya koyma eğilimi vardır.

AKLİ DURUM: Hasta tutarsız ve belirtilen yaştan daha yaşlı görünmektedir. Yardıma ihtiyacı olduğunu kabul etmektedir. İşbirliğine hazırdır, ancak aklı karışıktır ve zaman zaman şüpheci davranmaktadır. Koğuşta saldırgan bir davranış göstermemiştir.

AKLİ DAVRANIŞLARIN AKIŞI: Hasta tutarsız. Hastanın düşünüş tarzı aşırı somuttur.

DUYGUSAL TEPKİLER: Hasta genelde endişeli bir ruh hali içindedir ve aşırı suçluluk duymaktadır. Hastanın gösterdiği belirtiler nedensizdir; örneğin, nedensiz ağlama görülmektedir.

DÜŞÜNCELERİNİN İÇERİĞİ: İntihar etmeyi planladığını , yanılsama veya halüsinasyon gördüğünü inkâr etmektedir.

DUYU MERKEZİ, AKLİ KAVRAMA VE KAPASİTE: Duyu merkezi temiz. Yönlenim zamanı üç. Yakın ve uzak bellek zayıf. Hasta biraz ağır zekâlı ve soruları güç yanıtlıyor.

TANI: Şizofreni, farklı tip 295.90

New York Eyaleti - Akıl Sağlığı Bölümü
Rockover Eyalet Psikiyatri Hastanesi

TABURCU BELGESİ

Dr. Mesinger

ÖYKÜSÜ: 35 yaşındaki Meksika kökenli, Amerikalı Katolik, bir kız çocuğu annesi olan bu kadın, çocuğuna kötü davranması, alkol sorunları, zihin karışıklığı ve garip davranışları nedeniyle Bellevue'ya yatırılmıştır ve 8 şubatta kabul edilmiştir.

HASTANEDEKİ DURUMU: Hasta belirgin yan etkiler, dil şişmesi vs. göstermesine karşın tedaviye olumlu cevap vermiştir. Davranışları yavaş yavaş normale dönmüş ve hasta azalan psikiyatrik belirtiler ve semptomlar göstermiştir.

ŞU ANKİ AKLİ DURUMU: Uyanık, işbirlikçi, tutarlı, ilgili, düşüncelerinde ve düşünce akışında hiçbir anormallik yok. Sezgileri kabul edilebilir ölçüde. Yönlenim zamanı üç.

FİZİKSEL DURUMU: Ayakta tedavi, fiziksel hiçbir anormalliği yok. Kendine bakabilir.

TEDAVİ PLANI: Hasta kurum ona bir daire bulana kadar sosyal güvenlik kurumuna bırakılmıştır. Bellevue'daki kliniğe haftada bir rapor verecektir.

İLAÇLAR: 1. Thorazine 200 mg. akşam 5'te.
2. Prolixin 1 cc. her on beş günde bir.
3. Artane 2 mg. t.i.d.

DURUMU: Gelişme

TANI: Paranoid şizofreni tip 295.3

Bellevue'ya Kabul Notları'ndan: Bu gece 37 yaşındaki bu şişman Porto Rikolu kadın iddiaya göre bir akrabası ve akrabasının nişanlısına şişeyle saldırmıştır. İnceleme sonunda yere serilmiş durumda bulunmuştur,

anlamsız bir biçimde inildemiş ve bulunduğu yeri ve zamanı karıştırmıştır. Düşmanca ve tehditkâr davranmış, işbirliğine yanaşmamıştır. Akrabasına ve akrabasının nişanlısına kötü davranmıştır. Hastaneye kabul edilmiştir. 1000 mg. Thorazine iğnesi yapılmıştır. Etkisiz hale getirilmiştir.

Rockover Eyaleti'nde Kabul Notları: Bu hasta, 37 yaşında, Meksika-Amerika kökenli Katolik bir annedir. Kocası Edward'dan boşanmıştır, çocuğu eyalet yetkililerince evlatlık verilmiştir. Hırsızlık, saldırı ve çocuğuna kötü davranma gibi şiddetli psikotik davranışlar göstermiştir. On bir gün önce bu hasta yeğeni Dolores Campos'a ve nişanlısına saldırmıştır. Bu hasta tarafımızca bilinmektedir, daha önce Rockover'da yatmıştır. Bellevue'da on gün kaldıktan sonra buraya getirilmiştir. Akut psikotik durumdadır. Hastanede sessiz ve içe dönük davranmış, zaman zaman şiddetli nöbetler geçirmiştir. İşbirliğine yanaşmamış, ilaçları reddetmiştir ve hastalığının bilincinde değildir. Yeğeninin nişanlısından eziyet gördüğü yolunda yanılsamaları vardır ve New York eyaletinin zenci erkek arkadaşını 'öldürdüğünden' bahsetmektedir. Bu hasta ayrıca sürekli olarak çocuğunun başka bir aileye verilmesinden yakınmaktadır. Hastanın doğru ve yanlışı ayırt etme duygusu yoktur. Son iki yıldır hiç içmediğini söylemektedir. Günde aşağı yukarı bir paket sigara içiyor. Her ne kadar geçmişte Barbiturat kullandığını itiraf etse de herhangi bir uyuşturucu alışkanlığı olduğunu reddediyor. Son üç yıldır erkeklerle ilişkisi olmadığını söylüyor. Kadınlarla da bir ilişkisi olmadığını ileri sürüyor. Topluma uyum gösteremeyen hastanın, şiddetli ve saldırgan davranışlara yol açan periyodik bir rahatsızlığı vardır ve bunun eşliğinde korkuya kapılmaktadır. Koğuş L-6'ya alınacaktır. Koğuş kapalı tutulacaktır. Hastanın saldırgan davranışlarına karşı önlemler alınacaktır.

Kaçış Raporu: Koğuşta başka bir hastayla kavga ederek hafif bir beyin sarsıntısı geçiren hasta, hastaneden çıkıp korulukta kaybolmuş, tam iki gün ve iki gece boyunca bulunamamıştır. Fairview'da bir otobüs durağında çok şaşkın ve nereye gideceğini bilemez vaziyette bulunmuştur. Sivrisinek ısırıklarıyla doludur. Yakın gözetime alınmasına karar verilmiştir.

New York Nöro-psikiyatri Enstitüsü Notları: Bu 37 yaşındaki kadın hasta herhangi bir hareket güçlüğü çekmemektedir. Hasta yürüyüp ko-

nuşmayı normal sürede öğrenmiştir. Teksas'tan doğum kayıtlan istenmiştir. Bir ebe tarafından doğrulmuştur. Prematüre doğduğuna veya doğum travması geçirdiğine ilişkin hiçbir kesin kayıt yoktur. Hastanın davranışlarını kontrol edemediği, bayılma ve saldırgan davranışlar içeren vakalar olmuştur... Bay Camacho iyi giyimli (gri takım elbiseli) kırk yaşlarında gösteriyor. Bir toptan ve perakende fidanlık işletmekte; kendinden emin ve konuşkan. Kızkardeşine yakın ilgi gösteren bu adamı güvenilir bir bilgi kaynağı olarak görüyorum...

Sorunlar Listesi Ve Tedavi Planları:

1. Tekrar tekrar hastaneye yatmış.
2. Psikotik sendromlar
3. Zaman zaman şiddet içeren tavırlar.
4. Sezgi eksikliği.
5. Motivasyon eksikliği.
6. Diş ağrısı.
7. Kırık kaburga.
8. Olumsuzluk.

YÖNLENİM: Tümüyle yönlenmiş.
UZAK BELLEK: Zarar görmemiş.
YAKIN BELLEK: Hafif zarar görmüş.
AKILDA TUTMA VE ANİ ÇAĞRIŞIM: Zarar görmemiş.
SAYMA VE HESAPLAMA: Zarar görmüş. (7'li dizide hata)
OKUMA: Kolaylıkla okuyor.
OKUL VE GENEL BİLGİ: Uygun. 2 yıl üniversite eğitimi gördüğünü ileri sürüyor. Sosyal yardım kayıtlan sadece 1 yıl 3 ay devlet üniversitesine gittiğini gösteriyor.
ZEKÂ DURUMU: Vasat.
AKLİ HASTALIK DURUMU: Kötüleşme gösteriyor.
SOYUTLAMA YETİSİ: Zarar görmüş.
İLİŞKİ KURMA VE ÇAĞRIŞIM: Zarar görmemiş.

..... İmplantasyondan sonra iki ay boyunca belirgin iyileşme. Sonra semptomlar tekrarladı. Amygdalatomy istendi ama olaylar nedeniyle yapılamadı.....

Yüz otuz sayfa daha vardı. Hepsinde de Connie'nin Rockover'a kadarki durumu aktanlıyordu.

ISBN 975-539-009-X

AYKIRI ROMAN

Connie, zihinsel yetenekleri çok gelişmiş hayat dolu bir kadındır. Ama bu özellikleri ''düzen''e sürekli yenik düşmesini engelleyememiştir. Sevdiği insanlar devlet ya da ölüm tarafından elinden alınmış; bütün bunlara karşı şiddet eğilimleri göstermeye başladığı için tımarhaneye kapatılmıştır. Bu kez de doktorlar, üzerinde deney yapmak isterler, karşı koyar ve zihin gücüyle ilişkiye geçtiği bir ütopya halkının yardımıyla mücadeleye başlar.

Romanda bütün bunlar olurken, aslında son yıllarda birçok radikal düşünürün, feminist ve yeşillerin sorguladığı modern toplumun vazgeçilmez diye sunduğu kurum ve anlayışların da eleştirisi yapılır. Ütopyada çekirdek aile, devlet, hapishane, hastane, okul ve çocukluk gibi kurumların hiçbiri yoktur; üretim kadar doğanın dengesini gözetmek de önemlidir; deliliğe kontrol edilmesi gereken bir süreç olarak değil, herkesin yaşayabileceği öğretici bir deneyim olarak bakılır; en çok zaman insan ilişkilerinin ve onun bir türevi olarak düşünülen siyasal kararların tartışılmasına ayrılır, cinsel ilişkilerde özgürlük kadar kıskançlığa da yer vardır... Erkeklerin çocuk emzirerek annelik duygusunu tattığı, böylece daha sevecen ve şefkatli olduğu; yarışmamanın erdem kabul edildiği; doğayı onarmak ve savunmak için 'nehir doktoru', 'toprak avukatı' gibi mesleklerin olduğu bir ütopyadır bu.

Romanın en önemli özelliği ise gelecek özlemlerinin gerçekleşmesi için aktif bir mücadele ve yaratıcılık faaliyeti içinde olmanın önemine işaret etmesidir.